Den Europæiske Unions
Tidende

C 62

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

62. årgang

15. februar 2019

Indhold

I *Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser*

UDTALELSER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

EØSU's 538. plenarforsamling, 17.10.2018-18.10.2018

2019/C 62/01 Det Europæiske Økonomiske og Sociale udvalgs udtalelse om udfordringer og industrielle ændringer i EU's luft- og rumfartsindustri 1

2019/C 62/02 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om den europæiske klimafinansieringspagt (initiativudtalelse) 8

2019/C 62/03 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om strategiske udviklingstendenser inden for industripolitikken frem mod 2030 for at styrke det konkurrencedygtige og differentierede industrielle grundlag i Europa med fokus på langsigtede resultater inden for globale værdikæder (sonderende udtalelse på anmodning af det østrigske rådsformandskab) 16

III *Forberedende retsakter*

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU's 538. plenarforsamling, 17.10.2018-18.10.2018

2019/C 62/04 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om a) forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv (EU) 2017/1132 for så vidt angår brugen af digitale værktøjer og processer inden for selskabsret *(COM(2018) 239 final — 2018/0113 (COD))* og om b) forslag til et direktiv om ændring af direktiv (EU) 2017/1132 for så vidt angår grænseoverskridende omdannelser, fusioner og spaltninger *(COM(2018) 241 final — 2018/0114 (COD))* 24

DA

2019/C 62/05 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om a) forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation og om reglerne for deltagelse og formidling *(COM(2018) 435 final — 2018/0224 (COD))* og om b) FORSLAG til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om særprogrammet til gennemførelse af Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation *(COM(2018) 436 final — 2018/0225 (COD))* 33

2019/C 62/06 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af programmet for det indre marked, virksomheders konkurrenceevne, herunder små og mellemstore virksomheders, og europæiske statistikker og om ophævelse af forordning (EU) nr. 99/2013, (EU) nr. 1287/2013, (EU) nr. 254/2014, (EU) nr. 258/2014, (EU) nr. 652/2014 og (EU) 2017/826 *(COM(2018) 441 final — 2018/0231 (COD))* 40

2019/C 62/07 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af toldprogrammet for samarbejde på toldområdet *(COM(2018) 442 final — 2018/0232 (COD))* 45

2019/C 62/08 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Unionens rumprogram og Den Europæiske Unions Agentur for Rumprogrammet og om ophævelse af forordning (EU) nr. 912/2010, (EU) nr. 1285/2013, (EU) nr. 377/2014 og afgørelse nr. 541/2014/EU *(COM(2018) 447 final — 2018/0236 (COD))* 51

2019/C 62/09 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg udtalelse om a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1206/2001 af 28. maj 2001 om samarbejde mellem medlemsstaternes retter om bevisoptagelse på det civil- og handelsretlige område *(COM(2018) 378 final — 2018/203 (COD))* — og om b) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1393/2007 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager (»forkyndelse af dokumenter«) *(COM(2018) 379 final — 2018/204 (COD))* 56

2019/C 62/10 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af EU-programmet for bekæmpelse af svig *(COM(2018) 386 final — 2018/0211 (COD))* 63

2019/C 62/11 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om instrumentet for finansiel støtte til toldkontroludstyr som en del af Fonden for Integreret Grænseforvaltning *(COM(2018) 474 final — 2018/0258 (COD))* 67

2019/C 62/12 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Den Europæiske Centralbank, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst *(COM(2018) 97 final)* 73

2019/C 62/13 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl- og Migrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for grænseforvaltning og visa *(COM(2018) 375 final – 2018/0196 (COD))* 83

2019/C 62/14 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden *(COM (2018) 372 final — 2018/0197 (COD))* 90

2019/C 62/15 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om offentliggørelse af oplysninger om bæredygtige investeringer og bæredygtighedsrelaterede risici og om ændring af direktiv (EU) 2016/2341 *(COM(2018) 354 final — 2018/0179 (COD))* 97

2019/C 62/16 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer *(COM(2018) 353 final — 2018/0178 (COD))* og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2016/1011, for så vidt angår benchmarks for lille CO_2-effekt og benchmarks for positiv CO_2-effekt *(COM(2018) 355 final — 2018/0180 (COD))* 103

2019/C 62/17 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 92/83/EØF om harmonisering af punktafgiftsstrukturen for alkohol og alkoholholdige drikkevarer *(COM(2018) 334 final — 2018/0173 (CNS))* om forslag til Rådets direktiv om den generelle ordning for punktafgifter (omarbejdning) *(COM(2018) 346 final — 2018/0176 (CNS))* om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om digitalisering af registrering og kontrol af punktafgiftspligtige varers bevægelser (omarbejdning) *(COM(2018) 341 final — 2018/0187 (COD))* og om forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 389/2012 om administrativt samarbejde på punktafgiftsområdet for så vidt angår indholdet af det elektroniske register *(COM(2018) 349 final — 2018/0181 (CNS))* 108

2019/C 62/18 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om værdipapirer med sikkerhed i statsobligationer *(COM(2018) 339 final — 2018/0171 (COD))* 113

2019/C 62/19 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af »Fiscalisprogrammet« for samarbejde på beskatningsområdet *(COM(2018) 443 final — 2018/0233 (COD))* 118

2019/C 62/20 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af det europæiske reformstøtteprogram *(COM(2018) 391 final — 2018/0213 (COD))* 121

2019/C 62/21 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af en europæisk investeringsstabiliseringsfunktion *(COM(2018) 387 final — 2018/0212 (COD))* 126

2019/C 62/22 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af InvestEU-programmet *(COM(2018) 439 final — 2018/0229 (COD))* 131

2019/C 62/23 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Opbygning af et stærkere Europa gennem en stærkere ungdoms-, uddannelses- og kulturpolitik *(COM (2018) 268)*, om forslag til Rådets henstilling om fremme af automatisk gensidig anerkendelse af eksamensbeviser fra videregående uddannelser og gymnasiale eksamensbeviser samt resultater af læringsophold i udlandet *(COM(2018) 270 — 2018/0126 (NLE))*, om forslag til Rådets henstilling om førskoleundervisning og børnepasningsordninger af høj kvalitet *(COM(2018) 271— 2018/0127 (NLE))* og om forslag til Rådets henstilling om en samlet tilgang til sprogundervisning og sprogindlæring *(COM(2018) 272 — 2018/0128 (NLE))* 136

2019/C 62/24 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Engagement, netværk, mobilisering: En ny EU-strategi for unge *(COM(2018) 269 final)* 142

2019/C 62/25 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En ny europæisk kulturdagsorden *(COM(2018) 267 final)* 148

2019/C 62/26 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg: Øget whistleblowerbeskyttelse på EU-plan *(COM(2018) 214 final)* og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-lovgivningen *(COM(2018) 218 final)* 155

2019/C 62/27 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+) *(COM(2018) 382 final — 2018/0206 (COD))* 165

2019/C 62/28 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af Unionens budget i tilfælde af generaliserede mangler i medlemsstaterne for så vidt angår retsstatsprincippet *(COM(2018) 324 final — 2018/0136 (COD))* . 173

2019/C 62/29 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af programmet for rettigheder og værdier *(COM(2018) 383 final — 2017/0207 (COD))* og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af programmet for retlige anliggender *(COM(2018) 384 final — 2017/0208 (COD))* 178

2019/C 62/30 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Asyl- og Migrationsfonden *(COM(2018) 471 final — 2018/0248 (COD))* og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om instrumentet for finansiel støtte til grænseforvaltning og visa som en del af Fonden for Integreret Grænseforvaltning *(COM(2018) 473 final — 2018/0249 (COD))* 184

2019/C 62/31 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Fonden for Intern Sikkerhed *(COM(2018) 472 final — 2018/0250 (COD))* . . 189

2019/C 62/32 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af »Erasmus«: EU-programmet for uddannelse, ungdom og idræt og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1288/2013 *(COM(2018) 367 final — 2018/0191 (COD))* . . . 194

2019/C 62/33 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af programmet Det Europæiske Solidaritetskorps og om ophævelse af [forordningen om Det Europæiske Solidaritetskorps] og forordning (EU) nr. 375/2014 *(COM(2018) 440 final — 2018/0230 (COD))* 201

2019/C 62/34 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om reduktion af visse plastprodukters miljøpåvirkning *(COM(2018) 340 final — 2018/0172 (COD))* 207

2019/C 62/35 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013 *(COM(2018) 392 final — 2018/0216 (COD))*, om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013 *(COM(2018) 393 final — 2018/0217 (COD))* og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter, (EU) nr. 228/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder og (EU) nr. 229/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav *(COM(2018) 394 final — 2018/0218 (COD))* 214

2019/C 62/36 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et program for miljø- og klimaindsatsen (LIFE) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1293/2013 *(COM(2018) 385 final — 2018/209 (COD))* 226

2019/C 62/37 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om ændring af afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme *(COM(2017) 772 final — 2017/0309 (COD))* 231

2019/C 62/38 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (omarbejdning) og om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om meddelelse »Om et fælles europæisk dataområde« *(COM(2018) 234 final — 2018/0111 (COD); COM(2018) 232 final)* 238

2019/C 62/39 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget »Et mobilt Europa — Bæredygtig mobilitet i Europa: sikker, opkoblet og ren« *(COM(2018) 293 final)* . . 254

2019/C 62/40 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2008/96/EF om forvaltning af vejinfrastrukturens sikkerhed *(COM(2018) 274 final — 2018/0129 (COD))* 261

2019/C 62/41 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et europæisk søfartsmiljø med ét kontaktpunkt og ophævelse af direktiv 2010/65/EU *(COM(2018) 278 final — 2018/0139 (COD))* og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om elektronisk godstransportinformation *(COM(2018) 279 final — 2018/0140 (COD))* 265

2019/C 62/42 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om forenkling af foranstaltninger til fremme af gennemførelsen af det transeuropæiske transportnet *(COM(2018) 277 final — 2018/0138 (COD))* 269

2019/C 62/43 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — På vej til automatiseret mobilitet: En EU-strategi for fremtidens mobilitet *(COM (2018) 283 final)* 274

2019/C 62/44 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om mærkning af dæk for så vidt angår brændstofeffektivitet og andre vigtige parametre og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1222/2009 *(COM(2018) 296 final — 2018/0148 (COD))* 280

2019/C 62/45 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af præstationsnormer for nye tunge køretøjers CO_2-emissioner *(COM(2018) 284 final — 2018/0143 (COD)* og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om ændring af Rådets direktiv 96/53/EF for så vidt angår fristen for gennemførelsen af de særlige regler vedrørende de største tilladte længder i tilfælde af førerhuse med forbedret aerodynamisk ydeevne, energieffektivitet og sikkerhed *(COM(2018) 275 final — 2018/0130 (COD))* 286

2019/C 62/46 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om programmet for et digitalt Europa for perioden 2021-2027 *(COM(2018) 434 final — 2018/0227 (COD))* 292

2019/C 62/47 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 391/2009 for så vidt angår Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen *(COM(2018) 567 final — 2018/0298 (COD))* 298

2019/C 62/48 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1316/2013 for så vidt angår Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen *(COM(2018) 568 final — 2018/0299 (COD))* 301

2019/C 62/49 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om afskaffelse af sæsonbestemte tidsomstillinger og ophævelse af direktiv 2000/84/EF *(COM(2018) 639 final — 2018/0332 (COD))* 305

2019/C 62/50 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013 for så vidt angår midler til økonomisk, social og territorial samhørighed og om berigtigelse af nævnte forordning for så vidt angår midler til målet om investeringer i vækst og beskæftigelse *(COM(2018) 498 final —2018/0265 (COD))* 308

2019/C 62/51 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af en ramme for interoperabiliteten mellem EU-informationssystemer (grænser og visum) og om ændring af Rådets afgørelse 2004/512/EF, forordning (EF) nr. 767/2008, Rådets afgørelse 2008/633/RIA, forordning (EU) 2016/399, forordning (EU) 2017/2226, forordning (EU) 2018/XX (forordningen om ETIAS), forordning (EU) 2018/XX (forordningen om SIS på området ind- og udrejsekontrol) og forordning (EU) 2018/XX (forordningen om eu-LISA) *(COM (2018) 478 final — 2017/0351 (COD))* og om ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af en ramme for interoperabiliteten mellem EU's informationssystemer (politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration) og om ændring af (forordning (EU) 2018/XX (Eurodac-forordningen), forordning (EU) 2018/XX (forordningen om SIS på retshåndhævelsesområdet), forordning (EU) 2018/XX (ECRIS-TCN-forordningen) og forordning (EU) 2018/XX (eu-LISA forordning) *(COM(2018) 480 final — 2017/0352 (COD))* 309

2019/C 62/52 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Det Europæiske Fiskerikontrolagentur (Kodifikation) *(COM(2018) 499 final — 2018/0263(COD))* 310

2019/C 62/53 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets afgørelse om associering af de oversøiske lande og territorier med Den Europæiske Union, herunder forbindelser mellem Den Europæiske Union på den ene side og Grønland og Kongeriget Danmark på den anden side (»associeringsafgørelsen) *(COM(2018) 461 final)* 311

2019/C 62/54 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg udtalelse om den økonomiske politik i euroområdet (2018) (tillægsudtalelse) *(COM(2017) 770 final)* 312

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 538. PLENARFORSAMLING, 17.10.2018-18.10.2018

Det Europæiske Økonomiske og Sociale udvalgs udtalelse om udfordringer og industrielle ændringer i EU's luft- og rumfartsindustri

(2019/C 62/01)

Ordfører: **Thomas KROPP**

Medordfører: **Enrico GIBELLIERI**

Plenarforsamlingens beslutning	15.2.2018
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer (CCMI)
Vedtaget i CCMI	25.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	184/1/3
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Det er nødvendigt at udvikle en **europæisk industripolitik for luftfartssektoren**, som kan gøre det muligt for EU's luftfartsindustri at konkurrere på lige vilkår i lyset af den stærke konkurrence fra de etablerede aktører (navnlig USA) såvel som den voksende konkurrence fra nye aktører (navnlig Kina). I denne sammenhæng er det nødvendigt at oprette et **vagttårn for luftfart** på EU-plan og gøre luftfarten til et nøgleelement i EU's økonomiske diplomati og handelspolitik.

1.2. Der er nogle udfordringer i forbindelse med **færdigheder**, herunder at sikre, at en højtspecialiseret aldrende arbejdsstyrke har mulighed for at dele sin ekspertise og færdigheder med yngre medarbejdere. Desuden er der behov for at tiltrække flere unge medarbejdere til sektoren med stadig mere efterspurgte færdigheder inden for både ingeniørvidenskab og IKT og akut behov for, at de nuværende arbejdstagere efteruddannes inden for **digitalisering**.

1.3. **Forskning inden for civil luftfart** bør fortsat have høj prioritet i Horisont Europa med et større budget sammenlignet med Horisont 2020. I den sammenhæng bør man sikre, at de to vellykkede teknologiinitiativer med henblik på at reducere emissionernes miljøvirkning fortsætter ved at lancere Clean Sky 3 og SESAR 3.

1.4. Det er nødvendigt omgående at fremskynde ibrugtagningen af SESAR-løsningerne og at indføre **det fælles europæiske luftrum (SES) efter årtiers diskussioner**. Det er nødvendigt at investere i effektiv kapacitet i luften og på landjorden for at fremme luftfartens vækst og samtidig reducere dens miljøpåvirkning og øge sikkerhedsniveauet.

1.5. Det er nødvendigt at styrke den internationale rolle, som **Det Europæiske Luftfartssikkerhedsagentur (EASA)** spiller, og der er behov for mere resultatbaserede EASA-regler for at muliggøre en mere effektiv anvendelse af ny teknologi på en sikker måde samt for lige vilkår for EU's eksportører.

1.6. Der skal findes løsninger med henblik på en **effektiv aftale efter brexit**, som dækker: toldarrangementer, reguleringsrammer, samarbejde om forskning og implementering og arbejdskraftmobilitet. De tekniske diskussioner om regulering skal indledes som højeste prioritet, så det sikres, at afbødningsforanstaltningerne er på plads.

1.7. Det er nødvendigt at gå videre med **EU's screening af udenlandske direkte investeringer** med det formål at beskytte centrale teknologier for EU's fremstillingsindustrier og virksomheder, der beskæftiger sig med vedligeholdelse, reparation og eftersyn (MRO, »maintenance, repair and overhaul«) inden for luftfart.

1.8. Der skal sikres en fortsat social dialog mellem arbejdsgivere, arbejdstagere og civilsamfundet. Desuden skal der inden for luftfartsindustrien **iværksættes en sektorspecifik dialog** mellem arbejdsmarkedets parter i henhold til Kommissionens afgørelse 98/500/EF.

2. **Generelle bemærkninger**

Luftfartsindustri er en af **EU's vigtigste højteknologiske sektorer på det globale marked**. Industrien beskæftiger direkte **500 000 mennesker i job af høj kvalitet** ([1]) (1 million, hvis man inkluderer indirekte job) og består af et økosystem af store og små virksomheder, der dækker alle aspekter af luftfarten.

EU's luftfartsindustri er teknologisk førende på sit felt og har i øjeblikket en markedsandel på ca. en tredjedel af det globale marked. Industrien giver et positivt bidrag til EU's handelsbalance **(46 mia. EUR af EU's eksport)** ([2]).

Præcisering

Forsvaret og rummet er ikke specifikt omhandlet i denne udtalelse. Imidlertid er det vigtigt at bemærke, at den civile luftfartsindustri bidrager til disse sektorer. Dette omfatter Europas strategiske autonomi gennem synergier inden for teknologier og fælles beslutningscentre i forhold til forsvarsaktiviteter.

EU's luftfartsindustris styrke og førende position på verdensplan er et resultat af de robuste strategier og produktive aktiviteter. Denne førende position må ikke tages for givet, eftersom industrien står over for en lang række udfordringer:

1) **hård konkurrence** fra både etablerede og nye aktører, som alle modtager væsentlig støtte fra deres respektive regeringer

2) **skiftet i den økonomiske vækst og magt** mod øst, hvilket både udgør en mulighed og en trussel

3. **operationelle udfordringer** i den nærmeste fremtid, såsom brexit, EU's budgetbegrænsninger og protektionistiske foranstaltninger i tredjelande

4) behovet for, at EU's luftfartsindustri **fastholder sin førende position med hensyn til teknologi**, navnlig reduktion af emissionernes miljøvirkning

5) manglen på en sammenhængende **europæisk industripolitik**

6) behovet for en sammenhængende EU-strategi for **screening af udenlandske direkte investeringer**

7. behovet for en styrket international tilstedeværelse for **Det Europæiske Luftfartssikkerhedsagentur** (EASA)

([1]) *Kilde:* ASD Facts and Figures.
([2]) *Kilde:* ASD Facts and Figures.

8. nødvendigheden af at **fremme konkurrenceevnen i den europæiske MRO-sektor**

9) det vigtige i at sikre, at den fremtidige arbejdsstyrke har de **specialiserede færdigheder**, der er behov for i sektoren, navnlig med hensyn til digitalisering.

Særlige bemærkninger

3. **Det globale marked og udfordringerne**

3.1. Den førende position, som EU's industri har i øjeblikket, må ikke tages for givet. Den andel, EU's BNP udgør af det globale BNP, vil blive reduceret med 30 % fra de nuværende 17 % til 12 % ([3]).

3.2. En lang række lande har udviklet og gennemført vidtrækkende strategier for, hvordan deres lande skal positionere sig, hvordan deres befolkning skal beskæftiges, og hvordan de sikrer sig en førende stilling i den globale værdikæde i en situation præget af automatisering og forskydning af den økonomiske magt østpå.

3.3. Europa vil stå over for en helt anderledes konkurrencesituation, som er fuld af muligheder, hvis vi gør den størst mulige indsats og træffer modige beslutninger. Den vil dog være fuld af trusler, hvis vi bare tager vores førende position for givet.

4. **Udenlandske regeringers støtte til industrien uden for EU**

4.1. **USA's industri** (som er den europæiske industris største konkurrent) nyder fortsat godt af stærk offentlig støtte fra den amerikanske regering, herunder 34 forskellige agenturer og departementer. Den række bestemmelser, politikker og værktøjer, som USA's regeringer har indført i årenes løb for at støtte landets civile luftfartsindustri, er omfattende og er en meget effektiv løftestang for forsvarssektoren, navnlig når det gælder forskning, teknologi og udvikling (herunder føderale budgettildelinger til forskningsprogrammer). Andre etablerede aktører (Canada og Brasilien) modtager også stadig en betydelig støtte fra deres respektive regeringer via en overordnet industristrategi.

4.2. Ud over de veletablerede aktører inden for civil luftfart er der flere nye vækstlande (Kina, Indonesien, Indien, Sydkorea, Filippinerne, m.fl.), som også styrker deres engagement i at støtte udviklingen af **konkurrencedygtige nationale luftfartsindustrier** de kommende år.

4.3. Blandt disse lande er det Kina, der har den mest omfattende strategi, der inkluderer en blanding af centraliseret planlægning og statsejede virksomheder. Den kinesiske regering har identificeret udviklingen af en national civil luftfartsindustri som en vigtig prioritet i adskillige officielle dokumenter på højt niveau, herunder »Made in China 2025«-initiativet. I den nuværende femårsplan for Kina opfordres der til »gennembrud inden for motorteknologi til civil luftfart« og »fremskyndelse af forskningen i store fly, helikoptere, regionale jetfly og generel luftfart«. Det er også vigtigt at bemærke, at den kinesiske luftfartsindustri er statsejet, og at Kinas nationale udviklings- og reformkommission har beføjelse til at godkende alle flyindkøb, som de kinesiske luftfartsselskaber foretager, hvilket udnyttes til at fremme indkøb af nationalt producerede jetlinere såsom COMAC C919 ([4]). Sidst men ikke mindst etableres der med »Internet Plus«-planen også et partnerskab mellem de kinesiske teknologigiganter og de traditionelle industrier, herunder luftfartsindustrien.

5. **EU's industristrategi**

5.1. **Manglen på en europæisk industripolitik** for at støtte luftfartsindustrien, kombineret med en fragmenteret tilgang mellem EU-institutionerne og de nationale regeringer, er en stor udfordring i forbindelse med ændringerne i konkurrencesituationen. Det er nødvendigt at udvikle en europæisk industristrategi for EU's luftfartsindustri for at sikre dens konkurrenceevne og fortsatte førerstilling på det globale marked for civil luftfart.

5.2. Dette kræver **en strategi og et engagement på EU-plan**, hvor alle relevante aktører på EU-, nationalt og mellemstatsligt plan (herunder Kommissionen, EU-Udenrigstjenesten, relevante agenturer såsom EASA og fælles teknologiinitiativer såsom SESAR og Clean Sky) samarbejder om et fælles mål, nemlig at støtte den europæiske industris konkurrenceevne på det globale marked for civil luftfart.

([3]) *Kilde:* PWC.
([4]) *Kilde:* RAND, »Chinese Investment in U.S. Aviation«, 2017.

5.3. Det er nødvendigt med et engagement på EU-plan for at sørge for **fortsat offentlig økonomisk støtte** til denne yderst vigtige sektor, navnlig når det gælder forskning og innovation, ud fra en langsigtet køreplan.

5.4. Der bør oprettes et »**vagttårn for luftfart**« under Kommissionen med det formål at overvåge ikketoldmæssige hindringer inden for vigtige luftfartsregioner og vurdere EU's luftfartsindustris relative konkurrenceevne.

5.5. Luftfartssektoren bør også blive en nøglesektor for **EU's økonomiske diplomati og handelspolitik**, og EU's stemme bør styrkes på internationalt plan, for eksempel i Organisationen for International Civil Luftfart.

6. **FoU for en forbedret effektivitet og reducerede emissioner**

6.1. De to vigtigste europæiske luftfartsforskningsprogrammer **Clean Sky** (grønnere og mere effektive luftfartsteknologier) og **SESAR** (forskning, innovation og implementering inden for lufttrafikstyring) fungerer som katalysatorer for hele innovationskæden i Europa.

6.2. Takket være deres langsigtede teknologikøreplan og finansielle engagement har de vist deres **effektivitet** og **merværdi** for både de offentlige myndigheder og innovationskæden, ikke mindst når det gælder 1) design, udvikling, fremstilling og drift af mere konkurrencedygtige, sikre og miljøvenlige fly og lufttrafikstyringssystemer, 2) tilvejebringelse af et stort og effektivt videnskabs- og teknologimiljø bestående af akademiske forskere og industrier, lige fra store virksomheder til SMV'er, i alle 28 EU-lande og 3) gennemførelse af enestående demonstrationsprojekter med en reel effekt på luftfartsprogrammerne og -markedet.

6.3. Succeshistorien i forbindelse med **Clean Sky** omfatter bl.a. flyvetesten af den laminære BLADE-vinge (som giver en reduktion af vingefriktionen på hele 50 % og op til 5 % mindre CO_2-emissioner) og den kontraroterende åbne rotor (der reducerer brændstofforbruget og CO_2-emissionerne med ca. 30 %).

6.4. Succeshistorien i forbindelse med **SESAR** dokumenteres bedst ved hjælp af dets effektive resultater: Når de 63 SESAR-løsninger tages i brug, ventes de at give en stigning i luftrumskapaciteten på 34 % og en nedgang i flyvetidsafvigelsen på 30 %, hvilket er ensbetydende med færre forsinkelser for alle EU-flyvninger, og at 95 % af flyvningerne holder sig inden for tidsplanen, samt en reduktion på 2,3 % af brændstofforbruget og emissionerne pr. flyvning.

6.5. I forbindelse med **Horisont Europa** bør civil luftfart fortsat have høj prioritet og få tildelt et større budget sammenlignet med den nuværende finansiering under Horisont 2020. Forskning og innovation er livsnerven i EU's luftfartsindustri, og luftfartsindustriens lange forskningscyklusser kræver en risikodeling mellem den offentlige og den private sektor via tilskudsbaseret finansiering, som bygger på et langsigtet engagement i udviklingen af forskningskøreplaner. Dette er yderst vigtigt for EU's luftfartsindustris konkurrenceevne. Derfor bør de to fælles teknologiinitiativer (Clean Sky og SESAR) opretholdes. Som led i Connecting Europe-faciliteten (CEF) bør finansiering forblive en topprioritet med henblik på at fremskynde og fremme implementeringen af teknologier, som er udviklet i forbindelse med forskning og innovation under Clean Sky og SESAR.

6.6. Civil luftfart har tidligere haft succes med at **reducere sin miljøpåvirkning**. En ny generation af fly reducerer typisk emissionerne med 15-20 %. Den globale civile luftfartsindustri var den første i verden, som vedtog en samlet tilgang til reduktionen af sine emissioner. Den er baseret på en »strategi med fire søjler«, nemlig teknologi, drift, infrastruktur og en global markedsbaseret foranstaltning.

6.7. Fortsat **EU-støtte til forskning og innovation** er af afgørende betydning for at gøre yderligere fremskridt, når det gælder om at mindske den civile luftfarts miljøaftryk (den teknologiske søjle), eftersom over 70 % af alle forskningsaktiviteter har at gøre med miljømål.

6.8. Det **Rådgivende Udvalg for Luftfartsforskning i Europa** har i »Flightpath 2050« opstillet et mål om, at teknologier og procedurer op til 2050 skal sørge for en reduktion på 75 % i CO_2-emissionerne pr. passagerkilometer, en reduktion på 90 % i NO_x-emissionerne og en reduktion på 65 % i den opfattede støjudsendelse fra et fly i luften (disse relaterer til egenskaberne for et typisk nyt fly i 2000).

6.9. Desuden **bør flyenes bevægelse under taxiing blive emissionsfri**, og luftfartøjer bør designes og fremstilles til at kunne genbruges. Europa bør også slå sin position fast som ekspertisecenter for bæredygtige, alternative brændstoffer, herunder flybrændstoffer, på baggrund af en stærk europæisk energipolitik.

6.10. Europa bør være førende inden for **atmosfærisk forskning** og gå foran, når det gælder om at udarbejde en prioriteret miljøhandlingsplan og fastlægge globale miljøstandarder. Selv om der er gjort betydelige fremskridt under Horisont 2020, bør forsknings- og innovationstempoet øges under Horisont Europa, også hvad angår elektrificering og hybridisering af fly.

7. **Digitalisering**

7.1. Digitalisering (herunder den digitale infrastruktur, der er påkrævet for at opføre nye digitale flyveplatforme), automatisering og teknologier med virtuel og udvidet virkelighed vil også være en vigtig prioritet i luftfartsforskningen. Dette vil, sammen med behovet for at fortsætte forbedringen af luftfartssikkerhedsniveauet og fortsætte arbejdet med at mindske luftfartens miljøaftryk, forme forsknings- og innovationskøreplanen for SESAR 3 og Clean Sky 3.

7.2. Ibrugtagningen af **SESAR-løsninger** bør styrkes, og det er afgørende at indføre det fælles europæiske luftrum (**SES**) for at sikre en effektiv udbredelse i EU.

8. **Det Europæiske Luftfartssikkerhedsagentur (EASA)**

8.1. En **stærkere international rolle for EASA** er afgørende for EU's luftfartsindustri (herunder industrien for vedligeholdelse, reparation og eftersyn, dvs. MRO-industrien), når det gælder om at matche den stadig stærke internationale rolle, som USA's Federal Aviation Administration spiller i forhold til at fremme den amerikanske luftfartsindustri på tredjelandenes markeder.

8.2. EASA bør have mulighed for at åbne **flere kontorer i tredjelande** og spille en nøglerolle, når det gælder om at fremme europæiske sikkerhedsforskrifter, certificeringsstandarder og politikker og sikre, at den europæiske industri kan konkurrere på lige vilkår på de vigtigste eksportmarkeder, gennem daglig kontakt med luftfartsmyndighederne i tredjelande og ved at hindre, at tekniske barrierer lægger sig i vejen for valideringen af europæiske produkter på disse eksportmarkeder.

8.3. **EU's bilaterale aftaler om luftfartssikkerhed** med tredjelandene bør udvides med henblik på at begrænse dobbelte sikkerhedstilsyn for både typecertificering/indledende luftdygtighed og fortsat luftdygtighed/vedligeholdelse.

8.4. Sidst men ikke mindst bør EASA's detaljerede **regler være mere resultatbaserede** og bygge på industristandarder med henblik på at muliggøre en sikker anvendelse af ny teknologi på en mere effektiv og hurtigere måde. I den sammenhæng bør den nyligt vedtagne revision af EASA-grundforordningen (revision af forordning (EF) nr. 216/2008) hilses velkommen.

9. **Infrastruktur**

9.1. EU's luftfartsindustri nyder også godt af sundhedstilstanden i **EU's generelle civile luftfartsindustri** (dvs. luftfartsselskaber, helikopteroperatører, operatører af forretningsjetfly og andre luftrumsbrugere), eftersom yderligere vækst for luftrumsbrugerne medfører et behov for flere fly og tilsvarende teknologi.

9.2. I den forbindelse er det således vigtigt, at man fortsætter med at **investere i sikker og omkostningseffektiv infrastruktur** både på landjorden og i luften, samtidig med at man undgår alt for høje flyskatter.

9.3. **EU's luftfartsstrategi** hilses derfor velkommen, eftersom den omfatter en række værktøjer til at forbedre konkurrenceevnen i EU's generelle civile luftfartsindustri, herunder en revision af EASA-grundforordningen, en strategi for at sikre EU's førende position på det nye marked for civile fjernstyrede flysystemer og ubemandede trafikstyringssystemer samt andre forslag, der vedrører luftfartsindustriens konkurrenceevne (revision af forordning (EF) nr. 868/2004 og en mulig revision af EU-direktivet om lufthavnsafgifter).

9.4. Revisionen af **forordning (EF) nr. 1008/2008** (fælles regler for driften af lufttrafiktjenester i Fællesskabet) skal også ses i denne sammenhæng og bør sikre, at det indre marked fortsat er gearet til den fremtidige udvikling. Herudover skal der, i betragtning af det anerkendte behov for yderligere konsolidering af EU's luftfartsindustri, findes en balance mellem en mere konsolideret luftfartsindustri og de fordele, som valgmuligheden mellem luftfartsselskaber og effektiv konkurrence giver EU's forbrugere.

10. **Vedligeholdelse, reparation og eftersyn (MRO-tjenester)**

10.1. MRO-tjenester er også et vigtigt segment inden for EU's luftfartsindustri, da det både bidrager til jobskabelse i EU og til eksport af MRO-tjenester. Det er således afgørende at fremme **konkurrenceevnen i EU's MRO-industri** (luftfartsselskabernes MRO'er, uafhængige MRO'er og MRO'er inden for originalt udstyr) for at give denne industri mulighed for fortsat at skabe beskæftigelse og indtage nye markeder.

10.2. Brugen af **big data** og **nye teknologier** for MRO vil også være et vigtigt element, der skal tages op i forbindelse med forsknings- og innovationsprogrammerne.

11. **Udenlandske direkte investeringer (UDI)**

11.1. **Kommissionens forslag om UDI-screening** (COM(2017) 487) vil forbedre informationsudvekslingen, forbedre konsekvensanalysen og øge den tværnationale gennemsigtighed, men vil lade det nationale niveau træffe den endelige beslutning. Forslaget indebærer også, at Kommissionen af hensyn til sikkerheden eller den offentlige orden foretager en screening i tilfælde, der kan berøre projekter eller programmer af EU-interesse.

11.2. Kommissionens forslag bør **hilses velkommen som det første skridt**, eftersom det er yderst vigtigt, ikke blot i forbindelse med udenlandske direkte investeringer i EU's luftfartsindustri og dens forsyningskæde, men også i forbindelse med centrale teknologier for EU's produktion (automatisering, virtuel intelligens, big data og cybersikkerhed).

12. **Brexit**

Den europæiske luftfartssektor er **fuldt integreret**, og mange komponenter krydser de nationale grænser flere gange, inden den endelige montering. Forsyningskæden består af mange store, mellemstore og små virksomheder, der opererer efter just-in-time-princippet.

Det indre marked og **toldunionen** er af afgørende betydning, eftersom de mindsker den administrative byrde og bureaukratiet for industrien og dermed minimerer omkostningerne.

EU-27 og Europa-Parlamentet har tydeligt tilkendegivet, at de vil **bevare integriteten af det indre marked** (herunder de fire friheder og EU-Domstolens jurisdiktion), og at der ikke kan blive tale om noget »tag selv«-bord for nogen industri.

Den britiske regering har gjort det klart, at UK bliver et tredjeland pr. **29. marts 2019**.

12.1. Et brexitscenario uden aftale skal undgås, da det vil være til stor skade for den europæiske luftfartsindustris globale konkurrenceevne og bringe tusinder af arbejdspladser i fare på begge sider af Den Engelske Kanal. Der skal findes løsninger vedrørende en postbrexitaftale, der omfatter:

— gnidningsløse toldordninger, herunder eksportkontrol af varer med dobbelt anvendelse

— fortsat medlemskab af EASA og ECHA (REACH)

— civil luftfartsforskning: fortsat samarbejde om fælles teknologiinitiativer

— muligheden for, at højt kvalificerede arbejdstagere kan bevæge sig over grænserne.

De tekniske diskussioner om de reguleringsmæssige rammer omfattende EASA og ECHA skal indledes som højeste prioritet, så det sikres, at afbødningsforanstaltningerne er på plads, og de eventuelle omvæltninger minimeres.

De nationale regeringer skal sørge for tydelig vejledning med henblik på at hjælpe deres virksomheder med at forberede sig på alle eventuelle ændringer som følge af brexit, således at omvæltningerne minimeres.

13. **Færdigheder**

13.1. EU's luftfartsindustris fortsatte succes afhænger også i høj grad af dens evne til at **tiltrække kvalificeret arbejdskraft**. I forbindelse med den **aldrende arbejdsstyrke** og de **nye teknologiske udfordringer** (digitalisering, automatisering, cybersikkerhed og Industri 4.0) kræver dette en overordnet EU-strategi for at udvikle EU's programmer for almen og erhvervsfaglig uddannelse med livslang læring og uddannelsestilbud af høj kvalitet i centrum.

13.2. På nationalt plan opfordres medlemsstaterne til at fremme **STEM-fagene**, navnlig hos piger fra en tidlig alder, samt deltagelse i **Erasmus+**-programmerne.

13.3. Der skal udvikles **fleksible overgange** mellem arbejds- og uddannelsesverdenen (arbejdsbaseret læring, kvalitetspraktik og sektorspecifikke uddannelsesinitiativer), og SMV'er bør modtage ekstra støtte, hvis det er nødvendigt.

13.4. I betragtning af disse betydelige specifikke og sociale udfordringer vil den europæiske luftfartsindustri drage fordel af en **sektorspecifik social dialog på EU-plan** (Rådets afgørelse 98/500/EF), således at arbejdsmarkedets parter kan diskutere specifikke spørgsmål.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om den europæiske klimafinansieringspagt

(initiativudtalelse)

(2019/C 62/02)

Ordfører: **Rudy DE LEEUW**

Plenarforsamlingens beslutning	15.2.2018
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 29, stk. 2
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	5.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	172/4/1
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU støtter kraftigt FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling og Parisaftalen. Men den bane, vi befinder os i, vil højst kunne begrænse temperaturstigningen til i bedste fald 3 °C (eller mere), hvilket er langt mere, end hvad der fastsættes i Parisaftalen.

1.2. EU har brug for et nyt afsæt og et nyt projekt, som snarere bygger på samarbejde og konvergens end på konkurrence, og som viser, at EU kan give borgerne, især de unge, konkret merværdi. Det vil fremover blive afgørende at føre en offensiv europæisk politik og udstikke en klar kurs for den socioøkonomiske model, som vi ønsker i dag og især for de kommende generationer.

1.3. EU skal bevise sin evne til både at etablere et gunstigt klima med henblik på at skabe vellønnede og miljørigtige kvalitetsjob og sætte skub i en bæredygtig realøkonomi til gavn for alle europæiske iværksættere, arbejdstagere og borgere.

1.4. Imidlertid giver enorme kapitalmasser næring til nye finansbobler i stedet for at gøde realøkonomien, og institutioner som IMF advarer om, at der kan opstå en ny krise, som kan blive endnu mere ødelæggende end den i 2008 ([1]).

1.5. Den kommende flerårige finansielle ramme (2021-2027) skal fremme den økonomiske udvikling ([2]) og beskæftigelsen ([3]) og sikre, at EU kan nå sine mål og bidrage til omstillingen til lavemissionsøkonomi inden 2050.

1.6. Der vil ikke være liv, job eller iværksætteri på en død klode. Klimaændringerne giver således mulighed for at skabe kvalitetsjob og kan give anledning til en gunstig løsning for arbejdsgiverne, arbejdstagerne og civilsamfundet. Hvis tilpasningen udskydes, eller der slet ikke gøres noget, kan de samlede omkostninger ved klimaændringerne vokse betragteligt ([4]).

([1]) https://www.theguardian.com/business/2018/oct/03/world-economy-at-risk-of-another-financial-crash-says-imf; IMF: Global Financial Stability Report October 2018.
([2]) EØSU's udtalelse om *Den flerårige finansielle ramme*, punkt 3.1.8 (vedtaget den 19.9.2018, endnu ikke offentliggjort i EUT).
([3]) EØSU, *ECO-sektionens prioriteter for 2018 og frem*.
([4]) OECD, *The Economic Consequences of Climate Change (økonomiske konsekvenser af klimaændringer)*, 2.9.2016.

1.7. Kommissionen, Revisionsretten og Verdensbanken nævner samme beløb: Der vil fra 2021 skulle investeres 1 115 mia. EUR årligt i EU for at gå fra ord til handling og nå EU's 2030-mål ([5]). De 1 115 mia. EUR indbefatter en betydelig del af de nuværende investeringer i omstillingen til bæredygtig udvikling (grøn kanalisering). Gøres der ikke noget, vil udgifterne beløbe sig til 190 mia. EUR årligt (hvilket svarer til 2 % af EU's BNP) ([6]).

1.8. Som mange økonomer og politiske personligheder fra civilsamfundet har givet udtryk for ([7]), er det vigtigt at fremme og støtte projekter, som kan forene europæiske kræfter i arbejdstagernes, virksomhedernes og alle europæiske borgeres interesse. Det er formålet med en klimafinansieringspagt for kvalitetsjob.

1.9. Klimafinansieringspagten sigter mod at omdirigere kapital, som vil kunne føre til en ny finansboble, hen mod bekæmpelse af klimaforandringer og realøkonomien. Den skal også tildeles nye finansieringskilder, navnlig til de små og mellemstore virksomheder. Pagten skal være en ny køreplan for et europæisk lederskab og omfatte en integreret plan (i samarbejde med Kina og Indien, som er hovedaktører inden for bekæmpelsen af klimaforandringer).

1.10. EØSU mener, at køreplanen skal rumme alle aspekter i en politik for bekæmpelse af klimaændringer, dvs. en retfærdig omstilling (foranstaltninger, som skal afbøde virkningerne af ændringerne, men også opveje skader og tab) og reelle politikker for tilpasning til klimaændringerne. Modellen for cirkulær økonomi bør prioriteres ([8]) i videst muligt omfang og retsgrundlaget herfor forbedres. Det hele skal finansieres gennem passende budgetter ved omlægning af de nuværende investeringer (grøn kanalisering) og nye tilgængelige finansieringskilder.

1.11. Denne omstilling vil afstedkomme den nødvendige omlægning af arbejdsmarkedet og kan bidrage til skabelse af kvalitetsjob inden for rammerne af den europæiske søjle for sociale rettigheder ([9]).

1.12. Det er nødvendigt at ledsage udviklingen socialt hen mod en bæredygtig samfundsmodel og at have en handlingsplan for en retfærdig omstilling, således at ingen bliver ladt tilbage.

1.13. Omstillingen indebærer betragtelige investeringer i forskning og udvikling (FoU) og innovation for at tilskynde til og støtte banebrydende projekter, der lever op til den europæiske taksonomi.

1.14. Det gælder om ikke at gentage fortidens fejl (tilskud til brændstof og overudnyttelse af fossile brændstoffer) og stoppe enhver tilskyndelse til projekter, som kan skade klimaet og/eller strider mod Parisaftalen.

1.15. For at nå Parisaftalens mål skal den private sektor stå for en væsentlig del af de midler, der skal investeres i bekæmpelse af klimaforandringer, som supplement til de offentlige midler.

1.16. Pagten forudsætter, at der indføres en klar, forudsigelig og langsigtet europæisk politikramme, som betrygger investeringsplanlægningen ([10]). Denne ramme skal ledsages af grænsetilpasningsmekanismer for produkter, der eventuelt ikke er underkastet samme sociale og miljømæssige standarder.

1.17. Ifølge EØSU og som påpeget af Kommissionen er det uomgængeligt at fastlægge en **fælles klassifikationsordning (taksonomi) i EU** med henblik på at udvælge de bæredygtige projekter (og frasortere dem, der ikke er det) og identificere de områder, hvor investeringerne kan have størst virkning. Europa-Parlamentet støtter denne tilgang og foreslår desuden, at der indføres en miljømærkning. Mærkningen bør så tildeles investeringer, der overholder EU-taksonomien og de strengeste bæredygtighedsstandarder for at sikre en miljøvenlig kanalisering af investeringerne ([11]).

([5]) Kommissionen: *Impact assessment accompanying the document »Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council amending Directive 2012/27/EU on Energy Efficiency«, (konsekvensanalyse, som ledsager forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2012/27/EU om energieffektivitet)*, SWD(2016) 405 final/2 af 6.12.2016, tabel 22 (scenarie EUCO30 — *kilde:* PRIMES-model).
Revisionsretten: https://www.euractiv.fr/section/climat/news/la-cour-des-comptes-fustige-linefficacite-de-la-politique-climat-de-lue/ (Revisionsretten revser EU for ineffektiv klimapolitik).

([6]) M. Ciscar et al., Cimate Impacts in Europe — The JRC PESETA II Project (konsekvenserne af klimaforandringerne i Europa — PESETA II-projekt fra JRC), 2014.

([7]) https://www.pacte-climat.eu/en/the-first-signatories-of-the-call/.

([8]) EØSU's udtalelse om *Investering i en intelligent, innovativ og bæredygtig industri* (EUT C 227 af 28.6.2018, s. 70).

([9]) EØSU's udtalelse om *Den europæiske søjle for sociale rettigheder* (EUT C 125 af 21.4.2017, s. 10).

([10]) EØSU's udtalelse om *En koalition til sikring af overholdelsen af Parisaftalens forpligtelser* (EUT C 389 af 21.10.2016, s. 20).

([11]) Betænkning af 4. maj 2018 [2018/2007(INI)] om bæredygtig finansiering, ordfører: Molly Scott Cato.

1.18. De støttede projekter, der skal være i overensstemmelse med FN's mål for bæredygtig udvikling, og som kræver betydelige midler til innovation og FoU, skal styrkes gennem et redskab, der gør det muligt at visualisere de forskellige finansieringskilder (herunder den fremtidige flerårige finansielle ramme), og baseres på forskellige tiltag:

— omdirigering af midler til bæredygtige investeringer gennem en grøn kanalisering og i den sammenhæng fremme af miljømærkede lån fra Den Europæiske Investeringsbank (EIB);

— anvendelse af Den Europæiske Centralbanks (ECB) kvantitative lempelser som finansieringskilde;

— forhøjelse af den andel af Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer, som er bestemt til bekæmpelse af klimaforandringer, til 40 %;

— EU bør udvise et ambitionsniveau, der svarer til udfordringerne med bekæmpelse af klimaændringer. Et gennemsnit på 40 % af det samlede budget (FFR 2021-2027) bør afsættes til klimamål;

— forhøjelse af andelen af Samhørighedsfonden til over de nuværende 20 %;

— mobilisering af 3 % af forsikrings- og pensionsfondene;

— støtte til virksomheder, især SMV'er, i forbindelse med deres investeringer i FoU til et beløb op til 100 mia. EUR, der afsættes til dette formål;

— overholdelse af tilsagn om finansiel støtte til landene i syd, som deltager i bekæmpelsen af klimaforandringer;

— indførelse af en bestemmelse vedrørende Parisaftalen, som er reelt bindende, i EU's handelsaftaler.

2. **Indledning**

2.1. I henhold til artikel 3 i traktaten om Den Europæiske Union skal Unionen fremme en bæredygtig, miljøvenlig vækst. Det akutte klimaproblem har nu fået højeste prioritet, også for EØSU, og former ikke alene de offentlige myndigheders, men også de økonomiske aktørers, arbejdstagernes og borgernes samlede indsats. Følgelig skal der tilrettelægges og navnlig finansieres en omfattende økonomisk, social og miljømæssig omstilling ([12]).

2.2. Således skal de drøftelser, der netop er indledt om EU's kommende flerårige finansielle ramme for 2021-2027, behandle spørgsmål i tilknytning til klimaudfordringen horisontalt og omfatte det prioriterede mål om omstilling til en mere bæredygtig verden.

2.3. Denne omstilling vil afstedkomme den nødvendige omlægning af arbejdsmarkedet og kan bidrage til skabelse af kvalitetsjob inden for rammerne af den europæiske søjle for sociale rettigheder.

2.4. Europa har brug for et nyt projekt for at opbygge sin merværdi og bevise sin evne til at tilvejebringe et gunstigt klima med henblik på både at skabe vellønnede kvalitetsjob og sætte skub i en bæredygtig realøkonomi, som gavner alle.

2.5. Unionen vil være en del af løsningen, eftersom den vil gøre en forskel i forhold til andre internationale økonomiske aktører, hvis den løser den tredobbelte sociale, miljømæssige og økonomiske ligning for bæredygtig udvikling på én gang.

2.6. Nye IMF- og OECD-analyser har kritiseret den måde, hvorpå krisen i 2008 blev håndteret med indførelse af økonomiske foranstaltninger, som tvang borgere, virksomheder og regeringer til budgetnedskæringer.

2.7. Der er brug for flere investeringer i FoU for at imødegå de nye socioøkonomiske udfordringer såsom energiomstilling, cirkulær og kollaborativ økonomi og automatisering og dermed forhindre en forringelse af jobkvaliteten.

([12]) EØSU's udtalelse om en *Handlingsplan for en bæredygtig økonomi* (se side 73 i denne EUT).

2.8. I tillæg til den finansielle og den sociale krise er der opstået en politisk krise eller — i nogle lande — kraftig politisk turbulens og en miljøkrise.

2.9. Bekæmpelsen af klimaændringerne er således en nødvendighed, men er samtidig en chance for at omlægge vores økonomier, fremme en bæredygtig vækstmodel, forstærke bekæmpelsen af uligheder og styrke vores demokratier.

3. **Fakta**

3.1. EØSU støtter kraftigt FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling, som sigter mod at opstille en række mål for bæredygtig udvikling med henblik på at udrydde fattigdom, beskytte planeten, værne om menneskerettighederne og sikre velstand for alle. Vedtagelsen af denne dagsorden markerer en historisk omstilling til en ny model, som tager fat på de økonomiske, sociale og miljømæssige forskelle inden for rammerne af en global og integreret tilgang.

3.2. Ifølge Parisaftalen skal den globale opvarmning i 2100 holdes godt under 2 °C i forhold til de førindustrielle niveauer, og der skal om muligt gøres bestræbelser for at begrænse stigningen til 1,5 °C. Ifølge FN vil vi med den nuværende kurs dog højst kunne begrænse temperaturstigningen til 3 °C (eller mere).

3.3. Klimaændringerne har meget store menneskelige og finansielle omkostninger, bl.a. på grund af de tiltagende naturkatastrofer som hedebølger og stigende vandstand, der har forårsaget 8 mio. menneskers død verden over siden begyndelsen af det 20. århundrede og kostet 7 000 mia. USD ([13]). Desuden noteres en stigning i antallet af klimaflygtninge (250 mio. frem til 2050). Samtidig er de mest udsatte også dem, der lider mest under klimaforandringerne, hvilket øger uligheden. Ifølge IMF bringer den voksende ulighed den bæredygtige økonomiske vækst i fare ([14]).

3.4. I et status quo-scenarie vil de forventede klimaændringer i 2080 koste husstandene i hele EU 190 mia. EUR (alene forsikringsomkostninger forbundet med klimaændringsskader) i faste priser hvert år, hvis der ikke træffes tilpasningsforanstaltninger ([15]).

3.5. Selv om der er gjort fremskridt med hensyn til at finansiere bekæmpelsen af den globale opvarmning og virkningerne heraf, er disse utilstrækkelige. Der bør på politisk plan gives prioritet til bæredygtig finansiering og økonomi, som navnlig opnås gennem en klar, stabil og incitamentbaseret politisk ramme, som ligeledes bør tilskynde til virkeliggørelsen af banebrydende, miljøvenlige projekter med høj merværdi.

3.6. Mens Europa endnu ikke er kommet sig helt over finanskrisen i 2008, ringer IMF allerede med alarmklokkerne og advarer om en ny og mere alvorlig og omfattende krise end i 2008 ([16]).

3.7. Ifølge P. Larrouturou og J. Jouzel er kun 11 % af de 2 200 mia. EUR, som Den Europæiske Centralbank har skabt siden 2015, skudt ind i realøkonomien, mens 89 % har givet næring til spekulation og en ny finansboble ([17]). Desuden har OECD optalt omkring 800 udgifts- og skattelettelsesprogrammer, som er indført i de 35 OECD-lande og i seks store vækstøkonomier i G20, og som tilskynder til at producere eller forbruge fossilt brændstof ([18]), hvilket er fuldstændig i strid med retningslinjerne i Parisaftalen.

3.8. Finansieringens orientering, uanset om den skyldes spekulation eller kanalisering i strid med EU's mål for bekæmpelse af klimaændringer, koster hele det europæiske samfund dyrt økonomisk, socialt og miljømæssigt.

3.9. Europa-Parlamentet konstaterer, at den flerårige finansielle ramme for 2014-2020 ikke har været i stand til at dække de nuværende behov. Desuden håndterer den ikke en række kriser og nye udfordringer (herunder landbrug, ungdomsbeskæftigelse, bæredygtige investeringer og miljø). Derfor bør den kommende finansielle ramme tilgodese den centrale udfordring, det er at bekæmpe klimaændringer og dermed at skabe kvalitetsjob.

([13]) Undersøgelse foretaget af James Daniell, teknologisk institut i Karlsruhe, april 2016.
([14]) https://blogs.imf.org/2017/02/22/the-imfs-work-on-inequality-bridging-research-and-reality/.
([15]) M. Ciscar et al., Cimate Impacts in Europe — The JRC PESETA II Project (konsekvenserne af klimaforandringerne i Europa — PESETA II-projekt fra JRC), 2014.
([16]) https://www.theguardian.com/business/2018/oct/03/world-economy-at-risk-of-another-financial-crash-says-imf; IMF: Global Financial Stability Report October 2018.
([17]) *Pour éviter le chaos climatique et financier* (for at undgå klima- og finansielt kaos) (P. Larrouturou og J. Jouzel, — forlag: Odile Jacob).
([18]) OECD Companion to the Inventory of Support Measures for Fossil Fuels 2015.

4. **Muligheder**

4.1. De store virksomhedsledere udnytter de muligheder, som klimaændringerne byder på. Mange af dem mener, at virksomhederne bør være en del af løsningen, og fremhæver, at de virksomheder, som har benyttet sig af mulighederne i lavemissionssektorerne, i stigende grad belønnes.

4.2. For virksomhederne er det muligt at skabe job og innovation inden for rammerne af en blomstrende lavemissionsøkonomi ([19]) og samtidig generere overskud. Dette er så meget desto vigtigere som kravet om nulemission skal være opfyldt inden midten af århundredet for at nå målet om at holde den globale opvarmning under 2 °C.

4.3. En klimafinansieringspagt skal bidrage til at forvandle behovet for at imødegå klimaforandringerne til en mulighed for at omstille den europæiske industri og skabe nye virksomheder. Det er derfor vigtigt at investere markant i realøkonomien og i forskning og udvikling for at skabe bæredygtige kvalitetsjob.

4.4. Den samlede beskæftigelsesrate er steget i EU, mens arbejdsløsheden er faldet som følge af den seneste økonomiske opretning. Men langtidsledighed, jobusikkerhed, i særlig grad for kvinder, og ungdomsarbejdsløshed vækker stadig stor bekymring. Omstillingen til bæredygtig udvikling skal sætte dynamiske og innovative virksomheder i stand til at gribe enhver lejlighed, som byder sig, og til at bidrage mest muligt til at forbedre arbejdsløshedssituationen.

4.5. Derfor er det af afgørende betydning, at EU arbejder sammen med medlemsstaterne om at indføre en samordnet strategi for at opnå et gunstigt klima med henblik på at bevare og skabe bæredygtige kvalitetsjob. Kommissionen bør undersøge muligheden for ved beregningen af gæld ([20]) at se bort fra offentlige investeringer, der bidrager til at skabe kvalitetsjob og til en bæredygtig økonomi, der kommer alle til gavn, virksomheder såvel som arbejdstagere.

4.6. EU tilskynder til samarbejde mellem medlemsstaterne. Den støtter og vurderer deres indsats, primært i forbindelse med det europæiske semester, retningslinjerne for beskæftigelse og overvågningen af de nationale politikker (fælles rapporter om beskæftigelse, nationale reformprogrammer og landespecifikke henstillinger). EU bør dog også indrette sine politikker efter målene om fælles velstand for europæiske iværksættere, arbejdstagere og borgere.

4.7. ADEME ([21]) mener, at potentialet for nettoskabelse af klimarelaterede job i Europa er på 5-6 mio. arbejdspladser frem mod 2050, og ifølge Kommissionen kan der skabes 3 mio. arbejdspladser inden for vedvarende energi inden 2020.

4.8. Det tyske arbejdsgiverforbund BDI oplyser på sin side, at det vil kunne nå målet om at reducere CO_2-udledningerne med 80 % frem til 2050, forudsat at det får stillet 50 mia. EUR til rådighed om året i denne periode.

4.9. Der er sket en stigning i antallet af fuldtidsjob i den grønne økonomi (fra 2,8 mio. i 2000 til 4,2 mio. i 2014). Visse sektorer er meget dynamiske, herunder vedvarende energikilder (1 mio. nye job siden 2000: + 182 %) og affaldshåndtering (fra 0,8 mio. i 2000 til 1,1 mio. i 2014: + 36 %).

4.10. Det er imidlertid afgørende, at også SMV'er såvel som kooperativer og helt små organisationer, der findes på alle lokalniveauer, kan kaste sig ud i bæredygtige projekter, og at de tildeles økonomiske midler som en prioritet. Det bør følgelig sikres, at der ikke er nogen hindringer for deres adgang til finansiering ([22]).

4.11. Desuden er det vigtigt at vælge en tilgang på flere niveauer og inddrage alle berørte aktører — både offentlige og private — for at tilskynde til og integrere netværkenes initiativer, planer og foranstaltninger i regioner, byer og kommuner, der er inddraget i bekæmpelsen af klimaændringer og gennemførelsen af Parisaftalen, sådan som RU anførte i en udtalelse for nylig ([23]).

([19]) Paul Polman, administrerende direktør for Unilever, og Jean-Pascal Tricoire, administrerende direktør for Schneider Electric, og formand for Global Compac Frankrig, under Business & Climate-topmødet: http://www.businessclimatesummit.com/summit/2015/press-room.

([20]) EØSU's udtalelse om finansiering af den europæiske søjle for sociale rettigheder (EUT C 262 af 25.7.2018, s. 1).

([21]) Det franske agentur for miljø og energiforvaltning.

([22]) EØSU's udtalelse om *Vejen fra Paris* (EUT C 487 af 28.12.2016, s. 24).

([23]) RU-udtalelse — »Klimafinansiering: Et centralt instrument for gennemførelsen af Parisaftalen«, EUT C 54 af 13.2.2018, s. 9.

4.12. Endelig skal klimafinansieringspagten, som skal mobilisere al energi og alle offentlige og private bestræbelser, tage højde for de ledsageforanstaltninger, som Kommissionen foreslår, herunder bl.a. taksonomi (klassifikation), institutionelle investorers forpligtelse til at integrere bæredygtighed, oplysning af investorer, justering af bankernes egenkapital, styrket gennemsigtighed i virksomhedernes offentliggørelse af informationer og EU-mærkninger (som foreslået af Europa-Parlamentet).

5. **De forskellige finansieringskilder og nødvendige foranstaltninger**

Omlægning (grøn kanalisering) og nye finansieringskilder

5.1. Kommissionen og Den Europæiske Revisionsret — der nævner samme tal — er enige om, at der bør afsættes 1 115 mia. EUR om året til bekæmpelse af klimaforandringer og følgerne heraf.

5.2. I dette overslag på 1 115 mia. EUR til perioden 2021-2030 bør der skelnes ([24]) mellem to kategorier af finansierede projekter:

— dels projekter, som giver investeringsafkast, og som hører under de områder, hvor Den Europæiske Investeringsbank, offentlige udviklingsbanker ([25]), private banker, pensions- og forsikringsfonde og statslige investeringsfonde opererer

— dels projekter, som kræver offentlige tilskud, og som finansieres med EU-bidrag.

5.3. Der er tale om at omdirigere al eller en del af den nuværende finansiering hen imod bæredygtige investeringer, dvs. gøre den europæiske finansielle ramme mere grøn og kanalisere midlerne hen imod bekæmpelse af virkningerne af klimaforandringer. Dette gælder for følgende midler:

— **EIB-lån**: Private banker kan få EIB til at finansiere investeringer, som opfylder EU's taksonomi (klassifikation);

— **ECB-finansiering gennem pengeskabelse** ved at lede pengemasserne fra de kvantitative lempelser hen imod en bæredygtig realøkonomi: 50 % af de årlige kvantitative lempelser vil frigive flere hundrede milliarder euro hvert år;

— **40 % (i stedet for de nuværende 20 %) af Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer** (EIB og Kommissionen) bør afsættes til bekæmpelse af global opvarmning og virkningerne heraf, herunder i dens sociale og uddannelsesmæssige dimension;

— EU bør udvise et ambitionsniveau, der svarer til udfordringerne med bekæmpelse af klimaændringer. Et gennemsnit på 40 % af EU's samlede budget bør afsættes til klimamål, specielt **Den Europæiske Samhørighedsfond**, der kun bruger 20 % af sine midler til denne bekæmpelse i budgettet for 2014-2020;

— Ud over disse midler bør 3 % af **pensions- og forsikringsfondenes investeringer** anvendes til at begrænse den globale opvarmning.

5.4. Der bør gøres en særlig indsats på området for forskning og udvikling samt erhvervsuddannelse. Der bør afsættes 100 mia. EUR om året til dette ene formål. Udvalget vil fremsætte forslag i god tid for at afgøre, hvilke(t) instrument(er) der skal anvendes til at supplere den nuværende og fremtidige finansiering til dette formål.

Nødvendige foranstaltninger

5.5. Mange finansielle instrumenter kan stilles til rådighed for bekæmpelsen af klimaændringer, men der vil kun kunne opnås finansiering, hvis Europa har en sammenhængende plan med en klar og langsigtet målsætning ([26]). Planen bør tage højde for nedenstående redegørelse.

5.5.1. Der skal skabes en klar, stabil og langsigtet politikramme. Det handler om at skabe sikkerhed for planlægning og investering, da intet er mere skadeligt for det nødvendige niveau af engagement end usikkerhed, der opstår som følge af konstante kursændringer i politikudformningen.

([24]) Ifølge Philippe Maystadt, tidligere formand for Den Europæiske Investeringsbank.
([25]) KfW i Tyskland, CDC i Frankrig, CDP i Italien, ICO i Spanien.
([26]) Jeffrey Sachs, EØSU-høring af 18. maj 2018.

5.5.2. EIB har siden januar 2018 være verdens største udsteder af grønne obligationer. Hvis man ønsker, at EIB skal yde lån på endnu gunstigere vilkår til initiativtagere til projekter inden for rammerne af klimafinansieringspagten, kan man træffe to foranstaltninger:

— For det første kunne Junckerplanen udvides og målrettes mod sådanne projekter, hvorved EIB vil kunne opnå garanti fra Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer.

— For det andet kunne EIB få øget finansiering hos ECB. EIB har allerede adgang til ECB's program for opkøb af aktiver, men i meget begrænset omfang. EIB vil imidlertid i betragtning af de planlagte beløbs størrelse hurtigt støde på vanskeligheder med egenkapitalforholdet. Det er derfor ikke utænkeligt, at EIB bliver en bank for bæredygtig udvikling, der fortrinsvis finansierer energiomstilling, miljøvenlig mobilitet og innovation, og som afstår fra at finansiere traditionelle projekter, som størstedelen af dens udlån stadig går til.

5.5.3. Det skal vurderes, i hvilke sektorer disse budgetter vil være mest gavnlige og interessante med hensyn til cost-benefit-forholdet for miljø, borgere og økonomi (energi, boliger, landbrug, mobilitet, transport, genanvendelse, vand osv.). Nok skal der sikres en rimelig adgang til netværket, men der bør tages højde for, at visse sektorer er tilstrækkelig rentable og ikke længere behøver tilskud såsom solcellesektoren.

5.5.4. EIB's indsats bør styrkes, ikke alene med hensyn til volumen, men også til dens kapacitet til at tage flere risici. EIB vil f.eks. blive mere nyttig i kampen mod klimaforandringer, hvis den støtter nye, selv små, vækstsektorer fremfor at tildele den klassiske solcelle- eller vindmølleindustri milliarder af euro, der allerede i vid udstrækning finansieres af den private sektor.

5.5.5. Al finansiering skal som foreslået af Kommissionen opfylde en fælles EU-taksonomi (klassifikation). EØSU bør som repræsentant for civilsamfundet deltage i udarbejdelsen af denne klassifikation.

5.5.6. Modellen for cirkulær økonomi bør prioriteres i videst muligt omfang og retsgrundlaget herfor forbedres. Den cirkulære økonomi skal gøre det muligt at mindske og på sigt sætte en stopper for udvindingen af naturressourcer gennem genanvendelse af ting (kun 3 % af mobiltelefoner genanvendes, og andre genstande genanvendes slet ikke) og ædelmetaller. Disse metaller, f.eks. cobalt og lithium, der anvendes til at fremstille fremtidens produkter, er kun tilgængelige i små mængder set i forhold til de fremtidige behov, for elektrificering af køretøjer og lagring af elektricitet i det hele taget, da produktionen af disse metaller slet ikke kan stå mål med de behov, der tegner sig.

5.5.7. Ligeledes bør der tilskyndes til investering i energieffektivitet i bygninger, der tegner sig for 30 % af CO_2-emissionerne (også fordi investeringerne hurtigt giver afkast). Desuden skal el- og gasledninger sammenkobles fuldt ud for at skabe et integreret europæisk energimarked, som er forbundet med Afrika og Mellemøsten.

5.5.8. I ønsket om en retfærdig og social omstilling, sådan som det foreskrives i Parisaftalen og forfægtes af Institut Jacques Delors ([27]), bør en del af finansieringen tildeles en tilpasningsfond til regioner og arbejdstagere, som berøres af sektorer under omstilling. I den henseende bør en betragtelig del af Den Europæiske Samhørighedsfond, som er øremærket til regionerne, bevilges til klimaformål og de positive socioøkonomiske følgevirkninger heraf. Fonden for tilpasning til energiomstillingen bør også yde støtte til omskoling og uddannelse af arbejdstagere. Den bør ligeledes i højere grad foregribe forandringerne fremfor at lide under dem og afsætte en del af sine budgetter til innovation og FoU inden for sektorer, der er udpeget som prioriterede.

5.5.9. Alle frihandelsaftaler bør ved siden af sociale og miljømæssige klausuler omfatte en forpligtende tilslutning til Parisaftalen. (Dette ville gælde alle EU's potentielle handelspartnere, eftersom 195 af FN's 197 medlemsstater har undertegnet aftalen.)

5.5.10. For at fremhæve denne foranstaltnings yderst vigtige politiske betydning bør de budgetmæssige og finansielle midler, der på denne måde afsættes, håndhæves gennem et redskab, som gør det muligt helt konkret og på gennemsigtig vis at visualisere de pågældende midler.

([27]) http://institutdelors.eu/wp-content/uploads/2018/01/Pactesocialtransitionénergétique-FernandesPellerinCarlin-janvier18.pdf.

5.5.11. Desuden skal EU, selv om dette ikke henhører direkte under en europæisk klimafinansieringsfond, overholde sine internationale politiske forpligtelser (FN's klimakonference i 2009), der går ud på at tilvejebringe 100 mia. USD om året til at finansiere bekæmpelsen af klimaforandringer i Afrika og i Middelhavsområdet indtil 2020.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om strategiske udviklingstendenser inden for industripolitikken frem mod 2030 for at styrke det konkurrencedygtige og differentierede industrielle grundlag i Europa med fokus på langsigtede resultater inden for globale værdikæder

(sonderende udtalelse på anmodning af det østrigske rådsformandskab)

(2019/C 62/03)

Ordfører: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Medordfører: **Gerald KREUZER**

Anmodning om udtalelse	Det østrigske rådsformandskab, 12.2.2018
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer (CCMI)
Vedtaget i CCMI	25.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	158/9/4
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Industripolitikken bør identificere og skabe muligheder for en global, bæredygtig og inklusiv vækst i fremtiden. Ingen må lades i stikken.

1.2. Europa skal fastholde sin ambition om at bringe industriproduktionens andel op på tidligere niveauer og finindstille dette mål ved hjælp af centrale præstationsindikatorer. Europas industripolitik (mellem GD'er, medlemsstater, regioner) skal forbedres, da den er en del af komplekse grænseoverskridende værdikæder på et stedse mere globaliseret marked. Der er behov for en **holistisk tilgang** for at forene håndteringen af udfordringer inden for vækst, klima og miljø og i form af samfundsproblemer i en plan for »**retfærdig omstilling**«, der er velegnet til at skabe forbindelse mellem drivkræfter på nationalt plan og EU-plan.

1.3. Europas *rEUnaissance* betyder en fuldt udbygget ***masterplan for*** den europæiske industri, hvor man mainstreamer industripolitikken på tværs af alle EU-politikker for at give industrien mulighed for at ændre sig med henblik på at gøre Europa til den største videnøkonomi, for at skabe industriel merværdi gennem **kreativitet og intelligent design**, **social innovation** og for at fremme **nye bæredygtige og inklusive industrielle modeller** (Made in Europe-mærket).

1.4. Hvis EU's politikker for klima og cirkulær økonomi skal skabe job i Europa, er det vigtigt, at de vigtigste dele af værdikæden til gennemførelse af disse politikker er placeret i Europa. Derfor er det vigtigt, at man i EU's strategi anerkender betydningen af værdikæder og indfører ambitiøse foranstaltninger for at videreudvikle disse. Snarere end at fokusere på enkeltsektorer bør strategien sikre attraktive driftsbetingelser i Europa. For at sikre Europas fortsatte rolle i den globale økonomi bør målestokken for succes være de europæiske værdikæders potentiale til at blive integreret i globale værdikæder, dvs. at europæiske leverandører skal kunne konkurrere globalt og ikke kun i Europa.

1.5. Forbedringer af almen og faglig uddannelse til nye job og tjenester bør også hænge tæt sammen med forsknings-, udviklings- og innovationspolitikker og med etablering af arbejdsbaseret læring, udvidelse af dagsordenen for færdigheder ([1]) til vigtige industrisektorer såsom bygge og anlæg, stål, papir, grønne teknologier og vedvarende energikilder, fremstillingsindustri og søfart.

1.6. For at sikre Europas teknologiske førerrolle anbefaler EØSU også, at man intensiverer investeringerne i disruptive teknologier, der kan ændre spillets regler, såsom kunstig intelligens og robotteknologi, tingenes internet, dataanalyse, 3D-printning, nye materialer og nanomaterialer, forbedret virtual reality, bioøkonomi, bæredygtige fødevarer, digitale teknologier, neuroteknologier, nanoelektronik, udforskning af oceaner og af rummet osv.

1.7. Inden for den **flerårige finansielle ramme 2021-2027** skal der kunne fastlægges så specifikke og detaljerede bestemmelser som muligt for tildeling af supplerende budgetmidler til de enkelte sektorer, navnlig forskning, udvikling og innovation samt samhørighedspolitikker.

1.8. EØSU understreger, at **den institutionelle styring** bør forbedres, herunder ved konsekvensanalyse ikke bare af de økonomiske virkninger, men også af **miljømæssige og samfundsmæssige** virkninger langs hele værdikæden.

1.9. Med henblik på øget bæredygtighed i hele den industrielle værdikæde bakker EØSU fuldt op om Kommissionens køreplan for finansiering af bæredygtig vækst ([2]), opbygning af en **taksonomi for bæredygtig finansiering**, der omdirigerer **ansvarlig opsparing til bæredygtige investeringer**, og en styrkelse af europæiske strategiske investeringer (en forsvarlig kombination af den planlagte InvestEU-fond og private finansieringskilder).

1.10. EØSU giver endnu en gang udtryk for, at det kraftigt støtter den **gyldne regel for offentlige investeringer**, ikke kun inden for samfinansiering af strategiske investeringsprojekter, men også inden for alle bæredygtige investeringsprojekter i forbindelse med de positive fremskridt med det fælles **EU-klassificeringssystem for bæredygtige aktiviteter** (eller taksonomi) for at sikre nye udviklingsmuligheder for de europæiske lande, der blev ramt hårdest af krisen.

1.11. **Finansieringsinstrumenter:** Indførelse af ens regler, tilvejebringelse af offentlig finansiering til projekter i industriel skala (op til 75 % eller mere, hvis det er begrundet, af investeringsudgifterne), forøgelse af lånemuligheder på favorable vilkår og adgang til kredit. Adgang til offentlige tilskud til foranstaltninger, der fokuserer på »risikosikring« af banebrydende projekter med iboende høje risici.

1.12. De mest produktive sektorer (med den højeste merværdi) er også de sektorer, hvor der foregår mest innovation. Desuden er de sektorer, der er omfattet af den mest restriktive miljøregulering, også kendetegnet ved højere **patenteringsniveauer**, formentlig som følge af reguleringspresset ([3]).

1.13. En vigtig drivkraft bag reguleringsomkostningerne er gennemførelsen af EU-politikker via **delegerede retsakter eller gennemførelsesretsakter**. Teknokratiske overholdelsesprocedurer, hvor man ikke definerer de mest omkostningseffektive veje mod de ønskede resultater af reguleringen, hæmmer innovationskapaciteten hos industriens aktører, navnlig SMV'er.

1.14. **Bæredygtig udvikling** og **konkurrenceevne** skal gå hånd i hånd. EØSU anmoder om, at der fastlægges produktstandarder i EU, som skal overholdes af såvel indenlandske som udenlandske producenter og håndhæves ved grænsen. Import af produkter, der ikke overholder de miljømæssige og sociale regler, vil imidlertid medføre alvorlige hindringer for EU's industrisektorer, når de skal reagere på samfundets behov og krav vedrørende bæredygtighed.

([1]) Den igangværende gennemførelse af planen for sektorsamarbejde om færdigheder.
([2]) COM(2018) 97 final.
([3]) ftp://ftp.unibocconi.it/pub/RePEc/bcu/papers/iefewp69.pdf.

1.15. Kommissionen bør føre nøje kontrol med den korrekte gennemførelse af EU's frihandelsaftaler, herunder at reglerne er enkle og klare. Bæredygtighedskapitlerne i frihandelsaftaler skal fremme gennemførelsen af ILO's arbejdsmarkedsstander og **FN's principper om erhvervslivet og menneskerettighederne** ([4]) ved at indføre horisontale, ufravigelige minimumsbestemmelser (sårbare gruppers rettigheder, forsvarlig finanspolitisk styring osv.). Gensidigheden i handelsforbindelser (f.eks. investeringer, offentlige indkøb, statsstøtte) bør sikres.

1.16. Der er behov for en **udvidet social dialog** på forskellige niveauer for at kunne foretage en korrekt analyse og levere fælles svar på globale værdikæder i bæredygtige virksomheder, hvor arbejdstagerne har medindflydelse.

1.17. EØSU opfordrer Kommissionen til at gøre industriens konkurrenceevne og førerstilling til en politisk topprioritet og til at iværksætte et industrielt strategiprogram for EU. Udvalget opfordrer Kommissionen til at offentliggøre en årlig rapport om resultaterne af EU's industrielle strategi, der berører alle Kommissionens relevante politikområder.

2. **Megatrends — Kun én verden**

2.1. Industrien står i dag over for en gennemgribende omstilling på grund af de omfattende følgevirkninger af den digitale omstilling og lavemissionsøkonomien. Vedvarende energi vil erstatte fossile brændstoffer, data bliver den nye dominerende råvare, og (tingenes) internet er blevet den primære kommunikationsform. Lineære produktionsmodeller vil vige pladsen for cirkulære produktions-forbrugs-genbrugs-systemer, mens masseproduktion vil blive erstattet af skræddersyede produktionsprocesser. En moderne industri betyder produktion og innovation i et netværk af aktører, der arbejder tæt sammen, fra store til små og mellemstore virksomheder og videre til tilknyttede tjenesteydelser langs værdikæden. Viden har erstattet arbejdskraft eller kapital som den vigtigste faktor. Europas langsigtede industrielle strategi skal integrere alle disse (disruptive) udfordringer i en fase, der kun har ét sidestykke i menneskets historie, nemlig overgangen fra palæolitisk til neolitisk tid: den infolitiske periode ([5]).

2.2. **Størstedelen af den akademiske forskning advarer om, at 20-50 % af arbejdspladserne**, afhængigt af den pågældende sektor, vil blive erstattet af nye teknologier og robotteknologi omkring 2030 ([6]). Der vil imidlertid blive skabt nye job, som dog er mere spredte med hensyn til geografi, sektor og færdigheder. Udfordringen, som den europæiske industripolitik står over for, består i at forhindre EU og EU's regioner og borgere i at blive udelukket.

2.3. Den digitale omstilling påvirker alle industriens vigtigste ressourcer: naturlige og miljømæssige, arbejdskraft og kapital (fysisk, teknologisk og institutionel). Land for land og sektor for sektor er der behov for en overordnet vision og en ny værdisætning af de vigtigste ressourcer og kapitalbeholdninger, hvorfra hovedindtægtskilderne vil udspringe, for at forvalte dens indvirkning på samfundet.

2.4. Store dele af Europas industri bliver mere og mere afhængige af eksport til tredjelande eller er en del af komplekse, grænseoverskridende værdikæder på et stadig mere globaliseret marked. Samtidig står EU over for udbredelsen af »America First«-politikker, der fører til en stigende risiko for handelskrige, som ikke vil have nogen vindere, kun tabere. De udgør også en trussel mod efterkrigstidens multilaterale økonomiske orden. Endelig er centraliserede, statsstyrede økonomiske modeller også i fremmarch.

([4]) Europa-Parlamentets beslutning af 4. oktober 2018 om »EU's bidrag til et bindende FN-instrument om transnationale selskaber og andre virksomheder med transnationale træk for så vidt angår menneskerettigheder« (2018/2763(RSP)) http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0382+0+DOC+XML+V0//DA.

([5]) »-litisk«: fra »-lyse«, at adskille, sønderdele (se »elektrolyse«), at sprede. Spredning af oplysninger.

([6]) D. Acemoglu og P. Restrepo (2017), »Robots and jobs: evidence from US labour markets«, NBER Working Paper No. 23285. M. Arntz, T. Gregory og U. Zierahn (2016), »The risk of automation for jobs in OECD countries: a comparative analysis«, OECD Social, Employment and Migration Working Papers No 189.

2.5. En retfærdig omstilling i retning af en mere bæredygtig industri frem mod 2050 ([7]) kræver, at Europa løser følgende udfordringer:

— Fortsatte klimaforandringer og forringede miljøforhold

— Udtømningen af Jordens naturressourcer og tab af biodiversitet

— Digitaliseringen af de fleste industrisektorer vil udviske grænserne mellem industrierne og mellem den fysiske og den virtuelle verden, åbne sektorer for nye deltagere med et fald i manuelt arbejde til følge

— Social ulighed, herunder voksende polarisering på arbejdsmarkederne og ungdomsarbejdsløshed, mennesker, der lades i stikken i regioner med industrier i tilbagegang

— Befolkningens mistede tillid til staten, det politiske establishment og EU og dets forvaltningsstrukturer samt til andre institutioner

— Demografiske ændringer: aldring, migration, kraftig befolkningstilvækst og en ny miljøbevidsthed

— Befolkningskoncentration i kæmpebyer med integration af infrastrukturnetværk, kunstig intelligens, maskinlæring og dyb læring

— Ændringer i forbrugernes præferencer (ændret forbrugeradfærd, større miljøbevidsthed, offentlige myndigheders regulering af forbrugeradfærd).

En langsigtet vision bør tage højde for alle disse tendenser samtidig. At forstå disse udfordringer, og hvordan de kan omdannes til muligheder, bliver en vigtig prioritering for Europas industripolitik. Den komplekse udformning af løsningerne kræver, at alle relevante interessenter engagerer sig og deles om ansvaret. Dens succes afhænger af indsatsen fra og samarbejdet mellem EU-institutionerne, medlemsstaterne, regionerne og vigtigst af alt industriens egen aktive rolle.

3. **Omstillingen: et EU, der engagerer sig i at bevare sin konkurrenceevne gennem bæredygtighed**

3.1. For at løse de mange og hidtil usete udfordringer, som industrien står over for, har Europa valgt at styrke sin konkurrenceevne ved at forbedre kvaliteten af produkter og tjenesteydelser, gennemføre en strategi for differentiering opdelt på regioner og sektorer for at skabe vækst og beskæftigelse gennem merværdien ved **kreativitet og intelligent design**, **social innovation** og **nye bæredygtige og inklusive industrimodeller**.

3.2. Der begynder allerede at vise sig nogle opmuntrende indikatorer i Europa som f.eks. vores 40 % andel af verdens patenter inden for vedvarende teknologier. Der opstår imidlertid nye og alvorlige skævheder mellem almene og faglige uddannelsesfunktioner, erhvervsinitiativer og de nye færdigheder, som industrien har brug for.

3.3. En anden kraftig bremse på den industrielle udvikling i Europa kan forklares med **fragmenteringen** af Den Europæiske Unions politikker i såvel geografisk som sektoriel forstand. Hvis man ønsker at bevæge sig væk fra at have 28 forskellige politikker for hver enkelt industrisektor i retning af et overordnet fokus for EU's industripolitik, kræver det synkronisering med foranstaltninger til færdiggørelse af ØMU'en (navnlig den finanspolitiske union og bankunionen), udvikling af et europæisk marked for risikokapital og indførelse af en bæredygtig finansieringsmodel, der sikrer en afbalanceret og harmoniseret vækst i hele EU.

3.4. For at kunne vurdere miljøpolitikkens indvirkning på landenes konkurrenceevne og foretage en bedre planlægning af miljøpolitikken er det vigtigt at forstå, om øget grøn innovation også fremmer innovation inden for andre sektorer, og hvilke virkninger grøn innovation har på industriens inputpriser.

3.5. Det kræver også et stærkt fokus på SMV'ernes potentiale inden for brancher, der leverer innovative, videnbaserede tjenester på højt niveau. Innovation i Europa opstår typisk i mindre strukturer, og eksporten af videnbaserede tjenester på højt niveau spiller en pionerrolle for de tilhørende industriers markedspositionering.

([7]) Se SC/047 (EUT C 81 af 2.3.2018, s. 44).

3.6. Hvis Europa skal generobre førertrøjen inden for videnindustri eller immateriel kapital, er industrisamarbejde og koordinering mellem medlemsstaterne nøglen til at udvikle innovation i Europa. EØSU ønsker at understrege betydningen af den fælleseuropæiske interesse, innovative offentlig-private partnerskaber og regionalt samarbejde gennem intelligente specialiseringsstrategier.

4. **Global og holistisk strategi**

4.1. Økonomier, der er mere intenst involveret i globale værdikæder, er bedre til at skabe merværdi. Derfor bør EU konsekvent og mere resolut modsætte sig neoprotektionisme, eftersom den kan forværre den nuværende blokering af adgangen til sådanne kæder.

4.2. Der er mulighed for at kombinere **globale værdikæder** med den **lokale økonomiske struktur**, fremme udviklingen af lokale økonomier sammen med banebrydende teknologier (blockchain, 3D-printere, robotteknologi, tingenens internet, energilagring, vedvarende energi, big data, genetisk biologi, nanoteknologi osv.) med et inklusivt fokus: De kan også bane vejen for lokal produktion med input til lavere priser, navnlig hvis prosument-profilen indføres (og reguleres korrekt), ved at fremme udviklingen af produktive og inklusive mikrovirksomheder som et supplement til de store globale værdikæder.

4.3. Det nye paradigme, hvor **bæredygtighed er en faktor for konkurrenceevne**, er en langsigtet tilgang, der skal mobilisere, tilpasse og sikre tilstrækkelige offentlige og private ressourcer for at nå de mål, der opstilles i EU's politikker. Det er vigtigt at tilvejebringe tilstrækkelige ressourcer for at sikre en retfærdig, afbalanceret og inklusiv omstilling, hvor ingen sakker agterud eller udelukkes fra fair konkurrencevilkår, og hvor almene interesser såsom forbrugerbeskyttelse, sundhed, sikkerhed og kvalitet fortsat prioriteres højt.

4.4. Den europæiske industris sektorinitiativer og alliancer med henblik på at forme **dagsordenen for nye kvalifikationer** og samle et katalog over velstrukturerede initiativer, der kan styrke eller tilpasse eksisterende programmer (Erasmus+, den nye europæiske dagsorden for kultur osv.) og gennemføre nye, skal ud til EU-27 som helhed så hurtigt som muligt, så der sikres geografisk mangfoldighed og tæt inddragelse af lokale myndigheder.

4.5. Samtidig støtter EØSU på det kraftigste bestræbelserne på at etablere **fora for multiinteressentdialoger**, den fælles udvikling af innovative strategier og pilotordninger, der kan fungere som eksempler, fælles eksperimenter, udveksling af bedste praksis og en vilje til at følge op på og evaluere projekter i detaljer. Udvalget påpeger ligeledes, at alle aktører i den industrielle værdikæde skal inddrages, og det samme gælder forbrugerne. I denne forbindelse bør man nævne rundbordsmødet på højt plan om industrien, gruppen på højt plan om energiintensive industrier og gruppen på højt plan om konkurrenceevne og vækst.

4.6. Det er vigtigt at forbedre EU's evne til at investere og lukke hullet mellem udformningen af sektorpolitikker og de økonomiske investeringer, der foretages, ved at øge bevillingerne til EFSI 2.0 og de investeringsrelaterede strukturfonde for at nå ud til regioner og befolkninger, der er sakket agterud i løbet af kriseårene, og kanalisere EU's seneste overskud i samhandelen med tredjelande og de offentlige myndigheders overskud over i investeringer, der bruges til modernisering af vores industrielle infrastruktur og dermed bidrager til at øge produktiviteten og den økonomiske vækst.

5. **Institutionel styring af EU's industri**

5.1. EU's langsigtede handlingsplaner (Europa 2020, klimaplaner osv.) bør afspejles i handlingsplaner for industrien. Ved at skabe synergier mellem forskellige politiske initiativer (cirkulær økonomi, innovation, transportpolitik, samhandel, færdigheder, regionalpolitik) vil man helt klart bidrage til at maksimere deres indvirkning.

5.2. **Gennemsigtighed** er afgørende for, at denne proces kan lykkes. Industrien som helhed skal »**handle og kommunikere**« ved at stille oplysninger af høj kvalitet (relevante, kontrollerbare og sammenlignelige) til rådighed, som giver mulighed for en præcis måling af finansielle og ikke-finansielle virkninger gennem et produkts globale værdikæde.

5.3. De bæredygtige udviklingsmål (17 bæredygtige udviklingsmål og 169 tilhørende delmål) og Parisaftalen om klimaændringer fungerer som et pejlemærke mod det fælles bedste, men det haster med at vedtage og udvide indikatorer i henhold til en fælles metodologi, der kombinerer kvantitative og kvalitative parametre og værdiansætter eksterne faktorer. Det nye sæt af indikatorer skal omfatte indikatorer for ændring af de globale værdikæder og dermed afspejle EU's værdier.

5.4. EØSU opfordrer til indførelse af **adfærdskodekser** for de internationaliserede dele af værdikæden for europæiske produkter eller tjenester såsom bæredygtige fødevarer, hvoraf mange ligger uden for den juridiske styrings dækningsområde. Udvalget opfordrer også til tættere markedsovervågning og indførelse af afskrækkende foranstaltninger eller sanktioner for praksis, der skader bæredygtigheden, såsom planlagt forældelse.

5.5. Styrkelse af **ansvarlig forskning og innovation** som led i en ikke-hierarkisk tilgang. Mere præcise forudsigelser for bestemte sektorer, region for region, og overensstemmelse mellem investeringer og EU's strategiske målsætninger for 2030 og perspektiver for 2050 ([8]). EU bør også garantere, at den første anvendelse af offentligt finansieret FoU sker inden for EU. Målet på 3 % til FoU-investeringer bør nu endelig nås (det ligger i øjeblikket kun på 1,9 %, lavere end i Kina med 2,2 %). Disruptive teknologier skal ledsages af køreplaner, hvor man tager udfordringerne ved og betingelserne for deres indførelse op (inklusive de økonomiske, lovgivningsmæssige og sociale virkninger).

5.6. Inden for den **flerårige finansielle ramme 2021-2027** skal der kunne fastlægges så specifikke og detaljerede bestemmelser som muligt eller tildeles supplerende budgetmidler til de enkelte sektorer, navnlig forskning, udvikling og innovation samt samhørighedspolitikker. Den offentlige støtte bør øges i alle faser af innovationscyklussen, inklusive støtte til nystartede virksomheder, demonstrations- og pilotprojekter, samarbejdsbaserede FTU-projekter, teknologispredning osv.

5.7. EU's kapitalmarkedsunion og den industrielle udvikling bør give mulighed for at mobilisere offentlige og private opsparinger via sikre ruter spændende fra socialt ansvarlige investeringer til virksomhedernes sociale ansvar (VSA). EMAS-certificering kan også optimere de økonomiske overskud og bringe dem i ligevægt med vektorer for bæredygtighed.

5.8. En retfærdig politisk omstilling inden 2030 indebærer ikke kun, at man skaber innovation for befolkningen og investerer i arbejdspladser til arbejdstagerne, men også at man **skaber innovation sammen med befolkningen og arbejdstagerne** og hjælper dem ind i ordentlige nye job. I den henseende understreger EØSU, at fremstillingsindustrien fortsat bør være teknologineutral.

6. **Stigende ambitioner i handlingsplanen for den europæiske industri**

6.1. Opbygningen af et læringssamfund er en grundlæggende forudsætning for en innovativ og konkurrencedygtig industri. Europa kan ikke konkurrere med vækstøkonomierne på lønnen, men er i stedet nødt til at være mere intelligent. Færdigheder er også nøglen til, at medarbejderne ikke blot kan styrke deres ansættelsesegnethed, men også deres jobsikkerhed, sociale integration og muligheder i livet. Dette sikres ved investering i løbende opkvalificering og omskoling af arbejdstagerne, fremme af almen og faglig uddannelse og faglig udvikling af høj kvalitet gennem hele arbejdslivet. Der er behov for en mere ambitiøs »Dagsorden for nye kvalifikationer i Europa«, hvor man reviderer den europæiske ramme for nøglekompetencer for at sikre, at folk erhverver den viden og de færdigheder, som industrien kræver. Herved styrker man Europas økonomiske modstandsdygtighed og fremmer en bæredygtig udvikling (mål 4 af FN's bæredygtige udviklingsmål).

6.2. Forbedring af mekanismerne til videnoverførsel mellem universiteter og forskningscentre og industrisektorer og deres ansatte.

6.3. SMV'er er ofte pionerer inden for udvikling af innovative varer og tjenester på højt niveau, men de mangler ofte midlerne til at få disse innovationer ud på et større marked. På linje med EU's industripolitik frem mod 2030 er der brug for en omfattende række af mulige stimuli og fordele, hvor man udnytter styrken ved det belønningsbaserede paneuropæiske globale offentlige netværk, der navnlig er målrettet mod SMV'er, herunder liberale erhverv som pionerer inden for levering og eksport af innovative, videnbaserede tjenester på højt niveau:

([8]) Som beskrevet i EØSU's udtalelse SC/047 (EUT C 81 af 2.3.2018, s. 44).

— Strategiske offentlige indkøb er en vigtig løftestang for industripolitikken. Dets potentiale bør udnyttes fuldt ud ved at integrere innovative, grønne og sociale kriterier i offentlige udbud i stedet for udelukkende at kigge efter den laveste pris. EU bør støtte de offentlige myndigheder i dette ved at give vejledning, oprette en hjælpefunktion, støtte planlægningen af store infrastrukturprojekter og forbedre udvekslingen af bedste praksis

— Støtte til internationalisering

— En sandkasse til eksperimenter med deltagelse af mange interessenter, støtte til forudgående validering af innovative løsninger

— Klyngesamarbejde (sektorielt, horisontalt og vertikalt) og væksthuse for nystartede virksomheder, styrkelse af forbindelser mellem industrielle aktører for at dele og udveksle ressourcer

— Specialiserede mentorordninger med høj merværdi, regelmæssige møder mellem nystartede virksomheder og etablerede virksomheder inden for sektoren, så de kan samarbejde om planer og initiativer

— Skattefordele og offentlige garantier for at støtte investeringerne

— osv.

6.4. Stimulering af viden og konsolidering af de **nye bæredygtige økonomiske modeller** ([9]), der fremmer **social innovation** (nye menneskecentrerede metoder til at opfylde samfundets behov) som et resultat af anvendelsen af nye metoder.

6.5. Man er nødt til at være særligt opmærksom på mindre udviklede regioner og regioner i industriel omstilling. **Lokale udviklingsagenturer** og deres udvalg af værktøjer skal fungere som motorer for skabelse af »mikroklimaer« eller »økosystemer«, der samler og fungerer som katalysator for de voksende synergier mellem vareproduktion og tjenesteydelser med udgangspunkt i de enkelte menneskers og områders behov.

6.6. Den **internationale samhandels** rolle er helt central for at løse udfordringerne ved opbygning af en bæredygtig industri. Revision og forbedring af frihandelsaftaler og præferenceordninger (fra GATT til TTIP) med indførelse af en grad af konditionalitet knyttet til bæredygtighedsforpligtelser. Indførelse af røde linjer: juridisk og finanspolitisk styring, bilæggelse af off shore-tvister, sociale og miljømæssige minimumsgrænser. Gensidigheden i handelsforbindelser (f.eks. investeringer, offentlige indkøb, statsstøtte) bør sikres.

6.7. Indførelse af en sektorspecifik dagsorden for en **afbalanceret forvaltning af omstillingen** i retning af en kulstoffattig, cirkulær økonomi: opstilling af mål for sektorer og geografiske områder, indførelse af køreplaner, der afspejler de faktiske omstændigheder, virkningerne af udgifterne til energi og andre input.

6.8. Opgradering af industrien til den digitale tidsalder vil omdanne den europæiske industri til et yderst informations- og videnintensivt produktionssystem, og derfor ønsker EØSU at fremhæve følgende prioriteringer:

— Fremme af brugen af informationsteknologier til løsning af samfundsmæssige udfordringer

— Udvikling af en EU-dækkende »højtydende« digital infrastruktur

— Afhjælpning af de store forskelle i digitalisering, der findes mellem regioner og mellem store og små virksomheder

— Fremskyndelse af udviklingen af IKT-standarder

— At tage højde for den sociale dimension af digitaliseringen: indvirkning på jobbenes kvalitet og kvantitet, regulering af deleøkonomien for at forhindre urimelig konkurrence

— Den digitale intelligens bør styrkes på alle faglige niveauer; digitale færdigheder skal fremmes på alle uddannelsestrin (fra skolen til livslang læring)

— Definition af nye regler for beskatning af den digitale økonomi

— Sikring af cybersikkerhed.

([9]) Jf. EØSU's sonderende udtalelse SC/048 (EUT C 81 af 2.3.2018, s. 57).

6.9. Sikker, tilstrækkelig og bæredygtig energi er nøgleprioriteter for industrien og samfundet. Der skal være adgang til vedvarende energi til en konkurrencedygtig pris. Dette vil også kræve kolossale investeringer i intelligente net og sammenkobling samt i teknologiske gennembrud inden for energilagring. Intelligent brug af kulstof vil også bidrage til at genbruge restkulstof og brint, som i dag forbrændes for at producere strøm, til fremstilling af syntetiske brændstoffer og kemikalier. Generelt kunne brugen af disse produkter fremskyndes betydeligt. CO_2-reduktion i den kombinerede stål-/kemi-/transport-sektor. Disse syntetiske brændstoffer eller foderstoffer bør fremmes i direktivet om vedvarende energi.

6.10. EØSU ønsker at understrege betydningen af handlingsplaner for sektorer og værdikæder med et stærkt vækstpotentiale, for den strukturelle opgradering af traditionelle industrier og for støtte til dekarbonisering af de energiintensive industrier.

6.11. Inden for industripolitikken vil man skulle være særligt opmærksom på transportsektoren, som står umiddelbart over for et fuldstændig nyt paradigme, idet mange disruptive teknologiske udviklinger foregår samtidig: elektrificering, digitalisering af produktionen, opkoblede og selvkørende biler, integration af privat og kollektiv transport.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 538. PLENARFORSAMLING, 17.10.2018-18.10.2018

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om a) forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv (EU) 2017/1132 for så vidt angår brugen af digitale værktøjer og processer inden for selskabsret

(COM(2018) 239 final — 2018/0113 (COD))

og om b) forslag til et direktiv om ændring af direktiv (EU) 2017/1132 for så vidt angår grænseoverskridende omdannelser, fusioner og spaltninger

(COM(2018) 241 final — 2018/0114 (COD))

(2019/C 62/04)

Ordfører: **Dimitris DIMITRIADIS**

Medordfører: **Norbert KLUGE**

Anmodning om udtalelse	a) Europa-Parlamentet, 28.5.2018
	a) Rådet, 30.5.2018
	b) Europa-Parlamentet, 28.5.2018
	b) Rådet, 29.5.2018
Retsgrundlag	a) Artikel 50, stk. 1, og artikel 50, stk. 2, litra b), c), f) og g), i TEUF
	b) Artikel 50, stk. 1 og 2, i TEUF
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	2.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	190/2/1
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) bifalder Kommissionens forslag, som udgør en helhedsorienteret tilgang og sigter på at balancere og beskytte alle interessenters legitime interesser og behov, det være sig både små og mellemstore virksomheder, minoritetsaktionærer, kreditorer og medarbejdere.

1.2. Målet om et indre marked uden indre grænser for selskaber skal samtidig bringes i overensstemmelse med andre mål for europæisk integration såsom social beskyttelse forankret i artikel 3, stk. 3, i TEU, artikel 9 og 151 i TEUF og den europæiske søjle for sociale rettigheder. EØSU er af den opfattelse, at det nylige lovforslag om selskabers mobilitet udgør en god lejlighed til at indlede en debat om kravene til og effektiviteten af europæisk selskabsret i den digitale tidsalder. I den forbindelse bør der tages hensyn til alle interessenter, herunder medarbejdere og samfundet som helhed. Dette vil sikre den ønskede udvikling i retning af at skabe bæredygtige virksomheder, der kan udgøre en konkurrencefordel for EU.

1.3. EØSU støtter de forslag, som forbedrer de små og mellemstore virksomheders internationale konkurrenceevne, nedbringer omkostningerne, harmoniserer og forenkler processerne for registrering, indberetning af selskabsomlægninger og omdannelser. Udvalget er af den opfattelse, at det vil være nyttigt, hvis Kommissionen vejleder medlemsstaterne om gennemførelsen af direktiverne.

1.4. EØSU er imod smuthuller, der gør det muligt for skuffeselskaber at misbruge lovgivningen til svig, skatteunddragelse, hvidvask af penge, forringelse af arbejdsstandarder og den sociale beskyttelse samt en stigende grad af illoyal konkurrence. Udvalget opfordrer indtrængende de involverede myndigheder til at afsløre og straffe svigagtig adfærd. EØSU støtter en begrænsning af, hvor et selskab kan vælges registreret, til den medlemsstat, hvortil selskabet reelt er knyttet.

1.5. EØSU går ind for gennemsigtighed, sikkerhed og retssikkerhed. Udvalget understreger betydningen af effektiv identitetsverificering, som bør være obligatorisk i forbindelse med stiftelsen af selskaber og under alle omstændigheder bør finde sted forud for registreringen. Medlemsstaterne bør overholde EU's standarder på området fuldt ud eller anvende lignende standarder med henblik på effektiv identitetsverificering og pålidelige oplysninger, der fuldt ud lever op til standarderne for fastlæggelse af det egentlige ejerskab.

1.6. EØSU mener, at indgivelsen af scannede kopier af enten pas, identitetskort eller fuldmagt ikke bør accepteres og vil underminere retssikkerheden. Fuldmagtsformularer bør være offentlige dokumenter og bør kontrolleres behørigt, før oplysningerne registreres. Juridiske personer, som er registreret i de nationale registre, bør anvende onlineværktøjer til registrering og indberetning, når de repræsenteres af deres juridiske repræsentant, som er en fysisk person og ikke et holdingselskab.

1.7. EØSU bifalder engangsprincippet, så små og mellemstore virksomheder undgår registrering i flere omgange og flere forskellige offentliggørelser, samtidig med at nationale registre sikrer pålideligheden og troværdigheden af dokumenter og oplysninger, de offentliggør.

1.8. EØSU understreger betydningen af omkostningsfaktoren for mikrovirksomheder og SMV'er, eftersom disse hverken har kapacitet eller de nødvendige redskaber til at navigere i det digitale samfund. Nem registrering og grænseoverskridende mobilitet vil gøre det nemmere for virksomhederne at udnytte det digitale indre marked fuldt ud og lette deres administrative byrder. EØSU støtter initiativet om, at dokumenter og oplysninger, der fås fra selskabsregistre, bør ligestilles med »bekræftede kopier«. De faktiske administrationsomkostninger, der skal betales til handelsregistret, bør imidlertid være gennemsigtige og rimelige, og de bør ikke påvirke tilgængeligheden.

1.9. EØSU mener, at der bør være gratis og nem adgang på tværs af grænserne til virksomhedsregistre for at få bekræftet selskabsoplysninger, f.eks. med henblik på udelukkelse af selskabets direktører, med henblik på at gøre det muligt at kontrollere selskabsoplysninger og for at reducere grænseoverskridende svig.

1.10. EØSU påskønner, at Kommissionens forslag udtrykkeligt anerkender den rolle, som notaren i mange medlemsstater spiller i forbindelse med at garantere retssikkerheden, yde juridisk rådgivning og forebygge svig og misbrug i et stadigt mere digitaliseret økonomisk miljø. EØSU mener i denne henseende, at forebyggelsen af svig og misbrug ikke hæmmer økonomiske aktiviteter, men snarere er en forudsætning for et retfærdigt og gennemsigtigt indre marked i EU, hvor mikrovirksomheder har lige muligheder, og hvor de i et miljø med ens spilleregler kan konkurrere om kunderne ved at udbyde de bedste produkter og tjenesteydelser til fordel for alle markedsdeltagere.

1.11. EØSU støtter Kommissionens forslag om at fremme selskabernes grænseoverskridende mobilitet, som fastlægger klare betingelser gennem afledte retsakter. Det skal imidlertid, som det fremgår af Domstolens retspraksis, gøres klart, at den omstændighed, at et selskabs formål er at drage fordel af en mere favorabel lovgivning, ikke i sig selv udgør misbrug af etableringsfriheden. Mobilitet for selskaberne vil fremme beskæftigelsen i hele EU. Imidlertid bør de negative konsekvenser af en omdannelse, spaltning eller fusion for de lokale og regionale arbejdsmarkeder tages med i betragtning.

1.12. EØSU tilskynder Kommissionen til at være opmærksom på forskellene mellem direktivet om grænseoverskridende fusioner 2005/56/EF og de foreslåede procedurer for grænseoverskridende omdannelser og spaltninger med henblik på eventuelle konsekvenser for deres effektivitet og attraktivitet.

1.13. EØSU mener, at den nye procedure for flytning af selskabers hjemsted (grænseoverskridende omdannelse) vil give retssikkerhed gennem den forudgående kontrol i oprindelsesmedlemsstaten og i bestemmelsesmedlemsstaten, hvor sidstnævnte kun bør vurdere, om kriterierne for et omdannet selskabs tilknytning til dets nationale retsorden er overholdt. Udvalget mener også, at en generel klausul mod misbrug af etableringsfriheden ville være nyttig.

1.14. EØSU støtter Kommissionens forslag, som tager hensyn til den omstændighed, at omdannelser, fusioner og spaltninger kan anvendes svigagtigt. Det er dog stadig uklart, hvad et »kunstigt arrangement« er. EØSU foreslår derfor, at der med henblik på at belyse udtrykket »kunstigt arrangement«, fastlægges kriterier eller indikatorer, som identificerer svigagtige praksisser eller uberettigede skattefordele, som er til hinder for retssikkerhed, loyal konkurrence og social beskyttelse.

1.15. EØSU bifalder fritagelsen af små virksomheder og mikrovirksomheder fra en evaluering ved en uafhængig sagkyndig, eftersom omkostningen ved udarbejdelse af en rapport af denne art ville overbebyrde dem. Udvalget mener, at denne form for rapport kun bør kræves af store virksomheder, der ønsker at indgå i grænseoverskridende omdannelser, spaltninger eller fusioner.

1.16. EØSU glæder sig over, at Kommissionen har til hensigt at beskytte arbejdstageres eksisterende medbestemmelsesret. EØSU så imidlertid gerne, at de europæiske samarbejdsudvalg kom til at spille en større rolle i forbindelse med omdannelsen af store selskaber i overensstemmelse med direktiv 2009/38/EF.

1.17. EØSU bifalder indførelsen af harmoniserede regler for beskyttelse af minoritetsaktionærer og kreditorer, hvilket ikke var indeholdt i direktiv 2005/56/EF.

1.18. EØSU understreger behovet for, at alle digitale værktøjer og processer, der skal bidrage til at føre disse forslag ud i livet, gøres fuldt tilgængelige, især for personer med synshandicap.

2. **Kommissionens forslag**

2.1. Kommissionen har fremlagt et omfattende sæt af foranstaltninger ([1]), ([2]) vedrørende rimelige, gunstige og moderne selskabsregler i EU.

2.2. EU's gældende selskabsret ([3]) indeholder visse digitaliseringselementer såsom medlemsstaternes forpligtelse til at **stille oplysninger til rådighed online om selskaber med begrænset ansvar**. Disse krav er imidlertid begrænsede og upræcise, hvilket fører til en meget uensartet gennemførelse på nationalt niveau.

2.3. Forslaget ([4]) stiler imod at **levere flere digitale løsninger til selskaberne i det indre marked og skabe mere lige muligheder for selskaber** i EU og samtidig sikre, at medlemsstaterne har den fornødne fleksibilitet til at tilpasse de nationale systemer og bevare deres juridiske traditioner. De digitale løsninger bør muliggøre og fremme brugen af digitale værktøjer og processer i selskabsretten uden afbrydelser og give medlemsstaterne mulighed for at overføre deres eksisterende systemer for forudgående kontrol til den digitale tidsalder.

2.4. Det overordnede formål med lovforslaget er at sikre et velfungerende indre marked i hele EU's område i alle faser af et **selskabs livscyklus**, når det er i kontakt med myndighederne vedrørende selskabs- og filialregistrering samt indberetning af oplysninger.

2.5. **Etableringsfriheden** spiller en vigtig rolle i udviklingen af det indre marked, da den gør det muligt for selskaber at udøve økonomisk virksomhed i andre medlemsstater på et stabilt grundlag. I praksis er det stadig svært for selskaberne at udøve etableringsfriheden, navnlig for SMV'er, som det anerkendes i 2015-strategien for det indre marked ([5]). Den manglende retssikkerhed og de delvist utilstrækkelige eller manglende regler for visse af selskabernes grænseoverskridende transaktioner betyder imidlertid, at **der ikke er nogen klar ramme** til at sikre effektiv beskyttelse af disse interessenter.

([1]) COM(2018) 239 final.
([2]) COM(2018) 241 final.
([3]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1132 af 14. juni 2017 om visse aspekter af selskabsretten (EUT L 169 af 30.6.2017, s. 46).
([4]) COM(2018) 239 final.
([5]) COM(2015) 550 final.

2.6. En grænseoverskridende omdannelse er en effektiv løsning for selskaber, **som ønsker at flytte til en anden medlemsstat uden at miste deres status som juridisk person eller skulle genforhandle** deres forretningskontrakter. Den Europæiske Unions Domstol (Domstolen) har fastslået, at etableringsfriheden som forankret i artikel 49 i TEUF omfatter retten for selskaber, der er etableret i en medlemsstat, til at flytte deres vedtægtsmæssige hjemsted til en anden medlemsstat gennem en grænseoverskridende omdannelse uden at miste deres status som juridisk person ([6]). I sin nylige *Polbud* ([7])-dom bekræftede Domstolen selskabers ret til at foretage grænseoverskridende omdannelser på grundlag af etableringsfriheden.

2.7. I tråd med Domstolens afgørelser ([8]) er hovedformålet med de harmoniserede regler for grænseoverskridende omdannelser ([9]) dobbelt:

— at gøre det muligt for virksomheder, især mikrovirksomheder og små virksomheder, at gennemføre en grænseoverskridende omdannelse på en velordnet, virkningsfuld og effektiv måde

— at beskytte de mest berørte interessenter såsom arbejdstagere, kreditorer og aktionærer på en passende og forholdsmæssig måde.

2.8. I forslaget fastsættes der også harmoniserede regler for beskyttelse af kreditorer og aktionærer. Selskabet vil skulle redegøre for den påtænkte beskyttelse af kreditorer og aktionærer i planen for den grænseoverskridende omdannelse. Reglerne er også et supplement til nylige initiativer, der skal skærpe bestemmelserne om udstationering og forstærke kampen mod skatteunddragelse og svig, og til Kommissionens forslag om en europæisk arbejdsmarkedsmyndighed.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2017/1132 ([10]) kodificerer eksisterende direktiver om den europæiske selskabsret. Direktivet trådte i kraft den 20. juli 2017, og inden der var gået et år, præsenterede Kommissionen nye forslag til modernisering af EU's selskabsret.

3.2. EØSU bifalder disse initiativer fra Kommissionen og den fælles aftale mellem EU-institutionerne og medlemsstaterne om, at digitaliseringen skal fortsætte for at indfri målene i 2015-strategien for et digitalt indre marked ([11]) og handlingsplanen fra 2016 for digital forvaltning ([12]).

3.3. Kommissionens forslag til ændring af direktiv (EU) 2017/1132 tager de nødvendige skridt, der skal stille EU's selskaber lige med selskaber i andre industrialiserede stater med en stærk digital tradition, som f.eks. USA, Canada og Australien. Selskaberne har brug for at kunne agere i et miljø med retssikkerhed og pålidelig forvaltning — et miljø, som er tilpasset mødet med de nye økonomiske og sociale udfordringer i en globaliseret og digital verden, hvor der samtidig forfølges andre legitime offentlige interesser som f.eks. beskyttelsen af medarbejdere, kreditorer og minoritetsaktionærer, og hvor myndighederne har alle de nødvendige instrumenter til bekæmpelse af svig og misbrug, som f.eks. muligheden for at overføre skatteoplysninger inden for rammerne af det administrative samarbejde ([13]), og til at sikre, at dokumenter og oplysninger, som er indeholdt i offentlige registre, er pålidelige og troværdige.

3.4. Der bør dog foretages visse ændringer for at lette den administrative byrde og de administrative omkostninger ved gennemførelsen af de foreslåede initiativer for mikrovirksomheder og for små og mellemstore virksomheder.

3.5. *Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv (EU) 2017/1132 for så vidt angår brugen af digitale værktøjer og processer inden for selskabsret — COM(2018) 239 final*

3.5.1. EØSU bifalder dette lovforslag ([14]), der skal sikre, at EU's indre marked er velfungerende i alle faser af et selskabs livscyklus, når den pågældende virksomhed er i kontakt med myndighederne vedrørende selskabs- og filialregistrering samt indberetning af oplysninger.

([6]) Cartesio, sag C-210/06, EU:C:2008:723, præmis 109-112, VALE, C-378/10, EU:C:2012:440, præmis 32.
([7]) Polbud — Wykonawstwo, sag C-106/16, ECLI:EU:C:2017:804.
([8]) Se fodnote 6 og 7.
([9]) COM(2018) 241 final.
([10]) EUT L 169 af 30.6.2017, s. 46.
([11]) COM(2015) 192 final.
([12]) COM(2016) 179 final.
([13]) Rådets direktiv 2011/16/EU af 15. februar 2011 om administrativt samarbejde på beskatningsområdet og om ophævelse af direktiv 77/799/EØF (EUT L 64 af 11.3.2011, s. 1).
([14]) COM(2018) 239 final.

3.5.2. EØSU mener, at digitaliseringen af selskabsretten er et instrument, der giver redelige, gennemsigtige og effektive processer. Den er ikke målet i sig selv, men skal tjene erhvervslivets interesser, navnlig når det gælder mikrovirksomheder. Derfor bør lovforslaget om brugen af digitale værktøjer og processer inden for selskabsret indføre førnævnte centrale elementer, der hører til en moderne EU-selskabsret i den digitale tidsalder, nemlig retssikkerhed og forebyggelse af misbrug, pålidelige oplysninger, der fuldt ud lever op til standarderne for fastlæggelse af det egentlige ejerskab, forebyggende kontroller og gennemsigtige selskabskonstruktioner gennem pålidelige virksomhedsregistre. Kun på disse betingelser kan digitaliseringens fulde potentiale udnyttes og mikrovirksomhederne få gavn af, at der med hensyn til digitaliseringen er lige konkurrencevilkår, hvilket skal skabe vækst og jobs i EU.

3.5.3. EØSU påskønner, at Kommissionen anerkender eksistensen af forhindringer, som skaber unødvendige administrative byrder og omkostninger for iværksættere med ønske om at etablere en ny virksomhed eller udvide deres virksomhed ved at registrere deres filialer, og bifalder forslaget om at fjerne disse hindringer. Følgende hindringer skal fjernes:

a) Onlineregistrering af virksomhed eller filial er tilladt, forbudt eller krævet i medlemsstaternes nationale lovgivning, hvilket giver et meget broget billede, og gør det komplekst for SMV'erne ([15]).

b) Offentliggørelse flere steder af virksomhedens data og indgivelse af filialregnskaber til det nationale lovtidende i mange medlemsstater, når der er en filial i staten.

c) Forskelligartede betingelser for hvornår tredjeparter (investorer, borgere, andre virksomheder) får **adgang til virksomhedsoplysningerne i de nationale registre** (hvilke oplysninger fås gratis, og hvilke skal der betales for).

3.5.4. EØSU mener, det er meget vigtigt at **fremme digitaliseringen**, eftersom

a) registreringsprocesser med onlinemidler generelt er billigere, hurtigere og mere effektive end ansøgninger, der præsenteres personligt og på papir ([16]).

b) Initiativet er fuldt ud sammenhængende med og bygger på eksisterende digitale elementer i EU's selskabsret, navnlig på registersammenkoblingssystemet (BRIS), der er baseret på retlige forpligtelser fastsat i direktiv 2012/17/EU ([17]) og Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2015/884 ([18]).

c) Forslaget vil supplere Kommissionens forslag til forordning om oprettelse af en fælles digital portal, som omfatter den generelle registrering af forretningsaktivitet ved hjælp af onlinemidler, med undtagelse af stiftelse af selskaber med begrænset ansvar. Forslaget udgør med hensyn til den fælles digitale portal ([19]) en lex specialis.

3.5.5. **Bekymringer over svig eller misbrug**, især med hensyn til skuffeselskaber, bør af forskellige årsager ikke stå i vejen for at støtte forslaget. Det overlades til medlemsstaterne at håndtere bekymringerne gennem regulering af betingelserne, hvorunder selskaber oprettes, herunder obligatorisk retlig, notariel og/eller administrativ kontrol af selskabets vedtægter ([20]). Den Europæiske Union har allerede vedtaget en række foranstaltninger til imødegåelse af selskabsskatteunddragelse med mægleres pligt til at oplyse om skatteplanlægningsordninger, overførsel af skatteoplysninger inden for rammerne af det administrative samarbejde ([21]), samt den obligatoriske anerkendelse af EU-borgeres elektroniske identifikationsmidler, som er i overensstemmelse med eIDAS, og som er udstedt i andre medlemsstater.

3.5.6. EØSU støtter, som en ultimativ sikkerhedsmekanisme mod svig, bestemmelsen om, at medlemsstaterne kan kræve af relevante personer, at de møder personligt frem for en kompetent myndighed, men **kun i tilfælde,** som er rimeligt begrundet i hensynet til væsentlige samfundsinteresser. EØSU mener ikke, at denne digitale procedure bør anvendes af holdingselskaber, eller hvor en repræsentant har en fuldmagt, som vil kunne skjule den egentlige interessepart, og advarer mod »identitetstyveri«.

([15]) COM(2018) 241 final, s. 3.
([16]) COM(2018) 241 final, s. 5.
([17]) EUT L 156 af 16.6.2012, s. 1.
([18]) EUT L 144 af 10.6.2015, s. 1.
([19]) COM(2017) 256 final.
([20]) Artikel 10 i det kodificerede direktiv (EU) 2017/1132 om selskabsret.
([21]) Rådets direktiv 2011/16/EU af 15. februar 2011 om administrativt samarbejde på beskatningsområdet og om ophævelse af direktiv 77/799/EØF (EUT L 64 af 11.3.2011, s. 1).

3.5.7. EØSU påskønner, at Kommissionens forslag udtrykkeligt anerkender den rolle, som notaren i mange medlemsstater spiller i forbindelse med at garantere retssikkerheden, yde juridisk rådgivning og forebygge svig og misbrug i et stadigt mere digitaliseret økonomisk miljø. EØSU mener i denne henseende, at forebyggelsen af svig og misbrug ikke hæmmer økonomiske aktiviteter, men snarere er en forudsætning for et retfærdigt og gennemsigtigt indre marked i EU, hvor mikrovirksomheder har lige muligheder, og hvor de i et miljø med ens spilleregler kan konkurrere om kunderne ved at udbyde de bedste produkter og tjenesteydelser til fordel for alle markedsdeltagere.

For at garantere retssikkerheden og undgå svig bør medlemsstaterne have mulighed for at indføre forebyggende kontrol ved kompetente myndigheder og/eller notarer i hele livscyklussen for virksomheder, herunder når der anvendes skabeloner, forudsat at hele proceduren kan gennemføres online. Onlineindgivelse af dokumenter og den automatiske udveksling af uddrag fra virksomhedsregistre berører ikke kravene i henhold til national lovgivning i registreringsstaten hvad angår form og nøjagtighed af de indgivne dokumenter.

3.5.8. EØSU bifalder derfor Kommissionens forslag om på basis af engangsprincippet at fremme digitaliseringen i selskabsretten, hvilket skal fungere på basis af gensidig tillid mellem medlemsstaterne, der stadig anvender deres nationale krav i forbindelse med oprettelse af selskaber.

3.6. *Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv (EU) 2017/1132 for så vidt angår grænseoverskridende omdannelser, fusioner og spaltninger — COM(2018) 241 final*

3.6.1. Forslaget har til formål at fastsætte klare regler og tilpasse selskabsretten til selskabernes grænseoverskridende mobilitet i EU. Forslaget rammer en følsom balance imellem, på den ene side, specifikke regler og procedurer om selskabsoperationer på tværs af grænserne med henblik på udnyttelse af potentialet i det indre marked og, på den anden side, beskyttelse mod misbrug af alle de interessenter, der berøres af selskabets virke, nemlig medarbejdere, kreditorer og minoritetsaktionærer.

3.6.2. EØSU støtter grænseoverskridende omdannelser ([22]) inden for EU, og Kommissionsforslagets integration af Domstolens dom fra 2017 i *Polbud*-sagen ([23]). I *Polbud*-dommen fastslog Domstolen, at en national bestemmelse om, at likvidation er en forudsætning for grænseoverskridende flytning af et selskab, er en ubegrundet og uforholdsmæssig begrænsning og dermed uforenelig med etableringsfriheden. Et statsligt krav om en generel forpligtelse til at gennemføre en likvidationsprocedure er ensbetydende med at indføre en generel formodning om misbrug — en sådan lovgivning er derfor ude af proportioner. Flytning af det vedtægtsmæssige hjemsted for et selskab, hvor der ikke sker nogen ændring i placeringen af det reelle hjemsted, falder inden for bestemmelserne om etableringsfriheden og er beskyttet af EU-lovgivningen. Derfor har Domstolen på ny bekræftet selskabers ret til kun at flytte deres vedtægtsmæssige hjemsted — uden at det reelle hjemsted flyttes — fra en medlemsstat til en anden, selvom selskabet driver sin hovedaktivitet, ja endog hele aktiviteten, i den første medlemsstat. Polbuds hensigt om at drage fordel af en mere fordelagtig lovgivning udgør ikke i sig selv misbrug af etableringsfriheden.

3.6.3. EØSU støtter i princippet oprettelsen af en procedure, der skal gøre den form for omdannelser mulige, og fastlæggelsen af de væsentlige betingelser i den henseende for at sætte en stopper for den manglende retssikkerhed hidrørende fra de mange forskelligartede nationale regler, som indvirker negativt på selskaber, interessenter og medlemsstater. De nationale love, hvor de forefindes, er ofte uforenelige eller vanskelige at kombinere. Desuden er grænseoverskridende omdannelser ikke tilladt i over halvdelen af medlemsstaterne. SMV'er er særlig hårdt ramt, da de ofte mangler ressourcer til at foretage grænseoverskridende procedurer, der kræver dyre og komplicerede alternative metoder.

([22]) En operation, hvor et selskab, som er stiftet og registreret i overensstemmelse med lovgivningen i én medlemsstat, omdannes til et andet selskab, som stiftes og registreres i overensstemmelse med en anden medlemsstats lovgivning og bibeholder sin status som juridisk person uden at skulle afvikles eller likvideres.

([23]) Sag C-106/16. ECLI:EU:C:2017:804. Polbud er et selskab, der var oprettet og beliggende i Polen, hvor man, uden at ændre selskabets reelle hjemsted, besluttede at flytte virksomhedens vedtægtsmæssige hjemsted til Luxembourg. Det blev indført i det polske handelsregister, at der var indledt en likvidationsprocedure, og der blev udpeget en likvidator. I 2013 blev Polbuds vedtægtsmæssige hjemsted flyttet til Luxembourg. Polbud blev til selskabet »Consoil Geotechnik Sàrl« under Luxembourgs lovgivning. Endvidere indgav Polbud en ansøgning til det polske registreringsorgan om at blive fjernet fra det polske handelsregister. Registreringsorganet afviste ansøgningen om at blive fjernet. Polbud anlagde sag til prøvelse af denne afgørelse. Polens højesteret, hvortil sagen var blevet anket, spørger først EU-Domstolen, hvorvidt bestemmelserne om etableringsfriheden finder anvendelse på flytninger, hvor det kun er det vedtægtsmæssige hjemsted for et selskab, der er stiftet i henhold til én medlemsstats lovgivning, som flyttes til en anden medlemsstats territorium, hvor selskabet omdannes til et selskab under den pågældende medlemsstats lovgivning, når der ikke sker ændringer af selskabets reelle hjemsted. Se også https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2017-10/cp170112en.pdf.

3.6.4. Proceduren begynder hos den kompetente myndighed i *oprindelsesmedlemsstaten*, som i løbet af en måned udsteder en *attest forud for omdannelsen*, eller, hvor det drejer sig om koncerner, vil myndigheden skride til en dybtgående undersøgelse i yderligere en måned. Proceduren er gennemført, når *bestemmelsesmedlemsstaten* i lyset af alle relevante data og oplysninger registrerer det omdannede selskab, såfremt selskabet opfylder den pågældende medlemsstats lovgivning om *registrering og beskyttelse af arbejdstagere*. Kommunikation mellem de kompetente myndigheder skal ske via registersammenkoblingssystemet (BRIS — Business Registers Interconnection System). Med hensyn til arbejdstagernes deltagelse er det et anliggende, der tilgodeses gennem deres ret til at blive informeret og hørt i rimelig tid af selskabet. Beskyttelsen af arbejdstagerne kan også blive bekræftet af myndigheden i bestemmelsesmedlemsstaten. De europæiske samarbejdsudvalg spiller en vigtig rolle.

3.6.5. EØSU vil gerne udtrykke forbehold over for, hvorvidt en langstrakt og omkostningstung procedure opfylder kriterierne med hensyn til udøvelse af friheden til etablering i en anden medlemsstat og er forenelig med Domstolens afgørelse i sag C-106/16, Polbud. Det er vigtigt at understrege, at Domstolen fortolkede artikel 54 i traktaten om EU' funktionsmåde og anvendte det generelle princip om proportionalitet. Således er et selskabs ret til grænseoverskridende omdannelse afledt af selve traktaten, og medlemsstaterne (og EU-institutionerne) bør være påpasselige med ikke at krænke denne ret. Derfor støtter EØSU proceduren for flytning af et selskabs sæde (grænseoverskridende omdannelse) i oprindelsesmedlemsstaten, men anbefaler, at proceduren i bestemmelsesmedlemsstaten (artikel 86p) begrænses til en forudgående kontrol af, om kriterierne for et omdannet selskabs tilknytning til dets nationale retsorden er overholdt ([24]). Der bør imidlertid være en generel klausul mod et selskabs misbrug af etableringsfriheden. På den måde vil den nye procedure ikke pålægge unødige byrder, der ligger ud over de erklærede mål, og den vil samtidig give bestemmelsesmedlemsstaten beføjelser til at kontrollere for misbrug, selv efter omdannelsen.

3.6.6. Desuden er der behov for en afklaring af begrebet »kunstige arrangementer«, som selskaber i en medlemsstat kan indgå for at opnå uberettigede skattefordele. Det er et begreb, som overvejende er udarbejdet af EU-Domstolen og er indeholdt i betragtningerne og i artikel 86c, stk. 3. Det er et centralt begreb, som kan gøre det muligt eller umuligt for et selskab frit at etablere sig i en anden medlemsstat. Der bør fastsættes tydelige kriterier eller indikatorer, således at ægte økonomiske aktiviteter baseret på sunde økonomiske beslutninger ikke lægges hindringer i vejen, jf. Domstolens afgørelse i Polbud-sagen.

3.6.7. **Grænseoverskridende fusioner** ([25]): Forslaget bygger på de positive erfaringer med direktiv 2005/56/EF ([26]) om grænseoverskridende fusioner. Det nævnte direktiv behandler kun selskaber med begrænset ansvar, og forslaget omtaler manglerne i direktivet. Forslaget indfører derfor harmoniserede materielle regler om beskyttelse af kreditorer og aktionærer, mens direktiv 2005/56/EF kun indeholdt procedureregler, f.eks. vedrørende forpligtelsen til at informere aktionærerne, og overlod den konkrete beskyttelse til medlemsstaterne. Forslaget henstiller nu til, at fusionsplaner specificerer:

— Mekanismer til beskyttelse af kreditorer: Forslaget indfører den antagelse, at kreditorerne ikke lider tab, hvis de betales af en garant eller af det fusionerede selskab, eller hvis en uafhængig sagkyndig har vurderet deres situation og ikke konstateret noget tab.

— Retten til udtrædelse for aktionærer, der ikke har stemt eller ikke har stemmeret, og retten til at modtage passende kompensation, samt deres ret til at anfægte det foreslåede aktieombytningsforhold ved nationale domstole.

3.6.8. EØSU støtter også andre elementer i Kommissionens forslag:

a) Harmoniserede regler om informering af arbejdstagerne på en konkret og forståelig måde om konsekvenserne af grænseoverskridende fusioner, mens direktiv 2005/56/EF kun indeholdt bestemmelser om medarbejderdeltagelse i bestyrelsen, og om at arbejdstagernes situation skal omtales i bestyrelsens beretning.

([24]) Domstolens domme i sag C-378/10, Vale Epitesi, EU:C:2012:440, pkt. 31, og Polbud-sagen C-106/16, ECLI:EU:C:2017:804, pkt. 33, 35, 44.

([25]) En operation, hvorved to eller flere selskaber fra to eller flere medlemsstater flytter deres aktiver og passiver til et eksisterende (overtagende) eller et nyt selskab.

([26]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/56/EF af 26. oktober 2005 om grænseoverskridende fusioner af selskaber med begrænset ansvar. Dette er nu en del af kodifikationsdirektivet fra 2017.

b) Harmoniserede regler om en hasteprocedure for mindre komplekse fusioner eller afkald på udarbejdelse af en beretning ved en uafhængig sagkyndig efter aftale mellem alle aktionærer eller under en fusion mellem et moderselskab og et datterselskab.

c) Sammenkobling af virksomhedsregistre med henblik på udveksling af oplysninger — brug af digitale værktøjer.

3.6.9. **Grænseoverskridende spaltninger** ([27]): Disse er underlagt forskelligartede eller uforenelige nationale regler i kun 13 medlemsstater uden nogen EU-harmonisering på trods af deres betydning for væksten. For at forhindre misbrug og beskytte interessenter må der i EU indføres en retlig ramme for selskaber med begrænset ansvar, af samme slags som for grænseoverskridende omdannelser. Der bør indføres en totrins-procedure. I første fase udarbejdes der forslag til spaltningsbetingelserne sammen med to fuldt forklarede rapporter om konsekvenserne ved spaltningen for kreditorer og medarbejdere. Desuden er det for mellemstore og store virksomheder nødvendigt at få udarbejdet en rapport ved en uafhængig sagkyndig. Dette er kun første trin, og EØSU mener, at forslaget også bør omfatte grænseoverskridende spaltninger ved overtagelse af aktiver/passiver fra et eksisterende selskab/eksisterende selskaber, og ikke kun tilfælde, hvor der stiftes nye selskaber.

3.6.10. Som det er nu, er der stor forskel på medlemsstaternes regler, og nogle gange pålægges virksomhederne unødige administrative procedurer. Kommissionen må imødegå dette ved hjælp af det nye forslag, så virksomheder ikke afskrækkes fra at forfølge nye muligheder. Selvom EØSU støtter de nye regler og procedurer, bør disse dog granskes meget nøje, så de ikke giver anledning til yderligere administrative byrder og omkostninger, der ligger uden for målet om at beskytte medarbejdere, kreditorer og aktionærer.

3.6.11. EØSU bifalder fritagelsen af små virksomheder og mikrovirksomheder, som indeholdt i forslagets artikel 86 g, fra en undersøgelse ved en uafhængig sagkyndig, eftersom omkostningen ved udarbejdelse af en rapport af denne art ville overbebyrde mikrovirksomheder og SMV'er.

3.6.12. EØSU ønsker at understrege uafhængige sagkyndiges rolle med hensyn til afsløring af svig i store selskaber gennem indsamling og undersøgelse af selskabets dokumenter i en skriftlig rapport under forudsætning af at visse betingelser er opfyldt, herunder en effektiv intern kontrolstruktur og operationelle standardprocedurer til forebyggelse og begrænsning af eventuelle interessekonflikter samt sikring af, at rapporter om interessenter er uvildige.

3.6.13. EØSU støtter i høj grad Kommissionens forslag, som for første gang fastlægger proceduren for grænseoverskridende omdannelser og supplerer de allerede eksisterende procedurer for grænseoverskridende fusioner og spaltninger ved at udvide beskyttelsen af interessenterne. Imidlertid kan de heraf følgende forskelle mellem på den ene side procedurerne for grænseoverskridende fusioner og på den anden side procedurerne for grænseoverskridende omdannelser og spaltninger påvirke attraktiviteten af sidstnævnte. EØSU foreslår, at Kommissionen analyserer disse virkninger.

3.6.14. EØSU glæder sig over, at Kommissionen har til hensigt at beskytte arbejdstageres eksisterende medbestemmelsesret. EØSU mener, at der i det selskab, som er resultatet af den grænseoverskridende omdannelse, fortsat bør gælde mindst det samme niveau for alle de elementer af medarbejderdeltagelse, som er indeholdt i oprindelsesmedlemsstatens lovgivning, på linje med de procedurer og standardregler, som er indeholdt i direktiv 2001/86/EF ([28]).

3.6.15. EØSU understreger den væsentlige rolle, der spilles af de europæiske samarbejdsråd i store virksomheder, som skal omdannes, og henstiller til, at de inddrages yderligere, jf. direktiv 2009/38/EF ([29]).

([27]) En operation, hvorved et selskab spalter og flytter alle eller nogle af sine aktiver og passiver til (et) eksisterende eller nyt/nye selskab/selskaber i en anden medlemsstat.

([28]) Rådets direktiv 2001/86/EF af 8. oktober 2001 om fastsættelse af supplerende bestemmelser til statut for det europæiske selskab (SE) for så vidt angår medarbejderindflydelse (EFT L 294 af 10.11.2001, s. 22).

([29]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/38/EF af 6. maj 2009 om indførelse af europæiske samarbejdsudvalg eller en procedure i fællesskabsvirksomheder og fællesskabskoncerner med henblik på at informere og høre arbejdstagerne (omarbejdning) (EUT L 122 af 16.5.2009, s. 28).

3.7. Helt generelt understreger EØSU behovet for, at alle digitale værktøjer og processer, der skal bidrage til at føre disse forslag ud i livet, er fuldt tilgængelige for handicappede og især for personer med synshandicap.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om a) forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation og om reglerne for deltagelse og formidling

(COM(2018) 435 final — 2018/0224 (COD))

og om b) FORSLAG til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om særprogrammet til gennemførelse af Horisont Europa — rammeprogrammet for forskning og innovation

(COM(2018) 436 final — 2018/0225 (COD))

(2019/C 62/05)

Ordfører: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Anmodning om udtalelse	a) Europa-Parlamentet, 14.6.2018 Rådet, 25.6.2018 b) Europa-Parlamentet, 14.6.2018 Rådet, 27.6.2018
Retsgrundlag	a) Artikel 173, stk. 3, artikel 182, stk. 1, 4 og 5, og artikel 188 i TEUF samt artikel 7, stk. 5, i Euratom-traktaten b) Artikel 173, stk. 3, og artikel 182, stk. 4, i TEUF
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	2.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	187/1/2

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU hilser det velkommen, at Kommissionen har gjort det klart, at forskning og innovation (FoI) fortsat skal være en central **EU-prioritet** også inden for rammerne af den kommende flerårige finansielle ramme 2021-2027. EØSU noterer sig med tilfredshed, at mange af de anbefalinger, udvalget formulerede som led i midtvejsevalueringen af Horisont 2020, er blevet taget op på punkter såsom samarbejdsbaseret forskning og mobilitet, tiltag til styrkelse af innovation, håndtering af forskellene regionerne imellem, fremme af videnskabs- og innovationsaktiviteter blandt borgerne, løsning af problemet med lave succesrater og reduktion af de administrative byrder ([1]).

1.2. EØSU understreger, at videnskab, forskning og innovation skal være nøgleelementer i den europæiske integrationsproces, og støtter derfor tilgangen i Horisont Europa, hvor borgerne bringes tættere på disse aktiviteter og resultater. I den forbindelse skal en effektiv kommunikation af ikke blot programmets muligheder, men også den indvirkning, som innovations- og forskningsaktiviteterne har på borgernes tilværelse, være et led i strategien for at fremme en større støtte fra medlemsstaterne til denne indsats.

([1]) Se EUT C 34 af 2.2.2017, s. 66 og »Horisont 2020 (evaluering)« (informationsrapport).

1.3. EØSU støtter tilrettelæggelsen af FoI-missioner som et led i Horisont Europa-strategien for at opnå mere virkningsfulde FoI-resultater og for virkelig at ændre borgernes opfattelse af videnskaben og dens indvirkning på deres dagligdag. EØSU opfordrer til, at man hurtigst muligt definerer strategiske missioner, der kan fremme forsknings- og innovationsøkosystemerne i hele Europa og styrke samarbejdsbaseret forskning som det vigtigste redskab til at levere viden og skabe en indvirkning. Missionerne bør fokusere på et specifikt, kvantificerbart og opnåeligt mål, og de bør være åbne for alle mulige deltagere og omfatte topkvalitet fra forskellige dele af Europa.

1.4. EØSU støtter det forhold, at missionerne vil være åbne for forskelligartede, bundstyrede løsninger og dække hele FoI-cyklussen. Da missionerne bør have mellemlang- og langsigtede målsætninger bør den store betydning af forskning med lavt teknologisk modenhedsniveau afspejles i deres tilgang. De bør ikke udelukkende være fokuseret på lineære innovationsmodeller, som ofte begrænser sig til trinvis innovation, men bør udtrykkeligt opmuntre til disruptive innovationsmodeller.

1.5. Som repræsentant for det organiserede civilsamfund støtter EØSU forslaget og er villig til at bidrage aktivt til den fælles udarbejdelsesproces, ligesom udvalget støtter ideen om missioner, men man må ikke glemme, at hvis man træffer beslutningerne for tæt på slutbrugerne, kan det begrænse missionernes rækkevidde og disruptive karakter. Missionsudvalgene skal være af høj kvalitet og have en tilstrækkelig kritisk masse fra alle interesserede parter, så man undgår trinvis forskning eller går i den anden grøft med missioner, der langt overstiger den eksisterende tekniske/teknologiske kapacitet.

1.6. EØSU fremhæver Det Europæiske Innovationsråd (EIC) som et vigtigt instrument til at støtte banebrydende innovation og fremme iværksætteri og konkurrenceevnen på EU-plan. På denne måde mener EØSU i betragtning af den europæiske kontekst, at EIC navnlig bør fokusere på de meget innovative og banebrydende SMV'er og opstartsvirksomheder.

1.7. EØSU er enig i, at Horisont Europa bør inddrage samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber på en systematisk måde. Samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber bør tages op i sammenhæng med den teknologiske tilgang. Innovation er meget mere end teknologi, og ved at samle de forskellige visioner, kompromiser og udfordringer kan man bedre forme FoI-landskabet i Europa. EØSU mener, at hvis man ser »ud over teknologien«, kan man fremme samfundsvidenskab og humanistiske videnskaber i hele Horisont Europa.

1.8. EØSU støtter »åben videnskab«-tilgangen som et middel til at fokusere på videnskabelig topkvalitet og viden af høj kvalitet. Åben videnskab er af afgørende vigtighed for den overordnede videnskabelige udvikling i de europæiske institutioner, men det bør overvejes at indføre en bestemt tidsramme for offentliggørelsen af alle videnskabelige resultater, så det sikres, at alle projektresultater gøres tilgængelige på passende steder og inden for veldefinerede tidsrammer. EØSU bifalder, at der er åben adgang til publikationer og forskningsdata, men det anbefales stærkt, at forskningsinteressenter regelmæssigt høres om fremtidige krav inden for åben videnskab. De eksisterende fravalgsmuligheder bør opretholdes i Horisont Europa.

1.9. EØSU er enig i, at den ændrede søjlestruktur vil forbedre den interne sammenhæng, navnlig ved at medtage industriteknologierne under søjle 2, hvorved man styrker industriens bidrag til at tackle de globale udfordringer og tilpasser udbuddet til efterspørgslen efter nye løsninger. Denne tilgang er særdeles fornuftig, og et forslag kunne være, at man fremmer konsortier, der afslutter innovationscyklussen, dvs. medtager de akademiske partnere, der skaber indholdet, de løsningsudbydere, der udvikler innovative løsninger, og slutbrugerne, som giver udtryk for deres behov, så de kan agere på bæredygtig vis.

1.10. EØSU glæder sig ligeledes over målsætningen om en yderligere forenkling af statsstøttereglerne, som kan lette kombinationen af forskellige midler og være medvirkende til at fjerne de store uligheder mellem medlemsstater og regioner, for så vidt angår antallet af vellykkede FoI-projekter. For at kunne sikre, at FoI-projekter får størst mulig gennemslagskraft, er det afgørende, at der ved hjælp af kompatible bestemmelser skabes synergi mellem EU's forskellige finansieringsprogrammer og politikker, navnlig i forhold til strukturfondene.

1.11. EØSU understreger, at støtte til forskeres mobilitet via Marie Skłodowska-Curie-aktiviteter også har afgørende betydning for en yderligere styrkelse af det europæiske forskningsrum, samtidig med at EU's og medlemsstaternes politikker bør tilstræbe passende og attraktive arbejdsvilkår for fagfolk, så man undgår fænomenet »hjerneflugt«, som påvirker EU's samhørighed meget negativt. Dertil kommer, at det er afgørende, at man i EFR-programmet øger støtten til forskere i begyndelsen af deres karriere.

1.12. EØSU mener, at der i den søjle, der vedrører en styrkelse af det europæiske forskningsrum, bør være særlig fokus på uddannelse i og formidling af videnskab. Dette vil styrke videnskab med og for samfundet inden for denne søjle og dermed i Horisont Europa.

2. **Generelle bemærkninger**

2.1. EØSU bifalder Kommissionens nylige indsats for at støtte Europas vækst ved hjælp af nye og målrettede EU-politikker, som underbygges af øget fremme af FoU+I-aktiviteter, der kan give Europa en førende position på mange områder ([2]). Det europæiske innovator- og forskersamfund har nået en lang række mål i de senere år, men det forholder sig stadig sådan, at de europæiske borgere ikke er fuldt ud klar over værdien af dette, hvilket skyldes flere forhold, som f.eks. mangel på kommunikation, utilstrækkeligt engagement fra samfundets side eller borgernes ligegyldighed over for videnskabelige resultater. Derfor er det afgørende at ændre denne holdning i det europæiske samfund, ikke bare på kort sigt, men også for på lang sigt at bidrage til et innovations- og videnskabsøkosystem, der er en del af samfundet som helhed.

2.2. EØSU støtter den tilgang, at borgernes holdning kan ændres ved at opstille globale nøgleudfordringer som et led i en meget stærk indsats for at mobilisere og inddrage samfundet i det europæiske integrationsprojekt. At fremme Europas konkurrenceevne gennem innovation er af afgørende betydning, og det skal lederne huske, når de fastlægger de politiske prioriteringer. Man kan ikke blot sige, at FoU+I-aktiviteter giver et stort bidrag til jobskabelsen og væksten. Det er ikke tilstrækkeligt bare at informere om, at to tredjedele af den økonomiske vækst i Europa i dag stammer fra FoU+I-aktiviteter. Medlemsstaterne skal deltage i denne fælles indsats.

2.3. EØSU bifalder forslaget om et nyt europæisk FoI-program, som skal støtte og fremme FoI på EU-plan i perioden 2021-2027, og programmets hovedelementer, nemlig fokus på åben videnskab, globale udfordringer og industriel konkurrenceevne samt åben innovation. EØSU er af den faste overbevisning, at den fælles tilgang, hvor alle viden- og innovationsfællesskabets interesserede parter inddrages, udgør grundlaget for at fremme Europas konkurrenceevne, jobskabelse, sociale samhørighed, især bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed og miljøbeskyttelse i overensstemmelse med FN's 2030-dagsorden og målene for bæredygtig udvikling.

2.4. Horisont Europa-programmet synes at afspejle, at Kommissionen prioriterer opbygningen af et innovations- og videnskabsøkosystem, der kan gøre det muligt for EU at forbedre sin konkurrenceevne via strukturelle aktiviteter, som har en økonomisk og social indvirkning. Dette bekræftes ikke blot af den foreslåede stigning i finansieringspakken, men også af de aktiviteter, der er planlagt under programmets tre søjler.

2.5. EØSU bifalder de nye hovedelementer, der fremhæves i forslaget om Horisont Europa, nemlig (i) at støtte banebrydende innovation via Det Europæiske Innovationsråd, (ii) at skabe større gennemslagskraft gennem opgaveorientering og inddragelse af borgerne via FoI-missioner, (iii) at styrke det internationale samarbejde, (iv) at styrke åbenhed gennem en stærkere politik for åben videnskab og v) at rationalisere finansieringsrammerne gennem en ny tilgang til europæiske partnerskaber.

2.6. Etableringen af bundstyrede EU-forsknings- og -innovations**missioner** med fokus på de globale udfordringer og den industrielle konkurrenceevne kan være en god måde at gøre samfundet mere engageret i videnskabs- og innovationsaktiviteter på. Denne tilgang kan være et effektivt redskab til at inddrage samfundet og borgerne i de missioner, der skal fastlægges, og vil skabe en fællesskabsfølelse, der kunne være vigtig for at opnå væsentlige resultater og virkninger. Også i denne proces kunne det organiserede civilsamfund spille en afgørende rolle.

2.7. EØSU glæder sig ligeledes over, at Horisont Europa vil støtte »offentlig-private partnerskaber« som et effektivt redskab til at fremme samarbejdsbaseret forskning med fokus på industriens FoI, idet der lægges vægt på færre partnerskaber med større effekt. Europa må acceptere, at der er lang vej endnu, før vi opnår en enkel proces, når det gælder et effektivt samarbejde mellem den akademiske verden og industrien. Der er naturligvis mange gode eksempler og bedste praksisser, men der er også plads til forbedringer. Offentlig-private partnerskaber er et af redskaberne til at mindske den eksisterende kløft mellem de to forskellige verdener, som supplerer hinanden, nemlig den akademiske verden og industrien/markedet.

([2]) EUT C 197 af 8.6.2018, s. 10.

2.8. EØSU opfordrer endnu en gang ([3]) Kommissionen til at fortsætte bestræbelserne på at mindske bureaukratiet i Horisontprogrammet. Derfor bifalder EØSU Kommissionens forslag om mindre bureaukrati og en bedre »produktionstid« eller et bedre responsniveau på forslagene, sådan som det f.eks. er tilfældet i Horisont 2020, hvad angår det specifikke »SMV-instrument«. Forenkling bør være et hovedformål inden for Horisont Europa, navnlig når det gælder tidsrummet frem til bevillingen og den efterfølgende markedsføring, konstante finansieringssatser, et reduceret antal instrumenter, begrænset brug af timeregnskaber, udbredt brug af faste beløb osv.

2.9. EØSU mener, at konceptet bag Det Europæiske Innovationsråd (EIC) er meget velkomment — sideløbende med en reduktion af bureaukratiet, en forbedret forenkling og en mere synlig kampagne for at tiltrække SMV'er til innovations- og FoI-aktiviteter — ikke mindst når det gælder om at fremme kommercialiseringen, opskalere innovationen og iværksættere. EØSU er således af den opfattelse, at succesraten i denne strategi kan blive større, hvis man husker, at nogle af opstartsvirksomhederne og idéerne ikke var en succes tidligere af forskellige årsager, som EIC ønsker at håndtere. Man må ikke glemme, at det er nødvendigt at gøre europæisk kultur mere risikovillig. EIC vil bidrage til denne indsats og bør tage højde for FoI-foranstaltninger med høj risiko i sine overordnede målsætninger og evalueringskriterier.

2.10. EØSU støtter forslaget om, at flere SMV'er og opstartsvirksomheder skal inddrages i programmet, men stiller sig tvivlende til opskaleringsforslaget. På trods af den hidtidige indsats i alle rammeprogrammerne bør SMV'erne involveres mere i aktiviteter, der er baseret på FoI, og Horisont Europa vil være den bedste mulighed for at få dem »ombord«. Forslaget om en større inddragelse ved hjælp af kapital kan være godt, men budskabet skal være tydeligt for alle virksomheder. Det forhold, at SMV'er stadig har et andet perspektiv, når det gælder »kapitalejerskab«, gør, at der fra programmets side skal være en fuldstændig forklaring, således at lokalsamfundets deltagelse kan fremmes og misforståelser kan undgås. SMV'er har en lang tradition for kapital baseret på familieiværksættere, og forslag om at »åbne« deres kapital for markedet, finansieret af dette program, kunne give anledning til specifikke spørgsmål. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at være meget tydelig om dette interessante forslag.

2.11. EØSU er også enig i princippet om, at der ikke længere vil være nogen finansiel EU-investering for iværksættere uden en dialog med EU. Dette »motto«, som kommissær Carlos Moedas for nylig bebudede på et offentligt møde, er et udtryk for en ambitiøs idé om en mere direkte kontakt med iværksættere og kandidater, men er også en meget risikabel holdning. Det er nemlig endnu ikke klart, hvilke ressourcer der vil blive sat af til samtalerne med kandidaterne, og hele processen skal stadig være effektiv. EØSU er dog helt klar til at bakke op omkring denne nye tilgang og tilbyder endda sin assistance med at samarbejde om processen ved hjælp af EØSU-medlemmernes ekspertise og opbakning fra civilsamfundsorganisationerne, der støtter deres medlemmer.

2.12. Endelig bifalder EØSU også de bestræbelser, der tilsyneladende gøres for at fremme midlernes synergi på tværs af programmerne. Fondenes synergi kan spille en stærk rolle, når det gælder om at udnytte og fremme FoI-kapaciteten i Europas forskellige regioner. En større synergi med andre af Unionens finansieringsprogrammer og Unionens politikker, nemlig med strukturfondene ved hjælp af passende forordninger, bør være et vigtigt punkt. I henhold til FFR-forordningerne om samhørighedsfondene kan medlemsstaterne således overføre op til 5 % af deres bevillinger fra den ene fond til den anden, hvilket giver dem mulighed for at overføre investeringsmidler til andre identificerede nøgleområder. Dette kunne være endnu et vigtigt skridt i retning af en bedre inddragelse af medlemsstaterne, når innovationsprogrammets mål skal nås, og når dagsordenen for videnskab skal løftes op på et nyt niveau. Efter EØSU's mening vil programmet kun blive betragtet som en succeshistorie, der har indflydelse på borgernes dagligdag, hvis den offentlige og private sektor involveres. Et andet vigtigt aspekt ville være en harmonisering af de forskellige fondes regler og bestemmelser, i det mindste for samme aktivitetstype, og navnlig for forskning og innovation.

3. **Forslaget om Horisont Europa (2021-2027)**

3.1. Kommissionens forslag om Horisont Europa bygger på bekendtgørelsen af et vigtigt resultat, nemlig et FoI-program til 100 mia. EUR, som allerede er et skridt fremad for et videnskabs- og innovationsbaseret europæisk videnssamfund. I den forbindelse viser det faktum, at medlemsstaterne godkendte denne budgetstigning, ikke blot et politisk engagement, men også et klart budskab til verden: Europa ønsker at gå foran på innovationsområdet, og finansieringsforudsætningerne for at gøre dette er nu blevet skabt.

3.2. Foruden den øgede finansiering er der nogle nye og innovative idéer, som EØSU ønsker at fremhæve. Det er punkter taget direkte fra forslaget, som er vigtige for denne udtalelse. Således vil vi kort nævne følgende punkter:

([3]) EUT C 34 af 2.2.2017, s. 66.

a) **Horisont Europas tresøjlestruktur**: Som Kommissionen har udtalt, er Horisont Europa ikke en revolution, men en evolution. Det bygger således på tre hovedsøjler: åben videnskab, som omfatter EFR, MSCA og forskningsinfrastruktur; globale udfordringer og industriel konkurrenceevne, som består af fem klynger, nemlig sundhed, inklusive og sikre samfund, det digitale område og industri, klima, energi og mobilitet samt fødevarer og naturressourcer; og åben innovation, som omfatter EIC, de europæiske innovationsøkosystemer og EIT. De tre søjler vil blive understøttet af aktiviteter til styrkelse af det europæiske forskningsrum.

b) **Oprettelsen af Det Europæiske Innovationsråd (EIC)** for at hjælpe EU med at få en førende position inden for markedsskabende innovation. Europa har forfulgt dette mål i mange år, men på trods af indsatsen, på trods af de fremragende idéer og på trods af et meget stærkt innovations- og forskningsmiljø afspejler niveauet for vækst og jobskabelse ikke de bestræbelser, man har gjort sig. Kommissionens forslag tager derfor sigte på at oprette en one-stop shop for at bringe de mest lovende banebrydende teknologier med et stort potentiale fra laboratoriet til markedet og vil hjælpe de mest innovative opstartsvirksomheder og virksomheder med at opskalere deres idéer. Det nye EIC vil hjælpe med at identificere og finansiere højrisikoinnovationer i hastig udvikling med et stærkt potentiale for at skabe helt nye markeder. Det vil yde direkte støtte til innovatorer ved hjælp af to primære finansieringsinstrumenter, nemlig et til de tidlige stadier og et til udvikling og markedsføring. Det vil supplere Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT). EØSU mener, at EIC bør fokusere på de meget innovative og banebrydende SMV'er og opstartsvirksomheder.

c) Hvad angår EIT, vil forslagene til EIT's fremtidige viden- og innovationsfællesskaber blive angivet i EIT's strategiske innovationsdagsorden. EØSU er af den opfattelse, at disse ikke bør øges væsentligt, og at der kun bør være et begrænset antal i tråd med princippet om forenkling af FoI-landskabet. Endvidere bør de fremtidige videns- og innovationsfællesskaber sikre repræsentationen af de forskellige europæiske lande, når det gælder innovationscentrenes placering. Iværksætteri, der fremmes af den akademiske søjle (f.eks. iværksætteruddannelse, fremme af et stærkt ikkefagspecifikt samarbejde mellem industrien og den akademiske verden samt afdækning af potentielle færdigheder for kommende innovatorer) bør styrkes.

d) Etablering af EU's FoI-**missioner** med fokus på globale udfordringer og industriel konkurrenceevne. Denne tilgang kan være et effektivt redskab til at inddrage samfundet og borgerne i de missioner, der skal fastlægges, og vil skabe en fællesskabsfølelse, der kan være vigtig for at opnå væsentlige resultater og virkninger. Eksempler herpå kan være alt lige fra bekæmpelse af kræft til ren transport, plastfri have eller sikkert og rent vand til alle. Disse missioner vil blive udformet i samarbejde med borgerne, de interesserede parter, Europa-Parlamentet og medlemsstaterne. Som repræsentant for det organiserede civilsamfund støtter EØSU forslaget og er villig til at bidrage aktivt til den fælles udarbejdelsesproces.

e) **Maksimering af innovationspotentialet i hele EU og styrkelse af det europæiske forskningsrum**: Støtten til medlemsstater, der har et lavt FoI-præstationspotentiale, vil blive fordoblet. Desuden vil synergier med de europæiske struktur- og investeringsfonde (f.eks. struktur- og samhørighedsfondene) gøre det let at koordinere og kombinere finansieringen og hjælpe regionerne med at optage innovation og udnytte mulighederne på EU-plan.

f) **Mere åbenhed**: Princippet om »åben videnskab/åben innovation« vil være modus operandi i Horisont Europa, hvilket kræver fri brugsret til publikationer og data. Dette vil fremme formidling og udnyttelse af resultaterne, bidrage til markedsudbredelsen og øge innovationspotentialet for de resultater, der er genereret i kraft af EU-finansiering.

g) **En ny generation af europæiske partnerskaber og øget samarbejde med andre EU-programmer:** Det forventes, at Horisont Europa vil strømline antallet af partnerskaber, som EU deltager i programlægningen af eller samfinansierer med partnere som industrien, civilsamfundet og finansieringsorganer, med henblik på at øge deres effektivitet og indvirkning, når det gælder om at nå Europas politiske prioriteringer. Horisont Europa vil fremme effektive og operationelle forbindelser med andre fremtidige EU-programmer, såsom samhørighedspolitikken, Den Europæiske Forsvarsfond, programmet for det digitale Europa og Connecting Europe-faciliteten samt det internationale fusionsenergiprojekt ITER.

h) **Det Fælles Forskningscenter (JRC)**, som er Kommissionens tjeneste for videnskab og viden, vil fortsat bidrage med videnskabelig rådgivning, teknisk støtte og specifik forskning.

4. **Videnskab og innovation for alle europæere**

4.1. Borgerne skal være bevidste om Europas potentiale og resultater med hensyn til videnskabs- og innovationsaktiviteter. Disse aktiviteter er i høj grad en del af alles hverdag og udgør en reel mulighed for at inddrage samfundet i det europæiske integrationsprojekt. Det koncept og de foranstaltninger, som Kommissionen foreslår, er ambitiøse, og det er en proces, der aldrig bliver færdig, men det er også den bedste mulighed for at engagere borgerne i de europæiske værdier, der er knyttet til innovation og videnskab for alle.

4.2. Uddannelse i og formidling af videnskab bør betragtes som en grundlæggende tilgang til at engagere alle i det europæiske integrationsprojekt. Hvis offentlig inddragelse er en prioritet i Horisont Europa, vil det være et tydeligt skridt fremad i retning af at skabe FoI-resultater for markedet og for vores dagligdag. Den fælles tilgang, hvor alle aktører inddrages i frembringelsesprocessen, vil sende et tydeligt budskab om offentlighedens inddragelse i FoI-landskabet. Social innovation med borgernes engagement og tillid til innovation vil være afgørende for at fremme nye forvaltnings-, produktions- og forbrugsmønstre.

4.3. Formidling, kommunikation og udnyttelse af den europæiske videnskabs og innovations succes lader til at være noget ineffektiv. Borgerne lægger mærke til andre regioners innovationer og anerkender ikke de »europæiske resultater«, selv når de ser dem. Dette bør ændre sig af flere årsager. Ud over idéen om, at investeringer foretaget af Europa giver europæisk værdi, er det også vigtigt at være stolt af EU's resultater og mål i forbindelse med det europæiske integrationsprojekt for alle.

4.4. Europa kritiseres ofte for »manglende investeringer« og »manglende risiko- og iværksætterkultur«. Den generelle idé med Kommissionens forslag er at tage disse udfordringer op og skabe en ny fortælling i den forbindelse. Videnskabs- og innovationsaktiviteternes bidrag til at skabe et bedre og mere inklusivt Europa er et led i den ændring, der er nødvendig for at undgå misforståelser med hensyn til det europæiske integrationsprojekt, og udgør så afgjort et godt bidrag, når det gælder om at involvere borgerne mere og gøre dem stolte af at være en del af løsningen. Det er også vigtigt at imødegå forkerte opfattelser af EU-midlernes anvendelse i lokalsamfundene. Hvis borgerne kunne se, at »skatteydernes penge« bliver brugt fornuftigt, ville det være et pænt skridt i retning af at modvirke de yderliggående populistiske fortællinger, som skal bekæmpes.

4.5. Programmet bør navnlig bidrage til at styrke det europæiske forskningsrum ved at sikre, at de fleste af dets midler anvendes til samarbejdsbaseret forskning med deltagere fra medlemsstater og/eller associerede lande for at give en væsentlig EU-merværdi. Samarbejdet mellem europæiske forskere, industrier (herunder SMV'er) og andre offentlige og private institutioner har været afgørende for det europæiske forskningsrums oprettelse og er et kendetegn ved de europæiske FoI-rammeprogrammer, som de interesserede parter sætter stor pris på, og som bør bevares i Horisont Europa.

4.6. Aktiviteter under Horisont Europa gennemføres primært via indkaldelser af forslag. Det bør sikres, at størstedelen af Horisont Europas budget anvendes ved hjælp af konkurrencebaserede indkaldelser, der foretages direkte af Kommissionen eller dens forvaltningsorganer på gennemsigtig og effektiv vis, og at antallet af og budgettet for missioner og partnerskaber holder sig på et fornuftigt niveau, så man rationaliserer FoI-landskabet i overensstemmelse med hovedformålet om forenkling.

4.7. Horisont Europa skal strømline de behov og presserende prioriteter, der blev fremhævet som led i høringen af interesserede parter i starten af 2018 som en del af konsekvensanalysen ([4]). Formålet med høringen af interesserede parter var at indsamle synspunkterne fra interesserede borgere og parter om Horisont Europas udformning med hensyn til fremme af FoI i hele EU, støtte til almen uddannelse, færdigheder og erhvervsuddannelse samt sikring af et rent og sundt miljø og beskyttelse af naturressourcerne.

4.8. Den øgede finansiering til Det Europæiske Forskningsråd hilses velkommen når det gælder om aktivt at bidrage til samhørigheden i de forskellige europæiske regioner, navnlig hvis finansieringen først og fremmest tildeles forskere i starten af deres karriere, da det er denne gruppe, som giver det størst mulige potentiale for Europas fremtid. Det er nødvendigt at dæmme op for hjerneflugten fra perifere regioner til andre områder, og forskere, der er i starten af deres karriere, bør have bedre muligheder.

4.9. For i højere grad at få civilsamfundet til at tage forskningsresultaterne til sig er det vigtigt at understrege den centrale rolle, der spilles af social innovation. Endvidere skal betydningen af socialøkonomiske virksomheder og interessenter generelt understreges, idet de i dag ved siden af industrien og SMV'er udgør en vigtig del af det økonomiske system i Europa.

([4]) https://ec.europa.eu/info/publications/horizon-europe-impact-assessment-swd-2018-307_en.

5. **Virksomhedernes rolle**

5.1. EØSU vil endnu en gang understrege, at SMV'erne udgør den vigtigste del af erhvervslivet i Europa. SMV'erne er ansvarlige for jobskabelse og vækst, og derfor skal de have en central plads i den politiske beslutningsproces. Dette forslag synes at afspejle denne holdning, men EØSU vil samtidig henlede Kommissionens opmærksomhed på, at der ikke er nogen standardløsning for alle medlemsstaterne, med hensyn til hvordan SMV'ernes deltagelse i Horisont Europa kan fremmes. Medlemsstaterne har forskellige vækstniveauer og strukturelle innovationsøkosystemer, og dette skal afspejles i de specifikke foranstaltninger, der foreslås.

5.2. EØSU anerkender opstartsvirksomhedernes rolle inden for innovations- og videnskabsøkosystemer, men henleder Kommissionens opmærksomhed på, at iværksættere skal have en forretningsorienteret tilgang, hvis de vil have succes. Derfor er det ønskeligt at give iværksættere rådgivning om markedets potentiale og behov. Store virksomheder bør også være en del af processen. Store virksomheder giver flere muligheder for opstartsvirksomheder og SMV'er, ikke bare på grund af de udfordringer, de skaber, men også på grund af de forretningsmuligheder, der normalt ledsager deres aktiviteter. Derfor er det en meget god idé at sørge for et mere effektivt innovationsøkosystem, som samler alle deres realiteter.

5.3. EØSU gør iværksætterkredsene og Kommissionen opmærksom på, at det er nødvendigt med en ny fortælling om de industrielle aktiviteter. De traditionelle industrisektorer kan virkelig nyde godt af opstartsvirksomhedernes aktiviteter, når de er rettet mod de udfordringer, som industriaktiviteternes digitalisering og robotisering giver anledning til, f.eks. mod den cirkulære økonomi, eller når de fremmer indførelsen af meget avancerede nye fremstillingsteknologier gennem SMV'ernes og opstartsvirksomhedernes deltagelse og fremmer deres samarbejde med store industrier. Succesraten kunne blive større, hvis fokus hos opstartsvirksomhederne kunne ledes i retning af de industrielle udfordringer, der ligger forude.

6. **Økonomiske spørgsmål**

6.1. Den forslåede budgettildeling på 100 mia. EUR for perioden 2021-2027 omfatter 94,1 mia. EUR til Horisont Europa, 3,5 mia. EUR til InvestEU-fonden og 2,4 mia. EUR til Euratoms program for forskning og uddannelse. Euratomprogrammet, som finansierer forskning og uddannelse i nuklear sikkerhed, sikring og strålingsbeskyttelse, vil have øget fokus på andre anvendelser end elproduktion såsom sundhedspleje og medicinsk udstyr og vil også støtte atomforskeres mobilitet inden for rammerne af Marie Skłodowska-Curie-aktiviteterne.

6.2. Den vejledende fordeling af budgettet for Horisont Europa viser en væsentlig stigning (ca. 20 %) i EFR-budgettet og i Marie Skłodowska-Curie-aktiviteterne (ca. 10 %) sammenlignet med Horisont 2020-rammeprogrammet for 2014-2020. EØSU bakker fuldstændigt op om denne stigning og om, at EFR bør sætte størstedelen af sit budget af til forskere i starten af deres karriere i deres mest produktive og kreative fase (starttilskud ([5]) og konsolideringstilskud ([6])).

6.3. EIC-budgettet tegner sig for den højeste stigning inden for Horisont Europa med et samlet beløb på 13,5 mia. EUR. Inden for søjlen »globale udfordringer og industriel konkurrenceevne« er det klyngen »fødevarer og naturressourcer«, der har den største stigning, nemlig til 10 mia. EUR i alt. For den tværgående søjle, der tager sigte på »styrkelse af det europæiske forskningsrum«, er der ligeledes en væsentlig stigning i budgettet til i alt 2,1 mia. EUR. EØSU bifalder disse budgettendenser og er af den opfattelse, at de vil styrke det europæiske forskningsrum og skabe et stærkere forsknings- og innovationsøkosystem med mange aktører på tværs af alle de europæiske regioner.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([5]) For forskere uanset nationalitet med 2-7 års erfaring efter fuldført PhD, et meget lovende videnskabeligt CV og et fremragende forskningsprojekt (https://erc.europa.eu/funding/starting-grants).

([6]) For forskere uanset nationalitet med 7-12 års erfaring efter fuldført PhD, et meget lovende videnskabeligt CV og et fremragende forskningsprojekt. (https://erc.europa.eu/funding/consolidator-grants).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af programmet for det indre marked, virksomheders konkurrenceevne, herunder små og mellemstore virksomheders, og europæiske statistikker og om ophævelse af forordning (EU) nr. 99/2013, (EU) nr. 1287/2013, (EU) nr. 254/2014, (EU) nr. 258/2014, (EU) nr. 652/2014 og (EU) 2017/826

(COM(2018) 441 final — 2018/0231 (COD))

(2019/C 62/06)

Ordfører: **Oliver RÖPKE**

Medordfører: **Violeta JELIĆ**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 14.6.2018
	Rådet, 26.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 114, stk. 1, artikel 169, stk. 3, artikel 43, stk. 2, og artikel 173, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	2.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	187/4/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Det indre marked er et vigtigt grundlag for skabelsen af økonomisk vækst og konkurrenceevne. Det yder et væsentligt bidrag til jobskabelse og sikrer forbrugerne et bredt udvalg af varer og tjenesteydelser. Derudover kan det indre marked skabe forudsætningerne for velstand i Den Europæiske Union.

1.2. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) bifalder principielt sammenlægningen af de fem foregående programmer (samt det europæiske statistiske program, som imidlertid rækker videre end det indre marked) og en række budgetposter til ét program for det indre marked, idet der derved kan forventes synergier og en større omkostningseffektivitet.

1.3. EØSU er enig med Kommissionen i, at de eksisterende hindringer skal fjernes, og udviklingen, gennemførelsen og håndhævelsen af EU-retten på det indre marked styrkes. Dette gælder navnlig for områderne varer og tjenesteydelser, offentlige udbud, markedsovervågning, selskabsret, aftaleret og ansvar uden for kontraktforhold, bekæmpelse af hvidvaskning af penge, fri bevægelighed for kapital, finansielle tjenesteydelser og konkurrence samt udvikling af styringsværktøjer. EØSU opfordrer til, at der tages højde for overholdelsen af arbejdsmarkeds-, forbruger- og miljøstandarder i forbindelse med skabelsen af et fair og fuldført indre marked.

1.4. Hvad angår fødevareforsyningskæden opfordrer EØSU imidlertid Kommissionen til at sikre finansiering via kategori 3 »Naturressourcer og Miljø« på grundlag af programmets tætte tilknytning til landbrugspolitikken.

1.5. EØSU bifalder Kommissionens forslag om at afsætte 25 % af de disponible midler til opfyldelse af klimamålene i Parisaftalen, men efterlyser yderligere oplysninger om, hvilke udgifter der klassificeres som klimarelevante.

1.6. EØSU bemærker, at omfanget af opgaver inden for forbrugerbeskyttelsespolitikken er støt stigende, ikke mindst på grund af den digitale omstilling. Derfor opfordrer EØSU Kommissionen til at udbygge samarbejdet med forbrugernetværk og -organisationer og øge støtten til forbrugerbeskyttelsesområdet i tråd hermed.

1.7. EØSU bemærker, at støtten til prioriteterne i det nye program for det indre marked ifølge Kommissionen beløber sig til ca. 3,9 mia. EUR og dermed forventes at ligge på nogenlunde samme niveau som i den nuværende finansieringsperiode 2014-2020, men udvalget er bekymret for, at forhandlingerne om EU's finansielle ramme kan føre til budgetnedskæringer og dermed til en reduktion af de disponible midler set i forhold til tidligere. EØSU glæder sig imidlertid over, at der inden for rammerne af COSME står yderligere 2 mia. EUR til rådighed via programmet InvestEU, og at kumulering af støtte fra andre programmer er en mulighed.

1.8. De statistikker, der udarbejdes inden for rammerne af det europæiske statistiske program, har en stor europæisk merværdi og er med til at skabe beslutningsgrundlaget for Den Europæiske Unions politik, navnlig vedrørende det indre marked. EØSU er derfor enig med Kommissionen i, at det hidtidige europæiske statistiske program også under det nye program for det indre marked skal tildeles de nødvendige ressourcer.

1.9. EØSU opfordrer til, at de europæiske arbejdsmarkedsparter involveres i alle faser af det nye program for det indre marked på passende vis.

2. **Generelle bemærkninger til det nye program for det indre marked**

2.1. EØSU har gentagne gange påpeget, at det indre marked er en hjørnesten i den europæiske integrationsproces, som i høj grad bidrager til økonomisk vækst og jobskabelse. Derudover kan det indre marked bidrage til at skabe velstand ([1]).

2.2. EØSU har i sin udtalelse om den flerårige finansielle ramme efter 2020 ([2]) kritiseret, at der i den næste finansieringsperiode vil være endnu færre midler til rådighed til opfyldelse af Unionens mål end i indeværende periode.

2.3. I forbindelse med EU's flerårige finansielle ramme foreslår Kommissionen at samle en række programmer og budgetposter omfattende områder som virksomheders konkurrenceevne, herunder SMV'er, forbrugerbeskyttelse, kunder og slutbrugere af finansielle tjenesteydelser, politikudformning for finansielle tjenesteydelser, fødevarekæden samt udvikling, udarbejdelse og formidling af europæiske statistikker. EØSU støtter i princippet dette forslag, da det kan skabe synergier og effektivitetsgevinster i forbindelse med finansieringen af de støttede projekter. Programmet skaber desuden en mere fleksibel finansiel ramme, som vil lette projektgennemførelsen for støttemodtagerne.

2.4. Evalueringen af de enkelte programmer, som nu skal integreres i det nye program for det indre marked, dokumenterer de individuelle initiativers store europæiske merværdi.

2.5. Det er stadig tilfældet, at der findes barrierer og hindringer på det indre marked. Derfor må udviklingen på dette område følges nøje og de tilbageværende hindringer kortlægges. Der må udarbejdes en køreplan for et velfungerende indre marked for alle. EØSU er enig med Kommissionen i, at det nye program kan bidrage til at forbedre det indre markeds funktion gennem udformning, gennemførelse og håndhævelse af EU-lovgivning. EU's tiltag skal resultere i en enkel, klar, stabil og forudsigelig reguleringsmæssig ramme for virksomheder, arbejdstagere og borgere. EØSU opfordrer til, at der tages højde for overholdelsen af arbejdsmarkeds-, forbruger- og miljøstandarder i forbindelse med skabelsen af et fair og fuldført indre marked.

2.6. EØSU bifalder i høj grad muligheden for at yde kumulativ støtte til foranstaltninger og projekter gennem flere af EU's programmer såsom InvestEU, Horisont Europa og Den Europæiske Socialfond. Dette kunne både skabe synergieffekter og lette finansieringen af projekter.

2.7. EØSU gør også opmærksomhed på betydningen af at videreudvikle EU's skattepolitik for at fremme et effektivt, konkurrencedygtigt og fair indre marked ([3]).

([1]) EUT C 125 af 21.4.2017, s. 1.
([2]) ECO/460 — udtalelse om den flerårige finansielle ramme efter 2020 (vedtaget på plenarforsamlingen i september).
([3]) EUT C 125 af 21.4.2017, s. 1.

3. **Programmets målsætninger**

3.1. Små og mellemstore virksomheder spiller en central rolle i den europæiske økonomi. 99 % af virksomhederne i EU er SMV'er, og to tredjedele af de beskæftigede arbejder der. Efter EØSU's opfattelse er det derfor vigtigt, at EU støtter disse virksomheders indsats for at styrke konkurrenceevnen. EØSU understreger betydningen af støtteforanstaltninger i forbindelse med liberale tjenesteydelser og tjenesteydelser til erhvervslivet, eftersom de fremmer europæiske SMV'ers konkurrenceevne. De har også stor betydning for mange andre sektorer og spiller en central rolle i »tjenesteficeringen« (Servitization) af den europæiske økonomi.

3.2. EØSU fremhæver de positive erfaringer med programmet COSME for SMV'er, idet den skræddersyede støtte på områder som turisme, tekstilindustri og andre sektorer har været meget nyttig og ydet et væsentligt bidrag til skabelse af økonomisk vækst og nye arbejdspladser. Støtten via COSME bør derfor videreføres og udbygges.

3.3. I de seneste år har SMV'er især haft vanskeligt ved at få adgang til finansiering. På grund af manglende kreditværdighed kan små og mellemstore virksomheder ikke foretage relevante fremtidsorienterede investeringer i tilknytning til digitalisering, innovation og globalisering. Denne situation har negative følgevirkninger for den økonomiske vækst og skabelsen af nye arbejdspladser. Virksomhedernes overlevelse kan endda være truet. EØSU bifalder derfor den supplerende mulighed for refinansiering ved hjælp af gælds- og egenkapitalbaserede finansielle instrumenter inden for rammerne af den nye fond InvestEU.

3.4. Desuden er der brug for støtte til kapacitetsopbygning for arbejdsmarkedets parter, offentlige myndigheder og andre støttemodtagere for at give disse aktører mulighed for at deltage i EU's programmer.

3.5. Støtte til unge iværksættere og innovative produkter og tjenesteydelser skal udgøre en hjørnesten i programmet for det indre marked. Støtte til nye forretningsmodeller, avancerede teknologier, løsninger vedrørende reduktion af CO_2-emissioner og ressourceanvendelse, men også til andre områder som f.eks. initiativer møntet på internationale aktiviteter eller rekruttering og opkvalificering via klynger anser EØSU for at være positivt, og udvalget støtter arbejdet under den europæiske platform for klyngesamarbejde.

3.6. I mange økonomiske sektorer er arbejdet med digitale løsninger allerede blevet normen. SMV'ernes succes og konkurrenceevne afhænger ikke mindst af, at de rettidigt får investeret i en relevant digital infrastruktur. EØSU bifalder derfor planerne om at støtte SMV'ers investeringer i digitale projekter. Disse bør udformes på en sådan måde, at de gavner både erhvervslivet og civilsamfundet som helhed.

3.7. EØSU går ind for at videreføre støtten til de digitale portaler Dit Europa, SOLVIT, Dit Europa — Råd og Vink, informationssystemet for det indre marked og resultattavlen for det indre marked og støtter oprettelsen og den yderligere udvidelse af digitale offentlige tjenester og samarbejde mellem myndighederne i og på tværs af medlemsstaterne på det digitale område, herunder i samarbejde med programmet for det digitale Europa.

3.8. EØSU er i den forbindelse positiv over for Kommissionens progressive planer om at afsætte 25 % af de disponible midler til opfyldelse af klimamålene i Parisaftalen, men efterlyser yderligere oplysninger om, hvilke udgifter der klassificeres som klimarelevante.

3.9. Programmet for det indre marked bør fremme forbrugernes interesser og skabe forudsætningerne for et højt forbrugerbeskyttelsesniveau. EØSU konstaterer, at udfordringerne i forbrugerbeskyttelsespolitikken, bl.a. på grund af onlinehandlen med varer og tjenesteydelser og den digitale omstilling, bliver stadig større. Dette skyldes også til dels uhensigtsmæssige deregulerende foranstaltninger, som f.eks. afskaffelse af lovbestemte kvalitetssikringstiltag eller betingelser for adgangen til et erhverv. Det nye program skal derfor sikre, at forbrugerne får relevant information og støtte, så de kan træffe bevidste forbrugsvalg. Samtidig skal det sikres, at virksomhederne får tilstrækkelig støtte og vejledning i forbrugerbeskyttelseslovgivning.

3.10. Den finansielle og økonomiske krise siden 2008 har vist, at der navnlig i forbindelse med finansielle tjenesteydelser er brug for en omfattende rådgivning og information til forbrugerne, herunder gældsrådgivning. Derudover er det på dette område nødvendigt med en stærkere inddragelse af civilsamfundet i den politiske beslutningsproces, især gennem fremme af organisationer, der støtter forbrugernes politiske interesser på området finansielle tjenesteydelser.

3.11. Leveringen af markeds- og forbrugeroplysninger eller adgang til retsmidler bør sikres gennem støtte til forbrugerbeskyttelsesorganisationer og de kompetente retshåndhævende myndigheder. EØSU noterer sig imidlertid, at de nye aftalebetingelser for forbrugerne ikke lever op til forbrugernes legitime forventninger som beskrevet i EØSU's nylige udtalelse om dette forslag fra Kommissionen.

3.12. Forbrugerbeskyttelsen på EU-plan støttes navnlig gennem Det Europæiske Netværk af Forbrugercentre og Den Europæiske Forbrugerorganisation (BEUC). Netværket har i de senere år gjort det muligt at nå ud til og informere millioner af forbrugere, og derudover har netværket skabt mulighed for at besvare flere hundrede tusinde forespørgsler fra forbrugere. BEUC har aktivt kunnet repræsentere forbrugernes interesser inden for alle relevante EU-politikker. Støtten til netværket og BEUC har resulteret i en stor EU-merværdi. EØSU går derfor ind for at videreføre og løbende udbygge det effektive samarbejde med Det Europæiske Netværk af Forbrugercentre og Den Europæiske Forbrugerorganisation (BEUC). Udvalget bifalder også det planlagte samarbejde med de nationale forbrugerbeskyttelsesorganisationer.

3.13. Med henblik på at forbedre repræsentationen af forbrugernes interesser på området finansielle tjenesteydelser blev der givet støtte til de to almennyttige organisationer, Finance Watch og Better Finance, inden for rammerne af et pilotprojekt og en forberedende foranstaltning. Forordning (EU) 2017/826 om kapacitetsopbygning på dette område omfatter yderligere samfinansiering til disse sammenslutninger. EØSU opfordrer Kommissionen til at styrke samarbejdet med organisationer på dette politikområde.

3.14. Set i lyset af de mangfoldige udfordringer bemærker EØSU, at budgettet til beskyttelse af forbrugernes interesser på 198,5 mio. EUR er meget stramt. EØSU opfordrer derfor Europa-Parlamentet og Rådet til at øge dette budget.

3.15. Data og statistikker udgør grundlaget for beslutninger på en lang række områder, herunder social-, økonomi-, regional-, miljø- og landbrugspolitik. De statistikker, der udarbejdes inden for rammerne af det europæiske statistiske program, har derfor en stor europæisk merværdi og er med til at skabe beslutningsgrundlaget for Den Europæiske Unions politik, navnlig vedrørende det indre marked. EØSU er derfor enig med Kommissionen i, at det hidtidige europæiske statistiske program fortsat skal støttes med de nødvendige midler, også under programmet for det indre marked, især på baggrund af nødvendigheden af at modernisere de statistiske produktionsprocesser og det stigende behov for statistiske oplysninger.

3.16. Med hensyn til standarder opfordrer EØSU til en hurtig og rettidig udarbejdelse af disse i samarbejde med repræsentanter for SMV'er, arbejdstagere, forbrugere og miljørepræsentanter.

3.17. Programmet for fødevareforsyningskæden støtter foranstaltninger, der skal sikre et højt sundhedsbeskyttelsesniveau for mennesker, dyr og planter. Desuden skal bæredygtigheden af fødevare- og foderproduktion på EU-plan forbedres og kvalitetsstandarderne styrkes. Problemer som følge af dyresygdomme eller skadegørere skal minimeres ved hjælp af forebyggende programmer, der støttes af Unionen. Miljøbeskyttelsesniveauet og biodiversiteten skal ligeledes styrkes.

3.18. Mange af foranstaltningerne i programmet for fødevareforsyningskæden vedrører landbrugs- og miljøpolitik. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at finansiere denne støtte til fødevarekæden via kategori 3 »Naturressourcer og Miljø«.

4. **Budget**

4.1. Kommissionens budgetforslag for programmet for det indre marked indeholder et samlet beløb på 4,089 mia. EUR for perioden 2021-2027. Fordelingen er som følger:

— det indre marked ca. 438 mio. EUR

— SMV-programmet COSME 1 mia. EUR

— forbrugere 198,5 mio. EUR

— standardisering 220,5 mio. EUR

— statistikker 552 mio. EUR og

— fødevarekæden 1 680 mio. EUR.

4.2. EØSU bemærker, at det på grund af brexit og de enkelte programmers integration i programmet for det indre marked kun i begrænset omfang er muligt at foretage en sammenligning af det foreslåede budget og budgettet i den nuværende finansieringsperiode 2014-2020.

4.3. EØSU noterer sig, at programmet for det indre marked ifølge Kommissionen tildeles midler i samme størrelsesorden som i den nuværende finansieringsperiode (ca. 3,9 mia. EUR), men udvalget er bekymret for, at forhandlingerne kan føre til budgetnedskæringer og dermed til en reduktion af de disponible midler set i forhold til perioden 2014-2020.

4.4. EØSU bemærker, at mere end 41 % af det samlede budget, dvs. 1,68 mia. EUR, går til fødevarekæden, som er langt den største budgetpost under programmet for det indre marked, mens mindre end 5 % af midlerne er afsat til forbrugerpolitiske projekter.

4.5. EØSU er tilfreds med, at der udover COSME-programmet på 1 000 mio. EUR er afsat yderligere 2 000 mio. EUR via støttevinduet under InvestEU til SMV-støtte ([4]).

4.6. EØSU efterlyser betydeligt flere midler til den forbrugerpolitiske del af programmet for det indre marked, idet udfordringerne i forbrugerbeskyttelsespolitikken er støt stigende, ikke mindst på grund af den voksende betydning af grænseoverskridende onlinehandel og onlinetjenester.

4.7. Hvad angår fødevarekæden opfordrer EØSU til, at der via budgettet til kategori 3 »Naturressourcer og miljø« sikres finansiering til de foranstaltninger, der ikke er en del af markedsovervågningen. Dette omfatter f.eks. aktiviteter til bekæmpelse af dyresygdomme og planteskadegørere samt fremme af dyrevelfærd.

4.8. EØSU bifalder muligheden for kumulativ finansiering af projekter via andre programmer såsom Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Socialfond Plus og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne.

4.9. I henhold til artikel 3 i programmet for det indre marked omfatter støtteberettigede foranstaltninger udover støtten til SMV'er, nystartede virksomheder og styrkelse af virksomheders konkurrenceevne og vækst også foranstaltninger, der giver borgere, forbrugere, slutbrugere, fagforeninger samt repræsentanter for civilsamfundet mulighed for at deltage aktivt i politiske drøftelser, politikker og beslutningstagning, bl.a. inden for rammerne af støtte til aktiviteter i repræsentative organisationer, der arbejder på nationalt plan og på EU-plan.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([4]) COM(2018) 439 final.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af toldprogrammet for samarbejde på toldområdet

(COM(2018) 442 final — 2018/0232 (COD))

(2019/C 62/07)

Ordfører: **Laure BATUT**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 14.6.2018
	Rådet, 27.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 114, 33 og 207 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	2.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	191/3/5
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

EØSU glæder sig over den vigtighed, som toldmyndigheden anerkendes at have for det indre marked, og forslagets målsætning, som er at støtte toldunionen og toldmyndighederne ved at udstyre dem med et nye finansielt instrument, der kan ledsage toldpolitikken med henblik på en ensartet anvendelse af bestemmelserne. EØSU mener, at endemålet politisk må være at de europæiske toldmyndigheder, som allerede anvender en fælles kodeks, fungerer som én fælles enhed.

1.1. *Om budgettet og gennemførelsen af toldprogrammet*

1.1.1. EØSU vurderer, at der er risiko for, at det beløb, der er afsat til toldprogrammet (950 mio. EUR for syv år, dvs. 5,02 mio. EUR i gennemsnit om året pr. land (EU-27)), ikke er tilstrækkeligt i forhold til omfanget af forslagets målsætninger og de fastlagte ambitioner for personale, netværk, teknologier og udstyr. I betragtning af at opgaven, når det drejer sig om deres ansvarsområde, ligger hos medlemsstaterne, anbefaler udvalget Kommissionen at gøre det lettere for de nationale toldmyndigheder at anvende programmet fuldt ud og fremme de bebudede synergier mellem programmer. Udvalget ønsker, at Kommissionen sikrer fleksibiliteten mellem budgetsøjlerne i den flerårige finansielle ramme (FFR).

1.1.2. EØSU anerkender, at det er vanskeligt at foretage overslag over omkostningerne ved brexit, der risikerer at være høje. Udvalget anbefaler, at den foreliggende tekst tilpasses løbende, uden at skabe hindringer for gennemførelsen af det indre marked for de 27 og under hensyntagen til det afgørende nødvendige i at råde over veluddannet personale, fælles toldinstrumenter og -procedurer, der er konkurrencedygtige i forhold til lande som USA og Kina.

1.2. *Om IT i programmet*

Eftersom der er tale om den største forventede merværdi af programmet, og da det er nødvendigt at sikre en hensigtsmæssig udvikling af IT-strategien på toldområdet ([1]), bifalder EØSU inddragelsen af redskaber, der skal finansiere og promovere udviklingen og vedligeholdelsen af de transeuropæiske IT-systemer på toldområdet, og navnlig redskaberne til IT-planlægning, især hvis de bidrager til at mindske forskellene medlemsstaterne imellem.

1.2.1. **Om teknologisk innovation:** EØSU anbefaler, at programmet iværksættes, så de teknologiske innovationer udbredes samtidigt i alle de deltagende stater.

([1]) COM(2018) 178 final: rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet af 11.4.2018.

1.2.2. **Om digitalt samarbejde:** For at opnå de bedst mulige resultater anbefaler EØSU, at medlemsstaterne opmuntres til at handle på en sådan måde, at forskellene i praksisser og kompetencer reduceres, og til at styrke deres fælles vilje til at bekæmpe svig.

1.3. *Om styrkelse af kompetencer*

EØSU mener, at styrkelsen af embedsmændenes kompetencer og af tolduddannelsen er afgørende for EU-toldsamarbejdets funktion. Udvalget anbefaler, at programmet benyttes fuldt ud for at gå videre ad den vej, man allerede har påbegyndt ([2]), og at programmet flere år efter Matthaeus-programmet kunne blive forlænget med et told-Erasmus (midlertidig udveksling af toldmedarbejdere af alle kategorier).

1.3.1. EØSU anbefaler, at toldmyndighederne udstyres med titlen »beføjet myndighed« med adgang til interoperable systemer til kontrol af personer ved grænserne ([3]).

1.4. *Om de grundlæggende rettigheder*

EØSU anbefaler, at programmet bidrager til inden for sit virkefelt at styrke overholdelsen af de grundlæggende rettigheder og databeskyttelsen.

1.5. *Om indikatorerne*

EØSU anbefaler at hjælpe de deltagende stater med korrekt at opfylde deres forpligtelse til at indberette om programmets gennemførelse ifølge de foreslåede indikatorer, i betragtning af at de begrænsninger, som de offentlige budgetter er underlagt, ikke altid giver de nationale administrationer mulighed for at disponere over tilstrækkeligt med tid/personale. EØSU foreslår, at der i det mindste i de fem første år foretages en sammenligning mellem alle medlemsstater.

1.6. *Om forvaltningen*

EØSU er positiv over for en åben dialog mellem medlemsstaterne, Kommissionen og de interesserede parter om gennemførelsen af programmet. Udvalget anbefaler, at Det Europæiske Råd med en fornyet horisontal støtte giver programmet en løbende synlighed, og at betingelserne for en total succes fremmes. Endvidere bør man fremme skattemæssig harmonisering medlemsstaterne imellem, engagement fra alle deltagende landes side i uddannelse og disse landes vilje til at indgå samarbejde, bekæmpe svindel og udøve fair konkurrence.

2. **Indledning**

2.1. I den FFR, som Kommissionen foreslår, sigter toldprogrammet mod at **støtte samarbejdet** mellem toldmyndighederne og at **beskytte Unionens økonomiske og finansielle interesser**. Toldunionen nyder efter 50 år godt af en harmoniseret retlig ramme på EU-plan. Imidlertid mangler der stadig et stykke vej, inden vi kan sikre, at medlemsstaternes toldmyndigheder udøver deres opgaver på ensartet og sammenlignelig vis. Det fælles toldområde og den fælles toldtarif over for tredjelande findes og forbyder told og afgifter med tilsvarende virkning medlemsstaterne imellem. Men der findes stadig skævheder, og ind i sprækkerne sniger der sig en »toldturisme«, der udgør illoyal konkurrence, i anvendelsen af bestemmelserne, som ligesom toldsanktionerne henhører under de nationale lovgivninger.

2.2. Jo flere **facetter toldmyndighedernes rolle har**, jo sværere er det at sikre en ensartet gennemførelse. De befinder sig i det politiske brydningsfelt mellem de nationale, europæiske og internationale bestemmelser for handel og den frie bevægelighed. Toldindsatsen vedrører varer, de lovlige, hvis udveksling skal begunstiges, de ulovlige, som skal pågribes, og de farlige, som skal standses. Toldmyndighederne står i visse medlemsstater for statistikken for udenrigshandel.

2.3. Toldmyndighederne **skal i øvrigt sørge for overholdelsen af adskillige ikketoldmæssige love:**

a) De beskytter befolkningen mod terror-, miljø- og sundhedstrusler, skydevåben og narkotika, kontrollerer valutabevægelser, intellektuelle ejendomsrettigheder, den offentlige sundhed og sikkerhed, produktsikkerhed, beskytter dyrelivet og miljøet osv. Deres sikkerhedsrelaterede rolle bliver stadig større.

b) Toldmyndighederne spiller også en afgørende rolle med hensyn til at sikre forsyningskædens integritet. Der vil være adskillige synergier mellem FFR's øvrige finansielle programmer og toldprogrammet.

([2]) SWD(2017) 34 final.
([3]) COM(2017) 793 final — 2017/0351 (COD) og COM(2017) 794 final — 2017/0352 (COD).

2.4. Toldmyndighederne benytter sig allerede af mange digitale redskaber og teknologier, der har nedbragt kontroltiden og de offentlige udgifter på trods af den stigende mængde varer, der handles i verden, og den stigende grænseoverskridende kriminalitet. Det er et **vigtigt redskab for regeringerne og EU.** De kan mobiliseres på hele EU's område for at beskytte EU's finansielle interesser (f.eks. toldafgifter/USA) og borgernes interesser (f.eks. kogalskab). Den europæiske grænse- og kystvagt ([4]) vil forstærke toldmyndighederne.

3. **Resumé af forslaget til forordning**

3.1. For perioden 2021-2027 ([5]) har Kommissionen fokuseret sit generelle budgetforslag på **de politiske målsætninger for EU-27**. Blandt disse målsætninger ligger det nye toldprogram i styrket og udvidet forlængelse af Told 2020-programmet og sigter mod at støtte gennemførelsen af EU-toldkodeksen ([6]) og toldpolitikken. Som led heri er der fokus på et struktureret, metodologisk og budgetmæssigt samarbejde og en styrkelse af det operationelle samarbejde mellem medlemsstaterne og derudover med de deltagende lande, hvilket bl.a. omfatter kandidat- og tiltrædelseslande.

3.2. Antallet af toldangivelser stiger (ca. 310 mio. i 2016, dvs. 10 angivelser pr. sekund, hvoraf 98 % sker elektronisk). EU-toldkodeksen har **allerede lanceret et massivt projekt for digitalisering af 17 elektroniske systemer** i perioden 2020-2025. Det fokuserer på de europæiske virksomheders konkurrenceevne. Kommissionen vurderer, at de vil give toldprogrammet den største merværdi.

3.3. Konsekvensanalyserne har fastlagt et behov for **styrkelse af kompetencer og koordinering mellem EU's toldforvaltninger** samt for **forenklede indikatorer** for at reducere deres administrative omkostninger. Forslaget omhandler en intensivering af foranstaltningerne både på operationelt plan med strukturelle udvekslinger af bedste praksis og operationel viden medlemsstaterne imellem og med en vifte af IT-systemer og -infrastrukturer for at gennemføre et fuldstændigt elektronisk toldvæsen ([7]). Projekterne løber over flere år og udnytter selvfølgelig synergier med Fiscalisprogrammet.

3.4. Kommissionen vil **overholde de internationale forpligtelser**, EU har indgået i Verdenshandelsorganisationen, og for at være i overensstemmelse med det politiske budskab i sin meddelelse om forvaltningen ([8]) bør medlemsstaternes toldforvaltninger fungere som var de **én enkelt enhed**.

3.5. På grundlag af brexitbesparelser, reformbesparelser og budgetbegrænsninger samt nye bidrag fra medlemsstaterne foreslår Kommissionen en global flerårig finansiel ramme for Unionen på 1.279 mia. EUR for perioden 2021-2027, dvs. 1,11 % af den værdi, der produceres af EU-27, hvoraf **950 mio. EUR afsættes til toldprogrammet.**

3.5.1. Kombinationer af finansiering vil muliggøre synergier via ny fleksibilitet mellem forskellige dele af forvaltningen af det globale budget, f.eks. for IT. Fonden for integreret grænseforvaltning vil kunne aktiveres af de nationale toldmyndigheder med henblik på at forbedre deres kontroludstyr (indkøb, vedligeholdelse og opgradering af relevant udstyr), mens toldprogrammet vil støtte alle tilknyttede foranstaltninger såsom samarbejdsforanstaltninger i forbindelse med vurderingen af behovet for udstyr eller uddannelse i relation til det indkøbte udstyr.

3.5.2. Støtteprogrammet for strukturreformer vil kunne forbedre den administrative kapacitet hos EU's toldmyndigheder. Toldprogrammet vil hjælpe toldmyndighederne med at beskytte EU's finansielle interesser og vil også modtage støtte fra programmet til bekæmpelse af svig, der afløser det nuværende Hercule III-program ([9]) og informationssystemet for svig, som støtter den gensidige bistand på toldområdet. Det vil give mulighed for synergi med Fiscalis, Den Europæiske Anklagemyndigheds aktiviteter, programmet for retlige anliggender som led i Fonden for retfærdighed, rettigheder og værdier, hvad angår uddannelse i anvendelse af EU's toldlovgivning.

([4]) Forordning (EU) 2016/1624.
([5]) COM(2018) 322 final.
([6]) EU-toldkodeksen, forordning (EU) nr. 952/2013, gennemførelse 1.5.2016, indeholder mulighed for, at en operatør kan overføre sine angivelser til ét enkelt toldsted i Unionen (centralisering), selv om varerne passerer forskellige steder. Den har til mål at dematerialisere de toldmæssige formaliteter 100 % senest den 31. december 2020.
([7]) Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 70/2008/EF af 15. januar 2008, »papirløse rammer for told«.
([8]) EUT C 434 af 15.12.2017, s. 43.
([9]) Hercule III (forordning (EU) nr. 250/2014, 104,9 mio. EUR) har til formål at beskytte EU's finansielle interesser og understøtte foranstaltninger, der skal bekæmpe uregelmæssigheder, svig og korruption rettet mod EU's budget. Det forvaltes af Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF).

4. **Generelle bemærkninger**

4.1. *Gennemførelse af toldprogrammet*

4.1.1. Den 24. marts 2018 anbefalede Europa-Parlamentet, at EU's samlede budget blev øget med 219 mia. EUR. Kommissionen ønsker at fokusere på **den europæiske merværdi** i forhold til de nationale offentlige udgifter. Imidlertid er den samlede stigning på blot **1,11 % af den producerede rigdom** ([10]) **i EU** (1,13 % i den foregående periode). Gennemsnittet for 1993 til 1999 var 1,25 %. EØSU, der i mange år har kæmpet for en forøgelse af EU's egne indtægter ([11]), ønsker, at den politiske vilje til at gennemføre det indre marked kommer til udtryk med hensyn til toldpolitikken, og at de nationale toldmyndigheder ydes bistand med henblik gennemførelsen heraf.

4.1.2. EØSU undrer sig over den måde, hvorpå beløbet på **950 mio. EUR** er blevet fastsat for 2021-2027 (forslagets artikel 4, stk. 1): 137,7 mio. EUR om året, dvs. **5,02 mio. EUR om året pr. land (EU-27)** på forskellige udviklingsniveauer. Det virker ikke som meget.

4.2. Forslaget indebærer, at der handles via **tildeling af kontrakter og tilskud** med direkte forvaltning. **Fleksibiliteten** i den nye FFR-model giver mulighed for at skabe **synergier** mellem forskellige programmer og mellem toldmyndighedernes forskellige opgaver, deres relationer til andre forvaltninger, EU's andre indsatsområder, f.eks. programmet for et digitalt Europa ([12]), Fiscalis, domstolene osv. og de tilsvarende budgetmæssige dele. EØSU mener, at der er tale om et godt princip, men er i tvivl om, hvad **kriterierne for støtteberettigelse** bliver for bevillingen af den ønskede støtte **mellem de gennemtrængelige dele** i hvert af programmerne. EØSU frygter, at der kan opstå en **afgrund mellem teori og praksis** for disse kombinationer af finansiering i en situation, hvor forskellige foranstaltninger ønsker at komme i spil til de samme midler, der ikke kan forhøjes.

4.3. Kommissionen synes at tro, at der kan opstå en god konjunktur for **EU's og medlemsstaternes indtægter**, men det er blot en hypotese, der er svær at forudsige over syv år.

4.4. Forslaget overlader **en stor del af det budgetmæssige ansvar til medlemsstaterne**, der vil skulle udvikle elementer på deres plan, under hensyntagen til de nationale begrænsninger. Medlemsstaterne er imidlertid stadig underlagt **økonomiske stramninger**, der pålægges af det europæiske semester, og en **vækst, som tøver med at slå igennem**, navnlig i euroområdet. Imidlertid vil forslaget i kraft af det strukturerede samarbejde gøre det muligt for medlemsstaterne at samarbejde navnlig om udvikling af komponenterne i IT-systemerne.

5. **Særlige bemærkninger**

5.1. *IT*

5.1.1. Dette anses som **programmets største merværdi** ([13]). Toldmyndighederne er sandsynligvis det første skridt mod e-forvaltning, som Unionen har taget. Kontrol- og rapporteringsværktøjerne kræver konstant mere **interkonnektivitet og interoperabilitet**. Dette kræver som en start, at alle medlemsstater udstyres med effektive **IT-toldinfrastrukturer** med stor kapacitet overalt. EØSU ønsker i øvrigt, at de 27 medlemsstaters toldmyndigheder anerkendes som »beføjede myndigheder« til anvendelse af den fremtidige arkitektur af de interoperable systemer til grænsekontrol ([14]).

5.1.2. I forslagets artikel 7, stk. 5, og artikel 8 annonceres det, at den finansieringssats, som Kommissionen kan anvende for projekterne, kan være op til 100 % for samarbejdstiltag. Når foranstaltningen vedrører udviklingen og driften af et europæisk elektronisk system, er det kun udgifter knyttet til fælles komponenter og koordination, der afholdes, idet medlemsstaterne afholder udgifterne i forbindelse med ansvarsområder, de har fået overdraget i henhold til teksten.

5.1.3. IT-innovation

5.1.3.1. Digitale net med meget høj kapacitet understøtter alle **innovative digitale tjenester**. Hvis merværdien af IT på toldområdet skal afføde de forventede resultater, skal alle private aktører (virksomheder) og offentlige aktører (myndigheder i tredjelande), der har relationer til toldmyndighederne, have adgang til det bedste udstyr og de bedste tjenester.

([10]) BNI, Bruttonationalindkomst.
([11]) EUT C 74 af 23.3.2005, s. 32 (pkt. 4.5.15).
([12]) COM(2018) 434 final.
([13]) SWD(2018) 322 final, konsekvensanalyse.
([14]) COM(2017) 793 final.

5.1.3.2. Den flerårige strategiske plan for IT-systemer på toldområdet (*e-customs* MASP-C) ([15]) omfatter toldprogrammet, og al digital innovation går gennem denne. EØSU ønsker, at al innovation, der er valideret af myndighederne, udbredes på sikker vis til hele det sammenkoblede toldnet i EU, så der ikke spildes tid efter myndighedernes validering og der ikke sker kanalisering i en forkert retning.

5.1.3.3. Behovet for **cybersikkerhed** for data og net omtales på alle områder. Jo større grad af sammenkobling, jo flere risici. EØSU mener, at det er tilstrækkelig vigtigt til at blive anført i programmet og få tildelt midler, så meget mere som toldmyndighedernes aktiviteter har **strategiske aspekter**.

5.2. *Indikatorer*

5.2.1. Kommissionen fokuserer på det bidrag, programmet kan yde til en ensartet gennemførelse af toldlovgivning og -politik og foreslår for at evaluere disse nye kvalitative indikatorer.

5.2.2. Udvalget anbefaler, at de deltagende stater gennem programmets uddannelsestiltag forberedes til denne interessante dataindsamling, både med hensyn til indsamling og behandling. I en tid, hvor de offentlige budgetter reduceres, risikerer toldmyndighederne at mangle tid/personale til at gennemføre disse undersøgelser, hvis pålidelighed derved kan blive tvivlsom. Der eksisterer allerede måleredskaber, og softwaren vil direkte kunne levere oplysninger om de »Europæiske elektroniske systemers tilgængelighed«.

5.3. *Forvaltning*

5.3.1. For at undgå, at der sker kanalisering i en forkert retning, og at konkurrenceevnen forvrides, er det Kommissionens mål at koordinere foranstaltningerne, så **anvendelsen af bestemmelserne bliver ensartet.** Kommissionen ønsker som før at være omgivet af **udvalg og ekspertgrupper** og insisterer på, at repræsentanter for civilsamfundet deltager.

5.3.2. Denne koordinering skal sikres med de nationale toldmyndigheder og med specialiserede repræsentanter, både på det praktiske plan og på lang sigt. EØSU er positiv over for en **åben dialog med aktørerne** såsom de eksterne eksperter og repræsentanter for de offentlige myndigheder, herunder tredjelande, samt repræsentanter for internationale organisationer, økonomiske aktører og civilsamfundet. EØSU kunne ønske sig, 1) at Det Europæiske Råd inden toldprogrammets afslutning promoverer dette og tilkendegiver sin interesse for dets fuldstændige gennemførelse, 2) at programmet indeholder præciseringer om civilsamfundets deltagere og om, hvilke klageadgange borgerne har for **beskyttelsen af deres rettigheder.**

5.3.3. Udvalget mener, at hvis denne ensretning skal lykkes, skal alle medlemsstater og EU-institutioner arbejde i samme retning og med **gennemsigtighed**. EØSU ønsker, at der efter de politiske beslutning om prioriteter, kan skelnes mellem foranstaltninger knyttet til kontrol af lovlige varer og til kontrol af ulovlige varer og til kontrol af personer ved grænsen (under overholdelse af toldpolitikken og migrationspolitikken).

5.3.4. Endvidere bør nævnes de generelle elementer, der kan understøtte en vellykket gennemførelse af toldprogrammet, som f.eks. skattemæssig harmonisering medlemsstaterne imellem, engagement fra alle deltagende landes side i uddannelse og disse landes vilje til at indgå samarbejde, bekæmpe svindel og udøve fair konkurrence.

5.4. *Personalekapacitetsopbygning*

5.4.1. Toldmyndighederne starter ikke fra bunden, de råder over personale, udstyr og knowhow. Dette meget vigtige punkt nævnes i programmet, men der bygges ikke videre på det. Hver national forvaltning bør kunne komme i betragtning til programmet for infrastrukturer og **udvikling af viden**.

5.4.2. Udvalget anbefaler, at der sker en generalisering af de **fælles europæiske uddannelser,** i lighed med hvordan det foregår i Europol. De kan være tematiske og omhandle interoperabilitet, AEO-revisioner ([16]), bekæmpelse af svig, cybersikkerhed, intern sikkerhed osv. De kunne ud over de fælles moduler, Kommissionen allerede har udviklet i digitalt format, blive suppleret af en told-Erasmus for efteruddannelse med midlertidig udveksling af ansatte af alle kategorier, som finansieres over toldprogrammet.

([15]) e-customs MASP-C Multi-Annual Strategic Plan, Taxud.a.3(2017) 6498377.
([16]) AEO: Autoriseret økonomisk operatør.

5.4.3. Udvalget er overbevist om, at hvis samarbejdet mellem de nationale forvaltninger med **forskellige kulturer** skal lykkes, og hvis man vil **identificere og dele bedste praksis**, er der brug for personale, som har lært hinanden at kende, og som udfører deres opgaver på en ensartet måde ([17]) med anvendelse af IT, men ikke udelukkende (administrative kompetencer). EØSU mener, at det for medlemsstaterne og EU vil være politisk hensigtsmæssigt at fastholde toldmyndighedernes lokale tilstedeværelse, trods det stadigt voksende krav til teknisk specialisering. EØSU ønsker ikke, at stramningerne kombineret med programmets ambitioner fører til reduktioner i antallet af offentligt ansatte, og mener, at **alle skal have adgang til en videreudvikling af deres viden, så de kan samarbejde med deres europæiske kolleger**.

5.5. *Beskyttelse af grundlæggende rettigheder*

5.5.1. Udvalget understreger, at toldprogrammet ud over at være et instrument til gennemførelsen af toldpolitikken kan være en katalysator for overholdelsen af de grundlæggende rettigheder, i kraft af de harmoniserede uddannelsestiltag for toldansatte og repræsentanter for deltagende tredjelande, og at dette aspekt ikke bør negligeres.

5.5.2. Den generelle forordning om databeskyttelse ([18]) finder anvendelse i hele Unionen. Kommercielle brugere, virksomheder, embedsmænd skal overholde den, og den skal overholdes i forhold til dem. **Databeskyttelsen**, både for borgere, erhverv og handel, kan være afgørende og skal garanteres af de nationale og europæiske systemer både i almindelige procedurer og i søgsmålsprocedurer og samtidig også for elektronisk handel og i statistikker i forbindelse med indikatorer for programmets udvikling.

5.5.2.1. Ved forvaltningen af Unionens ydre grænser i samarbejde med Frontex kan der være tilfælde, hvor menneskerettighederne udfordres. De pågældende toldmyndigheder skal overholde **menneskerettighederne** både med hensyn til formodede lovovertrædere og deres repræsentanter.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([17]) Jf. det tidligere Matthaeus-program.
([18]) Generel forordning om databeskyttelse (EUT L 119, af 4.5.2016, s. 1).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Unionens rumprogram og Den Europæiske Unions Agentur for Rumprogrammet og om ophævelse af forordning (EU) nr. 912/2010, (EU) nr. 1285/2013, (EU) nr. 377/2014 og afgørelse nr. 541/2014/EU

(COM(2018) 447 final — 2018/0236 (COD))

(2019/C 62/08)

Ordfører: **Raymond HENCKS**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 12.7.2018
	Rådet, 13.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	2.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	189/3/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EU har opnået meget på rumområdet. Unionen tager med sine rumprogrammer nogle af de store globale udfordringer op, herunder udfordringer i forhold til klimaændringerne, sikkerhedsaspektet og forbedring af borgernes daglige levevilkår, samtidig med at EU bevarer sin suverænitet og strategiske uafhængighed i forhold til andre rummagter.

1.2. EØSU støtter Unionen i dens ekstra indsats for at fastholde sin position som en stor, uafhængig rummagt. Udvalget bifalder, at EU afsætter midler, der svarer til ambitionsniveauet, dvs. et »primært referencebeløb« på 16 mia. EUR, som efter EØSU's opfattelse udgør en minimal finansieringsramme. EØSU gentager sin opfordring til sammen med Den Europæiske Investeringsbank at finde frem til nye finansieringsmuligheder til støtte for private virksomheders, SMV'ers og start up-virksomheders projekter inden for forskning, udformning og fremstilling på rumområdet.

1.3. For så vidt angår det europæiske rumprograms specifikke målsætninger, glæder EØSU sig over, at EU ud over den vedvarende udvikling af programmets to flagskibe (Galileo og Copernicus) tillægger overvågning og sporing i rummet større autonomi og kapaciteter for at beskytte ruminfrastrukturen mod risici forbundet med de utallige vragstumper i kredsløb rundt om jorden. Udvalget glæder sig endvidere over det nye initiativ vedrørende Govsatcom-systemet til opfyldelse af behovene for sikker europæisk satellitkommunikation.

1.4. EØSU konstaterer dog, at EU's kommunikation over for borgerne, hvad angår EU-rumaktiviteternes fordele for samfundet og økonomien, fortsat er meget beskeden. Udvalget foreslår en passende kampagne, således at borgerne får øjnene op for den merværdi, de europæiske rumaktiviteter medfører, idet disse er blevet uundværlige i dagligdagen, stimulerer beskæftigelsen, væksten og investeringsniveauet og udgør en sikkerhedsmæssig fordel for dem.

1.5. Desuden er vi langt fra bedst mulig udnyttelse af fordelene ved rummet for EU-økonomien. De fordele, som er forbundet med EU's jordobservationsprogram og udnyttelsen af de enorme datamængder, programmet fremstiller, foregår i alt for ringe omfang. EØSU opfordrer til, at man iværksætter en informations- og oplysningskampagne over for de potentielle støttemodtagere, navnlig inden for den marine sektor og landbrugssektoren.

1.6. På internationalt niveau udsættes den europæiske rumsektor for yderst hård konkurrence, da rumaktiviteterne bliver stadig mere kommercielle som følge af den private sektors stigende deltagelse i markedet uden for EU. Følgelig er det absolut nødvendigt at styrke det indre markeds rolle og anvende et princip om »europæisk præference« inden for rumsektoren.

1.7. EU har behov for konkurrencedygtige løfteraketter, der er tilpasset de kommercielle og institutionelle markeder, hvis man vil bevare sin frie adgang til rummet over for et stigende antal løfteraketter og en hård konkurrence. EØSU opfordrer Kommissionen til at undersøge mulighederne for at understøtte forskningen og den europæiske opsendelsesinfrastruktur.

1.8. EØSU vurderer, at det fremtidige projekt for udvinding og genvinding af naturressourcer uden for jordens kredsløb (space mining), hvor en af medlemsstaterne indtager en pionerrolle, fortjener, at EU nøje følger udviklingen for fortsat at kunne sikre en klar europæisk merværdi.

2. **Indledning**

2.1. Siden 1990 har EU udviklet en fælles rumpolitik, hvor omdrejningspunktet er uafhængighed i forhold til andre rummagter, navnlig gennem udviklingen af programmer og applikationer i vigtige industrisektorer såsom kommunikation, sikkerhed, nødtjenester, navigationstjenester, information, transmission af begivenheder, klimaændringer, vejrprognoser osv.

2.2. EU har med bistand fra Den Europæiske Rumorganisation (ESA) været i stand til at opbygge et omfattende satellitnet og egen rumadgang ved hjælp af europæiske løfteraketter på Fransk Guyanas område. ESA's medlemsstater ([1]) råder endvidere over egne rumagenturer og egne programmer, forskningscentre, anlæg på jorden og betydelige industrielle kapaciteter. Disse har helt overordnet ført til de initiativer på rumområdet, som senere er blevet videreført i EU- eller ESA-regi.

2.3. EU's arbejde kommer navnlig til udtryk i opbygningen, den fulde finansiering og udnyttelsen af følgende rumprogrammer, som EU har hovedansvaret for, hvad angår deres gennemførelse, herunder på sikkerhedsområdet:

— **Galileo** er den første infrastruktur for satellitbaseret højpræcisionsnavigation og positionsbestemmelse, rettet specifikt mod civile formål og gratis for brugerne;

— **Copernicus** er leverandør af jordobservationsdata, der omfatter seks områder: overvågning af jorden, det marine miljø, atmosfæren, klimaændringer samt forvaltning af nødtjenester og sikkerhed;

— **EGNOS** er et paneuropæisk system bestående af tre satellitter, der forbedrer kvaliteten af de åbne signaler fra eksisterende globale satellitnavigationssystemer og leverer mere præcise geolokaliseringsdata;

— **SST** (space surveillance and tracking) er et system til overvågning og sporing i rummet af omkring 780 000 stykker rumaffald (vraggods i verdensrummet) i kredsløb rundt om jorden;

— **Govsatcom** er en statslig satellitkommunikationstjeneste (civil og militær) og anerkendt for at udgøre et af elementerne i den globale strategi for EU's udenrigs- og sikkerhedspolitik.

2.4. Kommissionen har i øjeblikket uddelegeret udviklingen og anvendelsen af ruminfrastrukturen til ESA, som har ansvaret for at udnytte Galileo-infrastrukturen, mens EU's agentur i Prag (Det Europæiske GNSS-agentur — GSA) har ansvaret for at styrke Galileos markedsudbredelse. ESA forvalter endvidere en del af Copernicus-aktiviteterne.

2.5. Den europæiske rumsektor beskæftiger over 231 000 personer, hvoraf de 41 333 arbejder inden for rumkonstruktionssektoren, og genererer en merværdi, som ifølge Kommissionens vurdering i 2017 lå mellem 53 og 62 mia. EUR.

3. **Kommissionens forslag**

3.1. Det foreslåede rumprogram stemmer overens med den industrielle strategi, som Kommissionens formand Jean-Claude Juncker fremlagde i sin tale om EU's tilstand i 2017 samt med Kommissionens meddelelse af 26. oktober 2016 om en ny »rumstrategi for Europa«.

([1]) 22 EU-medlemsstater er medlem af ESA. De nationale organer med ansvar for spørgsmål om rummet i følgende lande sidder i ESA's styrelsesråd: Belgien, Danmark, Estland, Finland, Det Forenede Kongerige, Frankrig, Grækenland, Irland, Italien, Luxembourg, Nederlandene, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Schweiz, Spanien, Sverige, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn og Østrig. Canada deltager også i styrelsesrådet samt i visse projekter inden for rammerne af en samarbejdsaftale. Slovenien er associeret medlem. Syv andre EU-medlemsstater har indgået samarbejdsaftaler med ESA: Bulgarien, Cypern, Kroatien, Letland, Litauen, Malta og Slovakiet.

3.2. Følgende

— forordning (EU) nr. 1285/2013 om etablering og drift af de europæiske satellitbaserede navigationssystemer, Galileo og EGNOS,

— forordning (EU) nr. 377/2014 om oprettelse af Copernicusprogrammet,

— afgørelse nr. 541/2014/EU om oprettelse af en støtteramme for overvågning og sporing i rummet (SST) samt

— forordning (EU) nr. 912/2010 om oprettelse af Det Europæiske GNSS-agentur

ophæves og erstattes af den forelagte forordning, der indeholder fælles bestemmelser for alle programmets elementer. Herved er der navnlig fokus på bidrag og budgetordninger, finansielle bestemmelser, offentlige udbud, forvaltning og sikkerhed. I denne forordning er der endvidere fastsat en række specifikke regler for de enkelte elementer.

3.3. Det Europæiske GNSS-agentur, som har til opgave at sikre gennemførelsen af en ny generation af satellitnavigationssystemer (GNSS), ændres til »Den Europæiske Unions Agentur for Rumprogrammet«, som har til opgave at bidrage til programmet, navnlig hvad angår sikkerhedsområdet, kommunikations- og PR-aktiviteterne samt aktiviteterne vedrørende kommercialisering af de tjenester, der tilbydes af Galileo og EGNOS.

3.4. Det nye rumprogram har til formål at:

— tilvejebringe ajourførte og i givet fald sikre rumdata, -informationer og -tjenester af høj kvalitet,

— optimere de samfundsøkonomiske fordele,

— øge sikkerheden for Unionen og dens medlemsstater,

— fremme EU's rolle på den internationale scene som en førende aktør i rumsektoren.

3.5. I forslaget til forordning er den samlede budgettildeling til EU's rumaktiviteter, herunder forskning, for perioden 2021-2027 fastsat til 16 mia. EUR (sammenlignet med 12,6 mia. EUR for perioden 2014-2020). Denne finansieringsramme udgør det primære referencebeløb i henhold til den interinstitutionelle aftale af 2. december 2013 om budgetdisciplin og fordeles således:

— Galileo + EGNOS 9,7 mia. EUR

— Copernicus 5,8 mia. EUR

— SST/Govsatcom 0,5 mia. EUR

3.6. Den nye forordning behandler endvidere de forskellige former for samarbejde og partnerskab mellem de interesserede parter samt forbindelserne til internationale organisationer og tredjelande.

3.7. Kommissionen fremlægger hvert år en rapport for Europa-Parlamentet og Rådet om gennemførelsen af rumprogrammet på baggrund af performanceindikatorer, som stadig mangler at blive fastlagt.

3.8. Derudover skal programmet evalueres mindst én gang hvert fjerde år. Konklusionerne på evalueringerne samt Kommissionens bemærkninger vil blive meddelt Europa-Parlamentet, Rådet, EØSU og Det Europæiske Regionsudvalg.

4. **Generelle bemærkninger**

4.1. Det må helt generelt erkendes, at EU kan nyde godt af i god tid at have udarbejdet sin egen rumpolitik og i dag er uafhængig af andre rummagter, herunder dem, der tidligere blev anset som pålidelige partnere, men som i dag må anses som uforudsigelige.

4.2. EØSU støtter EU's yderligere bestræbelser på at fastholde sin position som vigtig uafhængig rummagt og EU's tilvejebringelse af midler til at konsolidere sin teknologiske force. Rummet udgør et område, der kræver betydelige økonomiske ressourcer. Forudsætningen for en ambitiøs rumpolitik er således et tilsvarende budget.

4.3. Udvalget kan derfor kun bifalde, at udkastet til forordning indeholder tilsagn om at bevilge økonomiske midler i en størrelsesorden, der svarer til EU's ambitionsniveau, nemlig en finansieringsramme for programmet på 16 mia. EUR, hvilket udgør det »primære minimumsreferencebeløb«. Det siger sig selv, at Europa-Parlamentet og Rådet samt Kommissionen, når denne udarbejder sit budgetforslag, forpligter sig til ikke at afvige fra dette beløb med mere end 10 % i hele programmets

løbetid (medmindre der opstår ekstraordinære omstændigheder). EØSU gentager imidlertid sin opfordring til sammen med Den Europæiske Investeringsbank (EIB) at finde frem til nye finansieringsmuligheder til støtte for private virksomheders, SMV'ers og start up-virksomheders projekter inden for forskning, udformning og fremstilling på rumområdet af eksempelvis nanosatellitter, miniaturefremdriftssystemer, forlængelse af satellitters levetid, nye applikationer for jordobservation, osv.

4.4. Derudover kan forskning og innovation på rumområdet, som skal fremmes betydeligt, hvis EU ønsker at fastholde sin førerposition, finansieres gennem Horisont Europa-programmet inden for rammerne af arbejdsprogrammet »Lederskab inden for støtte- og industriteknologier« med et budget på 13,5 mia. EUR.

4.5. Udvalget kan i den forbindelse kun bifalde den kendsgerning, at Det Forenede Kongerige også efter brexit fortsat ønsker at deltage i det europæiske rumprogram. EØSU beklager dog, at kun 20 af EU's nuværende 28 medlemsstater er medlemmer af ESA.

4.6. For så vidt angår rumprogrammets specifikke mål bifalder EØSU, at de nye anvendelsesområder og nye tjenester tager højde for fremskridtene i form af selvkørende biler, droner, robotter og tingenes internet (Galileo) og i menneskehedens interesse har fokus på overvågning af klimaændringer (eksempelvis overvågning af antropogene CO_2-emissioner og drivhusgasemissioner), arealudnyttelse til støtte for landbruget, observation af polarområder, skov- og vandforvaltning samt registrering af små objekter (eksempelvis fartøjer) til overvågning af ulovlig trafik (Copernicus).

4.7. EØSU støtter ligeledes forslaget om at bidrage til en mere uafhængig og omfattende SST for at beskytte ruminfrastrukturen og jorden mod rumrelaterede risici samt oprettelsen af nye aktiviteter til observation af rumaffald samt ekstreme vejrforhold i rummet, der skyldes solpletaktiviteten eller asteroider og kometer (jordnære objekter). Over 60 stater med aktuelt ejerskab over og drift af satellitter er direkte berørt af rumaffaldsspørgsmålet. Denne rumovervågning er helt afgørende, idet der er risiko for, at vigtig infrastruktur for borgernes dagligdag kan blive beskadiget med driftsforstyrrelser, ubehageligheder og økonomiske tab til følge.

4.8. Det nye initiativ vedrørende Govsatcom-systemet opfylder behovene for sikker europæisk satellitkommunikation (grænseovervågning, havfællesskab, politimissioner, civil beskyttelse, humanitær bistand, EU's optræden udadtil osv.) og giver mulighed for en forbedret sikkerhed og europæisk uafhængighed for de fremtidige systemer og sikrede kommunikationstjenester, hvilket EØSU klart kan bifalde.

4.9. EU kan derfor siges at have opnået meget på rumområdet. EØSU konstaterer dog, at EU's kommunikation over for borgerne, hvad angår rummets fordele for samfundet og økonomien, fortsat er meget beskeden. Mange borgere er ikke opmærksomme på, at de rent faktisk gør brug af rumtjenester, når de eksempelvis bruger deres mobiltelefon eller smartphone, benytter sig af navigationssystemer, ser satellit-tv, rejser ad land-, sø- eller luftvejen eller hæver penge. Derfor vil det være en god idé gennem en passende oplysningskampagne at få gjort borgerne opmærksomme på de europæiske rumaktiviteter, som er uundværlige i deres dagligdag, og på, at de stimulerer beskæftigelsen, væksten og investeringsniveauet og udgør en sikkerhedsmæssig fordel for dem.

4.10. Samtidig udnytter vi langt fra mest muligt de fordele, rummet har for EU-økonomien. De fordele, som er forbundet med EU's jordobservationsprogram og udnyttelsen af de enorme datamængder, programmet fremstiller, foregår i alt for ringe omfang. EØSU opfordrer til, at man iværksætter en informations- og oplysningskampagne over for de potentielle støttemodtagere, navnlig inden for den marine sektor og landbrugssektoren.

4.11. Som Kommissionen har gjort opmærksom på, er rumsektoren stødt på en række vanskeligheder i forbindelse med dens manglende kapacitet til at ansætte passende personale. EØSU mener, at rumvidenskab bør integreres i skolesystemet, og at medlemsstaternes universiteter bør gøres bevidste om problemstillingen, med henblik på at udbyde en master i ingeniørvidenskab inden for rumfart.

4.12. På internationalt niveau skal den europæiske rumsektor klare sig i en yderst hård konkurrence, idet rumaktiviteterne bliver stadig mere kommercielle som følge af den private sektors stigende deltagelse. Størstedelen af de store europæiske aktørers aktiviteter udføres uden for Europa. Følgelig er det absolut nødvendigt at styrke den rolle, det indre marked spiller, og anvende et princip om »europæisk præference« inden for rumsektoren.

4.13. Rummet er — som fremhævet af Kommissionen — en del af den globale værdikæde, der står over for store forandringer, som flytter de traditionelle grænser i rumsektoren. Det såkaldte »New Space« revolutionerer rumsektoren, ikke kun ud fra et teknologisk synspunkt, men også når det gælder forretningsmodeller. Det har derfor afgørende betydning, at EU støtter hele rumsektoren aktivt, navnlig når det gælder forskning og udvikling, nystartede virksomheder og virksomhedsinkubatorer, som er aktive i rumsektoren. EØSU beklager, at Kommissionen i den forelagte forordning begrænser sig til at meddele, at rumprogrammet støtter samarbejdet mellem virksomheder i form af rumcentre, der på regionalt og nationalt plan samler aktører fra rumsektoren og den digitale sektor uden yderligere angivelse af funktion eller finansiering af sådanne centre.

Et sådant »New Space«-projekt kunne indgå i udviklingen af en økonomi for rumbaserede ressourcer (space mining) med det mål at udvinde og genvinde naturressourcer uden for jordens kredsløb. Asteroider kan eksempelvis indeholde nikkel, platin, jern og kobolt. NASA vurderer, at asteroidebæltet mellem Mars og Jupiter (som tæller over én million asteroider) er 700 billioner USD værd. Ressourcerne vil enten kunne hentes ned på jorden eller kunne udnyttes i rummet i form af energi til satellitter eller til at anlægge baser til udforskning af det ydre rum.

4.14. Luxembourg indtager på verdensplan en andenplads lige efter USA i forhold til oprettelsen af en juridisk ramme, som nogle stiller spørgsmålstegn ved, der muliggør den kommercielle udvinding og udnyttelse af rumbaserede ressourcer. EIB deltager også i projektet med en rådgivende mission på samme måde som ESA med en hensigt om at bidrage med udtalelser og vejledning gennem sin finansielle rådgivningstjeneste på innovationsområdet.

4.15. EØSU vurderer, at EU i højere grad bør inddrages i forskningen inden for space mining ud fra en teknologisk, finansiel og juridisk synsvinkel og sikre, at projektet opretholder en klar værdi for Europa, da andre amerikanske, arabiske og asiatiske organisationer eller virksomheder allerede nu deltager i projektet.

4.16. Europa har brug for løfteraketter, der er tilpasset det kommercielle og institutionelle marked, hvis målet er at bevare sin uafhængighed, hvad adgangen til rummet angår. De genanvendelige raketter udgør et særligt lovende fremskridt, som vil nedbringe omkostningerne og rotationsforsinkelsen mellem opsendelserne. Konkurrencen på det kommercielle marked er fortsat hård og til tider illoyal. EØSE opfordrer Kommissionen til at undersøge mulighederne for at understøtte forskningen og den europæiske opsendelsesinfrastruktur, samtidig med at den for Europa så vigtige uafhængige adgang til rummet bevares.

4.17. Selvom medlemsstaterne i henhold til TEUF har kompetence til at fastlægge tjenesterne af almen interesse, ændrer det ikke ved det forhold, at EU selv kan fastlægge disse tjenester, så snart det viser sig at være nødvendigt for at kunne opfylde EU-målene. EØSU opfordrer til, at EU-institutionerne erkender, at der findes, og at der er behov for EU-tjenester af almen interesse inden for de områder, hvor EU er mest effektiv, hvad målopfyldelsen angår, navnlig inden for rumsektoren.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg udtalelse om a) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1206/2001 af 28. maj 2001 om samarbejde mellem medlemsstaternes retter om bevisoptagelse på det civil- og handelsretlige område

(COM(2018) 378 final — 2018/203 (COD))

og om b) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1393/2007 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager (»forkyndelse af dokumenter«)

(COM(2018) 379 final — 2018/204 (COD))

(2019/C 62/09)

Ordfører: **Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER**

Anmodning om udtalelse	a) Europa-Parlamentet, 10.9.2018
	b) Europa-Parlamentet, 10.9.2018
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	2.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	184/0/9
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU noterer sig Kommissionens forslag til ændring af forordningen om bevisoptagelse og forordningen om forkyndelse af dokumenter.

1.2. EØSU opfordrer Kommissionen til at tage højde for nærværende bemærkninger til forslaget, navnlig punkt 5.2, 5.3, 5.4, 5.5, 5.9, 5.10, 6.3, 6.4. og 6.6, eftersom frihedsrettighederne på det indre marked ikke kan udnyttes fuldt ud uden et egentligt retsområde.

2. **Baggrund**

2.1. Med henblik på at skabe et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed i Den Europæiske Union (EU) fastlægges i artikel 81 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde grundlaget for at udvikle det såkaldte »civilretlige samarbejde« med grænseoverskridende virkninger ved at give EU beføjelser til at vedtage foranstaltninger vedrørende indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

2.2. Når det er nødvendigt for det indre markeds funktion, fastsættes det ved bestemmelsen, at der vedtages foranstaltninger til sikring af gensidig anerkendelse mellem medlemsstaterne af retslige og udenretslige afgørelser, fuldbyrdelse heraf samt samarbejde om bevisoptagelse.

2.3. Med henblik på at fastsætte bestemmelser om retslig bistand mellem medlemsstaterne erstattede EU de systemer, der var indeholdt i Haagerkonventionerne, med følgende retsakter:

2.3.1. Rådets forordning (EF) nr. 1206/2001 ([1]) om samarbejde mellem medlemsstaternes retter om bevisoptagelse på det civil- og handelsretlige område, der blev godkendt på Forbundsrepublikken Tysklands initiativ (i det følgende »forordningen om bevisoptagelse«), og som finder anvendelse i alle medlemsstater undtagen Danmark.

2.3.2. Ved denne forordning blev der indført et fælles EU-system til direkte og hurtig fremsendelse og udførelse af anmodninger om bevisoptagelse mellem retterne, og der blev fastsat præcise regler for sådanne anmodningers form og indhold. Der blev desuden indført et system med direkte bilaterale kontakter mellem retterne som erstatning for det tidligere system, hvor anmodninger blev sendt fra en ret i en medlemsstat til den centrale myndighed i den anden medlemsstat.

2.3.3. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1393/2007 ([2]) om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager (i det følgende »forordningen om forkyndelse af dokumenter«), som finder anvendelse i alle medlemsstater ([3]).

2.3.4. Denne forordning finder anvendelse i civile og kommercielle sager, hvor et retsligt eller udenretsligt dokument skal sendes fra en medlemsstat til en anden for at blive forkyndt dér. Den omfatter imidlertid ikke spørgsmål vedrørende skat, told eller administrative anliggender eller statens ansvar for handlinger og undladelser under udøvelse af statsmagt (*acta jure imperii*).

2.4. EØSU har altid været tilhænger af at skabe et fælles område med frihed, sikkerhed og retfærdighed i EU, hvilket bl.a. omfatter at træffe de foranstaltninger inden for det retlige samarbejde og civilretlige anliggender, der er nødvendige for, at borgere og virksomheder ikke forhindres i eller afskrækkes fra at udøve deres rettigheder på grund af medlemsstaternes retssystemers uforenelighed eller kompleksitet.

2.5. Under alle omstændigheder er det med henblik på at skabe et europæisk retligt område afgørende at forbedre samarbejdet mellem retterne og dermed forenkle og fremskynde procedurerne for at undgå fejl og forsinkelser.

3. **Kommissionens forslag**

3.1. Kommissionens forslag har til formål at ændre forordningen om bevisoptagelse og forordningen om forkyndelse af dokumenter.

3.2. *Forslaget om ændring af forordningen om bevisoptagelse*

3.2.1. Forslaget har til formål at forbedre funktionen af området med frihed, sikkerhed og retfærdighed og det indre marked ved at gøre den grænseoverskridende bevisoptagelse bedre og hurtigere.

3.2.2. Det sigter mod at tilpasse forordningen til den tekniske udvikling ved at udnytte fordelene ved digitalisering og gøre det obligatorisk, at kommunikation og dokumentudveksling som standard sker ad elektronisk vej, og at data og personoplysninger beskyttes, uden at dette forringer parternes processuelle rettigheder. Med henblik herpå bør systemet have en decentraliseret struktur, der muliggør direkte kommunikation mellem slutbrugerne.

3.2.3. Forslaget tilskynder til brug af moderne metoder såsom videokonferencer til bevisoptagelse, i tilfælde hvor personen der skal afgive forklaring befinder sig i en anden medlemsstat. Det skal sikre en bedre, hyppigere og hurtigere brug af direkte bevisoptagelse i forbindelse med afhøring af et vidne, en sagkyndig eller en part, som har bopæl i en anden medlemsstat.

3.2.4. Med forslaget fjernes de retlige hindringer for accept af elektronisk (digital) dokumentation. Forslaget sikrer gensidig anerkendelse af elektronisk bevismateriale. Det reducerer den administrative byrde for borgere og virksomheder og begrænser de tilfælde, hvor elektronisk bevismateriale afvises.

3.2.5. Forslaget skal løse problemet med de forskellige fortolkninger af begrebet »ret«, som i øjeblikket ikke er defineret i forordningen om bevisoptagelse. Forslaget skal således fjerne enhver tvivl om betydningen.

([1]) Rådets forordning (EF) nr. 1206/2001 af 28. maj 2001 (EFT L 174 af 27.6.2001, s. 1).

([2]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1393/2007 af 13. november 2007 om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1348/2000 (EUT L 324 af 10.12.2006, s. 79).

([3]) I medfør af den såkaldte »parallelaftale« med Danmark (EUT L 300 af 17.11.2005, s. 55). Det Forenede Kongerige og Irland gav i overensstemmelse med artikel 3 i protokol nr. 21 til traktaten meddelelse om deres ønske om at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af begge forordninger.

3.2.6. Forslaget er i overensstemmelse med andre EU-instrumenter inden for civilretligt samarbejde og udgør ikke en hindring for den udveksling af oplysninger, som myndighederne kan gennemføre, når det gælder anerkendelse og fuldbyrdelse i ægteskabssager og sager vedrørende forældreansvar ([4]) og underholdspligt ([5]), selv når disse oplysninger har beviskraft. Den anmodende myndighed frit kan således vælge den bedst egnede metode.

3.2.7. Forslaget fastsætter bestemmelser om, at diplomatiske eller konsulære repræsentanter for en medlemsstat kan optage bevis på en anden medlemsstats område og inden for det område, hvor de udøver deres funktioner, uden at dette kræver en forudgående anmodning til det centrale organ eller den kompetente myndighed i den pågældende medlemsstat.

3.2.8. Med henblik på at sikre gensidig anerkendelse af digitalt bevismateriale bør sådant materiale, der tilvejebringes i en medlemsstat i overensstemmelse med dennes lovgivning, ikke nægtes anerkendelse som bevismateriale i andre medlemsstater alene på grund af materialets digitale karakter.

3.2.9. For så vidt angår indføring af ændringer i standardformularerne i bilagene eller ajourføring heraf er beføjelsen delegeret til Kommissionen i medfør af artikel 290 i TEUF.

3.3. *Forordningen om forkyndelse af dokumenter*

3.3.1. Forordningen fokuserer primært på at fastsætte ensartede regler for fremsendelse af dokumenter fra en medlemsstat til en anden med henblik på at forkynde disse dokumenter i den pågældende medlemsstat. I den henseende har erfaringen med anvendelsen af den nuværende forordning og den retspraksis, der er fastlagt på området af Den Europæiske Unions Domstol (Domstolen), været særlig nyttig.

3.3.1.1. Forordningens anvendelsesområde ændres, men den nuværende formulering af bestemmelsen om udenretslige dokumenter videreføres. Til gengæld finder forordningen for så vidt angår retslige dokumenter anvendelse i alle situationer, hvor adressaten har bopæl i en anden medlemsstat.

3.3.1.2. Denne nye ordning, som alle tilfælde af forkyndelse af dokumenter obligatorisk er omfattet af, hvis adressaten er bosiddende i en anden medlemsstat, finder kun anvendelse på forkyndelse af det indledende processkrift eller den indledende anmodning. Den ekstra beskyttelse er mindre relevant ved forkyndelsen af efterfølgende dokumenter under en retssag.

3.4. Kommunikation og udveksling af dokumenter mellem afsendende og modtagende myndigheder sker elektronisk via et decentraliseret IT-system bestående af nationale IT-systemer, der er indbyrdes forbundet ved hjælp af en sikker og pålidelig kommunikationsinfrastruktur. Det er dog også muligt at anvende alternative (traditionelle) kommunikationsmidler ved uforudsete og ekstraordinære forstyrrelser af IT-systemet.

3.5. Det fastsættes, at medlemsstaterne skal yde bistand til at lokalisere, hvor en adressat i en anden medlemsstat opholder sig, og med henblik herpå opstilles der tre forskellige muligheder:

— retslig bistand fra de myndigheder, der er udpeget af medlemsstaterne

— adgang til offentlige bopælsregistre via e-justice-portalen

— fremlæggelse af detaljerede oplysninger via e-justice-portalen om værktøjer, der kan bruges til at lokalisere personer på deres område.

3.6. Udenlandske parter i en retssag kan være forpligtet til at udpege en repræsentant i den medlemsstat, hvor sagen føres, for hvem sagens dokumenter kan forkyndes.

3.7. Proceduren i forbindelse med adressatens ret til at nægte at modtage dokumentet, hvis det ikke er affattet på eller oversat til et passende sprog, er blevet forbedret.

3.8. Forslaget forpligter de postbefordrende virksomheder til at benytte en bestemt returseddel (kvittering for modtagelsen) ved postforkyndelse af dokumenter i overensstemmelse med forordningen. Der indføres også en minimumsstandard for så vidt angår personer, som skal anses for rette »stedfortrædende modtager«, hvis den postbefordrende virksomhed ikke kan aflevere dokumentet til adressaten personligt.

([4]) Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 (EUT L 338 af 23.12.2003, s. 1).
([5]) Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 (EUT L 7 af 10.1.2009, s. 1).

3.9. Ved forslaget indføres elektronisk forkyndelse af dokumenter som en yderligere alternativ form for forkyndelse i overensstemmelse med forordningen.

3.10. For så vidt angår tilfælde, hvor sagsøgte ikke giver møde, indføres to væsentlige ændringer:

a) den ret, hvorved retssagen er anlagt, vil være forpligtet til at sende et varsel om, at der er anlagt en sag, eller om at der er afsagt en udeblivelsesdom, til sagsøgtes kendte brugerkonto

b) der er fastsat en fælles frist på to år fra afsigelsen af udeblivelsesdommen, inden for hvilken der er adgang til ekstraordinær appel med henblik på tilsidesættelse af virkningerne af, at fristen for appel til anfægtelse af anerkendelsen og fuldbyrdelsen af dommen i en anden medlemsstat er udløbet.

4. **Generelle bemærkninger**

4.1. EØSU bifalder Kommissionens forslag om ændring af forordningen om bevisoptagelse og forordningen om forkyndelse af dokumenter, da de letter den retlige integration i medlemsstaterne ved at fastsætte ensartede kanaler inden for deres respektive anvendelsesområder.

4.2. Begge forslag bidrager til at forbedre det retlige samarbejde i EU på grundlag af princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser (artikel 81 i TEUF), styrke området med frihed, sikkerhed og retfærdighed (artikel 3, stk. 2, og artikel 67 i TEUF) og fuldføre det indre marked (artikel 26 i TEUF).

4.3. Kort sagt bør vedtagelsen og anvendelsen af de lovgivningsmæssige rammer, som Kommissionen foreslår, bidrage objektivt til at nedbryde de forskellige usynlige hindringer, som direkte påvirker alle borgeres liv — både EU-statsborgere og andre personer, der bor i EU — og handelsomsætningen for de virksomheder, der driver forretning i EU.

4.4. For at sikre adgang til domstolene og en retfærdig rettergang er det vigtigt, at bestemmelserne i disse to forslag anvendes i retssager med grænseoverskridende konsekvenser, og at de begrundes behørigt.

4.5. Forslagene er også i tråd med strategien for det digitale marked inden for e-forvaltning især for så vidt angår indsatsen for at modernisere den offentlige forvaltning og opnå grænseoverskridende interoperabilitet, hvilket vil lette samspillet med borgerne.

4.6. Forslagene øger retssikkerheden og bidrager dermed til at undgå forsinkelser og unødige omkostninger for borgerne, virksomhederne og de offentlige administrationer og til at afhjælpe svaghederne i beskyttelsen af parternes processuelle rettigheder, da de har til formål at undgå, at nogen står uden forsvar i overensstemmelse med princippet om ligestilling af parterne.

4.7. Det bemærkes, at bestemmelsen om delegerede retsakter til ajourføring og ændring af bilaget til de to foreslåede forordninger ikke stemmer overens med EØSU's holdning i den henseende ([6]). Forslaget fastsætter, at beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges for en ubegrænset periode, på trods af kravet om at vedtagelsen af delegerede retsakter skal udføres inden for en bestemt frist.

4.8. EØSU er kort sagt af den opfattelse, at det indre markeds fri bevægelighed ikke kan udnyttes fuldt ud uden et egentligt retsområde.

5. **Generelle bemærkninger til forordningen om bevisoptagelse**

5.1. Forslaget om ændring af forordningen om bevisoptagelse har til formål at forbedre den elektroniske kommunikation mellem de berørte kompetente organer ved at gå bort fra den dyrere og mere langsommelige brug af papir og i stedet anvende videokonferencer til afgivelse af forklaringer i en anden medlemsstat, uden at dette berører parternes processuelle rettigheder.

5.2. Selv om forslaget forudsætter, at de involverede retter handler hurtigt og effektivt og nøje overholder principperne om loyalt samarbejde og gensidig anerkendelse — sidstnævnte nævnes udtrykkeligt for at undgå, at beviskraften af digitalt bevismateriale afvises (betragtning 4 og artikel 18a i forslaget) — fastsættes der ingen bestemmelser i tilfælde af afslag fra den anmodede ret ved.:

([6]) EUT C 288 af 31.8.2017, s. 29 og EUT C 345 af 13.10.2017, s. 67.

— unødig forsinkelse

— manglende begrundelse eller

— utilstrækkelig begrundelse.

Disse forhold medfører i praksis manglende adgang til effektive retsmidler, og der bør findes en løsning for at sikre, at det ikke sker.

5.2.1. Dette er relevant for så vidt angår EU-rettens nuværende udformning, hvor det blotte afslag fra en ret, der er forpligtet til at forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål i en sag, den behandler, vil kunne betragtes som et alvorligt brud på statens forpligtelser ifølge EU-retten ([7]).

5.2.2. Den anmodede ret kan i mange tilfælde gøre alvorlige indgreb i de retsundergivnes rettigheder, hvis den ikke samarbejder ordentligt, især når det gælder midlertidig retsbeskyttelse, hvor den påberåber sig forbehold for så vidt angår national suverænitet, national sikkerhed, offentlig orden osv. (jf. artikel 4, stk. 2, TEU) eller i tilfælde af tvister som følge af forskellig processuel praksis i medlemsstaterne.

5.2.3. Sidstnævnte situation opstår f.eks. i forbindelse med »*pre-trial discovery*«, fordi artikel 23 i Haagerkonventionen af 18. marts 1970 om bevisoptagelse i udlandet i sager om civile eller kommercielle spørgsmål giver medlemsstaterne mulighed for at indføre forbehold for så vidt angår suverænitet med henblik på at afvise retsanmodninger i den forberedende fase af sagen (efter sagsanlæggelsen, men før domsforhandlingen).

5.2.4. Selv om den nugældende forordning (EF) nr. 1206/2001 ikke direkte behandler dette spørgsmål, udelukkes det fra anvendelsesområdet, således som det fremgår af Rådets erklæring nr. 54/01 af 4. juli 2001 (dok. 10571/01, s. 1).

5.2.5. Lejlighedsvis kan unødige forsinkelser skyldes den anmodede rets manglende tekniske kvalifikationer eller funktionsfejl i den teknologiske infrastruktur. For så vidt muligt at forebygge og undgå sådanne situationer bør forslaget indføre en bestemmelse om, at medlemsstaterne skal sikre, at deres retter er digitalt ajourførte, og at den teknologiske infrastruktur er egnet.

5.3. Derudover bør visse bestemmelser i forslaget konkretiseres. For eksempel fastlægges der i artikel 1, stk. 4, en restriktivt definition af »ret«, nemlig »enhver retslig myndighed i en medlemsstat, der er kompetent til at optage bevis«, i henhold til forordningen.

5.3.1. Selv om denne definition kan omfatte personer med offentlige tillidshverv (f.eks. notarer), udelukker det voldgiftsretter af privat karakter, det være sig inden for investeringsvoldgift, handelsvoldgift, forbrugervoldgift eller enhver anden voldgiftsinstans, der behandler andre områder.

5.3.2. Voldgiftsretternes store betydning for medlemsstaters handelsmæssige eller økonomiske aktiviteter — også i tredjelande — anerkendes således ikke.

5.3.3. Med hensyn til sidstnævnte kan der opstå tilfælde af *litispendens* samt problemer i forbindelse med fuldbyrdelsen af afgørelser truffet af medlemsstaternes anmodede retter (f.eks. en *anti-suit injunction*), hvilket kan medføre retsusikkerhed.

5.3.4. Denne restriktive definition af »ret« er ganske vist i overensstemmelse med Domstolens praksis, som normalt afviser, at voldgiftsretter af privat karakter kan have status af »ret« ([8]).

5.3.5. EØSU mener, at en automatisk anvendelse af Domstolens retspraksis på dette område kan medføre, at afgørelser truffet af voldgiftsretter ikke anerkendes, eller at den anmodede ret afviser at samarbejde, hvilket i visse tilfælde kan efterlade den pågældende uden retsbeskyttelse.

([7]) Se generaladvokat Wathelets forslag til afgørelse i sag C-416/17, Europa-Kommissionen mod Den Franske Republik, punkt 95-103.

([8]) F.eks. følgende sager: Nordsee, sag 102/81(1982), præmis 10-13, Eco Swiss, sag C-126/97(1999), præmis 34, Denuit og Cordier, sag C-125/04(2005), præmis 13, Gazprom, sag C-536/13(2015), præmis 36, Achmea, sag C-284/16(2018), præmis 45-49, m.fl.

5.3.6. Voldgiftsbestemmelser mellem investor og den stat, der henvises til i bilaterale investeringsaftaler, bør dog udelukkes fra denne vurdering. Det skyldes, at de er uforenelige med EU-retten og ikke har nogen retsvirkning, idet de overlapper reglerne for det indre marked og forskelsbehandler investorer i EU, jf. Domstolens praksis i »Achmea«-dommen ([9]).

5.4. I artikel *17b* anerkendes det, at de diplomatiske eller konsulære repræsentanter for en medlemsstat uden forudgående anmodning kan optage bevis på en anden medlemsstats område, hvor de er akkrediteret. Denne beføjelse er begrænset til frivillig afgivelse af forklaring eller afhøring af statsborgere i den medlemsstat, som de repræsenterer, i forbindelse med en retssag, hvor en ret i den pågældende medlemsstat er kompetent.

5.5. Det ville være hensigtsmæssigt at udvide disse embedsmænds retlige bistandsopgaver, der fremgår af forslaget, så de tilpasses den reelle situation i EU, navnlig inden for området for fri bevægelighed og frit ophold for medlemsstaternes statsborgere samt fri etablering af virksomheder. Følgelig kunne udenlandske statsborgere såvel som modtagerlandets statsborgere, hvis den pågældende stat tillader det, få lov til at udføre disse opgaver uden først skulle søge tilladelse herom.

5.6. EØSU er enig i, at det således er meget vigtigt at fastsætte bestemmelser om forpligtelsen til at bistå den fremsendende medlemsstat i forbindelse med adresseforespørgsler på den person, for hvem det retslige eller udenretslige dokument skal forkyndes i en anden, modtagende medlemsstat, når adressen er ukendt.

5.7. I forbindelse med forslaget søger EU's dagsorden for retlige anliggender 2020 desuden at styrke de grundlæggende rettigheder, herunder civile processuelle rettigheder.

5.8. I den henseende tager forslagets digitaliseringsforanstaltninger højde for kravene til beskyttelse af data og personoplysninger i systemet for elektronisk udveksling mellem de berørte retter, bl.a. ved at fastsætte en række foruddefineret brugere af systemet (kun retterne og medlemsstaternes judicielle myndigheder).

5.9. Selv om der formentlig bliver flere angreb på disse elektroniske infrastrukturer i fremtiden — en risiko, der kan stige yderligere ved sammenkoblingen af de pågældende computersystemer — fastsættes der ingen bestemmelser om, hvor ansvaret skal placeres, hvis cyberangreb eller fejl og nedbrud i computersystemet medfører spredning af følsomme oplysninger eller endda ødelæggelse af bevismidlerne i en retssag.

5.10. Det kan medføre alvorlige skader på de retsundergivnes rettigheder, men der findes ingen kanal til at stille de skyldige til ansvar. Det kan endda ske, at de retsundergivne selv skal bære skaderne, hvis de skyldige påberåber sig force majeure.

6. **Generelle bemærkninger til forslaget til forordning om forkyndelse af dokumenter**

6.1. EØSU mener, at forslaget til forordning om forkyndelse af dokumenter vil forbedre og fremskynde retssager, da det vil forenkle og sætte skub i samarbejdsmekanismerne ved forkyndelse af dokumenter. Det vil forbedre retsplejen i sager med grænseoverskridende virkninger, styrke de processuelle rettigheder i civile sager og øge den gensidige tillid medlemsstaternes retssystemer imellem.

6.2. Formålet med dette forslag er at komme den langsommelige og hyppige overskridelse af de fastsatte frister til livs — en situation, der opstår, når det er de kompetente organer, der fremsender dokumenterne — ved at gøre elektronisk forkyndelse af dokumenter obligatorisk. Sagsøgtes ret til kontradiktion styrkes ligeledes ved hjælp af forskellige målrettede tiltag fra de kompetente organer, når det gælder den usikkerhed, der følger af retten til at nægte at modtage et dokument eller udeblivelsesdomme.

6.3. Forslagets brede personelle og saglige anvendelsesområde bør bemærkes. Det omfatter både fysiske og juridiske personer og således alle erhvervsdrivende, herunder mikrovirksomheder, og tillader kun de undtagelser, der er udtrykkeligt fastsat ved artikel 1, stk. 1 og 3.

([9]) »Achmea«-dommen, sag C-284/16, afsagt den 6. marts 2018 (ECLI: EU:C:2018:158).

Alle sprogversioner bør afstemmes, så det er klart, at forslaget til forordning ikke kun vedrører det indledende processkrift, men også de øvrige retslige dokumenter i sagsforløbet.

6.4. EØSU bakker op om de garantier og den beskyttelse, der er fastlagt med hensyn til at benytte modtagerens »mulighed for at nægte at modtage dokumentet« samt den forpligtelse, den modtagende instans har til at oplyse herom. På den anden side er det for at sikre parterne lige rettigheder under sagen nødvendigt, at sagsøgte har fuldt kendskab til det indledende processkrift. Sprogordningen bør derfor omfatte et sprog, som adressaten forstår, eller et sprog, som er officielt på forkyndelsesstedet.

6.5. Bestemmelsen om supplerende kanaler til forkyndelse af dokumenter via post, forkyndelse foretaget direkte af retsbetjente, tjenestemænd eller andre kompetente personer i den anmodede medlemsstat samt elektronisk forkyndelse er rimelig.

6.6. Under alle omstændigheder er det vigtigt at beskytte og garantere dokumentets integritet og formål, uanset om det er retsligt eller udenretsligt.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af EU-programmet for bekæmpelse af svig

(COM(2018) 386 final — 2018/0211 (COD))

(2019/C 62/10)

Ordfører: **Giuseppe GUERINI**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 18.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtaget i sektionen	2.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	193/0/4
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU støtter Kommissionens forslag om oprettelse af et nyt program for bekæmpelse af svig til beskyttelse af EU's finansielle interesser og gensidig administrativ bistand mellem medlemsstaternes toldmyndigheder.

1.2. Det er positivt, at det nye program for bekæmpelse af svig bygger på det tidligere Hercule III-program i den hensigt at opnå bedre resultater på baggrund af den praksis, der i mellemtiden har udviklet sig, især hvad angår en mere omfattende analyse af de data, der er til rådighed, og effektiv samkøring af Hercule-, AFIS- og IMS-systemerne.

1.3. EØSU ser gerne, at EU fremmer det internationale samarbejde inden for bekæmpelse af svig med henblik på en effektiv og koordineret indsats over for aktiviteter, som i dag ikke er begrænset af landegrænser eller endda kontinenter, og som kræver, at der udvikles effektive metoder for globalt samarbejde mellem de forskellige kompetente myndigheder.

1.4. EØSU anbefaler, at Kommissionen sikrer tilstrækkelige investeringer i nye teknologier til bekæmpelse af svig, først og fremmest i kunstig intelligens, som kan føre betydelige forbedringer med sig og gøre bekæmpelsen af de ulovlige aktiviteter nemmere.

1.5. Disse investeringer bør ledsages af passende uddannelsestiltag for de ansatte ved de offentlige myndigheder, som beskæftiger sig med bekæmpelse af svig. Det er helt afgørende, at indsatsen for at holde trit med udviklingen i den ulovlige handel helt konkret fører til brugen af nye teknologier, der suppleres af en passende uddannelse af de personer, der er beskæftiget inden for området.

1.6. I betragtning af teknologiens strategiske betydning for bekæmpelsen af svig foreslår EØSU, at resultatindikatorerne i Kommissionens forslag suppleres med yderligere indikatorer til måling af fremskridt med hensyn til skattemyndighedernes evne til at anvende nye digitale teknologier og dertil hørende kunstig intelligens til at bekæmpe svig, der skader EU's interesser.

1.7. Politisk mener EØSU, at EU-institutionernes indsats for at bekæmpe svig kunne forbedres ved bl.a. at gøre en ekstra indsats for at harmonisere den lovgivning og de skatteregler, som gælder i de forskellige nationale jurisdiktioner. Det kan således tænkes, at de alt for store forskelle i medlemsstaternes lovgivning og skatteregler i det indre marked tilskynder til ulovlige aktiviteter for at udnytte disse reguleringsmæssige forskelle (f.eks. momskarruselsvig), hvilket kan være til direkte eller indirekte skade for EU's budget eller mere generelt for konsolideringen af EU's indre marked.

2. **Kommissionens forslag**

2.1. Som systemet er nu, findes der følgende foranstaltninger til bekæmpelse af svig med EU-midler: i) Hercule III-udgiftsprogrammet vedrørende bekæmpelse af svig, korruption og andre ulovlige aktiviteter, der skader Unionens finansielle interesser, ii) AFIS-systemet (Anti Fraud Information System), som består af en række IT-applikationer på toldområdet, som administreres af Kommissionen i medfør af forordning (EF) nr. 515/97, samt iii) systemet til indberetning af uregelmæssigheder (IMS), der er et elektronisk kommunikationsværktøj, som gør det nemmere for medlemsstaterne at opfylde forpligtelsen til at indberette konstaterede tilfælde af uregelmæssigheder.

2.2. Det nye EU-program for bekæmpelse af svig, som behandles i denne udtalelse, bygger i vid udstrækning på det tidligere Hercule III-program med visse forbedringer såsom muligheden for at finansiere nye initiativer (eksempelvis vedrørende dataanalyse) — og for en bedre samkøring med AFIS og IMS.

2.3. Programmet har to generelle mål: i) beskyttelse af EU's finansielle interesser og ii) støtte til gensidig bistand mellem medlemsstaternes administrative myndigheder og samarbejde mellem disse og Kommissionen med henblik på at sikre den rette anvendelse af told- og landbrugsbestemmelserne.

2.4. Derudover har programmet tre specifikke mål, der følger direkte af de generelle mål: i) forebyggelse og bekæmpelse af svig, korruption og andre ulovlige aktiviteter, der skader Unionens finansielle interesser, ii) støtte til indberetning af uregelmæssigheder, herunder svig, i forbindelse med EU-budgetmidler under delt forvaltning og vedrørende førtiltrædelsesbistand og iii) tilvejebringelse af værktøjer til udveksling af oplysninger og støtte til aktiviteter inden for gensidig administrativ bistand i told- og landbrugsanliggender.

2.5. For perioden 2021-2027 er finansieringsrammen for programmet på 181,207 mio. EUR fordelt som følger: i) 114,207 mio. EUR til forebyggelse og bekæmpelse af svig, korruption og andre ulovlige aktiviteter, der skader Unionens finansielle interesser, ii) 7 mio. EUR til støtte til indberetning af uregelmæssigheder, herunder svig, i forbindelse med EU-budgetmidler under delt forvaltning og vedrørende førtiltrædelsesbistand og iii) 60 mio. EUR til tilvejebringelse af værktøjer til udveksling af oplysninger og støtte til aktiviteter inden for gensidig administrativ bistand i told- og landbrugsanliggender.

2.6. Det nye program skal gennemføres på baggrund af nye og væsentligt ændrede lovgivningsmæssige rammer. Særligt oprettelsen af Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO), som får en vigtig og forhåbentlig effektiv rolle, og gennemførelsen af direktiv (EU) 2017/1371 om strafferetlig bekæmpelse af svig skal sikre, at EU's og EU-borgernes finansielle interesser beskyttes bedre.

2.7. Kommissionen har udarbejdet forordningen om programmet for bekæmpelse af svig efter høring af interesserede parter og under hensyntagen til forslagene fra en ekspertgruppe, og den har et solidt retsgrundlag i traktaterne (artikel 325 og 33 i TEUF).

3. **Generelle og særlige bemærkninger**

3.1. EØSU støtter fuldt ud Kommissionens forslag om oprettelse af et nyt program for bekæmpelse af svig til beskyttelse af EU's finansielle interesser og gensidig administrativ bistand mellem medlemsstaternes toldmyndigheder.

3.2. I kraft af de foranstaltninger, der er blevet indført i de senere år, er store beløb blevet ført tilbage til EU's budget, hvilket — trods Kommissionens konstatering af, at det er svært at kvantificere den nøjagtige størrelse af de inddrevne beløb — viser, hvor vigtigt det er, at artikel 325 og 33 i TEUF gennemføres ved hjælp af de rette instrumenter og via hensigtsmæssig koordinering mellem nationale og europæiske myndigheder.

3.3. Globaliseringen af markederne, varers og personers stadig større bevægelighed og den voksende udbredelse af nye kommunikationsteknologier fremmer den eksponentielle vækst i grænseoverskridende transaktioner og handel på digitale platforme. Dermed skabes der store muligheder for vækst og udvikling af markeder, men en forudsætning er, at metoderne til kontrol med ulovligheder og lovgivningen til bekæmpelse af svig og forskellige former for omgåelse af toldkontrol hele tiden og hurtigt ajourføres.

3.4. Derfor er det altafgørende, at de offentlige myndigheders indsats er på omgangshøjde med de hele tiden mere avancerede former for svig. Det gælder såvel effektiviteten af håndhævelsen som teknologi og effektivt samarbejde mellem de nationale myndigheder, hvis aktioner skal være koordinerede og skabe en synergieffekt.

3.5. Den tværnationale karakter af svig og det forhold, at teknologien gør det stadig nemmere hurtigt at udvikle ulovlig praksis (her tænkes f.eks. på, hvor nemt det er at flytte penge fra ulovlige aktiviteter), kræver et stadigt tættere myndighedssamarbejde på globalt niveau. EØSU ser gerne, at EU fremmer det internationale samarbejde inden for bekæmpelse af svig med henblik på en effektiv og koordineret indsats over for aktiviteter, som i dag ikke er begrænset af landegrænser og kontinenter.

3.6. Det er positivt, at det nye program for bekæmpelse af svig bygger på Hercule III-programmet i den hensigt at forbedre de tidligere resultater på baggrund af den praksis, der i mellemtiden har udviklet sig, især hvad angår en mere omfattende og nøjagtig analyse af de data, der er til rådighed, og effektiv samkøring af Hercule-, AFIS- og IMS-systemerne.

3.7. Fordi EU i medfør af artikel 3 i TEUF har enekompetence hvad angår toldunionen, har man i dag opnået gode resultater hvad angår harmonisering af regler, effektivisering af kontroller og den afskrækkende virkning af sanktioner. Det er vigtigt, at disse resultater suppleres af effektiv beskyttelse af EU's finansielle interesser, hvilket bl.a. kræver, at arbejdet med at styrke toldsamarbejdet mellem medlemsstaterne fortsættes og intensiveres i tæt kontakt med Kommissionen.

3.8. Med det nye program for bekæmpelse af svig optrappes indsatsen for at bekæmpe ulovlige aktiviteter, der skader EU's interesser, bl.a. gennem indførelse af nye teknologier til toldaktiviteter, som forenkler og fremskynder kontrolprocedurerne. På den baggrund opfordrer EØSU til, at der investeres tilstrækkeligt i nye teknologier til bekæmpelse af svig, først og fremmest i kunstig intelligens, som efter udvalgets opfattelse rummer store muligheder for at forbedre de offentlige myndigheders indsats.

3.9. Disse investeringer bør ledsages af passende uddannelsestiltag for de ansatte ved de offentlige myndigheder, som beskæftiger sig med bekæmpelse af svig. Det er helt afgørende, at indsatsen for at holde trit med udviklingen i den ulovlige handel helt konkret fører til brugen af nye teknologier, der suppleres af en passende uddannelse af de personer, der deltager i bekæmpelsen af svig og ulovligheder, og som løbende bør videreuddanne sig og holde sig ajour med udviklingen af teknologier til bekæmpelse af svig og ulovligheder.

3.10. EØSU er enig i de generelle og specifikke mål for det nye program for bekæmpelse af svig, men foreslår endnu et specifikt mål vedrørende bekæmpelse af toldsvig, korruption og ulovlige aktiviteter, der foregår via digitale kanaler og ved brug af nye teknologier, og som skal have det sigte at udvikle en toldpolitik og politik for bekæmpelse af digitalt svig.

3.11. Det er vigtigt at understrege, at en tilpasning af toldpolitikken og politikkerne for bekæmpelse af svig i lyset af teknologien ikke kun handler om at opdatere de pågældende myndigheders værktøjer og fysiske ressourcer, men også skal udmøntes i en egentlig langsigtet strategi på grundlag af klart definerede mål, formål og metoder.

3.12. Kommissionen har ikke fundet det nødvendigt at foretage en forudgående konsekvensanalyse, eftersom det nye program for bekæmpelse af svig langt hen ad vejen er en fortsættelse af et tidligere program, som har været genstand for efterfølgende evalueringer ([1]), der konkluderede, at det havde været effektivt. Selv om EØSU forstår beslutningen om ikke at foretage en forudgående konsekvensanalyse og principielt mener, at de af Kommissionen omtalte efterfølgende evalueringer er tilstrækkelige, finder udvalget det vigtigt, at EU-politikkerne for bekæmpelse af svig bygger på konkrete og verificerbare data. Da der ikke foreligger en forudgående konsekvensanalyse, er det derfor helt påkrævet, at der som støtte for det nye program for bekæmpelse af svig foretages løbende overvågning, evaluering og indberetning, som gør det muligt at foretage en reel vurdering af den aktuelle situation og fremskridtene over tid.

3.13. EØSU er enig i de tre indikatorer til kontrol med opfyldelsen af de specifikke mål for det nye program for bekæmpelse af svig, nemlig i) tilfredshedsgraden hos brugerne og procentdel af medlemsstater, som modtager støtte til forebyggelse og bekæmpelse af svig, korruption og andre ulovlige aktiviteter, der skader Unionens finansielle interesser, ii) brugertilfredshedsandel i forbindelse med anvendelsen af IMS-systemet og iii) antal oplysninger om gensidig bistand, som er gjort tilgængelige, og antal støttede aktiviteter vedrørende gensidig bistand.

3.14. Som en konsekvens af den tidligere opfordring til et nyt specifikt mål om at gennemføre en toldstrategi og strategi for bekæmpelse af svig for den digitale økonomi, foreslår EØSU, at der også indføres indikatorer til måling af fremskridt med hensyn til skattemyndighedernes evne til at anvende nye digitale teknologier og dertil hørende kunstig intelligens til at bekæmpe svig, der skader EU's interesser.

([1]) Jf. evalueringen af Hercule II-programmet (2007-2013) og Hercule III (2014-2017).

3.15. For at programmet for bekæmpelse af svig kommer til at fungere godt, er det vigtigt, at der afsættes tilstrækkelige finansielle bevillinger til de foranstaltninger, der indføres. EØSU bakker derfor op om Kommissionens forslag om, at programmet gennemføres ved både direkte og indirekte forvaltning.

3.16. EØSU bifalder, at der kan ydes finansiering til dækning af medlemsstaternes udgifter til installering og vedligeholdelse af den tekniske infrastruktur og til logistiske ressourcer, IT-ressourcer og kontorautomatiseringsressourcer, som er nødvendige til at koordinere fælles toldoperationer og andre operationelle aktiviteter. Udvalget finder, at dette hænger godt sammen med den overordnede tilgang, der er valgt i forordningen om det nye program for bekæmpelse af svig. Ligeledes er EØSU enig i, at der skal være mulighed for at yde finansiering til indkøb, research, udvikling og opdatering af IT-infrastruktur og software og de særlige netforbindelser til forebyggelse og bekæmpelse af svig.

3.17. På baggrund af ovenstående tilskynder EØSU Kommissionen til at sikre, at de koordineringsmekanismer, der er nødvendige for at garantere effektiviteten og interoperabiliteten af alt indkøbt udstyr, er velfungerende og strømlinede med økonomisk støtte fra EU med det sigte at fortsætte kampen mod svig og ulovlige aktiviteter, som skader EU's budget, og hele tiden gøre indsatsen mere effektiv og bedre koordineret.

3.18. Politisk mener EØSU, at EU-institutionernes indsats for at bekæmpe svig kunne forbedres ved bl.a. at gøre en ekstra indsats for at harmonisere den lovgivning og de skatteregler, som gælder i det indre marked. Det kan således tænkes, at de alt for store forskelle i medlemsstaternes lovgivning og skatteregler i det indre marked tilskynder til ulovlige aktiviteter for at udnytte disse reguleringsmæssige forskelle (f.eks. momskarruselsvig), hvilket kan være til direkte eller indirekte skade for EU's budget eller mere generelt for konsolideringen af EU's indre marked.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om instrumentet for finansiel støtte til toldkontroludstyr som en del af Fonden for Integreret Grænseforvaltning

(COM(2018) 474 final — 2018/0258 (COD))

(2019/C 62/11)

Ordfører: **Antonello PEZZINI**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 2.7.2018
	Rådet, 4.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 114, stk. 1, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug
Vedtagelse i sektionen	2.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	200/0/5
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) mener, at det som følge af de voksende problemer med kontrollen af EU's ydre grænser er absolut nødvendigt at indføre et system, der kan forene beskyttelse af enkeltpersoner og grænsesikkerhed med etablering af gunstige handelsforbindelser med tredjelande.

1.2. Netop dette er en af de store udfordringer, som EU skal løfte, og udvalget betragter grænseforvaltningspakken, der er blevet udarbejdet med henblik på EU's næste flerårige finansielle ramme, som et første skridt i den rigtige retning.

1.3. For i højere grad at beskytte medlemsstaternes sociale kultur og samfundsmæssige, miljømæssige, økonomiske og finansielle interesser finder EØSU det afgørende at sikre, at EU råder over et innovativt toldkontroludstyr af høj kvalitet, der skal bruges til følgende formål:

— bekæmpelse af ulovlig handel, der indtil videre har være ineffektiv

— lettelse og forenkling af lovlige handelspraksisser

— beskyttelse af sikkerheden på EU's indre marked

— beskyttelse af miljøet og borgernes sundhed

— håndhævelse af arbejdstagernes grundlæggende rettigheder

— beskyttelse af forbrugernes interesser

— en optimal toldrisikostyring

— opkrævning af told.

1.4. Derudover mener udvalget, at det inden for rammerne af det nye instrument er vigtigt:

— at prioritere udstyr, der anvendes ved grænser med intensiv kontrolaktivitet, f.eks. søgrænserne

— at fremskynde arbejdet i de vurderingsgrupper, der arbejder inden for dette område ([1])

— at sikre en lige geografisk fordeling

— at sikre proportionaliteten i forhold til strømmen af varer og personer og koordinere med Fonden for Intern Sikkerhed.

1.5. Udvalget bifalder Kommissionens bestræbelser på at forbedre kontrollen ved EU's grænser og styrke de nødvendige fonde og instrumenter med det formål at sikre innovativ toldkontrol af høj kvalitet og en så vidt muligt ensartet anvendelse af toldreglerne på toldstederne ved EU's ydre grænser ([2]).

1.6. EØSU finder finansieringsrammen for det nye instrument utilstrækkelig set i lyset af de opstillede mål, som i øvrigt bør omfatte udstyr til kontrol af plantesundheden og instrumenter til avanceret spektrografi af godscontainere ([3]).

1.7. Udvalget finder det desuden vigtigt, at man hurtigst muligt sikrer levering af udstyr til toldsteder ved grænser med intensiv kontrolaktivitet, f.eks. søgrænserne, som bør have førsteprioritet ved tildelingen af tilskud. Det ville ligeledes være hensigtsmæssigt, at der under det nye instrument etableres en reserve, der kan anvendes til hurtigt at tage nyt innovativt udstyr i brug, og at der samtidig bliver mulighed for at revidere fortegnelsen over allerede støtteberettiget udstyr.

1.8. EØSU efterlyser maksimal gennemsigtighed i de årlige arbejdsprogrammer og i mekanismerne for tildeling af støtte ([4]), der forvaltes direkte af Kommissionen.

1.9. EØSU anbefaler en tæt koordinering, navnlig med toldprogrammet, der har til formål at finansiere et komplet sæt af IT-infrastrukturer og -systemer, herunder digitalisering af kontakten mellem økonomiske operatører og toldmyndigheder, med hjælp fra Horisont Europa og andre relevante fonde.

1.10. Udvalget anmoder om at få tilsendt midtvejsrapporten om det nye instruments resultater og funktion ledsaget af en analyse baseret på kvalitative og kvantitative indikatorer.

1.11. Forslaget om inden for en overskuelig fremtid at udarbejde en fælles termdatabase med hyppigt anvendte termer på toldstederne, i tråd med hvad der allerede findes for flyveledere, ville lette gennemførelsen af det længe ventede fælles, ensartede europæiske toldsystem.

1.11.1. EØSU anbefaler, at man hurtigt opgraderer viften af toldudstyr for allerede nu at tage højde for udviklingen inden for tingenes internet, cybersikkerhed, digital sporbarhed og mere avancerede teknologiske applikationer med henblik på at fremskynde deres udbredelse og tidssvarende uddannelse i, hvordan de anvendes.

1.11.2. Det ville ligeledes være hensigtsmæssigt at udvikle en fælles uddannelsesramme ([5]), der tager udgangspunkt i EU's kompetenceramme for told, og som har til formål at harmonisere og højne kvaliteten af toldarbejdet i hele EU.

([1]) Indtil videre har kun 11 medlemsstater med ydre landegrænser mod øst og sydøst foretaget den nødvendige opgørelse af udstyr og interventionsformer og fastsat standarder for hver kategori.

([2]) Der findes i alt 2 140 toldsteder, jf. https://ec.europa.eu/info/publications/annual-activity-report-2016-taxation-and-customs-union_da.

([3]) Disse instrumenter er meget nyttige i forbindelse med kontrol af indholdet af de mange containere.

([4]) De tilskud, som er undtaget fra finansforordningen, vil blive tildelt medlemsstaterne, der bliver indehavere af materiellet; artikel 7, artikel 10, stk. 2, artikel 195, litra f), og artikel 197 i forordning (EU, Euratom) 2018/1046 af 18.7.2018.

([5]) *The European Union Customs Competency Framework (EU Customs CFW) aims at harmonising and raising customs performance standards throughout the EU*. © Den Europæiske Union, 2015. I EU's kompetenceramme for told beskrives elementerne i kompetencerammen for EU's toldsektor og den metode, der anvendes til fastlæggelsen af faglige kompetencer. Derudover begrundes valget af de forskellige kompetencer for de forskellige områder med særlig fokus på de kriterier, der er blevet anvendt til at opstille listen over operationelle kompetencer (der tages f.eks. udgangspunkt i EU-toldkodeksen, samspillet med kompetencer på arbejdspladsen og den fremtidige kurs).

1.11.3. I mellemtiden er det vigtigt at fastlægge fælles standarder og protokoller for toldmateriel og -udstyr, eventuelt ved at udstede et mandat til de europæiske standardiseringsorganisationer.

2. **Indledning**

2.1. Kommissionen foreslår at tredoble midlerne til forvaltning af EU's grænser i det kommende budget for 2021-2027. Disse midler skal anvendes til at styrke grænserne med henblik på at lette bevægeligheden for varer, tjenesteydelser og personer, herunder migranter. Ifølge Kommissionens forslag skal finansieringsrammen øges fra de nuværende 13 mia. EUR til 34,9 mia. EUR.

2.2. Kommissionen har planer om at oprette en ny, særskilt fond for integreret grænseforvaltning. Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning (Frontex) skal styrkes yderligere med et nyt stående korps på ca. 10 000 grænsevagter og med flere midler til forbedring af toldkontrollen og kontroludstyret. Der vil blive oprettet en ny fond for integreret grænseforvaltning (FIGF) til en værdi af mere end 9,3 mia. EUR.

2.2.1. Disse investeringer har til formål at styrke Frontex, foretage systematisk kontrol ved grænserne, udvikle nye store, interoperable IT-systemer samt oprette et fremtidigt system til regulering af ind- og udpassage ved grænserne.

2.3. Den nye fond, FIGF, skal omfatte to særskilte instrumenter: det ene til integreret grænseforvaltning og visumpolitik og det andet — der har en finansieringsramme på 1,3 mia. EUR for perioden 2021-2027 — til toldkontroludstyr, der skal bidrage til hensigtsmæssig og ækvivalent toldkontrol på de forskellige toldsteder.

2.3.1. Sidstnævnte fond skal bruges til indkøb af moderne og pålideligt toldkontroludstyr samt vedligeholdelse og opgradering heraf.

2.4. I de 50 år, der er gået siden toldunionens oprettelse den 1. juli 1968, har den vist sig at være en hjørnesten i det indre marked. Den beskytter EU's grænser og borgerne mod ulovlige og farlige varer som våben og narkotika og mod varemærkeforfalskede varer og bidrager til, at EU's andel af verdenshandelen konstant øges: i 2017 håndterede EU's toldsteder således 16 % af verdenshandelen.

2.5. For at sikre en velfungerende toldunion anvender EU's medlemsstater et fælles regelsæt, som bygger på Unionens fælles toldkodeks. Kodeksen blev vedtaget i 2013 og har siden 2016 været anvendt i samtlige EU-medlemsstater. Siden 2016 har den udgjort den nye retlige ramme for forvaltning af import, eksport, transit og oplagring af varer, som passerer gennem toldområdet, og for forbindelserne med tredjelande.

2.5.1. Desuden anvender toldmyndighederne mere end 60 love, som ikke udelukkende er toldrelaterede, men bl.a. vedrører:

— produkter med dobbelt anvendelse til både civile og militære formål

— skydevåben

— narkotikaprækursorer

— valutaoverførsler i kontanter

— intellektuelle ejendomsrettigheder

— folkesundhed

— produktsikkerhed

— forbrugerbeskyttelse

— beskyttelse af vilde arter

— miljøbeskyttelse.

2.6. EØSU har altid været af den opfattelse, at »en effektiv toldunion er en uomgængelig forudsætning for den europæiske integrationsproces for at sikre en effektiv, sikker og gennemsigtig fri bevægelighed for varer med størst mulig beskyttelse af forbrugerne og miljøet og en effektiv og ensartet bekæmpelse i hele EU af svig og varemærkeforfalskning« ([6]).

2.7. Udvalget har ligeledes understreget, hvor nødvendigt og vigtigt det er at træffe foranstaltninger til modernisering, såsom forenkling af toldlovgivningen og indkøring af kompatible IT-systemer inden for toldvæsenet, hvilket vil bidrage til en lettelse af handelspraksis og en bedre koordinering af indsatsen inden for prævention og retsforfølgelse ([7]).

2.8. Allerede i 2012 udtalte Det Europæiske Råd sig ([8]) om nødvendigheden af at forbedre toldunionens interne styring og det hensigtsmæssige i at samarbejde med andre agenturer og den private sektor for at yde den bedst mulige service til aktørerne. I sine konklusioner fra juni 2014 anbefalede Rådet desuden, at man forbedrer målingen af resultater ved at definere de relevante områder og udvikler passende nøgleresultatindikatorer.

2.9. I sine konklusioner af 23. marts 2017 om finansiering af toldvæsenet opfordrede Rådet Kommissionen til at »evaluere muligheden for at finansiere behov for teknisk udstyr gennem fremtidige finansielle programmer fra Kommissionen« og at »forbedre koordineringen og styrke samarbejdet mellem toldmyndighederne og andre retshåndhævende myndigheder med henblik på finansiering«.

2.10. Europa-Parlamentet bemærkede for sit vedkommende i sin beslutning af 7. april 2017 ([9]), at »effektive toldprocedurer ikke blot er af afgørende betydning for at lette samhandelen, men også for en effektiv og hurtig retshåndhævelse i forhold til bekæmpelse af forfalskning og smugling af afgiftsbelagte varer, der kommer ind i EU«, og at »toldvæsenet står ved en skillevej mellem de sikrede varebevægelser, der beskytter forbrugerne i EU, og gennemførelsen af bestemmelserne i handelsaftaler«.

3. **Kommissionens forslag**

3.1. I forordningen foreslås der et nyt finansielt instrument til toldkontroludstyr som en del af Fonden for Integreret Grænseforvaltning (FIGF) under budgetposten »Migration og grænseforvaltning« med det formål at yde mere støtte til medlemsstaterne med henblik på at sikre en ensartet toldkontrol i hele toldunionen og rette op på de eksisterende skævheder mellem toldstederne i de enkelte medlemsstater.

3.2. Det nye finansieringsinstrument har en finansieringsramme på 1,3 mia. EUR for perioden 2021-2027 og skal omfatte toldkontroludstyr til de fire typer grænser (land-, sø- og lufthavnsgrænser ([10]) samt postknudepunkter).

3.3. Finansieringen vil være tilgængelig for alle medlemsstater, og de enkelte grænsetypers behov vil blive vurderet. CELBET-ekspertgruppen (Customs Eastern and South-Eastern Land Border Expert Team), som består af de 11 medlemsstater, der er ansvarlige for EU's landgrænser, har allerede indledt arbejdet på dette område, mens arbejdet ved de andre grænsetyper snart vil blive påbegyndt, således at medlemsstaternes behov kan blive vurderet, og der kan afsættes midler, så snart instrumentet træder i kraft i 2021 for de 27 medlemsstater ([11]).

3.4. De opstillede mål bør føre til mere koordinering og retssikkerhed samt større effektivitet og komplementaritet ved hjælp af en centraliseret tilgang gennem direkte forvaltning. Medlemsstaterne kan få finansiering op til 80 % af de støtteberettigede udgifter til køb, vedligeholdelse og opgradering af toldkontroludstyr i overensstemmelse med forud fastsatte standarder for hver grænsetype.

([6]) Jf. EUT C 229 af 31.7.2012, s. 68.
([7]) Jf. fodnote 6.
([8]) Jf. EUT C 80 af 19.3.2013, s. 11.
([9]) Jf. http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2017-0162+0+DOC+XML+V0//DA#title1PE 595.633v02-00 A8-0162/2017.
([10]) Der findes ca. 400 civile lufthavne i EU.
([11]) Forslaget er fremsat for en union med 27 medlemsstater og tager således højde for Det Forenede Kongeriges meddelelse om sin beslutning om at udtræde af Den Europæiske Union og Euratom.

3.5. Instrumentet er tæt forbundet med det nye toldprogram ([12]), hvis samarbejdsværktøjer vil blive anvendt til at vurdere behovet for innovativt toldkontroludstyr og om nødvendigt for »fælles« uddannelse ([13]) af toldere med henblik på en bedre anvendelse af dette udstyr.

4. **Generelle bemærkninger**

4.1. EØSU mener, at det som følge af de voksende problemer med kontrollen af EU's ydre grænser er absolut nødvendigt at indføre et effektivt system, der kan forene beskyttelse af enkeltpersoner, social markedsøkonomi, produktionssikkerhed, bæredygtig samhandel mellem medlemsstaterne og handel med tredjelande.

4.2. Udvalget bifalder Kommissionens bestræbelser på at styrke fondene og interventionsinstrumenterne med det mål for øje at forbedre kontrollen ved EU's ydre grænser og sikre innovativ toldkontrol af høj kvalitet i forbindelse med en styrkelse af toldunionen.

4.3. EØSU anser dog det nye instruments finansieringsramme på 1,3 mia. EUR for at være helt og aldeles utilstrækkelig. Det svarer til ca. 186 mio. EUR om året, hvilket udgør under en tredivtedel af finansieringsrammen for perioden 2021-2027 for de overordnede opgaver i forbindelse med grænser og migration, nemlig 34,9 mia. EUR.

4.4. Udvalget finder det ligeledes vigtigt:

— at prioritere udstyr, der anvendes ved grænser med intensiv kontrolaktivitet, f.eks. søgrænserne

— at fremskynde arbejdet i de vurderingsgrupper, der arbejder inden for dette område ([14])

— at sikre en lige geografisk fordeling af midler

— at sikre proportionaliteten i forhold til strømmen af varer og personer og at koordinere med Fonden for Intern Sikkerhed.

4.4.1. For i højere grad at beskytte EU's og medlemsstaternes sociale kultur og økonomiske og finansielle interesser finder EØSU det afgørende at sikre, at EU råder over et innovativt toldkontroludstyr af høj kvalitet, der skal bruges til følgende formål:

— bekæmpelse af ulovlig handel, der indtil videre har været ineffektiv ([15])

— lettelse og forenkling af procedurerne i forbindelse med lovlig handel

— beskyttelse af sikkerheden på EU's indre marked

— beskyttelse af miljøet og borgernes sundhed

— håndhævelse af arbejdstagernes grundlæggende rettigheder

— forbrugerbeskyttelse

— toldrisikostyring

— opkrævning af told.

4.5. EØSU ser gerne, at kendskabet til de årlige arbejdsprogrammer og de planlagte foranstaltninger såvel som af mekanismerne for tildeling af støtte, der forvaltes direkte af Kommissionen, udbredes så meget som muligt, samtidig med at man fremmer fælles indkøb af udstyr, der skal være innovativt ([16]).

([12]) Jf. COM(2018) 442 final, som EØSU har udarbejdet en særskilt udtalelse om (INT/860) (se side 45 i denne EUT).
([13]) Jf. forlængelsen af programmet »Arbejdsbesøg«.
([14]) Indtil videre har kun 11 medlemsstater med ydre landegrænser mod øst og sydøst foretaget den nødvendige opgørelse af udstyr og interventionsformer og fastsat standarder for hver kategori.
([15]) I 2017 blev 31,4 mio. artikler beslaglagt til en værdi af 582 mio. EUR. I 25 % af tilfældene var der tale om forfalskede fødevarer, i 11 % om legetøj og i 8 % om cigaretter (*kilde*: Kommissionen).
([16]) Jf. COM(2018) 178 final, Rapport fra Kommissionen om IT-strategien for toldvæsenet.

4.6. EØSU anbefaler en tæt koordinering med toldprogrammet, der har til formål at finansiere IT-infrastrukturer og -systemer, herunder en digitalisering af kontakten mellem økonomiske operatører og toldmyndigheder, og med Horisont-programmet, der er et nyttigt værktøj til at identificere innovative teknologier på toldkontrolområdet.

5. **Særlige bemærkninger**

5.1. I betragtning af at der hvert år håndteres mere end 200 mio. TEU'er ([17]), dvs. mere end 10 mio. containere, er det meget vanskeligt at foretage grundige kontroller ved de mange sø- og vejgrænser. Det ville derfor være hensigtsmæssigt at gennemføre kontroller langs transitvejene ved at ændre på det materiale, containerne er lavet af ([18]), hvilket ville muliggøre genkendelse ved hjælp af droner eller Galileo-systemet.

5.2. Det ville være nyttigt at ajourføre Genèvekonventionen fra 1972 og ISO-standarderne fra 1967, der så dagens lys inden det 21. århundredes fundamentale ændringer fandt sted, herunder globaliseringen og det voksende og i dag foruroligende problem med varemærkeforfalskning ([19]).

5.3. Viften af toldudstyr bør omgående opgraderes med det formål allerede nu at tage højde for udviklingen inden for tingenes internet, cybersikkerhed, digital sporbarhed og de stadig mere avancerede teknologiske applikationer med henblik på at fremskynde deres udbredelse og sikre en tidssvarende uddannelse i, hvordan de anvendes korrekt, inden for rammerne af EU's kompetenceramme for told ([20]). I den sammenhæng bør der under det nye instrument for finansiel støtte etableres en reserve, der kan anvendes til hurtigt at tage innovativt udstyr i brug, samtidig med at fortegnelsen over støtteberettiget udstyr revideres.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([17]) TEU (Twenty-foot Equivalent Unit): en måleenhed, der svarer til en 20 fods container, dvs. en vægt på 28 ton og en volumen på 40 km^3.
([18]) Mange containere er allerede i dag lavet af træ eller andre materialer.
([19]) Jf. EUT C 345 af 13.10.2017, s. 25.
([20]) Jf. fodnote 6.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Den Europæiske Centralbank, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst

(COM(2018) 97 final)

(2019/C 62/12)

Ordfører: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 10.4.2018
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	7.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	164/6/5
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusion og anbefalinger**

1.1. Når det gælder om at tackle de vigtigste **udfordringer**, som **kapitalmarkedsunionen** står over for, og gøre euroområdet mere modstandsdygtigt, er et robust system for finansiering af **bæredygtig vækst** med langsigtet perspektiv den vigtigste faktor med henblik på at genvinde tilliden til markederne og styre opsparingerne i retning af bæredygtige investeringer. Det vil desuden sikre SMV'erne supplerende finansieringskilder og styrke miljøvenlige og sociale infrastrukturprojekter.

1.2. Udvalget hilser Kommissionens handlingsplan velkommen og er enig i, at Europa globalt kan »blive stedet, hvor bæredygtige investeringer søger hen« ([1]). Udvalget mener, at det er vigtigt at garantere EU's konkurrenceevne på lang sigt. Det handler mere generelt om at fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig økonomisk vækst, fuld og produktiv beskæftigelse og anstændigt arbejde for alle (mål nr. 8 for bæredygtig udvikling).

1.3. Disse udfordringer bør tackles ensartet og ved hjælp af en fælles indsats fra alle, herunder aktører i den finansielle sektor, virksomheder, borgere og myndigheder. Derudover er det en vanskelig opgave at omstille økonomien til en bæredygtig model, og det bør uden tvivl ske gradvist under hensyntagen til sektorspecifikke forhold.

1.4. En holistisk vision, samarbejde og yderligere integration mellem medlemsstaterne bør være i højsædet. Det er yderst vigtigt, at EU på dette område taler med én stemme og følger den samme tilgang. Det vil ikke kun bidrage til at nå de opstillede mål, men vil også muliggøre fremskridt på andre vigtige områder såsom energiunionen, bankunionen, kapitalmarkedsunionen og den digitale dagsorden.

1.5. Bæredygtige økonomiske modeller bør have et diversificeret finansieringssystem, hvor både små og store banker med forskellige forretningsmodeller kan sameksistere på lige vilkår med andre finansielle aktører. For at opnå dette er det nødvendigt at supplere de gældende standarder og forbedre deres sammenhæng og korrekte anvendelse i overensstemmelse med **proportionalitetsprincippet**.

([1]) Se Handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst, (COM(2018) 97 final, kapitel 6 — Gennemførelse af handlingsplan, s. 14.

Efter EØSU's mening bør kapitalstrømmene omlægges i retning af en mere bæredygtig økonomi, ubetinget gå hånd i hånd med **finansiel inklusion** og **social samhørighed** i et Europa, hvor ingen bliver hægtet af. Det stadig større indkomstgab borgerne imellem kan nemlig være en hindring for bæredygtig vækst, og balancen bør derfor genskabes ved hjælp af institutionel forvaltning og virksomhedsledelse.

1.6. Det er nødvendigt at sikre en passende **sammenhæng** mellem de forskellige finansielle rammer på verdensplan, således at FN's mål for bæredygtig udvikling anvendes som fælles reference, og bæredygtighedsklassificeringen foretages med dem som udgangspunkt ([2]). Det fornyede klassificeringssystem, der foreslås i handlingsplanen, bør fremmes på verdensplan og indarbejdes i EU-lovgivningen, således at det finder ensartet og samtidig anvendelse i alle medlemsstaterne, samtidig med at der træffes foranstaltninger til at sikre, at det revideres og opdateres regelmæssigt.

1.7. Sammenfattende støtter EØSU kraftigt Kommissionens **køreplan for finansiering af bæredygtig vækst**, som skulle gøre den samlede værdikæde mere bæredygtig, men udvalget fremsætter en række bemærkninger vedrørende foranstaltningerne i handlingsplanen og gennemførelsen heraf:

I. En overordnet tilgang, der gør brug af en livscyklusbaseret metode til at integrere finansiel væsentlighed ([3]) i investeringsprocessen forudsætter **bæredygtige investeringer** og **ansvarlig långivning**: det ene uden det andet er uholdbart og vil bremse fuldførelsen af den finansielle union (for banker og kapital).

II. Klassificeringssystemet bør være **dynamisk** og opbygges gradvis ud fra en klar definition af de miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige faktorer (ESG-kriterierne) for bæredygtige økonomiske aktiviteter. Et passende udgangspunkt ville være at fastsætte de miljømæssige faktorer, samtidig med at der indføres sikkerhedsmekanismer på det sociale område og for så vidt angår god virksomhedsledelse.

III. De ti foranstaltninger hænger i høj grad sammen og interagerer. Der bør derfor være en fornuftig balance mellem udformningen af det nye klassificeringssystem (foranstaltning 1), kreditvurderingsbureauernes indstilling hertil (foranstaltning 6), når det gælder udviklingen af pointtildelingssystemer (»scorings«) på baggrund af pålidelige oplysninger fra virksomhederne (foranstaltning 9) som supplement til mærknings- (foranstaltning 2) og bæredygtighedsbenchmarks (foranstaltning 5). Det vil give aktørerne i finansieringssystemet et pålideligt grundlag for at tage miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige faktorer i betragtning i forbindelse med investeringsbeslutninger (foranstaltning 7), og de vil desuden kunne trække på forudgående rådgivning og arbejde proaktivt sammen med deres kunder (foranstaltning 4). Dette vil ske inden for rammerne af **tillidsforpligtelsen** til at handle i investorernes eller modtagernes interesse (der følger af prudent person-princippet i gældende EU-ret).

IV. Standardisering og eventuelt senere mærkning af bæredygtige finansielle produkter kunne suppleres med den nye europæiske ramme for **særligt dækkede obligationer** ([4]) og bidrage til de planlagte **bæredygtige paneuropæiske produkter**, først og fremmest **pensioner**.

V. Det er yderst vigtigt at afstemme de forskellige **incitamenter** til fremme af bæredygtige investeringer, under forudsætning af at de **positive eksterne virkninger** kan påvises. En harmoniseret metode for lavemissionsindekser bør tjene som vejledning i beregningen af andre virkninger. Under hensyntagen til den finansielle sektors modstandsdygtighed og stabilitet bør muligheden for at introducere en **grøn støttefunktion** undersøges, så der kan foretages en korrekt afgrænsning. EØSU er her enig med Europa-Parlamentet i, at der bør medtages bæredygtighedsrisici i Basel IV-rammen ([5]). Andre alternativer, der er til direkte fordel for de endelige låntagere og investorer, f. eks. skatteincitamenter, bør eventuelt overvejes.

VI. Man bør tilstræbe offentliggørelse af så vidt muligt harmoniserede, fyldestgørende, relevante, og harmoniserede og sammenlignelige **ikkefinansielle oplysninger** af høj kvalitet for at lette den eksterne kontrol. For at opnå dette bør man også vurdere virkningen af direktivet om ikkefinansielle oplysninger (2014/95/EU). Udviklingen af alternative regnskabsmetoder er et helt andet spørgsmål og bør behandles for sig.

([2]) Se EIB's forslag til klassificering: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/180131-sustainable-finance-final-report-annex-3_en.pdf.

([3]) Inden for rammerne af væsentlighedskriterierne analyseres de faktorer, der er mest relevante for virksomheders økonomiske resultater, herunder finansielt væsentlige bæredygtighedsfaktorer.

([4]) Særligt dækkede obligationer og særligt dækkede realkreditobligationer er gældsforpligtelser udstedt af kreditinstitutter og sikret ved en ring-fenced pulje af aktiver, som indehaverne af særligt dækkede obligationer og særligt dækkede realkreditobligationer har direkte adgang til som privilegerede kreditorer. Se de nye forslag til forordning: COM(2018) 93 final — 2018/0042 (COD) og COM (2018) 94 final — 2018/0043 (COD).

([5]) Basel-regelsættet er en international rammeaftale, hvorved der blev indført en række reformer med henblik på at forbedre lovgivningen, overvågningen og risikoforvaltningen i banksektoren. Alle Baselkomitéens standarder er minimumkrav, der gælder for internationalt aktive banker, og som derfor også i disse rammebestemmelser om bæredygtighed vil bidrage til, at man på verdensplan bevæger sig i den samme retning. https://www.bis.org/bcbs/basel3.html.

VII. De europæiske tilsynsmyndigheder og det blandede udvalg skal understøttes af tekniske ekspertressourcer (mange virksomheder har stor erfaring inden for socialt ansvarlige investeringer) med henblik på at udvikle tekniske standarder i forbindelse med de delegerede retsakter, som Kommissionen fremsætter, og den efterfølgende overvågning af den enorme mængde lovgivningen, gennemføres, idet der fastsættes forholdsmæssige og effektive procedurer uden at skabe overdrevent bureaukrati, hvilket så ofte er set.

VIII. Derudover bør investeringsforvalteren kunne udføre sit tilsynsarbejde med aktiviteterne i forvaltnings- eller investeringsselskabet effektivt, og det er derfor nødvendigt at sikre vedkommendes uafhængighed. Dette kræver navnlig, at man har en politik for interessekonflikter i tilfælde af aktionærforbindelser eller krydsejerskab af aktier ([6]).

IX. For så vidt angår forbindelsen med Kommissionens forslag til den flerårige finansielle ramme (FFR) 2021-2027 ([7]) mener EØSU, at forslaget er et skridt i den rigtige retning, men at det bør være mere ambitiøst for at kunne opfylde forpligtelserne i 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling. EØSU efterlyser i den forbindelse en stigning på mindst 30 % i EU's udgifter til klimamålene ([8]), uden at der gås på kompromis med andre forpligtelser. EØSU glæder sig over de markante stigninger — udtrykt i procenter — i forpligtelserne til miljø- og klimaindsatsen (+ 46 %). Imidlertid er de budgetmidler, der er afsat til dette formål, slet ikke tilstrækkelige til en omstilling til bæredygtig udvikling og kampen mod klimaændringerne.

1.8. Undersøgelser ([9]) viser, at investorerne gerne vil medtænke klima- og miljømæssige samt sociale aspekter i deres investeringer. For at fremme en lettere og mere sikker adgang for investorerne bør der indføres »**paneuropæiske bæredygtige finansielle flagskibsprodukter**«, idet man starter med »paneuropæiske personlige pensionsprodukter« (PEPP-produkter). International promovering af disse **sikre og bæredygtige** produkter ville være en måde at trække udenlandske investeringer til Europa på.

1.9. **Information** om disse foranstaltninger er yderst vigtigt for at gøre borgerne bevidste om, hvad EU gør for dem. Alle offentlige og private aktører må dele ansvaret, og **undervisning i finansielle forhold** ([10]) bør være obligatorisk, så man sikrer, at folk forstår denne nye tilgang, og man således opmuntrer til såvel socialt ansvarlige detailinvesteringer som bæredygtig produktion af varer og tjenesteydelser.

1.10. Endelig understreger EØSU potentialet inden for **kunstig intelligens**, når det gælder tilpasning af investorernes præferencer til endemålet for deres investeringer. I lyset af erfaringerne med merværdien i »**ESG Machine Learning**« (der kombinerer indikatorer for socialt ansvarlige investeringer, bæredygtighedsbenchmarks osv.), bør man undersøge det nye klassificeringssystem i forhold til disse nye initiativer. Derudover bør man analysere løsninger inden for maskinindlæring (machine learning) med henblik på at få bankerne og investorerne til at øge långivningen til specifikke sektorer eller aktiviteter, der arbejder med miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige faktorer.

1.11. EØSU opfordrer offentligt lovgivningsparterne til en hurtig drøftelse og vedtagelse af de tre lovgivningsforslag, der følger af handlingsplanen, som blev vedtaget af Kommissionen den 24. maj 2018.

2. **Indledning: vejen mod det nye scenario**

2.1. Den hurtige stigning i finansinvesteringer og det øgede opkøb af finansielle aktiver begyndte i 1971, da USA gik bort fra dollar-guldstandarden, og penge blev et mere betroet og immaterielt betalingsmiddel afhængigt af tillid. Indtil 1980'erne udgjorde pengemængden (M2) ca. 50 % af det globale BNP på linje med finansielle derivater.

2.2. Efter et fald under krisen nåede dette tal igen op på det tidligere niveau i 2015, hvor de finansielle aktiver firdobledes i forhold til M2, og derivaterne mere end tidobledes.

([6]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=uriserv%3AOJ.L_.2016.078.01.0011.01.DAN

([7]) EØSU's samlede holdning kan ses i EØSU's udtalelse om Den flerårige finansielle ramme efter 2020 (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 106).

([8]) Kommissionen har foreslået, at mindst 25 % af EU's udgifter bør bidrage til klimamålene for perioden 2021-2027 (for perioden 2014-2020 var det 20 %).

([9]) https://www.morganstanley.com/pub/content/dam/msdotcom/ideas/sustainable-signals/pdf/Sustainable_Signals_Whitepaper.pdf

([10]) Se rapporten fra IOSCO/OCDE *The Application of Behavioural Insights to Financial Literacy and Investor Education Programmes and Initiatives*.

2.3. Denne ubalance mellem realøkonomien og den finansielle økonomi bliver stadig større med de mange nye teknologier inden for FinTech og InsurTech. Det kræver en større indsats at opnå en sund regulering og overvågning til sikring af den finansielle stabilitet.

2.4. FN's 17 2030-mål for bæredygtig udvikling og Parisaftalen om tilpasning til og opbygning af modstandsdygtighed over for klimaændringer bør sikre stabilitet, genopretning og en bedre balance mellem inklusive samfund og fremgangsrige økonomier.

2.5. I tråd med ånden i EU-traktaterne og de deraf følgende politikker er overgangen til en cirkulær, kulstoffattig og mere ressourceeffektiv økonomi afgørende for at sikre EU's **konkurrenceevne på lang sigt**, men også for at integrere afbalancerede miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige dimensioner.

2.6. Europas svar på **2030-dagsordenen** skal således være i overensstemmelse med traktaterne og genskabe en langsigtet vision for bæredygtighed, hvor økonomisk vækst, social samhørighed og miljøbeskyttelse går hånd i hånd og støtter hinanden.

2.7. Det finansielle system kan spille en vigtig rolle i håndteringen af bæredygtighedsudfordringerne, navnlig når det gælder om at tiltrække de midler til lukning af et årligt investeringsunderskud på næsten 180 mio. EUR, der skal til for at opfylde EU's klima- og energimål for 2030 ([11]). I den forbindelse bakker EØSU op om bemærkningerne fra Ekspertgruppen på Højt Plan vedrørende Bæredygtig Finansiering om, at EU's økonomi skal ændres via realøkonomien, idet vi fremmer et stabilt samarbejde mellem offentlige og private aktører.

2.8. Omstillingen til en bæredygtig økonomi ledsages af teknologi og digital innovation og bør beskytte og fremme globale værdier ([12]), sådan som FN's generalsekretær har fremført. De driftsmæssige og juridiske risici ved »blockchains«, kryptovaluta og intelligente kontrakter stiger på grund af manglende regulering og manglende gennemsigtighed. For bedre at kunne beskytte forbrugere og investorer, bevare markedernes integritet og undgå skadelig praksis (skatteunddragelse, hvidvaskning af penge eller finansiering af terrorisme) er der brug for incitamenter til at øge sikkerheden og gennemsigtigheden i de finansielle innovationsnetværk ([13]).

2.9. Projekterne i forbindelse med COP21-målene ([14]) har brug for tilstrækkelig, stabil og forpligtet kapital, som både er af finansiel og immateriel karakter (menneskelig og teknologisk kapital samt andre former for relationel kapital, herunder institutionel kapital).

2.10. Det er afgørende at tilpasse de offentlige politikker, opildne de private aktører og supplere EU's budgetmidler og samtidig indkode **gennemsigtighed og langsigtethed** i økonomien.

2.11. En bæredygtig vision kræver en tættere, mere omfattende og helhedsorienteret kobling til specifikke politikker såsom energiunionen, den digitale dagsorden og den europæiske søjle for sociale rettigheder for at fremme både offentlige og private sociale og grønne investeringer.

2.12. Denne tankegang er også kernen i EU's kapitalmarkedsunion, og EØSU deler den opfattelse, at privat kapital, finansiering via Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI) og andre EU-fonde bør kombineres på en effektiv måde for at omdirigere investeringerne til virksomheder, der har positive eksterne virkninger af social og miljømæssig art.

2.13. Det er tid til at handle. Europa har stået i spidsen på bæredygtighedsområdet i de sidste 28 år, men står så afgjort ikke længere alene.

([11]) Jf. handlingsplanen, generel indledning, punkt 1.1.

([12]) Målet er at præcisere, hvordan FN-systemet vil støtte brugen af disse teknologier med henblik på at fremskynde opnåelsen af 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling og fremme harmoniseringen med værdierne i FN-pagten, menneskerettighedserklæringen og normerne og standarderne for international ret. *http://www.un.org/en/newtechnologies/images/pdf/SGs-Strategy-on-New-Technologies.pdf*.

([13]) Se EØSU's udtalelse om Fintechhandlingsplan for en mere konkurrencedygtig og innovativ finanssektor i Europa. EUT C 367 af 10.10.2018, s. 61.

([14]) COP21: FN's klimakonference 2015.

3. **En mere bæredygtig verden gennem finansieringer**

3.1. Vi er i stadig større grad vidner til de katastrofale og uforudsigelige konsekvenser af klimaændringer og ressourceudtømning. Sådanne forhold forværrer som regel den sociale eksklusion og uligheden.

3.2. I henhold til artikel 3 i traktaten om Den Europæiske Union skal Unionen fremme en bæredygtig, miljøvenlig vækst. Det akutte klimaproblem har nu fået højeste prioritet, også for EØSU, og former ikke alene de offentlige myndigheders, men også de økonomiske aktørers, arbejdstagernes og borgernes samlede indsats. Følgelig skal der tilrettelægges og navnlig finansieres en omfattende økonomisk, social og miljømæssig omstilling.

3.3. Disse udfordringer bør håndteres harmonisk ved hjælp af en fælles indsats. Finanssektoren skal spille en vigtig rolle ved at kanalisere borgerenes, opsparernes og investorernes midler, opsparinger og investeringer ind i økonomien. I sidste instans er det i økonomien, den faktiske omstilling vil finde sted, og virksomhederne spiller derfor en central og uundværlig rolle. Myndighederne skal også leve op til deres ansvar i denne henseende.

3.4. Kun hvis der er maksimal konsensus om planen, vil Europa kunne indtage en stærk position. Medlemsstaterne bør lægge deres kræfter sammen og trække i samme retning. Individuelle tilgange og egeninteresse bør vige for et fælles projekt for fremtiden, som samtidig sikrer kommende generationers fremtid. Europas svar på 2030-dagsordenen behøver således en langsigtet vision for bæredygtighed og tydelige målsætninger, hvor økonomisk vækst, social samhørighed og miljøbeskyttelse går hånd i hånd og støtter hinanden.

3.5. En langsigtet tilgang til bæredygtig finansiering bør ledsages af offentlige politikker, som på passende vis vurderer de negative eksterne virkninger samt bæredygtige og ikkebæredygtige investeringsmuligheder. Den bør ligeledes ledsages af en strengt forudsigelig industripolitik, som er bedre integreret i de globale værdikæder, i samtlige medlemsstater. Dette bør ske ved hjælp af en tilbundsgående analyse efterfulgt af en relevant politisk proces med opbakning fra Kommissionen og medlemsstaterne.

3.6. EØSU understreger, at **bæredygtig vækst** bør dreje sig om miljømæssige, økonomiske, sociale og ledelsesmæssige dimensioner i en afbalanceret, global og omfattende tilgang, der er i tråd med alle målene for bæredygtig udvikling og Parisaftalen om klimaændringer, og hvor der fastlægges ufravigelige **tværgående minimumsbetingelser**. Denne ufravigelige minimumstærskel er nedfældet i de internationale konventioner om **sårbare personers rettigheder** (såsom kvinder og piger, børn, flygtninge og migrerende arbejdstagere, handicappede osv.) ([15]) og håndhæves gennem overholdelsen af **god finanspolitisk styring**.

3.7. I betragtning af den omfattende dokumentation for, at de europæiske borgere ønsker, at deres opsparinger og investeringer anvendes til sociale og miljømæssige formål, bør de **have indflydelse på og delagtiggøres i** spørgsmål om bæredygtig finansiering.

3.8. I dette øjemed bør det finansielle system ideelt bevæge sig i retning af at blive være **gennemsigtigt, faktuelt og forståeligt** for EU-borgerne. At forbedre **adgangen til information** om bæredygtighed og fremme **viden om finansielle forhold** (en dybere finansiel forståelse) er afgørende i denne forbindelse.

4. **Omlægning af kapitalstrømmene i retning af en mere bæredygtig økonomi**

4.1. Siden oprettelsen af Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI) har den mobiliseret offentlige og private investeringer i strategisk vigtige EU-projekter og er blevet forvaltet i tråd med Den Europæiske Investeringsbanks (EIB's) liste over projekter, som omfatter investeringer i miljøvenlig energi og ressourceeffektivitet, vand, digitale sektorer, transport osv.

4.2. Der er dog ud over EFSI brug for større dækning i andre sektorer, navnlig i de sektorer, der baseres på sociale infrastrukturer og institutioner, som fremmer den immaterielle kapital hos unge, kvinder og andre ekskluderede eller sårbare sociale grupper.

([15]) Se navnlig FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder, EU's charter om grundlæggende rettigheder og ILO's arbejdsstandarder.

4.3. Egenopsparinger er en altafgørende kilde til solid økonomisk vækst og vil medføre finansiering af bæredygtige SMV-projekter via lokale banker.

4.4. Efter EØSU's mening bør **EFSI**-finansieringen øges ved at medtage kapital fra EU-medlemsstaternes finansieringsinstitutter og offentlige banker, der kunne fungere som et netværk, der i fællesskab kunne udforme et mere strategisk og inklusivt langsigtet perspektiv på grundlag af en fælles definition af begrebet »bæredygtig« og udarbejde en overgangskøreplan for virksomhedernes dekarbonisering.

4.5. Samtidig opfordrer EØSU **Den Europæiske Centralbanks (ECB)** til at undersøge muligheden for en grøn og social rente for at fremme bæredygtige investeringer og udlån, og udvalget er enig med Europa-Parlamentet i, at ECB bør tage udtrykkeligt hensyn til Parisaftalen og ESG-målene i retningslinjerne for dens opkøbsprogrammer.

4.6. *Et fælles klassificeringssystem for bæredygtige aktiviteter*

4.6.1. De traditionelle metoder til at foretage beregninger og konsekvensanalyser skal tages op til fornyet overvejelse. Der skal fastlægges nogle **mere pålidelige kvantitative og kvalitative indikatorer**, som forener vigtige økonomiske og miljømæssige værdier med samfundets værdier og menneskehedens overlevelse.

4.6.2. EØSU er enig med Kommissionen i, at det er tvingende nødvendigt at iværksætte den første fase af opbygningen af en solidt, men dynamisk »**bæredygtighedsklassificering**«, der sikrer markedskonsekvens og klare retningslinjer for, hvad der er grønt, socialt og god forvaltning ud fra et **holistisk perspektiv**.

4.6.3. En teknisk ekspertgruppe om bæredygtig finansiering bør spille en afgørende rolle i denne proces. En sådan bør altid tælle højt kvalificerede medlemmer med særlig viden om strategiske industrisektorer med henblik på at skabe et stabilt og pålideligt **grønt og socialt klassificeringssystem**.

4.6.4. Gruppens mandat bør indledes med at fastsætte klare målsætninger for indholdet og tidsplanen, hvor det første skridt er at forene det nye fælles klassificeringssystem for bæredygtige aktiviteter med andre eksisterende internationale klassificeringer (økonomiske aktiviteter, beskæftigelse, uddannelse osv.) for derved at skabe større overensstemmelse med FN's kriterier og referencer.

4.6.5. Det europæiske klassificeringssystem bør omfatte tre niveauer:

— en minimumsstandard i overensstemmelse med 2030-målene for bæredygtig udvikling, Parisaftalen og princippet om ikke at gøre skade i henhold til ESG-risikoanalysen

— et mellemliggende niveau, som fastlægger de aktiviteter, der opnår en kontrollerbar »positiv indvirkning« som defineret af FN's miljødeklaration for finansielle virksomheder (UNEP FI)

— et niveau, som omfatter aktiviteter, der kan fremskynde en positiv forandring og fremme miljømæssige, økonomiske og sociale udfordringer i overensstemmelse med forskellige interessenters behov, hvor klassificeringssystemet er referencen.

4.6.6. Der er et presserende behov for at klassificere forskellige typer investeringsfordele, som kan tilskrives indførelsen af bæredygtighedsfaktoren (klassificeringssystemet). De positive kriterier bør derudover kombineres med miljøskadelige virkninger ([16]), så det bliver muligt at fastlægge ikkebæredygtige aktiver.

4.6.7. Det nye klassificeringssystem bør være knyttet til EU-strategien og -investeringsplanen for overgangen til en kulstoffattig økonomi. Det bør omfatte finansielle aktiviteter, der reducerer emissionerne i sektorerne inden for EU's emissionshandelssystem ([17]) og i sektorerne under forordningen om indsatsfordeling ([18]).

([16]) Jf. OECD's henstilling om fælles fremgangsmåder for offentligt støttede eksportkreditter og miljømæssig og social forsvarlighed (Recommendation of the Council on Common Approaches for Officially Supported Export Credits and Environmental and Social Due Diligence).

([17]) Som anført i direktiv 2003/87/EF, bilag 1 — ændret ved direktiv 2009/29/EF.

([18]) Forordning om bindende årlige reduktioner af drivhusgasemissioner for medlemsstaterne fra 2021 til 2030 som bidrag til klimaindsatsen med henblik på opfyldelse af forpligtelserne i Parisaftalen og om ændring af forordning (EU) nr. 525/2013

4.7. *Standarder for og mærkning af bæredygtige finansielle produkter*

4.7.1. At fremme en lettere og sikker adgang for investorerne er af afgørende betydning for at kunne gøre de finansielle markeder mere bæredygtige. De europæiske **standarder** for bæredygtig finansiering bør **udformes omhyggeligt**, idet man fastsætter normerne for socialt ansvarlige investeringer.

4.7.2. I den henseende bør man starte med at indføre en **officiel EU-standard for grønne obligationer** og et EU-mærke eller -certifikat for grønne obligationer, som er genstand for en obligatorisk ekstern gennemgang med henblik på at sikre investeringer med en positiv indvirkning. I forbindelse med »**Handlingsplanen for finansielle tjenesteydelser til forbrugerne**: bedre produkter, større udvalg« anbefaler EØSU ([19]), at Kommissionen fastlægger en definition på **produkter, der er lette at sammenligne, fuldstændigt gennemsigtige**, enkle og har samme karakteristika.

4.7.3. Dette giver mulighed for at tilbyde »**paneuropæiske bæredygtige flagskibsprodukter**« og sørge for velegnede, uafhængige og obligatorisk certificerede **sammenligningsværktøjer** ([20]) for de forskellige **bæredygtige finansielle produkter** i de forskellige retsområder i EU.

4.7.4. Udformningen af »**paneuropæiske personlige pensionsprodukter**« ([21]) som omhandlet i de lovgivningsmæssige forslag, som Kommissionen vedtog den 29. juni 2017, vil kræve, at pensionsudbyderne offentliggør, om og hvordan de medregner ESG-faktorer i deres risikostyringssystemer, men disse bestemmelser **pålægger dem ikke** at tage højde for disse faktorer i deres investeringspolitikker. Hvis denne forpligtelse medtages, vil den blive mere anvendelig som en af bæredygtighedsløsningerne.

4.7.5. EØSU opfordrer medlemsstaterne til på rette tidspunkt at udvide denne forpligtelse for så vidt angår alle pensionsrelaterede produkter. Dette ville gøre den mere anvendelig som en bæredygtig løsning på problemerne med den nuværende fordelingsordning.

4.8. *Fremme af investeringer i bæredygtige projekter*

4.8.1. I henhold til **EU's nye strategiske mål for den industrielle politik** bør omlægningen af kapitaltildelingen mod langsigtede investeringer tilpasses de investeringer, der er foretaget med henblik på at bidrage til SMV'ernes vækst, støtte mindre udviklede regioner, modernisere infrastruktur og give folk bedre muligheder gennem almen og faglig uddannelse.

4.8.2. Som supplement til investering i bæredygtig infrastruktur er der behov for en bredere **makrotilsynspolitik**, der tager højde for de **fysiske indvirkninger** (stigende eksponering for klimarelaterede risici) i overensstemmelse med Solvens II-direktivet. F.eks. ville byggestandarder, som minimerer indvirkningen af naturkatastrofer, pålægge forsikringsselskaberne at **tilpasse deres risikostyring** til de nye principper for **bæredygtig forsikring**.

4.8.3. EØSU støtter en styrkelse af EFSI 2.0 og EFSD. For så vidt angår FFR 2021-2027 glæder EØSU sig over oprettelsen af InvestEU, som bør medføre mere privat kapital, og som burde kunne nå markedet for obligationer, forsikringer og pensionsordninger.

4.8.4. Der bør findes yderligere privat kapital, således at man kan opmuntre og støtte virksomhederne, og navnlig SMV'er, i deres investeringer i innovation og FoU.

4.8.5. Endelig anbefaler EØSU en bedre kortlægning af, **hvor** man har opnået de mest bæredygtige og modstandsdygtige infrastrukturer ved hjælp af offentlige og private initiativer, og opfordrer EU og partnerlandene til følge disse eksempler ved hjælp af **løsninger i rette målestok**.

4.9. *Bæredygtighedsaspekter inden for finansiel rådgivning*

4.9.1. Som det fremgår af udtalelsen om »Institutionelle investorers og kapitalforvalteres forpligtelser med hensyn til bæredygtighed« ([22]), går EØSU ind for at ændre MiFID II-direktivet og direktivet om forsikringsformidling, så det sikres, at

([19]) Se EØSU's udtalelse om Finansielle tjenesteydelser til forbrugerne (EUT C 434 af 15.12.2017, s. 51).
([20]) Baseret på de »centrale principper for sammenligningsværktøjer«.
([21]) Aktiverne i fondsbaserede og private pensionsordninger beløb sig til mere end 38 mia. USD i OECD-området ved udgangen af 2016.
([22]) Se EØSU's udtalelse om institutionelle investorers og kapitalforvalteres forpligtelser med hensyn til bæredygtighed, punkt 3.8 (se s. 97 i denne EUT).

det bliver påkrævet at undersøge, hvordan investorernes **bæredygtighedspræferencer** kan medtages. Dermed ville rådgiverne være i stand til at give passende anbefalinger om finansielle produkter og klar information om de potentielle risici og fordele knyttet til de forskellige bæredygtighedsfaktorer.

4.9.2. EØSU støtter, at Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed (ESMA) medtager bestemmelser om bæredygtighedspræferencer i sine retningslinjer for egnethedsvurderinger.

4.10. *Bæredygtighedsbenchmarks*

4.10.1. Det optimale mål er en **fælles metode** til at måle de ikkefinansielle resultater af bæredygtige investeringer. EØSU bifalder således bestemmelserne om **harmonisering af benchmarks** for udstedere af lavemissionsobligationer. Dette er et første skridt, men bør udvides til at omfatte andre bæredygtighedsbenchmarks.

4.10.2. EØSU opfordrer følgelig Kommissionen til at udvide sit fokus til det sociale område via den tekniske ekspertgruppe, som har ansvaret for høring af alle interesserede parter og offentliggørelse af en rapport om udformningen af og metodologien for benchmarkindekset for kulstof.

5. **Integrering af bæredygtighed i risikostyring**

Bæredygtighed handler om alle de risici, der er forbundet med at skabe velstand, og man kan ikke se bort fra virkningerne af udvinding, erhvervelse og forringelse af ressourcer.

5.1. *Bæredygtighed i forbindelse med markedsanalyser og kreditvurderinger*

5.1.1. EØSU har insisteret på, at **kreditvurderingsbureauerne** skal være **fri for enhver interessekonflikt** for at sikre **analyse-/vurderingsudbydernes uafhængighed**. De bør desuden fremlægge en gennemsigtig og rettidig begrundelse for den metode, de anvender i hver enkelt sag.

5.1.2. Ved vurderingen af udstedernes fremtidige kreditværdighed tager de nuværende kreditvurderingsbureauer ikke tilstrækkeligt højde for virkningerne af banebrydende tendenser af miljømæssig, social og ledelsesmæssig art. EØSU efterlyser klare EU-**standarder** og -**tilsyn**, når det gælder **medtagelsen af ESG-faktorer** i vurderinger foretaget af kreditvurderingsbureauer, der opererer i EU. EØSU opfordrer også til, at der indføres en akkrediteringsprocedure for et »**grønt finansieringsmærke**«, som skal tildeles af ESMA-certificerede aktører.

5.1.3. Man bør desuden overveje akkreditering af aktører såsom banker, fondsforvaltere osv. Dette ville medføre flere forpligtelser for de forskellige finansielle aktører, og man kunne undgå en vis tendens til at fastlægge en bæredygtig produktplan udelukkende med henblik på »grønvaskning«.

5.1.4. Endelig foreslår EØSU at undersøge muligheden for at foretage grønne kreditvurderinger af offentlige låntagere. Ved hjælp af tydelige »grønne« vurderinger sideløbende med landevurderingerne kunne man stimulere landene til løbende at forbedre deres resultater. Det kunne samtidig være med til at tiltrække udenlandske investeringer.

5.2. *Institutionelle investorers og kapitalforvalteres bæredygtighedsforpligtelser: tillidsforpligtelsen*

5.2.1. EU-tilsynsmyndighederne skal sikre, at de **finansielle formidlingstjenesters funktioner** opfyldes.

5.2.2. Dette kræver en mere holistisk og strategisk tilgang end den, der foreslås i Kommissionens handlingsplan, og at man prioriterer forbindelserne på uddannelsesområdet, inden for faktorspecifikke, kønsrelaterede, geografiske, racemæssige eller etniske, religiøse samt kulturelle områder såvel som andre områder, der præges af mangfoldighed.

5.2.3. Som en fundamental del af de juridiske forpligtelser bør investorerne proaktivt gå i dialog med kunderne for at opnå forståelse af deres ikkefinansielle interesser og også sørge for klar information om de potentielle finansielle risici og fordele, der er forbundet med ESG-faktorerne.

5.2.4. Tilsynsmyndigheder, investorer, kapitalforvaltere, ansatte i den finansielle sektor og rådgivere skal handle i modtagerens (f.eks. kommende pensionister) eller kundens (detailinvestorer eller institutionelle investorer) interesse. Enhver styrings- og afstemningsaktiviteter skal være i overensstemmelse med tillidsforpligtelsen til at sikre investeringsaktivernes bæredygtighed. De skal således meddele, hvordan de udøver deres stemmerettigheder som indehavere af fondsaktiver.

5.2.5. Ved at skabe klarhed omkring investorernes forpligtelser med hensyn til bæredygtighedsfaktorer kan EU styrke investeringerne på lang sigt (bæredygtig finansiering er pr. definition langsigtet).

5.3. *Tilsynsmæssige krav til banker og forsikringsselskaber*

5.3.1. EØSU gjorde for nylig opmærksom på den rolle, som bankerne kan spille i kraft af deres funktion som formidler mellem bevidst opsparing og socialt ansvarlige investeringer. EØSU anbefaler en mere gunstig behandling af bankernes kapitalkrav, hvis de foretager langsigtede investeringer i den grønne økonomi og i ikkekomplekse transaktioner i form af »**inklusive udlån**« såsom realkreditlån, navnlig i forbindelse med energieffektivitet, installation af solcelleanlæg mv. Derudover bør man **overveje at pålægge kapitalafgifter** på investeringer i miljøskadelige aktiver med henblik på at fremme en positiv overgang til bæredygtige aktiviteter. Man bør eventuelt overveje alternativer, som direkte gavner de endelige låntagere og investorerne, f.eks. skattemæssige incitamenter. Den fælles tilsynsmekanisme bør varetage et specifikt tilsyn på dette område ([23]).

5.3.2. Ved beregningen af risikovægtede aktiver bør de opdaterede modeller for kreditvurdering af banker dog altid afspejle det mest aktuelle risikoniveau, der er forbundet med de bæredygtige aktiver, og opretholde et højt niveau af forbrugerbeskyttelse.

5.3.3. På denne baggrund er det nødvendigt at definere grænserne for den såkaldte **grønne støttefunktion** for at sikre fuldstændig empirisk og stringent dokumentation baseret på en klar og præcis definition af »grønne investeringer«. **Ansvarlig forskning og innovation** inden for rammerne af Horisont 2020 og det fremtidige Horisont Europa kan være en glimrende kanal til at opnå videnskabelige resultater.

5.3.4. Hvis man vi bevare modstandskraften og den finansielle stabilitet, kræver dette nye scenario kort sagt, at man på forsvarlig vis kombinerer styringen af finansielle risici, idet der tages højde for ESG-påvirkningen på det finansielle afkast, og at reglerne tilpasses tilsvarende i en **dynamisk** proces. Som anført i Europa-Parlamentets beslutning om bæredygtig finansiering ([24]), bør Kommissionen fremme inddragelsen af bæredygtighedsrisici i Basel IV-rammen.

6. **Større gennemsigtighed og langsigtede dispositioner**

6.1.1. Bæredygtig finansiering har brug for en incitamentramme, der dirigerer kapitalstrømmene derhen, hvor der er behov for investeringer. Det vil sikre en miljøvenlig og socialt retfærdig omstilling i et Europa, som kan nyde godt af sin førerposition på værdiområdet, og hvor de europæiske virksomheder vil have en konkurrencefordel.

6.2. *Offentliggørelse og regnskabsføring*

6.2.1. EØSU bemærker, at EU-direktivet om **offentliggørelse af ikkefinansielle oplysninger** blev gennemført med et begrænset ambitionsniveau og efter en metode, der ikke var harmoniseret. Det vedrørte kun store virksomheder og bidrog således meget lidt til bæredygtige, ligeligt fordelte og omfattende investeringer på europæisk plan.

6.2.2. Bæredygtighed medfører en række nye udfordringer, når det drejer sig om offentliggørelse af ikkefinansielle oplysninger, som f.eks. digital omstilling, nye benchmarks, standardisering, obligatoriske opgaver, nye bæredygtige økonomiske modeller osv. Således bør klassificeringssystemer og rapporteringsmetoder standardiseres i videst muligt omfang, og reglerne bør tilpasses med henblik på at opnå flere og bedre tilgængelige ikkefinansielle oplysninger. Dette ville give tilsynsmyndighederne og markedstilsynsorganerne et bedre overblik over de globale markedstendenser og dermed sætte dem bedre i stand til at handle derefter. Denne nuværende fase betegnes som en kvalitetskontrol og vil tage hensyn til bemærkningerne fra »Task Force on Climate-related Financial Disclosure« under Rådet for Finansiel Stabilitet efter den offentlige høring, som Kommissionen har lanceret.

6.2.3. Når det gælder crowdfundingplatforme, bør faktabladet med vigtig investorinformation også medtage de vigtigste immaterielle, men finansielt væsentlige risici og fordele, der fra et regnskabsmæssigt synspunkt ([25]) er forbundet med at finansiere et crowdfundingprojekt.

([23]) Se EØSU's udtalelse om fuldførelse af bankunionen (EUT C 237 af 6.7.2018, s. 46).
([24]) http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20180529IPR04517/meps-back-resolution-on-sustainable-finance
([25]) En post i et årsregnskab er væsentlig, hvis den kan påvirke brugernes økonomiske beslutninger. Væsentlighedsprincippet er det alment anerkendte regnskabsprincip, som indebærer, at alle indberettende virksomheder skal fremlægge alle sådanne forhold. https://www.business-case-analysis.com/materiality-concept.html.

6.2.4. EØSU støtter ligeledes Europa-Parlamentets beslutning om International Financial Reporting Standards (IFRS 9) ([26]) og opfordrer indtrængende til, at der udarbejdes en konsekvensanalyse af IFRS'er for så vidt angår bæredygtige investeringer.

6.2.5. EØSU bifalder den pligt, som Den Europæiske Rådgivende Regnskabsgruppe (EFRAG) pålægges til at vurdere effekten af nye eller reviderede IFRS'er på bæredygtige investeringer og til at undersøge potentielle alternative regnskabsmetoder.

6.2.6. EØSU foreslår endvidere, at Kommissionen opfordrer ESMA til:

— at vurdere de nuværende praksisser på kreditvurderingsmarkedet ved at analysere, i hvilket omfang der er taget højde for miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige aspekter

— at medtage information om miljømæssig og social bæredygtighed i retningslinjerne om oplysningsniveauet gældende for kreditvurderingsbureauer og overveje yderligere foranstaltninger, hvor det er nødvendigt.

6.3. *Virksomhedsledelse og alt for kortsigtede dispositioner på kapitalmarkederne*

6.3.1. Mange investorer vil gerne vide, om en virksomhed anvender præcise og gennemsigtige regnskabsmetoder, og om almindelige aktionærer har ret til at stemme om vigtige spørgsmål. De ønsker også, at virksomhederne undgår interessekonflikter i valget af bestyrelsesmedlemmer, kreditvurderingsbureauer og revisorer.

6.3.2. Det er på tide, at man for alvor kigger på ikke blot de **miljømæssige** og de **sociale** faktorer (standarder, mærkning, den grønne og sociale støttefunktion for tilsynsmæssige krav samt bæredygtighedsbenchmarks), men også på den **ledelsesmæssige** faktor, således at de virksomheder, der undlader at **offentliggøre gennemsigtige** nøgleoplysninger om f.eks. **skattemæssig forvaltning, menneskerettigheder**, korruption, hvidvaskning af penge og andre ulovlige aktiviteter, fratages alle fordele og mister deres bæredygtighedsvurdering.

7. **Gennemførelse af handlingsplanen**

7.1. EØSU opfordrer til, at alle **EU's** involverede **institutioner, agenturer og mekanismer** koordinerer med hinanden, om nødvendigt ved at ændre deres mandat, således at handlingsplanen kan gennemføres inden for tidsrammen.

7.2. Usikkerhed om fremtiden og manglende oplysning om langsigtede risici udgør de væsentligste begrænsninger for analytikernes tidhorisont (kun få analyseprognoser dækker mere end fem år).

7.3. De europæiske tilsynsmyndigheder bør også spille en relevant rolle, når det gælder om at overvåge bæredygtigheden. Man bør undersøge muligheden for en fælles EU-metode til analyse af relevante scenarier under hensyntagen til ESG-risikofaktorerne i et mere langsigtet perspektiv, og Det Europæiske Udvalg for Systemiske Risici kunne gradvis medtage disse i deres stresstest.

7.4. Sluttelig bør Den Internationale Børstilsynsorganisation (IOSCO) udarbejde og fremme overholdelsen af internationale standarder for regulering af og tilsyn med ([27]) bæredygtig finansiering for således at sikre, at den nye bæredygtighedsudformning er konsekvent på verdensplan.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([26]) http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2016-0381+0+DOC+XML+V0//DA.
([27]) Se »Methodology for Assessing Implementation of the IOSCO Objectives and Principles of Securities Regulation«.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fælles bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond Plus, Samhørighedsfonden og Den Europæiske Hav- og Fiskerifond og om finansielle regler for nævnte fonde og for Asyl- og Migrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for grænseforvaltning og visa

(COM(2018) 375 final – 2018/0196 (COD))

(2019/C 62/13)

Ordfører: **Stefano MALLIA**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 11.6.2018
	Det Europæiske Råd, 19.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 177, 304 og 322, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	3.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	111/0/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Samhørighedspolitikken er en af de mest mærkbare EU-politikker med direkte indflydelse på borgernes hverdag. På den baggrund er EØSU stærkt imod Kommissionens forslag om at nedskære EU's budget med 10 % i faste priser og opfordrer medlemsstaterne til at finde løsninger, som sikrer, at budgettet kan holdes på samme niveau i 2020-priser som i programmeringsperioden 2014-2020.

1.2. EØSU mener, at der er behov for en klar politisk strategi, som er afstemt med EU's globale forpligtelser. EØSU opfordrer Kommissionen til at opdatere Europa 2020-strategien og bringe prioriteterne i den nye forordning om fælles bestemmelser i overensstemmelse med denne nye strategi. EØSU anbefaler endvidere, at Kommissionen reelt integrerer målene for bæredygtig udvikling i forordningerne af relevans for samhørighedspolitikken og således sikrer, at målene medtænkes i alle prioriteter for fondene.

1.3. EØSU mener, at de økonomiske forudsætninger, som etableres med forordningen om fælles bestemmelser (makroøkonomiske betingelser, lavere medfinansiering mv.), er for rigide, og at de vil kunne være til skade for investeringerne. Derfor må EØSU:

— afvise makroøkonomiske betingelser, som straffer regioner og borgere, der ikke er ansvarlige for makroøkonomiske beslutninger truffet på nationalt eller europæisk niveau

— opfordre Kommissionen til at fastholde frigørelsesreglen på N+3

— anbefale Kommissionen at tage en forhøjelse af medfinansieringssatserne op til fornyet overvejelse.

1.4. EØSU påskønner i høj grad bestræbelserne med henblik på forenkling, fleksibilitet og effektivitet — de går i den rigtige retning. Det er imidlertid uheldigt, at de nye regler ikke udgør ét regelsæt.

1.5. EØSU opfatter reglerne vedrørende tematisk koncentration som for skrappe. EØSU foreslår, at medlemsstaterne vælger én af de politiske målsætninger. I den forbindelse mener EØSU, at medlemsstaterne bør betragte politisk målsætning 5 som den politiske målsætning, der skaber garanti for den mest skræddersyede løsning på deres konkrete udfordringer.

1.6. EØSU anbefaler, at Kommissionen udvikler de nødvendige redskaber, der giver områder med strukturelle og permanente ulemper (øer, bjergregioner mv. ([1])) mulighed for reelt at tackle deres særlige og komplekse udfordringer. Det kan ikke fortsat være et område, hvor de nationale myndigheder har enekompetence. EØSU anbefaler videre, at de projekter, der gennemføres i disse områder, støttes ved hjælp af højere medfinansieringssatser.

1.7. EØSU anbefaler, at der findes ad hoc-løsninger på situationen i de lande og regioner, der var klassificeret som konvergensregioner i programperioden 2007-2013 med adgang til en medfinansieringssats på 80 % i perioden 2014-2020, men som nu vil blive klassificeret som overgangsregioner i perioden 2021-2027 med en medfinansieringssats på 55 %.

1.8. EØSU mener, at Kommissionen bør finde øgede synergier gennem reintegration af Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne i de nye regler og ved at styrke forbindelserne til Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+). EØSU anbefaler tillige større integration med og mellem andre finansieringsprogrammer og -redskaber (Horisont 2020, InvestEU osv.).

1.8.1. Disse forbindelser bør også være tydelige i fondenes programmering. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at udarbejde og gennemføre flerfondsprogrammer, således at der er sammenhæng i håndteringen af udfordringer. EØSU mener, at der tillige bør være integration, når det gælder territorialt samarbejde i form af fornuftige forbindelser mellem land og by, by og forstæder osv. En stedbaseret tilgang er med andre ord nødvendig.

1.9. Implementering af flerniveau- og fleraktørforvaltning, hvor økonomiske og sociale partnere inddrages i beslutnings- og gennemførelsesprocessen, er en af de vigtigste forudsætninger for, at samhørighedspolitikken bliver vellykket. Med hensyn til adfærdskodeksen tager EØSU de europæiske arbejdsmarkedsparters utilfredshed til efterretning og beder om, at kodeksen revideres og opdateres i direkte samråd med arbejdsmarkedsparterne. EØSU beder desuden om, at adfærdskodeksen bliver gjort bindende.

1.10. EØSU er imod, at principperne om fremme af ligestilling mellem kønnene, ikkeforskelsbehandling, adgang for personer med handicap og bæredygtig udvikling er blevet fjernet fra det nye forslag til forordningen om fælles bestemmelser. Det anbefaler derfor kraftigt, at artikel 7 i den gældende forordning om fælles bestemmelser for 2014-2020 inkluderes i den nye forordning, og at princippet forankres direkte i hovedteksten til forslaget til forordning om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Samhørighedsfonden. Derudover insisterer EØSU på, at adgang for personer med handicap medtages i artikel 67 om udvælgelse af operationer i forslaget til forordning.

1.11. EØSU mener, at det er vigtigt med en mere effektiv kommunikationsindsats generelt. Alt for ofte gennemføres EU-finansierede projekter, uden at borgerne ved særlig meget om eller overhovedet kender til, at EU deltager. EØSU beder derfor Kommissionen om at iværksætte en mere effektiv informationsstrategi, der henvender sig til borgerne og de forskellige typer af støttemodtagere.

2. **Generelle bemærkninger**

2.1. EØSU beklager dybt, at budgettet til samhørighedspolitikken er blevet reduceret med 10 % i faste priser. På den baggrund er udvalget stærkt imod de foreslåede nedskæringer i EU-budgettet og anbefaler, at medlemsstaterne finder løsninger til, hvordan budgettet kan holdes på det nuværende 2020-niveau.

2.2. Samhørighedspolitikken er en af de vigtigste faktorer for at bringe borgerne tættere på visionen om europæisk integration. Den har en klar merværdi med hensyn til jobskabelse, bæredygtig vækst, moderne infrastruktur, overvindelse af strukturelle hindringer, styrkelse af den menneskelige kapital og forbedret livskvalitet. Det er grunden til, at EØSU stærkt bifalder, at alle regioner er berettiget til støtte.

2.2.1. EU's samhørighedspolitik skal være en integreret del af en europæisk investeringsstrategi med en stærk territorial vinkel rettet mod at give de enkelte regioner de nødvendige redskaber til at forbedre deres konkurrenceevne. Det skal føre til økonomisk og strukturel omstilling, der sikrer en modstandsdygtig base i hver enkelt region med udspring i lokale styrker ([2]).

([1]) Artikel 174 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.
([2]) https://www.businesseurope.eu/sites/buseur/files/media/position_papers/ecofin/2017-06-09_eu_cohesion_policy.pdf.

2.3. EØSU tager til efterretning, at den nye tilgang, som stadig er baseret på tre kategorier (mindre udviklede regioner, overgangsregioner og mere udviklede regioner) i højere grad er skræddersyet. Selv om midler stadig overvejende tildeles på basis af BNP pr. indbygger, er der tilføjet nye kriterier (ungdomsarbejdsløshed, lavt uddannelsesniveau, klimaforandringer samt modtagelse og integration af migranter). EØSU mener, at dette i højere grad afspejler virkeligheden lokalt og regionalt, selv om EØSU i tråd med den konsekvensanalyse, som kræves af Udvalget for Forskriftskontrol ([3]), mener, at tilgangen kunne finjusteres yderligere.

2.4. EØSU er stærkt bekymret over Kommissionens forslag om at nedsætte medfinansieringssatserne, og hvordan det vil indvirke på mulighederne for, at støttemodtagere med færre økonomiske midler kan deltage. Medtagelse af moms som en støtteberettiget udgift er en positiv udvikling, selv om der allerede findes et element heraf i den indeværende periode.

2.5. Det bemærkes desuden, at der er situationer, hvor lande eller regioner, der var klassificeret som konvergensregioner i programperioden 2007-2013 med adgang til en medfinansieringssats på 80 % i perioden 2014-2020, nu vil blive klassificeret som overgangsregioner i perioden 2021-2027 med en medfinansieringssats på 55 %, dvs. et stort fald i den medfinansiering, de kan opnå. Efter EØSU's opfattelse skal der være en særlig tilgang til disse situationer. Desuden skal det bemærkes, at i projekter med privat finansiering, tildeles støttemodtagerne kun medfinansiering for den offentlige del.

2.6. Når det gælder regionerne i den yderste periferi, skal EU prioritere styrkelse af de bånd, som knytter dem til det europæiske fastland, og af borgernes tilhørsforhold til EU ([4]). EØSU hilser det velkommen, at regionerne i den yderste periferi fortsat vil modtage EU-særstøtte.

2.7. EØSU beklager dog, at **s**amhørighedspolitikken stadig ikke tilbyder helhedsløsninger på udfordringerne i de specifikke områder, der er nævnt i artikel 174 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde ([5]). Undersøgelser viser, at de centrale myndigheder ikke altid gør en indsats for de specifikke områder, der er nævnt i artikel 174. Derfor mener EØSU, at Kommissionen bør tilskynde medlemsstaterne til at inddrage lokale og regionale interessenter i indsatsen over for disse specifikke områder med respekt for de institutionelle og lovgivningsmæssige rammer i de pågældende lande.

3. **Almindelige principper**

3.1. EØSU er imod, at principperne om fremme af ligestilling mellem kønnene, ikkeforskelsbehandling, adgang for personer med handicap og bæredygtig udvikling er blevet fjernet fra det nye forslag til forordning om fælles bestemmelser. I EU-retten anlægges der en horisontal tilgang til disse principper ved fondenes programmering og anvendelse (artikel 7 i den gældende forordning om fælles bestemmelser og artikel 16 i forordningen for 2007-2013).

3.1.1. Det anbefaler derfor kraftigt, at artikel 7 i den gældende forordning om fælles bestemmelser 2014-2020 inkluderes i den nye forordning, og princippet forankres direkte i hovedteksten til forslaget til forordning om EFRU og Samhørighedsfonden Derudover insisterer EØSU på, at adgang for personer med handicap medtages i artikel 67 om udvælgelse af operationer i forslaget til forordning.

3.2. Da EU er deltagerstat i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (UNCRPD), finder EØSU det hensigtsmæssigt, at UNCRPD bliver en del af retsgrundlaget for den foreslåede forordning om fælles bestemmelser.

3.3. EØSU er overbevist om, at ægte partnerskaber på alle niveauer med økonomiske og sociale partnere og interessenter fra det organiserede civilsamfund i forbindelse med forberedelsen, gennemførelsen og den efterfølgende evaluering af programmer og projekter inden for EU's samhørighedspolitik forbedrer kvaliteten og resultaterne. EØSU har efterlyst en adfærdskodeks og bakker derfor kraftigt op om Kommissionens initiativ, ligesom det er enig i de foreslåede anbefalinger (artikel 6) ([6]). EØSU bemærker, at Kommissionens forslag muligvis vil skulle finjusteres for at kunne håndtere de sektorspecifikke udfordringer (først og fremmest udfordringer knyttet til den nationale sikkerhed), der er omfattet af programmerne for migration og sikkerhed.

([3]) SEC(2018) 268.
([4]) EUT C 161 af 6.6.2013, s. 52.
([5]) EUT C 209 af 30.6.2017, s. 9.
([6]) EUT C 44 af 15.2.2013, s. 23.

3.4. EØSU er af den faste overbevisning, at partnerskaber mellem administrative myndigheder og økonomiske og sociale partnere på EU-, nationalt og regionalt niveau, der udmøntes som flerniveau- og fleraktørforvaltning er et af de vigtigste kriterier for, at samhørighedspolitikken bliver vellykket. Det må være den grundlæggende forudsætning for indgåelse af partnerskabsaftaler og tildeling af EU-midler. EØSU hilser den nye, bindende formulering velkommen og anmoder udtrykkeligt lovgiverne om at bibeholde den nuværende formulering »inddrager«.

3.5. Med hensyn til adfærdskodeksen har EØSU taget de europæiske arbejdsmarkedsparters utilfredshed til efterretning og beder om, at kodeksen revideres og opdateres i direkte samråd med disse partnere. EØSU beder desuden om, at adfærdskodeksen bliver gjort bindende.

3.6. For at udbygge partnerskabernes kompetencer og effektivitet opfordrer EØSU til at indføre foranstaltninger til kapacitetsopbygning og teknisk bistand for de partnere, der er nævnt i artikel 6. Desuden ser EØSU gerne, at der etableres en mekanisme for årlig høring af de relevante parter.

3.7. EØSU er enig i, at hvert medlem af overvågningsudvalget skal have én stemme. For at sikre en rimelig balance ved beslutningstagning bør stemmevægtningen være 50 % til de administrative myndigheder og de myndigheder, der er nævnt i artikel 6, stk. 1, litra a), og 50 % til arbejdsmarkedsparterne og de partnere, der er opregnet i i litra b) og c). EØSU bemærker, at dette forslag eventuelt må justeres for at tackle følsomme spørgsmål, som f.eks. national sikkerhed.

4. **Forenkling**

4.1. EØSU mener, at det er yderst vigtigt, at de unødvendige administrative byrder for støttemodtagerne mindskes væsentligt, og at der samtidig er stor garanti for lovlighed og formel rigtighed. EØSU anerkender og bifalder, at Kommissionen i sit forslag tackler en række problemer i forhold til forenkling.

4.2. EØSU foreslår systematisk anvendelse af princippet i Small Business Act om, at administrative, revisions- og kontrolrelaterede formaliteter kun fremsendes én gang af projektledere til de direkte kompetente forvaltningsmyndigheder, som har ansvaret for at videreformidle dem til de nationale og europæiske forvaltningsmyndigheder.

4.3. EØSU anbefaler desuden at etablere en så forenklet de minimis-ordning for kontrol og revision som muligt for meget små projekter. Hvis den nærmeste forvaltningsmyndighed konstaterer og oplyser, at de forventede resultater er opnået, bør der ikke foretages yderligere kontrol og revision.

4.4. Det er en overdrivelse at betegne forordningen om fælles bestemmelser som ét regelsæt. Selv om der indgår syv fonde, er der en mangel på sammenhæng på grund af de mange »undtagelser fra reglerne«. Der er ofte forskellige bestemmelser for f.eks. Den Europæiske Hav- og Fiskerifond, Asyl- og Migrationsfonden, Fonden for Intern Sikkerhed og instrumentet for grænseforvaltning og visa. I tråd med konklusionerne fra Gruppen på Højt Niveau om Forenkling for perioden efter 2020 ([7]) mener EØSU, at lovpakken bør være langt enklere og styre uden om mikroforvaltning af midlerne.

4.5. Samtidig med at EØSU tager til efterretning, at de nye fonde, der skal tackle migrationskrisen og sikkerhedsspørgsmål ([8]), er blevet inkluderet i forordningen om fælles bestemmelser, finder det det meget beklageligt, at Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne ikke indgår i de nye regler, og at forbindelserne til ESF+ ikke er så stærke som tidligere. EØSU opfordrer Kommissionen til at genoverveje denne beslutning.

4.6. EØSU er enig i, at suspension af forpligtelser og ikke af betalinger bør prioriteres for at undgå at forværre kriser. Betalinger bør kun suspenderes, når der kræves øjeblikkelig handling og i tilfælde af væsentlig manglende overholdelse.

5. **Fleksibilitet**

5.1. Til fremme af virksomhedsetablering og -vækst er EU nødt til at støtte reformer, der skaber investeringsvenlige betingelser, hvor virksomheder kan trives, og forbedrer rammebetingelserne for iværksætteri. Samhørighedsmidler skal anvendes til at skabe bedre vækstbetingelser for nyetablerede virksomheder og innovative nystartede SMV'er og til at gøre generationsskifte i familievirksomheder nemmere. I den henseende mener EØSU, at samhørighedspolitikken skal sikre stabile, men smidige rammer ([9]).

([7]) http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/newsroom/pdf/simplification_proposals.pdf.
([8]) EUT C 75 af 10.3.2017, s. 63.
([9]) EUT C 81 af 2.3.2018, s. 1.

5.2. Med hensyn til de obligatoriske overførsler til Connecting Europe-faciliteten (CEF) konstaterer EØSU, at det samlede beløb, der skal overføres, fortsat vil være på det nuværende niveau, selv om finansieringen samlet set er blevet skåret ned med 10 %. Derfor vil de samlede overførte midler procentmæssigt reelt være højere end i den nuværende programmeringsperiode. EØSU er enig i den overordnede tilgang, så længe det samlede budget til samhørighedspolitikken forbliver på niveauet for 2014-2020.

5.3. Desuden er 100 % af de overførte midler til CEF på nuværende tidspunkt øremærket til de enkelte medlemsstater. Forslaget for den nye periode går ud på, at kun 70 % øremærkes til den enkelte medlemsstat, mens de resterende 30 % skal gå til projekter, som vælges af Kommissionen. EØSU er stærkt afvisende over for denne foreslåede tilgang.

5.4. EØSU hilser det velkommen, at der ikke længere vil være særlige regler for indtægtsskabende investeringer. EØSU tager desuden til efterretning, at der ikke vil være en procedure for store projekter (i stedet vil overvågningsudvalget holde øje med strategiske projekter). Dette er i sig selv en velkommen udvikling, men EØSU er betænkelig ved, hvordan validiteten af store projekter fortsat kan garanteres.

5.5. EØSU bifalder endvidere, at det bliver muligt at justere programmålsætninger og -ressourcer i lyset af ændrede omstændigheder, som vil gøre det muligt at rejse EU-midler fra dag 1 i tilfælde af en naturkatastrofe ([10]).

5.6. EØSU er enig i, at tilskud alene ikke kan lukke de store investeringshuller. De kan med god virkning suppleres af finansielle instrumenter, som har en løftestangseffekt og er mere markedsorienterede. EØSU bifalder derfor, at det bliver nemmere at kombinere tilskud og finansielle instrumenter, og at de nye rammer også omfatter særlige bestemmelser for at tiltrække mere privat kapital.

5.7. EØSU støtter forenklingen af den tekniske bistand fra medlemsstaterne og pointerer, at dette også bør gælde partnerne nævnt i artikel 6.

6. **Effektivitet**

6.1. EØSU beklager, at Kommissionen ikke har indledt en deltagelsesbaseret proces med henblik på en overordnet og integreret strategi for et bæredygtigt Europa i 2030 og tiden derefter. Det er uklart, hvilke prioriteter Kommissionen foreslår, at medlemsstaternes partnerskabsaftaler og operationelle programmer skal afstemmes med.

6.2. EØSU anbefaler, at Kommissionen afstemmer samhørighedspolitikken med FN's 2030-dagsorden, og at målene for bæredygtig udvikling forankres i hovedteksten til forordningen om fælles bestemmelser, der omfatter alle fonde.

6.3. EØSU er betænkelig ved de nye regler for tematisk koncentration. EØSU mener, at det er for restriktivt at koncentrere midlerne om to prioriteter. EØSU er betænkelig ved den universalløsning, som Kommissionen ønsker. EØSU mener, at den tematiske koncentration skal være så fleksibel, at finansieringsprioriteter kan rumme de forskellige udviklingsbehov på nationalt og regionalt plan.

6.4. Den stærkere kobling med det europæiske semester via de landespecifikke henstillinger ([11]) hilses velkommen af EØSU. Det er dog imod makroøkonomiske betingelser, som straffer regioner og borgere, der ikke er ansvarlige for makroøkonomiske beslutninger truffet på nationalt eller europæisk plan ([12]). EØSU er enig i, at det også er vigtigt at sikre fuld komplementaritet og koordination med det nye, forstærkede reformstøtteprogram.

6.5. EØSU påskønner de øgede synergier mellem bestemte programmer (anvendelse af et kvalitetsmærke), da det kan medvirke til at forenkle adgangen til finansiering, men på de fleste punkter er forslaget ikke tilstrækkeligt klart (f.eks. når strukturmidler, som det er tilfældet med redskabet til lokaludvikling styret af lokalsamfundet, kan kombineres med ELFUL).

6.6. Med hensyn til reglerne for frigørelse beklager EØSU, at forslaget ændrer den nuværende N+3-regel til en N+2-regel, og udvalget opfordrer Kommissionen til at genoverveje dette. EØSU ønsker, at der tages hensyn til behovene i de lande, som har haft vanskeligheder ved at implementere programmerne, og at de tilbydes mere, ikke mindre fleksibilitet.

([10]) EUT C 173 af 31.5.2017, s. 38.
([11]) https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/qe-02-17-362-en-n.pdf og https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/qe-01-14-110-en-c.pdf.
([12]) EUT C 191 af 29.6.2012, s. 30.

6.7. Desuden skal det bemærkes, at den administrative kapacitet især i de mindre medlemsstater og regioner kan komme under stærkt pres i de indledende faser i 2021-2027-perioden. Dette skal ses i lyset af, at samtidig med at medlemsstaterne er i gang med at lukke den nuværende programmeringsperiode, vil de være under pres for at starte gennemførelsen af de to sidste år i den nye programmeringsperiode (på grund af 5 + 2 tilgangen) og med en regel om N+2 samt et reduceret beløb til forfinansiering.

6.8. Eftersom det generelt kan være svært for små virksomheder og mikrovirksomheder og civilsamfundsorganisationer at udnytte mulighederne forbundet med de europæiske fonde, efterlyser EØSU støtte til tiltag, der giver dem bedre adgang til information, coaching og mentorordninger og øger deres indsatskapacitet.

7. **Programmering og gennemførelse**

7.1. EØSU bifalder, at der er færre politiske målsætninger, og at de ser ud til at være mere fleksible end de tidligere, men beklager, at de ikke er sat ind i en bredere strategisk sammenhæng.

7.2. EØSU hilser især den nye politiske målsætning »Europa tættere på borgerne« (målsætning 5) velkommen. EØSU håber, at medlemsstaterne tro mod denne målsætning (og kravene i artikel 17, stk. 3, litra g)) vil udarbejde og gennemføre deres programmer herunder i tæt samarbejde med borgerne, økonomiske og sociale partnere og civilsamfundsorganisationer.

7.3. EØSU er betænkelig ved, at der i første omgang kun programmeres fem år. EØSU kan se fordelene ved denne tilgang, men frygter, at det kan blive en tung administrativ byrde for myndigheder, der samtidig risikerer ikke at overholde frigørelsesreglerne.

7.4. Forenklingen af programmeringsdokumenterne (partnerskabsaftale, operationelle programmer) er en positiv udvikling. EØSU er især enig i forenklingen af partnerskabsaftalen og mener, at det bør være et strategisk dokument på højt niveau. Det er derfor vigtigt, at der gøres en indsats for at sikre, at medlemsstaternes programmer vedbliver med at være i tråd med EU's prioriteter og i synergi med hinanden. EØSU bifalder endvidere forenklingen vedrørende delegerede retsakter. For at forebygge risikoen for, at forvaltningsmyndighederne overregulerer, beder EØSU Kommissionen om, at de europæiske økonomiske og sociale aktører inddrages i formuleringen af de delegerede retsakter.

7.5. EØSU mener, at det er vigtigt, at der foreslås enkle løsninger, som sikrer, at de forskellige initiativer i relation til samhørighedspolitikken (strategier og programmer) på de forskellige territoriale niveauer hænger sammen horisontalt (f. eks. makroregionale strategier med tværnationale programmer) og vertikalt (mellem de forskellige territoriale niveauer). Derfor hilser EØSU artikel 17 velkommen og opfordrer Kommissionen til at fortsætte sit arbejde i denne retning.

7.6. Mere end halvdelen af verdens befolkning bor nu i byer, og dette tal forventes at stige til 70 % frem til 2050 ([13]). Derfor hilser EØSU den højere EFRU-øremærkning til integreret bæredygtig byudvikling velkommen, men beklager, at den ikke også gælder ESF+.

7.7. EØSU mener, at det er helt rigtigt at basere territorial udvikling på integrerede territoriale strategier, da det gør det muligt på lokalt plan at identificere potentialer og behov og iværksætte tiltag i partnerskab med alle lokale aktører for at imødekomme de konkrete kortlagte behov. EØSU mener, at dette er en god forvaltningsstrategi, som i høj grad bør tilskyndes og styrkes. I den forbindelse hilser EØSU det velkommen, at partnerne, ifølge artikel 6, skal involveres i udarbejdelsen og implementeringen af de territoriale strategier.

7.8. EØSU bifalder også de nye »øvrige integrerede redskaber«, der er nævnt i artikel 22, litra c), da de gør det muligt at identificere og anvende individuelt tilpassede og lokalt fungerende løsninger. Dog beklager det, at de kun kan anvendes til målsætning 5. Et sådant redskab bør kunne anvendes til alle politiske målsætninger. Da forklaringerne vedrørende dette nye redskab er temmelig vage, anbefaler EØSU, at Kommissionen uddyber dette, så medlemsstaterne motiveres til at udnytte denne mulighed maksimalt.

7.9. EØSU mener, at civilsamfundet bør inddrages tæt og repræsenteres i forvaltningsmekanismen for det nye europæiske initiativ for byområder, således at virkeligheden afspejles bedre, og det sikres, at lokale interesser er repræsenteret i foranstaltningerne derunder. EØSU er stærk tilhænger af, at der etableres en sådan forvaltningsmekaniske på europæisk plan, og at de relevante civilsamfundsaktører inddrages.

([13]) http://www.un.org/en/development/desa/news/population/world-urbanization-prospects-2014.html.

7.10. EØSU er af den klare overbevisning, at midlerne til samhørighedspolitikken er de mest synlige for borgerne og de økonomiske og sociale aktører. Tiltag, der modtager støtte, udgør et af de bedste bolværk mod EU-skepsis og antieuropæiske bevægelser. Det er derfor nødvendigt at sikre, at der er direkte og let tilgængelig information, som er indrettet efter de pågældendes aktiviteter, f.eks. i form af retningslinjer for god praksis. EØSU beder Kommissionen om at udvikle en strategisk kommunikationsplan i partnerskab med alle de berørte partnere.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden

(COM(2018) 372 final — 2018/0197 (COD))

(2019/C 62/14)

Ordfører: **Ioannis VARDAKASTANIS**

Medordfører: **Ester VITALE**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 11.6.2018
	Det Europæiske Råd, 19.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 177, 178, 304, og 349 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	3.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	138/0/1
(for/imod/hverken for eller imod)	

EØSU's udtalelse vedrører Kommissionens forslag af 29. maj 2018 til Europa-Parlamentets og Rådets forordning ([1]) om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og Samhørighedsfonden for perioden 2021-2027. Udtalelsen indeholder også nogle korte bemærkninger til visse bestemmelser i forslaget til forordning om fælles bestemmelser (CPR) ([2]), som direkte vedrører relevante aspekter af strukturen, indholdet og sammenhængen i samt den videre gennemførelse af Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Samhørighedsfonden.

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU bekræfter sit stærke engagement i og sin stærke tro på samhørighedspolitikken, som det anser for at være et afgørende instrument til at bringe EU tættere på borgerne og **håndtere forskelle mellem EU-regionerne og uligheder mellem borgerne**.

1.2. EØSU er bekendt med Kommissionens argumentation, men er helt uenig i de generelle nedskæringer i samhørighedspolitikken, navnlig nedskæringerne på 12 % i EFRU og 46 % i Samhørighedsfonden. Udvalget opfordrer derfor Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet til at forhøje budgetforslaget, så der som minimum fastholdes de samme midler i faste priser som inden for den aktuelle finansielle ramme.

1.3. EØSU understreger, at nedsættelsen af de **europæiske medfinansieringssatser** kommer til at hindre projektgennemførelsen, navnlig for de medlemsstater, der oplever budgetproblemer, og selvfølgelig de medlemsstater, som krisen er gået mest ud over.

1.4. EØSU anmoder Kommissionen om at gøre kriterierne for **medfinansiering mere fleksible**, så der tages hensyn til den enkelte medlemsstats økonomiske og finansielle situation, og opfordrer til, at der gøres brug af den bestemmelse, som udvalget i flere af sine seneste udtalelser har anbefalet, nemlig at investeringsudgifter ikke medregnes i opfyldelsen af målene for underskud i stabilitets- og vækstpagten.

([1]) COM(2018) 372 final — 2018/0197 (COD), COM(2018) 372 final — BILAG I, COM(2018) 372 final — BILAG II.
([2]) COM(2018) 375 final.

1.5. EØSU mener ikke, at Kommissionens forslag om at genindføre N+2-reglen underbygges af den praktiske erfaring eller resultatanalyserne af N+3-reglens gennemførelse. Udvalget er derfor uenig i forslaget og opfordrer Kommissionen til at bibeholde N+3-reglen i den nye programmeringsperiode.

1.6. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag om at **forenkle** fondsudnyttelsen hvad angår opbygning, administration og forvaltning, da dette er med til at sikre lettere og mere effektiv adgang til fondene. Fondsforenklingen bør dog ikke føre til en underminering af de principper og værdier, der er en fast del af EU-retten.

1.7. EØSU glæder sig over, at Kommissionens forslag forbedrer **flerniveaustyringen ved at lægge vægt på delt forvaltning**, hvilket øger civilsamfundsorganisationernes og andre interessenters deltagelse i planlægningen, gennemførelsen, evalueringen og overvågningen af fondsudnyttelsen. Den europæiske adfærdskodeks for partnerskab bør dog respekteres fuldt ud på alle niveauer og **styrkes gennem stærke garantier og foranstaltninger**, der sikrer fuld gennemførelse. Overholdelse af adfærdskodeksen bør betragtes som en grundforudsætning. Herved får interessenterne og civilsamfundsorganisationerne en afgørende rolle **som formidlingsorganer**, der bringer projekterne nærmere slutmodtagerne.

1.8. EØSU peger på, at civilsamfundsorganisationerne ikke er inddraget på en struktureret måde i tilsynet med samhørighedspolitikkens gennemførelse på EU-plan. Det anbefaler derfor kraftigt, at Kommissionen opretter et samhørighedsforum for det europæiske civilsamfund med deltagelse af arbejdsmarkedets parter, civilsamfundsorganisationer og andre interessenter, som årligt hører arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer om fremskridt i gennemførelsen af samhørighedspolitikken i hele programmeringscyklussen 2021-2027.

1.9. EØSU anbefaler, at Kommissionen **indarbejder målene for bæredygtig udvikling (SDG)** effektivt i samhørighedspolitikken gennem forordningerne om CPR, EFRU og Samhørighedsfonden ved at sikre tværgående inddragelse af dem i alle fondenes prioriteter — ikke blot klimatiltagene.

1.10. EØSU foreslår, at der for **tyndt befolkede områder, isolerede områder, mindre øer og bjergområder** i overensstemmelse med artikel 174 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde gælder de samme krav om tematisk koncentration, samme anvendelsesområde for støtte og fordele og de samme undtagelser som for regionerne i den yderste periferi. Investeringsstrategier bør rettes mod målene for makroregioner og territorialt og grænseoverskridende samarbejde, især med henblik på håndteringen af komplekse fænomener som migration.

1.11. EØSU anbefaler, at **budgettet til europæisk territorialt samarbejde/Interreg øges** i den nye programmeringsperiode, så programmet effektivt kan fuldføre sin mission og opfylde sine mål. EØSU foreslår endvidere, at EFRU støttes i en grad, så den grænseoverskridende mekanisme kan gennemføres. Derudover mener EØSU, at investeringsstrategierne bør orienteres mod makro- og kystregionernes målsætninger.

1.12. EØSU opfordrer Kommissionen til at tage højde for andre **sociale indikatorer** ud over bruttonationalindkomsten (BNI) pr. indbygger til at klassificere medlemsstaterne efter de krav om tematisk koncentration, der finder anvendelse på dem.

1.13. EØSU støtter konceptet bag tematisk koncentration, men opfordrer Kommissionen til en **afbalanceret fordeling** af kravene om tematisk koncentration i forbindelse med investeringerne mellem de politiske målsætninger (PO'er), da støtten til PO 3-5 synes at være utilstrækkelig til at opfylde de socioøkonomiske behov og skabe et mere borgernært Europa.

1.14. EØSU beklager, at Kommissionen ikke i nogen af sine forslag til forordning kommer ind på horisontal inddragelse af **lighed, ikke-forskelsbehandling og tilgængelighed for personer med handicap**. Udvalget anbefaler derfor på det kraftigste, at artikel 7 i den gældende forordning om fælles bestemmelser (CPR) for 2014-2020 integreres i forslaget til den nye CPR, og at dette princip direkte indbygges i hovedteksten i forslaget til forordningerne om EFRU og Samhørighedsfonden. Endvidere kan EØSU stærkt anbefale at inkorporere adgang for personer med handicap i artikel 67 — om udvælgelse af operationer — i forslaget til forordning om fælles bestemmelser.

1.15. EØSU understreger, at **FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (UNCRPD) bør integreres fuldt ud i hovedteksten** i forslaget til forordningerne om EFRU og Samhørighedsfonden samt i forordningen om fælles bestemmelser. FN-konventionen bør navnlig integreres fuldt ud i retsgrundlaget for EFRU og Samhørighedsfonden, og tilgængelighed for personer med handicap bør være et obligatorisk kriterium for støtteberettigelse.

1.16. EØSU opfordrer Kommissionen til at sikre, at opførelse eller renovering af segregerede institutionelle plejefaciliteter **udelukkes fra anvendelsesområdet** for støtte inden for rammerne af EFRU og Samhørighedsfonden. Derimod skal social inklusion gennem **overgang fra institutionel pleje til pleje i nærmiljøet** styrkes.

1.17. EØSU glæder sig over den forbedrede **koordinering af de forskellige fonde** samt forbindelsen mellem dem og det europæiske semester samt reformstøtteprogrammerne.

1.18. EØSU mener, at indførelsen af makroøkonomiske betingelser, der fastlægges på nationalt og europæisk plan, skaber store hindringer for regioner, kommuner og for andre interessenter og borgere, når de skal anvende midlerne, hvorfor EØSU helt må afvise dem. Det opfordrer Kommissionen til at genoverveje indførelsen af sådanne kriterier.

1.19. EØSU er af den overbevisning, at gennemførelsen af den **europæiske søjle for sociale rettigheder bør prioriteres inden for rammerne af samhørighedspolitikken** og ikke blot inden for ESF+. Derfor anbefaler udvalget kraftigt, at mindst 10 % sættes af til politisk målsætning (PO) nr. 4 under EFRU, der drejer sig om **oprettelse af det regionale initiativ for social bæredygtighed**.

2. **Generelle bemærkninger**

2.1. EØSU anser stadig samhørighedspolitikken — som den har gjort i mange år — for at være en af grundpillerne i opfyldelsen af EU's integrationsmål, og i en tid præget af usikkerhed og stigende populisme, nationalisme og EU-skepsis mener det derfor, at samhørighedspolitikken er den egentlige, rigtige vej til inddragelse af borgerne i EU-projektet.

2.2. EØSU understreger, at samhørighedspolitikken og dens finansieringsinstrumenter kunne have været brugt til at forelægge en ny positiv fortælling om det europæiske projekt for EU-borgerne.

2.3. EØSU peger derfor på, at Kommissionens forslag ikke har været tilstrækkeligt politisk ambitiøst, hvilket konkret er kommet til udtryk i nedskæringer i faste priser på henholdsvis 12 % og 46 % i EFRU's og Samhørighedsfondens budgetter sammenlignet med de aktuelle budgetter som anført i forslaget til den flerårige finansielle ramme for perioden 2021-2027. Kommissionen foreslår disse nedskæringer, selv om den i sin begrundelse anerkender, at EFRU og Samhørighedsfonden tegner sig for 50 % af de offentlige investeringer i mange lande. Nedskæringerne får således en negativ effekt på de lande, der er i gang med en økonomisk stabilisering efter krisen, og hvis borgere må se stramninger i øjnene. Mange lande oplever høj og i nogle tilfælde stigende fattigdom og ulighed. Der er dog store forskelle landene imellem, blandt og inden for regionerne og mellem de enkelte befolkningsgrupper, navnlig hvad angår de sociale indikatorer for kvinder, romaer, handicappede, ældre osv.

2.4. EFRU og Samhørighedsfonden har afgørende betydning for de europæiske regioners økonomiske og sociale udvikling og samhørighed. EØSU opfordrer derfor til **fortsat finansiering af samhørighedspolitikkerne** i den flerårige finansielle ramme for perioden 2021-2027 med et niveau i faste priser, der som minimum svarer til den aktuelle finansielle rammes ([3]).

2.5. Kommissionens forslag om at foretage en **nedskæring af medfinansieringssatserne** for de tre kategorier ([4]) af regioner undergraver muligheden for at få adgang til og anvende midlerne på lige vilkår, især for medlemsstater med større udgiftsproblemer og dem, der er blevet hårdest ramt af krisen.

2.6. EØSU støtter bestræbelserne på at **forenkle** samhørighedspolitikken og glæder sig over, at antallet af målsætninger er reduceret fra 11 til 5, da dette gør det muligt at koncentrere midlerne på de prioriterede områder, der har at gøre med virksomhedernes konkurrenceevne og med personlige rettigheder. Færre, klarere og kortere regler bør dog ikke betyde mindre effektive bestemmelser rettet mod opfyldelsen af politikkens generelle og specifikke mål. Rent konkret bør den øgede forenkling, der indgår i forslaget til forordning, ikke gå ud over de tværgående principper, som er en integreret del af EU-retten.

2.7. For at kunne øge investeringseffektiviteten er der i høj grad brug for en forenkling, som realiseres gennem mere ensartede fonde og lettere adgang for støttemodtagerne, navnlig ved at lade medlemsstaterne stå for en større del af forvaltningen og ved at øge anvendelsen af forenklede omkostningsmuligheder. Ved at udvide princippet om én enkelt

([3]) Se EØSU's udtalelse om den flerårige finansielle ramme efter 2020 (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 106).
([4]) Se EØSU's udtalelse om den flerårige finansielle ramme efter 2020 (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 106).

revision og større fokus på de nationale, regionale og lokale myndigheder vil der også opnås højere effektivitet i udgifterne til teknisk bistand. EØSU glæder sig endvidere over styrkelsen af **e-samhørighed og dataudveksling**, da disse elementer forbedrer EFRU's og Samhørighedsfondens gennemsigtighed og effektivitet. EØSU bifalder Kommissionens forslag om at styrke det interregionale samarbejde gennem strategien for intelligent specialisering (S3).

2.8. EØSU mener, at de specifikke grænseregioner, som ofte oplever problemer med infrastruktur, tilvejebringelse af offentlige tjenester, kommunikation og transport bl.a. på grund af deres geografiske og/eller historiske kendetegn, på afgørende vis kan støttes gennem **europæisk territorialt samarbejde**. Interreg bør fungere som værktøj til at fremme disse regioners, underregioners og lokalområders økonomiske og sociale konvergens i praktisk henseende, og EØSU foreslår derfor, at budgettet til dette instrument forhøjes. EØSU anbefaler endvidere på det kraftigste, at der stilles EFRU-midler til rådighed for at støtte den grænseoverskridende mekanismes effektive funktion og gennemførelse.

2.9. **Lighed, ikkeforskelsbehandling og tilgængelighed** omtales ganske vist i præamblen, men EØSU er af den faste overbevisning, at disse aspekter bør integreres fuldt ud i hovedteksten i forordningerne om EFRU og Samhørighedsfonden for at gøre dem til obligatoriske kriterier for berettigelse til støttetildeling, og at tilgængelighed for personer med handicap skal inkorporeres i artikel 67 — om udvælgelse af operationer — i forslaget til forordning om fælles bestemmelser ([5]).

2.10. Det er fortsat »**Berlin-metoden**«, der finder anvendelse på regionernes klassificering, dvs. at kravene om tematisk koncentration for den enkelte region udelukkende fastsættes på grundlag af regionens bruttonationalindkomst og befolkningstal ([6]). Kommissionen har ikke desto mindre besluttet at tilføje nye indikatorer for tildelingsmetoden, herunder arbejdsløshed, nettomigration og drivhusgasemissioner. Selv om denne løsning måtte være med til at sikre en mere korrekt støttefordeling på grundlag af regionernes behov, ville kravene om tematisk koncentration fortsat bygge på en klassificeringsmetode, der ikke tager hensyn til disse uligheder.

2.10.1. Det betyder, at mange regioner i »gruppe 1«-medlemsstater måske nok får den »korrekte« bevilling, hvad angår uligheder, hvor der ikke kun kigges på BNI, men efterfølgende skal opfylde kravene om tematisk koncentration, hvilket kunne begrænse deres evne til at håndtere disse uligheder. Den begrundelse, der gives i konsekvensanalysen — som svar på kravet fra Udvalget for Forskriftskontrol ([7]) — for valget af »Berlin-metoden«, forklarer ikke, hvorfor der ikke er taget hensyn til andre relevante indikatorer. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at genoverveje denne tilgang.

2.11. I henhold til artikel 174 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde oplever **tyndt befolkede områder** og isolerede områder, herunder mindre øer, særlige kommunikationsproblemer — bl.a. med hensyn til internetadgang — og transportproblemer. Derudover mangler de generelt social infrastruktur (bl.a. på sundheds- og uddannelsesområdet). I disse regioner er befolkningen spredt, og der mangler beskæftigelsesmuligheder, hvilket resulterer i en foruroligende aldringsgrad og fører til en gradvis stigning i omkostningerne ved levering af offentlige tjenester. Dette gør det vanskeligere at udvikle beskæftigelsesprogrammer og tiltrække virksomheder.

2.11.1. I forslaget afsættes en del af budgettet til disse regioner og til dem, der er klassificeret som regioner i den yderste periferi. Klassificeringen placerer regionerne i den yderste periferi i »gruppe 3«, men tager ud over BNI pr. indbygger ikke hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende i tyndt befolkede områder. EØSU mener, at problemerne i de tyndt

([5]) Artikel 7 i forordningen om fælles bestemmelser for 2014-2020 er slettet. Kommissionen har i stedet valgt at medtage et krav til medlemsstaterne om projektudvælgelse i artikel 67 i forslaget til forordning om fælles bestemmelser for den flerårige finansielle ramme for perioden 2021-2027. Artikel 67 nævner imidlertid ikke noget om tilgængelighed.

([6]) Det nye forslag om en tematisk koncentration af EFRU opdeler medlemsstaterne i tre grupper alt efter deres BNI: »gruppe 1« er stater med en BNI på 100 % af EU-gennemsnittet eller derover, »gruppe 2« er stater med en BNI på mellem 75 % og 100 %, og »gruppe 3« er stater med en BNI på under 75 % af EU-gennemsnittet og stater i den yderste periferi, når det gælder programmer inden for målet »investeringer i beskæftigelse og vækst«. I henhold til kravene om tematisk koncentration for de forskellige regionale grupper foreslås det, at medlemsstaterne i »gruppe 1« afsætter mindst 85 % af deres ressourcer til PO 1 og PO 2 og mindst 60 % til PO 1, at »gruppe 2« som minimum afsætter 45 % af budgettet til prioriteter under PO 1 og mindst 30 % til PO 2, og at »gruppe 3« afsætter mindst 35 % af deres ressourcer til PO 1 og som minimum 30 % til PO 2.

([7]) SEC(2018) 268.

befolkede områder og isolerede områder kræver en særlig tilgang med tilstrækkelig støtte og korrekte krav om tematisk koncentration, og at disse regioner derfor bør omfattes af samme anvendelsesområde for støtte, når det gælder tematisk koncentration, og de samme undtagelser som for regionerne i den yderste periferi.

2.12. EØSU glæder sig over den forbedrede **koordinering mellem de syv fonde med delt forvaltning** — der overvejende er blevet oprettet på baggrund af forslaget til forordning om fælles bestemmelser — hvilket opfylder et væsentligt krav fra interessenternes side. For EFRU og Samhørighedsfonden spiller navnlig forbindelsen til det foreslåede reformstøtteprogram ([8]) en rolle, da den bidrager til at knytte programmernes gennemførelse til de henstillinger, der er blevet fremsat inden for rammerne af det europæiske semester, i det omfang de er socialt bæredygtige. Dette styrker investeringseffektiviteten. Denne kombination bør omfatte konkrete forhandlinger mellem nationale myndigheder og EU-myndigheder med aktiv deltagelse af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer.

2.13. EØSU anerkender, at det er vigtigt at **kombinere de forskellige fonds- og værktøjstyper** med samhørighedspolitikkens fonde, især de finansielle instrumenter, for hermed at opfylde målsætningerne mere effektivt. Ved at mobilisere private midler sikres og mangedobles merværdien af investeringer, og der sikres en bredere fordeling af fordelene.

2.14. EØSU glæder sig over den styrkede **fleksibilitet**, der opnås ved, som foreslået af Kommissionen, at tilpasse fondene og programmerne til uforudsete situationer, der måtte opstå. Den foreslåede forbindelse mellem de landespecifikke henstillinger, programmeringsperioden og midtvejsevalueringen er afgørende for fondenes effektivitet. Der kræves dog en høj grad af årvågenhed, hvis der for ofte opstår ændringer, idet disse kan virke forstyrrende på programmeringen. Derudover kan forslaget om først at foretage støttetildelingen i de sidste to år nemt komme til at betyde, at det bliver vanskeligt at udnytte midlerne af tidsmæssige årsager.

2.15. EØSU anerkender stigningen i den foreslåede flerårige finansielle ramme for perioden 2021-2027 sammenlignet med perioden 2014-2020, hvad angår den andel, Kommissionen foreslår at sætte af til **klimamålsætninger**, nemlig 30 % af EFRU's og 37 % af Samhørighedsfondens midler. Dette mål spiller en vigtig rolle, og det er af afgørende betydning, at fondene er i stand til at opfylde det. Derfor mener EØSU, at en større stigning bør indgå i overvejelserne.

2.16. I sin begrundelse for de foreslåede udgifter til klimamålsætningerne henviser Kommissionen til målene for bæredygtig udvikling. EØSU mener, at Kommissionen bør overveje en bredere tilpasning af forslaget til forordning og de fem foreslåede prioriteter for programmeringen og gennemførelsen af fondene til målene for bæredygtig udvikling. Dette bør opnås ved at sikre, at forordningen også omfatter bæredygtighedsmålenes sociale og økonomiske aspekter.

2.17. Kommissionen præsenterer en **model for flerniveaustyring** med fokus på delt forvaltning af programmerne mellem Kommissionen og medlemsstaterne, som nu får et mere direkte ansvar. Derudover er der en klarere opdeling af ansvarsområder, og de regionale og lokale myndigheders samt arbejdsmarkedsparternes og civilsamfundsorganisationernes bidrag ([9]) er blevet øget. Der bør dog indføres stærke garantier og særlige foranstaltninger for at give arbejdsmarkedsparterne og civilsamfundsorganisationerne en afgørende rolle **som formidlingsorganer**, så projekterne kan udvikles mere effektivt og bringes nærmere slutmodtagerne.

2.18. EØSU understreger behovet for et styrket partnerskab med samt øget deltagelse og inddragelse af civilsamfundsorganisationer og andre interessenter i tilsynet med samhørighedspolitikken på EU-niveau. EØSU mener faktisk, at udvalget vil kunne afhjælpe dette problem på EU-plan på en yderst proaktiv, inkluderende og effektiv måde, og foreslår derfor, at der oprettes et **samhørighedsforum for det europæiske civilsamfund**, som skal overvåge samhørighedspolitikken, og som udvalget står til rådighed til at forvalte.

2.19. EØSU glæder sig over, at Kommissionen har valgt at afvige fra den traditionelle tilgang til **teknisk bistand** ved at fjerne den prioriterede målsætning, der fandt anvendelse i forbindelse med støtteforvaltningen. Forslaget opererer i stedet med en generel fast takst på 2,5 % af hvert program, hvortil kan føjes op til 100 % af investeringen, hvilket skal dække udgifter til teknisk bistand. Andre investeringer inden for rammerne af kategorien teknisk bistand kan om nødvendigt også medfinansieres ud over de 2,5 %. EØSU hilser denne forenklede tilgang velkommen. Ud over at prioritere proportionalitetsprincippet og forbedre fleksibiliteten og partnerskabsforvaltningen har Kommissionen valgt ikke at begrænse størrelsen af de beløb, der tildeles til styrkelse af partnernes institutionelle kapacitet, herunder de organer, der repræsenterer civilsamfundet.

([8]) COM(2018) 391 — 2018/0213 (COD).

([9]) Dette omfatter miljøpartnere og organer, som er ansvarlige for at fremme social inklusion, grundlæggende rettigheder, rettigheder for personer med handicap, ligestilling mellem kønnene og ikke-forskelsbehandling, jf. artikel 6 i forslaget til forordning om fælles bestemmelser.

2.20. EØSU er uenig i forslaget om at ændre **N+3-reglen til N+2** og opfordrer Kommissionen til at genoverveje dette. I den forbindelse bør fleksibilitetstilgangen nærmere afstemmes efter behovene i de lande, regioner, underregioner, lokalsamfund og hos de interessenter, der har haft de største problemer med programmernes gennemførelse, og gennemførelsesproceduren bør tilpasses de enkelte medlemsstaters kapaciteter og de betingelser, der gør sig gældende for dem. Derudover betyder den genindførte N+2-regel, at programmeringen og gennemførelsen skal foregå mere effektivt, da der er afsat et år mindre til attestering af betalingerne.

3. **Særlige bemærkninger**

3.1. EØSU mener, at de specifikke målsætninger for EFRU og Samhørighedsfonden (artikel 2) bør omfatte områder som **socialøkonomien og adgangen til infrastruktur** og tjenesteydelser for alle EU-borgere, og at der specifikt bør henvises til **tyndt befolkede områder og øer**, jf. artikel 174 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

3.2. EØSU mener, at bilag I og II bør revideres i overensstemmelse hermed, således at der for ovennævnte områder fastsættes fælles output- og **resultatindikatorer** samt **præstationsindikatorer**.

3.3. EØSU anerkender PO 1 og PO 2 som politiske målsætninger med en høj merværdi, men understreger, at EFRU's og Samhørighedsfondens effektivitet i behandlingen af PO 3-5 undermineres, hvis disse to områder får tilknyttet meget høje procenttal inden for alle tre regionale grupper. Derfor opfordrer EØSU Kommissionen til at revurdere **kravene om tematisk koncentration** (artikel 3, stk. 4) for at sikre en afbalanceret indsats og en reel afhjælpning af sociale uligheder, herunder fattigdom og forskelsbehandling, hvilket er nødvendigt for at opnå inklusiv vækst.

3.4. EØSU fremhæver, at byudvikling hænger tæt sammen med modernisering og fornyelse af den lokale infrastruktur og lokale tjenesteydelser, og hilser det derfor velkommen, at EFRU omfatter et **europæisk initiativ for byområder**, som er knyttet til den europæiske dagsorden for byer. EØSU anbefaler dog kraftigt, at Kommissionen øger den økonomiske støtte til dette initiativ og samtidig gør det tværgående, så det dækker de tre søjler i 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling, f. eks. med henblik på at udvikle intelligente og tilgængelige byer.

3.5. EØSU glæder sig over inddragelsen af den horisontale grundforudsætning nr. 4 om nationale rammer for gennemførelsen af **FN's konvention om rettigheder for personer med handicap**. Udvalget fremsætter imidlertid følgende bemærkninger:

3.5.1. Da EU er deltagerstat i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap, hvorfor det er obligatorisk for EU at gennemføre konventionen, er det hensigtsmæssigt, at **FN's konvention om rettigheder for personer med handicap integreres i retsgrundlaget** for forslaget til forordning om EFRU og Samhørighedsfonden.

3.5.2. **Tilgængeligheden** for personer med handicap, herunder varers, tjenesters og infrastrukturers tilgængelighed, **bør indgå i anvendelsesområdet** for forslaget til forordning og fastsættes **som obligatorisk kriterium for støtte til projekter** inden for hver af de omfattede sektorer. EØSU anbefaler derfor på det kraftigste, at punkt 5 i indledningen til forslaget til forordning om EFRU og Samhørighedsfonden — »Medlemsstaterne bør også overholde forpligtelserne i FN's konvention om rettigheder for personer med handicap og sikre tilgængelighed i overensstemmelse med artikel 9 og i overensstemmelse med Unionens lovgivning, der harmoniserer tilgængelighedskrav for produkter og tjenesteydelser« — inddrages i forordningens hovedtekst.

3.5.3. **EU-retten** har givet anledning til en tværgående tilgang til fremme af **lighed, ikkeforskelsbehandling og tilgængelighed** for personer med handicap i forbindelse med programmeringen og gennemførelsen af fondene i kraft af **artikel 7** i den gældende forordning om fælles bestemmelser ([10]) og **artikel 16** i forordningen om fælles bestemmelser for 2007-2013. EØSU anbefaler derfor kraftigt, at **artikel 7** i forordningen om fælles bestemmelser for 2014-2020 **integreres** i forslaget til den nye forordning om fælles bestemmelser.

3.6. EØSU er skuffet over, at den forpligtelse inden for rammerne af EFRU, der blev lanceret i den flerårige finansielle ramme for 2014-2020 om at fremme **overgangen fra institutionel pleje til pleje i nærmiljøet**, ikke er blevet videreført i den foreslåede forordning. Artikel 2, litra d), i forslaget til forordning om EFRU prioriterer øget socioøkonomisk integration »gennem integrerede foranstaltninger, herunder boliger og sociale ydelser«. Der er her tale om en vigtig bestemmelse, men det er ikke sikkert, at denne særlige målsætning er nok til at sikre, at personer, navnlig de dårligst stillede, vil blive integreret i samfundet gennem målrettede investeringer i afinstitutionalisering. EFRU-investeringerne spiller en afgørende rolle for den

([10]) Forordning (EU) nr. 1301/2013.

sociale inklusion, og derfor foreslår EØSU, at det sikres, at EFRU udelukkende investerer i tjenester, der fremmer den sociale inklusion, og at anvendelsen af midler til konstruktion eller renovering af segregerede institutionelle plejefaciliteter udelukkes fra EFRU's og Samhørighedsfondens anvendelsesområde. Det er vigtigt, at både det positive incitament og den negative forpligtelse bibeholdes og styrkes i forslaget til forordning om EFRU.

3.7. Det foreslås, at en tredjedel af ESF+-midlerne bør anvendes til at støtte gennemførelsen af den **europæiske søjle for sociale rettigheder**, men EØSU er overbevist om, at det vil være bedst at prioritere finansiering via EFRU-budgettet således, at den effektivt støtter gennemførelsen af PO 4. Derfor anbefaler EØSU på det kraftigste, at der som minimum bevilges 10 % til EFRU's PO 4 om oprettelse af det **regionale initiativ for social bæredygtighed** med henblik på at fremme social inklusion og tilgængelighed på en systematisk og sammenhængende måde.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om offentliggørelse af oplysninger om bæredygtige investeringer og bæredygtighedsrelaterede risici og om ændring af direktiv (EU) 2016/2341

(COM(2018) 354 final — 2018/0179 (COD))

(2019/C 62/15)

Ordfører: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Anmodning om udtalelse	Rådet for Den Europæiske Union, 6.7.2018
	Europa-Parlamentet, 5.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	3.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	174/7/4
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. De finansielle aktører bidrager til omstillingen af EU's økonomi mod et grønnere og mere robust og cirkulært system ved at integrere ESG-faktorerne ([1]) i:

— **rådgivningen** af slutinvestorer, idet disse adspørges om deres bæredygtighedspræferencer

— **sammensætningen** eller udvælgelsen af en portefølje af finansielle aktiver

— **gennemsigtig formidling** og **pålidelig dokumentation** i forbindelse med **beslutningstagningen**

— de ***forudgående*** oplysninger i førkontraktlige dokumenter om integrationen af **risici** og de forventede virkninger

— de periodiske rapporter ved at angive det finansielle produkts samlede bæredygtighedsvirkning ved hjælp af relevante bæredygtighedsindikatorer.

1.2. **Målene for bæredygtig udvikling** ([2]) og **Parisaftalen** om **klimaændringer** udgør søjlerne i den fælles bæredygtighedsindsats, og **Kommissionens handlingsplan for bæredygtig finansiering** ([3]) vil understøtte denne nye arkitektur.

1.3. Som udgangspunkt arbejdes der på basis af strengt **videnskabelig dokumentation** hen imod en definition af, hvilke **aktiviteter der er bæredygtige**, ved hjælp af en cost-benefit-analysemetode for hele projektets levetid, hvorved de ydre virkninger på miljø, samfund og økonomi værdiansættes.

([1]) Miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige faktorer.
([2]) Målene for bæredygtig udvikling blev udviklet på FN's konference om bæredygtig udvikling i Río de Janeiro i 2012.
([3]) COM(2018) 97 final.

1.4. Med udgangspunkt i miljøfaktoren bør de garantier for **sociale sikkerhedsforanstaltninger**, som der er blevet truffet aftale om på internationalt niveau ([4]), samt den europæiske søjle for sociale rettigheder ([5]), respekteres ([6]). EØSU mener, at sikkerhedsforanstaltningerne også bør omfatte de sociale og ledelsesmæssige faktorer og ikke mindst god forvaltning på skatteområdet (i virksomhederne såvel som i institutionerne).

1.5. EØSU bifalder **handlingsplanens udformning**. Denne udtalelse fokuserer på de foranstaltninger, der knytter sig til at dreje kapitalstrømmene hen imod bæredygtige investeringer og derfor i høj grad påvirker de tillidsforpligtelser, som påhviler kapitalmarkedsaktørerne, hvis svageste led — slutinvestoren — vil kunne tilpasse sine investeringsbeslutninger, som træffes på grundlag af oplysninger om bl.a. bæredygtighed, efter sine præferencer. Både det nye forslag til forordning såvel som ændringen af direktivet føjer tyngde, sammenhæng og effektivitet til udviklingen af handlingsplanen.

1.6. Man taler om, at ***øjeblikket er inde*** til at gøre en dyd ud af nødvendigheden, nemlig at styrke »værdiernes Europa« og tage styringen på bæredygtighedsområdet. EØSU holder i den forbindelse stærkt på en udformning af **bæredygtige paneuropæiske finansielle produkter** — ud fra en overbevisning om, at disse vil bidrage til at give mere og et bedre EU.

1.7. EØSU støtter Kommissionens forslag om at oprette en **platform for bæredygtig finansiering**, som er sammensat af eksperter fra såvel den offentlige som den private sektor. EØSU bør være en del heraf.

1.8. Endelig understreger EØSU behovet for at sikre civilsamfundets og arbejdsmarkedets parters deltagelse i hele processen.

2. **Baggrund**

2.1. *Generel ramme: Handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst*

2.1.1. På den lange vej mod at fuldføre den finansielle Union har midtvejsevalueringen af kapitalmarkedsunionen fokuseret på at mobilisere de europæiske opsparinger ved at fremme private investeringer i bæredygtige projekter. I handlingsplanen for finansiering af bæredygtig vækst, som Kommissionen lancerede den 8. marts 2018, er der fastlagt en intelligent og detaljeret køreplan for at opfylde denne forpligtelse.

2.1.2. Det Økonomiske og Sociale Udvalg glæder sig meget over dette initiativ, hvis ti foranstaltninger fastsætter en række sammenhængende og velforbundne foranstaltninger, som bør vedtages før udgangen af 2019.

2.1.3. Forslaget om ændring af den lovgivningsmæssige ramme, som denne udtalelse handler om, er forbundet med de finansielle aktørers tillidsforpligtelser.

2.1.4. Det er især knyttet til handlingsplanens foranstaltning 7 om indarbejdelse af bæredygtighed i investeringsporteføljerne og korrekt udbredelse heraf — og derfor også til foranstaltning 4 om rådgivning til slutinvestoren. Det berører desuden delvist foranstaltning 9, eftersom det er en uomgængelig forudsætning, at virksomhederne fremlægger relevante og harmoniserede ikkefinansielle oplysninger.

2.1.5. EØSU vedtager i forbindelse med denne første sammenhængende runde af handlingsplanens foranstaltninger en udtalelse om klassificeringssystemet (foranstaltning 1) og bæredygtighedsbenchmarks (foranstaltning 5) ([7]).

2.2. *Institutionelle investorers og kapitalforvalteres forpligtelser med hensyn til bæredygtighed*

2.2.1. Der foreslås en **forordning** om integration af bæredygtighedshensyn i beslutningstagningsprocessen og offentliggørelse af oplysninger om bæredygtige investeringer og bæredygtighedsrelaterede risici og om **ændring af direktiv (EU) 2016/2341** om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskassers aktiviteter og tilsynet hermed samt Kommissionens **delegerede retsakter** om en sammenhængende tilpasning af direktivet om markeder for finansielle instrumenter (MIFID II-direktivet) og direktivet om forsikringsdistribution (IDD-direktivet) med støtte fra tilsynsmyndighederne.

2.2.2. Forslaget handler om at sikre, at kapitalforvalterne, de institutionelle investorer, forsikringsselskaberne og investeringsrådgiverne inddrager **miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige faktorer** i deres investeringsbeslutninger (foranstaltning 7) og rådgivningsprocesser (foranstaltning 4) som en del af deres forpligtelse til på bedste vis at varetage investorernes eller investeringsmodtagernes interesser.

([4]) Navnlig FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder, EU's charter om grundlæggende rettigheder og ILO's arbejdsstandarder.
([5]) Se EØSU's udtalelse om Den europæiske søjle for sociale rettigheder (EUT C 125 af 21.4.2017, s. 10).
([6]) En fælles forpligtelse inden for rammerne af trilogen mellem Parlamentet, Rådet og Kommissionen.
([7]) EØSU-udtalelse ECO/467 — »Bæredygtig finansiering: klassificering og benchmarks« (se side 103 i denne EUT).

2.2.3. Kapitalforvaltere og institutionelle investorer bør fremlægge, hvordan deres investeringer er tilpasset bæredygtighedsmålene, og de bør regelmæssigt ved hjælp af relevante virkningsparametre aflægge rapport om investeringernes ikkefinansielle afkast. Dette indebærer en større **gennemsigtighed** for **slutinvestoren**, som vil kunne træffe beslutninger på grundlag af de korrekte oplysninger og ud fra nogle produkter, som er **sammenlignelige** og fri for grønvask og/eller social hvidvask (socialwashing).

2.2.4. Den foreslåede forordning skal finde anvendelse på kapitalforvaltere ([8]), institutionelle investorer (forsikringsvirksomheder, som er omfattet af Solvens II-direktivet, og arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser, som er omfattet af direktivet om arbejdsmarkedsrelaterede pensionskasser (IORP II-direktivet)), forsikringsdistributører, som er omfattet af direktivet om forsikringsdistribution (IDD-direktivet), investeringsrådgivere og forvaltere af individuelle investeringsporteføljer, som er omfattet af MiFID II-direktivet.

2.2.5. De foreslåede bestemmelser dækker alle udbudte finansielle produkter og de tjenesteydelser (porteføljeforvaltning og -rådgivning), som udbydes af førnævnte virksomheder, uafhængigt af om de investerer i bæredygtighed eller ej.

2.2.6. Et EU-indeks for lav CO_2-effekt eller positiv CO_2-effekt bør kun anvendes som referencepunkt for de produkter/tjenesteydelser, hvor der tilstræbes lave CO_2-emissioner, mens der for produkter/tjenesteydelser, hvor der tilstræbes miljømæssige og/eller sociale virkninger, bør anvendes andre indekser.

2.2.7. På denne måde vil investorer i evalueringen af afkastet af deres investeringer på lang sigt tage dækningen af bæredygtighedsrisiciene i betragtning og varetage slutinvestorernes/støttemodtagernes tarv, idet de opfylder de såkaldte »tillidsforpligtelser«.

2.2.8. På samme måde vil den finansielle sektor spille en uundværlig rolle i tilpasningen af risici, der følger af klimaændringerne og de miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige udfordringer, og kan gradvist målrette de private kapitalbevægelser mod bæredygtige investeringer ved at vælge egnede bæredygtige aktiviteter, projekter og virksomheder.

2.2.9. EU skal styrke de offentlige midler for at tiltrække flere private investeringer. Navnlig foreslås der for den udvidede og styrkede Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI 2.0), der trådte i kraft den 31. december 2017, et mål for intelligente klimainvesteringer på 40 %, og støtten vil blive yderligere optrappet i den flerårige finansielle ramme (FFR) for 2021-2027.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. I overgangen til en mere bæredygtig og inkluderende økonomi vil en balanceret tilgang til de miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige udfordringer og en behørig tilpasning af aktørerne i det finansielle system bidrage til systemisk finansiel stabilitet.

3.2. EØSU har inden for rammerne af Kommissionens handlingsplan ([9]) udtalt sig generelt om de institutionelle investorers og kapitalforvalternes tillidsforpligtelser med hensyn til bæredygtighed.

3.3. EØSU opfordrer nærmere bestemt til at tilpasse de pensionsrelaterede finansielle produkter til den nye klassificering og de nye benchmarks, der på lang sigt vil kunne forbindes med investeringerne under EFSI 2.0 og den fremtidige fond »InvestEU«, som er indeholdt i den flerårige finansielle ramme for 2021-2027.

3.4. På den måde kunne de fremtidige »paneuropæiske personlige pensionsprodukter« **(PEPP)** blive et **forbilledligt bæredygtigt produkt**, eftersom der på lang sigt ligger en stor værdi i at etablere en strøm af finansielle ressourcer, som gør det muligt på én og samme tid at imødegå en række af EU's forskellige udfordringer, nemlig at sikre borgernes fremtidige velfærd, samtidig med at der bliver finansieret holdbar, bæredygtig infrastruktur. EØSU mener, at dette bør være standardinvesteringsmuligheden, og at det bør være muligt for PEPP-opsparere at få den investerede kapital tilbage, bl.a. ved hjælp af supplerende institutionel støtte fra EU ([10]).

3.5. Udover at mobilisere indenlandsk opsparing er det nødvendigt at tiltrække flere investeringer til Europa. Foruden de incitamenter, der er forbundet med bæredygtige investeringer, viser adskillige undersøgelser, at investorer ønsker adgang til de største kapitalmarkeder, fordi de normalt giver størst investeringsafkast.

([8]) Omfattet af direktivet om institutter for kollektiv investering i værdipapirer (OICVM), direktivet om forvaltere af alternative investeringsfonde, forordningen om europæiske venturekapitalfonde (EuVECA) og forordningen om fonde for europæiske sociale iværksættere (FESE).

([9]) EØSU's udtalelse ECO/456 — »Finansiering af bæredygtig vækst (meddelelse)« (se side 73 i denne EUT).

([10]) Til det formål vil det være nødvendigt at begrænse den provision, som PEPP-producenter og -mæglere modtager, og udarbejde nogle minimumsstandarder for skattemæssig harmonisering.

3.6. En kapitalmarkedsintegration bør også indeholde reformer og incitamenter til fremme af b**æredygtige, paneuropæiske individuelle og kollektive pensionsordninger**, under forudsætning af at der samtidig sikres et solidt offentligt pensionssystem, og den aktuelle base af personer omfattet af en social forsikring udvides. Offentlige pensionsordninger bør tilskyndes til også at foretage bæredygtige investeringer fra deres reservefonde, hvis sådanne findes.

3.7. Derudover har EØSU fremhævet, at de finansielle formidlingstjenester som en grundlæggende del af deres juridiske forpligtelser bør gå proaktivt i dialog med kunderne og yde dem klar information om de potentielle finansielle risici og fordele ved at medtage ESG-faktorerne. Når det gælder detailinvestorer, skal det sikres, at de fuldt ud har forstået alle fremlagte oplysninger.

3.8. EØSU støtter derfor også vedtagelsen af MiFID II-direktivet og direktivet om forsikringsdistribution og bakker op om, at Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed (ESMA) på et senere tidspunkt medtager bæredygtighedspræferencer i retningslinjerne for egnethedsvurderinger. Uden at gå på kompromis med de nævnte direktivers mål for så vidt angår beskyttelse af investorer, bør det navnlig undersøges, hvordan investorernes bæredygtighedspræferencer kan indarbejdes i lovgivningen, således at finansielle rådgivere kan give passende anbefalinger om finansielle produkter, der så vidt muligt lever op til kundernes præferencer og dermed er egnede.

3.9. Som konklusion bifalder EØSU den sideløbende og sammenhængende revision af **Det Europæiske Finanstilsynssystem**, der har til formål at integrere finansielt væsentlige bæredygtighedsrisici ([11]) i de mikroøkonomiske tilsynsopgaver, og EØSU er enig i, at de nuværende kapital- og likviditetskrav bør overvejes omhyggeligt i forhold til disse nye faktorer.

3.10. Endelig udtrykker EØSU endnu engang sin dybe beklagelse over, at det end ikke er lykkedes de mest udviklede lande at udligne de **kønsbestemte skævheder**. I den henseende byder **bæredygtig finansiering** på en række virkningsfulde løsninger. Investeringer med et kønsperspektiv (gender-lens investing) ([12]) kan omfatte finansiering af virksomheder med kvindelig ejer, virksomheder med en stærk tradition for at ansætte kvinder eller finansiering til virksomheder, som ved hjælp af deres produkter eller tjenesteydelser forbedrer kvinders og pigers liv.

3.11. Derudover søger såvel generation Y som kvinderne ifølge Boston Consulting Group i stadig højere grad at afstemme deres finansielle og investeringsmæssige mål med deres værdier — uden at de forventer et mindre udbytte. De søger med andre ord en merværdi ud over det finansielle afkast.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. EØSU finder, at artikel 114 i TEUF er denne forordnings rette retsgrundlag, eftersom det drejer sig om at opretholde **lige konkurrencevilkår** mellem de forskellige finansielle aktører, samtidig med at der sikres et højt niveau af forbrugerbeskyttelse (over for slutinvestorerne).

4.2. *Forslag til forordning*

4.2.1. EØSU bakker op om at anvende denne forordning til at harmonisere reglerne for institutionelle investorer og kapitalforvaltere i en investeringsproces under hensyntagen til bæredygtighedsfaktorer og -risici samt kravene om gennemsigtighed, der gør det muligt at foretage en objektiv sammenligning mellem bæredygtige finansielle produkter. EØSU understreger også den relevante rolle, som tilsynsmyndighederne spiller i forbindelse med fastlæggelse af de tekniske standarder for processen omkring udarbejdelse og formidling af information, hvortil de bør få sagkyndig teknisk rådgivning.

4.2.2. EØSU hilser de omfattende definitioner i artikel 2 velkommen og noterer sig med tilfredshed, at de miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige aspekter anføres sammen, hvilket vil blive afspejlet i udformningen af det nye klassificeringssystem. Denne lovgivningsmæssige tilgang afspejles i litra o) og dermed betragtningen om, at bæredygtige investeringer ikke

([11]) Inden for rammerne af væsentlighedskriterierne analyseres de faktorer, der er mest relevante for virksomheders økonomiske resultater, herunder finansielt væsentlige bæredygtighedsfaktorer.

([12]) Sarah Kaplan & Jackie VanderBurg fra U.S. Trust har beskrevet, hvordan kvinder, som etablerer og udvider virksomheder i hele verden, vurderes at have et kollektivt kreditunderskud på 320 mia. USD.

kun bør baseres på miljømålene i nr. i), der henviser til artikel 2 i forslaget til forordning om det nye klassificeringssystem ([13]), men også nr. ii) og iii), der omhandler den sociale og ledelsesmæssige dimension. Disse bestemmelser er udformet med henblik på at lette den forpligtelse til at fremlægge oplysninger, som påhviler markedsaktører, der allerede indbefatter sociale og ledelsesmæssige faktorer i deres investeringsporteføljer, og EØSU mener, at de bør fungere som beskyttelsesforanstaltninger for »grøn klassificering«.

4.2.3. EØSU bakker op om, at alle aktører bør offentliggøre, hvilke finansielt væsentlige bæredygtighedsfaktorer ([14]) og finansielle risici de tager højde for i deres produktkatalog, på internettet. Dette er dog kun nyttigt, hvis alle investeringskædens aktører så vidt muligt standardiserer og ajourfører oplysningerne samtidig.

4.2.4. De oplysninger, der gives forud for indgåelse af en aftale, er yderst vigtige og bør være klare, relevante, objektive og sammenlignelige. Det er vigtigt at definere de specifikke oplysninger for hver produktgruppe, og oplysninger om effektindikatorer og referencebenchmarks angives klart og tydeligt, herunder oplysninger om beregningsmetoden.

4.2.5. Endelig støtter EØSU bestemmelserne om, at slutinvestorerne skal oplyses om virkningerne af deres investeringer. EØSU opfordrer desuden de europæiske tilsynsmyndigheder om i hver enkelt sag strengt at overvåge, om kravene til hyppighed, ajourføring og fremlæggelse af objektive oplysninger overholdes, og på den måde sikre, at der er overensstemmelse med markedsføringsstrategierne for det enkelte produkt.

4.3. *Forslag til ændring af direktiv (EU) 2016/2341*

4.3.1. EØSU støtter, at alle delegerede retsakter til integration af miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige aspekter i de direktiver, der finder anvendelse på institutionelle investorer og kapitalforvaltere, baseres på »forsigtighedsprincippet« og derfor bliver en pålidelig og sikker ramme for investeringspolitikkerne, som giver aktørerne lige konkurrencevilkår og sikrer et højt niveau af forbrugerbeskyttelse.

4.3.2. Af denne grund bakker EØSU op om revisionen af dette direktiv for på den måde at bringe det på linje med de andre direktiver og fonde, som forordningen berører.

4.4. *Delegerede retsakter (MIFID II-direktivet og direktivet om forsikringsdistribution)*

4.4.1. Disse retsakter henviser til handlingsplanens foranstaltning 4 og tilstræber at bringe den i overensstemmelse med foranstaltning 7 i en trinvis indsats for at skabe sammenhæng i lovgivningen. EØSU støtter de planlagte ændringer vedrørende de tidligere delegerede retsakter for at sikre, at slutinvestoren bliver behørigt adspurgt om sine bæredygtighedspræferencer, som klart bør afspejles i rådgiverens anbefalinger.

4.5. Ud over at støtte de første skridt, som Kommissionen er i færd med at gennemføre i køreplanen for handlingsplanen om finansiering af bæredygtig udvikling, fremsætter EØSU følgende bemærkninger:

4.5.1. Det er helt afgørende at bruge erfaringerne og de empiriske data, som de finansielle aktører inden for handel med værdipapirer allerede er i besiddelse af, og som følge heraf bør Kommissionen sikre, at markedspraksis tages i betragtning på en ordnet og systematisk måde, da dette er centralt for den nye klassificerings rette udformning.

4.5.2. Inden for rammerne af de nye procedurer for »**bedre lovgivning**« er det derfor nødvendigt at skabe et øget samarbejde mellem Kommissionen og de vigtigste interessenter i form af fysiske eller virtuelle møder, ekspertworkshops, nye redskaber, osv. Alt dette uden at tilsidesætte de opgaver, som den tekniske ekspertgruppe inden for bæredygtig finansiering og andre ad hoc-grupper udfører i henhold til Kommissionens delegerede retsakter, samt den nuværende høringsprocedure, hvis rækkevidde endnu er begrænset.

4.5.3. I bestræbelserne på at fuldføre **kapitalmarkedsunionen** har det vist sig helt afgørende at stimulere en sammenkædning af offentlige og private ressourcer og derved skabe forskellige veje til omdirigering af kapitalstrømmene og få forskellige kilder til at bidrage til at skabe **bæredygtig saminvestering** (fonde, partnerskaber, donorer, crowdfunding af egenkapital, m.v.) under anvendelse af princippet om forbud mod forskelsbehandling, og idet man fjerner hindringerne for grænseoverskridende handel og erhverv samt administrative hindringer i overensstemmelse med medlemsstaternes lovgivninger, og harmoniserer beskatningen.

4.5.4. EØSU mener, at omkostningerne ved at integrere bæredygtighed i kapitalforvalternes porteføljer er overkommelige — også for de mindre aktører, som let selv kan tjene omkostningerne ind igen, da virksomhedens forbedrede ry og anseelse øger omsætningen.

([13]) COM(2018) 353 final.
([14]) Inden for rammerne af væsentlighedskriterierne analyseres de faktorer, der er mest relevante for virksomheders økonomiske resultater, herunder finansielt væsentlige bæredygtighedsfaktorer.

4.5.5. Foranstaltning 9 i handlingsplanen (styrkelse af oplysningsniveauet og regnskabsreglerne på bæredygtighedsområdet) bør fungere som løftestang for at gøre det lettere for SMV at frembringe oplysninger af høj kvalitet om bæredygtighed og derved øge deres andel af bæredygtig finansiering.

4.5.6. Den største bekymring går på **efterlevelsesforanstaltningerne**, som generelt er meget teknokratiske og hæmmende for virksomheder med færre midler. Tilsynsmyndighederne (navnlig ESMA og EIOPA) bør kun kræve relevante oplysninger og på den måde lette udvekslingen af data og dokumentation.

4.5.7. EØSU bakker op om, at forordningen bør træde i kraft inden for 12 måneder, eftersom forordningen om sammensatte og forsikringsbaserede investeringsprodukter til detailinvestorer ([15]) trådte i kraft efter blot seks måneder.

4.5.8. Endelig sætter EØSU spørgsmålstegn ved, om en periode på 60 måneder som den maksimale frist for at revidere anvendelsen af denne forordning ikke er for meget i lyset af erfaringerne med initiativet »**bedre lovgivning**«.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([15]) Dokumenter med central information om sammensatte og forsikringsbaserede investeringsprodukter til detailinvestorer.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer

(COM(2018) 353 final — 2018/0178 (COD))

og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) 2016/1011, for så vidt angår benchmarks for lille CO_2-effekt og benchmarks for positiv CO_2-effekt

(COM(2018) 355 final — 2018/0180 (COD))

(2019/C 62/16)

Ordfører: **Daniel MAREELS**

Anmodning om udtalelse	Rådet for den Europæiske Union, 6.7.2018
	Europa-Parlamentet, 5.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	3.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	182/0/0
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU ser positivt på forslagene til et klassificeringssystem, der udgør et første skridt i gennemførelsen af handlingsplanen for finansiering af bæredygtig vækst ([1]). Disse forslag indeholder en definition af »miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter« og giver således mulighed for at afgøre, hvad der kan betragtes som en »miljømæssigt bæredygtig investering«, hvilket er det væsentlige spørgsmål i denne sammenhæng.

1.2. EØSU glæder sig i øvrigt over forslaget om udvikling af nye benchmarks for lille CO_2-effekt og positiv CO_2-effekt.

1.3. I lyset af målene i handlingsplanen er det ekstremt vigtigt fra begyndelsen at etablere et fornuftigt grundlag for alle efterfølgende resultater. Klassificeringssystemet fungerer som dette grundlag, og EØSU er helt enig i, at det skal være det første skridt.

1.4. Dette grundlag skal i øvrigt være i overensstemmelse med de store ambitioner som fastsat i handlingsplanen, ifølge hvilken »Europa […] meget vel [kan] træde ind i rollen som global leder«. Lige nu er det vigtigt at handle i overensstemmelse med denne ambition og udvikle klassificeringssystemet.

1.5. Det er afgørende, at EU som helhed taler med én stemme og følger samme tilgang på området. EU-klassificeringssystemet skal derfor kunne række ud over og erstatte de på nuværende tidspunkt forskellige tilgange, der finder individuel eller mere udbredt anvendelse i medlemsstaterne. Når situationen tillader det, bør klassificeringssystemet være baseret på eksisterende internationale rammer.

1.6. En sådan tilgang vil også være til gavn for det indre marked, navnligt når det drejer sig om at tiltrække kapital til bæredygtige investeringer i hele EU. Markedsaktørerne vil rent faktisk kunne opnå lavere omkostninger, og investorerne vil til gengæld få et langt større udvalg.

([1]) COM(2018) 97 final.

1.7. Handlingsplanen og dens iværksættelse udgør en meget stor udfordring. Det sker i et meget omskifteligt miljø, som er i en rivende udvikling. Klassificeringssystemet bør således også betragtes som et dynamisk redskab, der løbende bør evalueres og tilpasses.

1.8. I lyset af ovenstående er EØSU enig i, at man bør vælge den fleksible og gradvise tilgang, der er beskrevet i forslagene. Det er hensigtsmæssigt at starte med et begrænset antal områder og i første omgang kun indføre et begrænset antal retlige forpligtelser.

1.9. Som beskrevet ovenfor er der anvendt en miljøorienteret tilgang i de fremsatte forslag. Som helhed opfordrer EØSU dog fortsat til, at der i tilstrækkeligt omfang tages højde for den overordnede sammenhæng. EØSU er positivt stemt for, at der skal overholdes en række minimumsgarantier på det sociale og forvaltningsmæssige område, men er at den opfattelse, at der ikke desto mindre bør træffes yderligere foranstaltninger. Fremover bør man således sørge for at inddrage målene for social bæredygtighed og forvaltning.

1.10. EØSU støtter fuldt ud valget om at indføre et EU-klassificeringssystem med en høj detaljeringsgrad. Det er afgørende på en tydelig og sikker måde at fastsætte, hvilke aktiviteter der reelt er miljømæssigt bæredygtige og fra starten fjerne enhver tvivl herom.

1.11. Det er også afgørende, at klassificeringen er anvendelig i praksis. Det vil navnlig være til gavn for forbrugerne og investorerne. EØSU støtter i øvrigt fuldt ud beslutningen om først at tage klassificeringssystemet i brug, når det er stabilt og godkendt.

1.12. I forbindelse med klassificeringssystemet bør der navnlig tages højde for, at det skal anvendes af virksomhederne. Det er rent faktisk dem, som for en stor dels vedkommende skal sikre den »virkelige« overgang mod en bæredygtig økonomi. Der er fuldt ud belæg for en tilgang, der tager højde for forskellene mellem sektorerne og for virksomhedernes størrelse. Man bør samtidig forhindre enhver konkurrenceforvridning i forbindelse med tiltag for at frigøre midler til bæredygtige økonomiske aktiviteter på miljøområdet.

1.13. Samtidig skal klassificeringssystemet kunne anvendes såvel i et internationalt miljø som i lokal sammenhæng. Udvalget er fuldstændig overbevist om, at man ikke blot bør undgå, at disse foranstaltninger i for høj grad orienteres mod meget store virksomheders behov, men også bør sørge for, at de kommer SMV'erne til gode.

1.14. Udvalget er positivt stemt for, at de europæiske tilsynsmyndigheder får en central rolle i oprettelsen af EU-klassificeringssystemet. Systemet skal kunne anvendes af alle finansielle institutioner og til alle finansielle produkter, samtidig med at det skal være gældende for alle de berørte økonomiske aktiviteter. Man bør samtidig sørge for at systemet er i overensstemmelse med EU's finansielle lovgivning. Man bør så vidt muligt begrænse den byrde og de omkostninger, der er forbundet med lovgivningen og tilsynet, navnlig med udgangspunkt i proportionalitetsprincippet.

1.15. EØSU mener desuden, at information og kommunikation er af afgørende betydning. Udvalget mener således, at det vil være fuldt ud hensigtsmæssigt i høj grad at sætte fokus på information og kommunikation med alle de berørte parter, herunder også virksomhedernes operationelle miljø og den brede offentlighed. Der kan eventuelt udarbejdes en plan for bedst muligt at informere alle interessenter og borgerne og for at indgå i en dialog med dem for at sikre deres støtte. Uddannelse og undervisning i finansiering på området kunne også indgå i en sådan tilgang. Det er mennesker, der gør forskellen!

2. **Baggrund** ([2])

2.1. På internationalt niveau har vedtagelsen af FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling (2015) og Parisaftalen om klimaændringer (2016) væsentligt ændret holdningen til klimaforandringer og miljøforringelse. Med andre ord har man på internationalt niveau valgt at sætte kursen mod et mere bæredygtigt miljø.

2.2. EU har ikke siddet og ventet på disse internationale tekster for at iværksætte initiativer, men der er sat betydeligt skub i processen, siden de blev vedtaget. Omstillingen til bæredygtighed kræver i øvrigt en betydelig indsats og betydelige investeringer. Alene inden for klima og energi er der tale om beløb på op til 180 mia. EUR om året.

2.3. I 2016 blev der således nedsat en ekspertgruppe på højt plan, som fik til opgave at udvikle EU's strategi for bæredygtig finansiering. Ekspertgruppen har navnlig fremlagt to initiativer vedrørende det finansielle system i Europa:

([2]) Denne del lægger sig i vid udstrækning op ad begrundelsen i forslaget til en forordning samt handlingsplanen for »Finansiering af bæredygtig vækst«, COM(2018) 97 final.

2.3.1. Det første er at forbedre det finansielle systems bidrag til bæredygtig og inklusiv vækst:

2.3.2. Det andet er at styrke den finansielle stabilitet ved at indarbejde miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige kriterier (ESG-kriterier) i investeringsbeslutningerne.

2.4. Ekspertgruppen har endvidere fremsat otte anbefalinger, som efter gruppens opfattelse er de væsentlige byggesten i et bæredygtigt finansielt system. Ekspertgruppen anbefaler bl.a. at oprette et teknisk robust klassificeringssystem på EU-plan for at skabe klarhed over, hvad der er »grønt« og »bæredygtigt«. Det vil gøre det muligt at fastslå, hvad der forstås ved en »miljømæssigt bæredygtig« aktivitet.

2.5. Som opfølgning på ekspertgruppens arbejde offentliggjorde Kommissionen i foråret 2018 en handlingsplan for finansiering af bæredygtig vækst. Handlingsplanen omfatter bl.a. de fremsatte forslag.

2.6. Disse forslag ([3]) af 24. maj 2018 har til formål at:

2.6.1. fastsætte grundlaget for et klassificeringssystem som beskrevet ovenfor. Det kan således også defineres, hvad der forstås ved en »bæredygtig investering«

2.6.2. indføre klare regler for investorerne. Disse regler, navnlig dem, der er rettet mod visse aktører i det finansielle system, skal sikre en klarere og mere sammenhængende forståelse af spørgsmålet om, hvordan de risici, der er forbundet med ESG-faktorer, integreres i investeringsbeslutningerne og rådgivningen til investorerne

2.6.3. indføre nye krav til gennemsigtighed for visse aktører i det finansielle system, navnlig med hensyn til den måde, hvorpå de inddrager reglerne som omhandlet i punkt 2.6.2 ovenfor i førnævnte beslutninger og rådgivning. De skal ligeledes dokumentere, hvordan de når deres mål for bæredygtighed

2.6.4. indføre nye benchmarks for lille CO_2-effekt og positiv CO_2-effekt, som skal anvendes af disse aktørers administratorer med henblik på at give brugerne en vis sikkerhed i denne henseende.

3. **Bemærkninger og kommentarer**

3.1. EØSU ser positivt på de fremsatte forslag, der udgør et første skridt i gennemførelsen af handlingsplanen for finansiering af bæredygtig vækst. I forbindelse med dette første skridt skal der først og fremmest udvikles et klassificeringssystem, som gør det muligt at definere, i hvilke tilfælde man kan tale om »miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter«, og således afgøre, hvad der kan betragtes som en »miljømæssigt bæredygtig investering«, hvilket det i sidste instans drejer sig om.

3.2. Forslagene er i øvrigt langt fra de eneste, der bidrager til at nå dette mål. Det drejer sig rent faktisk om et yderst komplekst emne, der kræver at man iværksætter en lang række tiltag og initiativer. Nogle af dem ligger allerede på bordet, mens andre formodentlig bliver fremsat inden for den nærmeste fremtid eller på længere sigt.

3.3. I lyset af målene i handlingsplanen er det ekstremt vigtigt fra begyndelsen at etablere et fornuftigt grundlag for alle efterfølgende resultater. Klassificeringssystemet fungerer som dette grundlag, og EØSU er helt enig i, at det skal være det første skridt. Det drejer sig først og fremmest om at sikre en klar forståelse af, hvad der ligger i begreberne »grønt« og »bæredygtigt«.

3.4. Dette grundlag skal i øvrigt være i overensstemmelse med de store ambitioner som fastsat i handlingsplanen. Det bekræftes heri navnlig, at »Europa […] meget vel [kan] træde ind i rollen som global leder«. Lige nu drejer det sig om at handle i overensstemmelse hermed og udvikle klassificeringssystemet i den retning.

3.5. Det handler om at sørge for, at klassificeringen ikke kan anfægtes, men anerkendes af alle berørte parter. Hvis det ikke sker, kan det påvirke hele den fremtidige udvikling og opfyldelsen af de fastsatte mål. En sådan svækkelse må for enhver pris undgås.

3.6. EU-klassificeringssystemet skal således kunne række ud over og erstatte de på nuværende tidspunkt forskellige tilgange, der finder individuel eller mere udbredt anvendelse i medlemsstaterne. Det betyder imidlertid ikke, at de positive erfaringer, der er gjort hidtil, uden videre skal forkastes. De bør udnyttes, når situationen tillader det. I denne henseende bør klassificeringssystemet også bygge på eksisterende internationale rammer.

([3]) COM(2018) 353 final og COM(2018) 355 final.

3.7. I sidste ende er det afgørende, at EU som helhed taler med én stemme og anvender samme tilgang på området. En sådan tilgang vil også være til gavn for det indre marked, idet den vil gøre det lettere at tiltrække kapital til bæredygtige investeringer i hele EU. Markedsaktørerne vil kunne opnå lavere omkostninger, eftersom de ikke længere vil være forpligtede til at overholde forskellige standarder i de enkelte medlemsstater. Investorerne vil have et større udvalg og vil lettere kunne foretage investeringer på tværs af grænserne.

3.8. Som handlingsplanens titel med rette antyder »*Videnskaben om bæredygtighed er dynamisk og udvikler sig, og det samme gælder samfundets forventninger samt investorernes og markedets behov*« ([4]). Klassificeringssystemet bør således betragtes som et dynamisk redskab, der løbende bør evalueres og tilpasses efter behov. Det drejer sig om at gå frem i en bestemt rytme uden dog at gå for hurtigt.

3.9. I lyset af ovenstående er EØSU enig i, at en fleksibel og gradvis tilgang er at foretrække. Det samme gælder i øvrigt iværksættelsen af de forskellige foranstaltninger og opfyldelsen af de forskellige mål i handlingsplanen.

3.10. Det er således hensigtsmæssigt at starte med et begrænset antal områder ([5]) og i første omgang kun indføre et begrænset antal retlige forpligtelser ([6]). Denne metode vil gøre det muligt for alle at stifte bekendtskab med den nye tilgang og drage de nødvendige erfaringer. Vilkårene ændrer sig desuden hurtigt, og der skal tages højde for, at en økonomisk omstilling altid tager tid. Det er således i lige så høj grad hensigtsmæssigt med en løbende evaluering af de opnåede resultater og fremskridt. EØSU støtter de fastsatte foranstaltninger, der består i en evaluering hvert tredje år.

3.11. I tråd med ovenstående støtter EØSU tilgangen til miljøaspektet i de fremsatte forslag. Som helhed anmoder EØSU dog fortsat om, at der i tilstrækkeligt omfang tages højde for den overordnede sammenhæng. I denne henseende er det positivt, at de principper, der er nedfældet i den europæiske søjle for sociale rettigheder, er blevet indarbejdet, og at der stilles krav om, at den økonomiske aktivitet udøves i overensstemmelse med såvel sociale og arbejdsmarkedsmæssige internationale minimumsgarantier som regnskabsstandarder. Det skal dog bemærkes, at de pågældende garantier er minimumsgarantier, og at der bør træffes yderligere foranstaltninger. Fremover bør man således sørge for at inddrage målene for social bæredygtighed og forvaltning.

3.12. Samtidig er det nødvendigt at sikre størst mulig tydelighed og sikkerhed. EØSU støtter fuldt ud valget om at indføre et EU-klassificeringssystem med en høj detaljeringsgrad. Denne tilgang sikrer til enhver tid mest mulig klarhed med hensyn til, hvilke aktiviteter der reelt er miljømæssigt bæredygtige, og fjerner enhver usikkerhed herom fra starten. Den vil ligeledes gøre det lettere at måle bidraget til miljømålene og kortlægge det, hvilket ikke blot er vigtigt i sig selv, men også for den fremtidige udvikling.

3.13. Ud over tydelighed og sikkerhed er det også afgørende, at klassificeringssystemet og alle efterfølgende beslutninger, der træffes på dette grundlag, er anvendelige i praksis. Forskellige interessenter, der som oftest ikke er specialister, vil skulle anvende systemet. De vil skulle uddannes til at »tale samme sprog«. Synsvinklen vil i øvrigt ikke altid være den samme for virksomheder som for aktører i den finansielle sektor.

3.14. Lovgivningen skal således også udformes under hensyntagen til virksomhedernes behov, idet der tages højde for deres aktiviteter og det forhold, at de udgør sidste led i kæden. Klassificeringssystemet skal i øvrigt kunne anvendes såvel i et internationalt miljø som af små virksomheder i lokal sammenhæng. En sektorspecifik tilgang er fuldt ud berettiget i lyset af de store forskelle mellem virksomhederne. EØSU er ikke i tvivl om, at bestemmelserne også skal komme de små og mellemstore virksomheder til gode, især fordi de udgør rygraden i den europæiske økonomi. Det er således strengt nødvendigt, at kriterierne kan tilpasses.

3.15. Man bør undgå enhver konkurrenceforvridning mellem virksomheder i forbindelse med tiltag for at frigøre midler til bæredygtige økonomiske aktiviteter på miljøområdet. De tekniske screeningskriterier bør opstilles på en sådan måde, at alle berørte økonomiske aktiviteter i en given økonomisk sektor kan betragtes som bæredygtige på det miljømæssige plan og behandles på samme måde, hvis de i samme omfang bidrager til de miljømæssige mål, der er blevet fastlagt. I den henseende opfordrer EØSU til at rette særlig opmærksomhed mod de udfordringer, der er forbundet med harmoniseringen af de tekniske screeningskriterier i de forskellige økonomiske sektorer og delsektorer og reglerne om datas fortrolighed.

([4]) COM(2018) 353 final, s. 7.
([5]) Først og fremmest miljøområdet og først senere andre områder, såsom det sociale område.
([6]) Som f.eks. artikel 4 i forslaget til forordning.

3.16. Med hensyn til klassificeringssystemets praktiske anvendelighed som omhandlet ovenfor glæder EØSU sig endvidere over, at Kommissionen i høj grad har taget højde for arbejdet i Udvalget for Forskriftskontrol. Ændringen af teksterne, som skal sikre, at klassificeringssystemet først kan anvendes, når det er stabilt og godkendt, må derfor hilses velkommen.

3.17. Det er ligeledes — af hensyn til foreneligheden med EU's finansielle lovgivning — positivt, at de europæiske tilsynsmyndigheder ([7]) får en central rolle i oprettelsen af EU-klassificeringssystemet. Det vil sikre, at klassificeringssystemet kan bruges af de finansielle institutioner og tilpasses de finansielle produkter. Der ør i denne henseende tages højde for proportionalitetsprincippet til fordel for lokale og mindre institutioner. Det handler alt i alt om så vidt muligt at begrænse den byrde og de omkostninger, der er forbundet med lovgivningen og tilsynet.

3.18. Det forhold, at der er fokus på den praktiske anvendelighed, er ikke blot til gavn for virksomhederne og aktørerne i det finansielle system, men også for forbrugerne og investorerne. Sidstnævnte vil også opnå fordele. Det vil sikre endnu større tydelighed og sikkerhed med hensyn til de bæredygtige investeringer, de planlægger at foretage, eller som deres midler går til.

3.19. Den opmærksomhed, der rettes mod principperne om sikkerhed og tydelighed og de konkrete anvendelsesmuligheder som omhandlet ovenfor, vil mere overordnet sikre, at chancerne for succes og effektiv og fuld opfyldelse af målene i handlingsplanen bliver størst mulige.

3.20. EØSU hilser i øvrigt udviklingen af benchmarks for lille CO_2-effekt og positiv CO_2-effekt velkommen. Disse benchmarks bidrager til et mere velfungerende indre marked ved at sætte en stopper for den nuværende fragmentering, og de sikrer øget beskyttelse og gennemsigtighed til fordel for investorerne ved at give flere oplysninger af højere kvalitet. De vil desuden øge mængden og kvaliteten af oplysninger fra virksomhederne om klimaforhold samt sammenligneligheden heraf. Endelig kan de i høj grad bidrage til projekter og aktiver, som fremmer opfyldelsen af de klimamål, der er fastsat i Parisaftalen om klimaændringer.

3.21. EØSU mener desuden, at information og kommunikation er af afgørende betydning. Der kan også på andre måder ydes et væsentligt bidrag til målene i handlingsplanen og til alle de foranstaltninger, der træffes i denne henseende. EØSU mener således, at det vil være hensigtsmæssigt i høj grad at sætte fokus på information og kommunikation med alle de berørte parter og offentligheden. Der kan eventuelt udarbejdes en plan rettet mod alle interessenter med det formål at informere dem bedst muligt og indgå i en dialog med dem for at sikre deres støtte ved at inddrage dem alle i bestræbelserne for at nå de fastsatte mål. Uddannelse og undervisning i finansiering kunne også indgå i en sådan tilgang. Mennesker kan gøre en forskel!

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([7]) Også kendt som ESA'er (»European Supervisory Authorities«).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 92/83/EØF om harmonisering af punktafgiftsstrukturen for alkohol og alkoholholdige drikkevarer

(COM(2018) 334 final — 2018/0173 (CNS))

om forslag til Rådets direktiv om den generelle ordning for punktafgifter

(omarbejdning)

(COM(2018) 346 final — 2018/0176 (CNS))

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om digitalisering af registrering og kontrol af punktafgiftspligtige varers bevægelser

(omarbejdning)

(COM(2018) 341 final — 2018/0187 (COD))

og om forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 389/2012 om administrativt samarbejde på punktafgiftsområdet for så vidt angår indholdet af det elektroniske register

(COM(2018) 349 final — 2018/0181 (CNS))

(2019/C 62/17)

Ordfører: **Jack O'CONNOR**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 5.7.2018
	Rådet, 13.6.2018
	Kommissionen, 25.5.2018
Retsgrundlag	Artikel 113 og 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	3.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	193/0/9
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Sammenfatning og konklusioner**

1.1. EØSU bifalder foranstaltningerne i den af Kommissionen foreslåede pakke. Udvalget mener, at de i det store og hele vil nå de fastsatte mål, nemlig at skabe større sikkerhed og klarhed om behandlingen af visse alkoholholdige produkter, fremme handel på tværs af grænserne med strømlinede og moderniserede systemer og mindske de administrative og juridiske byrder for små virksomheder.

1.2. EØSU er klar over, at indtægterne fra punktafgifter svinger fra medlemsstat til medlemsstat. Dette gælder især punktafgifter på alkoholholdige produkter. Endvidere findes der forskellige kulturelle bånd til specifikke produkter, sociale mål (f.eks. sundhed) og erhvervsmål (f.eks. fremme af små virksomheder eller innovation). Det er derfor et styrende princip at give medlemsstaterne videst muligt råderum til at tilpasse punktafgifterne på alkoholholdige produkter til deres nationale behov og målsætninger inden for skatte- og afgiftsstrukturen og til de kulturelle og sociale baggrunde. Efter EØSU's opfattelse er dette princip blevet overholdt i forbindelse med de foreslåede ændringer.

1.3. For så vidt at definitionerne er blevet tydeligere og mere sammenhængende (f.eks. juridisk og økonomisk uafhængig, cider osv.), adgangen til grænseoverskridende handel for små producenter er blevet forenklet i administrativ sammenhæng og moderniseret gennem opdaterede IT-systemer, og processerne og betingelserne for denatureret alkohol er blevet

tydeliggjort, støtter EØSU foranstaltningerne i revisionspakken. De vil mindske den administrative og juridiske usikkerhed for både medlemsstaterne og de økonomiske operatører, hvilket vil nedbringe omkostningerne og fjerne barrierer. Der bør ydermere rekvireres en rapport om det ulovlige marked for alkoholholdige produkter.

1.4. På to punkter giver forslaget anledning til bekymring. For det første forslaget om at hæve den lavere afgiftstærskel for øl fra 2,8 % alkoholindhold til 3,5 %. Selv om dette angives at være en sundhedsforanstaltning, kan det have den uheldige effekt, at alkoholindtaget øges. Men da det er en beslutning, der overlades til medlemsstaterne, støtter EØSU forslaget. Det opfordrer dog til, at det tages op til revision inden for fem år for at vurdere konsekvenserne i medlemsstater, som følger forslaget.

1.4.1. For det andet foreslår Kommissionen en rationalisering af metoden til måling af platograden af »det færdige produkt« for så vidt angår øl, således at det sker ved brygningsprocessens slutning. Den Europæiske Unions Domstol (EU-Domstolen) har fornylig fortolket det nuværende direktiv således, at platograden skal måles inden tilsætning af sukker/sødestoffer med henblik på opkrævning af punktafgifter. EØSU bemærker imidlertid, at denne metode kun anvendes i tre medlemsstater og således ville betyde, at elleve medlemsstater skulle ændre deres metode (de øvrige medlemsstater anvender ikke platometoden). Da Kommissionens forslag har mindst indgribende virkning, støtter EØSU forslaget. Kun tre medlemsstater vil dermed skulle ændre metode.

2. **Resumé af Kommissionens forslag**

2.1. Kommissionens forslag er opdelt i to: Forslaget til Rådets direktiv om ændring af direktiv 92/83/EØF om harmonisering af punktafgiftsstrukturen for alkohol og alkoholholdige drikkevarer og forslaget til Rådets direktiv om den generelle ordning for punktafgifter (omarbejdning). To yderligere forslag er rent administrative og understøtter forslagene i Rådets direktiv om den generelle ordning for punktafgifter (omarbejdning). Der er tale om forslaget til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 389/2012 om administrativt samarbejde på punktafgiftsområdet for så vidt angår indholdet af det elektroniske register og forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om digitalisering af registrering og kontrol af punktafgiftspligtige varers bevægelser (omarbejdning).

2.2. **Forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 92/83/EØF:** Kommissionens forslag beskæftiger sig med fire forskellige områder: i) behandling af denatureret alkohol, ii) reducerede satser for små producenter og klassificering af visse alkoholholdige drikkevarer, iii) drikkevarer med et lavt alkoholindhold og iv) måling af platograden af sødet eller aromatiseret øl.

2.2.1. **Behandling af denatureret alkohol:** I øjeblikket er den gensidige anerkendelse af fuldstændigt denatureret alkohol mellem medlemsstaterne inkonsekvent, og der er forskellige fortolkninger, når det gælder indirekte anvendelse af delvist denatureret alkohol. Kommissionen foreslår at a) præcisere betingelserne for gensidig anerkendelse af fuldstændigt denatureret alkohol og modernisere procedurerne for medlemsstaternes meddelelse af nye formler herfor, b) sikre ligebehandling af delvist denatureret alkohol til indirekte anvendelse og c) kræve, at omsætning af delvist denatureret alkohol med et virkeligt alkoholindhold udtrykt i volumen på over 90 procent og ufærdige varer indeholdende alkohol skal udføres ved hjælp af Systemet til Verifikation af Punktafgiftspligtige Varers Omsætning (EMCS).

2.2.2. **Reducerede afgiftssatser for små producenter og klassificering af alkoholholdige drikkevarer:** Medlemsstaterne kan indrømme små producenter af øl og ethylalkohol reducerede afgiftssatser. Små producenter skal være »juridisk og økonomisk uafhængige«. Dette defineres imidlertid ikke ordentligt, hvilket fører til usikkerhed og administrative/juridiske omkostninger. Endvidere kan medlemsstaterne ikke anvende reducerede satser for små producenter af andre alkoholholdige drikkevarer. Dette stiller små ciderproducenter ufordelagtigt. Kommissionen foreslår at (a) definere »juridisk og økonomisk uafhængige« og indføre en ensartet attest til små bryggerier, herunder ciderproducenter, i hele EU ([1]) og (b) indføre fakultative reducerede satser for små uafhængige ciderproducenter ([2]).

2.2.3. **Drikkevarer med lavt alkoholindhold:** Medlemsstaterne kan anvende reducerede satser på drikkevarer med lavt alkoholindhold. Dette er kun relevant for nogle alkoholholdige produkter (f.eks. øl). Kommissionen foreslår at hæve tærsklen fra 2,8 % alkoholindhold til 3,5 % ([3]). Det er blevet fremført, at tærsklen for øl med et lavt alkoholindhold er for lav, hvilket undergraver produktinnovationen og ikke giver de store incitamenter til at udvikle denne delsektor. Derfor skifter forbrugerne ikke til øl med lavt alkoholindhold, hvilket underminerer sundhedspolitikken.

([1]) Artikel 4 og artikel 13a.
([2]) Artikel 13.
([3]) Artikel 5.

2.2.4. **Måling af platograden af sødet eller aromatiseret øl:** Der opkræves afgift af øl med henvisning til platograden af »det færdige produkt« i 14 medlemsstater. Elleve medlemsstater foretager målingen ved slutningen af brygningsprocessen, mens tre andre gør det, inden der tilsættes sukkersirup eller aromastoffer. (De resterende medlemsstater anvender ikke platometoden. De benytter i stedet ABV-måling — Actual Alcoholic Strength by Volume (virkeligt alkoholindhold udtrykt i volumen)). Begrebet »det færdige produkt« defineres ikke i direktivet, hvilket har ført til tre forskellige fortolkninger. Resultatet er, at målingerne ikke foretages på en ensartet måde, hvorfor der kan være forskel på punktafgiften på produkter med samme alkoholindhold. Det gøres endvidere gældende, at kontrolprocedurerne er besværlige som følge af forskellige krav til målingen af platograden i de tre forskellige fortolkninger (f.eks. at kontrollen skal foretages på bryggeriet i stedet for fra flasken). Den Europæiske Unions Domstol ([4]) har fortolket det nuværende direktiv således, at platograden skal måles inden slutprocessen, dvs. inden tilsætning af andre stoffer. Kommissionen foreslår at tydeliggøre bestemmelsen vedrørende måling af platograden af øl — navnlig med hensyn til, hvornår målingen af platograden skal foretages ([5]). Ifølge denne skal målingen foretages i slutningen af processen (dvs. at alle tilsatte ingredienser skal tages i betragtning). Dette vil i realiteten tydeliggøre definitionen af »det færdige produkt«.

2.3. **Forslag til Rådets direktiv om den generelle ordning for punktafgifter (omarbejdning)** I denne anden pakke er der tale om tekniske foranstaltninger, som går ud på at strømline transporten af punktafgiftspligtige varer. Punktafgifts- og toldprocedurerne er ikke altid harmoniserede og koordinerede, hvilket skaber problemer, når punktafgiftspligtige varer importeres eller eksporteres. I nogle situationer er punktafgiftsprocedurerne besværlige eller varierer betydeligt fra én medlemsstat til en anden. Endvidere anvendes disse ordninger primært af store virksomheder på grund af den store afgiftsmæssige risiko i forbindelse med oplægning og transport af punktafgiftspligtige varer under afgiftssuspension. SMV'er anvender procedurer, som er bedre egnede til små forsendelser og få transporter, men som medfører en større regelbyrde pr. transport. Dette resulterer i ekstra administrative omkostninger og efterlevelsesomkostninger og kræver en større indsats fra såvel virksomheder som de nationale myndigheder. Årsagen til dette er, at det er nødvendigt at foretage nogle af etaperne i procedurerne manuelt, og at de er underlagt krav, som varierer fra én medlemsstat til en anden. Endvidere er disse etaper en kilde til skattesvig. Kommissionen foreslår en række foranstaltninger, der skal strømline og forenkle disse processer, og som dækker samspillet mellem eksport og import af punktafgiftspligtige varer, punktafgifter for business-to-business-salg og særlige situationer.

2.3.1. **Samspillet ved import:** Der er ingen standardiserede dokumentationskrav til påstanden om fritagelse for betaling af punktafgift, når varerne overgår til fri omsætning. Der kan gøres krav på fritagelse for betaling af punktafgift ved frigivelsen, hvis varerne skal transporteres fra importstedet under EMCS, men i modsætning til ordningerne for momsfritagelse ved import, når det gælder leverancer inden for EU, er der ingen standardkrav om dokumentation. Kommissionen foreslår et krav om, at der angives en afsender og en modtager (medlemsstaterne har mulighed for at kræve identifikation af den punktafgiftsbevægelse, der er forbundet med varerne).

2.3.2. **Samspillet ved eksport:** Der findes ingen harmoniseret koordinering mellem EMCS og ECS (toldmyndighedernes eksportkontrolsystem). Man er nødt til at afslutte bevægelser manuelt, og ugyldiggjorte eksportforsendelser rapporteres ikke til EMCS. Dette kan føre til administrative byrder for virksomhederne (f.eks. forsinkelser i frigivelse af sikkerhedsstillelse), potentiel svig og markedsforvridninger. Kommissionen foreslår et krav om, at afsenderen af de punktafgiftspligtige varer og den unikke administrative referencekode for EMCS-varebevægelsen identificeres. Med henblik at sikre bedre koordination vil der også være pligt til at indberette en særlig situation på eksportsiden til EMCS (f.eks. manglende udpassage af EU, ugyldiggørelse af eksportangivelsen).

2.3.3. **Ensretning af forsendelsesproceduren:** Ud over kombinationen af EMCS og ECS anvendes der andre procedurer for tilsyn med eksporten af punktafgiftspligtige varer, nemlig proceduren for ekstern og intern forsendelse og enkelttransportkontrakter (STC). Anvendelsen af disse procedurer forenkler eksporttransaktionerne for de økonomiske operatører, fordi det sætter dem i stand til at afslutte eksportproceduren ved indledningen af forsendelsesproceduren og derfor afslutte bevægelsen i EMCS. Anvendelsen af disse forenklede eksportprocedurer har imidlertid medført en række problemer i form af svage beviser for fritagelse for punktafgifter, intet bevis for fysisk udpassage, sikkerhedsstillelse, der frigives inden faktisk udpassage af varerne, og svag kontrol. Dette kan give muligheder for svig og juridisk usikkerhed, som skaber kompleksitet og forvirring på virksomhedsniveau. I øjeblikket er det ikke juridisk muligt at afslutte en punktafgiftsbevægelse ved at indlede en forsendelsesprocedure. Kommissionen foreslår at lade de økonomiske operatører

([4]) Domstolens dom 17. maj 2018, Kompania Piwowarska, C-30/17, ECLI:EU:C:2018:325.
([5]) Artikel 3.

anvende en forenklet procedure for eksport af punktafgiftspligtige varer i form af proceduren for ekstern forsendelse efter eksport i stedet for at anvende EMCS indtil den ydre grænse. Dette vil give en tilstrækkelig forvaltning af sikkerhedsstillelsen og forhindre varer i at forsvinde på bestemmelsesstedet, eftersom varerne, som bliver til ikke-EU-varer, når den eksterne forsendelse indledes, vil være underlagt toldtilsyn, indtil varerne føres ud af Unionens toldområde.

2.3.4. **Business to business-bevægelser, hvor punktafgiften allerede er blevet betalt (B2B):** den nuværende procedure for forsendelse af varer, hvor punktafgiften allerede er blevet betalt, er papirbaseret. Denne ordning anvendes af SMV'er, da den ikke kræver et afgiftsoplag til afsendelse eller modtagelse. Proceduren er imidlertid forældet, uklar og byrdefuld. Kommissionen foreslår, at disse bevægelser automatiseres gennem udvidelse af EMCS's anvendelsesområde, hvilket lettes af indførelsen af to nye kategorier, nemlig autoriseret afsender og autoriseret modtager. Dette vil betyde en forenkling og reducere omkostningerne for SMV'er samt føre til større effektivitet.

2.3.5. **Særlige situationer:** Særlige situationer henviser til en række uforudsete situationer: mængden af varer, der ankommer til bestemmelsesstedet, er mindre end den mængde, der blev angivet ved afsendelsen (inklusive tab af naturlige årsager såsom fordampning af benzin), eller større; modtageren afviser at modtage varerne; forsendelsen aflyses officielt osv. Disse situationer er ikke i detaljer beskrevet i lovgivningen, hvorfor medlemsstaterne anvender forskellige procedurer til at vurdere tab, behandle afviste forsendelser og tærskler for tilladte tab. Dette kan skabe kompleksitet og forvirring. Direktiverne sikrer allerede, at mængder måles på samme måde. Kommissionen accepterer, at den er nødt til at øge de nationale myndigheders bevidsthed om disse situationer. Den foreslår imidlertid også et nyt tiltag for at standardisere tærsklerne for acceptable tab.

2.4. To yderligere forslag er rent administrative og understøtter forslagene i Rådets direktiv om den generelle ordning for punktafgifter (omarbejdning).

2.4.1. Forslaget til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 389/2012 om administrativt samarbejde på punktafgiftsområdet for så vidt angår indholdet af det elektroniske register vedrører automatiseringen af registreringen og kontrollen af bevægelser af punktafgiftspligtige varer, der er overgået til forbrug i en medlemsstat og derefter flyttes til en anden medlemsstat med henblik på levering til erhvervsmæssige formål i denne anden medlemsstat.

2.4.2. Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om digitalisering af registrering og kontrol af punktafgiftspligtige varers bevægelser (omarbejdning) ledsager ovennævnte rådsforordning og gennemfører digitaliseringen af registreringen og kontrollen af bevægelser af punktafgiftspligtige varer.

3. **Bemærkninger**

3.1. *Forslag til direktiv om ændring af direktiv 92/83/EØF*

3.1.1. Behandling af denatureret alkohol (punkt 2.2.1 ovenfor). EØSU vurderer, at Kommissionens forslag er gode, og at der bør gås videre med dem. Det mener endvidere, at der er behov for en mere dybtgående forståelse af det ulovlige marked for alkoholholdige varer. Der bør derfor rekvireres en rapport, så der kan udvikles bedre indgrebsværktøjer.

3.1.2. Reducerede satser for små producenter og klassificering af visse alkoholholdige drikkevarer (punkt 2.2.2 ovenfor). Også her mener EØSU, at Kommissionens forslag vil tackle de aktuelle problemer, skabe større klarhed og forbedre ordningen med incitamenter for at hjælpe små producenter. Efter EØSU's opfattelse bør Kommissionen i fremtiden se på indførelse af lignende reducerede satser med reviderede tærskler for spiritusfabrikanter.

3.1.3. Drikkevarer med lavt alkoholindhold (punkt 2.2.3 ovenfor). Kommissionens forslag herom er mere omstridte. Der er ikke meget, der tyder på, at produktinnovationen lider. Der er forlydender om, at producenterne i højere grad fremstiller øl med lavt alkoholindhold, hvilket også gælder små producenter. Hvis der skulle opnås en sundhedsmæssig fordel, ville det kræve, at forbrugere af øl af standardstyrke fik et incitament til at skifte til øl med det reviderede lave alkoholindhold. Sker dette ikke, kan det føre til, at forbrugere af øl med lavt alkoholindhold øger deres alkoholindtag. EØSU er dog klar over, at disse forslag ikke er bindende for medlemsstaterne, som bevarer muligheden for at fastholde en lavere tærskel og reducere punktafgiftssatserne. EØSU accepterer derfor disse forslag. Inden for fem år bør der dog foretages en revision i de medlemsstater, der gør brug af disse bestemmelser, for at måle, i hvor høj grad forbruget har ændret sig fra produkter med standardstyrke til produkter med et lavere alkoholindhold

3.1.4. Måling af platograden af sødet eller aromatiseret øl (punkt 2.2.4 ovenfor): EØSU er klar over, at Kommissionens forslag på området kan blive omstridte, især i lyset af EU-Domstolens fortolkning af det nuværende direktiv. Påstanden om, at det er administrativt besværligt at måle alkoholindholdet inden tilsætning af sukker/sødestoffer, anfægtes af

repræsentanter for de økonomiske aktører. Imidlertid er det i øjeblikket kun tre medlemsstater, der foretager målingen inden tilsætning af sukker/sødestoffer, mens de øvrige elleve anvender platometoden på den måde, som Kommissionen foreslår. På den baggrund og i lyset af de fordele, der opnås med en konsekvent definition af »det færdige produkt«, er det mindre indgribende, at tre medlemsstater skal ændre deres fremgangsmåde end at kræve, at 11 medlemsstater gør det. Det skal endvidere bemærkes, at når disse produkter eksporteres, er forskellene i platometoden irrelevante, da det her er ABV-målingen, der anvendes. Efter EØSU's opfattelse er Kommissionens forslag det mindst indgribende og har tillige den fordel, at det beskytter skatteindtægterne.

3.2. *Forslag til Rådets direktiv om den generelle ordning for punktafgifter (omarbejdning)*

3.2.1. EØSU mener, at foranstaltningerne i forslaget til Rådets direktiv om samspillet mellem import og eksport, ensretning af forsendelsesprocedurer, business-to-business-bevægelser og særlige situationer vil få den tilsigtede virkning, nemlig at strømline transporten af punktafgiftspligtige varer, afstemme punktafgifts- og toldprocedurerne, mindske de økonomiske aktørers og nationale myndigheders administrative omkostninger og efterlevelsesomkostninger og medvirke til at bekæmpe svig. EØSU støtter disse forslag.

3.3. *Forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 389/2012 og forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om digitalisering af registrering og kontrol af punktafgiftspligtige varers bevægelser (omarbejdning)*

3.3.1. EØSU støtter disse forslag, da de rent administrativt gør det nemmere at gennemføre forslagene i Rådets direktiv om den generelle ordning for punktafgifter.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om værdipapirer med sikkerhed i statsobligationer

(COM(2018) 339 final — 2018/0171 (COD))

(2019/C 62/18)

Ordfører: **Daniel MAREELS**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 5.7.2018
	Rådet, 6.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 114 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	3.10.2018
Vedtaget på plenum	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	201/3/8
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU bifalder forslagene om SBBS'er, der indgår i en bredere ramme, der omfatter fuldførelsen af bankunionen og opbygningen af kapitalmarkedsunionen. Udvalget har tidligere erklæret sig som en stærk tilhænger af og fortaler for disse to unioner. Desuden har forslagene potentiale til at bidrage positivt til den finansielle stabilitet og modstandsdygtighed.

1.2. Som koncept er det hensigten, at SBBS'er skal indskrænke de traditionelt set stærke forbindelser mellem banker og deres hjemlande (»Sovereigns«). Siden finanskrisen har EØSU opfordret til at løse dette problem og slået kraftigt til lyd for en afsvækkelse af disse forbindelser. Uanset de tiltag, der allerede er iværksat, glæder EØSU sig over, at det foreliggende forslag tager fat på at løse ovennævnte problemstilling.

1.3. SBBS'erne kan medføre, at bankerne reducerer deres eksponeringer over for statsgæld i deres hjemland og opnår en bedre diversifikation i deres porteføljer af statsgæld. Dertil kommer, at det nye instrument ikke fører til deling af risici og tab mellem medlemsstater i euroområdet. Hvis situationen opstår, bæres risici og tab i fuldt omfang af investorerne i SBBS'er.

1.4. Med den nuværende lovramme ville SBBS'er blive defineret som securitiseringsprodukter, og dermed ville det ikke være særlig attraktivt for banker at investere i disse produkter. Udvalget mener, at det er yderst rimeligt, at der rettes op på denne situation. Harmoniseringen af SBBS'er og de nationale statsobligationer denomineret i euro fra euroområdet (sovereign exposures) vil give investorer fra den finansielle sektor mulighed for at investere i SBBS'er på de samme betingelser som i de underliggende statsobligationer fra euroområdet.

1.5. Forslagene omfatter blot en befordrende ramme for markedets udvikling af SBBS'er. Udvalget mener under alle omstændigheder, at rammens klarhed, funktionsevne og effektivitet har stor betydning. Den må ikke have negative eller skadelige virkninger.

1.6. Hvad angår den foreslåede lovgivningsmæssige ramme har EØSU en nuanceret holdning. Udvalget kan støtte en række aspekter, herunder princippet om, at SBBS'er udstedes af en SPE (special purpose entity). Med hensyn til andre aspekter, som f.eks. selvcertificering af sammensætningen af den underliggende portefølje ved SPE-selskabet, forekommer strengere krav på sin plads. På baggrund af betydningen af dette synes et strengene og endda forudgående tilsyn ved ESMA at være rimeligt.

1.7. Et antal spørgsmål er fortsat ubesvarede. Der kan sættes spørgsmålstegn ved, om SBBS'er vil fungere effektivt under alle omstændigheder. Hvad bliver deres skæbne i generelle krisetider eller i tilfælde af en krise i en eller flere medlemsstater? Hvad er konsekvenserne af opdelingen af udstedelserne i trancher, nu hvor det ser det ud til, at seniortrancherne (mindre risikobetonede) kun kan markedsføres, hvis der er tilstrækkeligt med investorer til juniortrancherne (mere risikobetonede)? Udstedelserne bliver dermed præget af tilfældigheder og usikkerhed, og denne svaghed vil underminere SBBS'ernes succespotentiale.

1.8. Derudover er det vigtigt med en positiv tilgang til »markederne« og andre centrale interessenter i forbindelse med SBBS'erne. Det er disse aktører, der skal være villige til at gøre arbejdet, så dette instrument kan blive en realitet. For så vidt angår markederne og medlemsstaternes repræsentanter har de under de forberedende høringer af interesserede parter ytret en del kritik. Udvalget anser det for absolut nødvendigt at føre en dialog og et samråd med alle relevante aktører, så der i fællesskab kan findes konstruktive løsninger.

1.9. Overordnet set og under hensyntagen til alle tidligere bemærkninger mener EØSU, at den eneste måde at finde ud af, om bankerne i forbindelse med deres investeringer vil skifte fra obligationer udstedt af deres hjemlande til SBBS'er, og om investorerne vil være parate til at købe juniortrancher i mængder, der kan begrunde oprettelsen af SBBS'er, er at teste det nye finansielle instrument SBBS på markedet.

1.10. Endelig mener EØSU, at det bør overvejes yderligere, om SBBS'er også bør kunne erhverves af private sparere og forbrugere. På den ene side er der tale om et særdeles komplekst produkt, men på den anden side betyder opdelingen i trancher, at udvalget er tilbøjelig til at mene, at det bør være muligt for ovennævnte gruppe at erhverve seniortrancher, men ikke juniortrancher. Kun seniortrancher er forbundet med en lav risiko og kan sammenlignes med situationer, hvor de samme sparere og forbrugere har en beholdning af statsobligationer.

2. **Baggrund**

2.1. Den 24. maj 2018 offentliggjorde Kommissionen sit forslag ([1]) til en markedsdrevet udvikling af værdipapirer med sikkerhed i statsobligationer, bedre kendt under den engelske betegnelse »Sovereign Bond-Backed Securities« (SBBS'er)«.

2.2. Forslaget indgår i en bredere ramme, nærmere bestemt fuldførelsen af bankunionen og opbygningen af kapitalmarkedsunionen. Forslaget fokuserer navnlig på en yderligere indskrænkning af forbindelserne mellem banker og deres nationale myndigheder (»Sovereigns«) og sigter derfor mod risikoreduktion og privat risikodeling. På baggrund af dets grænseoverskridende karakter er det også hensigten, at instrumentet skal bidrage til mere integrerede og diversificerede finansielle markeder for statsobligationer i det indre marked.

2.3. Tidligere var der en tendens til, at bankerne hovedsageligt lå inde med statsobligationer udstedt af deres egne nationale myndigheder (»home bias«), og finanskrisen viste, at dette kan være forbundet med særlige risici. Derfor er der siden blevet fremsat opfordringer til at indskrænke disse forbindelser.

2.4. Det løsningsforslag, som SBBS'er står for, vil give bankerne mulighed for at sikre en større geografisk spredning i deres portefølje af statsobligationer. Desuden tages der højde for det lavere udbud af denne form for obligationer på den ene side og finansielle institutioners stigende efterspørgsel efter sådanne aktiver på den anden side, bl.a. på grund af nye lovkrav om besiddelse af tilstrækkelige buffere af højlikvide aktiver.

2.5. SBBS'er er et nyt finansielt instrument, og det aktuelle forslag sigter mod at fjerne de hindringer, der hidtil har stået i vejen for dets udvikling. Kort sagt skal den foreslåede ramme fremme to målsætninger:

2.5.1. Oprettelse af en skræddersyet overordnet ramme for SBBS'er, så det nye instrument »standardiseres«, hvilket også vil gavne instrumentets likviditet.

2.5.2. Hertil hører også fjernelse af lovgivningsmæssige hindringer for anvendelsen og erhvervelsen af SBBS'er. Det handler om, at tilgangen for investorer, der investerer i denne form for SBBS'er, vil være baseret på se-igennem-metoden. Dette betyder, at der vil gælde de samme regler, som hvis investorerne var i besiddelse af de underliggende statsobligationer.

([1]) COM(2018) 339 final.

2.6. Et særligt kendetegn og samtidig et vigtigt karakteristikon ved SBBS'er vedrører den underliggende portefølje. Med henblik på at realisere ovennævnte geografiske spredning af risici i bankunionen og realisere det indre marked bør instrumentet udelukkende være sammensat af statsobligationer fra alle medlemsstater i euroområdet. En yderligere begrænsning er, at kun statsobligationer udstedt i euro kommer i betragtning. De vil indgå i SBBS'er afstemt efter den enkelte medlemsstats økonomiske vægt.

2.7. Et andet meget specifikt element vedrører den omstændighed, at det er investorerne, der bærer risici og tab. SBBS'erne vil blive sammensat af trancher, og investorerne kan vælge mellem mindre risikobetonede seniortrancher eller mere risikobetonede juniortrancher. De underliggende porteføljer er i øvrigt deres eneste garanti, idet forslaget kræver, at udstedere af SBBS'er er enheder med særligt formål, der ikke engagerer sig i andre aktiviteter, og som der ikke kan anvendes retsmidler imod ([2]).

2.8. For så vidt angår investorerne vil der som nævnt ovenfor blive anvendt en slags se-igennem-metode ved den reguleringsmæssige behandling af SBBS'erne. Dette betyder, at der ikke længere vil blive set på den juridiske »indpakning« af dette instrument som »securitisering« ([3]), men på de underliggende statsobligationer, som SBBS'en indeholder. I givet fald vil investorer i SBBS'er, der opfylder alle betingelser, få samme reguleringsmæssige behandling med hensyn til kapitalkrav, koncentrations- og likviditetsgrænser som ved statsobligationer, de er i direkte besiddelse af.

2.9. De aktuelle forslag fastsætter vilkår og betingelser for SBBS'er samt deres tilsynsmæssige behandling, men det vil i sidste ende være op til »markedet« at gøre brug af disse. Udbydere og investorer vil i sidste ende afgøre, om dette nye finansielle instrument bliver en realitet, og hvis ja, hvordan og i hvor stort et omfang, det vil blive anvendt.

3. **Bemærkninger**

3.1. EØSU bifalder forslaget om SBBS'er, der indgår i en bredere ramme, som omfatter fuldførelsen af bankunionen og opbygningen af kapitalmarkedsunionen. Udvalget har tidligere erklæret sig som en stærk tilhænger af og fortaler for disse to unioner ([4]).

3.2. Mere specifikt sigter disse forslag mod at indskrænke forbindelserne mellem bankerne og deres hjemlande yderligere. Siden finanskrisen har EØSU i høj grad slået til lyd for denne indskrænkning, og udvalget glæder sig derfor over, at det aktuelle forslag sigter mod at opfylde dette mål under hensyntagen til rammevilkår, hvor der på samme tid er tale om et faldende udbud af og en stigende efterspørgsel efter statsobligationer.

3.3. SBBS'er har, som et nyt finansielt instrument, potentiale til at sikre en bedre og bredere diversificering af banker og andre finansielle institutioners eksponering over for statsobligationer (»sovereign bond holdings«). Dette bidrager utvivlsomt til at begrænse risiciene i den finansielle sektor.

3.4. Forslaget giver blot en befordrende ramme for markedets udvikling af SBBS'er, uden at det selv går så vidt. Når markedet rent faktisk tager fat på at udvikle dette instrument, vil det resultere i et nyt finansielt instrument og et marked for dette. Kommissionen har vurderet virkningerne ved hjælp af to forskellige scenarier ([5]). Hvis SBBS'er kun udstedes i begrænset omfang, lyder overslagene på 100 mia. EUR, og hvis der vælges en bredere tilgang lyder skønnet på 1 500 mia. EUR, hvilket vil have en makroøkonomisk effekt.

3.5. En større udbredelse af SBBS'er har også potentiale til sikre en bedre integration af de finansielle markeder, hvilket vil bidrage til at styrke den finansielle stabilitet og det finansielle systems modstandsdygtighed.

3.6. For EØSU er det vigtigt, at den foreslåede befordrende ramme er klar, velfungerende og effektiv under alle omstændigheder uden negative eller skadelige konsekvenser. Derudover og for at øge chancerne for succes er det vigtigt med en positiv tilgang til »markederne« og andre centrale interessenter. Det er disse aktører, der skal være villige til at gøre arbejdet, så SBBS kan blive en realitet.

3.7. For så vidt angår markederne og medlemsstaternes repræsentanter har de under de forberedende høringer af interesserede parter ytret en del kritik. F.eks. har markedsdeltagerne delte meninger om SBBS'ernes levedygtighed. »Debt Management Officers« mener hverken, at SBBS'er vil bryde koblingen mellem bankerne og deres hjemlande eller skabe et

([2]) Undtagen i særlige tilfælde, såsom ved misbrug af betegnelsen SBBS'er.
([3]) I så fald ville de reguleringsmæssige krav være højere.
([4]) Se EUT C 81 af 2.3.2018, s. 117, EUT C 237 af 6.7.2018, s. 46 og EUT C 177 af 18.5.2016, s. 21.
([5]) SWD(2018) 252 final, s. 70.

lavrisikoaktiv. Repræsentanter for EU's medlemsstater har for nylig givet udtryk for, at de ikke umiddelbart kan se behovet for SBBS'er ([6]). Udvalget anser det for absolut nødvendigt at føre en dialog og et samråd med alle relevante aktører, så der i fællesskab kan findes konstruktive løsninger.

3.8. Med forbehold af ovenstående og nedenstående argumenter støtter udvalget overordnet set den foreslåede lovgivningsmæssige ramme for SBBS'er, især fordi forslaget sætter en stopper for den nuværende afstraffelse af lignende instrumenter, og det samtidig er baseret på en »benchmark«-tilgang.

3.9. Opbakningen begrundes bl.a. med, at SBBS'erne vil blive skabt og udstedt af selskaber i den private sektor. Det forekommer rimeligt, at udstederen skal være en enhed med særligt formål (special purpose entity — SPE), der ikke må udvikle andre aktiviteter. Det skaber klarhed for alle.

3.10. Den obligatoriske medtagelse af statsobligationer udstedt i euro af alle euroområdets medlemsstater i forhold til deres økonomiske vægt ([7]) sikrer den spredning og diversificering, der er omtalt i punkt 3.3. Desuden vil denne medtagelse gøre specifikke statsobligationer mere attraktive for internationale investorer. Dette gælder især for statsobligationer fra visse lande, der ellers udstedes på små og mindre likvide markeder.

3.11. Set i lyset af betydningen af den i det foregående punkt nævnte obligatoriske medtagelse af statsobligationer fra alle medlemsstater i forhold til deres økonomiske vægt sætter udvalget spørgsmålstegn ved det foreslåede system baseret på selvcertificering ved de udstedende enheder. Spørgsmålet er, om der ikke bør foretages et strengere og forudgående tilsyn ved ESMA.

3.12. Det er også vigtigt, at det nye instrument ikke fører til deling af risici og tab mellem medlemsstater i euroområdet. Risici og tab bæres i fuldt omfang af investorerne i SBBS'er.

3.13. Som udstedende institution udsteder SPE en række værdipapirer, der udgør fordringer på provenuet fra den underliggende portefølje. Værdipapirerne er karakteriseret ved forskellige risikoniveauer, hvor seniortrancher ([8]) har den laveste risiko og juniortrancher den højeste. I praksis lader det til, at seniortrancherne kun kan markedsføres, hvis der er tilstrækkeligt med investorer til juniortrancherne ([9]). Dette betyder, at hver enkelt udstedelse bliver tilfældig og usikker. Denne svaghed underminerer de potentielt gode resultater med SBBS'er.

3.14. I øvrigt kan der stilles spørgsmålstegn ved, om SBBS'er vil fungere effektivt under alle omstændigheder. Hvad bliver deres skæbne i generelle krisetider eller i tilfælde af en krise i en eller flere medlemsstater? Dette er et vigtigt spørgsmål, idet de seneste begivenheder endnu en gang har vist, at finansmarkederne reagerer hurtigt på sådanne situationer.

3.15. Det er også vigtigt at kortlægge konsekvenserne af at etablere et marked for SBBS'er parallelt med det eksisterende marked for de enkelte medlemsstaters statsobligationer. Dette giver anledning til flere spørgsmål. Vil der f.eks. være tilstrækkelige mængder til rådighed? Og hvad sker der, hvis det ikke er tilfældet? Vil etableringen af et supplerende marked føre til fragmentering og opsplitning?

3.16. Den lovgivningsmæssige ramme giver mulighed for, at sparere og forbrugere kan erhverve og besidde SBBS'er ([10]). Da der er tale om særligt komplekse produkter, kan man være tilbøjelig til at afvise dette. Måske er der imidlertid brug for en mere nuanceret tilgang, hvor et forbud kun vil være hensigtsmæssigt ved juniortrancher, da disse er forbundet med større risici. Det kan forholde sig anderledes ved seniortrancher, der har en lav risiko og kan i høj grad sammenlignes med situationer, hvor de samme sparere og forbrugere har en beholdning af statsobligationer. Udvalget efterlyser yderligere overvejelser på dette område.

3.17. Endelig mener udvalget, at det er helt på sin plads, at der på lovgivningsområdet foretages en harmonisering af SBBS'er og de nationale statsobligationer denomineret i euro fra euroområdet (sovereign exposures). Dette vil give investorer fra den finansielle sektor mulighed for at investere i SBBS'er på de samme betingelser som i de underliggende statsobligationer fra euroområdet.

([6]) Disse indsigelser og bemærkninger belyses nærmere i pkt. 3 i begrundelsen til forslaget til forordning (s. 6).
([7]) Se art. 4, stk. 2, i forslaget til forordning og tallene i forbindelse med de berørte medlemsstaters økonomiske betydning: https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/capital/html/index.en.html.
([8]) Seniortrancher vil udgøre den største del af udstedelserne og juniortrancherne den mindste andel.
([9]) Juniortrancherne vil typisk give et højere afkast som modvægt til den højere risiko.
([10]) Jf. artikel 3, stk. 6 i forordningsforslaget.

3.18. Overordnet set og under hensyntagen til alle tidligere bemærkninger mener udvalget, at oprettelsen af SBBS'er begrebsmæssigt er en interessant idé, men at indholdet af de konkrete forslag er broget og rejser en række spørgsmål. Derudover bør de kritiske bemærkninger og reaktioner fra markedsdeltagerne og andre centrale interessenter heller ikke forblive upåagtede. Generelt set er EØSU dog enig i Kommissionens tilgang, som bygger på, at spørgsmålet kun kan besvares ved at teste konceptet på de »ægte« markeder.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af »Fiscalisprogrammet« for samarbejde på beskatningsområdet

(COM(2018) 443 final — 2018/0233 (COD))

(2019/C 62/19)

Ordfører: **Krister ANDERSSON**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 14.6.2018
	Rådet for Den Europæiske Union, 4.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 114 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	3.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	194/2/0
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag til en forordning om et nyt Fiscalisprogram. De nationale skattemyndigheder har stadig ikke tilstrækkelig kapacitet og tilstrækkeligt samarbejde, og EØSU er enig i, at der er et akut behov for at forbedre gennemførelsen af skattepolitikken, herunder det administrative samarbejde og støtte til skattemyndighederne.

1.2. EØSU er enig i, at større effektivitet blandt skattemyndigheder er vigtig for at sikre et sammenhængende og velfungerende indre marked, og EØSU medgiver, at en sådan grad af samarbejde og koordinering kun kan opnås på EU-plan.

1.3. EØSU er bekymret for, at det foreslåede budget på 270 mio. EUR ikke vil være tilstrækkeligt i lyset af det omfattende program, Kommissionen har foreslået, og den igangværende hurtige digitalisering. EØSU anbefaler derfor en midtvejsevaluering af, hvorvidt finansieringen er tilstrækkelig.

1.4. EØSU er af den opfattelse, at det er vigtigt at tage højde for den digitale udvikling, og glæder sig over Kommissionens mål om at sikre samordningen af de europæiske elektroniske systemer med andre relevante tiltag med tilknytning til e-forvaltning på EU-plan.

1.5. EØSU opfordrer Kommissionen til at gå sammen med medlemsstaterne om at udvikle et fælles grundlæggende uddannelseskursus for skattemyndigheder med henblik på at forbedre det indre markeds funktion. EØSU mener, at en fælles undervisningsindsats muligvis kunne føre til oprettelsen af et fremtidigt EU-skatteakademi for skattemyndigheder.

1.6. EØSU konstaterer på baggrund af resultatet af evalueringen af det nuværende program, at tiltag med fælles revisioner, projektgrupper, arbejdsbesøg og ekspertgrupper inden for IT-samarbejde har været nogle af de mest vellykkede værktøjer, og opfordrer kraftigt Kommissionen til at prioritere disse tiltag højt i det nye Fiscalisprogram.

1.7. EØSU glæder sig over indførelsen af flerårige arbejdsprogrammer for at mindske den administrative byrde for både Kommissionen og medlemsstaterne.

1.8. EØSU mener, at det er vigtigt, at civilsamfundet som helhed bliver en aktiv del af Fiscalisprogrammet.

2. **Indledning og baggrund**

2.1. I sin pakke vedrørende den næste *flerårige finansielle ramme for 2021-2027* ([1]), der blev vedtaget den 2. maj 2018, har Kommissionen fremsat et forslag til en fornyet finansiel forpligtelse for Fiscalisprogrammet.

2.2. Kommissionens forslag vedrører forlængelsen af det nuværende Fiscalis 2020-program, der blev oprettet med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1286/2013, og som gennemføres af Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne og associerede lande.

2.3. Kommissionens forslag sigter mod at gøre det lettere at foretage forenklinger og ændringer: 1) udvidet anvendelse af faste beløb/enhedsomkostninger, 2) forenkling og reduktion af foranstaltningstyper for at skabe større fleksibilitet, 3) forbedret definition af fælles komponenter og nationale komponenter, der bedre afspejler de reelle forhold hvad angår IT-projekter, og indarbejdelse af deres karakteristika, og 4) muligheden for at vedtage flerårige arbejdsprogrammer, således at den årlige administrative byrde med udvalgsprocedurer undgås.

2.4. Ifølge forslaget skal programmets anvendelsesområde også justeres, så det nu er åbent for medlemsstaterne, tiltrædelseslande, kandidatlande og potentielle kandidatlande samt lande i den europæiske naboskabspolitik og tredjelande, forudsat at visse betingelser er opfyldt.

2.5. Kommissionen foreslår et budget på 270 mio. EUR for perioden 2021-2027 for Fiscalisprogrammet, hvilket er en forøgelse fra 223,2 mio. EUR for perioden 2014-2020. Desuden vil størstedelen af det foreslåede budget blive brugt til kapacitetsopbyggende aktiviteter på IT-området.

2.6. Programmet har som generelt mål at støtte skattemyndigheder og skatteinddrivelse for at forbedre det indre markeds funktion, styrke Unionens konkurrenceevne og beskytte Unionens og medlemsstaternes finansielle og økonomiske interesser.

2.7. Kommissionen mener, at dette program vil støtte skattepolitikken og skattemyndighederne via administrativ og informationsteknologisk (IT-) kapacitetsopbygning og operationelt samarbejde. Derved sikres en hurtig og fælles reaktion over for nye problemer, som f.eks. skattesvig, skatteunddragelse og skatteundgåelse, digitalisering og nye forretningsmodeller, og samtidig forhindres unødige administrative byrder for borgere og virksomheder i forbindelse med grænseoverskridende transaktioner.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag til en forordning om et nyt Fiscalisprogram. De nationale skattemyndigheder har stadig ikke tilstrækkelig kapacitet og tilstrækkeligt samarbejde, hverken inden for EU eller med tredjelande, og EØSU er enig i, at der er et akut behov for at forbedre gennemførelsen af skattepolitikken, herunder det administrative samarbejde og støtte til skattemyndighederne.

3.2. EØSU er enig i, at større effektivitet blandt skattemyndigheder er vigtig for at sikre et sammenhængende og velfungerende indre marked, og EØSU medgiver, at en sådan grad af samarbejde og koordinering kun kan opnås på EU-plan. EØSU mener også, at en EU-ramme sandsynligvis kan øge deltagelsen og dermed forbedre det indre markeds potentiale og konkurrencedygtighed.

3.3. EØSU er enig i, at en fælles tilgang på EU-plan med en ny retning, der har fokus på at yde støtte til de nationale skattemyndigheder, vil bidrage til at forhindre og bekæmpe skattesvig, skatteunddragelse og skatteundgåelse og samtidig reducere unødige administrative byrder for borgere og virksomheder i forbindelse med grænseoverskridende transaktioner. EØSU er også enig i, at dette samtidig vil forbedre det indre markeds funktion, styrke Unionens konkurrenceevne og beskytte Unionens og medlemsstaternes finansielle og økonomiske interesser.

3.4. EØSU er bekymret for, at det foreslåede budget på 270 mio. EUR ikke vil være tilstrækkeligt i lyset af det omfattende program, Kommissionen har foreslået, og den igangværende hurtige digitalisering. EØSU anbefaler derfor en midtvejsevaluering af, hvorvidt finansieringen er tilstrækkelig.

3.5. EØSU er af den opfattelse, at det er vigtigt at tage højde for den digitale udvikling, og glæder sig over Kommissionens mål om at sikre samordningen af de europæiske elektroniske systemer med andre relevante tiltag med tilknytning til e-forvaltning på EU-plan.

([1]) COM(2018) 321 final.

3.6. EØSU konstaterer på baggrund af resultatet af evalueringen af det nuværende program, at tiltag med fælles revisioner, projektgrupper, arbejdsbesøg og ekspertgrupper i IT-samarbejde har været nogle af de mest vellykkede værktøjer. Derfor så EØSU gerne, at disse tiltag bliver prioriteret højt i det nye Fiscalisprogram.

3.7. EØSU opfordrer Kommissionen til at gå sammen med medlemsstaterne om at udvikle et fælles grundlæggende uddannelseskursus for skattemyndigheder med henblik på at forbedre det indre markeds funktion. EØSU mener, at en fælles undervisningsindsats muligvis kunne føre til oprettelsen af et fremtidigt EU-skatteakademi for skattemyndigheder.

3.8. EØSU bifalder indførelsen af flerårige arbejdsprogrammer for at forbedre det indre markeds effektivitet og mindske den administrative byrde for både Kommissionen og medlemsstaterne.

3.9. EØSU forstår, at informationsudveksling i dag kun vedrører transmission af information, ikke behandling af information. For at opnå et tæt og effektivt samarbejde mellem medlemsstaterne med hensyn til IT-kapacitetsopbygning mener EØSU, at behandlingsaspektet af informationsudvekslingen skal udvikles yderligere.

3.10. EØSU mener, at det er vigtigt, at civilsamfundet som helhed bliver en aktiv del af Fiscalisprogrammet, således at det kan bidrage til og følge fremdriften i programmets udvikling.

3.11. EØSU anerkender det nyskabende i, og er positiv over for, den enklere og nemmere mekanisme til at tilpasse eller udvide det europæiske elektroniske system for samarbejde med tredjelande, der ikke er associeret til programmet, og internationale organisationer.

3.12. EØSU glæder sig over, at forslaget er konsistent i forhold til andre foreslåede EU-handlingsprogrammer med beslægtede mål, der sigter mod at bekæmpe svigagtig adfærd, tilstræbe mere effektive institutioner og støtte tiltag til at opnå et mere velfungerende indre marked.

3.13. EØSU støtter, at størstedelen af det foreslåede budget vil blive brugt til kapacitetsopbyggende aktiviteter på IT-området. EØSU tilslutter sig desuden valget af en IT-arkitektur med en kombination af fælles og nationale komponenter frem for en fuldt centraliseret tilgang. En europæisk elektronisk model baseret på nationale præferencer, krav og begrænsninger vil gøre det lettere på forholdsmæssig vis at opnå interoperabilitet og interkonnektivitet af hensyn til det indre marked.

3.14. EØSU fremhæver Kommissionens fordeling af ansvaret mellem sig selv og medlemsstaterne som et vigtigt princip til i fællesskab at sikre udviklingen og driften af de europæiske elektroniske systemer. Det vil gøre det lettere at finde en god løsning for både et mere holistisk EU-syn og for, hvad der er relevant og praktisk muligt for hver medlemsstat, hvilket forhåbentlig vil udmønte sig i et optimeret samarbejde mellem deltagerne.

3.15. Det er ikke kun skatteforvaltningerne, der ville have gavn af en mere effektiv administration. EØSU mener, at et mere gunstigt skattemiljø også vil styrke EU's erhvervsliv og fremme vækst. Ved at reducere den administrative byrde og omkostningerne forbundet med at efterleve skattereglerne får virksomhederne mulighed for at koncentrere sig om deres hovedaktiviteter, hvilket bidrager til at skabe vækst og arbejdspladser.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af det europæiske reformstøtteprogram

(COM(2018) 391 final — 2018/0213 (COD))

(2019/C 62/20)

Ordfører: **Petr ZAHRADNÍK**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 14.6.2018
	Rådet for Den Europæiske Union, 27.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 175, stk. 3, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	3.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	194/3/7
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU støtter og tilslutter sig begrundelserne for at oprette reformstøtteprogrammet, der skal tilskynde EU-medlemsstaterne til at gennemføre vigtige strukturreformer og få disse til at fremstå som en samlet indsats samt fungere som et supplerende instrument til gennemførelse af reformer på frivillig basis. EØSU foreslår, at virkningerne og de sociale konsekvenser også overvåges på medlemsstatsplan, når strukturreformerne gennemføres i henhold til dette program.

1.2. EØSU støtter en stærk forbindelse mellem reformstøtteprogrammet og det europæiske semester. Samtidig er udvalget overbevist om, at strukturreformernes succes vil vise sig på mellemlang sigt, også med hensyn til udviklingen af økonomisk konvergens i EU. EØSU mener desuden, at der kan skabes en større og mere direkte forbindelse mellem reformstøtteprogrammet og det europæiske semester, end det fremgår af forslaget til forordning.

1.3. For at indførelsen af reformstøtteprogrammet skal lykkes og de forventede fordele opnås, vil det efter EØSU's mening være hensigtsmæssigt at give bedre svar på det lille antal åbne spørgsmål, som Kommissionen ikke har givet entydige forklaringer til.

1.4. I forbindelse med den nye udformning af EU's flerårige finansielle ramme for perioden 2021-2027, som også forudsætter, at der opnås betydelige synergier mellem de forskellige kapitler, er EØSU overbevist om, at der er behov for mere detaljeret at redegøre for programmets muligheder for reelt at opnå de nævnte synergier. EØSU bifalder udarbejdelsen af en praktisk håndbog, som gør det lettere for støttemodtagerne at orientere sig om mulighederne for kombinationer med andre kapitler i den fremtidige flerårige finansielle ramme, især fordi det drejer sig om et helt nyt element i rammens funktion. Som led i den ønskede styrkelse af synergierne anbefaler EØSU desuden, at man anvender muligheden for direkte at forbinde programmets ressourcer med det tilsvarende operationelle program inden for rammerne af samhørighedspolitikken.

1.5. EØSU anbefaler også at præcisere og nærmere definere, hvordan reformernes succes (og dermed også betingelserne for den faktiske udbetaling af finansielle midler i forbindelse med programmet) skal vurderes. Samtidig mener EØSU, at det netop er når det gælder om at nå til enighed om indholdet af reformprogrammerne på baggrund af Kommissionens og medlemsstaternes vision, at det organiserede civilsamfund kan spille en meget aktiv rolle. På baggrund heraf bifalder EØSU den tætte forbindelse mellem programmet og de nationale reformprogrammer. I denne henseende anbefaler udvalget også, at der i rette tid foretages en grundig opfølgning på planlægningen af reformerne, og at den potentielle moralske risiko håndteres effektivt. EØSU anser det for særdeles ønskeligt, at der etableres en platform for samarbejde mellem medlemsstaterne om spørgsmål vedrørende strukturreformernes form og art.

1.6. EØSU mener, at behovet for strukturreformer ikke kun findes på medlemsstatsplan, men også overordnet på EU-plan, når reformerne har grænseoverskridende eller, som det ofte er tilfældet, paneuropæiske virkninger. Da programmet er udformet, så det forvaltes centralt, beklager EØSU, at det ikke kan anvendes til strukturelle projekter, der har betydning for hele Europa, og udvalget anbefaler at udvide programmet til også at omfatte denne type reformer.

1.7. EØSU er ikke helt overbevist om, at metoden med efterfølgende betaling af støtte i henhold til programmet (vel vidende at der kan gå flere år fra gennemførelsen af reformforanstaltningen) i tilstrækkelig grad motiverer en medlemsstat til at overveje at gennemføre en strukturreform.

2. **Forslagets generelle kontekst og væsentlige faktiske omstændigheder**

2.1. En af de væsentligste hindringer for en stærkere og mere overbevisende økonomisk vækst på lang sigt i EU består i en række strukturelle svagheder og ubalancer, som vil blive løst med en stringent gennemførelse af strukturreformer ([1]). Den nylige økonomiske krise har sat nogle af disse svagheder og ubalancer endnu mere tydeligt i relief. Samtidig har krisen givet mulighed for at indføre et kriterium for at bedømme, hvor godt reformerne er gennemført. For at sikre at programmet bliver en succes, vil det være hensigtsmæssigt også at tage ved lære af de eksempler på reformer, der har været forgæves eller dårligt forberedte og har haft alvorlige økonomiske og sociale konsekvenser, og at undgå, at en sådan praksis gentager sig i fremtiden.

2.2. Strukturreformerne omfatter foranstaltninger under den økonomiske politik, der på lang sigt etablerer de grundlæggende parametre for den økonomiske struktur og de tilhørende institutionelle og retlige rammer. Foranstaltningerne består både i at fjerne de eksisterende barrierer og i at gennemføre helt nye elementer af instrumenter under den økonomiske politik, som afspejler aktuelle og fremtidige tendenser. Strukturreformernes form og grad af nødvendighed varierer mellem de forskellige EU-lande ([2]).

2.3. Selv om det foreslåede reformstøtteprogram har en meget større finansiel volumen og et mærkbart bredere og mere præcist anvendelsesområde for støtte, fungerer det som en fortsættelse af støtteprogrammet for strukturreformer, der blev gennemført med virkning fra 2017, hovedsagelig i form af teknisk bistand ([3]).

2.4. I tråd med de aktuelle fornyelser kan reformstøtteprogrammet ses som et væsentligt bidrag fra EU-budgettet, som skal sikre europæisk merværdi, øget fleksibilitet, synergier mellem de forskellige kapitler og forenkling af procedurerne. Dette bidrag bør manifestere sig som en øget langsigtet investeringsaktivitet, idet processen med det europæiske semester bør fungere som en test og et udgangspunkt for at vurdere, om strukturreformerne er tilstrækkelige ([4]).

2.5. Reformstøtteprogrammet bør således ikke betragtes ud fra et isoleret perspektiv, men som en ny del af de mange forskellige instrumenter, der indgår i det kommende EU-budget. Programmet skal udvise en høj grad af synergi i forhold til disse instrumenter, hvilket især er vigtigt for samhørighedspolitikken og den europæiske stabiliseringsfunktion for investeringer.

2.6. Desuden indgik meddelelsen om udformningen af dette program i præsentationen i december 2017 af nye budgetinstrumenter for et stabilt euroområde i EU. Medlemsstaterne i euroområdet bliver dog på ingen måde favoriseret i forslaget til forordning i forhold til medlemsstater, der ikke er en del af euroområdet, selv om programmet er en af de forskellige kompromisløsninger for så vidt angår oprettelsen af et særskilt budget for euroområdet.

([1]) EØSU tager i sine udtalelser udgangspunkt i definitionen af strukturreformer som formuleret i udvalgets udtalelse om endelig gennemførelse af Den Økonomiske og Monetære Union — forslag til EU's næste lovgivningsperiode (EUT C 451 af 16.12.2014, s. 10).

([2]) Forbindelsen mellem strukturreformerne og de øvrige dele af EU's økonomiske politik beskrives i EØSU's udtalelser om henholdsvis den økonomiske politik i euroområdet 2017 (tillægsudtalelse) (EUT C 81 af 2.3.2018, s. 216) og den økonomiske politik i euroområdet (2017) (EUT C 173 af 31.5.2017, s. 33).

([3]) Se EØSU's udtalelse om støtte til strukturreformer i medlemsstaterne, vedtaget den 14. marts 2018 (EUT C 237 af 6.7.2018, s. 53).

([4]) Se EØSU's udtalelse om oplæg om fremtiden for EU's finanser (EUT C 81 af 2.3.2018, s. 131).

2.7. Reformstøtteprogrammet omfatter tre foreslåede instrumenter, nemlig:

— instrumentet til gennemførelse af reformer i form af et finansielt støtteinstrument (med en bevilling på 22 mia. EUR)

— instrumentet for teknisk støtte (som direkte forlænger støtteprogrammet for strukturreformer og har et budget på 840 mio. EUR)

— konvergensfaciliteten for lande uden for euroområdet (med 2,16 mia. EUR).

2.8. Programmets hovedformål er at støtte regeringerne og den offentlige sektor i medlemsstaterne i deres bestræbelser på at udforme og gennemføre strukturreformer. Den gevinst, dette giver, skal være et bidrag til bæredygtig vækst i EU's økonomi og gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU er af den opfattelse, at begrundelsen for forslaget om at oprette et investeringsstøtteprogram er helt relevant, og at programmets praktiske funktionsmåde derfor vil skabe fordele. Samtidig er EØSU dog overbevist om, at forslaget rejser et stort antal spørgsmål, der ikke er blevet fuldt ud besvaret eller forklaret, og at det er yderst vigtigt at give mere overbevisende og entydige svar på disse spørgsmål, inden programmet lanceres fuldt ud i praksis.

3.2. EØSU opfordrer til en mere konkret og meningsfuld fremstilling af mulige synergier, f.eks. med samhørighedspolitikken, som både forslaget til forordning om den flerårige finansielle ramme og forslaget til forordning om fastsættelse af fælles bestemmelser for syv fonde henviser til.

3.3. Fordelene eller, omvendt, fiaskoen ved en given reformforanstaltning viser sig ofte først efter nogen tid, og det kan let komme til at ske såvel efter den treårige periode, der er fastsat til gennemførelsen af reformen, som efter den efterfølgende femårige periode, som er fastsat for reformens varighed. EØSU ønsker information om, hvordan programmet skal kunne evaluere succesen af reformer, hvor det anses for givet, at der kan ydes støtte, men hvor resultaterne sandsynligvis først vil vise sig inden for en meget fjern tidshorisont. I den forbindelse ønsker EØSU ligeledes oplysninger om, hvordan man vil afgøre en eventuel konflikt mellem Kommissionen og en medlemsstat om, hvorvidt et bestemt reformforslag er hensigtsmæssigt, og om hvorvidt den gennemførte reform har været en succes. På baggrund heraf anbefaler EØSU, at der etableres en platform for samarbejde mellem medlemsstaterne om spørgsmål vedrørende strukturreformernes art.

3.4. EØSU mener, at det organiserede civilsamfund kunne yde et væsentligt bidrag til at skabe konsensus mellem Kommissionen og medlemsstaterne om den form, reformerne skal antage, idet det på mange måder er upartisk og endog vil kunne afgive en objektiv og indholdsmæssigt kompetent meningstilkendegivelse og udgør et bindeled, der kan forebygge eventuelle konflikter og i givet fald løse dem.

3.5. EØSU noterer sig den oplyste sammenhæng med processen med det europæiske semester, idet udvalget mener, at den gensidige forbindelse kunne være endnu mere direkte. Med hensyn til instrumentet til gennemførelse af reformer kunne forbindelsen for eksempel manifesteres med fastsættelsen af den økonomiske bevilling. EØSU noterer sig, at det eneste kriterium i denne forbindelse er antallet af indbyggere i den pågældende medlemsstat. Udvalget anbefaler imidlertid, at man også overvejer muligheden for at anvende et multikriteriematrix, der tager højde for behovet for at gennemføre strukturreformer under hensyntagen til de betingelser, der gør sig gældende i den pågældende medlemsstat.

3.6. Af forslaget til forordning fremgår det, at Kommissionen sikrer, at de foranstaltninger, der gennemføres i henhold til programmet, supplerer andre programmer i EU's fremtidige budget. EØSU anbefaler, at der udarbejdes en mere detaljeret forklarende vejledning om, hvordan denne komplementaritet vil fremkomme, da udvalget anser det for et meget vigtigt spørgsmål med henblik på at opnå synergieffekter i forbindelse med EU-finansieringen. Komplementariteten er primært af afgørende betydning for de fælles bestemmelser for syv fonde (og blandt disse, først og fremmest samhørighedspolitikkens instrumenter), og der bør også skabes kohærens i forbindelse med fastlæggelsen af grundbetingelserne (EØSU anbefaler, at programmet prioriterer opfyldelsen af disse som en del af reformarbejdet).

3.7. EØSU ser med tilfredshed på den foreslåede kohærens og forbindelse mellem programmet og de nationale reformprogrammer, som medlemsstaterne udvikler som led i deres forpligtelser i henhold til det europæiske semester, og som de forelægger Kommissionen.

3.8. EØSU beklager, at programforslaget indebærer, at strukturreformer udelukkende er forbundet med medlemsstaternes specifikke behov og hverken omfatter grænseoverskridende eller paneuropæiske strukturreformer. Og dette så meget desto mere som programmet er udformet til at være centralt styret. I betragtning af at programmet kræver en ekstraordinær høj grad af interaktion fra medlemsstaternes side (som de facto står for den praktiske gennemførelse), opstår spørgsmålet om, hvorfor man har udformet netop dette program som centralt styret og ikke som et program, der gennemføres i henhold til betingelserne om delt forvaltning.

3.9. Udvalget tilslutter sig listen over reformaktiviteter og -tilsagn (artikel 6 i forslaget), som det glæder sig over og anser som et helt igennem repræsentativt grundlag for at vælge den foranstaltning, der opfylder de konkrete betingelser, der er gældende i medlemsstaten. I den forbindelse anbefaler EØSU dog, at man definerer, hvad der i forbindelse med dette program forstås med en strukturreform ([5]), navnlig for at undgå unødig overlapning af reformens indhold med de reformaktiviteter, der støttes i medfør af andre kapitler i EU-budgettet.

3.10. EØSU er også enig i listen over de kriterier, som medlemsstaten skal opfylde i forbindelse med programmet for at få de reformtilsagn, den giver, anerkendt (artikel 11 i forslaget).

3.11. EØSU er imidlertid i tvivl om, hvorvidt programmet er et reelt incitament til at gennemføre strukturreformer. Udvalgets tvivl skyldes, at støtten måske først kan udbetales tre år efter, at beslutningen er blevet meddelt, når reformtilsagnene er realiseret. EØSU mener, at udbetalingen af støtten ad én gang og dernæst efter en forholdsvis lang periode fra starten af reformforanstaltningerne ikke er noget særlig motiverende instrument.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. Da finansieringen af den støtte, der ydes i henhold til programmet, ikke er forbundet med de byrder, de foreslåede reformer skaber og kræver, gør EØSU opmærksom på, at der er behov for en meget detaljeret overvågning ved hjælp af eksperter med hensyn til godkendelse af påtagne reformtilsagn og den endelige vurdering af strukturreformerne, hvad angår overholdelse af betingelserne for makroøkonomisk og budgetmæssig disciplin.

4.2. EØSU opfordrer til en forklaring på den påstand, der fremsættes i forslaget, ifølge hvilken programmet skal kompensere for de høje politiske omkostninger, som på kort sigt manifesterer sig i forbindelse med visse strukturreformer, og fjerne de hindringer, der er forbundet med disse reformer.

4.3. EØSU anbefaler, at der udarbejdes mere detaljerede og mere entydige regler til at vurdere ændringer af reformtilsagn (artikel 13 i forslaget).

4.4. EØSU anbefaler, at der lægges vægt på planlægningen af reformerne over tid, hvilket giver mulighed for at tilpasse gennemførelsen af reformerne tidsmæssigt til opnåelsen af den støtte, der ydes via programmet, og til det relaterede problem omkring moralsk risiko. EØSU anbefaler ligeledes, at der tages højde for muligheden for, at allerede gennemførte reformer støttes i medfør af programmet.

4.5. Forslaget til forordning åbner mulighed for, at en del af de midler, der er afsat til f.eks. samhørighedspolitikken, kan overføres til dette program. EØSU anbefaler, at der gives mulighed for overførsel eller endog en fusion, også i modsat retning, hvorved programmets ressourcer kan blive direkte forbundet med de tilsvarende operationelle programmer inden for rammerne af samhørighedspolitikken.

4.6. Hvad angår det tekniske støtteinstrument, bifalder EØSU den direkte kontinuitet i forhold til støtteprogrammet for strukturreformer og udnyttelsen af den opståede lejlighed til at tilpasse støtten til strukturreformen (i modsætning til for eksempel teknisk bistand i medfør af samhørighedspolitikken).

4.7. Hvad angår konvergensfaciliteten, bemærker EØSU, at visse EU-medlemsstater uden for euroområdet er strukturelt mere klar til at tiltræde området end visse af de aktuelle medlemmer. Den største hindring for disse medlemsstater er ikke økonomisk (i mange tilfælde udviser de højere BNP-vækst i forbindelse med en høj grad af reel konvergens, eksemplarisk budgetdisciplin, overskud på den eksterne balance eller en lav arbejdsløshed), men derimod politisk (som konvergensfaciliteten ikke kan påvirke).

([5]) Se igen udtalelserne om henholdsvis den økonomiske politik i euroområdet 2017 (tillægsudtalelse) (EUT C 81 af 2.3.2018, s. 216), og den økonomiske politik i euroområdet (2017) (EUT C 173 af 31.5.2017, s. 33).

4.8. EØSU anmoder desuden om nærmere oplysninger om, hvorvidt reformtilsagn har en anden karakter inden for rammerne af konvergensfaciliteten end inden for rammerne af instrumentet til gennemførelse af reformer.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af en europæisk investeringsstabiliseringsfunktion

(COM(2018) 387 final — 2018/0212 (COD))

(2019/C 62/21)

Ordfører: **Philip VON BROCKDORFF**

Medordfører: **Michael SMYTH**

Anmodninger om udtalelse	Europa-Parlamentet, 11.6.2018
	Rådet, 25.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 175, stk. 3, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	3.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	196/2/4
for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU bemærker, at det set i lyset af den nuværende politiske og samfundsmæssige integration ikke er realistisk med et stort føderalt budget i euroområdet. Ikke desto mindre sigter den foreslåede europæiske investeringsstabiliseringsfunktion (EISF) mod at gøre de nationale finanspolitikker mere stabiliserende med hensyn til asymmetriske chok. EØSU mener, at dette er et skridt på vejen mod tættere integration i euroområdet og muligvis et forsøg på at tilskynde medlemsstater uden for euroområdet til at deltage i den fælles valuta.

1.2. EØSU er klar over, at EISF adskiller sig fra den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM), der blev etableret som en bagstopperfond under finanskrisen. Der skal dog være en klar skelnen mellem de to fonde. EISF er langt mere begrænset i sit anvendelsesområde, og EØSU er bekymret over størrelsen af fonden, i tilfælde af at asymmetriske chok rammer to eller flere medlemsstater.

1.3. Lån, der ydes gennem EISF, ville sætte lidt skub i de offentlige investeringer i forbindelse med asymmetriske chok. EØSU advarer om, at indvirkningen heraf med al sandsynlighed ikke vil indtræffe med det samme. Økonomisk genopretning tager tid, og eventuelle positive indvirkninger vil sandsynligvis først mærkes på mellemlang eller lang sigt.

1.4. EØSU bemærker, at det forhold, at arbejdsløshed er det eneste kriterium for aktivering af støtte, kan føre til visse mangler med hensyn til stabiliseringsfunktionens rettidighed. EØSU foreslår derfor andre supplerende indikatorer, der normalt vil vise sig forud for arbejdsløshed, med hensyn til at forudse et forestående stort chok, således at en indledende støtte kan aktiveres, før det »store« chok giver sig udslag i arbejdsløshedsprocenten.

1.5. Eftersom EISF ikke anses for at være et »supplement« til andre finansielle instrumenter, dvs. betalingsbalancestøtten og den europæiske finansielle stabiliseringsmekanisme (EFSM), mener EØSU, at anvendelse af EISF vil reducere den samlede lånekapacitet. Det påhviler derfor Kommissionen løbende at udligne udestående genbetalinger for de pågældende medlemsstater og eventualforpligtelser.

1.6. EØSU er ikke imod Kommissionens tilsyn med lån finansieret via offentlige investeringer gennem EISF. Den pågældende medlemsstat skal dog have tilstrækkelig frihed til at bestemme, hvilken investeringstype der er behov for. EØSU mener derfor, at der skal være en balance mellem Kommissionens tilsyn på den ene side og den pågældende medlemsstats beføjelser vedrørende offentlige udgifter på den anden side.

1.7. EØSU opfordrer Kommissionen til at undersøge, hvordan en forsikringsordning, som kan bidrage til makroøkonomisk stabilisering, kunne fungere på tværs af EU. EØSU er af den opfattelse, at en veludformet forsikringsordning for hele EU, der har en automatisk stabiliserende effekt på makroøkonomiske chok, ville være en mere effektiv løsning end den foreslåede EISF. I det tilfælde, at en anden finansiel og økonomisk krise i mellemtiden rammer EU, anbefaler EØSU, at man gennem en koordineret tilgang anvender samtlige finansielle instrumenter, herunder EISF.

2. **Baggrund**

2.1. For den kommende flerårige finansielle ramme foreslår Kommissionen en europæisk investeringsstabiliseringsfunktion (EISF), hvis overordnede formål er at styrke Den Økonomiske og Monetære Union ved at forankre euroområdet i EU's langsigtede budget. EISF vil tage form af back-to-back lån for op til 30 mia. EUR mod garanti i EU-budgettet, og samtidigt kan der ydes et rentetilskud til at dække omkostningerne ved lånet.

2.2. Rentetilskuddet vil blive finansieret via bidrag fra medlemsstaterne, som svarer til en procentdel af deres monetære indtægter, som deres nationalbanker er blevet tildelt af ECB (også kaldet »møntningsgevinst«) og indsamlet via en stabiliseringsstøttefond. Gennem en mellemstatslig aftale skal det fastsættes, hvordan medlemsstaternes finansielle bidrag skal beregnes, og hvilke regler der skal gælde for overførslerne.

2.3. Størrelsen på det lån, en medlemsstat er berettiget til, vil blive fastsat på grundlag af en formel baseret på en række kriterier, herunder:

i) det maksimale niveau for støtteberettigede offentlige investeringer, som EISF kan yde støtte til

ii) stigningen i arbejdsløsheden, og

iii) et tærskelniveau, der er defineret som den kvartalsvise nationale arbejdsløshedsprocent, der er steget mere end et procentpoint i forhold til den observerede arbejdsløshedsprocent i samme kvartal det foregående år.

Kommissionen kan imidlertid hæve størrelsen af et EISF-lån op til det maksimale niveau for støtteberettigede offentlige investeringer, som EISF kan yde støtte til, i tilfælde, hvor den berørte medlemsstat er ramt af et særligt alvorligt asymmetrisk chok.

2.4. Den foreslåede forordning er grundlæggende baseret på hovedprincipperne om solidaritet på EU-plan og ansvarlighed i de enkelte medlemsstater. Formanden for Kommissionen henviste i sin tale om Unionens tilstand i 2017 til EISF ([1]), og der var yderligere henvisninger til EISF i de fem formænds rapport fra juni 2015 ([2]), i Kommissionens oplæg om en udbygning af ØMU'en fra maj 2017 ([3]) og i Kommissionens erklæring om en yderligere udbygning af Den Økonomiske og Monetære Union som beskrevet i december 2017 ([4]).

2.5. I forbindelse med EISF foreslår Kommissionen også et reformstøtteprogram, som har til formål at yde den nødvendige støtte til økonomiske reformer i alle medlemsstater. Reformstøtteprogrammet vil omfatte tre dele: en reformstyret mekanisme, teknisk bistand og et konvergensprogram, som skal forberede de medlemsstater, der er uden for euroområdet, på at blive en del af eurosamarbejdet. EØSU vil udarbejde en særskilt udtalelse om dette.

2.6. EISF har to primære formål:

i) at bidrage til stabilisering af offentlige investeringer på tidspunkter med asymmetriske chok forårsaget af en ændring i de økonomiske forhold, som kan påvirke medlemsstaterne forskelligt. Som finanskrisen har vist, er det vanskeligt for lande med en fælles valuta såsom euroområdet at fastholde stabiliteten inden for offentlige investeringer i krisetider; og

ii) at støtte den økonomiske genopretning på tidspunkter med økonomisk chok i euroområdet og for medlemsstater, der er en del af den europæiske valutakursmekanisme (ERM II), og som ikke længere kan anvende deres monetære politik som en løftestang for tilpasning til chok.

([1]) Hensigtserklæring til formand Antonio Tajani og til premierminister Jüri Ratas, Jean-Claude Juncker, tale om Unionens tilstand, 13. september 2017.
([2]) De fem formænds rapport: Gennemførelse af Europas Økonomiske og Monetære Union, 22. juni 2015.
([3]) COM(2017) 291 final.
([4]) COM(2017) 821 final.

2.7. Det er vigtigt at huske på, at den nuværende ramme for euroområdets økonomiske politik fortsat er ufuldstændig. Selv om den monetære politik er centraliseret, er de nationale finanspolitikker fortsat decentraliserede, og denne dikotomi kan udgøre en voldsom byrde for en medlemsstat, der lider et asymmetrisk chok, hvilket tiden efter finanskrisen også har vist.

2.8. EISF skal derfor være et supplement til de nationale automatiske stabilisatorer, i de tilfælde hvor disse, hvis formål det er at afhjælpe økonomiske svingninger i medlemsstaterne, og som udløses automatisk uden eksplicit handling fra regeringen, ikke skønnes at være tilstrækkeligt effektive. Teoretisk set kunne EISF fungere som en stødpude for økonomien mod de hovedsagelig indre økonomiske chok og dermed have en genoprettende effekt. EISF kunne også bidrage til at mindske risikoen for en negativ afsmittende effekt på andre medlemsstater.

2.9. I forbindelse med en krise kan medlemsstaterne miste adgangen til finansielle markeder. I disse situationer kan de berørte medlemsstater søge hjælp fra den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM) eller betalingsbalanceprogrammet (BOP). Der findes dog pt. ingen mekanisme til støtte af en medlemsstat, som er udsat for et asymmetrisk chok, men ikke nødvendigvis har mistet adgangen til kapitalmarkederne. EISF skal derfor udfylde dette tomrum ved at yde lån til medlemsstater i denne situation.

2.10. Med henblik på at gøre mekanismen så effektiv som muligt foreslår Kommissionen at måle asymmetriske chok baseret på to udløsende faktorer relateret til arbejdsløshed. Mekanismen aktiveres, når de nationale arbejdsløshedsprocenter overstiger et niveau, der anses for at være »normalt«, og skønnes at være en relevant indikator for indvirkningen af et stort asymmetrisk chok i en specifik medlemsstat.

2.11. Ved ydelse af lån til de medlemsstater, der påvirkes af økonomiske chok, forudsætter mekanismen, at de makroøkonomiske politikker og finanspolitikker er blevet ført i overensstemmelse med stabilitets- og vækstpagten (SVP), som er en række regler, der skal sikre, at EU's medlemsstater forvalter de offentlige finanser på en sund og forsvarlig måde og koordinerer deres finanspolitikker, samt proceduren i forbindelse med makroøkonomiske ubalancer. Sidstnævnte har til formål at identificere, forebygge og håndtere forekomsten af potentielt skadelige makroøkonomiske ubalancer, der kan påvirke den økonomiske stabilitet negativt i en bestemt medlemsstat, i euroområdet eller i EU som helhed.

2.12. Med tiden kan EISF suppleres (via SSF) med yderligere finansieringsressourcer uden for EU-budgettet, f.eks. fra følgende kilder: ESM, den fremtidige EMF og en frivillig forsikringsordning, der skal etableres af medlemsstaterne.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU bemærker, at det på nuværende tidspunkt set i lyset af den politiske og samfundsmæssige integration ikke er realistisk med et stort føderalt budget i euroområdet. EØSU har konsekvent støttet Kommissionen i dens bestræbelser for at videreføre og fuldføre Den Økonomiske og Monetære Union (ØMU'en) ([5]). Samtidig har udvalget ofte understreget sine bekymringer over den fortsatte mangel på den politiske vilje i medlemsstaterne, som er af afgørende betydning for fuldførelsen af ØMU'en ([6]). Forslaget om EISF synes at afspejle dette og er derfor en midlertidig løsning. Dikotomien mellem en centraliseret monetær politik og de nationale finanspolitikker kan derfor forventes at fortsætte. Den positive side af forslaget er, at hensigten med EISF er at gøre de nationale finanspolitikker mere stabiliserende i forbindelse med asymmetriske chok samt at skabe langsigtet bæredygtighed. I denne forbindelse mener EØSU, at dette er et skridt på vejen mod en noget tættere integration i euroområdet og muligvis et forsøg på at tilskynde medlemsstater uden for euroområdet til at deltage i den fælles valuta.

3.2. Den foreslåede mekanisme forudsætter en overholdelse af stabilitets- og vækstpagten, dvs. forsvarlig budgettering og en sund makroøkonomisk politik. EØSU opfatter dette som et forsøg på at forene finansiel og monetær konvergens ved at sikre, at medlemsstaterne opfylder kriterierne for støtteberettigelse, som omfatter en sund budgettering og en forsvarlig makroøkonomisk politik. EISF vil altså udelukkende være tilgængelig for medlemsstater, der overholder stabilitets- og vækstpagten, dvs. medlemsstater, der allerede har gennemført strukturreformer og budgettilpasninger. Denne betingelse kunne fungere som motivation for medlemsstaterne til at overholde stabilitets- og vækstpagten fuldt ud og mindske frygten for at godkende udgifter hos medlemsstater, der er i gang med at gennemføre strukturreformer og budgettilpasninger.

3.3. EISF vil således ikke medføre »permanente overførsler« mellem medlemsstater i euroområdet, da regeringerne kun er støtteberettigede, hvis de har opfyldt de grundlæggende EU-budgetregler i de foregående to år. EØSU bemærker dog, at EISF **udelukkende** er tiltænkt medlemsstater med en sund budgettering og makroøkonomisk politik, og at ethvert lån vil blive ydet i særlige tilfælde, og hvis asymmetriske chok viser sig i form af arbejdsløshedsprocenter, der overstiger det normale

([5]) Se for eksempel EØSU's udtalelse om Euroområdets økonomiske politik (EUT C 173 af 31.5.2017, s. 33) og EØSU's udtalelse om en dybere Økonomisk og Monetær Union frem mod 2025 (EUT C 81 af 2.3.2018 s. 124).

([6]) Se for eksempel EØSU's udtalelse om ØMU-pakken (EUT C 262 af 25.7.2018, s. 28).

niveau. Selv om EØSU anerkender vigtigheden af markeds- og finanspolitisk disciplin, er EØSU enig i stabiliseringsfunktionens formål og anerkender, at dette er første skridt mod en mere udviklet stabiliseringsfunktion.

3.4. EØSU er klar over, at Kommissionen ikke kan tilvejebringe en udtømmende liste over asymmetriske chok, der blandt andet kunne omfatte en likviditetskrise. EØSU mener, at en hensigtsmæssig reaktion på en likviditetskrise er Den Europæiske Centralbanks program for direkte monetære transaktioner (OMT), som afhænger af medlemsstatens deltagelse i ESM-programmet og ikke EISF. EØSU anerkender, at det ikke vil være hensigtsmæssigt med en udtømmende liste over asymmetriske chok, og er tilfreds med Kommissionens makroøkonomiske simuleringer baseret på tidligere data i relation til effektiviteten af en stabiliseringsfunktion som en forebyggende mekanisme.

3.5. EØSU forstår, at EISF adskiller fra den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM), der blev etableret som en bagstopperfond under finanskrisen. ESM kan snarere betragtes som et redningsprogram med mere krævende betingelser og en lånekapacitet på 500 mia. EUR, som kan tildeles medlemsstater, der har ikke længere har mulighed for at optage lån på kapitalmarkederne.

3.6. Det er derfor vigtigt at skelne klart og tydeligt mellem de to fonde. EISF er langt mere begrænset i sit anvendelsesområde, og selv om den er beregnet til medlemsstater af alle størrelser, mener EØSU, at den foreslåede fondsstørrelse på 30 mia. EUR typisk ville være mere passende for små medlemsstater i og uden for euroområdet. EØSU udtrykker derfor sin bekymring over fondsstørrelsen, i tilfælde af at asymmetriske chok rammer to eller flere medlemsstater. Den foreslåede EISF kan derfor ikke betragtes som en endelig løsning for medlemsstater, der står over for helt ekstraordinære problemer såsom en økologisk katastrofe, en energikrise eller en lokal bankkrise.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. EØSU anerkender, at med anvendelse af formlen til at bestemme lånebeløbet for den støtteberettigede medlemsstat (medlemmer af euroområdet og kommende medlemmer i den europæiske valuta), ville de lån, der ydes, give et vist løft til de offentlige investeringer (idet det antages, at der er tale om kvalitetsinvesteringer) på tidspunkter med asymmetriske chok, men indvirkningen vil sandsynligvis ikke kunne spores med det samme. Den økonomiske genopretning tager tid, og eventuelle positive indvirkninger vil sandsynligvis først kunne ses på mellemlang eller på lang sigt. Forslaget skal derfor være mere realistisk med hensyn til målsætninger og mulige resultater af EISF.

4.2. EØSU bemærker, at det forhold, at arbejdsløshed er det eneste kriterium for aktivering af støtte, kan føre til visse mangler i forbindelse med stabiliseringsfunktionens rettidighed. Det er derfor værd at overveje andre supplerende indikatorer, der normalt vil vise sig forud for arbejdsløshed, med hensyn til at forudse et forestående stort chok, således at en indledende støtte kan aktiveres, før det »store« chok giver sig udslag i arbejdsløshedsprocenten. Når arbejdsløsheden først er steget væsentligt, kan skaden allerede være sket på økonomiens produktive kapacitet. En økonomi, der eksempelvis oplever et voldsomt fald i eksporten af varer og tjenesteydelser, oplever ikke nødvendigvis en samtidig stigning i arbejdsløsheden.

4.3. Det ville derfor være nyttigt at have et instrument, der kunne aktiveres, før symptomerne viser sig i fuldt omfang på arbejdsmarkedet. Det vil med andre ord være nødvendigt at supplere kriteriet om arbejdsløshed med en række tidlige advarselsindikatorer, f.eks. ændringer i eksporten af varer og tjenesteydelser, ændringer i lagerbeholdninger og andre indikatorer, der er tydelige tegn på et forestående økonomisk chok. På denne måde ville den foreslåede stabiliseringsfunktion være langt mere rettidig og effektiv.

4.4. Endvidere vil den 15-årige gennemsnitlige arbejdsløshedsprocent, der skal overstiges, før en medlemsstat er berettiget til støtte, være en ulempe for de lande, som har formået at reducere den strukturelle arbejdsløshed. En kortere tidsramme på eksempelvis fem år ville være mere passende.

4.5. EØSU bemærker, at EISF, som det er foreslået, vil kunne låne penge på kapitalmarkederne og med disse midler yde låne til medlemsstaterne med en subsidieret rente for at dække omkostningerne til lånene. Som angivet tidligere skal denne støtte finansieres baseret på den såkaldte »møntningsgevinst« og opkræves gennem nationale bidrag til en SSF. EØSU mener, at medlemsstaterne på forhånd skal demonstrere deres politiske og finansielle engagement.

4.6. Da EISF ikke anses for at være et »supplement« til de eksisterende instrumenter, kan den samlede mængde lån, der er tilgængelige for betalingsbalancestøtten og den europæiske finansielle stabiliseringsmekanisme (EFSM) samt EISF selv, være bundet af et »fælles« loft. Teoretisk set ville en ny ordning som denne i realiteten reducere EFSM's kapacitet til udlån med 30 mia. EUR som foreslået for EISF. Det påhviler derfor Kommissionen løbende at udligne udestående genbetalinger for de pågældende medlemsstater og eventualforpligtelser.

4.7. EØSU mener, at EISF og EFSM har nogenlunde samme anvendelsesområde. Begge fonde har til formål at yde finansiel støtte til medlemsstater. Selv om EISF og EFSM har forskellige betingelser for støtteberettigelse, er det dog EØSU's opfattelse, at betingelserne for EFSM stadigt vil være gældende og dermed i et vist omfang vil begrænse effektiviteten af EISF.

4.8. EØSU henviser til det rentetilskud, som den pågældende medlemsstat ville nyde godt af. I en krisesituation vil effekten af dette rentetilskud alt andet lige kunne øge omkostningerne til rentebetaling som følge af de risici, en medlemsstat i en krisesituation udgør. Dette vil på sin side have en negativ indvirkning på de offentlige finanser i den pågældende medlemsstat. Effektiviteten af offentlige investeringer af høj kvalitet og dermed af EISF selv er derfor afgørende for at kunne reducere eventuelle markedsrisici, der har konsekvenser for den pågældende medlemsstat og dens omkostninger til lån på mellemlang og lang sigt.

4.9. EØSU henviser til Kommissionens tilsyn med den pågældende medlemsstats offentlige investeringer, som medlemsstaten i henhold til forslaget vil være underlagt. EØSU er i princippet ikke modstander af dette, men mener dog, at den pågældende medlemsstat skal have tilstrækkelig frihed til at bestemme, hvilken investeringstype der er behov for, og er derfor fortaler for, at der skal være en balance mellem Kommissionens tilsyn på den ene side og den pågældende medlemsstats beføjelser vedrørende offentlige udgifter på den anden side. EØSU mener ligeledes, at offentlige investeringer også skal opfattes som en solidaritetsinstrument.

4.10. Endelig bemærker EØSU, at Kommissionens forslag giver mulighed for en fremtidig opgradering af ordningen, nemlig en eventuel forsikringsordning, som kan bidrage til makroøkonomisk stabilisering. Dette er efter EØSU's mening en anerkendelse af EISF's begrænsninger og af, at forslagene i deres nuværende format skal suppleres med en omfattende stabiliseringsfunktion, såsom en forsikringsordning for hele EU, der fungerer som en automatisk stabilisator i forbindelse med makroøkonomiske chok. I det tilfælde, at en anden finansiel og økonomisk krise i mellemtiden rammer EU, anbefaler EØSU, at man gennem en koordineret tilgang anvender samtlige finansielle instrumenter, herunder EISF.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af InvestEU-programmet

(COM(2018) 439 final — 2018/0229 (COD))

(2019/C 62/22)

Ordfører: **Petr ZAHRADNÍK**

Anmodning om udtalelse	Rådet, 7.9.2018
	Europa-Parlamentet, 14.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 175, stk. 3, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	3.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	204/1/3
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU glæder sig over, at der i rækken af forordninger vedrørende den næste flerårige finansielle ramme indgår et forslag om at styrke investeringsaktiviteten i EU (der endnu ikke har genfundet sit niveau fra før krisen), navnlig langsigtede investeringsprojekter af markant samfundsinteresse, under hensyntagen til kravet om bæredygtig udvikling (i overensstemmelse med EU's forpligtelser desangående under 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling). EØSU påskønner i øvrigt denne løsning, fordi de prioriterede områder i InvestEU-programmet og tidsrammen for gennemførelsen i vid udstrækning falder sammen med eller tager udgangspunkt i 2030-dagsordenen for bæredygtig udvikling. Hvis det foreliggende program skal blive en succes, bør man drage fuld fordel af civilsamfundsorganisationernes og arbejdsmarkedsparternes deltagelse.

1.2. EØSU værdsætter Kommissionens indsats for at oprette et globalt finansielt instrument og tilslutter sig ligeledes indholdets fokus. Den fælles forvaltning, den øgede gennemsigtighed og de foreslåede mulige synergier byder i sammenligning med den nuværende situation på flere muligheder for at opnå de ønskede virkninger. EØSU understreger, at det er nødvendigt at underkaste projekterne en stringent markedstest og således overvåge relevansen af de konkrete projekter, som kan tages i betragtning under de finansielle instrumenter. Hvorvidt dette instrument bliver en succes afhænger i høj grad af kvaliteten af overvågningssystemets funktion.

1.3. EØSU påskønner, at InvestEU-programmet ud over støtte til bæredygtig infrastruktur, små og mellemstore virksomheder samt forskning og innovation også fokuserer på sociale investeringer og færdigheder. Det beviser således de sociale investeringers store betydning for EU's fremtidige udvikling. I den sammenhæng er EØSU stemt for en solid forbindelse mellem InvestEU-programmet på området sociale investeringer og færdigheder og de klassiske tilskudsinstrumenter til støtte for socialpolitikken, først og fremmest Den Europæiske Socialfond og instrumenterne til støtte for beskæftigelsen blandt unge, samt programmerne til fremme af beskæftigelse og social innovation, med henblik på at opnå så holdbare investeringer som muligt i bæredygtige sociale infrastrukturer, sociale virksomheder og tjenester og centre for udvikling af menneskelig kapital.

1.4. EØSU understreger i den henseende, at det også under InvestEU-programmet er vigtigt ikke at undervurdere eller forbigå de sociale investeringer, der bør indtage en lige så vigtig plads som de investeringer, der først og fremmest er rettet mod udvikling og erhvervsaktivitet. Denne betragtning udspringer bl.a. af de resultater, der blev fremlagt i december 2017 af taskforcen på højt plan for investering i social infrastruktur i Europa under forsæde af Romano Prodi. I det foreliggende tilfælde kan offentlige investeringer sætte skub i de private investeringer.

1.5. Eftersom InvestEU er en ny type program, vil EØSU se positivt på muligheden for at udarbejde en konkret og brugervenlig håndbog med beskrivelse af egnede typer projekter, eksempler på deres synergier med andre kapitler af den flerårige finansielle ramme og en hensigtsmæssig gennemførelse sammenholdt med betingelserne i medlemsstaterne.

1.6. EØSU påskønner de positive virkninger, man forventer InvestEU-programmet vil få for udviklingen af finansmarkederne i medlemsstaterne, og understreger i den sammenhæng, at der er stærkt behov for en passende struktur for især nationale gennemførelsespartnere.

2. **Generel baggrund for forslaget og hovedfakta**

2.1. Den seneste økonomiske krise har ført til et kraftigt fald i investeringsaktiviteten i EU, som stadig ikke har genvundet sit tidligere omfang. Derfor bør alle de vigtigste komponenter i EU's økonomiske politik sigte mod at finde muligheder for på længere sigt at sætte skub i investeringerne, herunder investeringer, som tilgodeser offentlighedens interesse også ved i større grad at inddrage de små og mellemstore virksomheder, velvidende at man i så fald skal tage højde for civilsamfundets holdning.

2.2. Da de offentlige ressourcer, der er til rådighed på nationalt og europæisk plan, ikke er tilstrækkelige til at gennemføre investeringer af offentlig interesse, er det ønskeligt, at der i processen også anvendes private kapitalressourcer efter nogle regler, som imødekommer offentlighedens interesse. En af mulighederne for at nå dette mål går ud på at skabe ligevægt i EU-budgettet mellem tilbagebetalingspligtige finansielle instrumenter og instrumenter, som er baseret på støtteprincippet.

2.3. Tilbagebetalingspligtige finansielle instrumenter, som udnytter EU-budgettets muligheder både på centralt og på nationalt niveau, har vundet stor udbredelse bl.a. i forbindelse med den flerårige finansielle ramme for 2014-2020, men de anvendes ikke i et optimalt omfang. Der er plads til forbedringer med hensyn til f.eks. behovet for en systemisk indbyrdes tilpasning fra centralt hold af en lang række instrumenter, som ikke er samordnede, under en fælles forvaltningsmekanisme, og InvestEU-programmet er et af eksemplerne på, hvordan det kan opnås.

2.4. InvestEU-programmet kan betragtes som et væsentligt bidrag fra EU-budgettet i overensstemmelse med de aktuelle nyskabelser, som skal sikre EU-merværdi, større fleksibilitet, synergier mellem dets forskellige kapitler og forenkling af procedurerne. Under dette program bør bidraget udmønte sig i en øget langsigtet investeringsaktivitet (eftersom målet er at mobilisere investeringer på op til 650 mia. EUR frem til 2027), en styrkelse af finansmarkedets rolle, herunder for så vidt angår projekter af offentlig interesse, og en mere effektiv anvendelse af EU's budgetmidler, som på grund af deres rentabilitet naturligt vil bestå markedstesten.

2.5. Således synes det relevant ikke at se InvestEU-programmet i et isoleret perspektiv, men som en vigtig brik i den komplekse sammensætning af instrumenter i det kommende EU-budget, som klart viser en ny tendens i udgiftsbevillingen, der vil medvirke afgørende til at overvinde den traditionelle og på længere sigt fremtidsløse opdeling mellem nettobidragydere og nettomodtagere.

2.6. InvestEU-programmet ligger i forlængelse af gældende praksis, som vurderes positiv, for Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSI) og følgelig for investeringsplanen for Europa, som det udvider markant. Princippet om gradvis omlægning, som EFSI bygger på, bør finde anvendelse ved sammenlægning af hele viften af finansielle instrumenter, som er udformet centralt på EU-plan.

2.7. InvestEU-programmet består af tre dele:

— InvestEU-fonden, hvis hovedformål er at mobilisere offentlige og private ressourcer til investering med garanti fra EU-budgettet

— InvestEU-rådgivningsplatformen, som supplerer InvestEU-fonden og yder faglig ekspertise til investeringsprojekter, der har brug for finansiering

— InvestEU-portalen, som supplerer InvestEU-fonden i form af en lettilgængelig og brugervenlig database, der sætter investorer i forbindelse med støttede projekter.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU bifalder opretholdelsen og udvidelsen af et finansielt instrument, der er baseret på garantiprincippet, som EØSU finder af afgørende betydning bl.a. for den fremtidige, langsigtede udvikling i EU-budgettet og dets gennemførelse. EØSU finder grundbevillingen til InvestEU-programmet på 15,2 mia. EUR såvel som den samlede garanti på 47,5 mia. EUR tilstrækkelig til at opfylde behovet for at tilskynde til investeringer på op til 650 mia. EUR frem til 2027. EØSU mener, at en tilførselssats på 40 % for EU-garantien er passende for de politikområder, der er valgt til programmet, og de projekter, som modtager støtte under disse områder.

3.2. EØSU finder således det valgte indhold af programmets politikområder relevant med fokus på bæredygtig infrastruktur, små og mellemstore virksomheder, forskning og innovation samt sociale investeringer og færdigheder, og det samme gælder fordelingen af den samlede ydede garanti imellem dem. EØSU mener, at det er de områder, hvor det er mest relevant at gøre intensivt brug af finansielle instrumenter.

3.3. EØSU ser to grundlæggende fordele ved oprettelsen af InvestEU-programmet, som ikke har kunnet opnås hidtil i samme omfang gennem finansiering via EU-budgettet og anvendelse af finansielle instrumenter. Fordi der i et og samme program samles flere hidtil spredte programmer, forstærkes de indbyrdes synergivirkninger, og samtidig lægges der større vægt på effektiviteten af de tildelte midler fra EU-budgettet på grund af kravet om at underkaste dem en markedstest. EØSU ser selve styrkelsen af et garantibaseret instrument som en enestående mulighed for at sikre tilstrækkelige midler til investeringer af offentlig interesse, som det under ingen omstændigheder havde været muligt at gennemføre med de hidtil gældende procedurer for anvendelse af EU-budgettet, og derfor finder EØSU dette princip meget lovende på langt sigt. EØSU opfatter den overordnede idé bag InvestEU-programmet som et klart udtryk for europæisk merværdi.

3.4. EØSU påskønner ligeledes de vigtigste forventede fordele ved InvestEU-programmet, nemlig at der oprettes et instrument, som er tilstrækkelig robust til fortsat at sætte skub i investeringsaktiviteten og bidrage til at holde den mindst på niveauet før 2009 på længere sigt. Samtidig øges gennemsigtigheden og effektiviteten af systemet af finansielle instrumenter, som forvaltes direkte på EU-plan, og indirekte tilskyndes der til gennemførelse af finansielle instrumenter i medlemsstaterne (navnlig dem, som ikke har særlig stor succes med at udnytte budgetmidlerne på denne måde). Derefter tages fat på EU's egentlige udviklingsprioriteter og gøres brug af moderne finansieringsmetoder til at opfylde dem. EØSU finder det ligeledes vigtigt at afpasse det præcise indhold af den ydede støtte fra InvestEU-programmet efter de indikatorer og instrumenter, som anvendes under det europæiske semester, herunder medlemsstaternes forpligtelser i form af nationale reformprogrammer.

3.5. I forlængelse af ovenstående understreger EØSU betydningen af et overvågningssystem af høj kvalitet, der sikrer overholdelsen af rentabilitetskriteriet for InvestEU-programmet og således evaluerer, hvorvidt anvendelsen af private og offentlige investeringer bliver en succes. I den forbindelse vil de offentlige investeringers rolle gøre det muligt at opnå en accelerationseffekt (positiv indvirkning) sammen med de førnævnte synergier (afsmittende virkning) for de efterfølgende private downstream-investeringer.

3.6. Det er i overensstemmelse med EØSU's generelle holdning og mange af EØSU's udtalelser om emnet, at InvestEU-programmet fokuserer på at opnå tværgående og på mange måder endda grænseoverskridende målsætninger gennem forenkling, fleksibilitet, synergier og tilbagebetaling, hvilket indebærer en gradvis indførelse af princippet om, at EU-budgettet ikke nødvendigvis er ensbetydende med støtte, men også kan fordeles og investeres på anden måde. Således opnås et kvalitativt spring fra en simpel omfordeling af udgifterne i budgettet hen mod egentlige investeringer af offentlig interesse.

3.7. Indførelsen af ovennævnte tilgang vil øge råderummet og forhøje den samlede volumen af støttede investeringer, hvilket ikke ville have været muligt med de traditionelle metoder. Desuden vil mekanismen inddrage private finansielle ressourcer i projekter af offentlig interesse navnlig i tilfælde, hvor der er risiko for markedssvigt. Der er her et investeringstomrum, hvor privat kapital aldrig vil vove sig ind, fordi der mangler tilstrækkelig offentlig garanti.

3.8. EØSU anbefaler, at forslaget til forordning beskriver og kortlægger de konkrete muligheder for at kombinere de forskellige ressourcer med mulighederne i InvestEU-programmet mere indgående og udtrykkeligt. Mulighederne for at kombinere ressourcer udgør et erklæret mål, som imidlertid kan støde på praktiske hindringer, da man mangler en vejledende håndbog. Med udgangspunkt i EU's budget vil det være oplagt at åbne op for muligheden for, at man inden for et projekt kan kombinere forskellige finansielle ressourcer i to forskellige retninger: dels i form af bidrag fra fonde i forbindelse med delt forvaltning til fordel for programmet InvestEU, dels i form af bidrag fra InvestEU-programmet til nationale finansielle instrumenter, der er skræddersyet og iværksat inden for delt forvaltning. De dertil knyttede gennemførelsesbestemmelser, der sikrer en sådan fleksibilitet, bør fremgå af forordningen.

3.9. Ligeledes anbefaler EØSU at fastlægge, hvilke typer projekter der kan komme i betragtning under InvestEU-programmet, samt for hvilke typer det stadig vil være mere hensigtsmæssigt at anvende støtteprincippet (dvs. projekter, hvor det er usandsynligt eller endda umuligt at opnå en direkte finansiel rentabilitet, også i et langsigtet perspektiv).

3.10. I forbindelse med forslaget om InvestEU-programmet og i videre udstrækning samtlige foranstaltninger vedrørende den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 anbefaler EØSU at vurdere de økonomiske følgevirkninger af EFSI til dato for de enkelte medlemsstater med statusoversigter over anvendte finansielle midler og opnåede gevinster. Denne vurdering er af særlig stor betydning for at kunne positionere InvestEU-programmet — da der er tale om et nyt instrument i EU-finansieringen — direkte i forhold til de egentlige investeringsprioriteter og gardere sig mod visse utilstrækkeligheder i de hidtidige regler for EU-budgettets anvendelse. Også her er der plads til at inddrage civilsamfundsorganisationer, som kan være med til at synliggøre relevansen af europæiske projekter i forhold til velstand og velfærd samt at gøre dette klart på en forståelig måde.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. EØSU glæder sig over muligheden for under InvestEU-programmet at oprette et særligt segment på frivilligt grundlag med ressourcer, der oprindelig var bestemt til f.eks. samhørighedspolitikken. Da der er tale om en ny regel for ressourcefordelingen, anbefaler EØSU at udarbejde en håndbog med henblik på at lette sådanne transaktioner.

4.2. EØSU gør opmærksom på, at det er nødvendigt med en mere præcis overensstemmelse mellem afgrænsningen af indholdet af InvestEU-programmets fire vigtigste politikområder og den mere udførlige specifikation af støttede foranstaltninger i bilag II. For at forbedre den praktiske vejledning for projektpromotorer anbefaler EØSU en grundigere udarbejdelse af bilag II, så der opnås en bedre sammenhæng mellem dets indhold og affattelsen af kapitel II i forslaget til forordning.

4.3. EØSU ser gerne, at der angives en løsning i tilfælde af, at EU-budgetgarantiens midler af en eller anden grund ikke er tilstrækkelige til at sikre det forventede volumen af investeringer, eller hvis fondens rentabilitetsbetingelser forringes.

4.4. EØSU mener, InvestEU-programmet er en af mulighederne for at udvikle finansmarkedets institutioner i medlemsstaterne, og finder det af samme grund særdeles formålstjenligt at gøre mere plads til de nationale gennemførelsespartnere. I den sammenhæng understreger udvalget, at man er nødt til udvælge disse partnere meget omhyggeligt uden forskelsbehandling på grundlag af relevante krav baseret på kompetence, samtidig med at der sikres en retfærdig og ligelig repræsentation medlemsstaterne imellem.

4.5. EØSU finder det afgørende, at gennemførelsespartnerne er i stand til på langt sigt at bidrage til opfyldelsen af InvestEU-programmets målsætninger ikke kun for at sikre, at det fungerer gnidningsløst, men også for at bidrage med egne finansielle ressourcer og tiltrække andre nationale private og offentlige investorer, sørge for den nødvendige dækning i de berørte områder og sektorer og frem for alt for at de på korrekt og fuldstændig vis kan at afhjælpe markedssvigt og suboptimale investeringssituationer.

4.6. EØSU anmoder om en nærmere redegørelse for, hvordan den privilegerede gennemførelsespartner, dvs. Den Europæiske Investeringsbank, skal udøve sin rolle, og hvordan det sikres, at denne privilegerede gennemførelsespartners aktivitet ikke fører til marginalisering af de øvrige gennemførelsespartnere og især dem, der opererer nationalt.

4.7. EØSU anbefaler, at InvestEU-fondens EU-segment reelt fokuserer på at fremme projekter med grænseoverskridende rækkevidde, herunder projekter i tilknytning til markedssvigt eller suboptimale investeringssituationer, som berører hele EU, og som derfor har en klar europæisk merværdi.

4.8. Derfor bifalder EØSU, at gennemførelsespartnerne forpligtes til at dække mindst tre medlemsstater. Samtidig mener EØSU dog, at der er råderum til at behandle specifikke nationale og regionale investeringsbehov, som først og fremmest bør sikres af medlemsstatssegmentet for den berørte medlemsstat i tæt synergi med den garanterede nationale finansiering

under samhørighedspolitikken. EØSU understreger i den forbindelse betydningen af at investere i menneskelig kapital og social infrastruktur, hvilket bidrager til at opfylde det langsigtede vækstpotentiale (livslang læring, netværk af sociale serviceydelser og boliger til en overkommelig pris) og at sikre en konkurrencedygtig EU-økonomi.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Opbygning af et stærkere Europa gennem en stærkere ungdoms-, uddannelses- og kulturpolitik

(COM(2018) 268)

om forslag til Rådets henstilling om fremme af automatisk gensidig anerkendelse af eksamensbeviser fra videregående uddannelser og gymnasiale eksamensbeviser samt resultater af læringsophold i udlandet

(COM(2018) 270 — 2018/0126 (NLE))

om forslag til Rådets henstilling om førskoleundervisning og børnepasningsordninger af høj kvalitet

(COM(2018) 271— 2018/0127 (NLE))

og om forslag til Rådets henstilling om en samlet tilgang til sprogundervisning og sprogindlæring

(COM(2018) 272 — 2018/0128 (NLE))

(2019/C 62/23)

Ordfører: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 18.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	26.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	18.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	117/0/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg:

1.1. glæder sig over initiativet som et næste skridt mod gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder med henblik på at sikre retten til lige adgang til inklusiv uddannelse og livslang læring af høj kvalitet. Dette er afgørende **for yderligere og tættere samarbejde** mellem medlemsstaterne, hvis **nationale kompetence** inden for uddannelse og livslang læring samtidig sikres;

1.2. mener, at det nye initiativ bør indgå som et led i en langsigtet vision for EU's politikker for uddannelse og livslang læring inden for rammerne af EU2020-strategien og ET 2020-strategirammen og som forberedelse til de kommende EU-strategier. Visionerne og strategierne for erhvervsuddannelse og voksenuddannelse vil således blive taget i betragtning;

1.3. understreger, at uddannelse først og fremmest bør fokusere på **holistisk læring**, **demokratisk medborgerskab og fælles europæiske værdier** for at sikre fred, sikkerhed, frihed, demokrati, lighed, retsstatsprincippet, solidaritet og gensidig respekt, åbne markeder, bæredygtig vækst samt social inklusion og retfærdighed, alt imens man respekterer og beriger den kulturelle mangfoldighed og fremmer en følelse af at høre sammen;

1.4. påpeger, at uddannelse og livslang læring har til formål at støtte unge og voksne og forberede dem på at blive ansvarlige **demokratiske borgere, som er egnet** til fair beskæftigelse og produktive job af høj kvalitet samt udstyret med passende færdigheder;

1.5. mener, at det europæiske uddannelsesområde bør være inkluderende for alle og opfordrer derfor regeringerne til at træffe foranstaltninger **til at opnå reel inklusivitet inden for formel og ikkeformel læring samt fremme uformel læring og tillægge denne større værdi**;

1.6. henleder regeringernes opmærksomhed på de forskelle, der stadig findes med hensyn til **lige adgang til uddannelse af høj kvalitet** for børn med en ugunstig socioøkonomisk baggrund, navnlig minoritetsgrupper, migranter, børn med handicap og børn, der bor i landområderne i Europas forskellige regioner. Det er af afgørende betydning, at det europæiske uddannelsesområde aktivt støtter **integrationen af migranter og flygtninge** på uddannelsesområdet og på arbejdsmarkedet, med særligt fokus på validering og anerkendelse af deres uddannelse og arbejdserfaring;

1.7. er af den opfattelse, at det for at nå dette initiativs mål er nødvendigt at foretage **nationale bæredygtige investeringer på uddannelsesområdet på mere end 5 % af BNP i hver enkelt medlemsstat** samt tilvejebringe støtte fra tilgængelige EU-finansieringsinstrumenter, herunder Erasmus+-programmet og processen med det europæiske semester;

1.8. mener, at sprogindlæring og validering af ikkeformelt og uformelt opnåede sprogfærdigheder bør støttes som led i den europæiske referenceramme for nøglekompetencer for livslang læring ved hjælp af **holdbare offentlige finanser.** Sprogindlæringen bør **være målrettet mod alle, både unge og voksne, og støtte dem, der har behov for det**, alt imens den fremmes som en del af familielæringen og forbedres som en del af **den formelle og den ikkeformelle læring;**

1.9. støtter forslagets opfordring til **større investeringer i faglig grund- og videreuddannelse af sproglærere** for at afhjælpe manglen på kvalificerede sproglærere;

1.10. glæder sig over, at forslaget tager sigte på yderligere at opfordre regeringerne til at forbedre adgangen til og **kvaliteten af førskoleundervisning**. Der er da også behov for en yderligere indsats for at sikre, at der er **balance mellem arbejdsliv og privatliv**, at alle børn og familier har ret til økonomisk tilgængelig undervisning og børnepasning af høj kvalitet, og at der tages højde for den **vigtige rolle, som familielæringen spiller**, idet den hjælper forældrene med at føle sig til rette i deres rolle og bidrager til voksenlæring;

1.11. støtter forslaget om, at førskoleundervisnings- og børnepasningspersonale skal have **gunstige arbejdsvilkår**, og at deres **professionalisering** skal styrkes. Udvalget opfordrer indtrængende til at sikre **lærerfagets tiltrækningskraft og ligestilling mellem kønnene inden for dette erhverv**;

1.12. erkender vigtigheden af **grænseoverskridende anerkendelse af læringsophold** i alle former for gymnasiale og videregående uddannelser samt kvalifikationer på gymnasialt niveau, der er opnået i forbindelse med almen uddannelse og erhvervsuddannelse, som giver adgang til videregående uddannelse i hjemlandet. Læringsmobilitet er afgørende for aktiv deltagelse i samfundet og på arbejdsmarkedet og bør fremmes ved hjælp af programmer og kvalifikationer samt være baseret på veludviklede kvalitetssikringssystemer;

1.13. påpeger, at de **europæiske redskaber, instrumenter og principper** for videregående uddannelse og erhvervsuddannelse bør supplere og støtte hinanden (EQF, ECVET, EQAVET, EQAR osv.), mens princippet om læringsresultater bør gennemføres fuldstændigt i Europa, således at der opnås automatisk anerkendelse af læringsmobilitet i Europa;

1.14. understreger, at initiativet også bør have fokus på **anerkendelse af formel, ikkeformel og uformel læring i udlandet** og anerkende den rolle, som de interesserede parter, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet spiller i forbindelse med anerkendelse af læringsresultater samt vejledningspersonalets rolle med hensyn til at støtte processen. Udvalget opfordrer EQF-rådgivningsgruppen og Cedefop til at forbedre den europæiske fortegnelse over validering af ikkeformel og uformel læring (VNFIL) og de europæiske retningslinjer for VNFIL som kvalitetsstandarder for regeringerne, arbejdsmarkedets parter og de interesserede parter med det formål at forbedre valideringsprocesserne;

1.15. understreger, at opnåelsen af inkluderende undervisning af **høj kvalitet** inden for førskoleundervisning og børnepasning, forbedring af sprogindlæring og gensidig anerkendelse af gymnasiale eksamensbeviser bør drøftes på alle niveauer af regeringer, arbejdsgivere og fagforeninger i en **effektiv social dialog** sammen med andre interesserede parter.

2. **Politisk baggrund**

2.1. Det primære ansvar for uddannelses- og kulturpolitikkerne ligger hos medlemsstaterne. Den Europæiske Union har dog spillet en vigtig supplerende rolle i årenes løb, sådan som det er fastsat i artikel 165 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Det er i alle medlemsstaters fælles interesse at udnytte potentialet i uddannelse og kultur fuldt ud som drivkraft for beskæftigelse, økonomisk vækst, social retfærdighed og aktivt medborgerskab og opleve europæisk identitet i al dens mangfoldighed.

2.2. På det sociale topmøde i Göteborg i november 2017 bekendtgjorde man den europæiske søjle for sociale rettigheder, som stadfæster retten til lige adgang til uddannelse og livslang læring med udgangspunkt i Kommissionens meddelelse COM(2017) 673. Dette resulterede i Det Europæiske Råds konklusioner af 14. december 2017, hvor medlemsstaterne, Rådet og Kommissionen blev opfordret til at videreføre den dagsorden, der blev drøftet i Göteborg.

2.3. Den såkaldte **første pakke om det europæiske uddannelsesområde** blev foreslået i Rådets henstilling COM (2018) 23 (vedtaget den 22. maj 2018) og bygger på uddannelsesministrenes Pariserklæring om fremme af medborgerskab og de fælles værdier frihed, tolerance og ikkediskrimination ved hjælp af uddannelse fra 2015. Den blev bebudet i Kommissionens meddelelse COM(2016) 379 af 14. juni 2016.

2.4. Den 22. maj offentliggjorde Kommissionen den anden uddannelsespakke, som indeholdt yderligere forslag til indførelse af et europæisk uddannelsesområde inden 2025.

2.5. Denne udtalelse fra EØSU dækker **den anden uddannelsespakke**, hvor der er fokus på de yderligere udfordringer, som skal tackles for at opnå et inkluderende europæisk uddannelsesområde af høj kvalitet, såsom sprogindlæring, automatisk gensidig anerkendelse af uddannelser på gymnasialt niveau og førskoleundervisning af høj kvalitet.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU mener, at oprettelsen af det europæiske uddannelsesområde **med henblik på et yderligere samarbejde** mellem medlemsstaterne, samtidig med at man sikrer deres **nationale kompetence** med hensyn til uddannelse og livslang læring, er en vigtig strategi, når det gælder om at reagere på og fremme den sociale, økonomiske, demografiske, miljømæssige og teknologiske udvikling for at opnå en konkurrencedygtig integration af Europa som en økonomisk supermagt på verdensplan, alt imens man sikrer en stærk social dimension.

3.2. Initiativet er et glimrende næste skridt mod gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder for at sikre **retten til lige adgang til inkluderende almen uddannelse og erhvervsuddannelse af høj kvalitet hele livet** ([1]), idet der tages udgangspunkt i Kommissionens meddelelse COM(2017) 673 om det europæiske uddannelsesområde.

3.3. EØSU understreger, at det er vores fælles mål, at der inden for uddannelse er fokus på **holistisk uddannelse** og livslang læring, idet der lægges særlig vægt på demokratisk medborgerskab, fælles **europæiske værdier og europæisk identitet** for at sikre fred, sikkerhed, frihed, demokrati, lighed, retsstatsprincippet, solidaritet, gensidig respekt, bæredygtig vækst, social inklusion og retfærdighed, alt imens man respekterer og beriger den kulturelle mangfoldighed og fremmer følelsen af et tilhørsforhold til EU.

3.4. Det skal understreges, at uddannelse og livslang læring spiller en afgørende rolle, når det gælder om at forberede unge mennesker og voksne til at være **demokratiske borgere, som er beskæftiget med rimelige arbejdsvilkår i job af høj kvalitet**. Det europæiske uddannelsesområde skal dog også være inkluderende over for alle, idet der lægges særlig vægt på ligestilling mellem kønnene, og regeringerne skal opfordres til at træffe foranstaltninger for at opnå reel **inklusivitet** inden for formel, uformel og ikkeformel læring, samtidig med at FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (CRPD) respekteres.

([1]) EUT C 173 af 31.5.2017, s. 1.

3.5. EØSU minder i den forbindelse om sin udtalelse ([2]) og er af den opfattelse, at man på det europæiske uddannelsesområde også bør vise regeringerne, hvordan de kan yde aktiv støtte til **integration af migranter og flygtninge** på uddannelsesområdet og på arbejdsmarkedet, med særligt fokus på validering og anerkendelse af deres uddannelse og arbejdserfaring.

3.6. Det tager tid at gennemføre reformer og foretage justeringer af uddannelsessystemerne. EØSU ønsker, at det nye initiativ kommer til at indgå som et led i **en langsigtet vision for EU's politikker for uddannelse og livslang læring**, med titlen »Europæisk område for livslang læring 2025«, inden for rammerne af EU2020-strategien og ET2020-strategirammen samt som forberedelse til de kommende EU-strategier.

3.7. For at opnå inkluderende førskoleundervisning og børnepasning **af høj kvalitet**, forbedring af sprogindlæring og gensidig anerkendelse af gymnasiale eksamensbeviser, bør disse initiativer drøftes på alle niveauer af regeringer, arbejdsgivere og fagforeninger i en **effektiv social dialog** sammen med andre interesserede parter, herunder især lærere og andre undervisere, forældre, vejledningspersonale og studerende, men også samfundsorganer og civilsamfundsorganisationer.

3.8. EØSU anerkender initiativet med »**Europauniversiteterne**«, som er en bottom-up-proces, der motiverer universiteterne til at etablere netværk med henblik på at oprette fælles grader, øge de studerendes mobilitet og lette sprogindlæringen. EØSU minder om sin udtalelse ([3]) og opfordrer til **inklusion og diversitet** under oprettelsen af netværk af undervisere, forskningspersonale og studerende, og til, at alle universiteter i Bolognaprocessen får mulighed for at oprette netværk.

3.9. Selv om EØSU overvejer forslaget om **et europæisk studiekort**, opfordrer udvalget til, at dette initiativ baseres på det velfungerende studiekortsystem og opdaterer de allerede eksisterende studiekort. EØSU minder om sin udtalelse ([4]) og gentager, at merværdien ved alle nye kort skal fremgå klart, og at de nye kort skal supplere de allerede eksisterende.

3.10. For at nå det europæiske uddannelsesområdes mål er det nødvendigt at foretage **bæredygtige nationale uddannelsesinvesteringer på mere end 5 % af BNP i hver enkelt medlemsstat** og tilvejebringe støtte fra EU-finansieringsinstrumenterne under den næste FFR, navnlig Erasmus+-programmet og EFSI. Det er EØSU's ønske, at der i det kommende **Erasmus+-program** og den kommende **ungdomsstrategi** medtages holistisk og inkluderende uddannelse og livslang læring blandt prioriteringerne. EØSU glæder sig over det europæiske semesters rolle med hensyn til at støtte strukturreformer, som skal forbedre uddannelsespolitikken i tråd med dette initiativ.

3.11. *Forbedring af sprogundervisning og sprogindlæring*

3.11.1. Efter EØSU's mening er dette initiativ vigtigt, da elevernes sprogkundskaber ved den obligatoriske skolegangs afslutning generelt er begrænsede, og der er meget store forskelle mellem medlemsstaterne ([5]). Med den øgede mobilitet internt i Europa og det hidtil usete antal skolebørn fra tredjelande, der taler andre sprog, er vi nødt til at genoverveje de udfordringer og muligheder, som ligger foran os, for at gøre **flersprogethed til et sandt aktiv i EU**. **Sprogene bør have samme værdi,** og derfor bør indlæringen af EU-sprog og ikke-EU-sprog støttes.

3.11.2. Skolerne har brug for støtte til at indføre et **flersproget læringsmiljø**, hvor der skabes den rette balance mellem indlæring af fremmedsprog og et højt niveau af læse-, skrive- og kommunikationsfærdigheder på **modersmål(ene).** Integreret indholds- og sprogindlæring kan fremme mobilitet og integration. Det er vigtigt med en mere effektiv anvendelse af digitale værktøjer og onlineværktøjer til sprogindlæring. Dette kræver, at man sikrer værktøjernes kvalitet og certificering samt adgang, støtte og prismæssig overkommelighed for alle, idet der tages hensyn til, at nogle kan have brug for støtte for at få råd til, vælge og bruge passende værktøjer til deres fordel.

([2]) EUT C 264 af 20.7.2016, s. 19.
([3]) EUT C 71 af 24.2.2016, s. 11.
([4]) EUT C 132 af 3.5.2011, s. 55.
([5]) Eurydice: Key Data on Teaching Languages at School in Europe — 2017 Edition.

3.11.3. EØSU glæder sig over, at der lægges vægt på **sprogindlæring** set ud fra et perspektiv om at styrke **gensidig forståelse, mobilitet** og dermed også **unionsborgerskabet**. 64 mio. lavtuddannede voksne har behov for at forbedre deres grundlæggende færdigheder, herunder deres sprogfærdigheder ([6]), for at være aktive europæiske borgere, fastholde deres job og forbedre deres beskæftigelsesudsigter. At lære sprog giver den enkelte personlige og faglige muligheder, og det fremmer kulturel bevidsthed, gensidig forståelse og social samhørighed i samfundet. Arbejdstagere med sproglige og interkulturelle færdigheder hjælper virksomhederne med at få succes og vokse på de globale markeder.

3.11.4. Sprogindlæringen bør **være målrettet mod alle og støtte dem, der har behov for det**, alt imens den forbedres som en del af **formel, ikkeformel og uformel læring**, og den bør gennemføres som en del af den europæiske referenceramme for nøglekompetencer for livslang læring og støttes med **holdbare offentlige finanser**.

3.11.5. I retningslinjerne for beskæftigelsen 2018 ([7]) foreslås det, at mobiliteten blandt arbejdstagere og studerende/lærlinge bør fremmes ud fra en målsætning om at forbedre færdigheder, der øger beskæftigelsesegnetheden, og om fuldt ud at udnytte potentialet på det europæiske arbejdsmarked. Manglende sprogfærdigheder kan betragtes som en væsentlig hindring for mobiliteten. EØSU understreger, at forslaget ikke blot bør være rettet mod elever i den obligatoriske skolegang, og lægger vægt på **sprogindlæring for alle**, lige fra en ung alder til efter pensionsalderen, med særligt fokus på **grundlæggende erhvervsuddannelse og erhvervsrettet efteruddannelse**, videregående uddannelse og voksenuddannelse.

3.11.6. I sprogindlæringspolitikken bør der være fokus på »**learning by doing**« ved hjælp af udveksling af studerende, frivillige aktiviteter og andre aktiviteter såsom det europæiske solidaritetskorps, som støttes gennem de nuværende og fremtidige Erasmus+-programmer.

3.11.7. **Manglen på kvalificerede sproglærere** er et alvorligt problem, og EØSU bifalder forslagets opfordring til større investeringer i faglig grund- og videreuddannelse af sproglærere for at opfylde EU-landenes **krav om faglige kvalifikationer**.

3.12. *Førskoleundervisning og børnepasningsordninger af høj kvalitet*

3.12.1. ET 2020-strategiens benchmark om deltagelse af 95 % af alle børn fra fire år til den skolepligtige alder i førskoleundervisning og børnepasning er næsten nået. Imidlertid har 17 mio. ud af mere end 32 mio. børn under den skolepligtige alder i EU stadig ikke adgang til førskoleundervisning og pasningsordninger. Der eksisterer i øvrigt stadig forskelle med hensyn til **lige adgang** for børn med en ugunstig socioøkonomisk baggrund, navnlig når det gælder minoritetsgrupper, migranter, børn med handicap og børn, der bor i landområderne i Europas forskellige regioner.

3.12.2. EØSU glæder sig over, at forslaget tager sigte på yderligere at opfordre regeringerne til at forbedre adgangen til og kvaliteten af førskoleundervisning. Det er nødvendigt med en yderligere indsats for at sikre, at alle børn og familier har ret til **økonomisk tilgængelig førskoleundervisning og børnepasning af høj kvalitet**. Tjenesteydelser af høj kvalitet spiller en afgørende rolle med hensyn til at forbedre uddannelsesresultaterne, herunder udvikling af sociale kompetencer. Deltagelse i førskoleundervisning og børnepasning af høj kvalitet fører til bedre opnåelse af grundlæggende færdigheder og forebygger i høj grad tidligt skolefrafald.

3.12.3. Kommissionen understreger, at forslaget i væsentlig grad er i overensstemmelse med andre EU-politikker. EØSU værdsætter navnlig tilknytningen til forslaget til direktiv om balance mellem arbejdsliv og privatliv for forældre og omsorgspersoner ([8]), hvor behovet for formelle pasningsfaciliteter af høj kvalitet i hele Europa anerkendes. EØSU har støttet denne gensidige forbindelse i mange af sine udtalelser for at øge kvinders deltagelse på arbejdsmarkedet og mindske uretmæssige lønforskelle samt tage højde for den vigtige rolle, som familielæringen spiller, idet den hjælper forældrene med at føle sig til rette i deres rolle og bidrager til voksenlæring.

3.12.4. **Førskoleundervisnings- og børnepasningspersonale** bør støttes, så deres professionalisering styrkes, og de udvikler gunstige arbejdsvilkår. Grunduddannelse og faglig videreuddannelse af undervisningspersonalet inden for førskoleundervisning og børnepasning bør være af høj kvalitet og samtidig opfylde undervisernes og børnenes behov, f.eks. sikring af inklusion og undervisning i demokratiske værdier.

([6]) Cedefop (2017). Investing in skills pays off: the economic and social cost of low-skilled adults in the EU. (*Det kan betale sig at investere i færdigheder: økonomiske og sociale omkostninger ved lavt kvalificerede voksne*). Luxembourg: Publikationskontoret. Cedefop-undersøgelsesdokument nr. 60.

([7]) https://ec.europa.eu/info/publications/2018-european-semester-employment-guidelines_en.

([8]) COM(2017) 253 final — 2017/085 (COD).

3.12.5. I henhold til OECD (2015) ([9]) er der en udtalt skæv kønsfordeling inden for lærerfaget, idet 7 ud af 10 lærere er kvinder. I OECD-landene (2015) er 97 % af lærerne på førskoleniveau og 83 % af lærerne på grundskoleniveau kvinder, mens kun 43 % af lærerne på videregående uddannelser er kvinder. En skæv kønsfordeling blandt personalet og tiltrækning af flere mandlige lærere for at sikre mandlige rollemodeller for børn i forbindelse med førskoleundervisning og børnepasning er emner, som stadig kræver omgående handling, og den skæve kønsfordeling er forbundet med eksisterende status, løn og arbejdsvilkår for lærerne i denne sektor.

3.13. *Automatisk gensidig anerkendelse af eksamensbeviser og læringsophold i udlandet*

3.13.1. EØSU glæder sig over, at initiativet har til formål at sikre, at alle studerende, lærlinge og elever, der har gennemført et læringsophold i udlandet — uanset om det er for at opnå en kvalifikation eller i forbindelse med læringsmobilitet — automatisk får opholdet anerkendt med henblik på videre studier. Læringsmobiliteten fremmer kompetencer og erfaringer, der er nødvendige for aktiv deltagelse i samfundet og på arbejdsmarkedet og bør forbedres ved at fremme tilliden til studieprogrammer og kvalifikationer.

3.13.2. Med henblik på at undgå gentagelse af fulde skoleår/-perioder understreger EØSU vigtigheden af grænseoverskridende **anerkendelse af læringsophold i gymnasiale** og videregående uddannelser samt kvalifikationer på gymnasialt niveau, der giver adgang til videregående uddannelse i hjemlandet.

3.13.3. EØSU understreger, at initiativet også bør have fokus på **anerkendelse af formel, ikkeformel og uformel læring i udlandet** samt anerkendelse af den rolle, som interesserede parter, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet spiller med hensyn til merit for studie- og læringsresultater ([10]). EØSU minder i den forbindelse om den vigtige rolle, som Rådets henstilling af 20. december 2012 om validering af ikkeformel og uformel læring og en yderligere forbedring af de nationale valideringssystemer spiller. EØSU opfordrer EQF-rådgivningsgruppen og Cedefop til at forbedre den *europæiske oversigt over validering af ikkeformel og uformel læring (VNFIL)* ([11]) og til at forbedre de *europæiske retningslinjer for VNFIL* ([12]) som kvalitetsstandarder for regeringerne, arbejdsmarkedets parter og de interesserede parter med det formål at forbedre valideringsprocesserne. Der bør lægges særlig vægt på at forstå de nødvendige betingelser, synergier og fordele ved at forbedre koordinationen mellem VNFIL og vejlednings- og rådgivningstjenesterne ([13]).

3.13.4. Muligheden for at skifte mellem uddannelsessektorer og tilliden mellem erhvervsuddannelse og videregående uddannelse er stadig en udfordring, ikke bare på tværs af, men også internt i landene. **Akademisk uddannelse og erhvervsuddannelse** bør tillægges samme værdi. **Europæiske redskaber og instrumenter** samt principper for videregående uddannelse og erhvervsuddannelse bør støtte hinanden (EQF, ECVET, EQAVET, EQAR osv.), mens princippet om læringsresultater bør gennemføres fuldstændigt, således at der opnås automatisk anerkendelse af læringsmobilitet i Europa.

Bruxelles, den 18. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([9]) OECD: Education at a Glance, 2017.
([10]) EUT C 13 af 15.1.2016, s. 49.
([11]) http://www.cedefop.europa.eu/da/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory.
([12]) http://www.cedefop.europa.eu/da/publications-and-resources/publications/3073.
([13]) Cedefop (kommende undersøgelse), »Validation of non-formal and informal learning and career guidance« (*Validering af ikkeformel og uformel læring og karrierevejledning*).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Engagement, netværk, mobilisering: En ny EU-strategi for unge

(COM(2018) 269 final)

(2019/C 62/24)

Ordfører: **Michael McLOUGHLIN**

Medordfører: **Adam ROGALEWSKI**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 18.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 165 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	26.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	18.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	116/4/2

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU bifalder EU-strategien for unge 2019-2027 (herefter kaldet »strategien«) og navnlig oprettelsen af en EU-ungdomskoordinator som led heri.

1.2. Udvalget mener, at strategien i lyset af sin tværsektorielle karakter i højere grad bør være forbundet med de eksisterende EU-programmer, herunder Erasmus+, ungdomsgarantien og det europæiske solidaritetskorps.

1.3. Ifølge EØSU skal strategien — hvis den skal blive vellykket — fokusere på følgende tre mål:

— en tværsektoriel tilgang med et holistisk syn på unge og deres behov og rettigheder;

— den nye EU-ungdomskoordinator bør frem for alt lede det tværsektorielle arbejde, og der bør være tale om en overordnet stilling;

— EU-strategien for unge bør indgå i det europæiske semester for i højere grad at fokusere på at levere resultater, særligt inden for tværsektorielle områder.

1.4. EØSU mener, at strategiens rækkevidde bør udvides med foranstaltninger, der sigter mod at beskytte, støtte og hjælpe de unge med at erhverve rettigheder, viden og færdigheder, så de rustes til globale udfordringer såsom digitalisering, klimaforandringer og voksende populisme.

1.5. EØSU anbefaler, at strategien får højere ambitioner for det tværsektorielle arbejde, når det gælder andre relevante EU-politikområder, herunder beskæftigelse, uddannelse, sundhed, migration og ligestilling.

1.6. Udvalget anbefaler ligeledes, at strategien sætter mere fokus på beskæftigelsesspørgsmål, der berører de unge, navnlig i forbindelse med debatten om fremtidens arbejde samt andre sociale spørgsmål som f.eks. mental sundhed, ligestilling og uddannelse.

1.7. EØSU er enig med Kommissionen i, at strategien bør fremme demokrati, men også et bredere samfundsengagement, bl.a. valgdeltagelse, frivilligt arbejde, ungdomsledede NGO'er, demokrati på arbejdspladsen og social dialog.

1.8. Udvalget er stærk tilhænger af, at man fremmer unges deltagelse i beslutningsprocesser ud over enkeltstående begivenheder. I takt med videreudviklingen af ungdomsdialogen skal frivillige organisationer for unge og nationale ungdomsråd spille en større rolle, og andre muligheder skal udnyttes. EU-institutionerne bør påtage sig en ledende rolle i den henseende med EØSU forrest i rækken af institutioner, der øger inddragelsen af unge på EU-niveau.

1.9. Der skal tilskyndes til en stigning i udgifterne til ungdomsarbejde samt langsigtede investeringer i offentlige tjenester, navnlig på de områder, hvor der er blevet skåret i de offentlige tjenester.

1.10. Strategien skal bygge på en rettighedsbaseret tilgang, f.eks. ved at trække på FN-konventionen om barnets rettigheder, hvor det er relevant.

1.11. Strategien skal skabe større opmærksomhed omkring unge kvinder og piger, unge LGBTIQ+-personer, unge med handicap og unge migranter og flygtninge.

1.12. Der bør stilles krav til medlemsstaterne om større opadgående konvergens, når det gælder ungdomspolitikken, og om udarbejdelse af nationale planer for lignende områder, af hensyn til konvergensen. Processen med indikatorer, der blev påbegyndt i sidste strategi, skal styrkes for at opnå dette.

1.13. EØSU foreslår, at EU-ungdomsportalen bruger så mange onlineværktøjer som muligt i lyset af, hvordan unge i dag engagerer sig.

1.14. EØSU bifalder den nye særlige EU-strategi for unge, men anbefaler på det kraftigste, at ungdomsaspekter integreres i det arbejde, der udføres i alle i Kommissionens generaldirektorater.

2. **Baggrund**

2.1. Den foreslåede strategi er den tredje ramme, som EU foreslår med fokus på de unge i Europa. Den nye strategi fokuserer på tre indsatsområder: engagement, netværk og mobilisering i modsætning til de otte indsatsområder i EU's strategi for unge 2010-2018: beskæftigelse og iværksætterkultur, social inklusion, deltagelse i samfundet, uddannelse, sundhed og trivsel, frivilligt arbejde, unge og verden, kreativitet og kultur.

2.2. De vigtigste ændringer i den nye strategi omfatter: oprettelse af en EU-ungdomskoordinator, erstatning af den strukturerede dialog med unge med EU-ungdomsdialogen og udvandingen af en række tidligere målsætninger til en tværsektoriel indsats, der sigter mod at åbne kommunikationskanaler mellem de unge og de politiske beslutningstagere.

2.3. Ligesom i de tidligere strategier indgår ungdomsgarantien ikke i strategien, men er en del af Den Europæiske Socialfond+.

2.4. Strategien berører et område, hvor der findes mange initiativer på både nationalt og EU-plan. Der gøres et stort arbejde inden for rammerne af Erasmus+, ungdomsgarantien, ungdomsbeskæftigelsesinitiativet og Den Europæiske Socialfond. Af andre relevante områder kan nævnes dagsordenen for kvalifikationer og det europæiske solidaritetskorps. Andre politikker har også stor indflydelse på de unge inden for områder, der betegnes som tværsektorielle (bl.a. transport, sociale anliggender, sundhed, udenrigsanliggender og landbrug). Desuden har medlemsstaterne alle deres egne tilgange til ungdomspolitik og andre spørgsmål, som berører de unge.

2.5. Ungdomsspørgsmål indgår bl.a. i den europæiske søjle for sociale rettigheder, FN's 2030-dagsorden for bæredygtig udvikling og målene for bæredygtig udvikling.

2.6. EØSU har allerede vedtaget mange udtalelser vedrørende ungdomsspørgsmål, herunder ungdomsbeskæftigelses-initiativet ([1]), ungdomsgarantien ([2]), det europæiske solidaritetskorps ([3]) og for nylig en EU-ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet ([4]). Udvalget har ydermere ud fra et civilsamfundsmæssigt perspektiv evalueret gennemførelsen af EU's politikker for ungdomsbeskæftigelse i seks udvalgte medlemsstater med særligt fokus på ungdomsgarantien.

([1]) EUT C 268 af 14.8.2015, s. 40.
([2]) EUT C 271 af 19.9.2013, s. 101.
([3]) EUT C 81 af 2.3.2018, s. 160.
([4]) EUT C 262 af 25.7.2018, s. 41.

2.7. I EØSU's ungdomsledede høring, der blev afholdt i forbindelse med denne udtalelse, gav de unge udtryk for stor usikkerhed. De følte, at de var under stort pres, og dem, som valgte at gå helt andre veje eller at gå tidligt ud af skolen, blev mødt med manglende forståelse. Nogle unge nævnte, at de allerede i teenageårene var blevet tvunget til at gøre sig overvejelser om deres pension. Overgangen til arbejdslivet er fortsat en udfordring, og der var utilfredshed med hensyn til forskelsbehandlingen af unge i form af forskellig aflønning for samme arbejde, alene baseret på alder. Bolig og transport var også vigtige spørgsmål sammen med digitalisering og problemer med anerkendelse og validering af kompetencer erhvervet gennem ikkeformel læring.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU hilser strategien velkommen og mener, at den bør udgøre en omfattende plan, der fører til opnåelsen af de ønskede resultater og skaber merværdi for de unge, således at den overgår summen af de enkelte dele og er mere effektiv end en række forskellige foranstaltninger. EØSU mener, at strategien i højere grad bør være forbundet med de eksisterende EU-programmer, herunder Erasmus+, ungdomsgarantien og det europæiske solidaritetskorps.

3.2. Holistiske tilgange til politiske spørgsmål har vundet indpas i den seneste tid og er udbredt på EU- og medlemsstatsniveau. Dette er glædeligt, da det dermed anerkendes, at sociale problemer ikke altid passer ind i klare administrative kategorier. At gøre op med den traditionelle rollefordeling, finansiering og kultur er enormt udfordrende, og det er vigtigt at sikre, at en holistisk tilgang ikke bliver en form for universalmiddel, når et problem er for vanskeligt at løse, eller politiske beslutningstagere ganske enkelt ønsker at bruge andre muligheder.

3.3. EØSU mener, at gennemførelsen af EU's ungdomspolitik bør være mere synlig og bæredygtig i EU og i medlemsstaterne, hvis den skal evalueres ordentligt, f.eks. inden for rammerne af det europæiske semester og den sociale resultattavle.

3.4. Overordnet set skal den foreslåede strategi have en mere rettighedsbaseret tilgang. Dette er et vigtigt aspekt, eftersom FN's konvention om barnets rettigheder (som i sagens natur ikke omfatter alle personer, der falder ind under kategorien »unge«) er udformet på denne måde og indebærer regelmæssige evalueringer af medlemsstaternes resultater ved hjælp af aftalte parametre. Der er tale om vægtige forslag, når det gælder selve karakteren af ungdomsarbejde og den rolle, som den frivillige sektor spiller, hvilket er særdeles vigtigt, eftersom der på internationalt plan findes nye og mere instrumentale tilgange til det at »arbejde med unge«.

3.5. EØSU mener, at strategien bør sigte mod at fremme en reel opadgående konvergens mellem medlemsstaterne på ungdomsområdet, navnlig eftersom alle medlemsstater har adgang til betydelige EU-midler (f.eks. Erasmus). Inden for andre EU-finansierede områder findes der en medfinansieringsmodel, som fremmer konvergens og en mere omfattende EU-dækkende fælles tilgang. Ifølge udvalget er der her meget, som EU's strategi for unge kan tage ved lære af.

3.6. EØSU er enig med Kommissionen i ungdomsarbejderes vigtige rolle og i de unikke fordele heraf for unges overgang til voksenlivet, men understreger, at kvaliteten af ungdomsarbejde i vid udstrækning afhænger af finansieringen af offentlige tjenester. I nogle medlemsstater er der som følge af nedskæringer i den offentlige sektor og lønstop ikke alene sket en forringelse af kvaliteten af ungdomsarbejde, men der er også mange ubesatte stillinger i denne sektor. EØSU opfordrer derfor til mere investering i de offentlige tjenester.

3.7. Trods dette er medlemsstaterne, hvilket Kommissionen med rette påpeger, nødt til at afsætte egne ressourcer til ungdomspolitikker. I den forbindelse er forslagene om sporing af midler særligt opløftende; de er dog nødt til at omfatte medlemsstaternes og andre tværsektorielle politikområders arbejde. Sporingen bør ifølge EØSU foregå under inddragelse af arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets organisationer på alle niveauer.

3.8. Udvalget er enig med Kommissionen i, at medlemsstaterne er nødt til at udforsker innovative og alternative former for demokratisk deltagelse. EØSU er imidlertid af den faste overbevisning, at der er brug for mere støtte, herunder økonomisk støtte, til eksisterende former for samfundsmæssigt engagement, heriblandt frivilligt arbejde, ungdomsråd samt deltagelse i civilsamfundsorganisationer, fagforeninger og arbejdspladsråd. De unge er Europas fremtid og bør derfor tilskyndes til at deltage i lokalvalg og valg til Europa-Parlamentet og til at engagere sig i samfundet og politisk.

3.9. Inden for rammerne af strategien, der fokuserer på de tre indsatsområder ENGAGEMENT, NETVÆRK og MOBILITET, mener EØSU, at sidstnævnte bør udvides med foranstaltninger, der skal beskytte, støtte og hjælpe unge mennesker med at erhverve færdigheder, så de rustes bedre til globale udfordringer som digitalisering, klimaforandringer og voksende populisme. Eftersom EU bl.a. har som prioritet at »beskytte« borgerne, mener udvalget, at de unge i lighed med den voksne befolkning også bør omfattes af denne prioritet. Også for de unge bør der være den »digitale retfærdighed«, der fremmes af EØSU ([5]), og som har til formål at beskytte de europæiske borgere mod de negative følger af den digitale revolution eller inden for den bredere ramme af en »retfærdig overgang«, som ILO er fortaler for.

De unge og arbejdslivet

3.10. Selv om strategien bør være klar og ikke omfatte en masse mål, mener udvalget, at der i den nuværende strategi bør rettes mere opmærksomhed mod sociale og beskæftigelsesmæssige spørgsmål, som vedrører unge, især inden for rammerne af debatten om fremtidens arbejde. Disse omfatter bl.a. digitalisering, platforme, fragmentering af og forringelser på arbejdsmarkedet, der især rammer de unge.

3.11. For mange unge er det en daglig rutine at arbejde og studere. Derfor mener EØSU, at EU's fremtidige ungdomspolitikker bør fremme demokrati på arbejdspladsen ved bl.a. at fremme den sociale dialog og beskytte de unge arbejdstageres rettigheder. De unge på arbejdsmarkedet bør have samme rettigheder som de voksne, navnlig når det gælder mindsteløn ([6]), adgang til pension og beskyttelse mod usikre ansættelseskontrakter (ansættelser uden fast timeantal), ulønnet praktikophold og proformaselvstændigt arbejde. De unge bør ligeledes høres i samfundet og på deres arbejdspladser. Der bør i højere grad være mulighed for, at de unge kan deltage i repræsentative strukturer på arbejdspladsen (fagforeninger og arbejdspladsråd), sådan som allerede er tilfældet i nogle lande, hvor der findes særlige råd, der repræsenterer de unge, på arbejdspladserne.

3.12. Nogle unge er tilmed forældre. EU-politikker som f.eks. et nyt direktiv om forening af arbejds- og privatliv er relevante for unge, der kombinerer arbejde med uddannelse og samtidig passer familiemedlemmer. Som følge af digitaliseringen af arbejdspladser vil de unges beskæftigelsessituation utvivlsomt være anderledes end deres forældres. EØSU mener, at der bør fokuseres mere på social- og beskæftigelsespolitikker i strategien, i betragtning af hvor stor betydning arbejdsmarkedspolitikker har for de yngre generationer.

3.13. Arbejdsmarkedet har særlig betydning, fordi det i mange lande var de unge, som var hårdest ramt af arbejdsløshed i årene, der fulgte den økonomiske krise i 2008. Selv om arbejdsløsheden faldt blandt de unge, var der næsten dobbelt så mange unge uden arbejde, som der var i arbejde ([7]). I mange tilfælde er kvaliteten af de arbejdspladser, der er blevet oprettet i den seneste tid, ringere end dem, der blev oprettet før krisen, eller også er det blevet sværere at få adgang til tidsubegrænsede fuldtidsarbejdskontrakter (f.eks. som følge af midlertidige kontrakter og kontrakter uden fast timetal).

Unges sundhed og uddannelse

3.14. Strategien har til formål at få politikerne til at lytte til den ikkerepræsenterede ungdoms stemme. Dette kræver en ekstra indsats, så unge med en ringere tilknytning til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet kan blive integreret i samfundet. Trods et lille fald i antallet af unge, som hverken er under uddannelse eller i beskæftigelse (NEET-gruppen), befandt 10,9 % af de unge i aldersgruppen 15-24 år og 17,7 % af de unge i aldersgruppen 25-29 år sig stadig i denne situation i 2017. Forbedring af færdigheder og kompetencer har en positiv indvirkning på de unges beskæftigelsesmuligheder, men denne faktor kan ikke alene skabe vækst i beskæftigelsen. Manglende deltagelse har stor betydning for de unges liv og drømme, da det kan føre til fattigdom og social udstødelse. Desuden betaler de offentlige myndigheder prisen for ikke at få NEET-gruppen i uddannelse eller beskæftigelse, der af Eurofound (2012, 2014) anslås til at beløbe sig til 1,2 % af det nationale BNP. NEET-gruppen er også mere tilbøjelig til at stille sig positivt over for ekstremistiske og fremmedfjendske ideologier.

3.15. Artikel 4 i den europæiske søjle for sociale rettigheder om aktiv beskæftigelsesstøtte fastholder, at »Unge har ret til videreuddannelse, en læreplads, et praktikophold eller et seriøst jobtilbud, senest 4 måneder efter at de er blevet arbejdsløse eller har forladt uddannelsen«. EU-strategien for unge bør bidrage til realiseringen af dette princip, navnlig ved at fremme opbygningen af alliancer mellem civilsamfundet og arbejdsmarkedets parter, der kan bidrage til udformningen af og opfølgningen på de forskellige politikker på området. Der bør lægges særlig vægt på opsøgende strategier møntet på at få unge med en ringere tilknytning til arbejdsmarkedet tilbage i beskæftigelse eller uddannelse.

([5]) EUT C 237 af 6.7.2018, s. 1.
([6]) EUT C 125 af 21.4.2017, s. 10.
([7]) EUT C 125 af 21.4.2017, s. 10.

3.16. EU-strategien for unge bør derfor anlægge en fælleseuropæisk strategi for at nå ud til disse grupper. Et tæt samarbejde mellem nationale myndigheder, europæiske arbejdsmarkedsparter, nationale ungdomsråd og ungdomssektoren er nøglen til succes i denne indsats.

3.17. Unge bruger generelt en stor del af deres tid på fuldtids- eller deltidsuddannelse, og dette er et andet område, hvor EU har begrænsede beføjelser ud over at sikre, at »alle har ret til inkluderende uddannelse og livslang læring af høj kvalitet med henblik på at bevare og tilegne sig færdigheder, der sætter dem i stand til at deltage fuldt ud i samfundslivet og foretage vellykkede overgange på arbejdsmarkedet« som fastsat som første princip i den europæiske søjle for sociale rettigheder. Også dette aspekt var omfattet af et særligt indsatsområde i den tidligere strategi.

3.18. De unges mentale sundhed har stor betydning for ungdomsarbejde og for samspillet mellem erhvervslivet og de unge. Generelt er sundhed underlagt de enkelte medlemsstaters kompetence, men mental sundhed er et folkesundhedsaspekt, hvor EU har kompetence, hvorfor den bør have en fremtrædende plads i det tværsektorielle arbejde, som der lægges op til i strategien. Der bør således rettes særlig opmærksomhed mod spørgsmål som angst, depression og selvmordsraten blandt de unge.

3.19. Der findes flere og flere eksempler på bedste praksis med at arbejde med unge i medlemsstaterne. Tilsvarende har ungdomsarbejde vist sig at have en positiv indvirkning på unges mentale sundhed. EØSU mener, at der i strategien bør være større fokus på unges mentale sundhed.

3.20. Ligeledes har mange nationale politikker fokus på de unges fysiske sundhed. Der findes en række problemer på dette område. Flere tilfælde af overvægt blandt børn og unge giver anledning til bekymring ligesom stofmisbrug og lovlige rusmidler. Selv om medlemsstaterne stadig har ganske forskellige tilgange, kan en tværsektoriel tilgang til unges problemer ikke ignorere disse spørgsmål, som bør tages op med udgangspunkt i EU's relevante beføjelser. Disse aspekter var særlige indsatsområder i den tidligere strategi, og det er vigtigt at opretholde et stærkt fokus på dem i det tværsektorielle arbejde.

Ligestilling

3.21. Der er en tæt forbindelse mellem ungdomsarbejde, ungdomspolitik og lige muligheder. EU har gjort en betydelig indsats på dette område, og alle medlemsstater har lovgivet herom. Forskelsbehandling af unge er dog stadig udbredt, f.eks. på boligmarkedet eller med hensyn til tjenesteydelser, som de unge er mere afhængige af end andre, herunder offentlig transport. Lovgivning om ligestilling har ofte mere fokus på de ældre. Der findes ni universelle principper, som forbyder forskelsbehandling i EU-medlemsstaterne. Det er nødvendigt at sikre, at ung, der udsættes for denne form for forskelsbehandling, i tilstrækkelig grad er omfattet af EU-strategien for unge. Af de mange grupper, der findes, fremhæves følgende grupper, som har brug for større opmærksomhed i strategien:

— unge med handicap

— unge migranter og flygtninge

— unge kvinder og piger

— unge LGBTIQ+-personer.

3.22. Mange af EU's politikker vedrørende unge har på det seneste fokuseret på radikalisering. Integration bør imidlertid indgå i en bredere vifte af foranstaltninger, der tilbydes de unge, hvilket bør fremhæves i strategien. Det passer også naturligt ind i beskæftigelsesprogrammerne for unge.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. EØSU glæder sig over oprettelsen af en EU-ungdomskoordinator, som skal lytte til de unge og søge at påvirke ungdomspolitikkens tværsektorielle dimension. Der bør lægges vægt på sidstnævnte. Koordinatoren bør også opmuntre til og fremme en lignende proces på medlemsstatsniveau og bør således være tilstede, hver gang Kommissionen er tilstede ved Rådets møder.

4.2. Forslagene til nationale handlingsplaner på ungdomsområdet er også meget velkomne. Der er behov for klare mål, overvågning og fremskridt i forbindelse med støtte til de unge. EØSU støtter kraftigt Kommissionens tankegang om, at der er behov for større sammenhæng mellem finansiering og nationale handlingsplaner.

4.3. Overgangen fra en struktureret dialog til en mere inkluderende ungdomsdialog hilses stærkt velkommen. Der er dog behov for mere inddragelse, hvilket kan opnås ved at give adgang til flere forskellige former for organisationer og tilføje yderligere grupper. Frivillige organisationer for unge og nationale ungdomsråd bør stadig stå i centrum for dette arbejde, eftersom de er tæt på de unge og har enormt meget erfaring.

4.4. En konsolidering af Den Europæiske Ungdomsportal som ét fælles digitalt adgangspunkt for unge, der ønsker at engagere sig i EU, bifaldes, men opmærksomheden bør især rettes mod at gøre adgangen til denne portal tilgængelig via gratis internet og adgang til computere for navnlig dårligt stillede grupper af unge i medlemsstaterne. Kommissionen skal tilmed holde øje med de unges konstante aktiviteter på de sociale medieplatforme.

4.5. Forslagene viser, at de unge har en fordel, for så vidt angår den teknologiske udvikling. Det skal dog bemærkes, at der ligeledes findes unge, som er digitalt udelukkede. Personer, der arbejder med unge, skal være opmærksomme på både de positive og negative sider (f.eks. mental sundhed og problemer med falske nyheder) af unges anvendelse af teknologi.

4.6. Mens mobilitet er en europæisk kerneværdi og har stor betydning for ungdomsprogrammerne, kan den have ulemper, især i lande, der lider under udvandring, befolkningstilbagegang eller »hjerneflugt« og »arbejdskraftflugt«. Der vil dog være mulighed for at råde bod på dette problem, hvis man trækker på de nyankomne migranter og flygtninge i Europa.

4.7. EØSU finder Kommissionens forslag om validering af uformel og ikkeformel læring nyttige. Det ville være opmuntrende at se nogle udviklede skabeloner på ungdomsområdet og andre områder.

4.8. Heldigvis findes der nu flere ungdomsarrangementer, der involverer EU-institutionerne. En evaluering af disse ville være hensigtsmæssig. Det bør også undersøges, om der kan opnås større synergi mellem disse arrangementer. Fordelen ved en struktureret dialog er, at den er fortløbende og ikke noget, der bare finder sted én enkelt gang. Løbende inddragelse af de unge i afgørelser, som berører dem, bør have prioritet, og det er vigtigt, at dette sker inden for alle politikområder og ikke bare inden for ungdomspolitikken. Institutioner, der afholder enkeltstående arrangementer, bør løbende inddrage unge i deres arbejde.

4.9. Det er ifølge udvalget vigtigt, at der findes uafhængige informationskilder til unge i en tid med falske nyheder og uforholdsmæssigt stor afhængighed af onlineværktøjer. Forholdet til betroede voksne bør forblive et centralt element i ungdomsarbejdet og ungdomspolitikken.

4.10. EØSU mener, at strategien sammen med andre politikker rettet mod den unge generation bør være et vigtigt redskab til at tackle antieuropæiske følelser og populisme blandt de unge.

4.11. EØSU bifalder den nye særlige EU-strategi for unge, men anbefaler på det kraftigste, at ungdomsaspekter integreres i det arbejde, der udføres i alle i Kommissionens generaldirektorater.

Bruxelles, den 18. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En ny europæisk kulturdagsorden

(COM(2018) 267 final)

(2019/C 62/25)

Ordfører: **Antonello PEZZINI**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 18.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 167 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	26.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	182/1/0
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU ser Europa som et kulturelt fællesskab, der bygger på fælles værdier, og hvor den **sociale markedsøkonomi** er kendetegnende for den europæiske livsstil, der kombinerer økonomisk frihed med sociale rettigheder og principperne om respekt for mennesket.

1.2. For udvalget er det vigtigt, at EU's kulturelle dimension styrkes og udvikles med udgangspunkt i de fælles værdier, der er nedfældet i traktaterne, da den er en nøglefaktor i integrationsprocessen og en hjørnesten i Europas kulturelle identitet og vigtig i bestræbelserne efter at skabe et inklusivt, pluralistisk, sammenhængende og konkurrencedygtigt samfund.

1.2.1. Kun ved at styrke tilhørsforholdet til Europa og en fælles kulturel identitet vil det efter EØSU's mening være muligt at styrke den europæiske integration og den kulturelle og sproglige mangfoldighed.

1.2.2. Efter udvalgets opfattelse er Europas materielle og immaterielle kulturarv den lim, der holder Europas befolkninger sammen, og et meget stærkt identitetsskabende bånd samt en vigtig strategisk ressource for social samhørighed.

1.3. Netop på grund af den aktuelle politiske og identitetsmæssige krise i Europa ([1]) er det efter EØSU's mening særdeles vigtigt igen at gøre kulturen til en vigtig formidler af identitetsbånd og for at konkretisere de fælles værdier, der er nedfældet i traktaterne.

1.4. Selv om EØSU bifalder initiativet om at sætte kultur højt på dagsordenen, opfordrer udvalget til, at lanceringen af dagsordenen bruges som en lejlighed til at gøre sig overvejelser om visionen om en **ny europæisk renæssance**, der sigter mod at skabe et europæisk kulturområde ([2]) med udgangspunkt i en lang række fælles værdier som solidaritet, tillid og medansvar.

1.5. En fornyet europæisk kulturdagsorden bør ifølge EØSU bygge på en fælles strategisk vision, der for at realisere det europæiske kulturområde bør omfatte følgende:

— fælles identitetsværdier som frihed og solidaritet

— centrale principper om fri bevægelighed, etableringsfrihed og fri udveksling af varer og tjenesteydelser i Europa på det kulturelle område

([1]) Jf. de udbredte populistiske og uafhængighedssøgende bevægelser og aspekter.
([2]) I tråd med og til støtte for det europæiske forskningsrum.

— systemer til forvaltning og planlægning af kulturarvsinitiativer

— **konkrete tiltag vedrørende restaurering og bevarelse af den omfattende kulturarv, der gør den europæiske kultur levende for de kommende generationer** ([3])

— udnyttelse af den europæiske kultur i internationale forbindelser

— et løft til forvaltningen af EU-politikkerne for at skabe flere muligheder for aktører, som skaber og former kultur inden for de kulturelle og kreative sektorer

— støtte til at små kreative virksomheder kan gå sammen, navnlig dem med sociale formål

— kulturelle synergier og kulturel udveksling, der gør det nemmere at dele de mange udtryksformer i det europæiske samfund.

1.6. **Med hensyn til det kulturelle udbud** er det vigtigt, at målgruppen kan få et klart og let tilgængeligt overblik over tiltagene via nye flersprogede kommunikationsmidler, således at det europæiske kulturområde reelt bliver en fælles arv.

1.7. **Med hensyn til efterspørgslen efter kultur** finder EØSU det særdeles vigtigt med en målrettet indsats over for kulturforbrugerne for at få flere til at deltage i udviklingen af en europæisk værdibaseret identitet gennem initiativer som f. eks. en »**Erasmus for kulturelt medborgerskab**« og indførelsen af et **europæisk kulturkort** for de europæiske borgere.

1.8. EØSU er af den overbevisning, at det kan spille en proaktiv rolle i en struktureret kulturel dialog og således styrke det demokratiske medborgerskab, den kulturelle identitet og udvekslingen af de mange kreative udtryksformer i samfundet, bl.a. gennem fælles initiativer som lanceringen af en europæisk kulturuge, europæiske kulturnætter og udnævnelsen af europæiske kulturambassadører.

1.9. Udvalget vil holde øje med dataene i køreplanen for den nye dagsorden og fuldførelsen af det europæiske kulturområde på grundlag af de regelmæssige rapporter fra Kommissionen.

2. **Indledning**

2.1. Kulturen er kernen i det europæiske projekt og ligger til grund for EU's motto »forenet i mangfoldighed«. Den er et grundlæggende element i, hvordan vi lever sammen, og et aspekt, der kan berige os som mennesker, og som ikke kan adskilles fra, hvordan vi opfører os i samfundet og dagligt gebærder os som borgere.

2.2. Kulturen er derfor frem for alt en strategisk ressource for social samhørighed og interkulturel dialog og frembyder en stor mulighed for at udnytte vores fælles historie med den enorme rigdom, der udspringer af de europæiske regioners kulturelle mangfoldighed og fælles materielle og immaterielle arv.

2.3. I Lissabontraktaten lægges der stor vægt på kultur: i præamblen til EU-traktaten står der udtrykkeligt, at man har ladet sig inspirere af »**Europas kulturelle, religiøse og humanistiske arv**« med prioriterede mål som forpligtelsen til at respektere den rige kulturelle og sproglige mangfoldighed og sikre, at den europæiske kulturarv beskyttes og udvikles.

2.3.1. Mange af disse værdier, som det europæiske samfund bygger på, fremhæves i traktaten: »Unionen bygger på værdierne respekt for den menneskelige værdighed, frihed, demokrati, ligestilling, retsstaten og respekt for menneskerettighederne…«. Disse værdier, som er væsentlige elementer i den europæiske kultur, udvikler sig og skal vinde stadig større indpas i et samfund, der er kendetegnet ved pluralisme, ikkeforskelsbehandling, tolerance, retfærdighed og solidaritet.

2.3.2. I chartret om grundlæggende rettigheder, der er en integreret del af traktaten, samles, fremhæves og opsummeres en lang række værdier, hvoraf nogle allerede fremgår af traktaten.

2.3.3. EU skal derfor fremme samarbejde mellem medlemsstaterne, således at deres særlige beføjelser på det kulturpolitiske område i stadig højere grad afspejler de fælles værdier, som de har tilsluttet sig, og **væver** sig ind i **nettet** af sociale relationer.

([3]) Jf. specialiserede restaureringstjenester: www.opencare.it.

2.3.4. Menneskets adfærd i sociale relationer og daglige gøremål følger et mønster, der i forvejen er forankret i dets intellekt ([4]). Disse mønstre erhverves imidlertid gennem undervisning ([5]) og læring ([6]) og styrkes gennem de relationer, der udvikles med verden omkring os.

2.3.5. Derfor er det vigtigt at udbrede og indpode de værdier, der udgør det fælles grundlag for den europæiske civilisation, især i de unge inden teenageårene, således at »**spejlneuronerne**«, som efterligner de handlinger, fornemmelser og følelser, vi observerer hos andre, konsolideres ([7]).

2.4. Kultur ([8]) er per definition dynamisk, og der skal følgelig udarbejdes en række foranstaltninger på europæisk og nationalt politisk plan gennem uddannelse og eksempler. De førnævnte værdier, som er nedfældet i traktaten, vokser ikke frem af sig selv, men er resultatet af overvejelser og erfaringer, der er gjort i samfundet, og som er bestemmende for fredelig sameksistens og øget tillid mellem befolkningerne. De skal være omdrejningspunkt for **læringsprocesser og social interaktion**, der først og fremmest henvender sig til de nye generationer, så de kan støtte op om og dele de etiske værdier.

2.5. Ud over kulturens værdi for samfundet og identiteten anerkendes den stadig mere som en strategisk økonomisk drivkraft, der øger velstanden per indbygger, velfærden og EU's samlede BNP, og for dens rolle i de internationale relationer.

2.6. Det skønnes, at de kulturelle og kreative sektorer bidrager med 4,2 % af Europas BNP og til en vækst i beskæftigelsen på 1,5 %. Omsat til absolutte tal genererede kulturen i 2016 89,9 mia. EUR svarende til en stigning på 1,8 % i forhold til 2015 — og medtælles tilknyttede sektorer stiger beløbet til mere end 250 mia. EUR, hvilket er ensbetydende med beskæftigelse til 1,5 mio. mennesker ([9]).

2.7. Kulturel deltagelse er et vigtigt element i EU's indsats, men med den økonomiske og finansielle krise, der ramte Europa i 2008, og som efterfølgende blev en social og politisk krise faldt den kulturelle deltagelse i alle europæiske lande, men mest i landene i Sydeuropa ([10]).

2.8. I den europæiske kulturdagsorden 2017 ([11]) forpligtede EU og medlemsstaterne sig til at:

— fremme kulturel mangfoldighed

— beskytte kulturarven

— overvinde hindringerne for den fri bevægelighed for aktørerne i sektoren

— støtte de kulturelle og kreative sektorers bidrag.

2.8.1. I EU's arbejdsplan for kultur 2015-2018 blev der opstillet fire hovedprioriteter for EU-samarbejdet om kulturpolitikken:

— en kultur, der er tilgængelig og åben for alle

— bevarelse og fremme af kulturarven

— støtte til de kulturelle og kreative sektorer i en innovativ økonomi

— fremme af kulturel mangfoldighed.

2.9. Europa-Parlamentet har vedtaget flere beslutninger ([12]) og henstillinger om lige adgang til kulturelle tjenester, om kultur i EU's forbindelser udadtil, om mobilitet samt om de kulturelle og kreative sektorer.

([4]) Nihil est in intellectu quod prius non fuerit in sensu (John Locke).
([5]) Fra latin »at instruere«: forberede, opbygge.
([6]) Indpræge tegn og mønstre.
([7]) Jf. neurovidenskabelige resultater, der illustrerer efterligning af handlinger og mønstre.
([8]) Fra latin »colere«: dyrke.
([9]) *Kilde*: Eurostat.
([10]) Rapport med titlen »Cultural access and participation« http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_399_en.pdf.
([11]) Jf. EUT C 287 af 29.11.2007.
([12]) Jf. EUT C 377 E af 7.12.2012, s. 142 — EUT C 93 af 9.3.2016, s. 95 — Tekster, P8_TA(2016)0486.

2.10. På Det Europæiske Råds møde den 23. maj 2018 blev der vedtaget konklusioner om at integrere kulturarv i EU's øvrige politikker og styrke dialogen med civilsamfundets organisationer.

2.11. EØSU har for sit vedkommende gentagne gange udtalt sig til fordel for en styrkelse af de kulturelle og kreative sektorer og for udarbejdelsen af en strategi for internationale kulturelle forbindelser ([13]), herunder landdistrikternes bidrag til den europæiske kulturarv ([14]).

3. **Forslagene i den nye dagsorden**

3.1. De vigtigste elementer i den nye dagsorden, som Kommissionen foreslår, kan sammenfattes således:

— fremme kulturel deltagelse, kunstneres mobilitet og beskyttelse af kulturarven ved at udnytte kultur og kulturel mangfoldighed med henblik på social samhørighed og velfærd

— fremme kunst og kultur inden for uddannelse

— styrke de internationale kulturelle forbindelser

— skabe større sammenhæng med industripolitikken

— udnytte kulturens rolle til at styrke den europæiske identitet

— indgå i et tæt samarbejde med medlemsstaterne og civilsamfundet.

3.2. De vigtigste dimensioner kan sammenfattes således:

3.2.1. *Den sociale dimension:* udnyttelse af kultur og kulturel mangfoldighed med henblik på social samhørighed og velfærd;

3.2.2. *Den økonomiske dimension*: støtte kulturel kreativitet inden for uddannelse og innovation, vækst gennem nye arbejdspladser og udvikling af kulturelle sektorer og kompetencer ([15]);

3.2.3. *Den eksterne dimension for at styrke de internationale kulturelle forbindelser*: støtte til kultur i udvidelseslandene og landene på Vestbalkan og i middelhavsområdet og tiltag inden for rammerne af Udviklingsfonden for AVS-landene ([16]);

3.2.4. *Den tværgående dimension:* initiativerne »det europæiske år for kulturarv« og »europæiske kulturhovedstæder«, en ny europæisk handlingsplan for kulturgoder 2019-2022, udvikling af Digital4Culture, onlinefortegnelse over europæiske film, støtte til digital omstilling.

3.3. Det strategiske samarbejde inden for rammerne af den nye dagsorden vil blive støttet gennem »Et Kreativt Europa« og andre EU-programmer.

4. **Generelle bemærkninger**

4.1. Udvalget finder det særdeles vigtigt, at EU's kulturelle dimension styrkes og udvikles med udgangspunkt i de fælles værdier, der er nedfældet i traktaterne, med henblik på at styrke følelsen af at være med til at skabe et inklusivt, sammenhængende og konkurrencedygtigt samfund.

4.2. Europas materielle og immaterielle kulturarv er den lim, der holder Europas befolkninger sammen, og et meget stærkt identitetsskabende bånd især i tider, hvor den europæiske identitet og solidaritet er i krise.

4.3. Netop på grund af den aktuelle politiske, identitetsmæssige og forvaltningsmæssige krise i Europa vil det efter EØSU's opfattelse være hensigtsmæssigt igen at gøre den europæiske kultur til formidler af identitetsskabende værdier, bl.a. ved at styrke uddannelserne i Europa.

([13]) EUT C 288 af 31.8.2017, s. 120.
([14]) NAT/738 (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 22).
([15]) Især med P.I.S.A.-programmets ændring af STEM (*Science, Technology, Engineering and Mathematics*) til STEAM (*Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics*) og på det digitale område.
([16]) Afrika, Vestindien og Stillehavet.

4.4. Denne værdiintegration bør danne grundlaget for et kvalitativt kvantespring med en ny kulturdagsorden og udmønte sig i et ægte europæisk område for kultur ([17]), der bygger på fælles værdier i tråd med og parallelt med det europæiske forskningsrum.

4.5. Dette nye europæiske område for kultur bør omfatte mål, der skal nås inden for en fastsat tid:

4.5.1. Styrkelse af den europæiske kulturpolitik og de europæiske kulturinstrumenter med henblik på at understøtte og udbrede identitetsskabende værdier baseret på en følelse af at være fælles om et sæt af værdier.

4.5.2. Fuld implementering af den fri bevægelighed, fri etableringsret og fri udveksling af varer og tjenesteydelser i hele EU for fysiske og juridiske personer, der er aktive på kulturområdet.

4.5.3. En »kulturøkonomi«, der er centreret om socialt inklusive systemer, som fremmer nye modeller for bevarelse og restaurering af kulturarven og for udvikling af de kreative industrier, f.eks. gennem nye virksomhedsformer med stor social værdi.

4.5.4. Fremme af europæisk kultur i de internationale forbindelser som et værktøj til at puste nyt liv i det kulturelle diplomati, som en mekanisme for blød magt i EU's eksterne forbindelser og som en økonomisk multiplikator i international handel, som kan gøre kunstnere/skabere til »**ambassadører for Europas kultur**«.

4.5.5. Bottom-up-mekanismer for at skabe flere muligheder for alle dem, som direkte producerer, skaber og udformer kultur, inden for kunsten og de kulturelle og kreative sektorer.

4.6. EØSU mener, at de fælles udfordringer bør tackles ved at skabe et egentligt »indre marked for kultur«, der fremmer:

— bevægeligheden for kunstnere og kulturvirksomheders tjenester

— bevægeligheden for kunstværker

— samarbejde gennem tværnationale projekter

— interkulturel dialog

— målrettede tiltag for at styrke den europæiske kulturelle identitet

— restaureringen og bevarelsen af EU's enorme kunstneriske arv med særlige tiltag for multimediebaseret R&I ([18]) og bæredygtighed

— større kreativ uafhængighed

— udviklingen af en humanistisk digital kultur, der vil kunne mindske den manipulerende indflydelse af falske nyheder og misinformation på internettet.

4.7. Som EØSU ser det, er det særdeles vigtigt — især gennem uddannelse af de unge — at indpode en fast tro på, at kulturel mangfoldighed og de mange former for kunst er afgørende aspekter af menneskets udvikling og grundlæggende frihedsrettigheder, og at kulturel udveksling bidrager til at styrke det demokratiske medborgerskab.

4.8. EØSU understreger, at den nye europæiske kulturdagsorden som en del af en ny fælles og forbedret strategisk vision integreres og forankres i EU's næste flerårige finansielle ramme.

4.9. EØSU mener, at der på de sociale netværk må være klar, gennemsigtig og tilgængelig information om de lovgivningsmæssige, strukturelle og økonomiske støtteprogrammer og -foranstaltninger, der findes.

4.10. Ligeledes mener EØSU, at der er behov for en indsats rettet direkte mod den endelige målgruppe for EU's kulturpolitik med henblik på øge deltagelsen, som i høj grad har været mærket af den økonomiske og finansielle krise, som også har ramt det sociale område.

([17]) Jf. ligeledes Europarådets rammekonvention om kulturarvens værdi for samfundet (CETS nr. 199) 18/03/08 Faro, 27. oktobre 2005.
([18]) Jf. udtalelse NAT/738 (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 22).

4.10.1. EØSU mener, at et **Erasmusprogram for medborgerskab** til fremme af kultur og turisme i Unionen, et **europæisk kulturkort**, der giver rabat på adgangen til europæiske kulturskatte, og **europæiske kulturuger og -nætter** kan vise sig nyttige, især for de yngre generationer.

5. **Særlige bemærkninger**

5.1. **En digital brugervejledning** med et brugervenligt websted på alle EU-sprog, der opdateres i realtid, burde sikre, at de mange EU-instrumenter, der i dag findes, kan anvendes. En første liste med eksempler findes nedenfor:

— **DCI II,** instrument for udviklingssamarbejde ([19])

— **Interreg Med** ([20]) **og Med Culture** (2014-18) ([21])

— **ENI**, det europæiske naboskabsinstrument, tidligere ENPI ([22])

— **IPA II** (2014-20) ([23])

— **Natura 2020-nettet** ([24])

— »**Handlingsplan for naturen, mennesket og økonomien**« under Natura 2020 ([25])

— **LIFE** (2014-20) ([26])

— **Strukturfondene** ([27])

— **EMODnet, Phase III,** overvågning og vurdering af havområder og undersøiske steder ([28])

— **Blå vækst i EU** inden for skibsfart, søtransport og turisme ([29])

— **Leader+**, opgradering af kultur- og naturarven i landdistrikterne ([30])

— **Europa for borgerne** (2014-20) for EU's historie og mangfoldighed ([31])

— **statsstøtte** til bevarelse af kultur og kulturarv ([32])

— **ulovlig handel med kulturgoder** ([33])

— **Copernicus** (tidligere GMES), satellitdata, der muliggør overvågning af kulturarven ([34])

— **EDEN** *(European Destinations of exelleNce)*

— COSME, som finansierer initiativer til fremme af kultur og turisme ([35])

— **Europarådets** og Kommissionens **kulturruter**

([19]) Forordning (EU) nr. 233/2014 (EUT L 77 af 15.3.2014, s. 44).
([20]) https://www.interreg-med.eu/
([21]) Med Culture
([22]) Forordning (EU) nr. 232/2014 (EUT L 77 af 15.3.2014, s. 27) og (EU) nr. 236/2014 (EUT L 77 af 15.3.2014, s. 95)
([23]) Forordning (EU) nr. 231/2014 (EUT L 77 af 15.3.2014, s. 11).
([24]) Habitatdirektiv 92/43/EØF (EFT L 206 af 22.7.1992, s. 7) og fugledirektiv2009/147/EF (EUT L 20 af 261.2010, s. 7).
([25]) COM(2017) 198 final.
([26]) Forordning (EU) nr. 1293/2013 (EUT L 347 af 20.12.2013 s. 185).
([27]) De fem fonde: EFRU, ESF, Samhørighedsfonden, ELFUL, EHFF.
([28]) Afgørelse (EU) nr. 2017/848 (EUT L 125 af 18.5.2017, s. 43).
([29]) EP af 2. juli 2013 (2012/2297(INI).
([30]) Forordning 1305/2013. ((EUT L 347 af 20.12.2013 s. 487).
([31]) Forordning (EU) nr. 390/2014 (EUT L 115 af 17.4.2014 s. 3).
([32]) Forordning (EU) nr. 651/2014 ((EUT L 187 af 26.6.2014, s. 22).og forordning (EU) 2015/1588 (EUT L 248 af 24.9.2015, s. 1).
([33]) COM(2013) 311 final.
([34]) Forordning(EU) nr. 377/2014 (EUT L 122 af 24.4.2014, s. 44).
([35]) Forordning (EU) nr. 1287/2013 (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 33).

— »**C3 Monitor**« gør det muligt at overvåge og sammenligne **Cultural Vibrancy**, **Creative Economy** og **Enabling Environment** i ca. 170 kulturbyer og kreative byer i 30 europæiske lande

— det offentlig-private partnerskab (OPP) om »**historiske bygningers energieffektivitet**«

— kulturarv for bæredygtig udvikling inden for rammerne af **Horisont 2020**

— den digitale platform **Europeana** med mere end 50 mio. digitaliserede værker: bøger, musik, kunstværker, ved brug af avancerede søgemetoder

— **den digitale dagsorden** med henblik på en analyse af den europæiske filmarv ([36])

— **investeringer i kulturarven**, takket være forordningerne om samhørighedspolitikken ([37])

— **Erasmus+** ([38])

— **Det europæiske kulturarvsmærke**, som tildeles steder i EU ([39])

— programmet **Et Kreativt Europa** (2014-20) med: et delprogram for den audiovisuelle sektor (**Media**), et kulturelt delprogram for de kreative og kulturelle sektorer (**Kultur**), et tværsektorielt delprogram for samtlige kreative og kulturelle sektorer (**tværsektorielt afsnit**) ([40]).

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([36]) COM(2010) 487 og COM(2014) 477 final.
([37]) Forordning (EU) nr. 1288/2013 (EUT L 347 af 20.12.2013, p. 50).
([38]) Forordning (EU) nr. 1288/2013.
([39]) Afgørelse nr. 1194/2011/EU (EUT L 303 af 22.11.2011, s. 1).
([40]) Forordning (EU) nr. 295/2013 (EUT L 90 28.3.2013 s. 1.).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg: Øget whistleblowerbeskyttelse på EU-plan

(COM(2018) 214 final)

og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-lovgivningen

(COM(2018) 218 final)

(2019/C 62/26)

Ordfører: **Franca SALIS-MADINIER**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 28.5.2018
	Rådet, 29.5.2018
	Kommissionen, 18.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 43, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	26.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	18.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	158/77/15
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU mener, at beskyttelse af whistleblowere ud over at beskytte disse er et vigtigt redskab til at hjælpe virksomhederne til bedre at tackle ulovlige og uetiske handlinger.

1.2. Udvalget påskønner, at nogle virksomheder selv har indført procedurer med henblik på at beskytte whistleblowere, og at 10 ud af 28 medlemsstater allerede har udstukket brede rammer for beskyttelsen af whistleblowere.

1.3. EØSU mener desuden, at direktivets anvendelsesområde bør vurderes på grundlag af evalueringen af direktivets gennemførelse, og at førstnævnte skal være bredt nok til at sikre almenhedens interesse.

1.4. Udvalget opfordrer Kommissionen til at revidere direktivets retsgrundlag, således at direktivet også kommer til at omfatte arbejdstageres rettigheder i overensstemmelse med artikel 153 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (EUF-traktaten).

1.5. Tidligere medarbejdere, fagforeningsrepræsentanter og juridiske personer som defineret i artikel 3 bør kunne slå alarm og få den samme beskyttelse og bør derfor nævnes udtrykkeligt i direktivets artikel 2.

1.6. EØSU anbefaler (artikel 13) en indberetningsprocedure i to trin, hvor whistlebloweren i første omgang har mulighed for, efter eget valg, at indberette gennem interne indberetningskanaler eller til kompetente myndigheder og dernæst, om nødvendigt, at kontakte civilsamfundet/medierne af hensyn til ligheden og retssikkerheden.

1.7. Udvalget anbefaler, at whistleblowere får mulighed for at henvende sig til deres fagforeningsrepræsentanter i alle faser af indberetningsproceduren, og at disse får ret til at repræsentere dem og yde dem rådgivning og bistand.

1.8. Direktivet bør i højere grad tilskynde til forhandlinger om den interne indberetningsordning, inden for rammerne af den sociale dialog, med fagforeningsrepræsentanter i overensstemmelse med Europarådets henstilling fra 2014 og Europa-Parlamentets betænkning fra 2017.

1.9. EØSU anbefaler, at whistlebloweren, hvis dennes identitet afsløres, efter at vedkommende har foretaget en anonym indberetning, får beskyttelse i henhold til direktivet.

1.10. EØSU anbefaler ligeledes, at artikel 15, stk. 5, vedrørende den umiddelbare bevisbyrde ændres. Det er tilstrækkeligt, at whistlebloweren beviser, at han eller hun har foretaget en indberetning.

1.11. EØSU anbefaler med hensyn til artikel 15, stk. 6, at spørgsmålet om afhjælpende foranstaltninger ikke henvises til nationale regler (variabel), men at direktivet giver mulighed for fuld erstatning for skader uden nogen øvre grænse i lighed med lovgivningen i Det Forenede Kongerige.

1.12. EØSU anmoder om, at artikel 17, stk. 2, som det finder overflødig, slettes (der er allerede fastsat sanktioner for ondsindede eller bedrageriske indberetninger i de nationale lovgivninger).

1.13. EØSU opfordrer Kommissionen til i artikel 19 at indføre en udtrykkelig klausul om opretholdelse af det eksisterende beskyttelsesniveau for at sikre, at direktivets gennemførelse på ingen måde begrænser gunstigere rettigheder, som whistleblowere har erhvervet forud for direktivets vedtagelse i medlemsstaterne og på de områder, hvor direktivet finder anvendelse.

1.14. Udvalget anbefaler, at offentlige myndigheder og medlemsstaterne forpligtes til at offentliggøre regelmæssige rapporter.

1.15. EØSU opfordrer til, at Kommissionen i direktivet indfører bestemmelser om afholdelsen af bevidstgørelseskampagner på europæisk og nationalt plan, bl.a. rettet mod de unge, der skal ændre på opfattelsen af whistleblowere.

2. **Baggrund for udtalelsen**

2.1. Ulovlige handlinger og retsmisbrug kan forekomme i alle organisationer, uanset om de er private eller offentlige. De kan antage mange former som f.eks. bestikkelse eller svig, uregelmæssigheder, skattesvig eller forsømmelser, og hvis man undlader at skride ind over for dem, kan de i visse tilfælde medføre alvorlig skade på offentlighedens interesse i en eller flere EU-medlemsstater.

2.2. Det er en fordel for virksomhederne, borgerne og arbejdstagerne at kunne foregribe, afhjælpe eller sætte en stopper for en risikosituation (dødsfald eller skader, retsforfølgelser, økonomiske tab, omdømmemæssige risici). Den whistleblowing, som Kommissionen foreslår at beskytte gennem dette direktiv, handler om at slå alarm i almenhedens interesse og til fordel for samfundet som helhed.

2.3. Personer, der arbejder for en organisation eller er i kontakt med en sådan i forbindelse med udøvelsen af deres erhverv, er ofte de første til at få kendskab til uregelmæssigheder. Personer, der (inden for den pågældende organisation eller over for en ekstern myndighed) gør opmærksom på eller afslører sådanne uregelmæssigheder — whistleblowere — kan dermed komme til at spille en vigtig rolle i forbindelse med at sætte en stopper for dem. Mange afholder sig imidlertid herfra. Internationale undersøgelser viser, at de væsentligste årsager til tavshed er frygt for repressalier, frygt for, at indberetningen ikke fører til noget, og manglende viden om, hvem man skal henvende sig til. 85 % af de adspurgte under den offentlige høring, som Kommissionen afholdt i 2017, var af den opfattelse, at arbejdstagere sjældent eller meget sjældent indberetter trusler mod eller skade på samfundet af frygt for retslige og finansielle konsekvenser, men også fordi whistleblowere kan have et dårligt omdømme. I nogle lande sidestilles whistleblowere stadig med forrædere og stikkere. Whistleblowing er dog en modig handling i modsætning til stikkeri, der er en krysteragtig handling.

2.4. Netop derfor er det vigtigt at sikre en effektiv beskyttelse af whistleblowere. Der findes allerede regler på internationalt plan og i de forskellige medlemsstater. Europarådet, Europa-Parlamentet, Rådet, samt civilsamfundsorganisationer og fagforeninger har allerede efterlyst EU-dækkende lovgivning om beskyttelse af whistleblowere, der handler i almenhedens interesse. Nogle europæiske virksomheder har indført procedurer med henblik på at beskytte whistleblowere. Kommissionen tager i sit forslag udgangspunkt i, at den nuværende beskyttelse af whistleblowere i EU er utilstrækkelig, uensartet i medlemsstaterne og varierer på tværs af de politiske områder.

2.5. Kommissionen foreslår således et direktiv om beskyttelse af whistleblowere inden for specifikke områder suppleret med en meddelelse om en politisk struktur på EU-niveau, herunder foranstaltninger til støtte for nationale myndigheder.

2.6. Formålet med dette forslag er at skabe fælles minimumsstandarder, der sikrer beskyttelse mod repressalier over for whistleblowere, som indberetter overtrædelser af EU-retten vedrørende i) offentlige indkøb, ii) finansielle tjenesteydelser, iii) hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme, iv) produktsikkerhed, v) transportsikkerhed, vi) miljøbeskyttelse, vii) nuklear sikkerhed, viii) fødevare- og fodersikkerhed, ix) dyresundhed og dyrevelfærd, x) folkesundhed, xi) forbrugerbeskyttelse og xii) beskyttelse af privatlivets fred, databeskyttelse og sikkerhed i forbindelse med net- og informationssystemer.

2.7. Forslaget gælder ligeledes brud på EU's konkurrenceregler, overtrædelser og misbrug af reglerne om virksomhedsbeskatning og skade, der er påført EU's finansielle interesser.

2.8. Ifølge forslaget skal medlemsstaterne sørge for, at virksomheder med mindst 50 ansatte (eller hvis årlige omsætning er på mere end 10 mio. EUR) og offentlige instanser indfører interne indberetningskanaler og -procedurer til modtagelse af og opfølgning på indberetninger. De skal ligeledes sørge for, at de kompetente myndigheder råder over eksterne indberetningskanaler og -procedurer. Disse kanaler skal sikre, at identiteter og oplysninger behandles fortroligt. Små virksomheder og mikrovirksomheder er fritaget fra forpligtelsen til at indføre interne indberetningsordninger (undtagen på det finansielle område eller i følsomme sektorer).

2.9. Forslaget forbyder repressalier, såvel direkte som indirekte, mod whistleblowere og fastsætter foranstaltninger, som medlemsstaterne skal iværksætte for at beskytte dem.

2.10. Endelig indeholder det effektive, forholdsmæssige og afskrækkende sanktioner, som er nødvendige for at afskrække i) tiltag, der har til formål at hindre indberetning, repressalier, chikanerende søgsmål mod de indberettende personer og tilsidesættelse af forpligtelsen til at bevare fortroligheden af deres identitet samt ii) ondsindet og bedragerisk whistlebloweraktivitet.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. På nuværende tidspunkt har kun 10 af EU's 28 medlemsstater omfattende lovgivning om beskyttelse af whistleblowere. I Europa er beskyttelsen fragmenteret og mangelfuld, hvilket skader offentlighedens interesser og risikerer at hindre indberetninger. Ved grænseoverskridende lovovertrædelser eller lovovertrædelser begået i multinationale selskaber nyder whistleblowere, afhængigt af hvilken stats lovgivning og retspraksis der anvendes i sagen, ikke samme beskyttelse.

3.2. EØSU bifalder ønsket om at fremme ansvarlig og frivillig whistleblowing med det formål at forsvare offentlighedens interesser.

3.3. I 2016 ([1]), slog Kommissionen fast, at håndhævelsen af EU-retten fortsat var en udfordring, og forpligtede sig til at sætte »et stærkere fokus på håndhævelse for at tjene den almene interesse«. Målet er en proaktiv snarere end en reaktiv lovgivning, som er »en systemisk del af håndhævelsen af EU-retten«.

3.4. EØSU konstaterer, at direktivforslaget er i overensstemmelse med tidligere europæiske initiativer (Europarådet, Europa-Parlamentet, Kommissionen) med hensyn til normer og mål, navnlig Europarådets henstilling CM/Rec(2014)7 af 30. april 2014, og i vid udstrækning er i tråd med internationale normer. Forslaget supplerer desuden EU's eksisterende sektorspecifikke bestemmelser (finansielle tjenesteydelser, transport, miljø) og EU's politikker (bekæmpelse af korruption, bæredygtig finansiering, en mere retfærdig beskatning).

3.5. Af hensyn til nærhedsprincippet er det materielle anvendelsesområde begrænset til overtrædelser af EU-retten (ulovlige aktiviteter og retsmisbrug) og specifikke områder, hvor:

1) der er behov for at styrke håndhævelsen

2) et næsten totalt fravær af indberetninger af overtrædelser er en nøglefaktor

3) overtrædelser kan forårsage alvorlige skader på offentlighedens interesser.

3.6. EØSU vurderer imidlertid, at forholdet mellem EU-retten og national ret, som kan give anledning til tvister og problemer med anvendelsen af principperne i direktivet, bør præciseres.

3.7. EØSU understreger det positive aspekt ved direktivet, nemlig at medlemsstaterne opfordres til at indføre omfattende og sammenhængende lovgivning, der tager udgangspunkt i principperne i Europarådets henstilling og retspraksissen ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (ECHR). Samtidig vil det være vigtigt at sikre, at veletablerede rammer i medlemsstaterne kan fungere gnidningsløst, forudsat at de overholder direktivets grundprincipper.

3.8. Tilsvarende er det positivt, at forslaget giver medlemsstaterne mulighed for at indføre mere gunstige bestemmelser. EØSU finder det imidlertid nødvendigt at tilføje en bestemmelse vedrørende opretholdelsen af det eksisterende beskyttelsesniveau, således at direktivet ikke kan anvendes til at ophæve eller forringe mere gunstige nationale bestemmelser.

([1]) EUT C 18 af 19.1.2017, s. 10.

3.9. Endelig anbefaler udvalget, at direktivet vurderes på grundlag af beviser, som kan blive tilgængelige i fremtiden, og på grundlag af evalueringen af direktivets gennemførelse. Det ser gerne, at en eventuel fremtidig udvidelse af direktivets materielle anvendelsesområde på baggrund af en sådan evaluering bliver nævnt i forslaget.

3.10. EØSU gentager, at det er vigtigt, at direktivet omsættes i medlemsstaterne for at skabe et mere velfungerende demokrati i lyset af de nuværende og fremtidige udfordringer og for at styrke retsstatsprincippet, frihederne og den offentlige integritet, eftersom friheden til at sige sandheden betragtes som en hjørnesten i demokratiet.

3.11. EØSU går ind for etableringen af et europæisk varslingsagentur eller en europæisk ombudsmand, som skal have til opgave at koordinere nationale varslingsmyndigheder og overvåge varslingslinjer.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. EØSU finder det uacceptabelt, at det ikke har været muligt at afholde en høring af arbejdsmarkedets parter om direktivforslaget som omhandlet i EUF-traktatens artikel 154. Kommissionen bør ikke lade dette gentage sig.

4.2. EØSU anbefaler, at det sociale område også bliver omfattet af direktivet, ved at man tilføjer EUF-traktatens artikel 153 til de 16 henvisninger til retsforskrifter i direktivet. *EØSU understreger, at man i artikel 1 (det materielle anvendelsesområde) vedrørende de overtrædelser af lovgivningen, som en whistleblower kan indberette, har udeladt beskyttelse af arbejdstagerne*. Forskelsbehandling, chikane, vold på arbejdspladsen osv. er ikke medtaget i forslaget. Udvalget anbefaler derfor, at disse spørgsmål medtages i direktivet.

5. **Personelt anvendelsesområde**

5.1. EØSU bemærker direktivets meget brede personelle anvendelsesområde: enhver arbejdstager inden for den offentlige eller private sektor, der har indhentet oplysninger i en forretningsmæssig kontekst. Begrebet arbejdstager er bredt: enhver arbejdstager som omhandlet i artikel 45 i EUF-traktaten og enhver selvstændig som omhandlet i artikel 49 i EUF-traktaten, men også alle frivillige, ulønnede praktikanter, konsulenter, leverandører, underleverandører, aktionærer og bestyrelsesmedlemmer. Direktivet bør bidrage til at mindske den risiko for omdømmemæssig skade, som virksomheder kan være udsat for.

5.2. Tidligere medarbejdere, fagforeningsrepræsentanter og juridiske personer som defineret i artikel 3 bør kunne slå alarm og få den samme beskyttelse og bør derfor nævnes udtrykkeligt i direktivets artikel 2.

5.3. EØSU påpeger, at EU-tjenestemænd bør nyde samme beskyttelse som ansatte i medlemsstaterne.

6. **Indberetningsprocedurer**

6.1. I forbindelse med indførelsen af interne indberetningsprocedurer anbefaler EØSU, at arbejdstagerne og deres fagforeningsrepræsentanter inddrages aktivt i udformningen og gennemførelsen heraf.

6.2. EØSU mener, at princippet om en etapevis indberetning (internt, kompetente myndigheder, offentlighed) er i tråd med princippet om ansvarlig indberetning. EØSU mener imidlertid, at whistleblowere skal have lige mulighed for at gå via interne kanaler og kompetente myndigheder, og anbefaler derfor en procedure i to, og altså ikke tre, trin af hensyn til ligheden og retssikkerheden. På den ene side viser internationale undersøgelser, selv i lande, hvor der ikke er nogen forpligtelse til at oprette interne kanaler (Det Forenede Kongerige, Irland), at ansatte især benytter sig af interne kanaler af loyalitetshensyn. Der er således ingen fare for, at de interne kanaler vil blive omgået i større udstrækning. I de tilfælde, hvor det er obligatorisk at benytte interne kanaler, vil det desuden være vanskeligt at forudse alle nødvendige undtagelser. På den anden side foreskriver nationale lovgivninger en direkte henvendelse til myndighederne (f.eks. når der er tale om strafbare handlinger). Endelig gælder denne forpligtelse alene for ansatte, mens andre arbejdstagere er undtaget, hvorved man bryder med lighedsprincippet og skaber juridisk usikkerhed.

6.3. EØSU mener, at whistleblowere på arbejdspladsen skal kunne henvende sig til deres fagforeningsrepræsentanter og blive repræsenteret af dem i alle faser af indberetningsproceduren. Disse er tæt på arbejdstagerne og kan spille en vigtig rolle med hensyn til rådgivning og beskyttelse.

6.4. EØSU anbefaler, at opfølgningsgarantierne for eksterne indberetninger ligeledes kommer til at gælde for interne indberetninger: bekræftelse af modtagelsen af indberetningen og tilbagemelding om behandlingen heraf.

6.5. Undersøgelser viser, at de personer, der er mest udsatte, eller som er i besiddelse af dokumenter, der kan bringe deres eget eller deres familiemedlemmers liv i fare, tvinges til anonymitet. I de tilfælde, hvor identiteten på en whistleblower, der har foretaget en indberetning anonymt, afsløres, bør han eller hun ifølge EØSU omfattes af den beskyttelse, som direktivet giver. Det forhold, at en sag er blevet rejst anonymt, må ikke blive brugt som undskyldning for ikke at behandle indberetningen.

7. **Beskyttelse af whistleblowere: bevisbyrde og erstatning**

7.1. Ifølge direktivforslaget skal en whistleblower, som udsættes for repressalier, som udgangspunkt bevise, at disse repressalier er en konsekvens af indberetningen (dobbelt prøvelse), for at kunne drage nytte af bevisbyrden. I overensstemmelse med princippet om omvendt bevisbyrde (jf. direktivet om forskelsbehandling) påhviler det arbejdsgiveren at bevise, at repressalierne ikke skyldes indberetningen.

7.2. I direktivet skal det præciseres, hvilke former for afhjælpende foranstaltninger der kommer på tale i tilfælde af repressalier (artikel 15, stk. 6), så der ikke blot henvises til de nationale bestemmelser, der som bekendt varierer fra land til land eller er ikkeeksisterende. For at beskytte whistleblowere effektivt mod enhver form for sanktion, såvel direkte som indirekte, er det nødvendigt, at man i direktivet indfører en forpligtelse til fuld erstatning uden nogen øvre grænse (herunder også for mistede pensionsrettigheder i tilfælde af afskedigelse) i lighed med bestemmelserne i »Public Interest Disclosure Act« fra 1998.

8. **Sanktioner**

8.1. EØSU er af den opfattelse, at direktivet har til formål at gøre det lettere at foretage indberetninger og at beskytte de indberettende personer. I den forbindelse bør man slette artikel 17, stk. 2, der sammenblander ansvarlige indberetninger med ondsindede og bedrageriske indberetninger, der allerede er omhandlet i national lovgivning.

9. **Gunstigere bestemmelser og klausul om opretholdelse af det eksisterende beskyttelsesniveau**

9.1. EØSU glæder sig over, at direktivet giver medlemsstaterne mulighed for at indføre lovgivning, der giver whistleblowere flere rettigheder. Der bør dog tilføjes en udtrykkelig klausul for at opretholde de gunstigere regler og bestemmelser, der findes i visse medlemsstater.

10. **Indberetning, evaluering og revision**

10.1. Det bør være obligatorisk at gøre status over direktivets gennemførelse gennem offentliggørelsen af årlige rapporter (anonymiserede data og statistikker) fra offentlige instanser og medlemsstaterne, der vil kunne bidrage til Kommissionens rapport, som efter planen skal offentliggøres i 2027, og til at holde borgerne informeret.

Bruxelles, den 18. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

Følgende ændringsforslag blev forkastet, men opnåede mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Punkt 3.11

Nyt punkt tilføjes:

3.11. EØSU anbefaler, at der tages øget hånd om spørgsmålet om at forebygge risici for offentlige og private virksomheder i forbindelse med uberettiget brug eller ulovlig videregivelse af følsomme oplysninger. Virksomheders og organisationers omdømme bør beskyttes behørigt i tilfælde af ondsindede handlinger.

Begrundelse

En organisations omdømme er afgørende for alle berørte parter, ikke mindst for de ansatte.

Afstemningsresultat

For	84
Imod	130
Hverken for eller imod	15

Punkt 4.1

Punktet udgår.

~~4.1. EØSU finder det uacceptabelt, at det ikke har været muligt at afholde en høring af arbejdsmarkedets parter om direktivforslaget som omhandlet i EUF-traktatens artikel 154. Kommissionen bør ikke lade dette gentage sig.~~

Begrundelse

Eftersom forslaget ikke er baseret på artikel 153 i TEUF, er en høring af arbejdsmarkedets parter ikke påkrævet.

Afstemningsresultat

For	79
Imod	133
Hverken for eller imod	18

Punkt 4.2

Teksten ændres som følger:

4.2. EØSU anerkender, at retsgrundlaget for direktivet er bredt nok til at sikre en passende beskyttelse af whistleblowere. Af hensyn til retssikkerheden efterlyser EØSU imidlertid en præcisering af det juridiske anvendelsesområde for arbejdstagernes rettigheder. ~~anbefaler, at det sociale område også bliver omfattet af direktivet, ved at man tilføjer EUF-traktatens artikel 153 til de 16 henvisninger til retsforskrifter i direktivet. EØSU understreger, at man i artikel 1 (det materielle anvendelsesområde) vedrørende de overtrædelser af lovgivningen, som en whistleblower kan indberette, har udeladt beskyttelse af arbejdstagerne. Forskelsbehandling, chikane, vold på arbejdspladsen osv. er ikke medtaget i forslaget. Udvalget anbefaler derfor, at disse spørgsmål medtages i direktivet.~~

Begrundelse

Idet der er divergerende synspunkter vedrørende retsgrundlaget for direktivet, må spørgsmålet om arbejdstagernes rettigheder afklares af Kommissionen (artikel 153 i TEUF).

Afstemningsresultat

For	82
Imod	139
Hverken for eller imod	14

Punkt 6.2

Teksten ændres som følger:

6.2. EØSU mener, at princippet om en etapevis indberetning (internt, kompetente myndigheder, offentlighed) er i tråd med princippet om ansvarlig indberetning, navnlig med henblik på at identificere og sætte en stopper for overtrædelser hurtigt og effektivt ved kilden og dermed modvirke interne og eksterne risici. ~~EØSU mener imidlertid, at whistleblowere skal have lige mulighed for at gå via interne kanaler og kompetente myndigheder, og anbefaler derfor en procedure i to, og altså ikke tre, trin af hensyn til ligheden og retssikkerheden. På den ene side viser internationale undersøgelser, selv i lande, hvor der ikke er nogen forpligtelse til at oprette interne kanaler (Det Forenede Kongerige, Irland), at ansatte især benytter sig af interne kanaler af loyalitetshensyn. Der er således ingen fare for, at de interne kanaler vil blive omgået i større udstrækning. I de tilfælde, hvor det er obligatorisk at benytte interne kanaler, vil det desuden være vanskeligt at forudse alle nødvendige undtagelser. På den anden side foreskriver nationale lovgivninger en direkte henvendelse til myndighederne (f.eks. når der er tale om strafbare handlinger). Endelig gælder denne forpligtelse alene for ansatte, mens andre arbejdstagere er undtaget, hvorved man bryder med lighedsprincippet og skaber juridisk usikkerhed.~~

Begrundelse

Det er vigtigt, at virksomhederne får mulighed for først at løse problemet internt, inden whistlebloweren går til offentligheden. Indberetningsproceduren i to trin gør det nemmere at identificere og stoppe overtrædelser hurtigt og effektivt ved kilden.

Afstemningsresultat

For	78
Imod	145
Hverken for eller imod	11

Punkt 7.2

Teksten ændres som følger:

7.2. ~~I direktivet skal det præciseres~~ Direktivet præciserer, hvilke former for afhjælpende foranstaltninger der kommer på tale i tilfælde af repressalier (artikel 15, stk. 6)~~, så der ikke blot henvises~~og henviser til de nationale bestemmelser~~, der som bekendt varierer fra land til land eller er ikkeeksisterende~~. For at beskytte whistleblowere effektivt mod enhver form for sanktion, såvel direkte som indirekte, bør gennemførelsen af direktivet overvåges nøje og vurderes med henblik på de nationale bestemmelsers effektivitet. ~~er det nødvendigt, at man i direktivet indfører en forpligtelse til fuld erstatning uden nogen øvre grænse (herunder også for mistede pensionsrettigheder i tilfælde af afskedigelse) i lighed med bestemmelserne i »Public Interest Disclosure Act« fra 1998.~~

Begrundelse

Det er vigtigt, at sanktioner og erstatningsordninger baseret på nationale bestemmelser opfylder direktivets grundlæggende mål for så vidt angår beskyttelse af whistleblowerens, samtidig med at principperne i de nationale retssystemer respekteres. Dette er et af de vigtigste spørgsmål, der skal holdes øje med i forbindelse med gennemførelsen af direktivet.

Afstemningsresultat

For	82
Imod	144
Hverken for eller imod	10

Punkt 8.1

Teksten ændres som følger:

8.1. EØSU er af den opfattelse, at direktivet har til formål at gøre det lettere at foretage indberetninger og at beskytte de indberettende personer. I den forbindelse bør ~~man slette~~ artikel 17, stk. 2, præciseres, idet denne bestemmelse risikerer at sammenblande ~~der sammenblander~~ ansvarlige indberetninger med ondsindede og bedrageriske indberetninger, der allerede er omhandlet i national lovgivning.

Begrundelse

Det er nødvendigt at tage hånd om konsekvenserne af urigtige, vildledende og ubegrundede indberetninger ved at fastlægge effektive, forholdsmæssige og afskrækkende sanktioner, men anvendelsesområdet for disse sanktioner i medlemsstaterne bør præciseres behørigt.

Afstemningsresultat

For	87
Imod	147
Hverken for eller imod	6

Punkt 1.4

Teksten ændres som følger:

1.4. Udvalget erkender, at ~~opfordrer Kommissionen til at revidere~~ direktivets retsgrundlag er bredt nok til at sikre passende whistleblowerbeskyttelse, ~~således at direktivet også kommer til at omfatte arbejdstageres rettigheder i overensstemmelse med artikel 153 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (EUF-traktaten)~~. Af hensyn til retssikkerheden opfordrer EØSU imidlertid til en præcisering af de lovgivningsmæssige rammer for arbejdstagernes rettigheder.

Begrundelse

De artikler, der fastsættes af Kommissionen som retsgrundlag, kan fuldt ud sikre en forbedret håndhævelse af EU-retten med indførelsen af nye bestemmelser om whistleblowerbeskyttelse med henblik på at styrke den korrekte funktion af det indre marked og den korrekte gennemførelse af Unionens politikker og samtidig sikre ensartede høje standarder for whistleblowerbeskyttelse i sektorspecifikke EU-retsakter, hvor der allerede findes relevante regler. For at undgå forvirring om, hvilket retsgrundlag der gælder for arbejdstagernes rettigheder, er der behov for en præcisering.

Afstemningsresultat

For	84
Imod	133
Hverken for eller imod	6

Punkt 1.4

Nyt punkt tilføjes efter det nuværende punkt 1.4:

Det er EØSU's overbevisning, at en retlig ramme for beskyttelse af whistleblowere bør indrettes på en sådan måde, at der kan skelnes mellem oplysninger, der kun er egnede til udbredelse internt i en virksomhed, og oplysninger, der kan formidles til myndighederne eller endda til offentligheden. Dette er særlig vigtigt, når det drejer sig om handelsmæssige hemmeligheder.

Begrundelse

Forslaget bør gøre det klart, at whistleblowere altid skal rapportere oplysninger, der omfatter handelsmæssige hemmeligheder, internt til virksomheden, da skadevirkningen for virksomheden, når først disse oplysninger er gjort offentligt tilgængelige, vil være uoprettelig.

Afstemningsresultat

For 89

Imod 149

Hverken for eller imod 7

Punkt 1.6

Teksten ændres som følger:

1.6. EØSU anbefaler (artikel 13) en indberetningsprocedure i to trin, hvor whistlebloweren ~~i første omgang~~ har mulighed for <u>først, ~~efter eget valg,~~</u> at indberette gennem interne indberetningskanaler <u>med henblik på hurtigt og effektivt at identificere og stoppe overtrædelser</u> ~~eller til kompetente myndigheder~~ og dernæst, om nødvendigt, <u>at kontakte de kompetente myndigheder og i givet fald</u> ~~at kontakte~~ civilsamfundet/medierne af hensyn til ligheden og retssikkerheden.

Begrundelse

Det er vigtigt, at virksomhederne får mulighed for først at løse problemet internt, inden whistlebloweren går til offentligheden. Indberetningsproceduren i to trin gør det nemmere at identificere og stoppe overtrædelser hurtigt og effektivt ved kilden.

Afstemningsresultat

For 89

Imod 144

Hverken for eller imod 8

Punkt 1.10

Punktet udgår.

~~*1.10. EØSU anbefaler ligeledes, at artikel 15, stk. 5, vedrørende den umiddelbare bevisbyrde ændres. Det er tilstrækkeligt, at whistlebloweren beviser, at han eller hun har foretaget en indberetning.*~~

Begrundelse

Denne anbefaling er ikke baseret på teksten til forslaget til udtalelse (7.1). Selvom det kan anfægtes, omtales princippet om omvendt bevisbyrde neutralt i teksten.

Afstemningsresultat

For 93

Imod 148

Hverken for eller imod 7

Punkt 1.11

Teksten ændres som følger:

1.11. For at beskytte whistleblowere effektivt mod enhver form for sanktion, såvel direkte som indirekte, bør gennemførelsen af direktivet overvåges nøje og vurderes med henblik på de nationale bestemmelsers effektivitet. ~~EØSU anbefaler med hensyn til artikel 15, stk. 6, at spørgsmålet om afhjælpende foranstaltninger ikke henvises til nationale regler (variabel), men at direktivet giver mulighed for fuld erstatning for skader uden nogen øvre grænse i lighed med lovgivningen i Det Forenede Kongerige.~~

Begrundelse

Det er vigtigt, at sanktioner og erstatningsordninger baseret på nationale bestemmelser opfylder direktivets grundlæggende mål for så vidt angår beskyttelse af whistlebloweren, samtidig med at principperne i de nationale retssystemer respekteres. Dette er et af de vigtigste spørgsmål, der skal holdes øje med i forbindelse med gennemførelsen af direktivet.

Afstemningsresultat

For	95
Imod	143
Hverken for eller imod	9

Punkt 1.12

Teksten ændres som følger:

1.12. EØSU anmoder om, at artikel 17, stk. 2, præciseres, da det kan sammenblande ansvarlig whistleblowing og ~~som det finder overflødig, slettes (der er allerede fastsat sanktioner for~~ ondsindede eller bedrageriske indberetninger ~~i de nationale lovgivninger)~~.

Begrundelse

Jf. punkt 8.1.

Afstemningsresultat

For	96
Imod	147
Hverken for eller imod	7

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+)

(COM(2018) 382 final — 2018/0206 (COD))

(2019/C 62/27)

Ordfører: **Krzysztof BALON**

Medordfører: **Cinzia DEL RIO**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 11.6.2018
	Rådet, 19.6.2018
Retsgrundlag	EUF-traktatens artikel 46, litra d, artikel 149, artikel 153, stk. 2, litra a, artikel 164, artikel 168, stk. 5, artikel 175, stk. 3, og artikel 349
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	26.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	183/2/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag om Den Europæiske Socialfond Plus (ESF+), som har til formål at skabe bedre sammenhæng og synergi mellem EU-instrumenter, sammenlægge nogle EU-fonde og forenkle visse procedurer. EØSU fremhæver visse kritiske aspekter ved forslaget og opfordrer samtidig til, at der træffes en hurtig, ansvarlig og afbalanceret beslutning om forslaget før valget til Europa-Parlamentet næste år.

1.2. Europa har behov for en fornuftig blanding af økonomiske, investeringsrelaterede og sociale politikker for at forblive konkurrencedygtig i den globale økonomi og sikre beskæftigelse og uddannelser af god kvalitet, som bør tilbydes og være tilgængelige for alle, samt lige adgang til sundhedstjenester, social inklusion og aktiv deltagelse i samfundet. Der er brug for et EU-budget, som kan tage fat på store udfordringer som ungdomsarbejdsløshed, manglende overensstemmelse mellem efterspurgte og udbudte færdigheder, langtidsledighed, et arbejdsmarked under hastig forandring og nye arbejdsformers indvirkning på mennesker. Disse udfordringer skaber ny social udstødelse af marginaliserede grupper, hvilket går hånd i hånd med vedholdende høje fattigdomstal i nogle lande. Derudover kræver helt nye udfordringer som følge af digitaliseringen innovative tilgange til EU's finansiering ([1]).

1.3. EØSU ser med meget kritiske øjne på forslaget, idet det indebærer en beskæring af midlerne til EU's samhørighedspolitik. Specielt for ESF+ er der reelt tale om en nedskæring på 6 %. EØSU er desuden uenig i fjernelsen af den mindsteandel af samhørighedsmidlerne (i dag på 23,1 %), der skal tilfalde ESF+. I betragtning af, at ESF+ er det primære finansieringsinstrument til gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder, opfordrer EØSU til, at 30 % af de samlede midler til økonomiske, sociale og territoriale samhørighedspolitikker afsættes til ESF+, og at 30 % af midlerne inden for ESF+ øremærkes til foranstaltninger til social inklusion.

1.4. Sammenlægningen af forskellige fonde og programmer under den nye ESF+-»paraply« bør gennemføres med omhu, idet der skal tages højde for eventuelle effektivitetsforbedringer set i forhold til separate ordninger. EØSU opfordrer Kommissionen til at forenkle reglerne for ESF+ yderligere for såvel forvaltningsmyndigheder som støttemodtagere, samtidig

([1]) Se f.eks. EØSU's udtalelse om Den flerårige finansielle ramme efter 2020 (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 106).

med at det sikres, at projekterne er i overensstemmelse med EU's værdier. Grundforudsætningerne for støtteberettigelse på området aktiv inklusion, som betyder, at medlemsstaterne skal have nationale strategier mod fattigdom og social udstødelse for at kvalificere sig til finansiering fra ESF+, bør fortsat gælde for alle medlemsstaterne under den næste flerårige finansielle ramme.

1.5. ESF+ bør anvendes på en måde, som er i overensstemmelse med chartret om grundlæggende rettigheder, FN's konvention om barnets rettigheder (UNCRC) og FN's handicapkonvention (UNCRPD). Overholdelse af reglerne i den europæiske adfærdskodeks for partnerskab (ECCP) skal anses for en grundforudsætning for støtteberettigelse, og partnerskabsaftaler og operationelle programmer bør kontrolleres og være genstand for sanktioner, hvis de ikke fuldt ud overholder ECCP-forpligtelserne.

1.6. Med udgangspunkt i de enkelte aktørers rolle bør EU gøre fuld brug af erfaring og kapacitet hos arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets organisationer på lokalt, nationalt og europæisk plan ved at inddrage dem samt brugerne af de forskellige tjenester i planlægningen, gennemførelsen, overvågningen og evalueringen af EU-støtten. Arbejdsmarkedets parter og de øvrige civilsamfundsorganisationer spiller en central rolle i det europæiske demokratiske projekt. I forbindelse med ESF+ betyder dette, at de offentlige myndigheder bør lette deres adgang til de tilgængelige ressourcer. EØSU støtter en revision af sammensætningen af ESF+-udvalget som beskrevet i artikel 40, stk. 2, i forordningen, i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, litra c) i forordningen om fælles bestemmelser og under overholdelses af principperne i den europæiske adfærdskodeks for partnerskab.

1.7. En passende andel af de tilgængelige ressourcer bør øremærkes til projekter, der drives af små, lokale organisationer, samt til omfordeling af tilskud med henblik på at støtte lokalt aktive organisationers aktiviteter. Naturalydelser bør behandles på lige fod med finansielle bidrag.

1.8. Den tværnationale dimension (eller grænseoverskridende aktiviteter) bør normalt indgå i de operationelle programmer i alle medlemsstater. Dette er nødvendigt for at fremme en europæisk identitetsfølelse blandt borgerne i de enkelte medlemsstater.

1.9. EØSU anser det for vigtigt at fastlægge et højt finansieringsniveau for centrale indsatsområder til gavn for Europas og dets befolknings fremtid. Disse områder omfatter: ungdomsbeskæftigelse af høj kvalitet, ligestillingsinitiativer, inklusion og beskæftigelse af sårbare grupper, livslang læring og opkvalificering på et digitaliseret arbejdsmarked under hastig forandring, styrkelse af offentlige tjenester af almen interesse samt kapacitetsopbygning i den offentlige forvaltning og hos arbejdsmarkedets parter — med en specifik tilgang møntet på at styrke den sociale dialog og gennemføre fælles aktiviteter — og hos de øvrige civilsamfundsorganisationer, herunder deres deltagelse i forvaltningen af midlerne for at sikre bedre styring.

1.10. I betragtning af den voksende rolle, som den sociale økonomi spiller i EU's sociale dimension, er EØSU også af den opfattelse, at støtte til socialøkonomiske aktiviteter bør være et særskilt, specifikt mål for ESF+.

1.11. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag om at identificere nye indikatorer for tildeling af midler. Ikke desto mindre er det nuværende system fortsat primært baseret på bruttonationalproduktet (BNP). EØSU er desuden af den opfattelse, at sammenhængen mellem ESF+ og de landespecifikke henstillinger under det europæiske semester skal forbedres. EØSU frygter, at der vil blive anvendt strenge betingelser. Udvalget understreger derfor, at denne sammenhæng bør fastlægges i forhandlinger mellem de nationale og europæiske myndigheder under fuld og aktiv inddragelse af arbejdsmarkedets parter og de øvrige civilsamfundsorganisationer.

1.12. Arbejdsmarkedets parter og de øvrige civilsamfundsorganisationer bør indgå som ligeværdige interessenter i overvågningsudvalgene med stemmeret og mulighed for at udøve bestemte styrefunktioner. Overvågningen bør også omfatte en vurdering af, hvilke fremskridt der er gjort med hensyn til social inklusion i stedet for at være begrænset til anvendelsen af en række kvantitative indikatorer.

1.13. EØSU understreger vigtigheden af at holde ESF+ inden for anvendelsesområdet for den økonomiske, sociale og territoriale samhørighedspolitik.

1.14. EØSU er ikke enig i forslaget om en reduktion af den europæiske medfinansieringssats under ESF+. Under alle omstændigheder bør en sådan reduktion ikke ramme initiativtagerne til projekter.

2. **Indledning: Kommissionens forslag til den flerårige finansielle ramme 2021-2027 og den nuværende sociale situation i EU**

2.1. Den 2. maj 2018 udsendte Kommissionen en meddelelse om sit forslag til den flerårige finansielle ramme 2021-2027. Dette blev fulgt af offentliggørelsen af forordninger om FFR og Den Europæiske Socialfond Plus henholdsvis den 29.-31. maj og den 1. juni 2018.

2.2. Som forlangt af Europa-Parlamentet bør EU's budget øges til 1,3 % af bruttonationalproduktet (BNP) (forslaget indebærer en stigning på 1,08 %), og systemet for egne indtægter bør reformeres med henblik på at stabilisere finansieringen af nye tiltag og imødegå de nye interne udfordringer. Kun med et større budget kan EU, selv efter brexit, leve op til sin forpligtelse til at gennemføre FN's mål for bæredygtig udvikling og den europæiske søjle for sociale rettigheder. Sidstnævnte fastsætter mål og principper for en ny social- og arbejdsmarkedspolitik på europæisk niveau, der skal fremme beskæftigelse af høj kvalitet og lige muligheder samt uddannelser af høj kvalitet, der bør tilbydes og være tilgængelige for alle. Målet er at finde et svar på de hastige forandringer på arbejdsmarkedet og sikre retfærdige arbejdsvilkår samt en bredere social inklusion og beskyttelse, som giver alle mulighed for at deltage aktivt i samfundet.

2.3. Det er nødvendigt, at Europa forbliver konkurrencedygtigt i den globale økonomi og sikrer høj beskæftigelse og høje sociale standarder. EØSU opfordrer til, at der træffes en hurtig, ansvarlig og afbalanceret beslutning om den flerårige finansielle ramme og EFS+ inden valget til Europa-Parlamentet.

2.4. Unionen står nu over for nye udfordringer, som skyldes behovet for at overvinde en lang periode med økonomisk og social krise, og den må tage hånd om konsekvenserne af et arbejdsmarked under hastig forandring og de dertil knyttede udfordringer som nye arbejdsformer, mangel på kvalificeret arbejdskraft, lav arbejdskraftmobilitet, mangler i den aktive arbejdsmarkedspolitik og uddannelsessystemerne samt den »nye« sociale udstødelse af marginaliserede grupper, herunder romaer og migranter.

2.5. Ungdomsarbejdsløsheden er fortsat høj i EU. Hertil kommer den øgede anvendelse af ikke-standardiserede ansættelseskontrakter, igen især blandt unge, sammen med en vedholdende høj andel af unge, som hverken er i beskæftigelse eller under uddannelse. Misforholdet mellem de udbudte færdigheder og arbejdsgivernes behov er blevet understreget i adskillige af EØSU's udtalelser. Dette er årsagen til, at den aktuelle udfordring består i at øge kvalitetsbeskæftigelse og gøre ungdomsbeskæftigelse til en prioritet. I nogle medlemsstater har arbejdsløsheden blandt andre grupper, såsom kvinder, ældre og migranter, nået et kritisk niveau og kræver specifikke løsninger.

2.6. Indførelse af nye teknologier, digitalisering og kunstig intelligens har en meget stor indvirkning på beskæftigelsen, og god grunduddannelse, effektive uddannelser af høj kvalitet, livslang læring, opkvalificering og omskoling og imødegåelse af de europæiske økonomiers skiftende behov ved hjælp af målrettede færdigheder og kompetencer vil være nødvendige instrumenter til at få mest muligt ud af fremtidens jobmuligheder og fremme erhvervslivets konkurrenceevne ([2]). Sådanne instrumenter må ledsages af en fornuftig blanding af økonomiske, investeringsrelaterede og sociale politikker for at fremme en inkluderende og bæredygtig vækst, der er baseret på innovation.

2.7. Et andet kritisk aspekt er fattigdomsniveauet i befolkningen: 118 mio. EU-borgere (eller 23,7 % af EU's samlede befolkning) lever fortsat i eller trues af fattigdom og social udstødelse ([3]). Samtidig er andelen af fattige, som er i arbejde, fortsat høj i nogle lande, hvilket ledsages af en markant stigning i underbeskæftigelsen ([4]).

3. **Centrale aspekter af forslaget til forordning om Den Europæiske Socialfond Plus**

3.1. For at skabe bedre sammenhæng og synergi mellem komplementære EU-instrumenter, øge fleksibiliteten, tilpasse midlerne til udfordringerne og forenkle planlægning og forvaltning af fondsmidlerne sammenlægger den nye Europæiske Socialfond Plus (ESF+) følgende fonde og programmer under den flerårige finansielle ramme 2014-2020:

— Den Europæiske Socialfond (»ESF«) og ungdomsbeskæftigelsesinitiativet (»UBI«)

([2]) Se EUT C 237 af 6.7.2018, s. 8.
([3]) Kommissionen, Fælles rapport om beskæftigelsen 2017.
([4]) Data fra Eurostat og EU-SILC. Her, og på visse andre punkter, gentager dokumentet holdninger, som er udtrykt i EØSU's informationsrapport »Opfølgning på SOC/537«, der blev fremsendt til Kommissionen efter enstemmig vedtagelse på EØSU's 534. plenarforsamling den 18.-19. april 2018. I informationsrapporten citeres der ofte fra udtalelsen (EUT C 173 af 31.5.2017, s. 15).

— Den Europæiske Fond for Bistand til de Socialt Dårligst Stillede (»FEAD«)

— programmet for beskæftigelse og social innovation (»EaSI«) og

— EU-handlingsprogrammet for sundhed (sundhedsprogrammet).

3.2. Det samlede budget tildelt ESF+ er på ca. 101 mia. EUR (i løbende priser) for perioden 2021-2027, hvoraf 100 mia. EUR går til det indsatsområde under ESF+, der gennemføres under delt forvaltning (den tidligere ESF og den tidligere FEAD). Finansieringsrammen for de indsatsområder under ESF+, der gennemføres under direkte forvaltning, vil være på 1 174 mio. EUR i løbende priser, hvoraf 761 mio. EUR går til beskæftigelse og social innovation og 413 mio. EUR til sundhed. ESF+ omfatter også ungdomsbeskæftigelsesinitiativet (UBI), idet 10 % af de finansielle tildelinger er målrettet unge mellem 15 og 29. Mindst 25 % af de nationale midler fra ESF+ vil blive øremærket til fremme af social inklusion og bekæmpelse af fattigdom. Desuden vil medlemsstaterne skulle tildele mindst 2 % af deres midler fra ESF+ til foranstaltninger målrettet mod de socialt dårligst stillede.

3.3. Med henblik på at forenkle gennemførelsen af ESF+, reducere den administrative byrde for støttemodtagerne og skifte fokus hen imod opnåelsen af resultater er der indført en række bestemmelser i forordningen om fælles bestemmelser (CPR). ESF+-forordningen indeholder også foranstaltninger med henblik på afhjælpning af materielle afsavn som svar på de interesserede parters anmodning om at fastholde mere lempelige krav for denne type bistand og forenkle dataindsamling samt overvågnings- og rapporteringskrav.

4. **Generelle bemærkninger til den foreslåede forordning**

4.1. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag om ESF+, navnlig med hensyn til

— tilpasningen til den europæiske søjle for sociale rettigheder

— retningslinjerne for gode resultater gennem forbedrede indikatorer

— anerkendelsen af behovet for forenkling og øget fleksibilitet

— fokuseringen på tre politikområder, nemlig beskæftigelse, uddannelse og social inklusion

— indførelsen af prioriterede »innovative tiltag« til støtte for social innovation og sociale eksperimenter, der styrker bottom-up-tilgange baseret på partnerskaber

— forslagets sammenhæng og kompatibilitet med andre finansieringsprogrammer såsom Erasmus ([5]) og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) på politikområdet »investering i mennesker« under den flerårige finansielle ramme

— den kendsgerning, at forslaget samler individuelle fonde og programmer under én paraply for derigennem at forbedre bekæmpelsen af fattigdom, social udstødelse, arbejdsløshed og underbeskæftigelse i EU.

4.2. EØSU kritiserer, at det foreslåede samlede niveau for den næste flerårige finansielle ramme er på ca. 1,1 billion EUR, hvilket reelt er lavere end den nuværende flerårige finansielle ramme. EØSU er desuden yderst kritisk over for forslaget om at beskære midlerne til EU's samhørighedspolitik med ca. 7 % i den flerårige finansielle ramme 2021-2027. I forslaget afsættes 27 % af de samlede tildelinger til samhørighedspolitikken til ESF+. Dette svarer reelt til en nedskæring på 6 % i ESF +. EØSU er desuden uenig i fjernelsen af den mindsteandel af samhørighedsmidlerne (i dag på 23,1 %), der skal tilfalde ESF +. I betragtning af, at ESF+ er det primære finansieringsinstrument til gennemførelsen af Den Europæiske Søjle for Sociale Rettigheder, opfordrer EØSU også til, at 30 % af midlerne til økonomiske, sociale og territoriale samhørighedspolitikker afsættes til ESF+, og anbefaler, at 30 % af midlerne inden for ESF+ øremærkes til foranstaltninger til social inklusion. EØSU er ikke enig i forslaget om en reduktion af den europæiske medfinansieringssats under ESF +. Under alle omstændigheder bør en sådan reduktion ikke ramme initiativtagerne til projekter.

4.3. EØSU gentager med eftertryk, at finansieringen på såvel EU-plan som nationalt plan skal:

— adressere problemer i forbindelse med livskvalitet og balancen mellem arbejdsliv og privatliv

([5]) EØSU's udtalelse om Erasmus (se s. 194 i EUT) anbefaler at beholde titlen »Erasmus+«.

— investere i inklusive uddannelser af høj kvalitet, som bør være tilgængelige og økonomisk overkommelige for alle, og som bør have fokus på arbejdsmarkedets aktuelle og fremtidige behov

— imødegå arbejdsløshed og manglende overensstemmelse mellem efterspurgte og udbudte færdigheder, navnlig langtidsledighed, ungdomsarbejdsløshed og underbeskæftigelse, samt udvide uddannelsestilbud og rimelige arbejdsvilkår til at omfatte arbejdstagere, der er beskæftiget i de nye (atypiske), og i nogle tilfælde ulovlige, former for arbejde

— håndtere demografiske udfordringer og sikre passende og bæredygtig social beskyttelse gennem hele livet for alle

— fremme inddragelsen af og adgangen for personer med handicap

— udvikle, teste, evaluere og opskalere innovative løsninger og styrke bottom up-tilgange og sociale eksperimenter, der bygger på partnerskaber, som involverer offentlige myndigheder, den private sektor og civilsamfundet

— fremme lige muligheder og bekæmpe alle former for forskelsbehandling

— forbedre marginaliserede gruppers muligheder på arbejdsmarkedet og deres samfundsøkonomiske integration, heriblandt hjemløse

— støtte integration af migranter

— yde individualiseret støtte til familier og lokalsamfund, forbedre adgangen til bæredygtige sociale tjenester, der er til at betale, samt til sundheds- og boligydelser

— fremme fælles tiltag, der iværksættes af arbejdsmarkedets parter

— støtte kapacitetsopbygning for forvaltninger/institutioner, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets organisationer.

4.4. Eftersom EU's strukturfonde er vigtige drivkræfter for et mere konkurrencedygtigt, sammenhængende, modstandsdygtigt og socialt Europa, har medlemsstaterne et særligt ansvar for at investere ESF+-midler i sociale tjenesteydelser, der leveres af offentlige enheder, socialøkonomiske enheder og andre nonprofitorganisationer.

4.5. Sammenlægningen af forskellige fonde og programmer under den nye ESF+-»paraply« bør gennemføres med omhu, idet der skal tages højde for eventuelle effektivitetsforbedringer set i forhold til separate ordninger ([6]).

4.6. Kommissionen foreslår at sammenlægge ungdomsbeskæftigelsesinitiativet (UBI) med ESF+ for at sikre, at tiltagene med fokus på unge er sammenhængende og effektive. Forslaget sigter mod at styrke beskæftigelsespolitikken i medlemsstaterne. Procedurerne for adgang til UBI-midler bør forenkles og sikre en klar fordeling af midlerne. Hvis dette ikke lykkes, er det muligvis mere hensigtsmæssigt at lade UBI fortsætte som et særskilt finansielt initiativ. Desuden bør der tages skridt til at sikre, at de beregninger, som forpligter medlemsstaterne til at bruge mindst 10 % af ESF+-budgettet til UBI, er effektive og rimelige. Risikoen for, at UBI bliver marginaliseret, og at de tildelte midler reduceres i perioden 2021-2027, skal imødegås ([7]).

4.7. Det er også vigtigt at anerkende, at arbejdsmarkedets parter og — på lige fod — de øvrige civilsamfundsorganisationer spiller en central rolle i det europæiske demokratiske projekt. Derfor skal de offentlige myndigheder lette deres adgang til de tilgængelige ressourcer.

4.8. Med udgangspunkt i de enkelte aktørers rolle bør EU gøre fuld brug af erfaring og kapacitet hos arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets organisationer på lokalt, nationalt og europæisk plan ved at inddrage dem samt brugerne af de forskellige tjenester i planlægningen, gennemførelsen, overvågningen og evalueringen af EU-støtten ([8]). Til dette formål er det nødvendigt med en klar reference til den europæiske adfærdskodeks for partnerskab. Overholdelse af denne kodeks skal anses for en grundforudsætning for støtteberettigelse. Arbejdsmarkedets parter og de øvrige civilsamfundsorganisationer

([6]) Se undersøgelsen om overvågning, endelig rapport, kontrakt nr. VC/2017/0131, til gennemførelse af rammekontrakt nr. VC/2013/0017, s. 50 (Study on the monitoring and evaluation systems of the ESF).

([7]) Se analysen fra Det Europæiske Ungdomsforum på: https://www.youthforum.org/sites/default/files/2018-07/_ESF%2B%20data%20analysis_website.pdf.

([8]) Se EUT C 173 af 31.5.2017, s. 15.

bør, når de har modtaget tilstrækkelig støtte, udvikle passende evalueringsværktøjer og så vidt muligt udnytte ekspertisen blandt de direkte støtteberettigede ([9]). Dette kan kun lykkes, hvis de bureaukratiske byrder mindskes, og finansieringsreglerne for støtte til arbejdsmarkedets parter og andre civilsamfundsorganisationer forenkles.

4.9. En passende del af de tilgængelige ressourcer bør øremærkes til projekter, der drives af små, lokale organisationer, samt til omfordeling af tilskud. Dette vil gøre det muligt at støtte lokalt aktive organisationer og selvhjælpsgrupper og undgå eller afbøde den afskrækkende virkning af for store bureaukratiske medfinansieringsbyrder for civilsamfundsorganisationerne. Naturalydelser bør behandles på lige fod med finansielle bidrag.

4.10. Det skal bemærkes, at finansielle instrumenter såsom lån, garantier eller aktier i de fleste tilfælde ikke giver tilstrækkelig finansiering til sociale projekter. Tilskud bør derfor vælges som den vigtigste gennemførelsesmekanisme, medmindre andre finansielle instrumenter er mere effektive.

4.11. EØSU opfordrer Kommissionen til at forenkle reglerne for ESF+ for såvel forvaltningsmyndigheder som støttemodtagere. Kommissionen og forvaltningsmyndighederne bør dog træffe særlige foranstaltninger for at sikre, at forenklinger ikke skaber finansielle risici for de civilsamfundsorganisationer, der arbejder for og med mennesker, der er ramt af fattigdom og social udstødelse. Disse risici hænger navnlig sammen med de omfattende krav til indsamling af personoplysninger.

4.12. Ingen forenkling af fondenes regler bør resultere i, at der fjernes mekanismer (f.eks. grundforudsætninger), der sikrer, at projekter finansieret af fællesskabsmidler overholder EU's værdier, navnlig forpligtelsen til at overholde menneskerettighederne. Grundforudsætningerne for støtteberettigelse på området aktiv inklusion, som betyder, at medlemsstaterne skal have nationale strategier mod fattigdom og social udstødelse for at kvalificere sig til finansiering fra ESF+, bør fortsat gælde for alle medlemsstaterne under den næste flerårige finansielle ramme.

4.13. Da ESF+ er en europæisk fond, bør den tværnationale dimension (eller grænseoverskridende aktiviteter) normalt indgå i de operationelle programmer i alle medlemsstater. Dette er nødvendigt for at fremme en europæisk identitetsfølelse blandt borgerne i de enkelte medlemsstater og gøre den økonomiske støtte, som EU tilbyder borgerne, langt mere synlig. For at bidrage til gennemførelsen af grænseoverskridende projekter bør god praksis og succesfulde formater fra den nuværende finansieringsperiode (2014-2020) fortsættes og deles blandt medlemsstaterne.

5. **Særlige bemærkninger og krav til den foreslåede forordning**

5.1. EØSU anser det for vigtigt at etablere specifikke målsætninger ([10]) for ESF+ med et højt finansieringsniveau for centrale indsatsområder til gavn for Europas og dets befolknings fremtid, herunder

— kvalitetsjob til unge

— ligestillingsinitiativer

— inklusion og beskæftigelse af sårbare grupper som personer med handicap og migranter

— adgang til livslang læring på et digitaliseret arbejdsmarked under hastig forandring

— styrkelse af offentlige tjenester af almen interesse, da de bidrager til en bedre livskvalitet og en bedre balance mellem arbejdsliv og privatliv

— kapacitetsopbygning for offentlige forvaltninger, arbejdsmarkedets parter og andre civilsamfundsorganisationer for at sikre bedre styring, herunder af fondens forvaltning.

([9]) Samme og »Opfølgning på SOC/537«.
([10]) Se artikel 3 og 4 i forslaget til forordning.

5.2. I betragtning af den voksende rolle, som den sociale økonomi spiller i EU's sociale dimension, er EØSU også af den opfattelse, at støtte til socialøkonomiske aktiviteter bør være et særskilt mål for ESF+ ([11]). De planlagte foranstaltninger bør fokusere på den samlede socialøkonomi i al dens diversitet på tværs af medlemsstaterne. Kommissionen opfordres til at samarbejde med medlemsstaterne om at fremme et gunstigt økosystem for den sociale økonomi.

5.3. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag om at opstille nye indikatorer for tildeling af midler til fokusområder som ungdomsarbejdsløshed, lave uddannelsesniveauer, klimaændringer og modtagelse/integration af migranter, så de bedre afspejler den sociale og økonomiske situation i Europas regioner og lokalområder og kan tilpasses til den sociale resultattavle i den europæiske søjle for sociale rettigheder. Ikke desto mindre er det nuværende system for tildeling af midler fortsat primært baseret på BNP ([12]).

5.4. EØSU er af den opfattelse, at sammenhængen mellem ESF+ og de landespecifikke henstillinger under det europæiske semester er meget vigtig. Samtidig frygter EØSU, at der vil blive anvendt strenge betingelser. Udvalget understreger derfor, at denne sammenhæng bør fastlægges i forhandlinger mellem de nationale og europæiske myndigheder under fuld og aktiv inddragelse af arbejdsmarkedets parter og de øvrige civilsamfundsorganisationer ([13]), idet det er vigtigt at garantere en strategi på såvel mellemlang som lang sigt.

5.5. EØSU understreger vigtigheden af at opretholde ESF+ inden for anvendelsesområdet for den økonomiske, sociale og territoriale samhørighedspolitik i betragtning af den stærke komplementaritet mellem vækst, beskæftigelsesmål og social inklusion. ESF+»s merværdi i forhold til tiltag på medlemsstatsplan er knyttet til territoriale behov og til integrationen med andre strukturfonde med henblik på at gennemføre sammenhængende og omfattende initiativer på lokalt niveau. Inden for denne ramme er den regionale/lokale dimension afgørende for planlægningen og gennemførelsen af skræddersyede foranstaltninger.

5.6. EØSU glæder sig over, at medlemsstaterne forpligtes til på passende vis at inddrage arbejdsmarkedets parter og andre civilsamfundsorganisationer i udformningen af de politikker, som støttes af ESF+, og til at tildele en passende del af ESF+-midlerne til kapacitetsopbygning og fælles tiltag. Dette bør omfatte en målrettet tilgang til kapacitetsopbygning hos arbejdsmarkedets parter i overensstemmelse med firepartserklæringen fra 2016 om en ny start for den sociale dialog. Det bør sikres, at forvaltningsmyndighederne tildeler ressourcer efter behov i form af støtte til uddannelse, netværksforanstaltninger, styrkelse af den sociale dialog og aktiviteter, der gennemføres i fællesskab af arbejdsmarkedets parter ([14]).

5.7. Med henblik på at tilskynde til passende deltagelse af de øvrige civilsamfundsorganisationer i tiltag, som modtager støtte fra ESF+, navnlig på områderne social inklusion, ligestilling og lige muligheder, skal forvaltningsmyndighederne sikre, at en passende del af ESF+-ressourcerne anvendes til kapacitetsopbygning hos disse organisationer.

5.8. Medlemsstaterne bør udnytte artikel 17 i den europæiske adfærdskodeks for partnerskab (ECCP) fuldt ud. I lyset af at partnerskabsaftaler og operationelle programmer er et resultat af forhandlinger mellem Kommissionen og nationale myndigheder, kunne Kommissionen fremover stille højere krav til godkendelse af sådanne aftaler og kræve, at de revideres, hvis de ikke fuldt ud respekterer de forpligtelser, der følger af partnerskabsprincippet ([15]). Desuden bør ECCP revideres for den nye periode 2021-2027, og arbejdsmarkedets parters og de øvrige civilsamfundsorganisationers rolle bør defineres klart. EØSU støtter en revision af sammensætningen af ESF+-udvalget som beskrevet i artikel 40, stk. 2, i forordningen, i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, litra c) i forordningen om fælles bestemmelser og under overholdelse af principperne i den europæiske adfærdskodeks for partnerskab. Artikel 40, stk. 2, bør derfor fastslå, at hver medlemsstat udpeger en repræsentant for regeringen, en repræsentant for arbejdstagerorganisationerne, en repræsentant for arbejdsgiverorganisationerne og en repræsentant for civilsamfundet til ESF+-udvalget.

5.9. Kommissionen bør præcisere de minimumskrav, medlemsstaternes myndigheder skal opfylde, når de gennemfører partnerskaber, herunder sanktioner i tilfælde af utilstrækkelig gennemførelse. Såfremt medlemsstaterne ikke overholder den europæiske adfærdskodeks om partnerskab, bør de sanktioneres gennem suspension af betalinger i alvorlige tilfælde af manglende overholdelse, som fastsat i de europæiske struktur- og investeringsfonde ([16]).

([11]) Se artikel 4 i forslaget til forordning.
([12]) Se artikel 4 i forslaget til forordning.
([13]) Se artikel 7 i forslaget til forordning.
([14]) Se artikel 8 i forslaget til forordning.
([15]) Se artikel 4 i forslaget til forordning.
([16]) Se artikel 34 i forslaget til forordning.

5.10. Overvågningsudvalgene bør fungere på en mere gennemsigtig og meningsfuld måde og bør udøve bestemte styrefunktioner. Arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer bør anses som ligeværdige interessenter og derfor være obligatoriske medlemmer af overvågningsudvalgene med stemmeret. Overvågningen bør også sikre, at alle midler anvendes på en måde, der er i overensstemmelse med chartret om grundlæggende rettigheder og internationale menneskerettighedsstandarder, herunder UNCRC og UNCRPD, som er ratificeret af EU og 27 medlemsstater. Desuden bør overvågningen omfatte en vurdering af, hvilke fremskridt der er gjort med hensyn til social inklusion, i stedet for at være begrænset til en række kvantitative indikatorer ([17]).

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([17]) Se artikel 38 og 39 i forslaget til forordning.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af Unionens budget i tilfælde af generaliserede mangler i medlemsstaterne for så vidt angår retsstatsprincippet

(COM(2018) 324 final — 2018/0136 (COD))

(2019/C 62/28)

Ordfører: **Jukka AHTELA**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 18.6.2018
Retsgrundlag	EUF-traktatens artikel 304
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	26.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	156/2/7
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU bifalder Kommissionens forslag til forordning, hvormed der skabes et nyt værktøj, som åbner mulighed for økonomiske korrigerende foranstaltninger over for medlemsstater, der begår alvorlige og vedvarende krænkelser af de værdier, der er anført i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union (EU-traktaten). EØSU bemærker, at Kommissionen allerede har lignende korrigerende beføjelser til at fremme overholdelsen af regler om forsvarlig økonomisk forvaltning ([1]), og det ser velvilligt på det nuværende forslag om korrigerende foranstaltninger for at beskytte retsstatsprincippet. I denne henseende bifalder EØSU, at gennemførelsesretsakter, der foreslås af Kommissionen i medfør af forordningen, vil blive vedtaget ved omvendt kvalificeret flertalsafstemning i Rådet.

1.2. EØSU understreger vigtigheden af retsstatsprincippet for borgere og for iværksætteri, innovation og investeringer. Udvalget anbefaler dog, at forslaget ændres, så fortolkningen af retsstatsprincippet bliver bredere og omfatter beskyttelse af grundlæggende rettigheder og garanti for pluralistisk demokrati. Retsstatsprincippet er blot én af de værdier, som EU bygger på, som anført i artikel 2 i EU-traktaten. Retsstatsprincippet, grundlæggende rettigheder og demokrati er afhængige af og uløseligt forbundet med hinanden i en trekantsforbindelse. Kun når der er garanti for disse tre indbyrdes forbundne værdier, kan misbrug af statens beføjelser forhindres.

1.3. EØSU er enig i, at effektiv overholdelse af retsstatsprincippet er en forudsætning for, at borgerne kan have tillid til, at EU's udgifter i medlemsstaterne er tilstrækkeligt beskyttede. EØSU glæder sig over, at forslaget vil styrke beskyttelsen af EU's finansielle interesser yderligere. EØSU insisterer imidlertid på, at den af Kommissionen foreslåede mekanisme aktiveres automatisk, når der er en generaliseret mangel for så vidt angår retsstatsprincippet, som risikerer at påvirke EU's finansielle interesser.

1.4. Endvidere mener EØSU, at forslagets vigtigste mål bør være at værne om værdierne i artikel 2 ved at beskytte EU's finanser. Følgelig anbefaler EØSU, at forslaget ændres, så Kommissionen gives mulighed for at foreslå en gennemførelsesretsakt for forordningen i de tilfælde, hvor der er en alvorlig, vedvarende og systemisk trussel mod retsstatsprincippet, grundlæggende rettigheder eller standarder, der garanterer pluralistisk demokrati, da den slags foranstaltninger i sagens natur kan udgøre en direkte risiko mod EU's finansielle interesser.

([1]) EUT L 347 af 20.12 2013, s. 320, artikel 23.

1.5. Som en forebyggende foranstaltning opfordrer EØSU Kommissionen til at videreudvikle kanaler for politisk debat i medlemsstaterne om værdierne i artikel 2. EØSU opfordrer derfor kraftigt Kommissionen til at foreslå oprettelse af et system med regelmæssig og uafhængig overvågning af håndhævelsen af disse værdier i medlemsstaterne i stil med, hvad der før er foreslået af EØSU og Europa-Parlamentet.

1.6. EØSU opfordrer til, at det inkluderes blandt de organer, som Kommissionen holder orienteret om de foreslåede eller vedtagne foranstaltninger i henhold til denne lovgivning, og at det specifikt omtales som en relevant kilde til information i forbindelse med Kommissionens konstatering af, om der foreligger en alvorlig mangel for så vidt angår retsstatsprincippet. Det vil give EØSU mulighed for at bidrage meningsfyldt og effektivt til at værne om værdierne i artikel 2 og sikre, at det organiserede civilsamfunds stemme repræsenteres

2. **Indledning og oversigt over forslaget**

2.1. Formålet med Kommissionens foreliggende forslag er at beskytte Unionens budget i tilfælde af generaliserede mangler i medlemsstaterne for så vidt angår retsstatsprincippet. Kommissionen begrunder sit forslag med en henvisning til behovet for at beskytte Unionens finanser, idet det kræver, at medlemsstaterne opretholder tilstrækkeligt solide beskyttelsesforanstaltninger i forhold til, hvordan EU-midler forvaltes og bruges. Medlemsstaterne skal allerede nu kunne godtgøre, at de har etableret tilstrækkelige institutionelle og proceduremæssige beskyttelsesforanstaltninger til at sikre, at EU-midler bruges effektivt og lovligt. Det er imidlertid kun ved tilsyn i form af et uafhængigt retsvæsen, anklagemyndighed og undersøgelsesorganer, der beskæftiger sig med svig og korruption, at det kan garanteres, at disse nationale kontrolmekanismer fungerer korrekt.

2.2. Kommissionens forslag vil bane vej for suspension eller korrektion af betalinger, et forbud mod indgåelse af nye retlige forpligtelser, nedsættelse af forpligtelser eller afbrydelse af betalingsfrister som en reaktion på, at der konstateres en generaliseret mangel for så vidt angår retsstatsprincippet. Dette gælder for alle EU-midler. Kommissionen vil nok især konkludere, at der er opstået en generaliseret mangel for så vidt angår retsstatsprincippet, når retsvæsenets uafhængighed er i fare; offentlige myndigheder ikke forhindres i, korrigeres eller sanktioneres for vilkårlig og ulovlig adfærd; ressourcer holdes tilbage fra offentlige myndigheder, og deres funktion dermed bringes i fare; der ikke træffes foranstaltninger for at undgå interessekonflikter mellem offentlige myndigheder; staten begrænser adgangen til og effektiviteten af retsmidler.

2.3. I henhold til forslaget vil de førnævnte mangler foranledige korrigerende foranstaltninger, når de risikerer at påvirke den forsvarlige økonomiske forvaltning eller beskyttelsen af Unionens finansielle interesser ved at skabe vanskeligheder for nationale myndigheder ved gennemførelsen af EU's budget, undersøgelse eller retsforfølgelse af svig og korruption, effektiv domstolsprøvelse af nationale myndigheder, forebyggelse af svig og korruption og indførelse af virkningsfulde og afskrækkende sanktioner, inddrivelse af uretmæssigt udbetalte midler, samarbejde med Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig og Den Europæiske Anklagemyndighed i forbindelse med deres undersøgelser og retsforfølgelser.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EU er grundlagt på værdier, der er fælles for medlemsstaterne, herunder retsstatsprincippet, som fastlagt i artikel 2 i EU-traktaten. Respekt for retsstatsprincippet er også garanti for retssikkerhed og lige vilkår for iværksætteri, innovation, investeringer og retfærdig konkurrence i hele det indre marked til gavn for forbrugerne og borgerne. Dette er en forudsætning for den gensidige tillid, der er nødvendig for et velfungerende EU. Tilsidesættelse af retsstatsprincippet vanskeliggør en balanceret økonomisk og social udvikling i tråd med målene for bæredygtig udvikling, som er motoren, der gør det muligt for EU og regeringerne at forfølge Unionens overordnede mål om at »fremme freden, sine værdier og befolkningernes velfærd«, som anført i artikel 3 i EU-traktaten.

3.2. EØSU beklager, at det af EU-traktaterne ikke udtrykkeligt fremgår, at medlemsstaterne fortsat skal opfylde københavnskriterierne efter tiltrædelse ([2]). EØSU bemærker, at EU-institutionerne ikke råder over værktøjer, der er tilstrækkeligt solide og skræddersyede til at beskytte mod de nuværende trusler mod retsstatsprincippet, grundlæggende rettigheder og det pluralistiske demokrati i medlemsstaterne.

3.3. Retsstatsprincippet, garantier, der beskytter det pluralistiske demokrati, og respekten for grundlæggende rettigheder er afhængige af og uløseligt forbundet med hinanden. Retsstatsprincippet sikrer, at regeringer respekterer standarder for grundlæggende rettigheder, og det pluralistiske demokrati sikrer, at regeringer fører politikker, der fremmer deres befolkningers velfærd. Opretholdelse af retsstatsprincippet er ikke i sig selv garanti for, at loven respekterer grundlæggende

([2]) Fastlagt på Det Europæiske Råds møde i København i 1993.

rettigheder, og heller ikke for at lovgivning udformes efter en inkluderende og lovlig proces baseret på velinformeret, pluralistisk og balanceret offentlig debat og deltagelse. For at undgå at der blot bliver tale om »styring gennem lovgivning«, er det nødvendigt at opretholde grundlæggende rettigheder og pluralistiske demokratiske standarder sideløbende med retsstatsprincippet.

3.4. Kommissionen karakteriserer den foreslåede forordning som et middel til beskyttelse af EU's budget og derigennem beskyttelse af retsstatsprincippet. EØSU er enig i, at overholdelse af retsstatsprincippet er en forudsætning for, at borgerne har tillid til, at EU's udgifter i medlemsstaterne er tilstrækkeligt beskyttede. Men EØSU ser dog mere forslaget som et potentielt værktøj til at værne om alle værdierne i artikel 2 gennem EU's budget.

3.5. EØSU understreger betydningen af at vise de europæiske borgere, at EU-midler forvaltes uden korruption og i overensstemmelse med EU-retten. Ligeledes er det vigtigt, at EU værner om de værdier, det er grundlagt på, og som blev skabt til fordel for de europæiske borgere. Hver gang der er en alvorlig, systemisk og vedvarende trussel mod værdierne i artikel 2, bør Kommissionen kunne gribe ind i medfør af denne forordning, da en sådan trussel i sagens natur kan udgøre en direkte risiko for EU's finanser.

3.6. Som bemærket i Europa-Parlamentets nylige beslutninger og i erklæringer fra Kommissionen og Rådets formandskab er retsstatsprincippet, grundlæggende rettigheder og pluralistiske demokratiske standarder under stadigt voksende pres i EU. Situationen i visse medlemsstater udgør de største udfordringer, men populistiske autoritære strømninger, som går imod EU's grundlæggende værdier og ofte imod selve Unionen, vinder frem i alle medlemsstater.

3.7. EØSU noterer sig manglerne i de værktøjer, EU-institutionerne for øjeblikket råder over til at værne om værdierne i artikel 2. Overtrædelsesprocedurer har tendens til at have et for snævert fokus på tekniske juridiske spørgsmål til at forhindre eller afhjælpe massive angreb på retsstatsprincippet. Selv om artikel 7 i EU-traktaten giver Rådet mulighed for på holistisk vis at træffe foranstaltninger for at forhindre, at retsstatsprincippet undermineres, har det vist sig ekstremt vanskeligt at samle tilstrækkeligt med politisk vilje til at aktivere proceduren.

3.8. Hvad angår »rammen« for retsstatsprincippet, er den lettere at aktivere end artikel 7, men der er tale om en ikkebindende procedure, hvis effektivitet er tvivlsom over for regeringer, der er uvillige til at samarbejde med Kommissionen i god tro. Desuden er tærsklerne for aktivering af rammen for retsstatsprincippet og artikel 7 så høje, at når disse værktøjer endelig bliver taget i brug, er manglerne i forhold til håndhævelsen af værdierne i artikel 2 blevet ekstremt alvorlige og derfor sværere at afhjælpe.

3.9. I lyset af de stadig større udfordringer og fraværet af hensigtsmæssige og effektive værktøjer opfordrer EØSU derfor Kommissionen til med større intensitet at fremme den politiske debat om, hvordan EU kan værne bedre om værdierne i artikel 2 samt til at udvikle flere værktøjer til beskyttelse af retsstatsprincippet, grundlæggende rettigheder og garantier for demokratisk pluralisme.

3.10. EØSU minder om sin udtalelse om en europæisk kontrolmekanisme for retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, hvori det støtter oprettelsen af en mekanisme på EU-niveau til overvågning af overholdelsen af retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder gennem regelmæssig uafhængig overvågning og dialog mellem medlemsstaterne og EU-institutionerne ([3]).

3.11. EØSU holder fast i, at oprettelse af en forebyggende mekanisme som foreslået af Europa-Parlamentet ville supplere EU's eksisterende værktøjer til at værne om værdierne i artikel 2 ([4]). Oprettelse af en forebyggende mekanisme ville identificere mangler i håndhævelsen af disse værdier, efterhånden som de viser sig på nationalt plan, og gøre det muligt at afhjælpe dem på et tidligt stadie.

3.12. Som et yderligere tiltag foreslår EØSU, at der på EU-niveau etableres en civilsamfundsplatform eller et årligt forum, hvori EØSU deltager — for det første for at give EU's beslutningstagere mulighed for på et tidligt tidspunkt at blive varskoet direkte af græsrodsorganisationer om nye udfordringer for så vidt angår værdierne i artikel 2 i EU-traktaten og for det andet for at fremme gensidig læring og tværnationalt samarbejde mellem civilsamfundsorganisationer, som primært arbejder på nationalt plan.

([3]) EUT C 34 af 2.2.2017, s. 8.
([4]) 2015/2254(INL).

3.13. Det er vigtigt, at EU overvejer, hvordan civilsamfundsorganisationer og medier, der overvåger og rapporterer nye udfordringer i forhold til artikel 2, kan støttes. EØSU mener, at et finansieringsinstrument til at bistå civilsamfundsorganisationer, der fremmer værdierne i artikel 2 i medlemsstaterne, ville udgøre et vigtigt supplement til det nuværende forslag ved at opbygge græsrodsstøtte til disse værdier i befolkningen. I denne henseende henviser EØSU til sin relaterede udtalelse om forslagene til en ny Fond for Retfærdighed, Rettigheder og Værdier ([5]) og opfordrer Rådet og Europa-Parlamentet til at afsætte væsentligt flere midler til denne fond, når der træffes afgørelse om den flerårige finansielle ramme efter 2020.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. EØSU finder, at adgang til effektiv domstolsprøvelse ved uafhængige domstole af offentlige myndigheders handlinger eller undladelser er afgørende for at garantere, at EU-midler anvendes effektivt i overensstemmelse med EU-retten. Det er også den eneste måde, hvorpå det kan garanteres, at de rettigheder, som alle EU-borgere er sikret via EU-retten, er effektivt beskyttede, og at EU-retten fortolkes på samme vis i alle medlemsstater, hvilket det fælles marked og området med frihed, sikkerhed og retfærdighed afhænger af.

4.2. EØSU bifalder brugen af omvendt kvalificeret flertalsafstemning i Rådet til vedtagelse af gennemførelsesretsakten om de relevante foranstaltninger, der skal træffes. Dette gør det muligt at træffe foranstaltninger på et objektivt grundlag, når Kommissionen anser, at en medlemsstat lider under en generaliseret mangel, og at mindske risikoen for passivitet eller politisk selektivitet, der kan blive følgen af et krav om afstemning i Rådet.

4.3. EØSU forstår udfordringerne forbundet med at opstille mere detaljerede kriterier for konstatering af en generaliseret mangel. EØSU spørger desuagtet om forslaget ikke kunne styrkes ved inkludering af sådanne detaljerede kriterier. Mere detaljerede kriterier kunne hjælpe med at sikre, at legitimiteten af Kommissionens afgørelse ikke undermineres af beskyldninger om partiskhed eller mangel på objektivitet. Kriterierne kunne udformes som retningslinjer, der udarbejdes af Kommissionen efter vedtagelsen af forslaget, og baseres på Kommissionens egne kriterier under »rammen« for retsstatsprincippet og tjeklisten for retsstatsprincippet fra Den Europæiske Kommission for Demokrati gennem Ret (Venedigkommissionen).

4.4. Som EØSU har understreget, er retsstatsprincippet, demokrati og grundlæggende rettigheder indbyrdes afhængige, hvilket også anføres i artikel 2 i Kommissionens forslag. Foruden mere detaljerede kriterier for retsstatsprincippet bør forslaget også indeholde kriterier, der giver Kommissionen mulighed for at konstatere, at der er en alvorlig, systemisk og vedvarende trussel mod respekten for grundlæggende rettigheder eller garantier for pluralistisk demokrati. Hvis situationen i en medlemsstat opfylder disse kriterier, bør Kommissionen også have ret til at vedtage korrigerende foranstaltninger i medfør af forordningen.

4.5. EØSU bemærker, at Kommissionen skal tage hensyn til alle relevante oplysninger, herunder afgørelser fra Domstolen, beretninger fra Revisionsretten samt konklusioner og henstillinger fra relevante internationale organisationer. Nogle af Europarådets tilsynsmyndigheder, såsom Venedigkommissionen og Sammenslutningen af Stater mod Korruption (Greco), spiller en vigtig rolle i overvågningen af retsstatsprincippet i medlemsstaterne. Venedigkommissionen har udsendt flere udtalelser om retsstatsprincippet i et antal EU-medlemsstater, og Greco udsender periodisk anbefalinger til medlemsstaterne. Ligeledes rapporterer Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF), nationale ombudsmænd og sammenslutninger af dommere og juridiske netværk rutinemæssigt om tilstanden af nationale juridiske mekanismer og mekanismer til bekæmpelse af korruption og svig.

4.6. Andre internationale organer overvåger og evaluerer periodisk gennemførelsen af standarder for grundlæggende rettigheder og garantier for pluralistisk demokrati i medlemsstaterne, herunder Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder, Europarådets menneskerettighedskommissær, Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, FN's Menneskerettighedsråd og FN's traktatorganer for menneskerettigheder. Endvidere er uafhængige civilsamfundsorganisationer ofte også en pålidelig kilde til information og analyse. En klar omtale af disse enheder i forslaget ville afspejle den særlige rolle, de spiller i at værne om de værdier, der er nævnt i artikel 2 i EU-traktaten.

4.7. EØSU mener desuden som den institution, der repræsenterer civilsamfundet i EU, at dets egen analyse og egne observationer er særligt relevante for Kommissionen, når sidstnævnte træffer afgørelse om, hvorvidt der i en medlemsstat er alvorlige mangler for så vidt angår retsstatsprincippet både i medfør af forordningen og i medfør af andre instrumenter. I denne henseende gør EØSU Kommissionen opmærksom på oprettelsen af en arbejdsgruppe i EØSU om grundlæggende rettigheder og retsstatsprincippet, som vil have særlig fokus på beskyttelse af værdierne i artikel 2 i EU-traktaten.

([5]) SOC/599 (se side 178 i denne EUT) om COM(2018) 383 final og COM(2018) 384 final.

4.8. Hvis EØSU blev inkluderet blandt de organer, som Kommissionen holder informeret om foreslåede eller vedtagne foranstaltninger i medfør af denne lovgivning, og blandt de relevante informationskilder, Kommissionen bruger til at afgøre, om der foreligger en alvorlig mangel for så vidt angår retsstatsprincippet, ville EØSU kunne bidrage meningsfyldt og effektivt til at værne om værdierne i artikel 2 og sikre, at det organiserede civilsamfunds stemme repræsenteres.

4.9. EØSU er helt enig i Kommissionens mål om, at konsekvenserne af at udløse den foreslåede mekanisme bør ramme dem, som er ansvarlige for manglerne, og ikke de individuelle modtagere af EU-midler, som f.eks. Erasmusstuderende, forskere eller civilsamfundsorganisationer ([6]).

4.10. EØSU bemærker, at forslaget lægger op til, at medlemsstaterne, selv når der er truffet foranstaltninger, fortsat skal være ansvarlige for at fordele de pågældende midler. Uanset at dette er juridisk holdbart, mener EØSU, at dette i praksis ikke vil hindre en medlemsstat i at nægte at fordele de pågældende midler og anklage Kommissionen for politisk vinding. Da det næppe er sandsynligt, at befolkningen forstår EU-rettens mere detaljerede virkemåde, vil medlemsstater kunne kæde nedskæringer i midler direkte sammen med en afgørelse fra Kommissionen. Dette kunne skabe en situation, hvor Kommissionen afholder sig fra at træffe foranstaltninger mod en medlemsstat på grund af den potentielle modreaktion i den offentlige mening. Dette er en særlig risiko i de medlemsstater, hvor regeringen har kontrol over eller kan påvirke de offentlige og private medier, hvilket ofte er tilfældet i medlemsstater, hvor der er alvorlige mangler for så vidt angår retsstatsprincippet.

4.11. EØSU opfordrer Kommissionen til at se på, hvordan man kan modvirke risikoen for, at den enkelte støttemodtager berøres negativt, og for at foranstaltninger i medfør af forordningen kan undergraves for politisk vindings skyld af regeringer, der krænker værdierne i artikel 2. Kommissionen kan overveje alternative måder til at sikre, at EU-midler når ud til de tilsigtede modtagere. En mulighed kan være at oprette et forvaltningsorgan til at stå for den direkte forvaltning af de pågældende midler.

4.12. Ved indgreb for at bringe en generaliseret mangel til ophør og med henblik på at ophæve foranstaltninger iværksat i medfør af forordningen understreger EØSU betydningen af en åben dialog mellem den pågældende medlemsstat og EU-institutionerne, sådan som forslaget lægger op til. Institutionerne og medlemsstaterne bør høre civilsamfundsorganisationer om situationen i den pågældende medlemsstat, om foranstaltningerne er de rette til at bringe den generaliserede mangel til ophør og om de foranstaltninger, der er iværksat for at forhindre gentagelser i fremtiden, er tilstrækkelige.

Bruxelles, den 18. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([6]) COM(2018) 98 final, s. 16.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af programmet for rettigheder og værdier

(COM(2018) 383 final — 2017/0207 (COD))

og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af programmet for retlige anliggender

(COM(2018) 384 final — 2017/0208 (COD))

(2019/C 62/29)

Ordfører: **Jean-Marc ROIRANT**

Anmodning om udtalelse	Det Europæiske Råd, 21.6.2018
	Kommissionen, 18.6.2018
	Europa-Parlamentet, 14.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 81, stk. 1 og 2, artikel 82, stk. 1, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
	Artikel 16, stk. 2, artikel 19, stk. 2, artikel 21, stk. 2, artikel 24, 167, 168 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	26.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	18.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	135/2/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag, der er en sammenlægning af eksisterende programmer, som et længe ventet instrument til fremme af EU's værdier og historie, grundlæggende rettigheder, demokrati, retsstatsprincippet, deltagelse og støtte fra et levende og mangfoldigt civilsamfund og engagement fra lokalsamfundenes side.

1.2. EØSU opfordrer til, at der sikres sammenhæng i politikker og finansiering mellem EU's eksterne og interne engagement i menneskerettigheder og demokrati, og efterlyser en overordnet finansiering på 1,4 mia. EUR, hvoraf mindst 500 mio. EUR bør tildeles indsatsområdet for borgernes engagement og deltagelse.

1.3. EØSU mener, at fonden bør baseres på en reel deltagelsesbaseret bottom up-tilgang for at imødekomme EU's aktuelle udfordringer med hensyn til at fremme rettigheder og EU's værdier, fremme demokrati, styrke borgernes tillid til EU ved at lade dem deltage direkte i udformningen af EU's fremtid og opretholde et levende civilsamfund.

1.4. EØSU opfordrer til, at der anvendes innovative finansieringsredskaber til at styrke civilsamfundets deltagelse og kapacitet på lokalt, nationalt og tværnationalt plan, f.eks. gennem teknisk bistand, forberedende foranstaltninger ledet af mere erfarne partnere eller kaskadetilskud, hvilket muliggør forskellige tilskudsniveauer eller en ansøgningsproces i to trin. Udvalget opfordrer til, at der specifikt øremærkes finansiering til civilsamfundsorganisationer, dvs. mindst 50 % på de forskellige indsatsområder.

1.5. EØSU glæder sig over beslutningen om at forlænge varigheden af driftstilskud over flere år for alle fondens programmer og indsatsområder og understreger behovet for yderligere at sikre bæredygtighed og kontinuitet i aktiviteterne.

1.6. EØSU foreslår at omdøbe fonden til »Borgere, rettigheder og værdier«, og indsatsområdet for »borgernes engagement og deltagelse« i programmet for rettigheder og værdier til »Europa for borgerne« for at sikre overensstemmelse med fondens mål, som er tæt knyttet til borgerskabsdimensionen og til myndiggørelse, rettighedshaveres deltagelse, beskyttelse af ofre, fælles historie og erindringer.

1.7. EØSU beklager, at foranstaltninger vedrørende mediernes ytringsfrihed, mediepluralisme og behovet for at imødegå falske nyheder og målrettet misinformation er blevet fjernet fra den endelige version af programmet for rettigheder og værdier. Udvalget foreslår derfor, at der skabes synergier med programmet Et Kreativt Europa i betragtning af disse foranstaltningers betydning for EU's værdier og for fremme af et demokratisk og pluralistisk samfund.

1.8. EØSU opfordrer til at udvide den finansielle støtte, som ydes under programmet for retlige anliggender, til civilsamfundsorganisationer og aktiviteter, der spænder fra oplysningskampagner, gensidig læring og udveksling, analyse- og overvågningsaktiviteter til uddannelse og kapacitetsopbygning. Udvalget opfordrer til, at civilsamfundsorganisationernes deltagelse i programmet for retlige anliggender overvåges.

1.9. EØSU gør status over Kommissionens gennemførelse af en forberedende foranstaltning foreslået af Europa-Parlamentet om udvikling af en EU-fond, som skal yde finansiel støtte til civilsamfundsorganisationer i forbindelse med retssager vedrørende krænkelse af demokratiet, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, og opfordrer til, at disse aktiviteter indarbejdes i programmet for retlige anliggender.

1.10. EØSU mener, at fonden er et vigtigt redskab til at styrke integration af kønsaspektet, kønsbudgettering og kønsopdelt dataindsamling. EØSU bifalder navnlig inklusionen af foranstaltninger, der har til formål at forebygge og bekæmpe alle former for vold mod kvinder, børn og unge i programmet for rettigheder og værdier. Udvalget efterlyser en yderligere indsats for at sikre en højere grad af sammenhæng og synergier med aktiviteterne i programmet for retlige anliggender på områderne ofres rettigheder og håndhævelse. Det opfordrer også til, at programindikatorerne for begge programmer opdeles efter køn.

1.11. EØSU glæder sig over forslaget om at udvide den rolle, som de nationale kontaktpunkter i programmet Europa for Borgerne spiller, til forskellige indsatsområder i programmet for rettigheder og værdier i lyset af deres effektive indsats for at skabe forbindelser til og støtte potentielle støttemodtagere på stedet. Dette kræver, at de udpegede enheder er uafhængige af deres nationale regeringer og har en indgående viden om civilsamfundssektorens og lokale aktørers behov. Udvalget efterlyser tilstrækkelig finansiering, udvikling af retningslinjer for roller og opgaver, metoder til at styrke programmets synlighed og uddannelse.

2. **Beskrivelse af forslaget**

2.1. EØSU's udtalelse vedrører Fonden for Retfærdighed, Rettigheder og Værdier, som omfatter to særskilte forslag til forordninger fra Europa-Parlamentet og Rådet om henholdsvis oprettelse af programmet for retlige anliggender og oprettelse af programmet for rettigheder og værdier, som har supplerende mål for perioden 2021-2027.

2.2. Fondens mål er at bidrage til at opretholde åbne, demokratiske, pluralistiske og inklusive samfund samt styrke borgernes stilling ved at beskytte og fremme rettigheder og værdier og ved at videreudvikle et EU-område med retfærdighed, hvilket er en nøgleprioritet i den nuværende EU-sammenhæng med stigende ekstremisme og radikalisme, øget polarisering og reformer, der udfordrer retsstatsprincippet og mindsker det civile rum.

2.3. For at fremme europæiske værdier og rettigheder i henhold til artikel 2 og artikel 3 i traktaten om Den Europæiske Union og EU's charter om grundlæggende rettigheder kombinerer fonden flere eksisterende instrumenter: programmet for rettigheder, ligestilling og unionsborgerskab, programmet Europa for Borgerne og programmet for retlige anliggender i et forsøg på at imødegå fragmentering og håndtere de aktuelle mangler og nye udfordringer, navnlig i forbindelse med borgernes tillid til demokratiet og støtte til opretholdelse af værdier og grundlæggende rettigheder.

2.4. Ud over at fremme ligestilling og rettigheder og bekæmpe vold er formålet med forslaget om et program for rettigheder og værdier at opretholde et levende civilsamfund, tilskynde til borgernes demokratiske og sociale deltagelse og fremme en rig mangfoldighed i det europæiske samfund baseret på vores fælles historie og erindringer. Dette følger også op på den opfordring til, at der oprettes en europæisk fond for demokrati, menneskerettigheder og værdier, som er blevet fremsat af EØSU ([1]), Europa-Parlamentet ([2]) og 80 ngo'er fra 22 lande ([3]).

2.5. Programmet for retlige anliggender er baseret på artikel 81 og 82 i EUF-traktaten vedrørende retligt samarbejde på det civile og strafferetlige område, mens programmet for rettigheder og værdier er baseret på en kombination af forskellige artikler i EUF-traktaten: artikel 16, stk. 2, om beskyttelse af personoplysninger, artikel 19, stk. 2, om bekæmpelse af forskelsbehandling, artikel 24 om støtte til europæiske borgeres initiativer, artikel 167 om kultur og kulturarv, artikel 168 om fremme af et højt niveau af folkesundhed og forebyggelse samt artikel 21, stk. 1 og 2, om borgernes ret til fri bevægelighed.

2.6. De to programmer tildeles midler som følger: 305 mio. EUR til programmet for retlige anliggender og 642 mio. EUR til programmet for rettigheder og værdier, hvoraf 233 mio. EUR tildeles borgernes engagement og deltagelse, og 408 mio. EUR tildeles ligestilling og rettigheder og Daphne.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag som et længe ventet instrument til effektiv fremme af menneskerettigheder, demokrati, retsstatsprincippet samt respekt for mindretal og diskriminerede, udelukkede gruppers og dårligt stillede personers rettigheder, såsom personer med handicap og romabefolkningen. Hertil kommer inddragelse af, støtte til og kapacitetsopbygning i et levende og mangfoldigt civilsamfund. Ovennævnte er knæsat i EU-traktaterne og chartret om grundlæggende rettigheder og i internationale menneskerettighedstraktater, som er godkendt af EU og medlemsstaterne såsom konventionen om rettigheder for personer med handicap.

3.2. EØSU sætter pris på Kommissionens indsats for at styrke respekten for de værdier, som der henvises til i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union, og glæder sig i den henseende over Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om beskyttelse af Unionens budget i tilfælde af generaliserede mangler i medlemsstaterne for så vidt angår retsstatsprincippet. Dette forslag supplerer de aktuelle forslag til programmer for retlige anliggender, rettigheder og værdier og ville lægge økonomisk pres på de medlemsstater, som begår alvorlige og vedvarende overtrædelser af de værdier, som er omhandlet i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union. Mens førstnævnte forslag sigter mod at beskytte retsstatsprincippet gennem et topstyret pres, har sidstnævnte forslag potentiale til at beskytte retsstatsprincippet og værdierne i artikel 2 ved at opbygge græsrodsstøtte i befolkningen. I den forbindelse henviser EØSU til sin relaterede udtalelse om EU's budget og retsstatsprincippet ([4]).

3.3. EØSU beklager, at fonden kun bygger på eksisterende programmer, som har givet gode resultater, og bemærker, at fonden må opskaleres og styrkes som svar på de nye realiteter i EU og med det formål at sikre større synlighed og muligheder for en omfattende støtte til og beskyttelse af de værdier, der er fastlagt i EU-traktatens artikel 2.

3.4. EØSU opfordrer til, at der sikres sammenhæng i politikker og finansiering mellem EU's eksterne og interne engagement i menneskerettigheder og demokrati. EØSU minder i den forbindelse om Rådets konklusioner om handlingsplanen vedrørende menneskerettigheder og demokrati, som forpligtede EU til at intensivere indsatsen for at fremme et sikkert og gunstigt miljø, hvor civilsamfundet og uafhængige medier kan trives ([5]).

([1]) EUT C 81 af 2.3.2018, s. 9.
([2]) EP's beslutning om et instrument for europæiske værdier (2018/2619(RSP)) og EP's beslutning om den næste FFR: forberedelse af Parlamentets holdning til den flerårige finansielle ramme efter 2020 (2017/2052(INI)).
([3]) https://megacampaign.eu/support-csos-ask-your-mep-to-vote-for–the-european-values-instrument-resolution.
([4]) SOC/598 (se side 173 i denne EUT).
([5]) Fælles meddelelse til Europa-Parlamentet og Rådet: Handlingsplan vedrørende menneskerettigheder og demokrati (2015-2019) »Menneskerettigheder skal fortsat stå højt på EU's dagsorden«, JOIN/2015/0016 final.

3.5. EØSU glæder sig over forslaget til retsgrundlag for både programmet for rettigheder og værdier og programmet for retlige anliggender, da det giver Europa-Parlamentet og Rådet mulighed for at involverede sig ligeligt i beslutningsprocessen på et område, som er vigtigt for både borgere og civilsamfundet i bredeste forstand. EØSU mener imidlertid, at retsgrundlaget bør give tilstrækkeligt spillerum med hensyn til tematiske områder og støtte til civilsamfundet på alle niveauer, og udvalget foreslår, at det overvejes at medtage en henvisning til artikel 11 (stk. 1-2) i EU-traktaten.

3.6. EØSU mener, at det foreslåede budget er meget lavt set i lyset af de aktuelle udfordringer, som EU står over for på dette område, og som har afgørende betydning for de europæiske samfund. Udvalget efterlyser ([6]) en overordnet finansiering på 1,4 mia. EUR ([7]), hvoraf mindst 500 mio. EUR bør tildeles indsatsområdet for borgernes engagement og deltagelse.

3.7. EØSU bemærker endvidere de positive evalueringer af de programmer, som indgår i fonden, og fremhæver, at de begrænsede midler og den store efterspørgsel i tilknytning til programmet Europa for borgerne og indsatsområdet Daphne i programmet for rettigheder og værdier skabte frustrationer blandt ansøgerne. EØSU beklager, at der dette til trods kun er tale om en meget begrænset stigning.

3.8. Navnene på fonden og programmerne bør ændres, så de stemmer bedre overens med programmets titel og mål, som hænger tæt sammen med borgerskabsdimensionen og med myndiggørelse, rettighedshaveres deltagelse, fælles historie og erindringer. Det samme gælder for den tilsvarende overskrift i den flerårige finansielle ramme: Investering i mennesker, samhørighed og værdier. EØSU mener derfor, at fonden bør omdøbes til *Borgere, rettigheder og værdier*. Derudover bør indsatsområdet for borgernes engagement og deltagelse i programmet for rettigheder og værdier omdøbes til *Europa for borgerne* for at sikre overensstemmelse med navnene på de andre indsatsområder og for at øge synligheden.

3.9. For samtidig at reagere på EU's aktuelle udfordringer med hensyn til at fremme rettigheder og EU's værdier, fremme demokrati, styrke borgernes tillid til EU ved at lade dem deltage direkte i udformningen af EU's fremtid samt kapacitetsopbygning og opretholdelse af et levende civilsamfund, bør fonden baseres på en deltagelsesbaseret bottom up-tilgang, hvor de retlige hensyn understøtter disse mål i stedet for at forme dem. Derudover bør støtte og kapacitetsopbygning omfatte de aktiviteter, der udføres af det uafhængige civilsamfund og organisationer på lokalt, regionalt, nationalt og tværnationalt plan, og som fremmer og overvåger håndhævelsen af EU's værdier.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. EØSU bifalder, at programmets aktiviteter inkluderer støtte til civilsamfundsorganisationers indsats for at fremme og lette aktiv deltagelse i opbygningen af en mere demokratisk Union samt bevidstheden om rettigheder og værdier. Imidlertid mener EØSU, at denne aktivitet bør støttes ved at inkludere et overordnet mål i artikel 4, litra a) »opbygge civilsamfundsorganisationernes kapacitet til at styrke demokratisk engagement og aktivt medborgerskab«. Derudover bør det i artikel 4, litra b), udtrykkeligt fremgå, at indsatsen for at fremme demokratisk engagement og aktivt medborgerskab bør støttes på lokalt, regionalt og nationalt plan.

4.2. EØSU glæder sig over det fortsatte fokus på forebyggelse og bekæmpelse af alle former for vold mod kvinder, børn og unge i programmet for rettigheder og værdier og den styrkede adgang til retsmidler for ofre gennem programmet for retlige anliggender. Udvalget bemærker, at personer med handicap oplever to til fem gange så meget vold i hjemmet, den øgede forekomst af vold mod ældre samt den vold, som udøves mod migranter, romasamfundet og etniske minoriteter. Udvalget opfordrer til at gøre en yderligere indsats og fremhæver behovet for at sikre en højere grad af sammenhæng og synergier i fondens to programmer.

4.3. EØSU mener, at fonden skaber en ny mulighed for at fremme integration af kønsaspektet, kønsbudgettering og kønsopdelt dataindsamling. Sådanne foranstaltninger giver mulighed for at fremme lighed ved at foretage analyser af finansieringens forskellige indvirkninger på kvinder, piger, mænd og drenge samt opstille mål og tildele finansiering mere effektivt til støtte for disse mål. Udvalget opfordrer navnlig til en opdeling efter køn af programindikatorerne for rettigheder og værdier.

([6]) Se EUT C 81 af 2.3.2018, s. 9.

([7]) For at sikre sammenhæng med EU's støtte under ekstern finansiering, som f.eks. Det Europæiske Instrument for Demokrati og Menneskerettigheder.

4.4. EØSU fremhæver den store værdi af og det unikke i gensidig læring og udveksling af god praksis blandt lokalsamfund i programmet Europa for borgerne og opfordrer til, at borgerne i højere grad deltager i venskabsbypartnerskaber til forbedring af disse foranstaltningers bottom up-tilgang. Udvalget bemærker navnlig de positive erfaringer med lokaludvikling styret af lokalsamfundet ([8]) med henblik på at sikre deltagelse og kapacitetsopbygning i lokalsamfund og hos aktører.

4.5. EØSU glæder sig over det fortsatte fokus på at øge forståelsen for Unionen, dens historie og kulturelle mangfoldighed. Udvalget mener, at målene set i lyset af den stigende ekstremisme og radikalisme udtrykkeligt bør omfatte aktiviteter vedrørende historiebevidsthed og kritisk refleksion over Europas historiske erindring.

4.6. EØSU beklager, at foranstaltninger vedrørende mediernes ytringsfrihed, mediepluralisme og behovet for at imødegå falske nyheder og målrettet misinformation er blevet fjernet fra den endelige udgave af programmet for rettigheder og værdier. I lyset af disse aktiviteters relevans for EU's værdier og fremme af et demokratisk og pluralistisk samfund foreslår udvalget at skabe synergier med programmet Et Kreativt Europa.

4.7. EØSU opfordrer til at udvide den finansielle støtte, som ydes under programmet for retlige anliggender, til alle programmets aktiviteter: oplysningskampagner, folkeoplysning og mobilisering, gensidig læring og udveksling, analyse- og overvågningsaktiviteter, uddannelse og kapacitetsopbygning.

4.8. EØSU gør status over Kommissionens gennemførelse af en forberedende foranstaltning foreslået af Europa-Parlamentet om udvikling af en EU-fond, som skal yde finansiel støtte til civilsamfundsorganisationer i forbindelse med retssager vedrørende krænkelse af demokratiet, retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, og opfordrer til, at disse aktiviteter indarbejdes i programmet for retlige anliggender.

4.9. Nationale kontaktpunkter har generelt vist sig at være effektive med hensyn til at støtte bottom up-tilgangen i programmet Europa for borgerne og samarbejde med og støtte potentielle støttemodtagere på stedet. EØSU glæder sig over udvidelsen af deres rolle til andre indsatsområder i programmet for rettigheder og værdier og understreger samtidig behovet for at sikre tilstrækkelig finansiering og udpege enheder, som er uafhængige af deres nationale regering, og som har indgående viden om civilsamfundssektoren, lokale aktører og deres behov. Udvalget opfordrer til, at der udvikles retningslinjer for deres uafhængige rolle og opgaver, herunder metoder til at styrke programmets synlighed, og uddannelse.

4.10. EØSU glæder sig over inddragelsen af civile dialogmøder som led i programmet Europa for borgerne og mener, at sådanne møder bør fastholdes og udvides til alle fondens indsatsområder med henblik på at fremme en grundig udveksling om værdier, rettigheder, demokrati og retsstatsprincippet baseret på traktatens artikel 11 om dialog med civilsamfundet. Sådanne møder bør være åbne for andre relevante aktører end støttemodtagere under programmet og omfatte drøftelser om programmets fremtidige prioriteter.

4.11. EØSU glæder sig over, at alle programmets aktiviteter finansieres gennem direkte og indirekte forvaltning, og at finansieringen vil omfatte en blanding af drifts- og aktivitetstilskud. EØSU understreger, at det er vigtigt, at der er adgang til små tilskud, for at sikre civilsamfundsorganisationers deltagelse og støtte på tværs af fondens forskellige aktiviteter og navnlig opretholdelse af en bottom up-tilgang, som rækker ud til nationale og lokale støttemodtagere.

4.12. EØSU mener endvidere, at programmet for rettigheder og værdier vil drage fordel af samme form for direkte forvaltning på de forskellige indsatsområder med henblik på at sikre øget konsekvens i gennemførelsen, og bemærker navnlig den positive evaluering af Forvaltningsorganet for Undervisning, Audiovisuelle Medier og Kultur, der er under Kommissionens tilsyn, med hensyn til at forvalte forskellige typer af tilskud, finansieringsordninger, brug af forenklede omkostninger og en lav fejlprocent.

4.13. EØSU opfordrer til, at der i programmerne indføres nye bestemmelser fra de seneste finansforordninger, da disse er særligt relevante for civilsamfundet, såsom brug af samfinansiering i naturalier og værdiansættelse af frivilliges arbejde som støtteberettigede udgifter. Det gentager endvidere behovet for at begrænse brugen af samfinansiering og gøre øget brug af forenklingsforanstaltninger såsom engangsbeløb, enhedstakster og enhedsomkostninger. Udvalget opfordrer Kommissionen til at inddrage civilsamfundsorganisationer i udviklingen og overvågningen af retningslinjer for gennemførelsen af disse regler. Derudover opfordrer EØSU de nationale regeringer til at indarbejde bestemmelser, der muliggør samfinansiering i naturalier, herunder frivilligt arbejde, i deres offentlige støtteprogrammer.

([8]) EUT C 129 af 11.4.2018, s. 36.

4.14. EØSU glæder sig over beslutningen om at forlænge varigheden af driftstilskud over flere år for alle fondens programmer og indsatsområder og understreger behovet for yderligere at sikre bæredygtighed og kontinuitet i aktiviteterne.

4.15. EØSU opfordrer til, at der udvikles nye værktøjer til at styrke civilsamfundets deltagelse på nationalt plan, navnlig på områder, hvor der mangler tilstrækkelig kapacitet, f.eks. gennem effektiv teknisk bistand, forberedende foranstaltninger ledet af mere erfarne partnere eller kaskadetilskud, hvilket f.eks. vil muliggøre forskellige tilskudsniveauer eller en ansøgningsproces i to trin.

4.16. EØSU glæder sig over inddragelsen af en indikator for civilsamfundsorganisationer, der skal give mulighed for støtte og kapacitetsopbyggende aktiviteter under programmet for rettigheder og værdier, og mener, at det samme bør gælde for programmet for retlige anliggender. Det opfordrer endvidere til specifikt at øremærke finansiering til civilsamfundsorganisationer, dvs. mindst 50 % på de forskellige indsatsområder.

4.17. EØSU anmoder Kommissionen om at samarbejde med udvalget om at tilrettelægge et årligt møde til fremme af koordineringen mellem offentlige og private donorer på fondens områder for at udforske synergier og lære af god praksis.

Bruxelles, den 18. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Asyl- og Migrationsfonden

(COM(2018) 471 final — 2018/0248 (COD))

og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om instrumentet for finansiel støtte til grænseforvaltning og visa som en del af Fonden for Integreret Grænseforvaltning

(COM(2018) 473 final — 2018/0249 (COD))

(2019/C 62/30)

Ordfører: **Giuseppe IULIANO**

Anmodning om udtalelse	Rådet, 25.7.2018
	Europa-Parlamentet, 2.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 77, stk. 2, artikel 78, stk. 2, artikel 79, stk. 2 og 4 og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	26.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	101/0/3
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner**

1.1. Migration er en historisk konstant i Den Europæiske Union, med en klar indvirkning på dennes fremtid og fremtiden for de samfund, den består af. Den fælles administration af migration i EU er en ufærdig proces, og i de senere år har denne situation udviklet sig til en institutionel krise, hvor manglen på en fælles europæisk stemme er blevet åbenbar. Den nuværende situation skyldes EU-medlemsstaternes manglende evne til at udvikle et fælles asylsystem og yde passende beskyttelse til de hundreder af tusinder af fordrevne personer og asylsøgere, der ankommer til vores grænser.

1.2. EØSU mener, at politikkerne for frihed, sikkerhed og retfærdighed bør baseres på beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder, som sikres af den europæiske konvention om menneskerettigheder og grundlæggende friheder og af EU's charter om grundlæggende rettigheder.

1.3. Det er nødvendigt at gennemføre dybtgående ændringer på områderne for migration, asyl og ydre grænser. Og det er af afgørende betydning at genoptage det arbejde, der er gjort af de forskellige europæiske institutioner med henblik på at revidere de nuværende instrumenter og tilbyde alternativer, der tjener til at udvikle en fælles, fuldstændig og sammenhængende migrations- og asylpolitik i overensstemmelse med principperne og forpligtelserne i traktaten og folkeretten.

1.4. For at kunne levere svar på borgernes bekymringer og undgå en stigende utilfredshed med det europæiske integrationsprojekt er det tvingende nødvendigt, at man gør fremskridt i retning af en helhedsorienteret migrations- og asylpolitik, som styrker integrationen og samarbejdet mellem medlemsstaterne og på en mere tydelig måde inkluderer de forskellige EU-institutioners holdninger. EØSU er bevidst om, at det, hvis der ikke tilbydes løsninger, og borgernes forventninger ikke tilfredsstilles på de nævnte områder, vil give anledning til skuffelse og en stigende mistro over for EU.

1.5. EØSU finder den voksende intolerance, racismen og fremmedhadet over for migranter og flygtninge i EU-landene bekymrende og mener desuden, at der i visse lande kan ske forringelser i beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder.

1.6. EØSU glæder sig over de nye fonde, der er af meget forskellig art, og som vil give det påbegyndte arbejde kontinuitet, og bifalder forøgelsen af den finansielle ramme. Udvalget minder om, at fondene er instrumenter, som bør bidrage til, at der gøres fremskridt i retning af en helhedsorienteret europæisk migrations- og asylpolitik. Fondene omfatter temaer så forskellige som migration, asyl og forvaltningen af de ydre grænser, men udvalget beklager manglen på henvisninger til, hvordan man lovligt får adgang til EU — for også at sikre, at systemet fungerer i den henseende.

1.7. Henvisningen til artikel 80 som retligt grundlag for forordningen er et klogt valg, idet der her udtrykkeligt er indeholdt bestemmelser om, at de fælles politikker vedrørende asyl og migration og de ydre grænser bygger på princippet om solidaritet og ligelig ansvarsfordeling mellem de medlemsstater, som anvender Schengenaftalens grænse- og visumbestemmelser ([1]). Det er nødvendigt at forstærke anvendelsen af solidaritetsprincippet, så ikke det blot opfattes som ren retorik.

1.8. Ligebehandling og politikkerne for bekæmpelsen af diskrimination er søjler i EU's politikker, herunder i politikkerne for integration af statsborgere fra tredjelande. Det er foruroligende, at udeladelsen af ordet »integration« fra overskriften kan opfattes, som om dette spørgsmål tages mindre alvorligt.

1.9. Der aftegner sig et behov for igen at tale for et større samarbejde mellem medlemsstaterne på asyl- og migrationsområdet, navnlig ved at støtte finansieringen af iværksættelsen af bedre asylpraksisser — også igennem etablering af informationsnetværk og videndeling om lovlig migration og integration af statsborgere fra tredjelande.

1.10. Udvalget glæder sig over den betydning, der tillægges fleksibiliteten i begge fonde, idet det medfører anerkendelse af nødvendigheden af bedre at imødekomme hver medlemsstats behov inden for rammerne af den fælles indsats. Ligeledes vurderes forenklingen af procedurerne positivt, hvilket tilsvarende gælder anerkendelsen af betydningen af evaluering.

1.11. EØSU glæder sig over, at grænseforvaltningen tjener til at øge den indre sikkerhed i Unionen under fuld overholdelse af de grundlæggende rettigheder, men beklager, at beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder i grænseområderne ikke også omtales specifikt.

1.12. Det er tvingende nødvendigt at minde medlemsstaterne om, at overvågningen af de ydre søgrænser ikke kun omfatter grænsesikkerhed og -kontrol, men også eftersøgnings- og redningsaktioner til søs. Det er relevant at huske på ECHR-dommen ([2]) fra 2012, som forbyder *refoulement* — ikke kun på en medlemsstats territorium, men også under den pågældende stats aktioner uden for eget område, herunder når det sker på åbent hav.

1.13. EØSU har i flere udtalelser ([3]) lagt op til, at EU anser Schengenområdets ydre grænser for fælles grænser, og at ansvaret for disse skal varetages på europæisk niveau.

2. **Baggrund**

2.1. Migration er en historisk konstant i Den Europæiske Union med en klar indvirkning på Unionens fremtid og fremtiden for de samfund, den består af. Den fælles administration af migration i EU er en ufærdig proces, og i de senere år har denne situation udviklet sig til en institutionel krise, hvor manglen på en fælles europæisk stemme er blevet åbenbar. Det er af afgørende betydning at genoptage det arbejde, der er udført af de forskellige europæiske institutioner med henblik på at revidere de nuværende instrumenter og tilbyde alternativer, der tjener til at udvikle en fælles, fuldstændig og sammenhængende migrations- og asylpolitik i overensstemmelse med folkerettens og traktaternes principper og forpligtelser.

2.2. Migrationen er en af de politiske prioriteter for Kommissionen, der ønsker at håndtere dette anliggende på en helhedsorienteret måde. Den europæiske dagsorden for migration, vedtaget i 2015, kombinerer straksforanstaltninger over for den humanitære krise ved Europas grænser med langsigtede foranstaltninger med henblik på en integreret og helhedsorienteret styring af migrationsstrømmene.

2.3. Krisen i Middelhavet har tydeligt demonstreret de umiddelbare behov og har også afsløret de strukturelle begrænsninger i EU's migrationspolitikker og -instrumenter. EU har brug for at finde en passende balance og sende et klart budskab til europæerne om, at migrationen kan styres bedre, når det sker kollektivt. Asyl- og Migrationsfonden (AMF) og instrumentet til finansiel støtte til grænseforvaltning og visa er elementer i denne proces.

([1]) Se SOC/582 om revision af visumkodeksen (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 142).
([2]) Case of Hirsi Jamaa and others v. Italy (Application no. 27765/09).
([3]) EUT C 303 af 19.8.2016, s. 109; EUT C 451 af 16.12.2014, s. 1; EUT C 458 af 19.12.2014, s. 7; EUT C 44 af 11.2.2011, s. 162.

2.4. I forbindelse med den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 har Kommissionen foreslået en væsentlig forøgelse af det generelle budget til forvaltning af migrationen og grænserne og at give et foreslået totalbeløb på 10 415 mio. EUR (i løbende priser) ([4]) til den nye AMF og 9 318 mio. EUR (i løbende priser) til den integrerede grænseforvaltningsfond.

2.5. AMF skal bidrage til en helhedsorienteret styring af migration, integration og tilbagesendelse samt det fælles europæiske asylsystem ved at yde støtte til medlemsstaterne på grundlag af solidaritet og ansvarsfordeling blandt dem.

2.6. Det finansielle støtteinstrument til grænse- og visumadministration som led i den integrerede grænseforvaltningsfond har til formål at hjælpe medlemsstaterne med bedre at nå frem til fælles foranstaltninger vedrørende passage af mennesker over de indre grænser samt vedrørende grænsekontrol og den fælles visumpolitik. En god administration ved de ydre grænser er en absolut betingelse for, at der kan skabes et rum uden indre grænser, hvor personer og varer kan cirkulere frit.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU bifalder, at artikel 80 i EUF-traktaten citeres som det retlige grundlag for begge instrumenter, da de fælles politikker vedrørende asyl og migration og de ydre grænser er underlagt princippet om solidaritet og ligelig ansvarsfordeling mellem medlemsstaterne.

3.2. Der bør, i forbindelse med gennemførelsen af begge fonde, udstedes klare og tydelige retningslinjer for forvaltnings- og kontrolsystemerne og for revisionskravene. Procedurerne bør forenkles, og de administrative byrder i forbindelse hermed bør mindskes. Desuden bør der, i forbindelse med de støttemidler, som overføres til medlemsstaterne, ske fremskridt med hensyn til foranstaltninger til sikring af større gennemsigtighed, bedre regnskabsaflæggelse og gennemførelse af målsætningerne.

3.3. Instrumenterne bør koordineres med andre eksisterende foranstaltninger, så dobbeltarbejde undgås, og bør forvaltes som et supplement til de forskellige EU-agenturer, som også arbejder på disse områder. Der bør arbejdes i overensstemmelse med de relevante EU-politikker såsom grænseforvaltning, intern sikkerhed, inklusion og integration af tredjelandsstatsborgere samt EU's udenrigspolitik.

3.4. Instrumenterne bør være fleksible, så de kan anvendes over for de skiftende udfordringer med hensyn til grænseforvaltning og visa. Derfor er det positivt, at resten af støttemidlerne, ud over de faste bidrag til hver af de deltagende medlemsstater, afsættes til specifikke tiltag, hvor EU's bidrag får en merværdi.

3.5. Instrumenterne bør være udtryk for solidaritet og ansvarsdeling mellem de medlemsstater, som fuldt ud anvender Schengenreglerne (eller som forbereder sig på fuld deltagelse) vedrørende de ydre grænser og visa, og de bør anvendes til gavn for Unionens fælles politik for forvaltning af de ydre grænser. For at sikre, at Schengen fungerer tilfredsstillende, skal de ydre grænser, der er fælles grænser, forvaltes på europæisk niveau.

3.6. Det er absolut nødvendigt, at termerne »illegal« og »papirløs« migrant harmoniseres i overensstemmelse med henstillingerne ([5]) fra Europarådet og fra Europa-Parlamentet ([6]).

3.7. EU har brug for en fælles migrationspolitik med instrumenter og kanaler, der letter den regulære og velordnede migration samt beskyttelsen af asylretten. EØSU beklager, at betragtningerne især fokuserer på illegale ankomster eller grænsekontrol og ikke nævner behovet for at gøre fremskridt og skabe fornyelse i et samlet europæisk migrationssystem. Der bør heller ikke ses bort fra reformen af Dublinsystemet.

([4]) For flere detaljer om disse tal, se ECO/460 — Den flerårige finansielle ramme for perioden efter 2020 (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 106).

([5]) Europarådets Parlamentariske Forsamling, afgørelse 1509 (2006).

([6]) Europa-Parlamentets beslutning af 14. januar 2009 om situationen for grundlæggende rettigheder i Den Europæiske Union 2004-2008 (2007/2145(INI)).

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. EØSU finder forslagene til de to finansielle instrumenter betimelige og anerkender det bidrag, som den tekniske og finansielle støtte fra EU, gennem fonden for Asyl, Migration og Integration ([7]) og andre, gav til medlemsstaterne i perioden 2015-2017 og dermed bidrog til at forbedre forvaltningen inden for asyl og migration og de ydre grænser.

4.2. Udvalget er positivt indstillet over for budgetstigningen for disse fonde, så længe den bidrager til en EU-politik på migrationsområdet, der er helhedsorienteret, fælles, sammenhængende og tilpasset folkerettens principper og samtidig anerkender behovene hos modtagelsesgrupperne og hos EU's borgere, og hvor der arbejdes tæt sammen med partnere i hele verden.

4.3. Ordet »integration« bør genindsættes i navnet på AMF, idet inklusion er en udfordring for medlemsstaterne.

4.4. Udvalget er positivt indstillet over for, at AMF anerkender den rolle, som de lokale og regionale myndigheder (også i den yderste periferi), de sociale aktører samt civilsamfundets organisationer har med hensyn til integrationen på kort og lang sigt (herunder på arbejdsmarkedet) af statsborgere fra tredjelande. Udvalget beklager, at der ikke tilbydes innovative veje til at forbedre adgangen for disse aktører til AMF, idet det minder om vigtigheden af at sikre og overholde nærhedsprincippet.

4.5. Det er positivt, at det ved anvendelsen af operationel støtte fra denne fond kan fastslås, at en medlemsstat ikke overholder de relevante EU-regler ved ikke at overholde de bindende forpligtelser i traktaterne, eller når der er en klar risiko for krænkelse af Unionens værdier med hensyn til asyl og tilbagesendelse. Det vil være hensigtsmæssigt med mere detaljerede oplysninger om, hvilke konsekvenser førnævnte forsømmelse har for de operationelle aspekter af AMF. EØSU minder om, at udvalget bakker op om, at Kommissionen i nødsituationer kan gribe ind i form af en gennemsigtig proces, hvor de europæiske lovgivere (Parlamentet og Rådet) ([8]) omgående underrettes. Ligeledes er det relevant, at der straks kan indledes overtrædelsesprocedurer i tilfælde af medlemsstaternes manglende overholdelse på disse områder.

4.6. I samarbejdet med tredjelande om en passende forvaltning af strømmene af asylansøgere er der brug for incitamenter af økonomisk art, men også teknisk samarbejde og styrkelse af institutionerne. EU's Nødtrustfond for Afrika er et nødvendigt instrument, men ikke det eneste: den skal tilføres en passende budgetramme, men samtidig skal der søges etableret et konkret partnerskab til deling af ansvaret og de målsætninger, som er rammen om en bæredygtig udvikling mellem EU-landene og de afrikanske lande. Der bør gøres en indsats for at forbedre koordineringen af tiltagene inden for migration og asyl med indsatsen for at styrke institutionerne og støtten til de demokratiske processer under generaldirektoratet for internationalt samarbejde og udvikling, idet man hele tiden skal undgå dobbeltarbejde og manglende sammenhæng.

4.7. Det er nødvendigt at iværksætte en meget nøje overvågning af forpligtelsen til at samarbejde og oprette mekanismer for koordinering med de myndigheder, som forvalter ESF+ og EFRU i hver enkelt medlemsstat, med henblik på at fremme koordineringen og integrationen og at undersøge, hvordan midlerne kan anvendes, når de også er underlagt forvaltninger på lokalt og regionalt plan.

4.8. Det er nødvendigt, at AMF giver større merværdi til styrkelsen af det fælles europæiske asylsystem, til medlemsstaternes kapacitet til at hjælpe mennesker med behov for international beskyttelse, til fremme af brugen af de lovlige kanaler til at få adgang til Unionens område og til støtte for integrationen af statsborgere fra tredjelande med lovligt ophold.

4.9. Med hensyn til integrationen tager fordelingsnøglen kun hensyn til de antal, der hvert år ankommer, og de samlede procentsatser for befolkning af udenlandsk herkomst, uden at der anvendes nogen form for kvalitative indikatorer, som også kunne tjene til en bedre udpegelse af medlemsstaternes konkrete behov. I denne henseende er det nødvendigt at fastlægge målene mere præcist og definere nogle indikatorer ([9]), som kan gøre det muligt kontinuerligt at evaluere AMF-bidragenes succes på disse områder.

([7]) I april 2014 vedtoges forordning (EU) nr. 516/2014, som indeholder bestemmelser om et specifikt EU-finansieringsprogram for asyl og migration for perioden 2014-2020 med det formål gennem finansiel støtte at bidrage til en effektiv forvaltning af migrationsstrømmene og gennemførelse og udvikling af et fælles fokus for EU med hensyn til asyl og migration. AMIF havde fire målsætninger: 1) at styrke og udvikle oprettelsen af det fælles europæiske asylsystem; 2) at støtte den lovlige migration i medlemsstaterne iht. disses økonomiske og sociale behov og fremme effektiv integration af tredjelandes statsborgere; 3) at forbedre retfærdige og effektive strategier for tilbagesendelse med henblik på at stoppe den ulovlige immigration; og 4) øge solidariteten og ansvarsfordelingen mellem medlemsstaterne, idet der er særlig opmærksomhed på dem, der er mest påvirket af migrations- og asylstrømmene.

([8]) EUT C 303 af 19.8.2016, s. 109.

([9]) OECD/EU (2015) »Indicators of Immigrant Integration 2015« (2015-indikatorer for integration af immigranter) eller »Zaragoza«-indikatorerne.

4.10. Det synes absolut nødvendigt at sikre en evaluering — både midtvejs og retrospektivt — af AMF og etablere fleksible mekanismer, der kan gøre det muligt at justere de evaluerede foranstaltninger. Det er nødvendigt at kombinere konsekvensanalysen med vurderingen af resultaterne, især i forbindelse med de foranstaltninger, som kan udvikles på forskellige niveauer i de enkelte medlemsstaters forvaltninger.

4.11. Reduktionen af incitamenterne til illegal migration gennem en politik med tilbagesendelse og tilbagetagelse er ikke åbenbar. Der er absolut brug for en tilbagesendelses- og tilbagetagelsespolitik, som er effektiv og sikrer menneskerettighederne for de berørte personer, og det understreges, at evalueringen af disse politikker og deres reelle indflydelse på nedgangen i den illegale tilstrømning skal forbedres.

4.12. Det er ligeledes vigtigt at fremhæve behovet for at bekæmpe irregulær beskæftigelse, især for migranter uden lovligt ophold eller i tilfælde af misbrug og udnyttelse af arbejdskraft. Udvalget påskønner i høj grad, at AMF kan bidrage til finansiering af foranstaltninger, der skal modvirke incitamenterne til den illegale immigration, herunder irregulær beskæftigelse, hvilket kan stimulere ulovlig tilstrømning, forårsage illoyal konkurrence mellem virksomheder og give anledning til krænkelse af rettigheder ([10]).

4.13. Udvalget bifalder tildelingen af midler til EU-rammen for genbosætning (og indrejse af humanitære årsager). Det forventes, at det særlige EU-program for genbosætning ved medlemsstaternes indsats fører denne forpligtelse ud i livet. EØSU har allerede udtrykt sin støtte til et særligt EU-program for genbosætning, som ved medlemsstaternes indsats fører denne forpligtelse ud i livet ved hjælp af finansielle incitamenter til de mest engagerede medlemsstater.

4.14. Med instrumentet til finansiel støtte til grænseforvaltning og visa udtrykkes på ny en vilje til at bidrage til at stå vagt om EU's indre sikkerhed under fuld overholdelse af de grundlæggende rettigheder, men udvalget beklager, at beskyttelsen af disse rettigheder i grænseområderne eller i forbindelse med personer, der ikke er statsborgere i EU, ikke specifikt er omtalt.

4.15. EØSU bifalder, at instrumentet gør det muligt for medlemsstaterne at gennemføre projekter med et tredjeland eller på et tredjelands territorium, altid med en forudgående høring af Kommissionen. Udvalget mener, at der bør gives flere oplysninger om kravene til denne høring (eller kommunikationen af oplysningerne) og fastlægges klare kriterier, der også omfatter menneskerettighedssituationen i bestemmelseslandet. Dette forekommer nødvendigt, idet foranstaltninger med tredjelande kan omfatte tiltag som f.eks. overvågning, detektering, identifikation, efterspring, forhindring og opbringelse i forbindelse med illegal grænsepassage.

4.16. Udvalget beklager, at kampen mod den illegale migration i forordningen gentagne gange placeres på samme niveau som kampen mod grænseoverskridende kriminalitet, uden at der skelnes mellem de uærlige formål med sidstnævnte i sammenligning med førstnævnte.

4.17. Hvad angår grænseforvaltningen er det skuffende, at sikkerhed grundlæggende stadig opfattes som et »militært« anliggende, når det af den globale strategi for Den Europæiske Unions udenrigs- og sikkerhedspolitik fremgår, at EU skal fremme menneskers sikkerhed igennem et integreret, helhedsorienteret fokus. Dette forudsætter foranstaltninger til bl.a. reduktion af fattigdom og ulighed, fremme af god forvaltning og menneskerettigheder, udviklingshjælp og løsning af de dybereliggende årsager til konflikterne og usikkerheden.

4.18. Udvalget bifalder, at instrumentets formål også skal være at bidrage til beskyttelse og redning af migranternes liv, og at medlemsstaterne mindes om, at overvågningen af de ydre søgrænser ikke alene omfatter grænsesikkerhed og -kontrol, men også foranstaltninger i form af eftersøgning og redning til søs.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([10]) Se de godkendte udtalelser EUT C 204 af 9.8.2008, s. 70 og EUT C 75 af 10.3.2017, s. 81.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Fonden for Intern Sikkerhed

(COM(2018) 472 final — 2018/0250 (COD))

(2019/C 62/31)

Ordfører: **José Antonio MORENO DÍAZ**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 2.7.2018
	Rådet, 25.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 82, stk. 1, artikel 84, artikel 87, stk. 2, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	26.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	18.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	141/3/4
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU anerkender behovet for at tilvejebringe flere midler til operationelle og forebyggende foranstaltninger og programmer inden for sikkerhed samt for at oprette en fleksibel og gennemsigtig fond, hvor tildelingen af midler sker i henhold til klart definerede og forudsigelige operationelle kriterier og mål med henblik på at styrke disse.

1.2. Fonden for Sikkerhed bør udformes således, at den styrker den forebyggende politik. Det er i den forbindelse afgørende at etablere et aktivt samarbejde med civilsamfundet, navnlig hvad angår behandlingen af og den praktiske bistand til ofrene, tilsyn med sikkerhedsaktørerne og forebyggelse af radikalisering.

1.3. Midlerne fra fonden skal, uanset om de tildeles EU-medlemsstater eller tredjelande, være betinget af, at de offentlige instanser garanterer, at menneskerettighederne respekteres fuldt ud.

1.4. EØSU bør tages i betragtning som observatør i forbindelse med oprettelsen og udviklingen af denne fond, således at det organiserede civilsamfunds holdninger bliver hørt på EU-plan.

1.5. EØSU gør opmærksom på behovet for at imødegå den risiko, som den voldelige radikalisering af højreekstremistiske grupper udgør.

1.6. EØSU peger på behovet for at bekæmpe mekanismerne til finansiering af og kapitaloverførsler til organiserede kriminelle grupper.

1.7. EØSU mener ikke, at rent opfølgende foranstaltninger er tilstrækkelige, og anbefaler en styrkelse af forebyggende foranstaltninger. I den forbindelse bør der tages fat på de grundlæggende årsager til, at mennesker radikaliseres og kommer til at udgøre en fare for andre, og der må gribes ind over for voldelige gruppers finansieringsmekanismer.

1.8. Menneskerettighederne skal, i overensstemmelse med EU's grundlæggende filosofi, være en integreret del af og en forudsætning for ethvert tiltag, hvilket bør indebære, at midler fra fonden ikke kan tildeles dem, der ikke kan godtgøre, at de overholder minimumsstandarderne. Dette fremgår også af Kommissionens nylige forslag ([1]) om finansielle foranstaltninger til sikring af retsstatsprincippet i medlemsstaterne og af EØSU's nedsættelse af Gruppen om Grundlæggende Rettigheder og Retsstatsprincippet.

([1]) COM(2018) 324 final.

2. **Kommissionens forslag**

2.1. I nærværende dokument gøres der brug af metodologien i artikel 2 i Kommissionens forslag for så vidt angår definitionerne af de forskellige begreber, der indgår i forslaget.

2.2. EØSU er enig i overvejelserne i forslaget ud fra den betragtning, at der er sket en intensivering og diversificering af sikkerhedstruslerne i Europa i form af terrorangreb og nye former for organiseret kriminalitet og cyberkriminalitet.

2.3. Sikkerhed er pr. definition grænseoverskridende, og derfor er det nødvendigt med en stærk og koordineret indsats fra EU's side. Det drejer sig ikke kun om den indre sikkerhed. EU står overfor komplekse eksterne trusler, som ingen medlemsstat kan klare selv.

2.4. Sikkerhedsspørgsmålet vil fortsat være af afgørende betydning for EU de kommende år, og Europas borgere forventer, at EU og deres nationale regeringer skaber sikkerhed i en usikker verden under hastig forandring. Det er derfor ønskeligt, at der gennemføres foranstaltninger inden for uddannelse og undervisning om forebyggelse af voldelig adfærd, herunder lærebøger og undervisningsmaterialer, der fremhæver respekten for de grundlæggende rettigheder, pluralisme og mangfoldighed.

2.5. De udfordringer, som EU står overfor, navnlig som følge af international terrorisme, kan ikke klares af medlemsstaterne hver for sig og uden EU's finansielle og tekniske støtte. I en tid, hvor såvel den indre som den udefra kommende terrorisme, som er motiveret af religiøs fanatisme eller politisk yderliggående (især højreekstremistiske) holdninger, samt andre farer i form af narkohandel, menneskehandel og andre alvorlige forbrydelser ikke kender grænser, har medlemsstaterne fortsat et ansvar over for deres borgere og for at sørge for den offentlige sikkerhed under fuld overholdelse af de grundlæggende rettigheder, der er indskrevet i EU's og internationale traktater.

2.6. EU kan og bør støtte denne indsats, og i den forbindelse er der i traktaterne fastsat bestemmelser om at sikre et højt sikkerhedsniveau, især ved hjælp af forebyggende foranstaltninger samt koordinering og samarbejde mellem de retshåndhævende og retlige myndigheder og andre kompetente myndigheder, herunder decentrale agenturer.

2.7. Den Europæiske Unions Agentur for Retshåndhævelsessamarbejde (Europol), Den Europæiske Unions Agentur for Uddannelse inden for Retshåndhævelse (Cepol) og Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug (EMCDDA) spiller en vigtig operationel og koordinerings- og støttemæssig rolle i gennemførelsen af EU's prioriteter, målsætninger og aktiviteter på sikkerhedsområdet.

2.8. Fonden for Intern Sikkerhed er oprettet for at fremme samarbejdet på tværs af grænserne og informationsudvekslingen mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder og andre relevante myndigheder. Dette samarbejde sker navnlig ved at sikre interoperabilitet mellem EU's forskellige sikkerhedsinformationssystemer for derved at gøre grænseforvaltningen og migrationsstyringen mere effektiv og ved at lette fælles operationelle opgaver samt tilvejebringe støtte til uddannelse, til at etablere vigtige sikkerhedsrelevante faciliteter, til indsamling og behandling af passagerlisteoplysninger i overensstemmelse med EU-retten og til at købe det nødvendige tekniske udstyr.

2.9. Fonden har til formål at øge det operationelle samarbejde på tværs af grænserne i forbindelse med forebyggelse, afsløring og efterforskning af grænseoverskridende kriminalitet og at støtte indsatsen for at styrke kapaciteten til at forhindre sådanne forbrydelser, herunder terrorisme, navnlig gennem et øget samarbejde mellem offentlige myndigheder, civilsamfundet og private partnere fra forskellige medlemsstater.

2.10. Civilsamfundets deltagelse i håndteringen af sikkerhedsproblemer har været et yderst nyttigt og nødvendigt instrument til at højne standarderne for så vidt angår respekten for de grundlæggende rettigheder, overvågningen af, at der ikke finder nogen former for magtmisbrug sted fra myndighedernes side, og rapporteringen om visse former for uønskede holdninger, som udgør en konstant fristelse. I vores demokratiske kontekst må vi ikke lade os rive med af ønsket om for enhver pris at søge effektive og udelukkende sikkerhedsbaserede løsninger. Fonden skal derfor stille midler til rådighed til programmer, der styrker denne overvågning, og til at øge støtten til juridiske strukturer, der kan sikre uafhængig kontrol af de retshåndhævende myndigheders handlinger. Det samme gælder den vigtige opgave, der går ud på at forebygge radikalisering, tilbyde uddannelse og bevidstgøre befolkningen.

2.11. De ikkestatslige organisationer og det øvrige civilsamfund bidrager allerede både kvantitativt og kvalitativt til sikkerheden gennem følgende tiltag:

— forebyggelse af og retsforfølgelse som følge af urimelige handlinger eller handlinger, der ikke respekterer menneskerettighederne, begået af medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder

— forebyggelse af alle former for ideologisk radikalisering og retsforfølgelse i denne forbindelse

— oplysning til borgerne om ofrene, integration af ofrene i samfundet og ydelse af den nødvendige støtte

— gennemførelse af organisatoriske tiltag og sætte ofrene og de personer, der yder en indsats i solidaritet med ofrene, samt alle, der er bekymrede over sikkerhedsspørgsmål, i stand til at spille en rolle og yde en indsats

— gennemførelse af foranstaltninger på uddannelsesområdet, især rettet mod de yngste, med det vigtige mål for øje både at bevidstgøre om og forebygge radikalisering

— en lang række andre foranstaltninger, der indirekte fremmer sikkerheden både internt i landet og ved grænserne, herunder ovennævnte tilsyn med sikkerhedsstyrkerne, uddannelse og bevidstgørelse samt beskyttelse af og praktisk hjælp til ofrene

— i denne forbindelse bør civilsamfundet kunne foretage en løbende overvågning af fondens anvendelse.

2.12. Hele denne række af foranstaltninger bør modtage støtte direkte fra myndighederne i EU, og da foranstaltningerne fremmer sikkerheden, bør en del af ovennævnte budgetmidler endvidere afsættes hertil.

2.13. Både EU og medlemsstaterne bør være opmærksomme på, at visse civilsamfundsorganisationer direkte eller indirekte kunne fremme ytringer og/eller adfærd, som strider imod EU-værdier og -rettigheder.

2.14. Den vigtigste udfordring, der forsøges løftet med forslaget, er behovet for større fleksibilitet i forvaltningen af den fremtidige fond i forhold til den nuværende programmeringsperiode. Der er også behov for redskaber, der kan sikre, at EU-finansieringen kanaliseres over mod prioriteter og foranstaltninger med en væsentlig merværdi for EU. Da der er behov for nye mekanismer for fordeling af midler mellem delt, direkte og indirekte forvaltning for at håndtere de nye udfordringer og prioriteter, bør disse også muliggøre inddragelse af ovennævnte aktive medlemmer af civilsamfundet med opfyldelse af de opstillede mål for øje. **I den forbindelse foreslår vi, at EØSU tages i betragtning som observatør i oprettelsen og udviklingen af denne fond med henblik på, at det organiserede civilsamfunds holdninger kan blive hørt inden for EU.**

2.15. Set i lyset af størrelsen af og finansieringsrammen for fonden (2,5 mia. EUR) bør kriterierne for fordelingen af dette beløb klarlægges. Det er rimeligt at opretholde den nødvendige fleksibilitet, men samtidig vigtigt klart at angive de budgetposter, hvorunder midlerne fordeles.

2.16. For at undgå unødvendige administrative hindringer for adgang til fonden bør enkelhed være et vigtigt princip, og fordelingen af midlerne bør baseres på gensidig tillid. Klarhed og forudsigelighed på dette område vil sikre, at de ansvarlige i de forskellige medlemsstater vil kunne iværksætte taskforce-foranstaltninger eller foranstaltninger til hurtig indgriben med garanti for, at dette vil blive dækket eller støttet af midlerne fra fonden.

2.17. EØSU hilser forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af en fond for intern sikkerhed på grundlag af artikel 3, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Union velkommen og anser det for hensigtsmæssigt at oprette en sådan fond. Udvalget mener også, at forslaget er begrundet i henhold til målsætningerne i artikel 67 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde under overholdelse af principperne om solidaritet og lige ansvarsfordeling som anført i EUF-traktatens artikel 80, nærhedsprincippet — da der er tale om en enekompetence — og proportionalitetsprincippet.

2.18. Under alle omstændigheder er hensigten med oprettelsen af en fond for intern sikkerhed at tilvejebringe et instrument, der kan supplere det arbejde, som udføres af de øvrige agenturer og fonde i EU samt andre organer på nationalt plan, idet den grundlæggende målsætning er at bidrage til et øget sikkerhedsniveau i EU, navnlig ved at bekæmpe terror og radikalisering, grov og organiseret kriminalitet og cyberkriminalitet og ved at hjælpe og beskytte ofrene for forbrydelser. Med dette for øje er der opstillet specifikke mål, herunder udveksling af information, intensivering af fælles grænseoverskridende operationer og styrkelse af kapaciteten i forbindelse med forebyggende foranstaltninger, hvilket altid foregår i samarbejde mellem de forskellige offentlige myndigheder, civilsamfundet og de private aktører i medlemsstaterne ([2]). I den forbindelse er det også vigtigt at bekæmpe de kriminelle organisationers finansieringsmekanismer og kapitalstrømme, og fonden bør tage dette område med i sine overvejelser.

([2]) Artikel 3, stk. 1 og 2, i forslaget.

2.19. Endelig bør det nævnes, at EØSU har deltaget som observatør i ekspertgruppen på højt plan om radikalisering, der blev nedsat af Kommissionen i 2017 ([3]).

3. **Anbefalinger**

3.1. Fonden bør kigge på de dybereliggende årsager til, at nogle personer bliver medlem af og organiserer sig i grupper, der udgør en fare for deres medborgere. I den sammenhæng bør der gennemføres indgående undersøgelser og grundig forskning, som skal bidrage til at forhindre, at bestemte situationer opstår.

3.2. Oprettelsen af fonden bygger videre på investeringer og resultater, der er opnået gennem f.eks. »programmet om sikkerhed og beskyttelse af frihedsrettigheder«, instrumentet for politisamarbejde og det narkopolitiske område af »programmet for retlige anliggender«. Under alle omstændigheder bør man uddybe den påstand, at »faciliteten vil gøre det muligt at klare nye prioriteter eller træffe hasteforanstaltninger og gennemføre dem ved brug af den gennemførelsesmetode, der er bedst egnet til det politiske mål« ([4]). Innovation er en prioritet, især når de grupper, vi bekæmper, selv er særdeles innovative.

3.3. Kriterierne for fordeling af midler fra fonden bør udelukkende være operationelle, dvs. at man finansierer foranstaltninger og programmer uden at anvende kriterier som befolkningens eller landets størrelse. Der bør endvidere være fokus på fuld gennemsigtighed i forhold til fondens midler og økonomi. Disse forhold skal være åbne for medierne og civilsamfundet, så der kan føres tilsyn med overholdelsen af kriterierne for at få adgang til midlerne.

3.4. Det er ligeledes vigtigt, at oprettelsen af fonden omfatter bestemmelser om en fremtidig evaluering af dens gennemsigtighed og effektivitet i form af en undersøgelse af den generelle situation, som regelmæssigt ajourføres, så der kan holdes øje med udviklingen.

3.5. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vil gerne fremhæve nogle af disse nye prioriteter, der ikke afspejles i dokumentet, men som kræver særlig opmærksomhed, da de kan komme til at udgøre et vigtigt aspekt især af målet om forebyggelse af radikalisering, hvor der endda kan være tale om en vis medvirken fra nogle myndigheders side.

3.6. Hermed mener vi de såkaldte højreekstremistiske, ultrahøjredrejede, nynazistiske og antisemitiske bevægelser samt bevægelser, der går ind for hvidt overherredømme, eller andre former for forherligelse af diskrimination på grundlag af religion, etnicitet, oprindelse, seksuel orientering mv. Disse bevægelser udgør en trussel mod vores sikkerhed og mod selve retsstaten, og de er en trussel mod EU, navnlig hvis bevægelserne på trods af deres ultranationalistiske synspunkter begynder at udbrede sig internationalt og koordinere deres aktiviteter med andre medlemmer med samme synspunkter i andre lande ([5]).

3.7. For at beskytte og hjælpe ofrene for menneskehandel kræves der et effektivt samarbejde om retsforfølgelsen af de ansvarlige for denne handel. Det grundlæggende formål med EU's og fondens arbejde er imidlertid at beskytte ofrene, og denne beskyttelse må ikke afhænge af effektiviteten af samarbejdet om at retsforfølge de skyldige.

3.8. Den nødvendige tildeling af midler gennem den oprettede fond, både i form af direkte støtte til ofrene og i form af støtte til de institutioner, der hjælper med at beskytte og integrere ofrene, vil dog uden tvivl naturligt føre til et bedre samarbejde og vil, i hvert fald på mellemlang sigt, være til gavn, når det gælder forebyggelse af menneskehandel og retsforfølgelse i den forbindelse.

3.9. Forebyggelse af radikalisering er et vigtigt område, som ikke kun skal dække radikalisering i én retning, med tanke på de seneste års alvorlige angreb fra ekstremistiske islamiske grupper, men også rette opmærksomheden mod politisk og ideologisk ekstremisme, hvis oprindelse og udbredelse er en helt anden med helt andre potentielle ofre.

3.10. Et andet af forslagets områder, som EØSU er kritisk over for, er ex post-evalueringer, høringer af interesserede parter og konsekvensanalyser. For så vidt angår effektiviteten i forhold til målene for de gennemførte instrumenter, omkostningerne herved, logikken bag dem, deres relevans, samhørighed og komplementaritet er vurderingen af dette område selvfølgelig positiv. Analysen mangler dog en vurdering af, om disse instrumenter ud over at have bidraget til en

([3]) Endelig rapport fra Kommissionens ekspertgruppe på højt plan om radikalisering (HLCEG-R) (High-Level Commission Expert Group on Radicalisation (HLCEG-R)).
([4]) Side 3 i begrundelsen til forslaget.
([5]) Endelig rapport fra Kommissionens ekspertgruppe på højt plan om radikalisering (HLCEG-R); Anbefalinger på politiske områder. Ideologi og polarisering; ekspertgruppen anerkender, at der også skal være fokus på stigningen i højreekstremistiske tendenser og den mere generelle tendens til polarisering i samfundet.

forbedring med hensyn til samarbejde, udveksling af information og god praksis samt øget tillid mellem myndighederne, også har bidraget til andre aspekter vedrørende de grundlæggende rettigheder. Dette område behandles kun kort i et meget lille afsnit — en overflødig forpligtelse i slutningen af artikel 3.

3.11. I lyset af det historiske spændingsforhold mellem sikkerhed og grundlæggende rettigheder er der uden tvivl behov for et instrument som det foreslåede til at skabe øget sikkerhed. Et sådant instrument bør omfatte specifikke mål om øget respekt for de grundlæggende rettigheder i forbindelse med sikkerhedsmæssige tiltag. Forbedringen af sikkerheden må aldrig ske på bekostning af de grundlæggende rettigheder.

3.12. Hvis et bestemt land, uanset om det er medlem af EU, ikke godtgør rimeligheden af de retshåndhævende myndigheders handlinger, ikke overholder sin pligt med hensyn til uddannelse eller kravet om kontrol af landets handlinger på dette område, bør det ikke modtage finansiering fra fonden og bør formenes adgang til den. Overholdelsen af visse minimumsstandarder for overholdelse af menneskerettighederne bør være en afgørende forudsætning for at kunne modtage støtte fra de øvrige medlemsstater, det være sig gennem denne sikkerhedsfond eller andre solidaritetsforanstaltninger.

3.13. I forbindelse med afsnittet vedrørende sammenhæng med EU's politik på andre områder gør vi opmærksom på nødvendigheden af at skabe synergi og sammenhæng med Asyl-, Migration- og Integrationsfonden og Fonden for Integreret Grænseforvaltning samt Det Europæiske Agentur for Grænse- og Kystbevogtning. Netop på dette område sættes der spørgsmålstegn ved, om disse fonde og dette agentur ikke giver sikkerhedsaspektet for høj prioritet i forhold til andre aspekter, som henhører under alle kompetente europæiske myndigheders og instansers ansvarsområder. Dette har direkte forbindelse med ovennævnte opfordring til øgede garantier for overholdelse af de grundlæggende rettigheder.

3.14. Fonden er og skal være åben for støtte til samarbejde med tredjelande. Tildeling af midlerne kan dog ikke ske direkte til myndighederne i disse lande, men skal gå til projekter og programmer, der gennemføres i fællesskab mellem myndighederne i medlemsstaterne og tredjelandene. Det skal være en absolut betingelse for samarbejdet, at der føres kontrol med den finansiering, der sker gennem midler fra fonden, for så vidt angår menneskerettighederne i de lande, der nyder godt af samarbejdet, og frem for alt, at de samarbejdspartnere, der kan modtage støtte, har offentlig status, dvs. er statsejede eller -styrede. Det bør for enhver pris undgås, at de beløb, der kommer fra fonden, i sidste ende kommer til at finansiere ukontrollerede grupper eller celler, der kan ende med at udgøre en sikkerhedsrisiko i deres eget land eller for hele EU.

3.15. Den internationale sørets instrumenter samt Genèvekonventionen om flygtninges retsstilling og den øvrige lovgivning om beskyttelse af personer, der står i den svære situation at skulle krydse grænser på ukonventionel vis, forpligter EU og alle EU's medlemmer til at inkludere redning til søs som en af de primære indsatsområder i deres grænsesikkerhedspolitikker samt til at sikre den nødvendige modtagelse i de nærmeste havne af personer, der reddes til søs, og af blinde passagerer, der når i havn, overholdelse af deres grundlæggende rettigheder og anvendelse af de rette procedurer for hjemsendelse eller tilbagesendelse og samtidig garantere, at deres rettigheder overholdes, navnlig retten til at opnå status som flygtning. Fonden bør også være rettet mod disse mål, både gennem finansiering af de pågældende landes behov samt i form af støtte til civilsamfundet som omtalt tidligere.

Bruxelles, Den 18. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af »Erasmus«: EU-programmet for uddannelse, ungdom og idræt og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1288/2013

(COM(2018) 367 final — 2018/0191 (COD))

(2019/C 62/32)

Ordfører: **Tatjana BABRAUSKIENĖ**

Medordfører: **Imse SPRAGG NILSSON**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 14.6.2018
	Rådet, 21.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 165, stk. 4, artikel 166, stk. 4, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	26.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	186/3/1
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

1.1. glæder sig over det næste Erasmusprograms målsætning om at give borgerne den viden og de færdigheder og kompetencer, de har brug for til at møde sociale og økonomiske udfordringer, og om primært at fokusere på unge **europæiske borgere**;

1.2. forventer, at det kommende Erasmusprogram vil se **uddannelse i et holistisk perspektiv**, hvor centrale kompetencer ([1]) og grundlæggende færdigheder sammen med løbende opkvalificering spiller en afgørende rolle inden for livslang læring, med særlig fokus på validering og anerkendelse;

1.3. foreslår, at navnet forbliver uændret, og at **navnet** »**Erasmus+**« bevares, da sidstnævnte er et symbol på, at alle programmer er samlet under én paraply;

1.4. glæder sig over forslaget om at fordoble programmets budget, men opfordrer til, at det **tredobles**, hvilket ville være et tegn på et endnu større engagement i borgernes uddannelsesmæssige, faglige og personlige udvikling på uddannelses-, ungdoms- og idrætsområdet, således at der kan sikres reel inkludering og adgang for alle;

1.5. mener, at det øgede budget bør kombineres med mere **fleksibilitet og ansvarlighed på nationalt plan**;

1.6. understreger, at det tidligere var aktionerne under ungdomskapitlet, der havde størst succes med at nå ud til personer med færre muligheder, og at dette bør afspejles i tildelingen af midler;

([1]) Rådets henstilling af 22. maj 2018 om nøglekompetencer for livslang læring. Nøglekompetencer defineres som: læse- og skrivekompetence og sprog; matematisk naturvidenskab og ingeniørvirksomhed; digital kompetence; personlig, social og læringskompetence; medborgerskabskompetence; entreprenørskabskompetence; og kulturel bevidsthed og udtryksevne. Dette omfatter tillige et omfattende sæt af værdier, færdigheder og attituder med henblik på passende deltagelse i demokratiske samfund.

1.7. anmoder om, at **DiscoverEU** kommer til at indeholde en kraftig læringskomponent, hvis det skal være en del af programmet;

1.8. understreger, at fysiske ophold ikke bør overskygges af **virtuelle redskaber** eller erstattes af disse, men fortsat skal være et supplement til sådanne redskaber;

1.9. er enig i det øgede antal målsætninger om **voksenuddannelse og erhvervsrettet videreuddannelse** og foreslår, at det udvidede anvendelsesområde bliver afspejlet ved tildelingen af midler;

1.10. anmoder om, at der sættes større fokus på **samarbejde på tværs af sektorer** (KA2) i tilgangen til livslang læring med et budget, der er tilstrækkeligt stort til, at der kan gennemføres omfattende politiske projekter;

1.11. glæder sig over **det øgede budget til personale**, navnlig til mobilitetsaktiviteter for lærere og undervisere, for at støtte deres grunduddannelse og fortsatte faglige udvikling;

1.12. glæder sig over forslagets gode intentioner med hensyn til at **yde mindre tilskud** for at støtte dem, der ikke har erfaring med programmet;

1.13. anbefaler, at man i det nye programs ungdomskapitel prioriterer **aktiviteter og organisationer »ledet af frivillige«** frem for at anvende udtrykkene »store« og »små«. Desuden bør **tilskud til store ungdomsarrangementer** overvejes;

1.14. glæder sig endvidere over, at forslaget fremhæver betydningen af et **uafhængigt revisionsorgan** til vurdering af de nationale agenturers resultater;

1.15. er af den opfattelse, at **studie- og erhvervsvejledere** på uddannelsesinstitutioner og i arbejdsformidlinger og andre organisationer bør oplyse om og anbefale det kommende program for at nå ud til en bredere målgruppe;

1.16. mener, at forslaget bør opfordre til **udbredelse af projektresultater på EU-plan** og videreførelse af projekter, der har opnået fremragende resultater;

1.17. understreger det absolutte behov for, at **det stående udvalg, der forvalter programmet**, giver alle relevante europæiske interessenter og arbejdsmarkedsparter en fast plads i sin struktur;

1.18. glæder sig over aktiviteterne med henblik på unges samfundsdeltagelse. Det er et format, der blev opfattet som yderst succesfuldt under initiativet aktive unge (dengang betegnet ungdomsinitiativerne), som giver **uorganiserede unge mulighed for at deltage** i programmet.

2. **Indledning**

2.1. I forlængelse af EU's økonomiske program til støtte for uddannelse, ungdom og idræt via det nuværende Erasmus+ (2014-2020) offentliggjorde Kommissionen næste generation af programmet under navnet »Erasmus« som led i den flerårige finansielle ramme for 2021-2027.

2.2. Det hidtidige Erasmus+-program har i vid udstrækning bidraget til at støtte uddannelse på europæisk, nationalt, regionalt og lokalt plan, fremme følelsen af at være en del af EU (den »europæiske identitet« i al sin mangfoldighed) og fremme gensidig forståelse, demokratisk medborgerskab, europæisk integration og social retfærdighed, integration på arbejdsmarkedet og dermed økonomisk vækst.

2.3. Hensigten er, at næste generation af programmet — med et dobbelt så stort budget — skal styrkes og udvides ved at nå ud til et større antal målgrupper, være mere inklusivt, støtte mindre projekter og inddrage organisationer, som ikke har erfaring med programmet. Programmet vil fortsat omfatte skoler, erhvervsuddannelse, videregående uddannelse og voksenuddannelse, herunder ikkeformel og uformel læring og frivillige aktiviteter og ungdom og idræt, men på en mere strømlinet måde, som bygger på midtvejsevalueringen og høringer af interesserede parter.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU påpeger, at alle skal have adgang til uddannelse og læringsmobilitet af høj kvalitet. Det nye Erasmusprograms løfter med hensyn til inklusion og ligestilling som væsentlige mål er centrale. For øjeblikket viser statistikker, at størstedelen af de mobile studerende på videregående uddannelser kommer fra familier med privilegeret socioøkonomisk og akademisk baggrund ([2]). De **utilstrækkelige Erasmustilskud**, der ydes til studerende på videregående uddannelser, som studerer i udlandet, og de høje omkostninger, der er forbundet med at bo i et andet land, blev af 63 % af de ikkemobile studerende i 2016 nævnt som den største hindring for deltagelse i Erasmusudvekslingsprogrammer på universitetsniveau ([3]). Programmets begrænsede økonomiske støtte har været med til at skabe store adgangsforskelle for studerende med forskellig socioøkonomisk baggrund.

3.2. Det næste Erasmusprogram er vigtigt for at styrke den gensidige forståelse og fremme **følelsen af at være en del af EU, for at forbedre unges færdigheder og kompetencer og dermed give dem mulighed for at handle som demokratiske borgere** og for at opnå bedre muligheder på arbejdsmarkedet. Det er med henblik på at støtte inklusion og de fælles europæiske værdier afgørende at fremme social integration, forbedre den interkulturelle forståelse og forebygge radikalisering gennem de unges deltagelse i de demokratiske processer, støttet af **læringsmobilitet og samarbejde** mellem europæiske borgere, uddannelsesinstitutioner, organisationer, interessenter og medlemsstater, alt sammen af afgørende betydning for Unionens fremtid.

3.3. EØSU glæder sig over det næste Erasmusprograms målsætning om at give unge europæiske borgere som fremtidige støttemodtagere den viden og de færdigheder og kompetencer, de har brug for til at deltage i det konstant **skiftende arbejdsmarked** og til at møde **sociale, økonomiske og miljømæssige udfordringer**. Dette forudsætter, at uddannelsessystemerne bliver moderniseret og gjort tilgængelige og **gearede til den digitale tidsalder**, og at de lærende er bedre forberedt til at blive demokratisk aktive borgere og stærke kandidater til kvalitetsstillinger og fair arbejdspladser.

3.4. EØSU forventer, at det kommende Erasmusprogram vil se **uddannelse i et holistisk perspektiv**, hvor centrale kompetencer og grundlæggende færdigheder, navnlig »STEAM« ([4]), sammen med løbende opkvalificering spiller en afgørende rolle inden for livslang læring. Det bør primært støtte demokratisk medborgerskab og fælles europæiske værdier for at sikre fred, sikkerhed, frihed, demokrati, ligestilling, respekt for retsstatsprincipperne, solidaritet og gensidig respekt og for at bidrage til åbne markeder, bæredygtig vækst og social inklusion og retfærdighed og respektere og styrke følelsen af at høre til og den kulturelle mangfoldighed.

3.5. For så vidt angår den politiske målsætning støtter EØSU det forhold, at forordningen baseres på den **europæiske søjle for sociale rettigheder**. EØSU er af den opfattelse, at det næste Erasmusprogram skal fungere som et redskab til gennemførelse af søjlens første princip, som fastsætter, at alle har ret til inkluderende uddannelse og livslang læring af høj kvalitet.

3.6. EØSU støtter endvidere det forhold, at forordningen baseres på **EU's charter om grundlæggende rettigheder** ([5]) for at sikre **retten til ligestilling og adgang for alle**. EØSU anmoder om, at den endelige forordning i endnu højere grad fremhæver, at ligebehandling, retfærdighed og ligevægt mellem kønnene finder anvendelse og skal styrkes gennem programmet.

3.7. Mens det er klart, at det nye Erasmusprogram tager højde for handicappede og migranter samt EU-borgere i fjerntliggende områder, anmoder EØSU om, at der ved budgettildelingen garanteres **specifik personlig bistand og økonomisk støtte** til personer med handicap, under overholdelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap ([6]).

3.8. Der er behov for **øget økonomisk bistand til alle unge** for at støtte deres læringsmobilitet og give personer fra socioøkonomisk dårligt stillede miljøer, herunder nyankomne migranter, flere muligheder for at få adgang til **uddannelse af høj kvalitet** og for at fremme deres integration i samfundet.

([2]) Af *The Erasmus Impact Study* (2014) fremgår det, at næsten to tredjedele af de studerende havde mindst en forælder, der arbejdede som leder, akademiker eller teknisk specialist.

([3]) *What are the obstacles to student mobility during the decision and planning phase?* Intelligence brief No. 02 (2016) http://www.eurostudent.eu/download_files/documents/EV_IB_mobility_obstacles.pdf.

([4]) Naturvidenskab, teknologi, ingeniørvirksomhed, kunst og matematik.

([5]) http://www.europarl.europa.eu/charter/pdf/text_da.pdf.

([6]) https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html.

3.9. Eftersom det i **EU's charter om grundlæggende rettigheder** fastsættes, at alle (ikke blot EU-borgere) skal behandles rimeligt, har **migranter, flygtninge og asylansøgere** også behov for støtte til at få anerkendt deres uddannelsesniveauer og til at blive yderligere uddannet, så de kan integreres i EU's uddannelsessystem og arbejdsmarked.

3.10. EØSU glæder sig endvidere over, at det næste Erasmusprogram fokuserer på gennemførelsen af ***Pariserklæringen om fremme af medborgerskab og de fælles værdier frihed, tolerance og ikkediskrimination ved hjælp af uddannelse*** ([7]), eftersom forebyggelse af ekstremisme og radikalisering i Europa nu er vigtigere end nogensinde.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. EØSU understreger vigtigheden af, at programmet er et **supplement til medlemsstaternes og EU's politiske målsætninger og aktiviteter.** Blandt de politiske målsætninger, som programmet bør gennemføre, er det europæiske uddannelsesområde, EU's ungdomsstrategi og den fremtidige strategiramme på uddannelsesområdet og dennes sektorspecifikke dagsordener, samt en forklaring af, hvordan programmet vil hjælpe medlemsstaterne, arbejdsmarkedets parter og andre interessenter med at leve op til disse nye strategiers indikatorer og benchmarks.

4.2. EØSU efterlyser en **tredobling af Erasmusbudgettet**, hvilket ville være et tegn på et endnu større engagement i læringsmobilitet og behovet for at investere i social samhørighed, europæiske værdier, integration og medborgerskab. Det nye Erasmusprogram skal omfatte de supplerende politiske mål, som er nævnt ovenfor. De politiske beslutningstagere skal sørge for, at dette ikke resulterer i uacceptabelt lave succesrater inden for dele af programmet, sådan som det har været tilfældet i de foregående programmer.

4.3. EØSU mener, at det næste Erasmusprogram skal være et **supplement til andre EU-fonde og -programmer**, navnlig den kommende ESF+. På samme tid vil EØSU gerne understrege, at de **nationale budgetter for uddannelse, ungdom og idræt selv skal være bæredygtige**, og at Erasmusprogrammets budget ikke skal bruges til at fylde deres investeringshuller. Det europæiske semester bør fortsat spille en aktiv rolle med henblik på at sikre rimelige og bæredygtige nationale investeringer i uddannelse og livslang læring.

4.4. EØSU understreger, hvor vigtigt det er, at budgettet til det næste Erasmusprogram fremmer **medlemsstaternes samarbejde** om at forbedre deres uddannelsessystemer i overensstemmelse med de demokratisk vedtagne politiske målsætninger og aktiviteter, som Rådet og Europa-Parlamentet har drøftet og vedtaget efter høring af arbejdsmarkedets parter og EØSU. Et øget budget bør kombineres med mere **fleksibilitet og ansvarlighed på nationalt plan**. Dette gælder indholdsrelaterede målsætninger som f.eks. programændringer, der foretages for at tilpasse programmet til den nuværende og fremtidige politiske og socioøkonomiske udvikling i Europa.

4.5. EØSU støtter Kommissionens forslag om, at tredjelande skal kunne deltage i programmet, og ser dette som en mulighed for yderligere internationalisering og for at styrke samarbejdet mellem forskellige uddannelsesinstitutioner og ungdoms- og idrætsorganisationer over hele verden, da det vil give unge fra partnerlande flere muligheder for at studere i Europa og omvendt. Disse deltagere skal have **lettere adgang og tilstrækkelig administrativ, økonomisk og social støtte**, hvis europæisk uddannelse skal have en plads på den globale uddannelsesscene.

4.6. EØSU erkender, at **værktøjer til virtuelt samarbejde** har fået større relevans, og er enig i, at muligheder som **blandet mobilitet**, som det også fremhæves i forslaget, er en god måde at lette adgangen for grupper på, der oplever særlige hindringer for fysisk mobilitet, såsom personer, der bor i fjerntliggende områder, personer, der plejer et familiemedlem, og handicappede. Disse værktøjer har potentiale til at øge det tværnationale samarbejde og kommunikationen på tværs af grænserne og til at hjælpe med at forberede og vejlede fremtidige deltagere. EØSU understreger imidlertid, at de virtuelle værktøjer ikke må erstatte fysiske ophold, og at de skal være et supplement til disse. Investeringer i fysisk mobilitet af høj kvalitet skal have førsteprioritet.

4.7. EØSU foreslår, at forslaget henviser til de bureaukratiske hindringer, der kan opstå, når undervisere og lærende af forskellige nationaliteter ønsker at deltage i mobilitetsinitiativet, navnlig hvis destinationslandet er et ikke-EU-land (f.eks. forskellige visumkrav eller adgangsrestriktioner for forskellige nationaliteter).

([7]) http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/news/2015/documents/citizenship-education-declaration_en.pdf.

4.8. EØSU er af den opfattelse, at **programmets navn** er særdeles vigtigt, og at det skal sikres, at den brede offentlighed har en klar forståelse af, hvad programmet støtter, og at det omfatter **alle uddannelsesfaser og former for læring og ikke blot videregående uddannelse**, da halvdelen af Erasmus' midler går til fremme af uddannelse, voksenuddannelse og støtte til ungdom og sport og dermed giver unge og personale mulighed for at få et ophold i udlandet. Nu hvor »+«-tegnet, som symboliserer, at alle programmer er samlet under én paraply, forsvinder fra navnet, risikerer programmet imidlertid at »miste« aktører uden for den videregående uddannelsessektor. EØSU foreslår derfor, at **navnet Erasmus+ bevares**.

4.9. EØSU er enig i det øgede antal målsætninger om **voksenuddannelse og erhvervsrettet videreuddannelse** og foreslår, at det udvidede anvendelsesområde bliver afspejlet ved tildelingen af midler. EØSU påpeger, at voksenuddannelse også er rettet mod **socioøkonomisk dårligt stillede personer**, herunder flygtninge. Det bekymrer derfor EØSU, at voksenuddannelse og støtte til lavtuddannede voksne endnu en gang vil få tildelt den mindste budgetandel. EØSU tvivler på, at dette beløb sammen med budgettet fra det kommende ESF+ vil være tilstrækkeligt til at støtte de 70 millioner lavtuddannede voksne, der har behov for at blive integreret på arbejdsmarkedet, at kunne beholde deres job og at modtage støtte til overgangen mellem job.

4.10. EØSU sætter pris på den indsats, der gøres for at **øge budgettet til erhvervsuddannelse**, men det bør bemærkes, at der ikke er planlagt specifikke tiltag for at tilbyde bedre, mere attraktive, tilgængelige og inklusive erhvervsuddannelser. På samme tid skal mobiliteten for lærende inden for erhvervsuddannelse og lærlingeuddannelse forbedres (kun 1 % af de europæiske lærlinge — målet for 2020 er 6 % — vælger for øjeblikket at rejse til udlandet som led i deres uddannelse ([8])) i overensstemmelse med **Rådets henstilling om en europæisk ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet** ([9]), det europæiske meritoverførselssystem for erhvervsuddannelse (ECVET) og den europæiske referenceramme for kvalitetssikring af erhvervsuddannelse (EQAVET).

4.11. EØSU glæder sig til at se, hvordan tilgangen vedrørende livslang læring bliver gennemført i praksis, og er af den opfattelse, at der bør sættes større fokus på **samarbejde på tværs af sektorer** (KA2), med et budget, der er tilstrækkeligt stort til, at der kan **gennemføres omfattende politiske projekter**, i lyset af deres store potentiale på både nationalt og EU-plan, som det fremgår af EØSU's informationsrapport om Erasmus+ ([10]).

4.12. EØSU glæder sig også over det øgede budget til personale, navnlig til **mobilitetsaktiviteter for lærere og undervisere**, for at støtte deres grunduddannelse og fortsatte faglige udvikling. Mobilitet for lærere, undervisere og andet (uddannelsesmæssigt) personale er et vigtigt element i en forbedring af uddannelsens kvalitet. Desuden fremmer det internationalt samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner og andre organisationer samt disses internationalisering. EØSU er af den opfattelse, at forslaget kunne yde yderligere støtte til lærere, undervisere, andet (uddannelsesmæssigt) personale, universitetsprofessorer og -forskere, som der skal **vikarieres for, mens de deltager i mobilitetsaktiviteter**. De bør tilskyndes til at lære sprog, og deres mobilitetsbetingede fravær skal ses som en del af deres job og videre personlige og professionelle udvikling.

4.13. EØSU er af den opfattelse, at **studie- og erhvervsvejledere på uddannelsesinstitutioner og i arbejdsformidlinger** bør oplyse om og anbefale det kommende Erasmusprogram, og at der skal satses mere på mediekampagner for at nå ud til en bredere målgruppe.

4.14. EØSU foreslår, at der i forordningen henvises til vigtigheden af at **betinge budgettildeling og konkrete tilskud af strenge kvalitetsvurderingsprocedurer og en beskrivelse af læringsresultater**. Forslaget bør endvidere lægge særlig vægt på **validering og anerkendelse af uddannelsesforløb i udlandet og online.** Således bør forslaget henvise til **Rådets henstilling om validering af ikkeformel og uformel læring** ([11]), **EFQEA** ([12]), Bolognaprocessen og dens grundlæggende værdier og nationale meritsystemer, europæiske værktøjer og instrumenter som f.eks. den europæiske referenceramme for kvalifikationer (EQF), det europæiske kvalitetssikringsregister for videregående uddannelse (EQAR), ECVET og EQAVET.

([8]) http://www.institutdelors.eu/wp-content/uploads/2018/01/extendingerasmus-fernandesbertoncini-june2017.pdf?pdf=ok.
([9]) http://www.consilium.europa.eu/da/press/press-releases/2018/03/15/quality-and-effective-apprenticeships-council-adopts-european-framework/.
([10]) https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/information-reports/erasmus-mid-term-evaluation.
([11]) https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=celex%3A32012H1222%2801%29.
([12]) http://www.consilium.europa.eu/da/press/press-releases/2018/03/15/quality-and-effective-apprenticeships-council-adopts-european-framework/.

4.15. Erasmusprogrammet er et afgørende element for støtte til ungdomsorganisationernes indsats og daglige arbejde, navnlig støtte til **ikkeformel og uformel læring** og udvikling af **ungdomsarbejdet**. Derfor må man glæde sig over, at ungdomskapitlet ifølge forslaget vil forblive en separat enhed i det næste program. Aktiviteterne under ungdomskapitlet er imidlertid helt centrale, hvis man skal nå målet om at nå ud til flere unge, navnlig unge med færre muligheder. Ifølge den foreløbige evaluering af det nuværende program var aktionerne under ungdomskapitlet, som tager udgangspunkt i inklusive og ikkeformelle tilgange til læring, dem, der havde størst succes med at nå ud til unge med færre muligheder. Dette bør tages i betragtning i forbindelse med fordeling af midler til de forskellige kapitler. Ungdomskapitlet bør således have adgang til yderlige finansiering. Derudover bør **tilskud til store europæiske ungdomsarrangementer** overvejes (ved at der til sådanne arrangementer ydes et tilskud »pr. arrangement« frem for »pr. person«), da Erasmus+ således ville nå ud til et væsentligt større antal unge.

4.16. **Den Europæiske Volontørtjeneste** — en vigtig del af de hidtidige Erasmusprogram — er blevet fjernet. Eftersom disse aktiviteter nu kommer til at henhøre under Det Europæiske Solidaritetskorps og ikke Erasmus+, bør forbindelserne mellem disse to programmer videreudvikles og klarlægges.

4.17. EØSU er bekymret over de **manglende uddannelseskomponenter i DiscoverEU**. Kernen i Erasmus+ er mobilitet, og programmet har en kraftig læringskomponent. Hvis denne mangler, hører aktionen ikke hjemme under Erasmus+. Man må i øvrigt glæde sig over, at unge støttes i deres udforskning af det europæiske kontinent, eftersom læring om andre lande, mennesker, sprog, kulturer osv. giver stor merværdi. Ikke desto mindre giver DiscoverEU indtryk af at være et initiativ, der primært tilgodeser privilegerede unge. Det dækker kun rejseomkostningerne og udelukker dermed dårligt stillede unge, der ikke har råd til at rejse. Derudover skal ungdomsorganisationernes rolle i gennemførelsen af denne aktion klarlægges yderligere. For virkelig at give dette initiativ mening og gøre det værdifuldt skal det have en uddannelseskomponent og rent faktisk omfatte alle unge.

4.18. Der er stort behov for at **forenkle og rationalisere** ansøgninger til projekter under det næste Erasmusprogram. Ifølge EØSU's informationsrapport om **midtvejsevalueringen af Erasmus+** ([13]) og arbejdsmarkedets parters forskning ([14]) har **inklusionen af organisationer af alle størrelser og typer** fra alle geografiske områder og regioner været utilstrækkelig. EØSU glæder sig derfor over forslagets gode intentioner med hensyn til at yde mindre tilskud for at støtte dem, der ikke har erfaring med programmet. I forbindelse med forenklingen skal det dog sikres, at den ikke giver anledning til fejlagtig behandling. EØSU glæder sig derfor over, at forslaget fremhæver betydningen af et uafhængigt revisionsorgan til vurdering af de nationale agenturers resultater.

4.19. Når det gælder ungdomskapitlet, stemmer den foreslåede brug af udtrykkene »små« over for »store« organisationer ikke overens med støttemodtagernes virkelighed. EØSU foreslår i stedet, at man **prioriterer aktiviteter og organisationer ledet af frivillige,** hvor unge spiller en afgørende rolle i styringen af deres egen uddannelsesmæssige udvikling. Desuden bør lokale ungdomsorganisationer som uafhængige ungdomsgrupper kunne registrere sig som støttemodtagere, uafhængigt af den nationale enhed. Lokale ungdomsgrupper bør kunne modtage den nødvendige vejledning fra deres respektive nationale kontorer. Dette kunne hjælpe med at kanalisere midler til de unges egne initiativer og mindske risikoen for, at en stor del af midlerne går til de professionelle operatører, sådan som det desværre skete under det nuværende program, hvilket blev kritiseret under EØSU's høringer om midtvejsevalueringen.

4.20. **Projekternes udbredelse og bæredygtighed** er også meget vigtig. Forslaget bør tilskynde til passende udbredelse af projektresultater, videreførelse af projekter, der har opnået fremragende resultater, og koordineret udbredelse af projektresultater på EU-plan.

4.21. Formelle og ikkeformelle uddannelsessektorer bør kunne få **lige store driftstilskud**. Dette ville styrke komplementariteten og give den ikkeformelle uddannelsessektor mulighed for at levere inddragende programmer af høj kvalitet. Desuden bør driftstilskuddet stå i et rimeligt forhold til gennemslagskraften af programmets prioriteringer og til de europæiske platformes driftsomkostninger.

([13]) https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/information-reports/erasmus-mid-term-evaluation.
([14]) ETUC — ETUCE — CEEP — EFEE: Investment in Education, 2017 https://www.etuc.org/sites/default/files/publication/files/investment_in_education_and_training_-etuc_-ceep.pdf.

4.22. Endvidere mener EØSU, at det i forbindelse med det kommende program bør være muligt for projekter på EU-niveau at ansøge gennem en centraliseret struktur i stedet for gennem nationale agenturer. Dette vil sikre bedre adgang for europæiske netværk og organisationer og undgå overlappende finansiering til parallelle projekter.

4.23. Da programmets budget er baseret på økonomiske bidrag fra EU-borgerne, understreger EØSU vigtigheden af **demokratisk forvaltning af det kommende program** og det absolutte behov for, at det stående udvalg, der forvalter programmet, tillader, at alle relevante europæiske interessenter og arbejdsmarkedsparter får en fast plads i udvalgets struktur og ikke kun observatørstatus på ad hoc-basis.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af programmet Det Europæiske Solidaritetskorps og om ophævelse af [forordningen om Det Europæiske Solidaritetskorps] og forordning (EU) nr. 375/2014

(COM(2018) 440 final — 2018/0230 (COD))

(2019/C 62/33)

Ordfører: **Michael McLOUGHLIN**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 2.7.2018
	Rådet, 10.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 165, stk. 4, artikel 166, stk. 4, artikel 214, stk. 5, og artikel 294 i TEUF
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	26.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	184/1/3
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU glæder sig over det fortsatte engagement i det nye europæiske solidaritetskorps i form af øgede budgetmidler og et mål om større deltagelse.

1.2. Udvalget glæder sig endvidere over det fuldstændige og nye retsgrundlag for solidaritetskorpset, det særskilte budget og sammenlægningen med initiativet EU-bistandsfrivillige ([1]).

1.3. Der er behov for en ny og omfattende EU-politik for frivilligt arbejde, der tager hånd om alle relevante spørgsmål og samarbejder med medlemsstaterne ud over konceptet med et europæisk solidaritetskorps.

1.4. Udvalget bifalder budgetfordelingen, der prioriterer programområdet frivilligt arbejde, og ser gerne et fortsat fokus på dette.

1.5. EU vil i fremtiden blive nødt til at udvikle to uafhængige støtteprogrammer, et for ungdom og et for frivilligt arbejde, og acceptere, at der vil være en vis overlapning.

1.6. Det er vigtigt at sikre, at EU's udenrigspolitiske prioriteringer, navnlig i den tungere ende, ikke påvirker Det Europæiske Solidaritetskorps efter sammenlægningen med initiativet EU-bistandsfrivillige.

1.7. Der skal rettidigt udarbejdes solide statistikker — herunder for virkningerne af Det Europæiske Solidaritetskorps' arbejde på lokalsamfundet — der kan bidrage til evalueringen af og beslutningstagningen om solidaritetskorpset. Disse statistikker skal, selv om de er negative, offentliggøres.

1.8. Programområdet beskæftigelse skal underkastes en streng regulering og regelmæssig revision for at sikre, at forpligtelserne i forbindelse med det opfyldes.

1.9. I overensstemmelse med strategien om livslang læring bør der ikke være nogen aldersbegrænsning på Det Europæiske Solidaritetskorps, da det skal fungere som en støtte til frivilligt arbejde.

([1]) https://webgate.ec.europa.eu/echo/eu-aid-volunteers_en/.

1.10. Udvalget gentager sit synspunkt om, at Det Europæiske Solidaritetskorps bør begrænses til den almennyttige sektor, og at denne værdi bør fastholdes, uanset hvem der står bag projekterne.

1.11. Udveksling af bedste praksis for frivilligt arbejde skal fremmes og prioriteres, og EU's medlemsstater bør inddrages heri, således at man kan indsamle alle relevante oplysninger og gøre det nemmere at videreudvikle politikken på dette område.

1.12. De ansvarlige nationale organer bør få mere støtte til at håndtere programområdet beskæftigelse og arbejdsmarkedsspørgsmål.

1.13. Man bør anvende de vigtigste dokumenter vedrørende sikring af en retfærdig behandling af personer i praktikophold og andre foranstaltninger, der beskrives i denne rapport, og indberette om dem i forbindelse med overvågningen af Det Europæiske Solidaritetskorps.

1.14. De vigtigste civilsamfundsplatforme på området — Det Europæiske Ungdomsforum (YFJ) og European Volunteering Centre (CEV) — bør spille en central rolle med hensyn til regulering af og tilsyn med Det Europæiske Solidaritetskorps.

1.15. Udvalget ser gerne, at programmet forenkles og strømlines.

1.16. EU er nødt til at vise sin vilje til at investere i andre former for og typer af frivilligt arbejde ud over Det Europæiske Solidaritetskorps.

2. **Baggrund**

2.1. Kommissionen foreslår, at det samlede budget for Det Europæiske Solidaritetskorps fastsættes til 1,26 mia. EUR i løbende priser for perioden fra 1. januar 2021 til 31. december 2027. Dette vil give ca. 350 000 unge mulighed for at deltage mellem 2021 og 2027 ud over de 100 000 deltagere, som Kommissionen har planer om at støtte frem til udgangen af 2020.

2.2. Eftersom der er potentiale til at udvikle yderligere solidaritet med ofre for kriser og katastrofer i tredjelande, lægges der i dette forslag op til en udvidelse af anvendelsesområdet for Det Europæiske Solidaritetskorps til at omfatte støtte til humanitære bistandsaktioner i tredjelande, herunder dem, der er beliggende i Europas fjernområder.

2.3. Det Europæiske Solidaritetskorps har til hensigt at øge de unges og diverse organisationers deltagelse i tilgængelige solidaritetsaktiviteter af høj kvalitet. Korpset er et middel til at styrke samhørigheden, solidariteten og demokratiet i Europa og i tredjelande og til at tackle samfundsmæssige og humanitære udfordringer på lokalt niveau, med særligt fokus på fremme af social inklusion.

2.4. Det Europæiske Solidaritetskorps skal give deltagerne mulighed for at styrke og validere deres færdigheder og lette deres integration på arbejdsmarkedet.

2.5. Programmet vil omfatte aktiviteter, der kan udføres i et andet land end deltagernes eget bopælsland (aktiviteter og frivilligt arbejde på tværs af landegrænser til støtte for humanitær bistand), og aktiviteter, der kan udføres i deltagernes bopælsland (inden for landegrænserne). Programmet gennemføres under to indsatsområder:

— Indsatsområde 1: unges deltagelse i solidaritetsaktiviteter, der tackler samfundsmæssige udfordringer. Foranstaltningerne bidrager især til at styrke samhørigheden, solidariteten og demokratiet i og uden for EU og er samtidig rettet mod samfundsmæssige udfordringer med en særlig indsats for at fremme social inklusion.

— Indsatsområde 2: unges deltagelse i solidaritetsaktiviteter, der vedrører humanitær bistand (Det Frivillige Europæiske Korps for Humanitær Bistand). Foranstaltningerne bidrager især til at yde behovsbaseret humanitær bistand med det formål at beskytte liv, forebygge og lindre menneskelig lidelse og værne om den menneskelige værdighed samt til at styrke kapaciteten og modstandsdygtigheden i sårbare eller katastroferamte samfund.

2.6. Enhver offentlig eller privat enhed, som er etableret i et deltagerland, og internationale organisationer kan ansøge om støtte under Det Europæiske Solidaritetskorps. Det er en forudsætning for at modtage støtte under Det Europæiske Solidaritetskorps eller iværksætte selvfinansierede foranstaltninger, at den deltagende organisation har opnået et kvalitetsmærke.

2.7. Der skal udvises særlig omhu for at sikre, at de aktiviteter, der støttes af Det Europæiske Solidaritetskorps, er tilgængelige for alle unge, herunder navnlig de dårligst stillede unge. Der skal derfor træffes særlige foranstaltninger for at fremme social inklusion og deltagelse af de dårligst stillede unge og for at tage hensyn til de begrænsninger, der er forbundet med den afsides beliggenhed, der kendetegner en række landdistrikter og EU's fjernområder samt de oversøiske lande og territorier.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU glæder sig over det fortsatte engagement i det nye europæiske solidaritetskorps i form af øgede budgetmidler og et mål om større deltagelse. Udvalget mener imidlertid, at der fortsat er en række problemer, som der skal findes en løsning på, hvoraf flere blev taget op i dets tidligere udtalelse ([2]) om emnet. Der findes også en række andre udviklingstendenser og potentielle problemer i forbindelse med sammenlægningen med initiativet EU-bistandsfrivillige, der medfører, at programområdet frivilligt arbejde udvides til naboskabslande, førtiltrædelseslande og Den Europæiske Unions fjernområder.

3.2. I denne udtalelse fokuseres der specifikt på, hvad der er nyt eller nyskabende i det seneste forslag. Den seneste meddelelse indebærer i praksis et fuldstændigt og nyt retsgrundlag for Det Europæiske Solidaritetskorps, et særskilt budget og sammenlægning med initiativet EU-bistandsfrivillige. Det Europæiske Solidaritetskorps bliver ifølge forslaget til én samlet enhed i stedet for som hidtil summen af otte forskellige enheder, hvilket udvalget hilser velkommen.

3.3. EØSU's seneste udtalelse om Det Europæiske Solidaritetskorps ([3]) indeholdt flere krav, som efter udvalgets mening fortsat er relevante. Eftersom mange af dem ikke førte til nogen reaktion, må nogle af dem gentages, og for andres vedkommende er der behov for systemer og strukturer for at beskytte mod de følger, som udvalget dengang udtrykte bekymring over. Nogle af disse krav vedrører:

— sikring af kvalitetskontrol for deltagere, der tilslutter sig Det Europæiske Solidaritetskorps

— sikring af kvalitetskontrol for projekter og personer i lokalsamfundene

— internetressourcers rolle med hensyn til at støtte frivillige

— spørgsmålet om »nye midler«

— andre ikke-nonprofitorganisationers rolle

— definitionen af frivilligt arbejde

— ungdomsorganisationernes rolle

— behovet for at støtte deltagerne i deres forberedelser på at deltage i Det Europæiske Solidaritetskorps

— støtte- og opfølgningstiltag, der bidrager til at sikre, at engagement i Det Europæiske Solidaritetskorps har en større sandsynlighed for at føre til livslang volontøraktivitet og andre solidaritetsorienterede aktiviteter.

3.4. Udvalget finder det vigtigt, at relevante civilsamfundsorganisationer som Det Europæiske Ungdomsforum og European Volunteering Centre formelt medtages i tilsynsorganet for Det Europæiske Solidaritetskorps for at sikre, at civilsamfundets stemme bliver hørt, og at der bliver taget hensyn til tilbagemeldinger fra det praktiske arbejde og programmets brugere i forvaltningen af programmet.

3.5. Det er vigtigt at undersøge sammenlægningen med initiativet EU-bistandsfrivillige. Dette er en helt anderledes type foranstaltning. Selv om meget taler for forenkling og strømlining af processen, findes der andre og specifikke spørgsmål i forbindelse med udviklingsproblemer, som skyldes kultur, beføjelser og projekttype. Denne udfordring anerkendes i forslaget. Det er vigtigt ikke at haste sammenlægningen igennem udelukkende af hensyn til den administrative bekvemmelighed.

3.6. Initiativet EU-bistandsfrivillige er et forholdsvis lille program, men det henvender sig til andre end blot unge, hvilket ikke nævnes i forslaget. Som det fremgår af den eksterne evaluering af initiativet EU-bistandsfrivillige, har programmet europæiske standarder for organiseringen af frivillige arbejdere, hvorfor en sådan læring og sådanne systemer skal sikres og udnyttes til gavn for Det Europæiske Solidaritetskorps.

([2]) EUT C 81 af 2.3.2018, s. 160.
([3]) EUT C 81 af 2.3.2018, s. 160.

3.7. Data fra Det Europæiske Solidaritetskorps' Portal ([4]) skal analyseres, så man kan gå i gang med at undersøge virkningerne af dens indledende arbejde. Evaluerings- og tilbagemeldingssystemer vil komme til at spille en central rolle. Ud over disse skal der også sikres formelle overholdelsessystemer, såsom adgang til Den Europæiske Ombudsmand for både deltagere og andre interessenter.

3.8. *Støtte til frivilligt arbejde*

3.8.1. Støtte til frivilligt arbejde kan antage mange former, og en stor del af den vil fortsat henhøre under medlemsstaterne. Kommissionen påpeger, at Det Europæiske Solidaritetskorps kun er ét program og ét aspekt. Det betragtes dog nu som en overordnet foranstaltning med meget politisk kapital tilknyttet. Dette kan gå hen og indskrænke mulighederne for en mere specifik tilgang til støtte til frivilligt arbejde.

3.8.2. Der vækker naturligvis bekymring, at Det Europæiske Solidaritetskorps risikerer at trække folk væk fra andre former for frivilligt arbejde. Tilsvarende kan det — selv om udvalget altid glæder sig over støtte til civilsamfundsorganisationer — også være mere tiltrækkende at vælge en civilsamfundsorganisation frem for en offentlig myndighed eller måske individuelt frivilligt arbejde, eller at vælge frivilligt arbejde på tværs af grænser frem for på lokalt plan.

3.8.3. Frivillighed er et meget forskelligartet begreb. Det kan være utroligt begrænset i tid, ligesom det kan være ret så omfattende. Det kan omfatte forskellige grader af altruisme, entusiasme og frem for alt tid. Frivillighed er utvivlsomt et offentligt gode og kan samtidig tjene vitale sociale og økonomiske interesser ved at lette byrden på staten og sikre, at vitale opgaver bliver udført, ofte i en meget lokal form. Derfor skal staten støtte frivilligt arbejde på samme måde som EU. Selv om Det Europæiske Solidaritetskorps blot er ét program, fremhæver dets fokus på frivilligt arbejde, som i praksis udføres på heltid i en tværnational sammenhæng, denne fremgangsmåde. Derfor får andre typer af frivilligt arbejde måske ikke den samme opmærksomhed, selv med den bedste vilje.

3.8.4. Den offentlige støtte til frivilligt arbejde skal være forskelligartet og omfatte arbejdslivet, fleksible socialsikringsordninger, certificering, de offentlige myndigheders tilgang inden for sundhed og uddannelse, spørgsmålet om kompensation, når det er relevant, faglig uddannelse og meget mere. EU er nødt til at gøre opmærksom på, at alle disse spørgsmål berøres, og selv om EU måske ikke har kompetence inden for alle disse områder, skal det være forsigtig med at prioritere den ene form frem for den anden, når det stiller finansielle midler til rådighed. Der er behov for en bred og omfattende politik for frivilligt arbejde snarere end et enkelt program, uanset hvor velkomment eller velfinansieret det er.

3.8.5. Selv med de nye forslag, og efter at programmet har fundet sin plads, udestår der fortsat nogle generelle spørgsmål om rationalet og målene. Det skal fastslås på højeste niveau, hvorvidt Det Europæiske Solidaritetskorps skal være et program for frivilligt arbejde eller en støtte til unges udvikling. Det kan volde problemer at søge at nå begge disse mål.

3.8.6. Det vil således være hensigtsmæssigt at udskille logikken og rationalet for støtten til frivilligt arbejde, som kan antage forskellige former, og for ungdomsprogrammer, der kan modtage støtte under ungdomsstrategien. En eventuel sammenblanding eller overlapning af disse bør være et spørgsmål om udformning og principper snarere end historie og tilgængelige midler. Det synes mere hensigtsmæssigt fremover at have enkeltstående programmer til støtte for unge og frivilligt arbejde, selv om der skulle være en vis overlapning. Dette kunne være fremgangsmåden, hvis man f.eks. starter med en »tom side«.

3.8.7. Der findes en lang række målsætninger for Det Europæiske Solidaritetskorps. Vi må hele tiden spørge os selv, hvad rationalet bag programmet er, og om det er den bedste måde at levere resultater på. Generelt mener udvalget stadig, at Det Europæiske Solidaritetskorps bør være forbeholdt nonprofitorganisationer. Det kan omfatte partnerskaber med kommercielle organisationer, men arbejdet bør helt klart udføres gennem en nonprofitorganisation og om nødvendigt styres af en juridisk bindende aftale herom.

([4]) https://europa.eu/youth/solidarity_da.

3.9. *Programområdet beskæftigelse*

3.9.1. Programområdet beskæftigelse under Det Europæiske Solidaritetskorps får stor opmærksomhed. Udvalget mener, at det bør reguleres meget stramt, og at det absolut kun bør udbydes af nonprofitorganisationer. Oprettelsen heraf synes at medføre en masse arbejde og en stor indsats for kun at skabe et meget begrænset antal pladser, og der skal føres konstant tilsyn med det. Selv med den bedste vilje kan de ansvarlige nationale organer (de samme som for Erasmus+) ikke forventes at have tilstrækkelig viden om beskæftigelses- og arbejdsmarkedsspørgsmål.

3.9.2. Hvis programområdet beskæftigelse fortsat skal medtages, skal det opfylde de højeste standarder på dette område. En række forskellige standarder for og eksterne dokumenter vedrørende frivilligt arbejde, arbejdsmarkedet og unge er fortsat relevante her, og udvalget vil blive ved med at støtte og anbefale dem til Kommissionen, forvaltningsorganet og de ansvarlige nationale organer:

a). The Policy Agenda for Volunteering in Europe (den politiske dagsorden for frivilligt arbejde i Europa –PAVE) ([5])

b) The European Charter on the Rights and Responsibilities of Volunteers of the European Youth Forum (det europæiske charter om frivilliges rettigheder og ansvar under Det Europæiske Ungdomsforum) ([6])

c) The European Quality Charter on Internships and Apprenticeships of the European Youth Forum (det europæiske kvalitetscharter om praktikophold og lærepladser under Det Europæiske Ungdomsforum) ([7])

d) Europa-Parlamentets Præsidiums beslutning om ulønnede praktikantophold ([8]).

3.10. *Et ungdomsprogram?*

3.10.1. Forståeligt nok er der stort fokus på unge deltageres erfaring, velbefindende og fremskridt, hvilket udvalget støtter fuldt ud. Der skal være et lige så stort fokus på foranstaltningernes kvalitet, hvorvidt de når deres mål, og om de lever op til de relevante forventninger og standarder inden for deres respektive områder. Man må ikke gå på kompromis med projekternes kvalitet og kvaliteten af udbyttet for deltagerne. De er lige vigtige.

3.10.2. Mens frivilligt arbejde for unge er et specifikt mål og i øjeblikket prioriteres højt, er tiden måske også inde til i forbindelse med livslang læring at rejse spørgsmålet, om der bør være nogen aldersgrænse for Det Europæiske Solidaritetskorps og de tilknyttede aktiviteter. Mange mennesker i samfundet har noget at byde på og også noget at lære, og solidaritet mellem generationer kan være lige så vigtigt.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. Det er uklart, om der findes tilstrækkelige data om de hidtil gjorte fremskridt til at kunne træffe yderligere beslutninger om konsolidering og sammenlægning med nye områder. Der lå en klar logik bag den europæiske volontørtjeneste ([9]) som et ungdomsprogram. Udvalget er ikke overbevist om, at der blev foretaget en tilstrækkelig konsekvensanalyse af den europæiske volontørtjeneste, inden Det Europæiske Solidaritetskorps blev oprettet. Selv om store dele af den europæiske volontørtjeneste nu er blevet til Det Europæiske Solidaritetskorps, kan man frygte, at denne proces har været styret af de tilgængelige budgetmidler snarere end af en vision for frivilligt arbejde. Udvalget er også usikker på, i hvor høj grad de unge har været inddraget i beslutningen om denne ændring.

4.2. Sammenlægningen af EU's programmer for humanitær bistand og frivilligtjenester skal have en tydelig og eksplicit logik. Der fokuseres i stigende udstrækning på sikkerhed i nogle af EU's politikker udadtil, hvilket ligeledes ses i lyset af flygtningekrisen. Dette kan også bidrage til en ændring af karakteren af Det Europæiske Solidaritetskorps, hvis det anvendes som led i EU's eksterne aktioner. Sammenlægningen betyder desuden, at der indføres en aldersgrænse for den humanitære dimension, som ikke tidligere har fandtes.

4.3. De mål i EU's nye ungdomsstrategi ([10]), som vedrører øget anvendelse af frivilligt arbejde i medlemsstaterne uden for rammerne af Det Europæiske Solidaritetskorps, kunne have fået en mere fremtrædende plads i forslaget. EU's ungdomsstrategi for 2019-2027 synes at have mere ambitiøse mål med hensyn til at tilskynde medlemsstaterne til at styrke deres politikker og strategier for frivilligt arbejde for at få flere unge mennesker til at engagere sig aktivt. Ligeså er det vigtigt

([5]) http://www.kansalaisareena.fi/EYV2011Alliance_PAVE_copyfriendly.pdf.
([6]) https://www.youthforum.org/charter-rights-and-responsibilities-volunteers.
([7]) https://www.youthforum.org/european-quality-charter-internships-and-apprenticeships.
([8]) https://www.socialistsanddemocrats.eu/newsroom/unpaid-internships-european-parliament-and-elsewhere-must-be-banned-say-sds.
([9]) https://europeanvoluntaryservice.org/.
([10]) https://ec.europa.eu/youth/policy/youth-strategy_en.

at medtage specifik finansiering for at give medlemsstaterne plads til at udveksle bedste praksis for politikker og strategier for frivilligt arbejde, f.eks. at genetablere ekspertgruppen om mobilitet for unge og frivillige arbejdere. Udvalget håber navnlig, at instrumentet til anerkendelse af læringsresultater i Det Europæiske Solidaritetskorps kan anvendes til alle former for frivilligt arbejde uden for programmet for Det Europæiske Solidaritetskorps. Forslagets retsgrundlag udelukker ikke dette, men det ville være nyttigt at opstille et bredere mål for det.

4.4. I det nye forslag lægges der op til en forenkling af procedurerne, hvilket udvalget hilser velkommen. I den henseende ville interessenter kunne få gavn af flere oplysninger. Lokale solidaritetsprojekter er en kærkommen udvikling og bør prioriteres højt.

4.5. Noget af oplysningsmaterialet om Det Europæiske Solidaritetskorps fokuserer i høj grad på individuelle muligheder og udvikling. Selv om dette skal være en del af tilbuddet, er det naturligvis af største betydning, at slutproduktet og resultatet af det frivillige arbejde ligeledes fremhæves og fremmes. I tilknytning til DiscoverEU-initiativet ([11]) skal man måske være forsigtig med, at der ikke udvikler sig en opfattelse af, at EU-støtten prioriteres til »sabbatår« og mere velhavende unge.

4.6. Udvalget støtter i høj grad den vejledende fordeling på 90 % til frivilligt arbejde i budgettet til programmet og udsigterne til mere mentorbistand til dårligt stillede. Budgetfordelingen på de enkelte programområder bør bevares, undtagen når manglende efterspørgsel medfører, at de ansvarlige nationale organer flytter aktiviteter rundt mellem budgetposterne. Generelt bør tildelingen af bevillinger ske på grundlag af anmodningerne fra de deltagende organisationer.

4.7. De ansvarlige nationale organer skal have tilstrækkelige midler, navnlig for at kunne løfte udfordringen med at gøre yderligere fremskridt med hensyn til det beskæftigelsesmæssige aspekt af Det Europæiske Solidaritetskorps, men også til deres samarbejde med arbejdsformidlinger og andre relevante nationale mekanismer.

4.8. Den europæiske volontørtjeneste havde en stærk ramme for formel og uformel faglig uddannelse. Konceptet Erasmus til kulturarbejdere er blevet udviklet, og det kunne være nyttigt for Det Europæiske Solidaritetskorps. Ikke-formel læring er et særdeles vigtigt område. Man bør undersøge Pisa-metoden, hvor studerende kan få godskrevet praktisk arbejde af Erasmus-typen.

4.9. Der er planer om en opfølgning på Det Europæiske Solidaritetskorps, men den vedrører kun videndeling. Der er behov for at stræbe mod et mere langsigtet engagement hos deltagerne i solidaritetsforanstaltninger — herunder frivilligt arbejde på deltid i fritiden (som er mest udbredt) — ud over den mulighed for frivilligt arbejde, som tilbydes via Det Europæiske Solidaritetskorps.

4.10. Det er vigtigt at analysere og reagere på, hvordan programmets beskæftigelsesaspekt hidtil er blevet udnyttet. Nogle af effektivitetsmålingerne i ex ante-evalueringen fokuserede mere på output end på resultater, hvilket skal tages i betragtning i fremtidige evalueringer.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([11]) https://europa.eu/youth/discovereu_da.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om reduktion af visse plastprodukters miljøpåvirkning

(COM(2018) 340 final — 2018/0172 (COD))

(2019/C 62/34)

Ordfører: **Maria NIKOLOPOULOU**

Anmodning om udtalelse	Rådet, 15.6.2018
	Europa-Parlamentet, 11.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 192, stk. 1, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Plenarforsamlingens beslutning	17.4.2018
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	5.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	210/3/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) støtter forslaget til direktiv om engangsplast, som udvalget ser som værende et afgørende element i forbindelse med strategien for cirkulær økonomi og for at nå målene for bæredygtig udvikling.

1.2. Navnlig fremhæver udvalget, at omstillingen til bæredygtighed frem for alt forudsætter inddragelse af alle politiske, økonomiske, sociale, miljømæssige og kulturelle aktører og en samtidig inddragelse af alle borgerne i et nyt paradigme for produktion, forbrug og genanvendelse af produkter. Derfor udgør undervisning, uddannelse og oplysningskampagner nogle af de vigtigste redskaber på alle niveauer — med særligt fokus på de unge i skolealderen.

1.3. Udvalget mener, at Kommissionens forslag er et vigtigt *pilotprojekt* med et specifikt fokus på de plastprodukter, som er hyppigst forekommende i have og oceaner. Forslaget kunne dog godt være endnu mere ambitiøst og burde samtidig ledsages af en køreplan og yderligere initiativer for at sikre en effektiv gennemførelse.

1.4. Udvalget anbefaler navnlig følgende:

1.4.1. Det bør overvejes at udvide listen på ti produkter og medtage yderligere produkter, for hvilke der nu findes bæredygtige alternativer på markedet i tilstrækkelige mængder og til en rimelig pris.

1.4.2. Der bør ske en afklaring af princippet om, at alle biologisk nedbrydelige produkter også bør være komposterbare — med specifikke tidsfrister for fotokemisk nedbrydning i jorden og i havet.

1.4.3. Fiskere kan spille en central rolle i indsatsen for at rense have og oceaner. Incitamenterne til at bringe fiskeredskaber med tilbage på land bør snarest muligt udvides til alt affald, der opsamles i forbindelse med fiskeri. For at opnå fuld gennemførelse af et nyt system til rensning af have og oceaner er det nødvendigt at inddrage alle interessenter og lokale myndigheder. Desuden bør alle havne, også de allermindste, råde over et avanceret system til indsamling og -håndtering af affald.

1.4.4. Selvom 90 % af de engangsplastprodukter, som er på markedet i EU, er fremstillet i tredjelande, er det afgørende at yde støtte til alle sektorens virksomheder i forbindelse med omstillingen til en mere bæredygtig produktion. Navnlig bør der anvendes finansielle og skattemæssige instrumenter til at fremme innovation i og udvikling af sektorer som miljøvenligt design, bioplast og sekundære råmaterialer. På denne måde kan EU drage fordel af en betydelig vækst i handelsbalancen, fremme udviklingen af mere bæredygtige virksomheder og øge antallet af jobs af høj kvalitet.

1.4.5. Princippet om, at »forureneren betaler«, som blev indført med direktiv 2004/35/EF, er en bærende søjle i Kommissionens forslag og lægger op til en mere lige og afbalanceret fordeling af opgaverne med håndtering og genanvendelse af affald. En korrekt gennemførelse af direktivet vil bidrage til at begrænse disse omkostninger for de virksomheder, som har certificerede processer til forebyggelse af forurening eller direkte genvinding af de forurenende produkter.

1.4.6. Der bør ske en øget koordinering imellem den resterende del af den eksisterende lovgivning om håndtering og genanvendelse af affald med fokus på affaldssortering. Derudover er det vigtigt, at medlemsstaterne indfører harmoniserede tilladelser og sanktioner.

1.4.7. Strategien for engangsplast vil få begrænset virkning, hvis ikke Kommissionen griber ind med en ad hoc-strategi for en mere bæredygtig håndtering og kontrol i de indre farvande (søer og floder), som 80 % af affaldet i havene passerer igennem. Udvalget anbefaler at fremme udbredelsen af forvaltningssystemer, som inddrager de offentlige og private myndigheder og det organiserede civilsamfund, såsom *»flodaftalerne«*, og som bør gøres til et basiskrav for adgang til visse miljøbeskyttelsesfonde (f.eks. Interreg).

1.4.8. Indførelse af mærknings- og sporingssystemer for plastprodukter kunne udgøre en merværdi i processerne for håndtering og genanvendelse af affald. Skabelsen af et særligt *logo* kunne styrke forbrugernes tillid, først og fremmest i forbindelse med produkter, der fremstilles med sekundære råmaterialer.

1.4.9. Direktivet burde underkastes revision hvert tredje år i stedet for hvert sjette. Dette forslag begrundes med, at overvågningsmekanismerne allerede er aktive og validerede (optællingsmetode). Desuden vil denne forholdsregel gøre det muligt at løse eventuelle problemer, der opstår i løbet af gennemførelsesfasen, og om nødvendigt at ændre eller udvide listen på ti produkter, i henhold til hvor langt direktivet er nået i gennemførelsesprocessen og udviklingen inden for *miljøvenligt design*.

1.4.10. De talrige gode praksisser, der udøves inden for den cirkulære økonomi, bør udbredes og derved styrke EØSU's Interessentplatform for Europæisk Cirkulær Økonomi, som er et effektivt redskab for udveksling af erfaringer mellem alle berørte parter.

2. **Indledning**

2.1. I EU udgør plastaffald mellem 80 % og 85 % af havaffaldet, hvoraf 50 % er **engangsplastprodukter**, mens 27 % er efterladte eller mistede **fiske- og akvakulturredskaber, der indeholder plast**.

2.2. De ti engangsplastprodukter, der er hyppigst forekommende på Europas strande, svarer til 86 % af alle fundne genstande og til 43 % af det totale havaffald. Der er tale om produkter til almindelig brug, hvis sammensætning ikke altid forbindes med plast ([1]). Det drejer sig f.eks. om fødevarebeholdere, drikkebægre, vatpinde, tallerkner, sugerør, ballonpinde, drikkevarebeholdere samt hætter og låg, filtre til tobaksvarer, vådservietter og plastposer. **Disse ti produkter repræsenterer, sammen med fiskeredskaber, ca. 70 % af alle havaffaldsgenstande, baseret på optællinger** ([2]).

2.3. Engangsplastprodukter, der som oftest er fremstillet af polyethylen og polypropylen, er i gennemsnit 300 år om at nedbrydes i naturen, men den fotokemiske nedbrydning kan dog i visse tilfælde tage helt op til 1 000 år. Desuden indebærer nedbrydningen ikke, at plastpartiklerne absorberes i naturens livscyklus. De omdannes derimod til mikroplast og bliver usynlige for det blotte øje.

2.4. Plast er en af de opfindelser fra det tyvende århundrede, som har haft størst værdi, og som har haft størst indflydelse på vores liv. Plastmaterialets fysiske egenskaber (smidighed, lethed og holdbarhed) gør det til et materiale med uendeligt mange anvendelsesmuligheder som f.eks. engangsplastprodukter, der er ideelle at tage med ud af huset (f.eks. til en picnic). Dette indebærer, at der, på trods af mange forbrugeres gode vilje og effektiviteten af systemerne til håndtering og genanvendelse af affald, er høj risiko for spredning af engangsplastprodukter i naturen. Her er tale om en risiko og en miljøbelastning, der er ude af proportioner, især når man tager i betragtning, at den forventede brugstid for disse produkter måske ikke er på mere end fem minutter.

([1]) 95 % af alle cigaretfiltre er fremstillet af plast, https://www.noordzee.nl/hele-noordzeekust-schoon-2764-vrijwilligers-ruimen-11163-kilo-afval-op/.

([2]) Optælling af affald på strandene er en metode, der er internationalt anerkendt til måling af havaffaldets sammensætning. Videnskabelige kredse anser det for at være en meget pålidelig indikator til brug ved udarbejdelse af politikker. Optællingsmetoden er baseret på rapporter udarbejdet af medlemsstaterne og indsamlet af Det Fælles Forskningscenter i forbindelse med gennemførelsen af rammedirektivet om havstrategi 2008/56/EF. *Kilde*: UNEP, 2017.

2.5. Hvis engangsplastprodukterne ikke kommer ind i affaldshåndteringskæden, akkumuleres de i havene og i oceanerne til skade for miljøet og for menneskers sundhed, da de bliver en del af fødekæden. Dette fænomen har desuden konsekvenser for flere økonomiske sektorer som f.eks. turisme, fiskeri og skibsfart.

2.6. Problemet med havaffald er af grænseoverskridende karakter og symboliseres af de flydende skraldeøer af plastaffald ([3]). EU har forpligtet sig til at skride ind over for dette fænomen i overensstemmelse med FN's mål for bæredygtig udvikling ([4]) og Parisaftalen (COP21). Plaststrategien ([5]) har, inden for rammerne af handlingsplanen for cirkulær økonomi ([6]), udgjort et første skridt i denne retning.

3. **Resumé af Kommissionens forslag**

3.1. Formålet med dette forslag til direktiv er at forebygge og reducere mængden af plastaffald (*makroplast*) i havene, som stammer fra engangsplastprodukter og fra fiskeredskaber, og derved supplere de foranstaltninger, der allerede er indeholdt i plaststrategien, samt rette op på de huller, der er fundet i eksisterende foranstaltninger og lovgivning.

3.2. Direktivet vedrører også det initiativ, der skal afskaffe engangsposer af plast (til fordel for andre poser, som er fremstillet af bioplast eller af komposterbare materialer), hvilket på kort tid har ændret forbrugernes vaner radikalt og giver virkeligt positive resultater for miljøet ([7]).

3.3. *Engangsplastprodukter*

3.3.1. Efter optællingen, der blev udført på forskellige europæiske strande, fokuserer forslaget på de ti engangsplastprodukter, som optræder hyppigst på strandene. Kommissionen har forberedt en række foranstaltninger baseret på tilgængeligheden af bæredygtige, alternative produkter, som er overkommelige i pris. Hvis disse allerede er på markedet, iværksættes afskaffelsen af de tilsvarende, mere forurenende produkter (f.eks. sugerør, tallerkner og vatpinde). I modsat fald indføres der en række foranstaltninger rettet mod at begrænse forbruget gennem oplysningskampagner og fremme af miljøvenligt design med henblik på hurtigst muligt at fremstille alternative materialer, der er biokompatible og genanvendelige (f.eks. fødevarebeholdere, drikkebægre, balloner, indpakningsposer og -folier, drikkevarebeholdere, filtre til tobaksvarer, vådservietter, lette plastposer).

3.3.2. Direktivet indeholder bestemmelse om, at ordningen for udvidet producentansvar skal finde anvendelse på alle varer, der ikke falder ind under foranstaltningen vedrørende markedsføringsbegrænsninger, med det formål at bidrage til omkostningerne ved affaldsforebyggelse og -håndtering.

3.3.3. Kommissionen foreslår også et mærkningssystem, der skal oplyse forbrugerne om affaldshåndteringen med henblik på at fremme sortering og genanvendelse. Dette skridt omfatter også en udpegelse af adfærd, der bør undgås (f.eks. brugen af vådservietter).

3.3.4. Forslaget indfører konkrete foranstaltninger vedrørende produktdesign (f.eks. låg der er fastgjort til flaskerne) og ambitiøse mål med hensyn til genanvendelse (såsom særskilt genanvendelse af 90 % af alle engangsplastflasker).

3.4. *Fiskeredskaber der indeholder plast*

3.4.1. Direktivet indeholder forslag om et integreret og mere moderne system til indsamling af fiskeredskaber, baseret på tre centrale punkter, nemlig indsættelse af en specifik mekanisme og maskiner til selektiv opsamling i havne, incitamenter til fiskere, der returnerer fiskeredskaber, eller som indleverer rester, der er efterladt til havs, samt indførelse af en ordning med udvidet producentansvar møntet på producenter af fiskeredskaber, herunder de små og mellemstore virksomheder. Midlerne, der indsamles gennem ordningen om udvidet producentansvar, vil blive anvendt til at dække omkostningerne til forebyggelse af henkastning af affald (offentlige oplysningskampagner) og til affaldshåndtering, herunder oprydning af affald fra engangsplastprodukter.

([3]) Skraldeøerne af plastaffald flyder i internationalt farvand, og der er behov for en global aftale for at komme af med dem. Disse øer er i årenes løb opstået, hvor havstrømmene akkumulerer en stor del af den plast, som kommer fra udviklingslande (hovedsageligt i Sydøstasien).

([4]) FN's bæredygtighedsmål nr. 3, 9, 12 og 14 (sundhed og trivsel; industri, innovation og infrastruktur; ansvarligt forbrug og produktion; livet i havet).

([5]) COM(2018) 28 final.

([6]) COM(2015) 614 final.

([7]) Direktiv (EU) 2015/720, EUT C 214 af 8.7.2014, s. 40.

3.5. En stor del af engangsplastprodukterne fremstilles i lande uden for EU. Det indebærer, at forslaget, takket være en stærk efterspørgsel inden for EU, kan fremme en vedvarende udvikling af produktionen i Unionen. Det ventes derfor, at dette regelsæt også meget hurtigt vil føre til økonomisk vækst og til en økonomi, der er konkurrencedygtig, bæredygtig og CO_2-fri, og dermed til en åbenbar fordel i handelsbalancen med tredjelande og positive virkninger på skabelsen af kvalitetsarbejdspladser.

4. **Generelle bemærkninger**

4.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) har været en af pionererne inden for bæredygtig udvikling baseret på bevidstgørelse af både forbrugerne og af alle de politiske, økonomiske, sociale, miljømæssige og kulturelle aktører. Oplysning på alle niveauer er af afgørende betydning, når man vil grundlægge en ny måde at producere, forbruge og leve på med omtanke for miljøet. Virksomhederne spiller inden for rammerne af det sociale ansvar en central rolle i denne opgave med oplysning og uddannelse. Det organiserede civilsamfund har allerede iværksat en lang række frivillige tiltag, som kan udgøre en betragtelig merværdi i forhold til Kommissionens initiativ.

4.2. EØSU minder om, at forurening er et globalt problem. Ethvert europæisk initiativ vil, uafhængigt af dets perspektiv og rækkevidde, være utilstrækkeligt, hvis ikke det følges op af et større projekt inden for bæredygtig udvikling, som omfatter såvel EU's store *konkurrenter* som udviklingslandene. Især anbefales det at skabe synergier med tilgrænsende tredjelande inden for bæredygtig forvaltning af de lukkede have som Sortehavet og Middelhavet. Udvalget håber derfor, at EU vil indtage en stadig stærkere førerposition i styringen af processerne inden for bæredygtig udvikling.

4.3. EØSU støtter forslaget om at forebygge og reducere plastaffald i havet, som stammer fra engangsplastprodukter og fiskeredskaber. Udvalget er med på idéen om at koncentrere sig om et begrænset antal produkter med en stor miljøbelastning efter »*pilotprojektets« logik*, og anser dette initiativ for at være et vigtigt skridt hen imod skabelsen af en egentlig bæredygtig økonomi i forbindelse med handlingsplanen for den cirkulære økonomi ([8]) og som et supplement til plaststrategien ([9]). Udvalget mener imidlertid, at Kommissionens initiativ kunne være mere ambitiøst, og at man kunne udvide listen med alle de bæredygtige produkter, som allerede er til rådighed i tilstrækkelige mængder og til en rimelig pris (f.eks. kaffekapsler), og gennem inddragelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet (EFSA) sikre, at de er sunde.

4.4. EØSU bakker op om forslaget om kun at skride til begrænsninger af markedsføringen i tilfælde, hvor der allerede findes bæredygtige alternativer på markedet, som er sikre for miljø og mennesker og overkommelige i pris for forbrugerne.

4.5. Ikke alene affaldshåndteringen, men også såvel forbrugsvaner som produktionsmodellen spiller en stor rolle, når det handler om at løse problemet med ophobning af plastaffald. Derfor er det vigtigt, at landenes regeringer sætter gang i alle de nødvendige instrumenter for at tilskynde til anvendelse af bæredygtige plastprodukter, idet man fremmer og støtter de mest rationaliserede processer inden for produktion og forbrug. Samtidig er det vigtigt at bevidstgøre borgerne fra skolealderen, så de optræder ansvarligt og deltager i sorteringen af affald.

4.6. På trods af mange forbrugeres gode vilje og effektiviteten af systemerne til håndtering og genanvendelse af affald er der stor risiko for, at engangsplastprodukterne spredes i miljøet. Da det ikke er muligt at udvikle en 100 % effektiv mekanisme til indsamling og genanvendelse af affald, er det nødvendigt så hurtigt som muligt at udvikle alternative produkter, som er bæredygtige, og at træffe foranstaltninger til at reducere det genererede forureningsniveau ([10]).

4.7. *Miljøvenligt design* er en afgørende faktor i forbindelse med udviklingen af biokompatible produkter som alternativ til dem, der forurener mest. Udvalget anbefaler, at der inden for EU's nye finansielle ramme investeres tilstrækkelige midler i denne sektor, især gennem det nye Horisont-program. EØSU mener, at den grønne innovation inden for *bioplast* og *sekundære råmaterialer* eller brugen af enzymer som »*PETase*«, der kan »spise« plast, kan repræsentere en merværdi for hele Unionen i et økonomisk, socialt og miljømæssigt perspektiv.

([8]) EUT C 264 af 20.7.2016, s. 98 og EUT C 367 af 10.10.2018, s. 97.
([9]) EUT C 283 af 10.8.2018, s. 61.
([10]) EUT C 230 af 14.7.2015, s. 33.

4.8. Udvalget anbefaler at holde et specifikt fokus på de plastprodukter, som skal omdannes til sekundære råmaterialer. Især er det vigtigt, at plastmaterialet ikke indeholder giftige kemiske tilsætningsstoffer, der vil kunne forhindre genanvendelsen, fordi de vil kunne forårsage skade på mennesker, virksomheder og miljøet. Desuden er det vigtigt at fastsætte et »*bortskaffelsestidspunkt*«, eftersom plast ikke kan genanvendes i det uendelige.

4.9. EØSU mener, at en af initiativets mest åbenbare begrænsninger består i manglen på et regelsæt, som skal definere konceptet »*bionedbrydelighed*«. **At et plastprodukt er bionedbrydeligt, er ikke synonymt med økologisk bæredygtighed.** Plastprodukter — og især engangsplastprodukter — kan omdannes til mikroplast, der forurener miljøet og trænger ind i fødekæden. Derfor anbefaler udvalget, at der gribes ind hurtigst muligt med en fastlæggelse af det princip, at alle plastprodukter, som er »bionedbrydelige«, desuden skal være »***komposterbare***«, dvs. hverken *giftige* eller *skadelige* for miljøet. I denne sammenhæng er det desuden afgørende vigtigt at fastsætte specifikke frister for bionedbrydelighed i havet og i jorden i overensstemmelse med den harmoniserede standard EN 13432 ([11]). Endelig er det vigtigt at udvikle en europæisk *mærkning* med passende kontrolmekanismer for at undgå svindel.

4.10. EØSU bakker op om forslaget om at give fiskerne incitamenter til at bringe fiskeredskaber i land og returnere dem. Udvalget bemærker, at sorteringen af affaldet hverken er let eller hurtigt overstået, hvorfor incitamenterne bør være tilstrækkelige i forhold til den tid, fiskerne bruger på at sortere affaldet.

4.10.1. Denne foranstaltning bør udvides til at omfatte landingen af alt affald indsamlet i forbindelse med fiskeriet, og som fiskerne ifølge gældende lov er forpligtede til at betale for at losse i havnene. Det betyder, at fiskerne i øjeblikket betaler for at rense havet og bringe affald i land, som de ikke har produceret, men blot har indsamlet. Derfor anbefales det, at de nuværende foranstaltninger med hensyn til affaldshåndtering revideres inden for rammerne af EU's nye fiskerifond for 2021-2026, og at der gives støtte til proaktiv og ansvarlig adfærd.

4.10.2. I lyset af at der er store mængder affald, både flydende og nedsunket, kan fiskerne udgøre en vigtig merværdi i forbindelse med indsamlingen. Den nylige indførelse af begrænsninger for en række fiskebestande gør, at man kan se førnævnte incitamenter som et middel til økonomisk kompensation ([12]). På den måde kan aktiviteten med oprensning, efter en relevant uddannelse og direkte inddragelse af fiskernes foreninger, blive endnu en økonomisk interessant aktivitet ligesom f.eks. fiskeriturisme (blå økonomi), hvilket praktiseres meget i perioder med naturlige afbrydelser af fiskeriet. Denne indsats bør inkluderes i EU's nye fiskerifond, og gennemførelsen bør være genstand for et specifikt EU-lovgivningsinitiativ.

4.11. Udvalget er positivt stemt over for indførelsen af ordningen med udvidet producentansvar, som er på linje med princippet om, at »*forureneren betaler*«. Indtil i dag har andre produktionssektorer (turisme ([13]), skibsfart, fiskeri) og borgerne betalt omkostningerne ved forureningen i havene (gennem højere skatter og afgifter til indsamling, håndtering og genanvendelse af affaldet). Når ordningen gennemføres, er det vigtigt at sikre sig, at dette princip finder anvendelse på de virksomheder, der fremstiller forurenende produkter, og ikke overføres til den endelige pris, som forbrugerne betaler ([14]).

4.12. Udvalget opfordrer i tråd med kriterierne i direktiv 2004/35/EF ([15]) Kommissionen og medlemsstaterne til at overveje muligheden for at reducere den økonomiske belastning for de virksomheder, som udvikler certificerede foranstaltninger til direkte opsamling af den forurening, som deres produkter forårsager (f.eks. et system af genbrugsbeholdere). Selvom det er de nationale myndigheders direkte kompetence, bør evalueringen af disse gode praksisser også underkastes en sekundær europæisk kontrol.

4.13. EØSU er klar over, at overgangen til den cirkulære økonomi indebærer en række øgede udgifter for mange virksomheder. Derfor forventer udvalget, at denne proces, som er så nødvendig for miljøet, ledsages af økonomiske og skattemæssige incitamenter, der skal gøre det muligt for virksomhederne at omstille sig til en bæredygtig produktion. Det er vigtigt, at denne proces styres og overvåges på EU-plan for at undgå tilfælde af urimelig konkurrence på det indre marked.

([11]) UNI EN 13432:2002 er en harmoniseret standard fra Det Europæiske Standardiseringsudvalg, om de kendetegn et materiale skal have for at kunne defineres som bionedbrydeligt eller komposterbart.

([12]) EUT C 283 af 10.8.2018, s. 61.

([13]) EUT C 209 af 30.6.2017, s. 1.

([14]) EUT C 81 af 2.3.2018, s. 22.

([15]) I direktiv 2004/35/EF fastlægges princippet om, at forureneren betaler. Det betyder, at en virksomhed, som forårsager skade på miljøet, hæfter herfor, hvorfor virksomheden bør træffe forebyggende eller afhjælpende foranstaltninger og bekoste alle de hermed forbundne udgifter.

4.14. Overgangen til den cirkulære økonomi kan åbne muligheder med hensyn til konkurrencedygtighed og beskæftigelse for hele EU. For at udnytte mulighederne er det nødvendigt at udvikle et avanceret system til oplysning og uddannelse. Dette indebærer også et passende system af aktive arbejdsmarkedspolitikker med henblik på at ajourføre arbejdstagernes kompetencer.

4.15. Udvalget synes godt om idéen med at udarbejde et direktiv, således at hver enkelt medlemsstat kan gennemføre bestemmelserne i overensstemmelse med sine særlige nationale forhold, selvom det dog er vigtigt snarest muligt at begrænse forskellene med hensyn til godkendelser og sanktioner ([16]). I den sammenhæng er det afgørende vigtigt, at de nationale regeringer inddrager **civilsamfundets organisationer** i alle faser, lige fra udarbejdelsen af lovgivningen til dens gennemførelse og i forbindelse med overvågningen og evalueringen af den. Om end der i visse tilfælde er tidsfrister for opnåelse af de angivne mål, mangler der, på tidspunktet for direktivets ikrafttræden, fastlagte køreplaner for mange andre (som f.eks. genanvendelse af PET). EØSU mener, at fraværet af klare og ens frister for alle kan forstærke oplevelsen af manglende samtidighed i fasen med indarbejdelse af bestemmelserne.

4.16. Udvalget bemærker, at overvågningsmekanismerne allerede er aktive og validerede (optællingsmetode). Derfor anbefales det, at revisionen af direktivet sker hvert tredje år i stedet for, som foreslået, hvert sjette år. Desuden vil denne forholdsregel gøre det muligt at løse eventuelle problemer, der opstår i løbet af gennemførelsesfasen, og om nødvendigt at ændre eller udvide listen på de ti engangsplastprodukter, i henhold til hvor langt i gennemførelsesprocessen direktivet er nået, og udviklingen inden for *miljøvenligt design*.

5. **Særlige bemærkninger**

5.1. Ifølge UNEP ([17]) er 80 % af det affald, der hober sig op i havene og oceanerne, fremstillet på land og når frem til havene gennem floderne. Det gør det nødvendigt at gribe ind med stadigt mere koordinerede foranstaltninger for at hindre, at affaldet ender i havene. Foranstaltningerne vedrørende engangsplastprodukter vil forbedre situationen i søerne og floderne. Der er dog ikke specifikke prognoser med hensyn til fiskeredskaber. EØSU anbefaler derfor en udvidelse af dette regelsæt til også at omfatte søer og floder gennem en EU-strategi for mere bæredygtig forvaltning af de indre farvande.

5.2. *Flodaftalerne* ([18]) er en god praksis, der giver fine resultater og er meget udbredt i Europa. I forbindelse med hydrogeologiske og miljømæssige risici kan de vise sig meget effektive til forvaltning af de indre farvande. Dette redskab har sin styrke i den åbne *forvaltning*, som gør det muligt på regionalt plan at inddrage alle offentlige og private aktører og det organiserede civilsamfund. Disse erfaringer bør indsamles gennem oprettelse af en europæisk database med henblik på at fremme en organisk og struktureret udvikling i hele EU. I tråd med det nye program Horisont Europa, ifølge hvilket 35 % af budgettet bør afsættes til klima- og miljøforanstaltninger, anbefaler udvalget, at førnævnte *aftaler* bliver et centralt krav for at få adgang til bestemte EU-fonde inden for forskning og innovation for en bedre miljømæssig bæredygtighed og til de fonde, som er møntet på regionalt baseret beskyttelse i spørgsmål, der vedrører hydrogeologiske og miljømæssige risici (f.eks. Interreg).

5.3. Udvalget finder det afgørende vigtigt, at direktivets foranstaltninger sker i sammenhæng og koordineret med EU's eksisterende lovgivning inden for affald og vand, affaldsrammedirektivet ([19]), direktivet om emballage og emballageaffald ([20]), rammedirektivet om havstrategi ([21]) og direktivet om byspildevand ([22]). Der bør være et særligt fokus på EU's lovgivning om affaldshåndtering ([23]).

5.3.1. Det er vigtigt, at der er ordentlige strukturer for affaldshåndtering (f.eks. særskilt indsamling af komposterbart affald, så det kan behandles effektivt og korrekt på genbrugsanlæggene) samt klar og tydelig information til forbrugerne. Korrekt sortering vil også fremme anvendelse af 3D-printningsteknik, eftersom plast nemt kan anvendes som råmateriale for skabelse af nye genstande.

([16]) EUT C 283 af 10.8.2018, s. 61.
([17]) UNEP, Marine plastic debris and microplastics, 2016.
([18]) Flodaftalerne er en god praksis som først bredte sig i Frankrig i halvfemserne. I forbindelse med World Water Forum i 2000, blev deres store betydning og anvendelighed slået fast. I en første fase var formålet med flodaftalerne at forebygge hydrogeologiske risici. Senere er de i mange EU-lande blevet et afgørende redskab til ansvarlig og bæredygtig forvaltning af indre farvande med en bottom up-tilgang.
([19]) Direktiv 2008/98/EF.
([20]) Direktiv 1994/62/EF.
([21]) Direktiv 2008/56/EF.
([22]) Direktiv 91/271/EØF.
([23]) Direktiv 2008/98/EF.

5.3.2. EØSU opfordrer Kommissionen til at tage højde for det voksende problem med biomediafiltre, som er at finde på mange europæiske strande efter svigt i spildevandsforvaltningen, også selv om de ikke er engangsplastprodukter.

5.4. Digitaliseringen kan være en stærk allieret i kampen mod forurening og til fremme af en bæredygtig økonomi. Indførelse af mærknings- og sporingssystemer for plastprodukter kan udgøre en merværdi i processerne for håndtering og genanvendelse af affald. Skabelsen af et særligt *logo* kan styrke forbrugernes tillid, frem for alt i forbindelse med produkter, der fremstilles med sekundære råmaterialer ([24]).

5.5. Udvalget anbefaler, at der etableres en fælles ramme af høj kvalitet for miljøcertifikater. Initiativet er afgørende for, at virksomhederne kan opfylde de højeste bæredygtighedsstandarder, og for at de ikke tildænges med krav og yderligere økonomiske byrder.

5.6. EØSU rejser endnu engang spørgsmålet om de forskellige havnesystemer, der findes rundt om i EU ([25]). Der er hundredvis af små havne i Europa, som repræsenterer en afgørende faktor i forbindelse med udviklingen af de små lokalsamfund, der lever af havet og fiskeriet. I Kommissionens forslag iværksættes en moderniseringsproces (mht. metode, teknologi og infrastruktur), der kan være svær at gennemføre lokalt uden økonomisk støtte fra EU. Denne proces er vigtig i bestræbelserne for at modvirke affolkning og fastholde såvel de særegne lokale produkter som lokalsamfundene i sig selv.

5.6.1. Udvalget anbefaler, at de midler, der i medfør af direktiv (EU) 2018/851 indsamles gennem det udvidede producentansvar, også anvendes til at renovere havnenes infrastruktur i overensstemmelse med de højeste standarder for indsamling og håndtering af affald. Samtidig anser EØSU det for afgørende at inddrage de lokale institutioner og det lokale civilsamfund med et specifikt fokus på de små kystkommuner (med under 5 000 indbyggere), for at de sammen kan finde fælles løsninger, som er billigere på langt sigt.

5.7. EØSU råder sammen med Kommissionen over en platform for den cirkulære økonomi ([26]), som allerede har opnået vigtige resultater ved at fremme indsamling og udveksling af erfaringer og eksisterende god praksis mellem de forskellige involverede aktører og ved at fremme udbredelse og mangfoldiggørelse heraf. Denne platform er et vigtigt redskab, som fortjener større udbredelse.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([24]) EUT C 283 af 10.8.2018, s. 61.
([25]) EUT C 288 af 31.8.2017, s. 68.
([26]) https://circulareconomy.europa.eu/platform/en

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1305/2013 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1307/2013

(COM(2018) 392 final — 2018/0216 (COD))

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om finansiering, forvaltning og overvågning af den fælles landbrugspolitik og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1306/2013

(COM(2018) 393 final — 2018/0217 (COD))

og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1308/2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter, (EU) nr. 1151/2012 om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter og fødevarer, (EU) nr. 251/2014 om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter, (EU) nr. 228/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet i Unionens fjernområder og (EU) nr. 229/2013 om særlige foranstaltninger på landbrugsområdet til fordel for de mindre øer i Det Ægæiske Hav

(COM(2018) 394 final — 2018/0218 (COD))

(2019/C 62/35)

Ordfører: **John BRYAN**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 11.6.2018
	Rådet, 22.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 43, stk. 2, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Præsidiets beslutning	22.5.2018
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	5.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemning	201/11/19
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Det er vigtigt for EU og alle dets borgere at have en stærk fælles landbrugspolitik med et stærkt budget baseret på den europæiske model for landbrug og fødevareproduktion, der understøtter en økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtig, europæisk landbrugspolitik og -sektor og opfylder de højeste standarder samt bidrager til at sikre en konkurrencedygtig landbrugssektor. Det er afgørende at modernisere og forenkle den fælles landbrugspolitik inden for rammerne af denne reform, således at den bedre kan opfylde behovet for en mere bæredygtig og levedygtig landbrugssektor overalt i Europa og tackle de nye klimaændrings- og miljøudfordringer.

1.2. Forslagene om at beskære budgettet for den fælles landbrugspolitik er uacceptable. Det er en forudsætning for EU's landbrugs (økonomiske, miljømæssige og sociale) bæredygtighed at bevare en passende finansiel ramme for den fælles landbrugspolitik for at bevare indkomster og beskæftigelse og sikre produktion af miljøvenlige offentlige goder og dermed

bidrage afgørende til levedygtigheden i landdistrikterne og stabiliteten i økonomien som helhed. EØSU bakker op om, at EU's budget bør forhøjes til 1,3 % af BNI for at sikre passende midler til den fælles landbrugspolitik og de nye politiske mål og udfordringer.

1.3. EØSU glæder sig over forslaget om en ny retning for den fælles landbrugspolitik på nærhedsområdet, idet medlemsstaterne tillægges større ansvar og fleksibilitet gennem de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik og den nye gennemførelsesplan, som er baseret på performance. EØSU er imidlertid meget opmærksom på at sikre, at den fælles landbrugspolitik forbliver en stærk fælles politik på tværs af alle medlemsstater, og at det indre marked bevares fuldt ud. Det er afgørende at holde fast i udformningen af den nuværende fælles landbrugspolitik med to søjler, hvor stærke direkte betalinger til støtte for landbrugsindkomsterne hører under søjle I, og foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne til støtte af sårbare sektorer, regioner og sociale infrastrukturer samt fremme af bedrifters overgang til mere bæredygtighed og innovation under søjle II. Den fælles markedsordning og et velfungerende indre marked er ligeledes vigtige.

1.4. Det er positivt, at forslagene om den fælles landbrugspolitik lægger større vægt på miljø og klimaændringer og har højere ambitioner på dette område. De specifikke mål er klare og tydelige og omfatter vigtige spørgsmål som vand, luft og jord, landskaber og biodiversitet samt bæredygtig produktion af kvalitetsfødevarer. Forordningens foranstaltninger til opfyldelse af disse mål skal imidlertid beskrives langt mere klart og præcist. Et tilstrækkeligt budget for den fælles landbrugspolitik er afgørende for at nå disse mål med passende incitamenter til landbrugerne.

1.5. 40 % af landbrugsudgifterne skal gå til EU's klimamål. EØSU glæder sig over denne målsætning, men forventer, at EU opstiller et klart defineret sæt af foranstaltninger.

1.6. I flere tidligere reformer af den fælles landbrugspolitik er der blevet lovet forenklinger på bedriftsniveau, og EØSU mener derfor, at det er helt nødvendigt at opfylde disse løfter under denne reform. EØSU er imidlertid bekymret for, at de nye bestemmelser om nærhed og konditionalitet, som indebærer strategiske planer under den fælles landbrugspolitik for både søjle I og søjle II og yderligere lovgivningsbestemte forvaltningskrav og normer for god landbrugs- og miljømæssig stand vil øge snarere end mindske den bureaukratiske byrde for de enkelte landbrugere.

1.7. Direkte betalinger under den fælles landbrugspolitiks søjle I og finansieringen under søjle II skal beskyttes fuldt ud for at sikre levedygtige og bæredygtige bedrifter. Direkte betalinger bør udelukkende gå til egentlige landbrugere, og der bør vedtages klare objektive kriterier på EU-plan for bedre at definere en egentlig landbruger.

1.8. Den øgede støtte til generationsskifte og unge landbrugere er et positivt tiltag. Denne øgede støtte skal ledsages af supplerende tiltag, som kan sikre et reelt generationsskifte.

1.9. Forslag vedrørende intern og ekstern konvergens, faste takster, gradvis nedsættelse og omfordeling bør baseres på objektive og ikkediskriminerende kriterier og må hverken undergrave levedygtige bedrifter eller konkurrencevilkårene eller svække konkurrenceevnen hos landmænd i EU's forskellige regioner.

1.10. Enhver nedskæring i finansieringen under søjle II er uacceptabel, da et stærkt program for udvikling af landdistrikter er af afgørende betydning for at støtte mere sårbare områder og sektorer og fører til en mere afbalanceret territorial udvikling.

2. **Centrale emner i reformen af den fælles landbrugspolitik 2021-2027**

Indledning

2.1. EØSU anerkender lovgivningsforslagene om reformen af den fælles landbrugspolitik og især den større vægt på og de større ambitioner for klimaændringer og miljø. EØSU er imod nedskæringerne i budgettet for den fælles landbrugspolitik, da der er brug for et stærkt budget for en bæredygtig landbrugssektor og for at opretholde landbrugernes indkomst. EØSU anerkender endvidere ændringerne, når det gælder nærhedsprincippet, og mener, at der bør leveres reelle resultater for så vidt angår forenkling på bedriftsniveau.

2.2. EØSU giver følgende udtalelse om lovgivningsforslagene med en liste over detaljerede forslag til ændringer og anmoder om at blive inddraget i de fremtidige drøftelser i Europa-Parlamentet og Rådet.

Den europæiske model for landbrug og fødevareproduktion

2.3. En stærk fælles landbrugspolitik, der understøtter en økonomisk, socialt og miljømæssigt bæredygtig, europæisk landbrugspolitik og -sektor, er afgørende for Den Europæiske Union for så vidt angår fødevaresikkerhed og fødevaresuverænitet, men også for at dække EU's 512 mio. borgeres stigende efterspørgsel efter bedre fødevarer ([1]). Derudover bør EU være opmærksom på den globale befolkningstilvækst, der skønnes at nå 9,5 mia. inden 2050. Heraf bor 3,0 mia. i områder, hvor vandressourcerne er under pres, hvilket fører til øget fødevareknaphed og hungersnød. EØSU finder det derfor nødvendigt, at EU koncentrerer sig om overførsel af viden og erfaringsudveksling om, hvordan der på lokalt plan i andre dele af verden kan produceres flere og bedre fødevarer på bæredygtig vis.

2.4. Den fælles landbrugspolitik skal være til gavn for alle EU-borgere og lokalsamfund i landdistrikterne i overensstemmelse med de oprindelige mål i Romtraktaten og imødegå de nye klima- og udviklingsudfordringer i EU's tilsagn i Parisaftalen og FN's mål for bæredygtig udvikling.

2.5. EØSU er af den faste overbevisning, at den fælles landbrugspolitik for 2021-2027 overalt i Europa bør støtte og fremme den europæiske model for landbrug og fødevareproduktion, der omfatter familiebedrifter, kooperativer, producentsammenslutninger og andre former for landbrug samt fødevarer produceret efter de højeste standarder i verden ([2]). Den nye fælles landbrugspolitik bør i højere grad tackle problemet med lave landbrugsindkomster og udligne den voksende indkomstkløft mellem landbrugernes lønninger og lønningerne i resten af økonomien ([3]). Den europæiske landbrugsmodel kan ikke realiseres på verdensmarkedsbetingelser og til verdensmarkedspriser. Den europæiske landbrugsmodel er i dag mere end nogensinde truet af den aktuelle udvikling, og må derfor støttes og fremmes gennem en stærk fælles landbrugspolitik ([4]).

2.6. EØSU anerkender fordelene ved handel for landbrugssektoren, men samtidig er det afgørende, at EU's landbrugspolitik gennem den fælles landbrugspolitik beskytter de højeste standarder inden for landbrug, fødevareproduktion, miljøkontrol, sundhed og sikkerhed og arbejdstageres rettigheder i hele verden. EØSU mener, at der er behov for en meget mere sammenhængende EU-politiktilgang til internationale handelsaftaler inden for landbrugs- og fødevaresektoren og den fælles landbrugspolitik ([5]). Selv om den fælles landbrugspolitik søger at opretholde de højeste standarder i visse handelsforhandlinger som f.eks. Mercosur, accepterer EU import af fødevarer, som ikke lever op til EU's standarder for fødevaresikkerhed og fremstilles med lavere miljøstandarder. Globaliseringen må ikke føre til, at hverken de europæiske standarder, markeder eller EU-borgerne undermineres.

2.6.1. Udvalget bemærker med bekymring det høje antal landbrugere i Det Forenede Kongerige, der stemte for brexit i juni 2016, tilsyneladende på grund af den fælles landbrugspolitiks indgribende og komplekse karakter i praksis. For at undgå lignende problemer i andre medlemsstater, hvilket kan øge populismen og skabe modstand mod EU, opfordrer udvalget Kommissionen til sikre, at reelle og praktiske forenklingsforanstaltninger på bedriftsniveau bliver en central del af forslagene om den fælles landbrugspolitik for 2021-2027.

2.7. I betragtning af forskelligartetheden, når det gælder Europas landbrug, kulinariske arv og markedsudsigter, er kvalitetsdifferentiering et strategisk mål og en integreret del af det europæiske landbrugs fremtid sammen med bestræbelserne på at øge produktiviteten og konkurrenceevnen. Den fælles landbrugspolitik bør derfor tilvejebringe forskellige muligheder for at fremme en kvalitetspolitik, sådan som det har været tilfældet tidligere. For at opfylde dette mål bør kvalitet også fremhæves i udarbejdelsen af de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik.

2.8. Enhver foreslået ændring af den fælles landbrugspolitik, der involverer nærhedsprincippet, bør sikre, at EU's indre marked ikke påvirkes, men fortsat er stærkt og velfungerende. Det er afgørende, at de nationale strategiske planer under den fælles landbrugspolitik ikke forstyrrer det indre markeds funktion.

([1]) Eurostat — EU population, 1. januar 2017.
([2]) EØSU's udtalelse om *En mulig omlægning af den fælles landbrugspolitik* (EUT C 288 af 31.8.2017, s. 10).
([3]) Oplæg ved Ramon Sumoy, GD AGRI, kontor C.1, for EØSU's studiegruppe den 25. juni 2018.
([4]) EUT C 354 af 28.12.2010, s. 35.
([5]) EUT C 283 af 10.8.2018, s. 69, punkt 10.2, 10.3 og 10.4.

Behov for et stærkt budget for den fælles landbrugspolitik

2.9. EØSU kan ikke acceptere forslagene om at skære budgettet for den fælles landbrugspolitik ned fra 38 % af EU's budget i perioden 2014-2020 til 28,5 % i perioden 2021-2027, især i betragtning af at EU's samlede budget øges. Nedskæringerne i budgettet for den fælles landbrugspolitik ligger på 3-4 % i løbende priser og på 11-16 % i 2018-priser (under hensyntagen til inflationen på 2 % p.a.) afhængigt af den anvendte beregningsmetode ([6]). De foreslåede nedskæringer i midlerne til landdistriktsudvikling er i 2018-priser på mere end 25 %.

1 000 EUR	2014-2020 (EU28+EUF)	7 × 2020 EU27+EUF	2014-2020 (EU27+EUF)	2021-2027	Procentvis ændring vs. EU27 2020 × 7	Procentvis ændring vs. EU27 2014-2020
FFR (løbende priser)	1 115 919	1 151 866	1 063 101	1 279 408	+11 %	+20 %
% BNI	1,03 %	1,14 %	1,16 %	1,11 %		
Den fælles landbrugspolitik (løbende priser)	420 015	394 659	391 849	378 920	−4 %	−3 %
FFR (2018-priser)	1 136 105	1 107 138	1 082 320	1 134 583	+2 %	+5 %
Den fælles landbrugspolitik (2018-priser)	428 354	379 334	399 608	336 623	−11 %	−16 %

Kilde: Kommissionens arbejdsdokument om sammenligning mellem den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 og den flerårige finansielle ramme for 2014-2020.

2.10. EØSU er ligesom Europa-Parlamentets Budgetudvalg af den opfattelse, at EU's budget bør forhøjes til 1,3 % af BNI. Budgettet for den fælles landbrugspolitik bør bevare sin nuværende procentdel af midlerne fra EU's budget. Dette ville sikre budgettet for den fælles landbrugspolitik tilstrækkelige midler til at nå målene og ambitionerne i den fælles landbrugspolitik og løfte andre store udfordringer som f.eks. brexit. Hvis der ikke er tilstrækkelige midler i den fælles landbrugspolitiks budget, er det ikke muligt at opfylde de mål, som Kommissionen opstiller i lovgivningsforslagene.

2.11. Nedskæringerne i budgettet for den fælles landbrugspolitik er ikke i overensstemmelse med de politiske mål for den fælles landbrugspolitik, som er fastsat i artikel 39 i TEUF, navnlig når det gælder:

— at sikre landbrugsbefolkningen en rimelig levestandard, især ved en forhøjelse af de individuelle indkomster for de i landbruget beskæftigede personer

— at sikre forbrugerne rimelige priser på landbrugsvarer.

EØSU er stærkt imod nedskæringerne i midlerne til den fælles landbrugspolitiks søjle II (ELFUL), idet dette uforholdsmæssigt hårdt vil ramme mange medlemsstater, hvor søjle II-andelen af de samlede midler fra den fælles landbrugspolitik er højere. Udvalget påpeger desuden, at midlerne under søjle II går til støtte af de mere sårbare sektorer og områder samt investeringer, modernisering, videnopbygning, ressourceeffektivitet og dyrevelfærd i landbruget på tværs af den europæiske landbrugssektor.

([6]) EU-arbejdsdokument om sammenligning mellem forslagene til den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 og den flerårige finansielle ramme for 2014-2020.

Overførsler mellem søjler og samfinansiering

2.12. EØSU er bekymret over omfanget af den fleksibilitet, medlemsstaterne har til at overføre midler mellem søjlerne under den fælles landbrugspolitik. For at hindre at medlemsstaterne søger at unddrage sig deres forpligtelser for så vidt angår samfinansiering under søjle II, er EØSU af den opfattelse, at medlemsstaterne kun bør kunne benytte fleksibiliteten til at overføre midler mellem søjlerne, hvis de samfinansierer disse overførsler fuldstændigt. EØSU går ikke ind for at tillade medlemsstaterne at overføre midler fra søjle II til søjle I ([7]).

Den fælles landbrugspolitiks struktur og nye foranstaltninger

2.13. I overensstemmelse med kommissær Phil Hogans løfte om at denne reform er en evolution og ikke en revolution, fastholder lovgivningsforslagene den fælles landbrugspolitiks centrale komponenter (søjle I om direkte betalinger, søjle II om foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne og den fælles markedsordning med tilhørende markedsstøtteforanstaltninger).

2.14. EØSU bifalder forslaget i artikel 14 om at anvende i alt 4 forskellige former for afkoblede direkte betalinger i tillæg til koblede betalinger, hvilket skal bidrage til indkomststabilisering:

— »grundlæggende indkomststøtte« — vigtigt: EØSU foreslår, at tilføjelsen »med henblik på bæredygtighed« udgår her og indarbejdes i overskriften til artikel 14. Kun ved hjælp af en reelt afbalanceret kombination af alle 4 afkoblede direkte betalinger kan der sikres en højere og tilstrækkelig grad af bæredygtighed.

— »supplerende omfordelingsindkomststøtte« — også her bør tilføjelsen »med henblik på bæredygtighed« slettes og indarbejdes i overskriften i stedet for.

— »supplerende indkomststøtte til unge landbrugere« og

— »ordninger til gavn for klimaet og miljøet«.

2.15. Forslagene indeholder nye foranstaltninger vedrørende miljø- og klimaændringskonditionalitet for alle betalinger under den fælles landbrugspolitik (søjle I og II) samt nye forslag om nærhedsprincippet med en ny gennemførelsesmodel (strategiske planer under den fælles landbrugspolitik), som skal give medlemsstaterne langt større ansvar og fleksibilitet med hensyn til, hvordan de vil opfylde specifikke mål, hvordan de vil tackle specifikke problemområder, og hvordan de vil gennemføre og anvende overensstemmelsesbestemmelserne. Denne styrkede nærhed bør ikke føre til en højere grad af renationalisering, men til at man i alle tilfælde tilpasser de generelle foranstaltninger til de specifikke omstændigheder i det berørte område.

2.16. EØSU glæder sig over, at man bevarer de centrale aspekter af den fælles landbrugspolitik i form af betalinger under søjle I og II, og fremhæver de direkte betalingers betydning for landbrugerne og bedrifternes indkomst. EØSU glæder sig desuden over det øgede fokus på miljø- og klimaændringskonditionalitet og gennemførelse.

Øgede ambitioner med hensyn til miljø og klimaændringer

2.17. EØSU minder om, at landbrugerne allerede bidrager til miljø- og klimabeskyttelse, men anerkender, at der i forslagene er lagt større vægt på og opstillet større ambitioner for miljø og klimaændringer og overensstemmelse med EU's forpligtelser i henhold til Parisaftalen og målene for bæredygtig udvikling. EØSU påpeger dog, at hvis disse ambitiøse mål skal nås, uden at sektorens konkurrenceevne hæmmes, kræver et passende budget for den fælles landbrugspolitik.

2.18. Samfundet kræver en fødevareproduktion og et landbrug, som er miljømæssigt bæredygtige, og det er vigtigt, at den fælles landbrugspolitik bliver moderniseret og målrettet, så den kan opfylde disse krav. Bæredygtighed omfatter tre uadskillelige aspekter, nemlig det økonomiske, det sociale og det miljømæssige aspekt. Alle tre er lige vigtige. Det er afgørende, at den nye fælles landbrugspolitik lever op til kravene om miljøbeskyttelse og klimaindsats. EØSU glæder sig over, at et af de tre overordnede mål i forslagene er at »styrke miljøbeskyttelsen og klimaindsatsen og bidrage til opfyldelsen af Unionens miljø- og klimamålsætninger« ([8]). Disse tiltag bør være omfattet af tilstrækkelige budgetbevillinger, idet familielandbrugenes overordnede økonomiske levedygtighed ikke må bringes i fare.

([7]) EUT C 283 af 10.8.2018, s. 69, punkt 7.13.
([8]) COM(2018) 392 final, artikel 5 — Overordnede målsætninger, s. 41.

2.19. EØSU glæder sig over, at tre af de ni specifikke målsætninger i forslagene er viet til forbedringer inden for miljøbeskyttelse og klimaændringer. Specifikt har disse forslag til formål:

— at bidrage til modvirkning af og tilpasning til klimaændringer samt bæredygtig energi

— at fremme bæredygtig udvikling og forvaltning af naturressourcerne såsom vand, jord og luft

— at bidrage til beskyttelsen af biodiversitet, forbedre økosystemtjenesterne og bevare levesteder og landskaber

— det er afgørende, at de relevante aktioner og programmer under klima- og miljøordningerne følges op med incitamenter med henblik på at fremme anvendelsen heraf blandt landbrugere og sende et stærkt signal til offentligheden.

2.20. Den nye samlede fælles landbrugspolitiske tilgang, som skal indgå i medlemsstaternes strategiplaner, omfatter interventioner og konditionalitet under både søjle I og II. Den nye øgede konditionalitet omfatter supplerende krydsoverensstemmelseskrav og grønne krav, herunder:

— modvirkning af klimaændringer i form af f.eks. opretholdelse af permanente græsarealer, passende beskyttelse af vådområder og tørveområder, forbud mod afbrænding af stubmarker

— beskyttelse af vand gennem gennemførelse af Unionens vandpolitiske foranstaltninger, kontrol af fosfatforurening, nitratdirektivet og anlæggelse af bræmmer langs vandløb samt anvendelse af instrumentet for bedriftsbæredygtighed for næringsstoffer (planer for forvaltningen af næringsstoffer)

— jordbeskyttelse og jordkvalitet med fokus på jordbearbejdning til mindskelse af risikoen for jordforringelse, ingen bar jord i de mest sårbare perioder og sædskifte.

2.21. Hvad angår biodiversitet og landskab, fastsætter forslagene om konditionalitet de nærmere bestemmelser vedrørende bevaring af vilde fugle, levesteder samt vilde dyr og planter: en mindsteandel af landbrugsarealer afsat til ikkeproduktive landskabstræk eller områder, bevarelse af landskabstræk, forbud mod klipning af hække og træer i fuglenes yngletid og foranstaltninger til bekæmpelse af invasive arter (GLM 9), anlæggelse af bræmmer langs vandløb (GLM 4) eller vekseldrift (GLM 8). EØSU foreslår imidlertid, at EU opstiller klare kvantitative krav i tilknytning til GLM, som skal være obligatoriske for medlemsstaterne at leve op til.

2.22. EØSU glæder sig over kravet om, at medlemsstaterne skal bruge mindst 30 % af ELFUL-budgettet på interventioner, som direkte er rettet mod miljø- og klimaændringer, og at 40 % af det samlede budget (EGFL og ELFUL) skal bruges i forbindelse med klimaændringer.

2.23. 40 % af landbrugsudgifterne skal gå til EU's klimamål. EØSU glæder sig over denne målsætning, men forventer, at EU opstiller et klart defineret sæt af foranstaltninger.

2.24. EØSU understreger, at det er yderst vigtigt, at medlemsstaterne i deres strategiske planer prioriterer miljø- og klimaændringsinterventioner, der bidrager til bedrifternes modstandsdygtighed og langsigtede rentabilitet samt til bevarelse af arbejdspladser, og at der i gennemførelsen fokuseres på at opfylde målene.

Nærhedsprincippet — strategiske planer under den fælles landbrugspolitik og en ny gennemførelsesmodel

2.25. EØSU støtter idéen om at ændre fokus for den fælles landbrugspolitik fra overholdelse til performance og give medlemsstaterne større fleksibilitet og ansvar gennem nærhedsprincippet under den nye gennemførelsesmodel og de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik.

2.26. Det er imidlertid vigtigt for EØSU at sikre, at den fælles landbrugspolitik vedbliver at være en fælles politik på tværs af alle medlemsstater, og at det indre marked bevares i fuldt omfang. De strategiske planer under den fælles landbrugspolitik må ikke lade medlemsstaterne renationalisere markeder eller opsætte hindringer eller begrænsninger for fair konkurrence i det indre marked. Iværksættelsen af de strategiske planer må på ingen måde opfattes som et skridt hen imod medfinansiering af hele den fælles landbrugspolitik.

2.27. Det er yderst vigtigt, at der opretholdes lige vilkår, når det gælder gennemførelse på bedriftsniveau, navnlig med hensyn til krydsoverensstemmelse og normerne for god landbrugs- og miljømæssig stand. Medlemsstaterne og regionerne skal forhindres i at udvide eller ændre gennemførelsesplanerne.

2.28. EØSU glæder sig over, at det er et krav til de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik, at medlemsstaterne skal have mulighed for at yde et større bidrag til at opnå de fastsatte specifikke miljø- og klimamål. Landbrugerne bør have valget mellem en række foranstaltninger for bedre at tilpasse dem eventuelle særlige forhold (f.eks. er vekseldrift ikke muligt i rismarker, eller når det drejer sig om flerårige eller permanente afgrøder).

2.29. Forslaget om at medlemsstaterne skal udarbejde og indsende strategiske planer for både søjle I og II under den fælles landbrugspolitik vil indebære et system, som er mere komplekst end det nuværende. Det er vigtigt, at dette krav ikke får lov til at forsinke gennemførelsen, og det må under ingen omstændigheder forsinke en effektiv og rettidig gennemførelse af direkte betalinger til landbrugerne. Regionerne bør inddrages, og man bør trække mest muligt på deres knowhow.

2.30. EØSU mener, at de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik på medlemsstatsniveau ligesom de centrale elementer i forslagene bør håndtere følgende emner:

— hvordan en medlemsstat håndterer et landespecifikt spørgsmål i medlemsstaten, f.eks. opgivelse af jord/ørkendannelse i dele af Sydeuropa, vandkvalitet/nitrater i dele af Nordvesteuropa, tab af biodiversitet i Europa

— en plan på medlemsstatsniveau for forenkling på bedriftsniveau

— gennemførelsesplan og betalingsfrister for alle betalinger under den fælles landbrugspolitik

— incitamentsordning vedrørende god performance på miljø- og klimaområdet

— performance- og gennemførelsesmål på nationalt plan.

Forenkling og konditionalitet

2.31. EØSU går varmt ind for forenkling og opfordrer til, at de politiske forpligtelser herom leveres på bedriftsniveau i forslagene til den nye fælles landbrugspolitik. Udvalget anerkender, at forslaget indeholder en række positive elementer, men navnlig den nye gennemførelsesmodels funktionsmåde, den øgede konditionalitet, indførelsen af indikatorer under søjle I og pligten til at udarbejde detaljerede strategiske planer for den fælles landbrugspolitik er bekymrende og modvirker reel forenkling.

2.32. På trods af de positive forenklingsskridt i omnibusforordningen, udvidelsen af gult kort-ordningen og vedtagelsen af satellitteknologi til arealkontrol indeholder forslagene om den fælles landbrugspolitik stadig en stor mængde detaljerede krav, som medfører en tung bureaukratisk byrde for de enkelte landbrugere, hvoraf langt de fleste arbejder alene under et alvorligt indkomstpres.

2.33. EØSU er bekymret for, at der er en uoverensstemmelse i tilgangen i Kommissionens forslag, når det gælder forenkling og nærhedsprincippet. På den ene side går Kommissionen ind for en forenkling, mens nye forslag vedrørende gennemførelsesmodellen og udvidelse af de strategiske planer under den fælles landbrugspolitik til både søjle I og søjle II samt de yderligere og mere detaljerede lovgivningsbestemte forvaltningskrav og GLM-krav (bilag III) ([9]) på bedriftsniveau vil gøre politikken mere kompliceret og bureaukratisk at gennemføre både på medlemsstats- og bedriftsniveau. De forskellige fritagelseskategorier, som blev oprettet i forbindelse med den grønne omstilling 2014-2020, må nødvendigvis overføres til reglerne om konditionalitet for tiden efter 2020.

2.34. Med henblik på at gennemføre en reel forenkling på bedriftsniveau og samtidig opretholde fuldstændige og tilstrækkelige kontroller er det nødvendigt at mindske den administrative byrde, der pålægges landbrugerne. Det nuværende system til gennemførelse af den fælles landbrugspolitik beror på detaljerede krav på EU-plan og omfatter strenge kontroller, sanktioner og revisionsordninger ([10]). Kontrolsystemet bør undergå en fuldstændig revision og omarbejdning på bedriftsniveau: den øgede brug af teknologi, satellitbaseret inspektion og telemåling samt øget tolerance og inspektion må ikke forsinke betalingerne ([11]). Med hensyn til den øgede brug af telemåling bør den korrekte identifikation af støtteberettigede arealer også henhøre under myndighederne med ansvaret for overvågningen.

([9]) COM(2018) 392 final, bilag III — Regler om konditionalitet som omhandlet i artikel 11.
([10]) COM(2018) 392 final, s. 3
([11]) EUT C 283 af 10.8.2018, s. 69, punkt 1.9 og 6.4.

2.35. Den nuværende kontrol- og sanktionsordning er udformet med henblik på at udpege og sanktionere, ikke på at rette og forbedre. EØSU foreslår en ret til at korrigere sammen med en afviklingsmodel på bedriftsniveau, hvilket ville give landbrugerne mulighed for at rette op på utilsigtede overtrædelser uden sanktioner.

2.36. Der er i høj grad brug for yderligere forenkling og mindre bureaukrati på EU- og medlemsstatsniveau, når det gælder den fælles landbrugspolitiks søjle II-programmer ([12]).

2.37. Medlemsstaterne bør pålægges som del af deres strategiske plan at udarbejde et særligt afsnit om forenkling og om, hvordan de vil mindske den administrative byrde for landbrugerne, og skitsere, hvordan den adskiller sig fra den aktuelle ordning.

Generationsskifte

2.38. EØSU bifalder det øgede fokus på generationsskifte og supplerende støtte, der er foreslået for unge landbrugere, som har brug for lettere adgang til landbrugsjord, uddannelse og finansiering. Det er vigtigt, at der gives incitamenter til de landbrugere, der går på pension og overdrager deres bedrift til en ung landbruger.

3. **Specifikke forslag fra EØSU**

Egentlige landbrugere

3.1. EØSU støtter varmt målsætningen om, at direkte betalinger kun bør gå til egentlige landbrugere. Ejerskab af jord bør ikke i sig selv kvalificere en person til at modtage direkte betalinger, hvis vedkommende ikke driver landbrug. Situationen bør dog anerkendes, idet det påvirker stort set alle bedrifter i EU.

3.2. EØSU mener, at meget vigtige definitioner som f.eks. egentlige landbrugere og udvælgelseskriterier bør defineres klart, ufravigeligt og ensartet på EU-plan for at sikre lige vilkår, undgå konkurrencemæssige fordele/ulemper og forhindre enhver svækkelse af fælles regler.

3.3. Ud over at forholde sig til indkomstvurderinger og forbrug af arbejdskraft på bedriften som foreslået bør definitionen af en egentlig landbruger også omfatte objektive og ikke-diskriminerende kriterier såsom indkomst, formue, tidsforbrug, output og uddannelseskriterier m.m. I overensstemmelse med de seneste ændringer af omnibusforordningen kan medlemsstaterne holde fast i fleksibiliteten, så støtteberettigelse i højere grad målrettes. Det bør således være muligt at fastlægge en fælles ramme med mulighed for at tilpasse definitionen til medlemsstatens reelle behov og forhold.

Unge landbrugere

3.4. EØSU foreslår, at definitionen af unge landbrugere revideres for at sikre, at der kun foretages betalinger til egentlige unge landbrugere. Støtte til integration af nystartede bør være en prioriteret foranstaltning under søjle II.

Overordnede målsætninger

3.5. EØSU ønsker at påpege, at det ikke er muligt at opnå de overordnede målsætninger med hensyn til en intelligent, robust og modstandsdygtig landbrugssektor, fødevaresikkerhed, miljøbeskyttelse og klimaindsats og styrkelse af landdistrikternes socioøkonomiske struktur, hvis ikke man som udgangspunkt har en økonomisk bæredygtig landbrugssektor. En levedygtig landbrugssektor bør være et overordnet mål for den fælles landbrugspolitik.

Specifikke målsætninger

3.6. EØSU støtter fuldt ud de ni specifikke målsætninger for den fælles landbrugspolitik i forslaget. EØSU foreslår imidlertid, at afsnit f) også bør omfatte målsætningen om at undgå, at jord opgives, og at beskytte landbrugsjord mod overtagelse. Derudover mener EØSU, at en afbalanceret territorial udvikling bør være en del af de enkelte mål. EØSU håber samtidig, at målsætningen i artikel 6, stk. 1, litra b), om at »øge konkurrenceevnen« bør omformuleres på en mere inklusiv måde til »forbedre bedrifternes levedygtighed på de lokale, nationale eller internationale markeder«. EØSU foreslår endvidere at fremhæve målene om fremme af social inklusion og gøre udbygningen af den sociale infrastruktur til et specifikt støttemål.

([12]) Den fælles landbrugspolitiks søjle II-programmer — *Efterfølgende evaluering af programmer for landdistriktsudvikling 2007-2013*.

Indikatorer

3.7. EØSU mener, at forslaget om at indføre indikatorer for måling af opfyldelsen af målene med kvantificerede delmål og mål i forhold til detaljerede kriterier som fastsat i bilag I ([13]) kun bør finde anvendelse på nationalt plan, og det må ikke føre til øgede administrative byrder for landbrugerne. De nye indikatorer under den fælles landbrugspolitik bør være enkle, realistiske, let kvantificerbare, kontrollerbare og anvendelige under lokale forhold. De bør være direkte knyttet til den fælles landbrugspolitiks fastsatte mål.

GLM-normer

3.8. EØSU foreslår, at der tages hensyn til en nedre og øvre grænse for belægningsgrad for græsarealer, når det drejer sig om at bevare jord i god landbrugs- og miljømæssig stand.

Bedriftsrådgivningstjenester

3.9. Støtte til og videreudvikling af de landbrugsfaglige viden- og innovationsnetværk (»AKIS«), herunder rådgivningstjenester, videnudveksling og erhvervsuddannelse, er vigtige for at hjælpe landbrugere med bedre at udnytte innovation og nye teknologier, hvilket igen vil føre til en forbedring af deres konkurrenceevne og bæredygtighed. Alle EU-initiativer vedrørende rådgivningstjenester og innovationssystemer bør bygge videre på eksisterende systemer på medlemsstatsplan og fokusere på at skabe merværdi. Eftersom den fælles landbrugspolitiks budget er under pres, bør det i det lovgivningsmæssige forslag gøres klart, at der ikke må ske nogen udskilning af direkte betalinger under søjle I til aktører uden for landbrugssektoren.

Direkte betalinger

3.10. EØSU anerkender fuldt ud og støtter, at direkte betalinger under den fælles landbrugspolitiks søjle I har afgørende betydning for at støtte bedrifternes indkomst. I denne henseende mener EØSU, at betalinger under den fælles landbrugspolitiks søjle I skal beskyttes fuldt ud, og at eventuelle justeringer af den nye grundlæggende indkomststøtte skal holdes på et absolut minimum.

Lofter over og nedsættelse af betalinger

3.11. Kommissionens forslag indeholder to forskellige former for direkte betalinger, nærmere bestemt 4 forskellige afkoblede og diverse koblede betalinger.

3.12. Hvad angår de afkoblede betalinger, har EØSU en klar holdning i tidligere udtalelser: »Der bør for direkte søjle 1-betalinger fastsættes et loft for individuelle landbrugere på et rimeligt og fornuftigt niveau (f.eks. på niveau med en sammenlignelig indkomst for en faglært arbejder). Det skal være muligt at foretage tilpasninger, og der bør tages højde for partnerskaber, kooperativer, virksomheder og antallet af medarbejdere, der skal forsikres.« ([14])

3.13. Udvalget anbefalede ligeledes, at loftet ikke anvendes ved betalinger, der belønner offentlige tjenesteydelser, navnlig ved betalinger på miljø- og klimaområdet, hvor udvalget efterlyste klare incitamenter.

3.14. Udvalget gik desuden ind for en højere præmie for græsningsarealer.

3.15. EØSU bifalder principielt inddragelsen af lønninger i henhold til artikel 15, stk. 2, litra a) og b), men mener ikke, at disse kan indgå med op til 100 %. Det er ikke berettiget, at de offentlige budgetter i fuldt omfang skal finansiere lønninger og de dermed forbundne afgifter for en specifik erhvervsgruppe, hvor sågar ulønnet arbejdskraft til fulde kan indgå i beregningen. EU bør fastlægge en beregningssats på under 100 %.

Konvergens, hvad angår betalinger

3.16. EØSU støtter forslagene om ekstern konvergens for den fortsatte harmonisering af niveauet for direkte betalinger medlemsstaterne imellem. Forslaget sigter mod at lukke 50 % af det eksisterende hul mellem det nuværende gennemsnitlige medlemsstatsniveau for direkte betalinger og 90 % af EU-gennemsnittet for direkte betalinger fra 2021 til 2027. Med et tilstrækkeligt budget for den fælles landbrugspolitik kunne Kommissionens forslag imidlertid have været mere ambitiøst, især hvad angår de medlemsstater, der modtager mindst støtte. Udvalget mener, at niveauet for de direkte betalinger som minimum bør udgøre 85 % af EU-gennemsnittet ved udløbet af den næste budgetperiode.

([13]) COM(2018) 392, bilag I — Effekt-, resultat- og outputindikatorer som omhandlet i artikel 7.
([14]) EUT C 288 af 31.8.2017, s. 10, og EUT C 283 af 10.8.2018, s. 69.

3.17. At sætte betalingsrettighederne til en fast sats er et meget voldsomt skridt og tager ikke højde for objektive kriterier såsom omfanget af investeringer på bedriften, produktionssystemet, indkomstniveau, arbejdsretlige krav, bedriftens fremtidige levedygtighed, hvor afhængig bedriften eventuelt er af direkte betalinger, samt landbrugerens engagement.

3.18. For at landbrugerne skal kunne få del i den interne konvergens med henblik på at løfte niveauet for minimumsbetalingsrettigheder til 75 % af gennemsnittet i 2026, bør de pålægges at opfylde visse objektive kriterier.

Den nationale reserve

3.19. EØSU støtter idéen om en national reserve for unge nye landbrugere og nystartede landbrugere. Kriterierne for tildeling fra den nationale reserve skal dog udformes således, at tildeling af betalingsrettigheder ikke bliver misbrugt, og at de kun tildeles til egentlige landbrugere på basis af klare og objektive kriterier såsom alder, indkomst, uddannelse, tidsforbrug og resultat.

3.20. Desuden bør det være obligatorisk, at alle betalingsrettigheder, som tildeles fra den nationale reserve, aktiveres og bruges af modtageren i en minimumsperiode, der fastsættes af medlemsstaten, og det bør ikke være muligt for modtagere af midler fra den nationale reserve at sælge tildelte betalingsrettigheder, før denne periode er udløbet.

Supplerende omfordelingsindkomststøtte

3.21. Omfordelingsindkomststøtten har i nogle lande vist vældig gode resultater, men i andre sammenhænge risikerer man yderligere at nedbringe niveauet for direkte betalinger og indkomst for de landbrugere — heraf mange fuldtidslandbrugere — hvis indkomst er mest afhængig af direkte betalinger, og omfordele betalingerne til deltidslandbrugere og landbrugere, hvis samlede indkomst er mindre afhængig af direkte betalinger.

3.22. Forslagene belyser betydningen af direkte betalinger for bedrifternes indkomst og gør det klart, at det i fremtiden fortsat er vigtigt at sikre et tilstrækkeligt støtteniveau og dermed landbrugsindkomster for at garantere fødevaresikkerheden, ambitionerne på miljø- og klimaområdet og levedygtigheden i landdistrikterne. EØSU påpeger dog, at enhver løsning, der i væsentlig grad omfordeler direkte betalinger til bedrifter og regioner med lavere produktivitet, på kort sigt vil forringe EU's konkurrenceevne ([15]) på de internationale markeder. Dette stemmer samtidig i højere grad overens med forbrugernes og borgernes forventninger om at rette den fælles landbrugspolitik mere mod opfyldelsen af det indre markeds behov.

3.23. EØSU mener, at den supplerende omfordelingsstøtte, hvis den anvendes, kun bør finansieres med midler, der frigøres fra lofterne, og for at mindske de store uligheder i sektoren bør den målrettes og ydes til landbrugere, hvis indkomst overvejende er afhængig af landbrugsaktiviteter.

Supplerende indkomststøtte til unge landbrugere

3.24. EØSU støtter forslaget om supplerende indkomststøtte til unge landbrugere. For at sikre at dette ikke går ud over egentlige landbrugere, er det nødvendigt at indføre passende mekanismer, der kan undgå, at der tildeles økonomiske midler, der ikke relaterer sig til en egentlig landbrugsaktivitet.

Frivillig ordning for klima og miljø (»økoordning«)

3.25. EØSU noterer sig indførelsen af en frivillig økoordning for klima og miljø på bedriftsniveau under søjle I. Det er imidlertid vigtigt, at den foreslåede økoordning under søjle I ikke afskrækker eller afholder landbrugere fra at søge om og deltage i vigtige miljø- og klimaændringsforanstaltninger under søjle II.

3.26. Der bør under denne foranstaltning fastsættes bestemmelser for græsningsstøtte til husdyrproduktion med en minimums- og maksimumsbelægningsgrad. Derudover bør der også fastsættes bestemmelser om betalinger for dyrevelfærd beregnet pr. dyr, som det for øjeblikket er muligt med denne type ordning.

([15]) COM(2018) 392 final, s. 7.

Koblede betalinger

3.27. Koblede betalinger spiller en meget vigtig rolle, når det gælder beskyttelse af sårbare sektorer og områder. Koblede betalinger kan fungere som en vigtig målrettet og højere direkte støtte i lavindkomstsektorer såsom ekstensiv opdræt af ammekøer eller får, proteinafgrøder eller dyrehold i bjergområder, hvor dyrehold er af afgørende betydning for økosystemets balance. Muligheden for koblede betalinger bør generelt forblive begrænset, men skal kunne anvendes til at forhindre afvandring og til at fremme og tilskynde til græsmarksbrug ([16]).

Udvikling af landdistrikterne

3.28. EØSU støtter de otte brede EU-interventioner under udvikling af landdistrikterne. Som tidligere anført er EØSU imod alle foreslåede nedskæringer af finansiering under søjle II, idet de vil ramme nogle medlemsstater uforholdsmæssigt hårdt og skabe tvivl om muligheden for at sikre en intelligent, bæredygtig og konkurrencedygtig udvikling af landbruget.

3.29. EØSU mener, at der ligesom i den nuværende fælles landbrugspolitik bør være mulighed for specifikke dyrevelfærdsinterventioner under programmerne for udvikling af landdistrikterne, og at dette bør inkluderes under en af de brede interventioner.

3.30. EØSU foreslår, at en større del af betalingen tildeles til transaktionsomkostninger eller incitamenter for at fremme landbrugernes deltagelse og anvendelse.

3.31. EØSU mener, at miljø-, klima- og andre forvaltningsforpligtelser bør overvejes for perioder på over syv år, forudsat at der også er garanti for finansiering af disse forpligtelser.

3.32. EØSU mener, at betalinger til områder med naturbetingede begrænsninger ([17]) bør være obligatoriske i de relevante områder med henblik på at forhindre opgivelse af jord i medlemsstaterne. Desuden bør foranstaltningerne indeholde nedre og øvre grænser for belægningsgrad og præcisere den periode, hvor dyrene bør være på græs. Betalinger til områder med naturbetingede begrænsninger bør kunne indgå som en del af miljøudgifterne under søjle II.

3.33. Når det gælder forslagene om områder med naturbetingede eller andre arealbetingede begrænsninger, er det vigtigt at fastsætte et princip om »ingen begrænsninger uden kompensation«. For at ændre praksis er det meget vigtigt, at kompensationen beregnes for det fulde tab, og at betalingerne udgør reelle incitamenter.

3.34. EØSU går ind for anvendelse af en positivliste over kriterier i modsætning til en negativliste.

3.35. EØSU mener, at forslagene om risikostyringsværktøjer bør være frivillige og ikke obligatoriske på medlemsstatsniveau. Generelt er EØSU af den opfattelse, at den bedste beskyttelse mod svingende indkomst er stærke direkte betalinger under søjle I, og at disse på ingen måde undergraves for at overføre midler til forsikringsordninger eller gensidige fonde. EØSU foreslår desuden, at eventuelle midler til risikostyring bør være sektorspecifikke.

3.36. EØSU hilser den nye fleksibilitet og støttemulighederne under de finansielle instrumenter velkommen.

Krisereserve

3.37. EØSU anerkender behovet for en effektiv permanent krisereserve med de rette midler. EØSU foreslår, at finansiering af krisereserven bør komme fra en ny udgiftspost uden for den fælles landbrugspolitiks budget, som derfor ikke vil skære i de direkte betalinger til landbrugerne. I henhold til den nuværende fælles landbrugspolitik skal uudnyttede midler fra krisereserven for 2020 returneres til landbrugere i 2021.

Den fælles markedsordning

3.38. Lovgivningsforslagene medfører stort set ingen ændringer for så vidt angår den fælles markedsordning, som indebærer et sikkerhedsnet af offentlig intervention og privat oplagring samt ekstraordinære foranstaltninger. Desuden fastsættes der i den fælles markedsordning markedsføringsstandarder og regler for landbrugernes samarbejde. EØSU mener, at Kommissionen bør overveje en yderligere stramning af markedernes regulering for bedre indkomster.

([16]) The Policy Roadmap for the EU Sheep meat Sector — Anbefalinger fra EU's forum for fårekød, under ledelse af John Bryan.
([17]) Arealer med naturlige eller andre specifikke begrænsninger.

3.39. EØSU mener, at forslagene bør gennemgå og på ny fastsætte referencepriserne — under hensyntagen til udviklingen i produktionsomkostningerne — og udløsningsniveauerne for indførelse af markedsstøtte på et mere praktisk niveau med henblik på at levere mere realistisk og nyttig markedsstøtte, når der er behov herfor. Kommissionen bør fokusere på markedsforvaltningsinstrumenter ved navnlig at begrænse prisudsving på landbrugsprodukter, da disse udgør landbrugernes vigtigste indtægtskilde.

Betalinger

3.40. EØSU foreslår, at forskudsbetalingerne fra den 16. oktober hvert år sættes op til 80 % (i dag 50 %, men der gives normalt tilladelse til 70 %) for direkte betalinger og til 90 % (i dag 75 %, men der gives normalt tilladelse til 85 %) under foranstaltninger til udvikling af landdistrikterne.

Tidsplan

3.41. Tidsplanen for aftalen om den flerårige finansielle ramme og de nye forslag om den fælles landbrugspolitik er uklar, især for så vidt angår det kommende valg til Europa-Parlamentet. Med forslaget til reform indføres forskellige nyskabelser som den strategiske plan, der udgør et grundlæggende element i reformen, der ikke bliver nem at gennemføre for de nationale myndigheder, og en ny struktur for den fælles landbrugspolitik med visse forpligtelser for landbrugerne (ny øget konditionalitet i forhold til indikatorerne i den strategiske plan osv.), som landbrugerne skal have en vis tid til at forstå og gennemføre. EØSU anbefaler, at der indgås en aftale om den flerårige finansielle ramme inden Europa-Parlamentsvalget i maj 2019 og en rettidig aftale om den fælles landbrugspolitiks fremtid, således at landbrugere og landbrugssektoren kan planlægge fremtiden ordentligt og med vished. Det er derfor vigtigt, at der vedtages en fornuftig overgangsperiode på basis af det nuværende støttesystem i god tid forud for perioden efter 2020, og inden de nye ordninger træder i kraft.

Fødevarekæden

3.42. EØSU gentager sin opfordring til, at der udvikles en samlet fødevarepolitik i EU ([18]). EØSU glæder sig navnlig over, at Kommissionen har fremhævet den vigtige rolle, som den fælles landbrugspolitik spiller i at fremme sundere kostvaner og gøre nærende fødevarer som f.eks. frugt og grønt tilgængelige for EU-borgerne. Konkrete forslag og anbefalinger herom vil blive fremstillet i en initiativudtalelse, der er under udarbejdelse. EØSU glæder sig over forslagene om at styrke landbrugernes position i fødevareforsyningskæden. En øget gennemsigtighed i markedspriserne på alle niveauer fra forbrugerne til den primære producent er afgørende. Der bør desuden indføres flere incitamenter og mere støtte til producentorganisationerne.

Bruxelles, den 17. oktober 2018

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([18]) EUT C 129 af 11.4.2018, s. 18.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et program for miljø- og klimaindsatsen (LIFE) og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1293/2013

(COM(2018) 385 final — 2018/209 (COD))

(2019/C 62/36)

Hovedordfører: **Lutz RIBBE**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 14.6.2018
	Rådet, 2.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 192, stk. 1, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Plenarforsamlingens beslutning	22.5.2018
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	5.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	18.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	133/7/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Naturen og miljøet i EU befinder sig i en alvorlig krise. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) mener ikke, at LIFE-programmet, med sine alt for få budgetmidler, udgør et passende svar på den aktuelle miljøkrise, og programmet vil ikke kunne sikre en ny kurs. Principielt glæder EØSU sig dog udtrykkeligt over, at dette program fortsættes.

1.2. Foruden en markant forhøjelse af midlerne til LIFE-programmet er der behov for en langt bedre samordning af alle EU's politikker. EØSU har ved flere lejligheder kritiseret den manglende samordning, som har en skadelig indvirkning på natur og miljø, uden at noget er ændret.

1.3. Mainstreamingtilgangen, som Kommissionen foretrækker, har i de seneste årtier vist sig at være uegnet til at finansiere beskyttelsen af biodiversiteten. EØSU fastholder derfor sit forslag om at udvide LIFE til en egentlig finansieringsfacilitet for Natura 2000.

1.4. I den nye finansieringsperiode er det muligt, at mainstreamingtilgangen til klimatiltag kan fungere, da mindst 25 % af EU-midlerne skal afsættes til klimarelaterede foranstaltninger.

1.5. EØSU bifalder især, at det nye LIFE-program kan yde økonomisk støtte til udvikling og gennemførelse af bottom-up-initiativer, der bygger på innovative, decentraliserede og bæredygtige økonomiske modeller.

1.6. EØSU bifalder, at den nye LIFE-forordning er mindre restriktiv og bl.a. giver mulighed for at finansiere projekter fuldt ud. Samtidig glæder udvalget sig over, at det bliver muligt at støtte organisationer, der er vigtige for den videre udvikling og gennemførelse af EU's miljøpolitik.

2. **Baggrund**

2.1. Kommissionen har fremlagt sine planer for finansieringen på mellemlang sigt for perioden 2021-2027. Denne planlægning kommer med Det Forenede Kongeriges udtræden af EU samt vedtagelsen af nye prioriteter til at få væsentlig indvirkning på EU's hidtidige støttepolitik og især bestemte programområder.

2.2. Den hidtidige støttestruktur i den flerårige finansielle ramme indeholdt således 58 forskellige programmer, som nu skal reduceres til 37.

2.3. LIFE-programmet er ikke berørt af denne strukturelle forandring, idet det skal vedblive at være et selvstændigt program med egen budgetpost, der skal fremme udvikling og anvendelse af innovative løsninger på miljø- og klimaproblemer, som f.eks. omstillingen på energiområdet. LIFE vil i det kommende EU-budget få tildelt egne midler på 5,45 mia. EUR.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU har i de forløbne år altid betragtet LIFE-programmet som et værdifuldt element i den europæiske natur- og miljøbeskyttelsespolitik og glæder sig derfor over, at det skal fortsætte som et selvstændigt program i den nye finansieringsperiode 2021-2027.

3.2. Grundlæggende konstaterer EØSU, at naturen og miljøet i EU befinder sig i en alvorlig krise. Dette hænger på den ene side sammen med, at der er afsat alt for få midler til EU's støtteprogrammer for natur- og miljøbeskyttelse. På den anden side er det kritisabelt, at der ikke er tilstrækkelig sammenhæng mellem de forskellige sektorpolitikker i EU. EØSU opfordrer indtrængende Kommissionen og Rådet til at rette op på disse misforhold, som udvalget har påpeget flere gange. Sker det ikke, vil LIFE-programmet, som utvivlsomt er med til at finansiere meget gode projekter, fortsat kun have en alibifunktion.

3.3. EØSU ser et alvorligt modsætningsforhold mellem på den ene side de politiske prioriteter, der kundgøres i udtalelser, strategier, koncepter og love, og på den anden side forankringen af disse påståede politiske prioriteter i budgettet. Her gælder princippet om, at budgettet fortæller sandheden om de reelle politiske prioriteter.

3.4. EØSU udtalte sig første gang om LIFE i sin udtalelse om midtvejsevalueringen af LIFE-programmet ([1]) og stillede forskellige forslag til en ny udformning af programmet, som desværre ikke er medtaget i forslaget til forordning. Forslagene handlede bl.a. om LIFE's opgaveområder og finansiering.

Finansieringen af LIFE

3.5. Alene med de midler, der foreslås afsat til det nye delprogram »Omstilling til ren energi« relativeres forhøjelsen af midlerne til LIFE-programmet, som ved første blik ser imponerende ud, fra 3,45 mia. EUR (i finansieringsperioden 2014-2020) til 5,45 mia. EUR (i hele perioden 2021-2027). Det skal tages med i betragtning, at godt 2,6 mia. EUR, dvs. næsten halvdelen af de afsatte midler i henhold til de aktuelle overslag, udgør forpligtelsesbevillinger, som først kan anvendes efter 2027.

3.6. Til området »Klimaindsats« er der i indeværende programperiode afsat 864 mio. EUR, mens der i den nye periode afsættes 1,95 mia. EUR, inklusive 1 mia. EUR til det nye delprogram »Omstilling til ren energi«, som i dag støttes under Horisont 2020. Den faktiske forhøjelse til det hidtidige programområde »Klimaindsats« udgør således ca. 100 mio. EUR (til i alt syv år!) og er for lav.

3.7. Inden for området »miljø og ressourceeffektivitet« er der i indeværende finansieringsperiode 2,59 mia. EUR til rådighed, hvoraf 1,15 mia. EUR er afsat til biodiversitet. På dette område er der i den nye støtteperiode tale om en markant forhøjelse til 2,15 mia. EUR (en stigning på næsten 100 %), men også dette skal ses i den rette sammenhæng.

3.8. Kommissionen konstaterer meget rigtigt i betragtning 14, at »en af de væsentligste underliggende årsager til en mangelfuld gennemførelse af Unionens naturlovgivning og biodiversitetsstrategien er utilstrækkelig finansiering«. Den Europæiske Revisionsret har i sin særberetning om Natura 2000 også gjort særligt opmærksom på underfinansieringen af biodiversitetsbeskyttelsen ([2]).

([1]) EUT C 173 af 31.5.2017, s. 7

([2]) Den Europæiske Revisionsrets særberetning nr. 1/2017. »Det vil kræve en yderligere indsats at gennemføre Natura 2000-nettet på en sådan måde, at dets fulde potentiale realiseres«.

3.9. Dette problem løses ikke en gang tilnærmelsesvist med den planlagte forhøjelse, tværtimod. EØSU ser med stor bekymring på den ekstreme underfinansiering af Natura 2000-nettet, som er afgørende for den europæiske biodiversitetsbeskyttelse. Udvalget mener, at denne problemstilling i den nye finansieringsperiode 2021-2027 vil blive forværret af, at midlerne til ELFUL-programmet samt til regionaludvikling bliver beskåret.

3.10. I stedet for den styrkelse af LIFE-programmets budget, som EØSU mener er nødvendig, foreslår Kommissionen en intensivering af mainstreamingtilgangen, dvs. finansiering fra andre budgetposter. EØSU anerkender, at mainstreaming kan fungere, hvis der er passende, formålsbestemte budgetmidler til rådighed andetsteds. Udvalget henviser i denne forbindelse især til klimabeskyttelsen, hvilket bl.a. hænger sammen med, at Kommissionen har foreslået at bruge mindst 25 % af EU-budgettet til klimarelaterede foranstaltninger ([3]).

3.11. Hvad angår beskyttelse af biodiversitet er mainstreamingtilgangen, som indebærer, at Natura 2000-nettet primært finansieres via EU-fondene for regional udvikling og via den fælles landbrugspolitiks anden søjle, imidlertid slået helt fejl. Udvalget foreslog derfor i sin udtalelse om midtvejsevalueringen af LIFE-programmet af 23. februar 2017 ([4]) at gøre LIFE programmet »til det centrale værktøj til finansiering af Natura 2000-nettet«. Udvalget henviser i den forbindelse til denne og andre udtalelser ([5]) og støtter fortsat en relevant formålsbestemt forhøjelse af LIFE-programmet. Et yderligere forslag til at nå de ambitiøse miljømålsætninger kunne være, at eventuelle restbeløb, i tilfælde hvor reglerne under den fælles landbrugspolitik overtrædes, omdirigeres til foranstaltninger til bevarelse af den biologiske mangfoldighed.

3.12. Hvis man lægger de beregninger til grund, der er gennemført i Tyskland vedrørende finansieringen af gennemførelsen af Natura 2000, og overfører dem til EU-28, må der regnes med et finansieringsbehov, som ligger på op mod 21 mia. EUR årligt (!) ([6]). Forhøjelsen af LIFE-budgettet inden for området biodiversitet/naturbeskyttelse med 1 mia. EUR for syvårsperioden er dermed blot en dråbe i havet.

3.13. Hertil kommer, at en stor del af de ovenfor anførte udgifter til Natura 2000-nettet skal bruges til bevarelse og forvaltning af de mere end 27 000 Natura 2000-områder. Imidlertid giver LIFE, også efter det nye forslag, kun få muligheder for at finansiere bevarelsesudgifter i Natura 2000-områder. Programmet vil dermed i modsætning til de i betragtning 14 anførte mål efter EØSU's opfattelse ikke kunne yde et tilstrækkeligt bidrag til at løse biodiversitetskrisen i EU.

3.14. EØSU er derfor yderst skuffet over, at dets opfordring ikke er blevet taget op. Kommissionen forklarer ganske vist i sit forslag til forordning, at man i forbindelse med konsekvensanalysen undersøgte, om LIFE »kan spille en større rolle i gennemførelsen af Unionens natur- og biodiversitetspolitik. […] muligheden for en stor delt forvaltningsfond under LIFE blev anset for at være ineffektiv«, uden at det står klart for EØSU, hvordan problemet med den eklatante underfinansiering af Natura 2000 skal løses. EØSU har i øvrigt aldrig krævet en delt forvaltningsfond, da en sådan næppe ville kunne forvaltes effektivt. Det har tværtimod anbefalet at omstrukturere LIFE (som det europæiske miljøfinansieringsinstrument) som helhed og bruge det til at finansiere de forpligtelser, som EU har i forbindelse med gennemførelsen af de relevante naturbeskyttelsesdirektiver.

3.15. I betragtning 18 anføres det endvidere, at LIFE fremover også skal støtte projekter, som bidrager til at gennemføre vandrammedirektivet (2000/60/EF). EØSU er principielt positiv over for dette, men peger på, at hvis der ikke tilføres yderligere midler, vil dette føre til yderligere underfinansiering af andre vigtige dele af programmet. Dette forbehold gør EØSU også gældende med hensyn til den i betragtning 19 nævnte støtte til projekter til gennemførelse af rammedirektivet for havstrategien (2008/56/EF).

3.16. EØSU er forundret over, at den fremlagte LIFE-forordning kun ét sted — og her endda kun i forbifarten — nævner det fremtidsorienterede koncept »grøn infrastruktur«. Da finansieringsprogrammet TEN-G for den »grønne infrastruktur«, som er foreslået i Kommissionens meddelelse ([7]) af 6. maj 2013, ikke er at finde i den finansielle ramme for 2021 2027, opfordrer EØSU til, at LIFE — forsynet med betydeligt flere midler — også eksplicit bør finansiere projekter inden for den grønne infrastruktur.

([3]) EØSU anser denne andel for at være for lille og har krævet 40 %. (EØSU's udtalelse om Den europæiske klimafinansieringspagt, (se side 8 i denne EUT).
([4]) EUT C 173 af 31.5.2017, s. 7
([5]) Se EØSU's udtalelse NAT/681 om EU's biodiversitetspolitik (EUT C 487 af 28.12.2016, s. 14).
([6]) Se EØSU's udtalelse (EUT C 129 af 11.4.2018, s. 90).
([7]) COM(2013) 249 final.

3.17. Allerede nu kan det forudses, at de i EU aftalte 2020-mål for beskyttelse af biodiversiteten ikke vil blive nået. Hvis der i finansieringsperioden 2021-2027 snarere er endnu færre midler til rådighed, må det frygtes, at EU end ikke vil kunne fremvise signifikante forbedringer i 2030. Denne graverende biodiversitetskrise gør det nødvendigt at forøge midlerne til LIFE betydeligt. EØSU anmoder derfor Rådet og Europa-Parlamentet om at drøfte og tage hensyn til de overvejelser, som udvalget har formuleret, under den videre debat om den finansielle planlægning på mellemlang sigt.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. Kommissionen fremhæver i sin begrundelse til forslaget til forordning flere gange, at programmet støtter mindre projekter, hvilket adskiller LIFE fra f.eks. Horisont Europa. Det anføres, at LIFE-programmet vil »hjælpe borgerne med deres klimaindsats og af hensyn til deres lokalsamfund«. Efter EØSU's opfattelse er netop denne tilgang, som støtter bottom up-modeller båret af civilsamfundets interessenter, enormt vigtig og fortjener yderligere støtte.

4.2. Denne tilgang må imidlertid omfatte mere, end hvad Kommissionen anfører i betragtning 8 og 10. Projekter, der har til formål »at fremme udnyttelsen af allerede tilgængelig teknologi«, er ganske vist positive, men »borgernes« rolle går langt videre end at udnytte allerede udviklede metoder.

4.3. Det er nemlig ikke kun det i forslaget til forordning nævnte Europæiske Innovationsråd, der ifølge Kommissionen »kan yde støtte til opskaleringen og kommercialisere nye banebrydende idéer«.

4.4. Dette kan SMV'er, små og større frivilligt organiserede grupper, fagforeninger, privatpersoner og kommuner også gøre. Og de udvikler allerede i dag (til tider meget enkle) idéer, metoder eller innovative, tilpassede teknologier, som i nogle tilfælde hverken det politiske og administrative niveau eller det etablerede erhvervsliv hidtil er kommet på eller har ønsket at udnytte.

4.5. LIFE bør bidrage til denne opgave, især da det ofte er meget vanskeligt for netop disse ikkeetablerede strukturer at finde støtte til innovation.

4.6. Dette kan illustreres med to eksempler, som kunne passe fint ind i det nye delprogram »Omstilling til ren energi«.

4.6.1. Det er velkendt, at opbygning af en infrastruktur af opladningsmuligheder for elbiler er en vigtig opgave, som også det politiske niveau må løse. Borgerinitiativer overvejer f.eks. at udnytte den strøm, der produceres i andelsejede vindmølleanlæg, direkte og decentralt til at drive fælles ladestationer eller forsyne private ladestationer i hjemmene, i boligkvarterer eller på arbejdspladser. Det, der allerede ses mange steder med »solartankstationer« (dvs. carporte forsynet med solcelleanlæg), kan således overføres til vindkraftanlæg. Dette ville skabe helt nye muligheder for at inddrage civilsamfundets aktører, hvilket kan have stor betydning for såvel den regionale erhvervsudvikling som accepten af den nye forsyningsstruktur, der skal etableres ([8]). Dermed kunne der også skabes fremdrift i EU's ambition om at »sætte borgerne i centrum for omstillingen til ren energi«. Sådanne nye måder at tænke på bliver imidlertid som regel ikke fostret af de etablerede strømforsyningsaktører. Disse initiativer har brug for støtte i den indledende fase, navnlig da der i mange tilfælde er brug for en grundig undersøgelse af de juridiske rammebetingelser og tekniske detailspørgsmål. LIFE må støtte sådanne innovative idéer, som endnu ikke er klar til at blive markedsført.

4.6.2. Det samme gælder for en innovativ model, der er blevet udviklet i den polske by Lapy, men som ikke kan gennemføres, fordi der ikke kan findes finansiering til de nødvendige mere dybtgående undersøgelser. Byen lider lige som mange andre kommuner i de central- og østeuropæiske stater under høje emissionsbelastninger, som stammer fra kulfyrede kommunale varmeværker. Beregninger har vist, at en udskiftning af kullet med vedvarende energiformer (f.eks. biomasse) eller energiformer med lavere emissioner, som gas, ville føre til højere forbrugerpriser, hvilket ikke er samfundsmæssigt acceptabelt. Det er meget sandsynligt, at en model, hvor der opføres og drives et kommunalt vindkraftanlæg, hvor den producerede strøm via varmepumper omdannes til varme, vil resultere i lavere varmepriser. Kommunen mangler imidlertid midler til at gennemføre de tekniske og juridiske forundersøgelser, der er nødvendige for at gennemføre et sådant modelprojekt, og der er heller ikke støtte at finde andre steder.

([8]) Se EØSU's udtalelse om Virkningerne af en ny kulstoffri, decentraliseret og digitaliseret energiforsyningsstruktur (EUT C 367 af 10.10.2018, s. 1).

4.7. Derfor finder EØSU det positivt, at der med delprogrammet »Omstilling til ren energi« sættes et nyt fokus inden for »klimaindsatsen« i LIFE-programmet, som i perioden 2021-2027 vil få tildelt 1 mia. EUR, svarende til knap 20 % af det samlede budget på 5,45 mia. EUR.

4.8. EØSU anser det for nødvendigt at vælge så enkle ansøgnings- og gennemførelsesprocedurer som muligt for LIFE-programmet. Udvalget hilser det velkommen, at Kommission til stadighed forsøger at reducere bureaukratiet i forbindelse med projektansøgning og -gennemførelse.

4.9. Den nye LIFE-forordning indeholder væsentligt færre restriktioner end det nuværende program og giver dermed Kommissionen meget større fleksibilitet med hensyn til udvælgelse og finansiering af projekter. Dette vil efter EØSU's vurdering føre til en meget mere effektiv anvendelse af midlerne.

4.10. Gode og innovative projekter bør ikke bremses af, at ansøgerne eventuelt ikke har tilstrækkelige muligheder for at opnå samfinansiering. EØSU noterer med tilfredshed, at den nye LIFE-forordning ikke længere indeholder en artikel, som udelukker fuld finansiering af projekter (se den gamle forordnings artikel 20).

4.11. EØSU glæder sig desuden over, at LIFE-programmet fortsat udvikles, og at der nu fokuseres på den rolle som katalysator, som LIFE- eller LIFE-støttede projekter kan have. Det er imidlertid uklart for EØSU, hvordan denne funktion som katalysator konkret skal opstå.

4.12. EØSU kan godt forestille sig, at Kommissionen udvælger en bestemt andel af de støttede projekter, som forekommer særligt innovative, og beder projektdeltagene om nærmere at beskrive de omstændigheder, som især havde betydning for projektets succes eller manglende succes i et mindre opfølgningsprojekt. Mange innovative idéer (se punkt 3.8) falder i dag på grund af bureaukratiske påbud eller en manglende eller hindrende lovgivningsmæssig ramme. For at det politiske niveau skal kunne lære af LIFE-støttede projekter og drage konsekvenser heraf, er det vigtigt nøjagtigt at vide, hvilke faktorer der fører til succes eller fiasko.

4.13. I betragtning 17 anføres det, at offentligheden er meget opmærksom på luftforureningen, og at borgerne forventer »handling fra myndighedernes side«. Dette er korrekt, og LIFE kan også fremover bidrage på dette felt, ved at resultater fra projekterne omsættes til praktisk politik.

4.14. Der må imidlertid ikke ske det, at LIFE kommer til at agere som »oprydder« efter myndighedernes manglende handling. Luftkvaliteten i Europa kunne have været væsentligt bedre allerede i dag, hvis f.eks. a) allerede vedtagne grænseværdier konsekvent blev overholdt, b) den lovede internalisering af eksterne omkostninger blev gennemført konsekvent, og c) miljøskadelige subsidier blev afskaffet, som det er blevet lovet i årevis.

4.15. I betragtning 27 nævnes derfor med rette aspekter som gennemførelsen af lovgivningen, inklusive overvågnings- og godkendelsesprocedurer, kvaliteten af miljøkontrollen og håndhævelsesmekanismen. I lyset af deres bidrag til gennemførelsen af disse målsætninger bør der i henhold til forslagets artikel 12 kunne tildeles tilskud »uden en indkaldelse af forslag«, dvs. institutionel støtte, til Den Europæiske Unions netværk for gennemførelse og håndhævelse af miljølovgivning (IMPEL), Det Europæiske Netværk af Miljøanklagere (ENPE) og Den Europæiske Unions Forum for Miljødommere (EUFJE). EØSU hilser en sådan støtte velkommen og understreger, at det er vigtigt også at kunne yde en relativt ubureaukratisk støtte til andre indflydelsesrige samfundsaktører, der kan fremme EU's miljøpolitik, som fastsat i forslagets artikel 10, stk. 5.

Bruxelles, den 18. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om ændring af afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme

(COM(2017) 772 final — 2017/0309 (COD))

(2019/C 62/37)

Ordfører: **Dimitris DIMITRIADIS (EL-I)**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 18.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 196 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Præsidiets beslutning	26.6.2018
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget i sektionen	5.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	18.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	205/2/1
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

Konklusioner

1.1. I betragtning af de nye betingelser, der hele tiden udvikler sig, og som hænger sammen med følgerne af klimaændringerne og har betydelig indvirkning på menneskers aktiviteter og tilværelse, opfordrer EØSU EU-organerne til at iværksætte nye fælles aktioner og politikker.

1.2. For at kunne tackle disse følger er det nødvendigt med øget overvågning og solidarisk udarbejdelse ikke alene af planer, men også af konkrete løsninger. Det er ledetråden for forslaget om revision af EU-civilbeskyttelsesmekanismen, rescEU, der for første gang vil omfatte kapaciteter til bekæmpelse af skovbrande fra luften, eftersøgning og redning i byområder, felthospitaler og medicinske nødhjælpshold.

1.3. EØSU finder det vigtigt, at forslaget åbner mulighed for, at Kommissionen vedtager delegerede retsakter med henblik på at definere kapaciteter ud over de fire nævnte, som rescEU skal udstyres med, og at den nødvendige fleksibilitet derved sikres.

1.4. EØSU mener, at Kommissionen med sit forslag følger idéen om europæisk solidaritet, men at medlemsstaterne på ingen måde er fritaget for deres ansvar og den rolle, de bør påtage sig.

1.5. Med den nye civilbeskyttelsesmekanisme vil EU som helhed og hver enkelt medlemsstat i særdeleshed i fællesskab råde over kapaciteter i en struktur, som har egne aktiver og andre midler, som EU-medlemsstaterne vil bidrage til.

1.6. EØSU mener, at Kommissionen ved at fremsætte det foreliggende forslag har indset, at det er nødvendigt at sprede information på en velordnet måde, og at viden skal formidles i struktureret form til de interesserede aktører, hvis man ønsker, den skal kunne udnyttes hensigtsmæssigt.

1.7. Uddannelse af befolkningen i imødegåelse af katastrofer og forberedelse af befolkningen på disse må absolut være hovedhjørnestenen i en fælles civilbeskyttelse, som forvaltes i samarbejde med både medlemsstaterne og tredjelande, der deltager i de fælles aktioner, og i aktivt samarbejde med de regionale og lokale myndigheder.

1.8. Mens civilbeskyttelse er alles og hver enkelts sag, er det individuelle ansvar ikke den eneste faktor, som kan forbedre håndteringen af udfordringerne, eftersom den kollektive indsats og den fælles bevidstgørelse spiller en større rolle i den henseende. På den baggrund er det af afgørende vigtighed at mobilisere og inddrage civilsamfund, NGO'er, frivillige og uafhængige deltagere i såvel udarbejdelsen som gennemførelsen af katastrofeindsatsplaner i tilfælde af naturkatastrofer.

1.9. Erhvervslivet og personer, som arbejder i denne sektor, kan gennem kollektive tiltag hjælpe samfundet med at tilpasse sig de skadelige virkninger af klimaændringer, ja endda med at modvirke dem, og så vidt muligt begrænse konsekvenserne af naturkatastrofer eller årsagerne til menneskeskabte katastrofer, f.eks. med hensyn til emission af forurenende luftarter og partikler.

1.10. Nutidens innovative teknologier og digitale værktøjer (tingenes internet) bør tjene de kapaciteter, der forvalter civilbeskyttelsesprocessen, på alle trin. Uanset om værktøjerne udvikles til forebyggelsesfasen eller til at kontrollere, styre eller informere kapaciteterne på stedet, kan disse værktøjer afværge farer, hvis de anvendes rigtigt.

1.11. EØSU mener, at rescEU-mekanismen, som foreslås af Kommissionen, vil:

a) sende et stærkt signal om europæisk solidaritet til de europæiske borgere nu, hvor EU har særligt behov for det

b) fremme samarbejdet vedrørende tiltrædelseslande og den nye solidaritetskultur, som bør herske mellem EU-medlemsstaterne

c) føre til, at lande, der således samarbejder i EU-institutionerne, inddrages på følsomme og væsentlige områder og bevidstgøres om de konkrete muligheder, som en union af stater som EU har, foruden de emner, der normalt drøftes

d) fremme det regionale samarbejde gennem bilaterale aftaler og bidrage til at formindske spændingerne i politisk følsomme områder, sådan som adskillige eksempler tidligere har vist, hvor bekæmpelsen af større naturkatastrofer blev gennemført i fællesskab.

1.12. EØSU påpeger, at ud over de af Kommissionen fremlagte oplysninger om de omfattende naturfænomener og -katastrofer indtil 2017 viser dette års sommer nødvendigheden af at revidere og fuldstændiggøre EU-civilbeskyttelsesmekanismens nuværende rammer. Såvel de uhørt voldsomme brande, hedebølger og oversvømmelser, der har ramt hele det europæiske område, og selv regioner, som man hidtil har troet var skånet for den slags ulykker, og som hænger sammen med klimaforandringerne, som de kraftige og hyppige jordskælv, som på uforudsigelig vis forårsager destruktion og massive tab, viser, at det er nødvendigt at tage initiativer som det, Kommissionen foreslår med rescEU.

1.13. EØSU er overbevist om, at civilbeskyttelsesspørgsmål i de kommende år bør angribes fra en mere og mere global vinkel og omfatte indsatspolitikker på alle trin i den menneskelige aktivitet. Udvalget bemærker, at EU på civilbeskyttelsesområdet omgående skal vedtage en bredere politisk og lovgivningsmæssig ramme.

Anbefalinger

1.14. EØSU har forståelse for de problemer og de forpligtelser, der efter Kommissionens opfattelse udspringer af gældende EU-lovgivning, og som fortrinsvis følger af primær ret, men finder det samtidig påkrævet at sætte alt ind på at få medlemsstaterne til at tilslutte sig idéen om en fælles tilgang til civilbeskyttelse, specielt forebyggelse, indsats og genetablering.

1.15. Selv om udarbejdelsen af nationale risikoevalueringsundersøgelser og lokale, regionale og nationale forebyggelses- og indsatsaktionsplaner finder sted på et frivilligt grundlag, men dog er forbundet med finansiering, bør det give anledning til at tilskynde EU-medlemsstaterne til at udnytte fordelene ved rescEU bedst muligt.

1.16. I samarbejde med medlemsstaterne bør Kommissionen udforme de overordnede principper og retningslinjer for en ændring af de nationale lovgivninger, som sikrer dem en moderne, sammenhængende fælles juridisk EU-ramme for spørgsmål som tidlig varsling, den frivillige indsats og Kommissionens institutionaliserede deltagelse på alle niveauer i civilbeskyttelsesprocessen samt deres forpligtelse til at anvende en vis procentdel af deres budgetter til forebyggende aktioner, for blot at nævne disse eksempler.

1.17. EØSU mener, at oprettelsen af fælles administrative procedurer i medlemsstaterne vil skabe et »fælles sprog« på området, der vil bidrage til den bedst mulige udnyttelse af rescEU-mekanismens fordele og tilvejebringe den ønskede fleksibilitet og effektivitet for at få mest muligt ud af den, især med henblik på nødhjælpsoperationer.

1.18. EØSU mener, der bør gøres brug af ressourcer såsom de europæiske grupper for territorialt samarbejde (EGTS) for at sikre en fælles civilbeskyttelsesindsats fra medlemsstaterne på grænseoverskridende niveau.

1.19. EØSU er overbevist om, at der bør iværksættes et initiativ, som tilskynder innovative virksomheder og nyetablerede virksomheder til at forbedre, udvikle og skabe nye højteknologiske værktøjer til forebyggelse og beredskab såsom, blandt andre eksempler, fremskrivnings-, varslings- eller indsatssystemer.

1.20. Skovbrande er et fænomen blandt andre, der illustrerer behovet for at udforme sådanne systemer, der på samme tid udnytter europæisk industris stærke sider inden for luftfart, IT, bilproduktion, brandbekæmpelsesudstyr m.m.

1.21. EØSU mener, at Kommissionen aktivt bør inddrage det videnskabelige samfund og forskerne i sin indsats, med henblik på en dialog om, hvilke foranstaltninger der skal træffes på de forskellige trin i civilbeskyttelsesprocessen.

1.22. Med henblik på udveksling af bedste praksis og oplysninger om de nye muligheder, teknologien byder på, eller om andre emner vil det være hensigtsmæssigt at tage initiativ til at etablere et årligt europæisk forum, der kunne placeres i EØSU's regi, med deltagelse af medlemmer af det videnskabelige samfund og beslutningstagere med ansvar for civilbeskyttelsesspørgsmål.

1.23. Kommissionen skal anbefale medlemsstaterne en række bedste praksisser, navnlig inden for forebyggelse og genopretning, gennem indførelse af modeller, som sikrer levedygtighed og bæredygtighed.

1.24. EØSU ser frivilligbevægelsen og dermed civilsamfundet som et af de vigtigste redskaber til at aktivere civilbeskyttelsesmekanismerne. Derfor finder EØSU det uomgængeligt at støtte dem med ressourcer og udstyr på EU-niveau og samtidige indføje dem institutionelt i den nye rescUE-mekanisme.

1.25. Et spørgsmål, som uden tvivl bør debatteres i EU-organerne med henblik på at skabe en ensartet ramme for ordningens forvaltning, går ud på at integrere arbejdstagere, som ønsker det, i de frivillige korps, idet der træffes passende foranstaltninger for at beskytte deres grundlæggende rettigheder såsom forsikring og en ret — som ikke kan nægtes — til orlov fra deres arbejde, i det mindste når de deltager i konkrete civilbeskyttelsesoperationer.

1.26. Det vil være hensigtsmæssigt at oprette en fælles europæisk certificeringsordning for frivillige civilbeskyttelseskorps og de midler, der iværksættes, som kunne suppleres med ad hoc-uddannelser på lokalt, regionalt, nationalt eller europæisk niveau.

1.27. EØSU minder Kommissionen om, at de europæiske struktur- og investeringsfonde bør råde direkte over den fornødne fleksibilitet til at finansiere genopretnings- og genetableringsarbejdet, når en katastrofe har fundet sted, og understreger, at denne indsats bør ledsages af undersøgelser for at sikre, at indsatsen fremmer bæredygtig udvikling og støtter befolkningen i de ramte regioner i deres dagligdag. Dette gælder især landdistrikter, så det undgås at folk fraflytter disse.

1.28. Det vil være hensigtsmæssigt, at de kapaciteter, som kan erhverves eller lejes, sådan som der lægges op til i den nye rescEU-mekanisme, i visse tilfælde kombinerer flere anvendelsesmuligheder, således at investeringen bliver så rentabel som muligt. Eksempelvis kan kapaciteten til indsats fra luften anvendes til såvel slukning af skovbrande, eftersøgnings- og redningsoperationer som overvågning af grænserne ved grænseoverskridende katastrofer og naturligvis forebyggelsestiltag.

1.29. Hvis der er muligheder for kombineret anvendelse af kapaciteterne, som både dækker sikkerhed (*safety*) og beskyttelse (*security*), vil det måske ikke alene være ressourcebesparende, men også fremme indsættelsen af integrerede EU-indsatsaktiviteter og bidrage til foranstaltningernes komplementaritet.

1.30. Den spredte fordeling af kapaciteterne, som det er planlagt at indføre under rescEU, bør gennemgås i en separat undersøgelse, som tager hensyn til de geografiske, geologiske og økonomiske faktorer og især til mulighederne for — afhængigt af de foreliggende risici — umiddelbar indsats og direkte dækning af EU's regioner mod de forskellige typer farer.

1.31. EØSU foreslår som hovedregel og i det mindste, når den europæiske mekanisme er iværksat og sættes ind, at den kompetente medlemsstat eller region udarbejder en katastrofedokumentation, hvis model kan udformes af Kommissionen, med henblik på at opbygge knowhow og forbedre den fremtidige indsatspraksis, således at der etableres en database, der dækker hele EU. Det foreslås endvidere, at der fastsættes indikatorer for at måle rescEU's interventionstid og mekanismens konkrete virkning.

1.32. EØSU er stemt for at gøre gennemførelsen af bestemmelserne om risikovurderings- og styringsplanlægning til en forhåndsbetingelse under samhørighedspolitikken og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne. EØSU fremhæver imidlertid, at et sådant tiltag kræver en omfattende forudgående oplysningskampagne for ikke at forstyrre produktionsprocessen.

1.33. EØSU finder det nødvendigt, at medlemsstaternes deltagelse i den europæiske civilbeskyttelsespulje øges. Ikke desto mindre bør deres forberedende foranstaltninger til deltagelsen også omfatte investeringer fra deres side i ekstra materiel for at undgå en svækkelse af deres midler og opnå en styrkelse af hele EU's operationelle kapacitet.

1.34. EØSU minder om, at SMV-sektoren i forbindelse med genopretning efter enhver form for katastrofe bør spille en fremtrædende rolle, da den udgør det vigtigste lokomotiv for det daglige økonomiske og sociale liv.

2. **Generelle bemærkninger (baggrund)**

2.1. EU-civilbeskyttelsesmekanismen danner en ramme for samarbejde og bistand i situationer med store og ekstraordinære behov, som opstår i eller uden for EU. Den juridiske ramme for mekanismen blev opridset i Rådets beslutning 2001/792/EF, Euratom om indførelse af en fællesskabsordning til fremme af styrket samarbejde om indsatser på civilbeskyttelsesområdet.

2.2. I de følgende år blev den oprindelige beslutning ændret successivt ved Rådets beslutning 2007/779/EF, Euratom om indførelse af Fællesskabets civilbeskyttelsesordning (omarbejdelse) og ved Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme.

2.3. Mekanismen omfatter på nuværende tidspunkt de 28 EU-medlemsstater, landene i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), dvs. Island og Norge, samt Montenegro, Serbien, den tidligere jugoslaviske republik Makedonien og Tyrkiet. EØSU mener i høj grad, at andre lande også bør deltage, så interventionerne kan blive hurtigere og mere smidige og ressourcerne kan udnyttes hensigtsmæssigt.

2.4. Den 23. november 2017 vedtog Kommissionen et forslag ledsaget af en meddelelse med henblik på at ændre de lovgivningsmæssige rammer for EU's civilbeskyttelsesmekanisme. Med udgangspunkt i de kumulerede erfaringer er formålet med den foreslåede tekst at:

a) etablere en dedikeret reserve af EU-kapaciteter (aktiver) til civilbeskyttelse

b) sikre en hurtigere indsættelse af bistanden og mindske de administrative formaliteter

c) fremme yderligere forebyggelses- og beredskabsforanstaltninger.

2.5. Det vigtigste finansieringsinstrument har hidtil været Den Europæiske Unions Solidaritetsfond, som blev oprettet i 2002 ved forordning (EF) nr. 2012/2002.

2.6. EØSU har tidligere givet udtryk for sine holdninger til spørgsmål som civilbeskyttelse, naturkatastrofer og solidaritetsfonden i sine udtalelser NAT/314/2006 ([1]), NAT/375/2008 ([2]), NAT/438/2009 ([3]), ECO/355/2013 ([4]) et ECO/426/2017 ([5]).

([1]) EUT C 139 af 11.5.2001, s. 27.
([2]) EØSU's udtalelse om Forbedring af Fællesskabets civilbeskyttelsesordning — en reaktion på naturkatastrofer, EUT C 204 af 9.8.2008, s. 66.
([3]) EØSU's udtalelse om En fællesskabsstrategi til forebyggelse af naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer, EUT C 318 af 23.12.2009, s. 97.
([4]) EØSU's udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 2012/2002 om oprettelse af Den Europæiske Unions Solidaritetsfond, EUT C 170 af 5.6.2014, s. 45.
([5]) EØSU's udtalelse om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013 for så vidt angår specifikke foranstaltninger med hensyn til at yde supplerende bistand til medlemsstater, der er ramt af naturkatastrofer, EUT C 173 af 31.5.2017, s. 38.

2.7. I sin nuværende udformning bygger EU-civilbeskyttelsesmekanismens funktionsmåde fortrinsvis på katastrofeberedskabskoordineringscentret (ERCC, Emergency Response Coordination Centre) i Bruxelles, det fælles varslings- og informationssystem (CECIS, Common Emergency Communication and Information System), indsatsholdene, civilbeskyttelsesmodulerne og de tekniske bistandshold, med de aktiver, der er stillet til rådighed, samt uddannelsesprogrammet og programmet om udveksling af eksperter.

3. **Mekanismens nuværende konfiguration**

3.1. I Lissabontraktaten blev der fastlagt nye kompetenceområder for EU's indsats. Inden for civilbeskyttelse går EU's nye beføjelser hovedsagelig ud på støtteaktiviteter.

3.2. Lissabontraktaten sigter bl.a. mod at forbedre EU's kapacitet til at modvirke både naturkatastrofer og menneskeskabte katastrofer. I traktatens artikel 196 åbnes mulighed for, at Unionen træffer foranstaltninger med hensyn til risikoforebyggelse, beredskab hos indsatspersonellet på civilbeskyttelsesområdet, indsats i tilfælde af naturkatastrofer eller menneskeskabte katastrofer, operationelt samarbejde mellem de nationale tjenester på civilbeskyttelsesområdet og sammenhængen i internationalt arbejde på civilbeskyttelsesområdet.

3.3. Desuden kombineres disse bestemmelser om civilbeskyttelse med solidaritetsforpligtelsen i traktatens artikel 222, som giver EU beføjelse til at yde bistand til en medlemsstat, hvis den udsættes for et terrorangreb eller er offer for en naturkatastrofe eller en menneskeskabt katastrofe.

3.4. Det er nu åbenbart, at de ekstreme vejrforhold, som hænger sammen med klimaændringerne, også rammer Europa. EØSU er enig med Kommissionen og Europa-Parlamentet i, at 2017 og 2018 har været prøvelsernes år for det europæiske kontinent med hensyn til naturkatastrofer og krævet mange ofre i menneskeliv og ødelæggelser af enorme skovarealer, ejendomme og infrastrukturer. Landbrugs-, skovbrugs-, handels- og industriaktiviteterne er blevet hårdt ramt, og skovbrande har antaget et foruroligende omfang i EU's nordlige egne, som man hidtil har troet var skånet for i det mindste denne svøbe.

3.5. EØSU mener, at EU-civilbeskyttelsesmekanismen i sin nuværende form med den nye virkelighed, som er ved at tegne sig, har udspillet sin rolle, idet den er utilstrækkeligt underbygget, langsom og ineffektiv, navnlig når der sker flere naturkatastrofer på samme tid i forskellige regioner. Et andet handicap består i de særdeles begrænsede ressourcer, som er til dens rådighed, og som kun dækker transportudgifterne og ikke alle aktionsudgifterne og de andre udgifter, som ofte er langt højere.

3.6. Samtidig er medlemsstaterne, da de kun kan regne med deres egne midler, ikke i stand til at håndtere større katastrofer, eftersom de omkostninger, de skal afholde, hvis de hver især skal erhverve eller leje alt indsatsmateriel, vil være uoverkommelige. De bør derfor kunne regne med, at der sker en intervention på EU-niveau.

3.7. Som et karakteristisk eksempel kan nævnes, at en moderne vandbomber af typen Canadair, som i vid udstrækning anvendes i medlemsstaterne, skønnes at koste omkring 30 mio. EUR, at produktionen af disse fly er indstillet, og at fabrikken, hvis den får nye ordrer, ikke vil kunne levere mere end et eller to nye fly om året.

3.8. Selv om det er fastsat, at mekanismen for frigørelse af ressourcer kan aktiveres, når en medlemsstat trues af en større katastrofe, sker der oftest det, at de øvrige EU-lande ikke har mulighed for at yde bistand, enten fordi de åbenlyst mangler midler, eller fordi situationens udvikling forhindrer selv lande, der råder over midler, i at påtage sig nogen som helst form for operationel aktivitet i en anden medlemsstat.

3.9. I betragtning af de aktiver, civilbeskyttelsesmekanismen kan regne med i dag, bliver ovennævnte bestemmelse i Lissabontraktatens artikel 222 ofte virkningsløs, **eftersom ressourcerne er begrænsede, bureaukratiseringen er en hindring for en umiddelbar indsats og hurtig intervention, og sammenkoblingen med hensyn til viden og udveksling af bedste praksis fortsat indskrænker sig til det teoretiske plan**.

4. **Generelle bemærkninger til Kommissionens forslag**

4.1. EØSU understreger, at det er nødvendigt at forbedre, ændre og videreudvikle EU-civilbeskyttelsesmekanismen og omlægge den til en integreret europæisk ordning med fokus på katastrofehåndtering og samtidig sikre, at den dækker hele civilbeskyttelsesprocessen, der starter med forebyggelse og slutter med genopretning.

4.2. Med forslaget om at styrke kapaciteten til at håndtere sådanne katastrofer gennem rescEU-mekanismen kan EU og medlemsstaterne bevise, at de har et menneskeligt ansigt både med hensyn til principper og i praksis, og samtidig i en tid, hvor det er nødvendigt at vende tilbage Europas rødder, give udtryk for den enhed og den solidaritet, som er grundlæggende principper i oprettelsestraktaterne og de deraf følgende aftaler.

4.3. Det bør understreges, at der i dag i praksis ikke findes seriøse europæiske bestemmelser, som tilskynder til at udarbejde gennemgribende forslag og indgå solide alliancer med henblik på at håndtere disse katastrofebegivenheder, og at de spontane bestræbelser i den retning jævnligt viser sig at være nytteløse og ineffektive. Der er et mere og mere påtrængende behov for hyppigere fælles øvelser mellem lande, som er udsat for samme farer og har fælles grænser, med deltagelse af frivillige, som er uddannet hertil, og for sideløbende at skabe incitamenter for lokale og regionale myndigheder til at øge antallet af frivillige ved at fritage dem for opgaver (f.eks. deltagelse i reserven) eller lette den dermed forbundne byrde.

4.4. EØSU billiger en styrkelse af forebyggelses- og beredskabsmekanismerne sideløbende med en forbedring af infrastrukturens og økosystemernes modstandskraft. Ud over færre tab af menneskeliv, den beskyttelse, samfundet opnår, og den direkte økonomiske gevinst, som følger af mindre indsatsbehov, vil denne tilgang sikre en bedre beskyttelse af landbrugsproduktionsaktiviteterne, idet den formindsker risikoen for katastrofer på grund af brande eller oversvømmelser, som rammer den primære sektor hårdt.

4.5. Når Kommissionen konstaterer, at farerne, hvad enten de er naturbetingede, f.eks. oversvømmelser. brande og jordskælv, eller menneskeskabte, f.eks. teknologiske uheld og terrorangreb, nu har skiftende og nye former, stemmer det fuldstændig med den form, disse farer i dag indtager, og som forværres af den virkning, det er almindeligt anerkendt at tillægge klimaændringerne. Begrebet modstandsdygtighed, som er indført inden for katastroferisikostyring, afspejler den måde, økonomiske aktiviteter bør udøves på generelt, men også og især hvad angår infrastrukturer. For at vurdere og forstærke deres modstandsdygtighed skal der anvendes de mest moderne digitale værktøjer og de mest avancerede, innovative teknologier.

4.6. For første gang lægges der i den planlagte styrkelse af katastrofeforebyggelses-, beredskabs- og indsatskapaciteten og ligeledes i genetableringen efter katastrofen vægt på de grundlæggende søjler, som princippet om bæredygtig udvikling bygger på. EØSU tilslutter sig fuldt ud den omfattende redegørelse for begrebet civilbeskyttelse som en samlet proces, da nødvendigheden af overvågning på det sociale, økonomiske og miljømæssige område derved anskueliggøres. Denne samlede tilgang sikrer, at alle ansvarlige aktører deltager i hele processen og i udbredelsen og formidlingen af knowhow og praksis. Hvis denne tilgang skal lykkes, bør der gennemføres fælles programmer og øvelser eller uddannelsestiltag i grupper af lande, som er kendetegnet ved, at de er udsat for samme risici.

4.7. Mekanismen skal ses i sammenhæng med FN's 2030-dagsorden og den globale strategi for katastroferisikobegrænsning, som blev fastlagt som led i Sendai, med henblik på reduktion af katastroferisiciene (UNISDR), og mere præcist den første prioritet, der går ud på at forstå katastroferisiciene.

4.8. EØSU tilslutter sig ligeledes det overordnede princip om oprettelse af et viden- og uddannelsesnetværk som beskrevet af Kommissionen. EØSU påpeger imidlertid, at det videnskabelige og akademiske samfund bør inddrages institutionelt og overdrages gennemførelsen af forskningsaktiviteter i form af undersøgelser, som beskriver og vurderer de potentielle risici, den deraf følgende sårbarhed og samfundenes udsættelse for farer. Det synes nødvendigt at sikre deltagelse af private initiativer, virksomheder og civilsamfundet i betragtning af den erfaring og viden, de har oparbejdet, men også ud fra ønsket om lettere at kunne mobilisere samfundsstrukturerne direkte på lokalt niveau, når katastrofer indtræffer. Desuden bør oplysning og uddannelse af borgerne om de forskellige farer, de skal håndtere, prioriteres højt.

4.9. EØSU godkender de specifikke kapaciteter, som Kommissionen foreslår at udbygge under rescEU, såsom oprettelsen af en reserve af midler med vandbombere, højkapacitetspumper, udstyr til eftersøgning og redning i byområder samt operationelle kapaciteter, der skal udvikles i sundhedssektoren ved erhvervelse af felthospitalsenheder og medicinske nødhjælpshold som beskrevet i andet afsnit af kapitel 3.1 i meddelelsen. EØSU finder det nødvendigt at sikre, at disse aktiver er interoperable og kan anvendes fleksibelt, således at der skabes stordriftsfordele med henblik på bæredygtig udvikling. Man kunne f.eks. forestille sig, at der anskaffes luftmateriel, som på én gang kunne tjene til a) bekæmpe skovbrande fra luften, b) foretage overvågning fra luften og gennemføre luftpatruljer for hurtig varsling, c) gennemføre

eftersøgnings- og redningsaktioner og d) transportere syge fra svært tilgængelige områder eller isolerede øer. På den måde vil man have nytte af en sådan luftkapacitet hele året, hvorfor den hurtigere kan amortiseres og på økonomisk bedre vilkår.

4.10. EØSU foreslår, at der oprettes regionale strukturer i regioner, som i højere grad risikerer at få behov for en omgående indsats. Ydermere bør lokalsamfundene styrkes med de fornødne aktiver til en første indsats, og der bør på dette niveau oprettes veluddannede hold, som råder over systemer til tidlig varsling. I øvrigt er det absolut nødvendigt, at der udarbejdes og udbredes fælles certificerede manualer med retningslinjer.

4.11. EØSU bifalder, at områderne for finansiering af civilbeskyttelsesaktioner til fordel for medlemsstaterne er blevet udvidet, f.eks. med tilpasning og genetablering, samt højere satser for samfinansiering af transportudgifter. Eksempelvis er det, når et jordskælv forårsager store skader, fuldt berettiget, at der sker en medfinansiering mellem EU og den pågældende medlemsstat med henblik på at transportere og opstille små boligenheder og indrette et passende område ved gennemførelse af det nødvendige arbejde med henblik på at udstyre det med infrastrukturer og kollektive faciliteter, som f. eks. elektricitet, vandforsyning, kommunikation, kloaksystemer, således at den socioøkonomiske aktivitet kan blive genoptaget hurtigst muligt og den sociale samhørighed sikres.

4.12. EØSU modsætter sig ikke, at driftsomkostningerne medtages i samfinansieringen, men bemærker, at der bør fastlægges en objektiv mekanisme for overslag over og især evaluering af de dermed forbundne udgifter, således at ressourcerne benyttes på hensigtsmæssig vis. Desuden finder EØSU det påkrævet at udnytte alle de alternative finansieringskilder, såsom strukturfondene eller medfinansiering fra Den Europæiske Investeringsbank.

4.13. I en række udtalelser har EØSU konsekvent talt for at lette de administrative procedurer og sikre den nødvendige fleksibilitet for anvendelsen af EU-midlerne uden at skade processens gennemsigtighed og den uafhængige kontrol hermed, som er uomgængelige forudsætninger for, at de europæiske borgeres bidrag bliver anvendt lovligt og effektivt.

4.14. EØSU glæder sig over Kommissionens henvisning til imødegåelsen af følgerne af terrorhandlinger og finder det nødvendigt med nøje fastlagte rammer for forebyggende foranstaltninger, reaktion (på konsekvenserne) og genopretning. I den nærmeste fremtid kunne Kommissionen i den henseende udarbejde en plan for udvikling af en række reserveaktiver til håndtering af naturkatastrofer, der skyldes kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare ulykker (CBRN), uden derved at fritage virksomheder, som er aktive i disse sektorer, for deres ansvar eller forpligtelser. EØSU påpeger, at hvis der ikke reageres i tide på sådanne ulykker, kan det være skæbnesvangert for produktionen i den primære sektor med enorme langsigtede konsekvenser for forsyningerne til hele befolkningen og folkesundheden.

4.15. EØSU mener, at det som led i rescEU er nødvendigt at mobilisere civilsamfundet gennem en institutionel anerkendelse, idet det tilskyndes til at deltage i politikudformningen, forebyggelsen og katastrofeberedskabet, når det er muligt. Desuden bør det europæiske solidaritetskorps inddrages.

5. **Særlige bemærkninger**

5.1. EØSU finder det ligeledes nødvendigt at styrke de regionale og lokale myndigheders rolle i civilbeskyttelsen og den nye EU-mekanisme ved at:

a) inddrage dem i forebyggelsesfasen samt i udformningen og gennemførelsen af risikostyringsforanstaltninger og håndteringen af såvel naturbetingede som menneskeskabte risici

b) støtte deres specifikke kapaciteter og integrere dem i den planlagte ordning, eftersom de er i første række til at sætte ind ved katastrofer

c) udnytte deres kompetencer med hensyn til alle former for aktiviteter, som iværksættes med henblik på samordning og sikring af det operationelle forløb for at undgå overlapninger og fremme interoperabiliteten

d) styrke deres rolle i grænseoverskridende samarbejdssammenhænge ved at gennemføre fælles planer, programmer og uddannelser.

Bruxelles, den 18. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (omarbejdning) og om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om meddelelse »Om et fælles europæisk dataområde«

(COM(2018) 234 final — 2018/0111 (COD); COM(2018) 232 final)

(2019/C 62/38)

Ordfører: **Baiba MILTOVIČA**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 28.5.2018
	Rådet for Den Europæiske Union, 4.6.2018
	Kommissionen, 18.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 114 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget i sektionen	6.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	122/0/3
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Videreanvendelse af den offentlige sektors informationer styrker EU's dataøkonomi, samfundets udvikling og den generelle velstand. EØSU er af den opfattelse, at direktivet, ligesom de planlagte forbedringer af og tilføjelser til direktivet, er særligt vigtigt med henblik på at løse de problemer i forbindelse med gennemførelsen af strategien for et digitalt indre marked, som har så stor betydning for hele samfundet.

1.2. EØSU har vurderet de planlagte ændringer af direktivet set i forhold til målsætningerne om forbedringer og bifalder overordnet set Kommissionens forslag til et omarbejdet direktiv. Udvalget er overbevist om, at de planlagte ændringer vil have en positiv indvirkning på de overordnede mål om forbedringer, men mener ikke, at de planlagte ændringer er tilstrækkelige til effektivt at skabe forbedringer på de problematiske områder.

1.3. EØSU har evalueret Kommissionens meddelelse »Om et fælles europæisk dataområde« og støtter de principper og foranstaltninger, der præsenteres i meddelelsen. Disse tiltag vil gøre det lettere for virksomheder og den offentlige sektor at få adgang til data fra forskellige kilder, økonomiske sektorer og fagområder og videreanvende disse data.

1.4. *Konklusioner*

1.4.1. EØSU er af den opfattelse, at der med de planlagte ændringer af direktivet tilstræbes følgende generelle forbedringer:

— forbedring af den allerede eksisterende positive virkning af PSI-direktivet, styrkelse af dataøkonomien i EU og flere genanvendelige data i den offentlige sektor

— sikring af sammenlignelige betingelser i hele EU for tilrådighedsstillelse af data og sikring af en fair konkurrence (se pkt. 3.2.2)

— langsigtet nedbringelse af den administrative byrde for indehaverne af genanvendelige informationer i den offentlige sektor (se pkt. 3.2.3)

— styrkelse af de små og mellemstore virksomheders stilling på datamarkedet, idet det skal sikres, at hindringer ikke afholder dem fra at videreanvende offentlige data til kommercielle formål (se pkt. 3.2.4). Målet om at styrke SMV'erne må imidlertid ikke bringes i fare af overdrevent strenge forbud mod fastlåsning af data, som hæmmer udviklingen og resultaterne af innovative lokale projekter med SMV'er.

1.4.2. EØSU mener, at de planlagte ændringer af direktivet, der bygger på en kortlægning af problemerne, vil bidrage til en generel forbedring af situationen og en målrettet løsning af de identificerede problemer. Hvad angår de individuelle udfordringer kan der imidlertid fremsættes følgende bemærkninger:

— »**dynamiske data/API-grænseflader**« — ændringerne egner sig kun delvist til at løse problemerne, idet resultatet af ændringerne hverken kan kontrolleres eller forudsiges. Især på kort sigt kan forbedringen vise sig at være utilstrækkelig (se pkt. 3.1.3, 3.3.1)

— »**gebyrer**« — ændringerne vil medvirke til at løse problemerne og modvirke forhøjelsen af gebyrer. Dette vil fremme videreanvendelsen af data, især ved at disse bliver gjort lettere tilgængelige for små og mellemstore virksomheder (se pkt. 3.1.5, 3.3.2). EØSU gør samtidig opmærksom på, at en tilstrækkelig godtgørelse af afholdte udgifter har stor betydning for offentlige virksomheder

— »**PSI-direktivets anvendelsesområde**« — ændringerne er utilstrækkelige, idet udvidelsen af direktivets anvendelsesområde er rent formel og ikke indeholder reelle yderligere forpligtelser. Dette løser ikke det konkrete problem (se pkt. 3.1.1, 3.1.3, 3.3.3)

— »**fastlåsning af data fra den offentlige sektor**« — ændringerne er utilstrækkelige og vil kun delvist og indirekte bidrage til at løse problemet med fastlåsning af data fra den offentlige sektor (se pkt. 3.1.4, 3.3.4).

1.5. *Anbefalinger*

1.5.1. EØSU's holdning: De af Kommissionen valgte løsningsmodeller baseret på »intervention med lav lovgivningsmæssig intensitet« er ikke tilstrækkelige til at løse alle de kortlagte problemer vedrørende direktivets effektivitet (se pkt. 4.1.3).

EØSU's anbefaling: Når en hovedårsagerne til at ændre direktivet og et af de vigtigste mål består i at løse de kortlagte problemer, er det nødvendigt at gå mere aktivt og målrettet frem og vælge løsningsmodellen »intervention med høj lovgivningsmæssig intensitet« til håndtering af de konkrete problemer. Dette kan muligvis forenes med nye løsningsforslag i konsekvensanalysen.

1.5.2. EØSU's holdning: Det er helt nødvendigt at afhjælpe de mangler, som Udvalget for Forskriftskontrol har konstateret, og gennemføre relevante korrigerende foranstaltninger i forbindelse med ændringerne af direktivet (se pkt. 4.1.2).

EØSU's anbefaling: Som en af de korrigerende foranstaltninger bør det angives klart og tydeligt i direktivet, hvilken lovgivning der har forrang i tilfælde af konflikter mellem dette direktiv og visse andre retsakter: databeskyttelsesforordningen, databasedirektivet eller direktivet om geodatainfrastruktur.

1.5.3. EØSU's holdning: Konsekvensanalysen afspejler kun i utilstrækkelig grad interessenternes synspunkter hvad angår valget mellem en løsningsmodel med henholdsvis »en høj eller lav lovgivningsmæssig intensitet« (se pkt. 4.1.4).

EØSU's anbefaling: Der bør foretages en yderligere vurdering af interessentgruppernes synspunkter vedrørende viften af løsningsmodeller til håndtering af de enkelte problemer, og der bør foretages en vurdering af de enkelte interessentgruppers samfundsmæssige relevans, hvilket vil give mulighed for at foretage et mere objektivt og velbegrundet valg mellem løsningsmodellerne.

1.5.4. EØSU's holdning: Idet informationer eller dokumenter stadig oftere skal foreligge med kort varsel er den maksimale behandlingstid på 20 arbejdsdage i visse tilfælde for lang (se pkt. 3.1.2).

EØSU's anbefaling: Det bør undersøges, om der kan sikres større fleksibilitet.

1.5.5. EØSU's holdning: I forslaget til direktiv og konsekvensanalysen tages der ikke tilstrækkeligt højde for vigtige spørgsmål, som flere interessentgrupper har peget på (se pkt. 4.2.1).

EØSU's anbefaling: Der bør foretages en yderligere vurdering af følgende punkter, der ikke er behandlet grundigt nok:

— en eventuel reduktion af beskæftigelsen i den offentlige sektor på grund af automatisering samt behovet for at omskole arbejdstagere og imødegå sociale udfordringer

— samme rettigheder og pligter for den offentlige og private sektor med hensyn til adgang til data.

— godtgørelser til offentlige virksomheder

— beskyttelse af kritisk infrastruktur

— undgåelse af overlapninger mellem direktivet og lokale eller områdespecifikke regler

— negativ indvirkning på offentlige virksomheders konkurrenceevne.

1.5.6. EØSU's holdning: I den foreslåede omarbejdning af direktivet peger Kommissionen med rette på, at de identificerede mangler ved direktivet skal korrigeres. Imidlertid foreslår den ikke betydelige forbedringer med hensyn til de identificerede mangler, eftersom den ikke tilvejebringer en balance mellem de forskellige interessentgruppers divergerende interesser, ligesom der navnlig ikke etableres lige vilkår for offentlige og private virksomheder i forbindelse med udveksling af information.

EØSU's anbefaling: Udvalget opfordrer Kommissionen til at genoverveje sin holdning angående de problemer, der er blevet fundet i forbindelse med evalueringen af det hidtidige direktiv. Der bør foretages en præcisering af:

— målsætningerne for omarbejdningen af direktivet, under hensyntagen til den eksisterende situation med forskellige interesser og bekymringer hos de forskellige interessentgrupper

— overgangsbetingelserne for en gradvis bevægelse i retning af målsætningerne for omarbejdningen af direktivet, ved at sammenholde direktivets forskellige elementer med andre retsakter eller aktiviteter, som gør det muligt at afbalancere interessentgruppernes divergerende interesser.

2. **Overblik over direktivforslagets indhold**

2.1. *Baggrunden for at ændre direktivet*

2.1.1. Den offentlige sektor i EU's medlemsstater producerer store mængder af data, som anvendes til at sikre mere effektive private og offentlige tjenesteydelser og bedre underbygget beslutningstagning. EU har derfor i flere år søgt at fremme videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (public sector information, PSI). Revisionen af PSI-direktivet er et vigtigt initiativ med fokus på tilgængelighed og videreanvendelse af offentlige og offentligt finansierede data, som Kommissionen bebudede i midtvejsevalueringen af strategien for det digitale indre marked.

2.1.2. Kommissionen har revideret direktivet og tilpasset det til den seneste udvikling inden for dataforvaltning og -anvendelse:

— Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/98/EF om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (PSI-direktivet) blev vedtaget den 17. november 2003.

Formålet var at lette videreanvendelse af den offentlige sektors informationer i hele EU ved at harmonisere de grundlæggende betingelser for videreanvendelse og fjerne de største hindringer for videreanvendelse i det indre marked.

— i juli 2013 blev direktiv 2003/98/EF ændret ved direktiv 2013/37/EU.

Med ændringerne blev der indført en forpligtelse til at tillade videreanvendelse af almindeligt tilgængelige offentlige data, og direktivets anvendelsesområde blev udvidet. Der blev fastsat gebyrprincipper, som begrænser gebyret til de marginale omkostninger ved reproduktion, tilrådighedsstillelse og formidling af informationerne, og **offentlige myndigheder blev pålagt at være mere åbne om de gebyrregler og betingelser, som de anvender**

— den 25. april 2018 blev der fremlagt et forslag til en **omarbejdning** af PSI-direktivet (COM(2018) 234 final). Dette forslag ændrer direktiv 2003/98/EF væsentligt og tilføjer en række nye bestemmelser. I henhold til PSI-direktivets artikel 13 blev den hidtidige anvendelse af PSI-direktivet evalueret, og der blev peget på problematiske punkter. For bedre at udnytte potentialet i den offentlige sektors informationer **er der i det reviderede direktiv planlagt forbedringer på flere af de områder, der ved evalueringen viste sig at være problematiske**.

2.1.3. Den foreslåede ændring af direktivet er et **forslag under den tredje datapakke**, som Kommissionen vedtog den 25. april 2018. Denne omfatter også meddelelsen »*Om et fælles europæisk dataområde*« ([1]), hvor spørgsmålet om adgang til den private sektors data i offentlighedens interesse behandles, og hvori der fastlægges principper for dataudveksling mellem virksomheder (B2B) og mellem virksomheder og myndigheder (B2G).

2.1.3.1. I meddelelsen beskrives nøgleprincipperne for videreanvendelse af data fra den private sektor (B2B):

— gennemsigtighed

— delt værdiskabelse

— respektere hinandens kommercielle interesser

— sikre uhindret konkurrence

— minimeret datalåsning.

2.1.3.2. I meddelelsen beskrives nøgleprincipperne for videreanvendelse af data fra den private sektor i den offentlige sektor (B2G):

— proportionalitet i brugen af data fra den private sektor

— formålsafgrænsning

— »gør ikke skade«

— betingelser for data genanvendelse

— formindske begrænsninger på data fra den private sektor

— transparens og samfundsmæssig deltagelse.

2.2. *Målsætninger med ændringen af direktivet*

2.2.1. Generelle mål:

— styrkelse af de positive virkninger af PSI-direktivet samt EU's dataøkonomi, idet den mængde data fra den offentlige sektor, som står til rådighed for videreanvendelse, øges

— sikring af sammenlignelige betingelser i hele EU for tilrådighedsstillelse af data og dermed sikring af en fair konkurrence

([1]) Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Meddelelse »Om et fælles europæisk dataområde« (COM(2018) 232 final).

— nedbringelse af den administrative byrde for indehaverne af genanvendelige informationer i den offentlige sektor

— styrkelse af de små og mellemstore virksomheders stilling på datamarkedet, idet det skal sikres, at der ikke findes hindringer, som afholder dem fra at videreanvende offentlige data til kommercielle formål.

2.2.2. Specifikke målsætninger:

— forbedringer på de fire vigtigste områder, hvor der blev konstateret problemer ved den tidligere vurdering af direktivets effektivitet.

2.3. *De vigtigste områder, hvor der er problemer med direktivets effektivitet (områder, hvor der er potentiale for forbedringer)*

2.3.1. Problemer med »**dynamiske data/API-grænseflader**«

— ufuldstændig tidstro adgang til data, som er i offentlige instansers besiddelse, navnlig til dynamiske data, dvs. data, der forandres over tid

— utilstrækkelig adgang til og anvendelse af passende tekniske hjælpemidler (API-grænseflade/Application Programming Interface).

2.3.2. Problemer med »**gebyrer**«:

— de offentlige instanser benytter forskellige undtagelsesbestemmer, der er gyldige for øjeblikket, og opkræver gebyrer for videreanvendelse af den offentlige sektors data, som er langt højere end nødvendigt for at dække omkostningerne, hvilket fører til forvridninger af markedet, idet store virksomheder fremmes, og der lægges hindringer i vejen for små og mellemstore virksomheder, som ikke har råd til at købe offentlige data.

2.3.3. Problemer med »**PSI-direktivets anvendelsesområde**«:

— direktivet gælder ikke for forsyningsselskaber og transportsektoren

— direktivet gælder ikke for forskningsdata, som er indsamlet ved hjælp af offentlig finansiering.

2.3.4. Problemer med »**fastlåsning af den offentlige sektors data**«:

— indehaverne af den offentlige sektors data indgår aftaler om eneret med den private sektor for at opnå en yderligere gevinst af deres data, hvorved antallet af potentielle videreanvendere begrænses.

2.4. *Mulige løsninger til afhjælpning af problemerne og den valgte løsningsmodel*

2.4.1. Mulige løsningsforslag, der blev vurderet i konsekvensanalysen ([2]):

a) et referencescenarie (den nuværende tilgang uden ændringer),

b) afskaffelse af den bestående EU-indsats (ophævelse af PSI-direktivet),

c) udelukkende ikke-bindende foranstaltninger

d) en pakkeløsning bestående af både ændringer af PSI-direktivet og ikkebindende foranstaltninger.

2.4.2. Mulige løsningsmodeller til afhjælpning af problemerne:

— løsningsmodel a) blev bibeholdt som referencescenariet, hvis fordele blev sammenlignet med de øvrige varianter

— løsningsmodellerne b) og c) blev forkastet på et tidligt tidspunkt

([2]) Konsekvensanalyse (SWD(2018) 127).

— løsningsmodel d) blev anvendt som grundlag for to undervarianter:

  — en variant med alle elementer af lav lovgivningsmæssig intensitet og

  — en variant med alle elementer af høj lovgivningsmæssig intensitet.

Den løsningsmodel, som Kommissionen har valgt, er en blandet pakke med lavere lovgivningsmæssig intensitet kombineret med en opdatering af eksisterende, ikkebindende foranstaltninger — overordnet set en »intervention med lav lovgivningsmæssig intensitet«.

3. **Generelle bemærkninger**

EØSU har vurderet de planlagte ændringer af direktivet på grundlag af tre aspekter:

— De vigtigste ændringer af og tilføjelser til direktivets oprindelige tekst (se pkt. 3.1).

— Overensstemmelsen mellem ændringerne af og tilføjelserne til direktivet og de overordnede målsætninger med ændringerne i direktivet (se pkt. 3.2).

— Overensstemmelsen mellem ændringerne af og tilføjelserne til direktivet og de vigtigste områder, hvor der er potentiale for forbedringer (se pkt. 3.3).

3.1. *Vigtigste ændringer af og tilføjelser til direktivets oprindelige tekst*

3.1.1. Direktivets kapitel I — Almindelige bestemmelser

Ændringer i direktivets artikel 1 — Genstand og anvendelsesområde

— Direktivets anvendelsesområde udvides til også at omfatte data fra offentlige tjenester og transporttjenester samt forskningsdata.

— I den forklarende del af direktivet ([3]) anføres:

  — Data fra forsyningsselskaber og transportsektoren: Der gælder et begrænset sæt forpligtelser: »offentlige virksomheder kan opkræve gebyrer ud over de marginale omkostninger for formidling og er ikke er forpligtet til at frigive data, som de ikke ønsker at frigive«.

  — Forskningsdata: »Medlemsstaterne vil være forpligtet til at udarbejde politikker for åben adgang til data«, hvorved der i grunden ikke foreskrives noget på EU-niveau, og alle disse aktiviteter som hidtil vil være underlagt medlemsstaternes forskningsinstitutioners skøn.

EØSU's holdning:

— EØSU støtter til dels de planlagte ændringer, men er dog af den opfattelse, at de udgør en utilstrækkelig løsning på problemet med PSI-direktivets anvendelsesområde, idet udvidelsen af direktivets anvendelsesområde kan medføre markedsforvridninger mellem offentlige og private virksomheder med aktiviteter på samme marked. Udvidelse af anvendelsesområdet til private virksomheder kan løse problemet og samtidig fremme innovationen i offentlige virksomheder.

— De planlagte ændringer er forbundet med en større arbejdsindsats og højere omkostninger.

3.1.2. Direktivets kapitel II — Anmodninger om videreanvendelse

Ændringer i direktivets artikel 4 — Krav til behandlingen af anmodninger om videreanvendelse

— Fastlæggelse af undtagelsestilfælde, hvor kravene til behandlingen af anmodninger om videreanvendelse ikke gælder.

([3]) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (omarbejdning), COM(2018) 234 final.

EØSU's holdning: — EØSU støtter de planlagte ændringer vedrørende undtagelsestilfælde, men er af den opfattelse, at den maksimale behandlingstid på 20 arbejdsdage kan være kortere, hvis anmodningerne vedrører data, der let kan gøres tilgængelige, idet informationer eller dokumenter stadig oftere skal foreligge med kort varsel.

3.1.3. Direktivets kapitel III — Betingelser for videreanvendelse

Ændringer i direktivets artikel 5 — Tilgængelige formater

— Det fastslås, at offentlige myndigheder og offentlige virksomheder skal stille dynamiske data til rådighed til videreanvendelse umiddelbart efter indsamlingen via egnede API-grænseflader.

— Det fastslås, at hvis tilrådighedsstillelsen af dokumenter umiddelbart efter indsamlingen overstiger den finansielle og tekniske kapacitet hos den offentlige myndighed eller den offentlige virksomhed, skal dokumenterne gøres tilgængelige inden for en tidsfrist, som ikke hæmmer udnyttelsen af deres økonomiske potentiale uforholdsmæssigt.

— Der vælges en løsningsmodel med »en »blød« forpligtelse for medlemsstaterne til at stille dynamiske data til rådighed rettidigt og til at indføre API-grænseflader« (løsningsmodel baseret på en intervention med lav lovgivningsmæssig intensitet).

EØSU's holdning:

— EØSU støtter til dels de foreslåede ændringer og mener, at denne løsningsmodel generelt vil bidrage til at løse problemet med »dynamiske data«. Resultatet af ændringerne kan imidlertid hverken kontrolleres eller forudsiges, og især på kort sigt kan forbedringen vise sig at være utilstrækkelig.

— I begyndelsen vil der være ekstra omkostninger for dataindehaverne (til etablering af API-grænsefladerne og indførelse af teknologien), men på længere sigt kan dataindehaverne forvente gevinster som følge af en optimeret tilrettelæggelse af arbejdet (der skal desuden tages hensyn til mulige ændringer i beskæftigelsessituationen i den offentlige sektor på grund af automatiseringen og de sociale problemer, der skal løses i den henseende).

Ændringer i direktivets artikel 10 — Tilgængelighed og videreanvendelse af forskningsdata

— Det fastslås, at medlemsstaterne støtter tilgængeligheden af forskningsdata med vedtagelsen af nationale politikker og relevante foranstaltninger, som sigter mod at gøre alle offentligt finansierede forskningsdata offentligt tilgængelige (åben adgang-politikker).

EØSU's holdning: — EØSU støtter til dels den nye version, som efter udvalgets mening generelt forbedrer effektiviteten af PSI-direktivet. Den nye version egner sig dog ikke til at løse problemet med »PSI-direktivets anvendelsesområde«, idet ændringen er af deklaratorisk karakter, og der dermed ikke foreskrives noget på EU-plan. Alle aktiviteter overlades til den enkelte medlemsstats skøn.

3.1.4. Direktivets kapitel IV — Ikke-diskriminering og lige handelsvilkår

Ændringer i direktivets artikel 12 — Forbud mod aftaler om eneret

— Det fastslås, at retlige eller praktiske aftaler, som uden udtrykkeligt at give en eneret sigter mod at medføre en begrænset adgang til videreanvendelse af dokumenter, skal gøres offentligt tilgængelige mindst to måneder før deres ikrafttræden.

— Den foreslåede løsningsmodel fastlægger kun krav til gennemsigtighed (løsningsmodel baseret på en intervention med lav lovgivningsmæssig intensitet), men forbyder ikke aktiviteter, der fører til en fastlåsning af data (løsningsmodel baseret på en intervention med høj lovgivningsmæssig intensitet).

EØSU's holdning: — EØSU støtter til dels de planlagte ændringer og er af den opfattelse, at de generelt vil bidrage til at finde en løsning på problemet med »fastlåsning af den offentlige sektors data«. Målet om at styrke SMV'erne må imidlertid ikke bringes i fare af overdrevent strenge forbud mod fastlåsning af data, som hæmmer udviklingen og resultaterne af innovative lokale projekter med SMV'er.

3.1.5. Direktivets kapitel V — Datasæt af stor værdi

Ændringer i direktivets artikel 13 — Liste over datasæt af stor værdi

— Kommissionen vedtager en liste over datasæt af stor værdi sammen med betingelserne for deres offentliggørelse og videreanvendelse.

EØSU's holdning:

— EØSU støtter de planlagte ændringer og er af den opfattelse, at de fremmer videreanvendelsen af den offentlige sektors informationer.

— Der skal tages hensyn til, at der må forventes ekstra udgifter til gennemførelsen af tekniske løsninger og færre indtægter for dataindehaverne.

— Der foreligger ingen klare indikationer for sammensætningen, vedligeholdelsen og anvendelsen af datasæt af stor værdi.

— Der foreligger ingen oplysninger om etableringen af mekanismer, der kan kompensere dataindehaverne for den gratis tilrådighedsstillelse af data.

3.2. *Overensstemmelsen mellem ændringerne af og tilføjelserne til direktivet og de overordnede målsætninger med ændringerne i direktivet*

3.2.1. **Mål:** Yderligere forbedring af den allerede eksisterende positive virkning af PSI-direktivet, styrkelse af dataøkonomien i EU og flere genanvendelige data i den offentlige sektor.

EØSU's holdning: De planlagte ændringer tjener stort set det overordnede mål.

3.2.2. **Mål:** Sikring af sammenlignelige betingelser i hele EU for tilrådighedsstillelse af data og dermed sikring af en fair konkurrence.

EØSU's holdning: De planlagte ændringer er direkte og entydigt rettet mod at realisere dette mål, idet:

— bestemmelserne om gebyrernes størrelse forbedres — (direktivets artikel 6)

— mulighederne for at indgå aftaler om eneret reguleres stærkere — (direktivets artikel 12)

— den gratis tilrådighedsstillelse af data eller datasæt af stor værdi reguleres nøje — (direktivets artikel 13)

— samtidig gør EØSU dog opmærksom på, at unilaterale forpligtelser for offentlige virksomheder, som er i direkte konkurrence med private virksomheder, risikerer at føre til markedsforvridninger.

3.2.3. **Mål:** Nedbringelse af den administrative byrde for indehaverne af genanvendelige informationer i den offentlige sektor

EØSU's holdning: De planlagte ændringer bifaldes generelt:

— De vil i det lange løb reducere den administrative byrde for indehaverne af genanvendelige informationer i den offentlige sektor, især i forbindelse med anvendelsen af nye teknologiske løsninger (direktivets artikel 5 og 13).

— Der skal imidlertid tages hensyn til mulige ændringer i beskæftigelsessituationen i den offentlige sektor, og de sociale problemer, der skal løses i den henseende.

3.2.4. **Mål:** Styrkelse af de små og mellemstore virksomheders stilling på datamarkedet, idet det skal sikres, at hindringer ikke afholder dem fra at videreanvende offentlige data til kommercielle formål.

EØSU's holdning: De planlagte ændringer sigter mod at realisere dette mål, og hvis de gennemføres, vil de små og mellemstore virksomheders position med hensyn til at videreanvende den offentlige sektors data blive forbedret (direktivets artikel 6, 12 og 13). SMV'ernes resultater, innovation og udvikling må imidlertid ikke blive hæmmet af en uforholdsmæssigt streng forpligtelse til at udlevere data om samarbejdspartnere fra den offentlige sektor eller af et forbud mod eneret.

3.3. *Overensstemmelsen mellem ændringerne af og tilføjelserne til direktivet og de vigtigste områder, hvor der er potentiale for forbedringer*

3.3.1. Problemer med »**dynamiske data/API-grænseflader**«

Planlagte forbedringer:

— Medlemsstaterne opfordres via en »blød« forpligtelse til at stille dynamiske data til rådighed rettidigt og til at indføre API-grænseflader — (direktivets artikel 5).

— En stærkere forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre mulighed for videreanvendelse af et begrænset antal datasæt af stor værdi (direktivets artikel 13).

EØSU's holdning:

— De planlagte ændringer egner sig delvist til at løse problemerne på dette område (se pkt. 3.1.3).

— De planlagte ændringer vil på lang sigt bidrage til at løse udfordringerne i forbindelse med adgangen til dynamiske data og fremme videreanvendelse af dynamiske data samt anvendelse af nye teknologier (API-grænseflader) til automatisk udveksling af data. At stille data til rådighed rettidigt bør være en blød forpligtelse, hvilket gør det muligt at kompensere for vanskelige lokale forhold og tage hensyn til lokale fremgangsmåder.

3.3.2. Forbedringspotentialet vedrørende »**gebyrer**«

Planlagte forbedringer:

— Strengere regler for anvendelse af undtagelser fra den almindelige regel om, at de offentlige myndigheder ikke må opkræve mere end de marginale omkostninger ved formidling — (direktivets artikel 6).

— Opstilling af en liste over datasæt af stor værdi, som skal være frit tilgængelige i alle medlemsstater — (direktivets artikel 13).

EØSU's holdning:

— De planlagte ændringer egner sig til at løse problemerne på dette område (se pkt. 3.1.5), men EØSU påpeger samtidig, at en passende godtgørelse af afholdte udgifter er afgørende for offentlige virksomheder.

— De planlagte ændringer vil afhjælpe de forhøjede gebyrer og fremme videreanvendelsen af data, især ved at disse bliver gjort lettere tilgængelige for små og mellemstore virksomheder.

3.3.3. Forbedringspotentialet vedrørende »**PSI-direktivets anvendelsesområde**«:

Planlagte forbedringer:

— Udvidelse af direktivets genstand og anvendelsesområde — (direktivets artikel 1).

— Medlemsstaterne vil være forpligtet til at udarbejde politikker for åben adgang til data, der er resultatet af offentligt finansieret forskning, men bevare fleksibilitet i gennemførelsen (direktivets artikel 10).

EØSU's holdning: — De planlagte ændringer er ikke tilstrækkelige til at skabe forbedringer på dette område (se pkt. 3.1.1, 3.1.3).

3.3.4. Problemer med »**fastlåsning af den offentlige sektors data**«:

Planlagte forbedringer: — Strengere krav med hensyn til forbud mod aftaler om eneret og gennemsigtighed for offentlig-private aftaler i forbindelse med den offentlige sektors informationer — (direktivets artikel 11 og 12).

EØSU's holdning:

— De planlagte ændringer er ikke tilstrækkelige til at skabe forbedringer på dette område (se pkt. 3.1.4).

— De planlagte ændringer vil delvis bidrage til at løse problemet med fastlåsning af den offentlige sektors data og fremme videreanvendelsen af data. Urimelige nye foranstaltninger for at undgå datalåsning må imidlertid ikke skabe hindringer for innovative projekter og partnerskaber.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. *Vurdering af de planlagte ændringers konsekvenser*

4.1.1. Konsekvensanalysen af de planlagte ændringer er et vigtigt dokument. Den danner grundlag for konklusioner og beslutninger om, hvordan ændringerne af og tilføjelserne til direktivet skal se ud, hvilket vil have stor indvirkning på EU's medlemsstater.- Det er derfor helt nødvendigt med en solid metode for konsekvensanalysen, som fører til objektive og pålidelige resultater.

4.1.2. De vigtigste mangler, som Udvalget for Forskriftskontrol ([4]) konstaterede i sin udtalelse:

— Konsekvensanalysen gengiver kun interessenternes synspunkter på ufuldstændig vis. Der er især ikke taget tilstrækkeligt hensyn til interessenternes betænkeligheder vedrørende sikkerheden i forbindelse med personoplysninger og beskyttelse af databaserne.

— I konsekvensanalysen redegøres der ikke udførligt nok for, hvordan de planlagte ændringer forholder sig til databasedirektivet og databeskyttelsesforordningen.

— I konsekvensanalysen beskrives de mulige alternativer til ændringerne ikke udførligt nok, og spektret af disse alternativer er for snævert (dvs. for ensartet) til at sikre, at det bliver muligt at vælge mellem ægte alternativer.

EØSU's holdning:

— Det er absolut nødvendigt at udbedre de mangler, som Udvalget for Forskriftskontrol har konstateret.

— I givet fald må der gennemføres korrigerende foranstaltninger hvad angår ændringerne af direktivet.

4.1.3. Interesserne hos de berørte grupper, der nævnes i resuméet af konsekvensanalysen ([5]):

— Dataindehaverne (de offentlige myndigheder) støtter snarere opretholdelsen af status quo for videreanvendelse af den offentlige sektors informationer, dvs. løsningsmodellen baseret på en »intervention med lav lovgivningsmæssig intensitet«.

— Brugerne af de videreanvendelige data (herunder SMV'er) foretrækker en løsningsmodel, der sikrer hurtige og effektive fremskridt i udvidelsen af mængden af genanvendte data, dvs. løsningsmodellen baseret på en intervention med høj lovgivningsmæssig intensitet«.

([4]) *Opinion of the Regulatory Scrutiny Board*, SEC(2018) 206.
([5]) Resumé af konsekvensanalysen (SWD(2018) 128).

EØSU's holdning:

— Selv om direktivets mål er at øge mængden af videreanvendte data og styrke de små og mellemstore virksomheders stilling på datamarkedet, må der ikke ses bort fra mulige markedsforvridninger, og derfor har Kommissionen alligevel besluttet sig for løsningsmodellen »intervention med lav lovgivningsmæssig intensitet« og udnytter dermed ikke det mulige forbedringspotentiale på alle områder.

— For at styre mere effektivt mod de mål, som ændringen af direktivet sigter mod, skal effektiviteten af de trufne foranstaltninger evalueres.

4.1.4. I konsekvensanalysen ([6]) kortlægges og vurderes de berørte gruppers synspunkter:

— Kortlægningen af interessenternes synspunkter er en væsentlig forudsætning for at kunne vælge passende foranstaltninger til imødegåelse af problemerne (løsningsmodeller baseret på »intervention med lav eller høj lovgivningsmæssig intensitet«.

— Konsekvensanalysen afspejler de forskellige interessenters synspunkter vedrørende den overordnede vurdering af direktivets gennemslagskraft og de hensigtsmæssige ændringer.

EØSU's holdning:

— Konsekvensanalysen afspejler ikke på tilstrækkelig konkret vis interessenternes synspunkter hvad angår valget mellem en løsningsmodel med henholdsvis »en høj eller lav lovgivningsmæssig intensitet«.

— Der er ikke foretaget en kategorisering af interessentgrupperne med udgangspunkt i deres forskellige interesser og muligheder, informationernes karakter, type af aktiviteter (f.eks. dataindehaver, der ikke modtager betaling for at stille data til rådighed, dataindehavere, der modtager betaling for at stille data til rådighed, databrugere — store virksomheder, SMV'er, andre instanser i den offentlige sektor).

— De enkelte interessentgruppers holdning til de forskellige løsningsmodeller for hver enkelt problemstilling er ikke blevet kortlagt.

— Der mangler en vurdering af den samfundsmæssige relevans af hver interessentgruppe og dermed en vurdering af gruppens repræsentativitet og konsekvensernes reelle omfang.

4.2. *Andre punkter, som der ikke er taget tilstrækkeligt hensyn til i forbindelse med direktivet*

4.2.1. EØSU mener ikke, at direktivforslaget og konsekvensanalysen tager tilstrækkeligt højde for vigtige spørgsmål, som flere interessentgrupper har peget på. Udvalget går ind for en grundig undersøgelse af følgende spørgsmål:

— Samme rettigheder og pligter for den offentlige og private sektor med hensyn til adgang til data.

— Godtgørelse til den offentlige sektor som kompensation for at sikre gratis adgang til offentlige data.

— Beskyttelse af »kritisk infrastruktur« — undtagelser fra direktivets anvendelse ved kritisk infrastruktur.

— Undgåelse af overlapninger — tilpasning af direktivet til de allerede eksisterende områdespecifikke bestemmelser i forbindelse med udveksling og anvendelse af data.

— Negativ indvirkning på konkurrenceevnen — risici for de offentlige virksomheder i tilfælde, hvor de skal stille informationer gratis til rådighed for konkurrerende private virksomheder.

— En eventuel reduktion af beskæftigelsen i den offentlige sektor på grund af automatisering samt behovet for at omskole arbejdstagere og imødegå sociale udfordringer.

([6]) Konsekvensanalyse (SWD(2018) 127).

4.3. *Kommissionens meddelelse »Om et fælles europæisk dataområde«*

4.3.1. EØSU bifalder og støtter kommissionsmeddelelsens synspunkt om, at adgang til og genanvendelse af offentlige og offentligt finansierede data udgør væsentlige hjørnestene i et fælles europæisk datarum. Dette er helt i tråd med aktiviteterne i forbindelse med revisionen af direktivet om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer. Meddelelsen skitserer målene for revisionen af direktivet, og EØSU er af den opfattelse, at fremskridt i gennemførelsen af disse mål vil øge mængden af data, der er tilgængelige for videreanvendelse.

4.3.2. EØSU støtter de grundlæggende principper for deling af data mellem virksomheder *(B2B)* og mellem virksomheder og den offentlige sektor *(B2G)*, som er fastlagt i denne meddelelse, og anser dem for at være et potentielt godt grundlag for det fremtidige samarbejde med interessenterne.

4.3.3. EØSU støtter de foranstaltninger, som præsenteres i meddelelsen. Udvalget mener, at de vil gøre det lettere for virksomheder og den offentlige sektor at få adgang til og genanvende data fra forskellige kilder, økonomiske sektorer og fagområder i EU.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

Følgende tekst i sektionens udtalelse blev forkastet af plenarforsamlingen til fordel for ændringsforslag, men opnåede dog mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer:

Ændringer i direktivets artikel 1 — Genstand og anvendelsesområde

— Direktivets anvendelsesområde udvides til også at omfatte data fra offentlige tjenester og transporttjenester samt forskningsdata.

— I den forklarende del af direktivet ([1]) anføres:

  — Data fra forsyningsselskaber og transportsektoren: Der gælder et begrænset sæt forpligtelser: »offentlige virksomheder kan opkræve gebyrer ud over de marginale omkostninger for formidling og er ikke er forpligtet til at frigive data, som de ikke ønsker at frigive«.

  — Forskningsdata: »Medlemsstaterne vil være forpligtet til at udarbejde politikker for åben adgang til data«, hvorved der i grunden ikke foreskrives noget på EU-niveau, og alle disse aktiviteter som hidtil vil være underlagt medlemsstaternes forskningsinstitutioners skøn.

EØSU's holdning:

— EØSU støtter til dels de planlagte ændringer, men er dog af den opfattelse, at de udgør en utilstrækkelig løsning på problemet med PSIdirektivets anvendelsesområde, idet udvidelsen af direktivets anvendelsesområde er rent formel og ikke medfører udvidede pligter og ansvarsområder.

— De planlagte ændringer er forbundet med en større arbejdsindsats og højere omkostninger. På kort sigt skal dataindehaveren investere, mens såvel dataindehaverne som videreanvenderne på længere sigt har udsigt til fortjeneste.

Afstemningsresultat:

Stemmer for: 80

Stemmer imod: 52

Hverken for eller imod: 16

3.1.2. Direktivets kapitel II — Anmodninger om videreanvendelse

Ændringer i direktivets artikel 4 — Krav til behandlingen af anmodninger om videreanvendelse

— Fastlæggelse af undtagelsestilfælde, hvor kravene til behandlingen af anmodninger om videreanvendelse ikke gælder.

EØSU's holdning: — EØSU støtter de planlagte ændringer vedrørende undtagelsestilfælde, men er af den opfattelse, at den maksimale behandlingstid på 20 arbejdsdage er for lang, idet informationer eller dokumenter stadig oftere skal foreligge med kort varsel. Også af hensyn til en bedre arbejdsgang i den offentlige sektor bør denne frist forkortes.

Afstemningsresultat:

Stemmer for: 83

Stemmer imod: 55

Hverken for eller imod: 7

([1]) Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer (omarbejdning), COM(2018) 234 final.

3.1.4. Direktivets kapitel IV — Ikke-diskriminering og lige handelsvilkår

Ændringer i direktivets artikel 12 — Forbud mod aftaler om eneret

— Det fastslås, at retlige eller praktiske aftaler, som uden udtrykkeligt at give en eneret sigter mod at medføre en begrænset adgang til videreanvendelse af dokumenter, skal gøres offentligt tilgængelige mindst to måneder før deres ikrafttræden.

— Den foreslåede løsningsmodel fastlægger kun krav til gennemsigtighed (løsningsmodel baseret på en intervention med lav lovgivningsmæssig intensitet), men forbyder ikke aktiviteter, der fører til en fastlåsning af data (løsningsmodel baseret på en intervention med høj lovgivningsmæssig intensitet).

EØSU's holdning: EØSU støtter til dels de planlagte ændringer og er af den opfattelse, at de generelt vil bidrage til at finde en løsning på problemet med »fastlåsning af den offentlige sektors data«. Udvalget mener imidlertid ikke, at det opnåede resultat vil være tilstrækkeligt til at løse det grundlæggende problem. Udvalget mener, at det til løsningen af dette problem vil være mere effektivt at vælge en løsningsmodel, der forbyder aktiviteter, som resulterer i en fastlåsning af data.

Afstemningsresultat:

Stemmer for: 80

Stemmer imod: 60

Hverken for eller imod: 12

3.2.2. **Mål:** Sikring af sammenlignelige betingelser i hele EU for tilrådighedsstillelse af data og dermed sikring af en fair konkurrence.

EØSU's holdning: De planlagte ændringer er direkte og entydigt rettet mod at realisere dette mål, idet:

— bestemmelserne om gebyrernes størrelse forbedres — (direktivets artikel 6)

— mulighederne for at indgå aftaler om eneret reguleres stærkere — (direktivets artikel 12)

— den gratis tilrådighedsstillelse af data eller datasæt af stor værdi reguleres nøje — (direktivets artikel 13).

Afstemningsresultat:

Stemmer for: 80

Stemmer imod: 61

Hverken for eller imod: 9

3.2.4. **Mål:** Styrkelse af de små og mellemstore virksomheders stilling på datamarkedet, idet det skal sikres, at hindringer ikke afholder dem fra at videreanvende offentlige data til kommercielle formål.

EØSU's holdning: De planlagte ændringer sigter mod at realisere dette mål, og hvis de gennemføres, vil de små og mellemstore virksomheders position med hensyn til at videreanvende den offentlige sektors data blive forbedret (direktivets artikel 6, 12 og 13). Det ville imidlertid have været mere effektivt at vælge en løsningsmodel baseret på en intervention med høj lovgivningsmæssig intensitet.

Afstemningsresultat:

Stemmer for: 76

Stemmer imod: 53

Hverken for eller imod: 6

3.3.1. Problemer med »**dynamiske data/API-grænseflader**«

Planlagte forbedringer:

— Medlemsstaterne opfordres via en »blød« forpligtelse til at stille dynamiske data til rådighed rettidigt og til at indføre API-grænseflader — (direktivets artikel 5).

— En stærkere forpligtelse for medlemsstaterne til at sikre mulighed for videreanvendelse af et begrænset antal datasæt af stor værdi (direktivets artikel 13).

EØSU's holdning:

— De planlagte ændringer egner sig delvist til at løse problemerne på dette område (se pkt. 3.1.3).

— De planlagte ændringer vil på lang sigt bidrage til at løse udfordringerne i forbindelse med adgangen til dynamiske data og fremme videreanvendelse af dynamiske data samt anvendelse af nye teknologier (API-grænseflader) til automatisk udveksling af data. I betragtning af, at der foreligger en »blød« forpligtelse for medlemsstaterne til at stille »dynamiske data til rådighed rettidigt og til at indføre API-grænseflader«, kan resultatet af ændringerne imidlertid hverken kontrolleres eller forudses. Især på kort sigt kan forbedringen vise sig at være utilstrækkelig.

Afstemningsresultat:

Stemmer for: 77

Stemmer imod: 58

Hverken for eller imod: 10

3.3.3. Forbedringspotentialet vedrørende »**PSI-direktivets anvendelsesområde**«:

Planlagte forbedringer:

— Udvidelse af direktivets genstand og anvendelsesområde — (direktivets artikel 1).

— Medlemsstaterne vil være forpligtet til at udarbejde politikker for åben adgang til data, der er resultatet af offentligt finansieret forskning, men bevare fleksibilitet i gennemførelsen (direktivets artikel 10).

EØSU's holdning:

— De planlagte ændringer er ikke tilstrækkelige til at skabe forbedringer på dette område (se pkt. 3.1.1, 3.1.3).

— Udvidelsen af direktivets anvendelsesområde gennem anvendelse af den valgte løsningsmodel »intervention med lav lovgivningsmæssig intensitet« er rent formel og indeholder ikke ægte, supplerende forpligtelser. Dette løser ikke det konkrete problem.

Afstemningsresultat:

Stemmer for: 78

Stemmer imod: 61

Hverken for eller imod: 10

3.3.4. Problemer med »**fastlåsning af den offentlige sektors data**«:

Planlagte forbedringer: Strengere krav med hensyn til forbud mod aftaler om eneret og gennemsigtighed for offentlig-private aftaler i forbindelse med den offentlige sektors informationer — (direktivets artikel 11 og 12).

EØSU's holdning:

— De planlagte ændringer er ikke tilstrækkelige til at skabe forbedringer på dette område (se pkt. 3.1.4).

— De planlagte ændringer vil delvis bidrage til at løse problemet med fastlåsning af den offentlige sektors data og fremme videreanvendelsen af data. Den planlagte løsningsmodel »intervention med lav lovgivningsmæssig intensitet« vil imidlertid ikke være tilstrækkelig til effektivt at løse problemet med fastlåsning af data. EØSU mener, at det vil være mere hensigtsmæssigt at vælge løsningsmodellen »intervention med høj lovgivningsmæssig intensitet« for denne problematik.

Afstemningsresultat:

Stemmer for: 82

Stemmer imod: 57

Hverken for eller imod: 8

4.1.3. Interesserne hos de berørte grupper, der nævnes i resuméet af konsekvensanalysen ([1]):

— Dataindehaverne (de offentlige myndigheder) støtter snarere opretholdelsen af status quo for videreanvendelse af den offentlige sektors informationer, dvs. løsningsmodellen baseret på en »intervention med lav lovgivningsmæssig intensitet«.

— Brugerne af de videreanvendelige data (herunder SMV'er) foretrækker en løsningsmodel, der sikrer hurtige og effektive fremskridt i udvidelsen af mængden af genanvendte data, dvs. løsningsmodellen baseret på en intervention med høj lovgivningsmæssig intensitet«.

EØSU's holdning:

— Selv om direktivets mål er at øge mængden af videreanvendte data og styrke de små og mellemstore virksomheders stilling på datamarkedet, har Kommissionen alligevel besluttet sig for løsningsmodellen »intervention med lav lovgivningsmæssig intensitet« og udnytter dermed ikke det mulige forbedringspotentiale på alle områder.

— For at styre mere effektivt mod de mål, som ændringen af direktivet sigter mod, er det nødvendigt at gå mere aktivt og målrettet til værks og vælge løsningsmodellen »intervention med høj lovgivningsmæssig intensitet« til at imødegå de specifikke problemer. Dette kan muligvis forenes med nye løsningsforslag i konsekvensanalysen.

Afstemningsresultat:

Stemmer for: 87

Stemmer imod: 58

Hverken for eller imod: 6

([1]) Resumé af konsekvensanalysen (SWD(2018) 128).

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget »Et mobilt Europa — Bæredygtig mobilitet i Europa: sikker, opkoblet og ren«

(COM(2018) 293 final)

(2019/C 62/39)

Ordfører: **Giulia BARBUCCI**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 18.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget i sektionen	4.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	201/3/7
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) bifalder den **tredje mobilitetspakke** og betragter den som et yderligere skridt i retning af bæredygtig mobilitet i Europa. Udvalget bemærker dog, at Kommissionens forslag udelukkende omhandler vejtransport. Udviklingen af virkelig bæredygtig og sikker mobilitet kræver et mere ambitiøst forslag, hvor alle transportformer medtænkes, og der lægges særlig vægt på intermodalitet for transport af passagerer og gods.

1.2. Efter EØSU's mening kræver Kommissionens forslag om udvikling af sikker, opkoblet og ren mobilitet en betydelig økonomisk investering — ikke mindst fra medlemsstaternes side — for at tilpasse de materielle og digitale infrastrukturer (5G). Derfor er det vigtigt at støtte disse initiativer med tilstrækkelige midler over længere tid og gennem fastlæggelse af realistiske og opnåelige målsætninger.

1.3. EØSU glæder sig over den »strategiske handlingsplan om trafiksikkerhed« og bifalder »nul-visionen«, som tager sigte på, at der senest i 2050 ikke registreres dødsulykker og ulykker med alvorligt kvæstede. Der er ingen tvivl om, at »Safe System«-metoden, som anbefales af Verdenssundhedsorganisationen (WHO), vil kunne bidrage til dette mål ved at begrænse antallet af trafikulykker og minimere skaderne for passagerer og fodgængere. Det er desuden vigtigt at harmonisere de nationale færdselslove og de hermed forbundne straffebestemmelser, og at sikkerhedsudstyret i biler gøres obligatorisk for alle offentlige og private køretøjer i trafikken til passager- og godstransport. Endelig anbefales det, at de nye »sikre« køretøjer bliver økonomisk overkommelige for forbrugere og virksomheder.

1.4. Digitalisering, opkobling og automatisering udgør det primære instrument, som skal anvendes til »Safe System«-metodens udvikling og til at komme tættere på målet i »nul-visionen«. EØSU støtter forslaget om at oprette et automatiseret, opkoblet og sikkert vejnet. Udvalget anbefaler Kommissionen at tage højde for, at vej- og motorvejsinfrastrukturen ikke er i samme stand i medlemsstaterne, og ikke mindst at udvide forslaget til at omfatte byområder, hvor størstedelen af de alvorlige ulykker, som ikke er dødsulykker, sker.

1.5. I Kommissionens forslag fremhæves betydningen af at udvikle selvkørende køretøjer og deres rolle i indsatsen for at forbedre sikkerheden. Den indeholder imidlertid ikke en udførlig strategi for realiseringen af automatiseret mobilitet, hvilket nok vil gøre det lettere at sikre fremskridt på området, men kan være problematisk for medlemsstater, der skal tilpasse deres transportpolitikker til de nye teknologier og deres anvendelse. EØSU gør desuden opmærksom på problemerne med teknologisk gennemførlighed, når det gælder om at garantere den størst mulige sikkerhed i et system med »blandet trafik« (køretøjer med menneskelig fører, køretøjer med assisteret kørsel og automatiserede køretøjer).

1.6. Fuldautomatiserede køretøjer rejser en lang række spørgsmål om etik, økonomi, beskæftigelse, social accept og juridisk ansvar. EØSU minder om, at det kun er mennesket, der kan træffe »etiske« valg, og at maskiner — uanset hvor avancerede de er — skal ledsage mennesket, ikke erstatte det. Det er vigtigt, at det organiserede civilsamfund bliver fuldt inddraget i styringen af processen, og at arbejdsmarkedsdialoger og kollektive overenskomstforhandlinger bruges til at hindre potentielle negative følgevirkninger for beskæftigelsen og arbejdstagerne.

1.7. EØSU støtter forslagene om større bæredygtighed inden for transport og den strategiske handlingsplan for batterier, der tager sigte på at reducere energikløften i Europa og skabe en værdikæde for batterier. Udvalget understreger dog, at der er forskellige faktorer, som står i vejen for planens fuldstændige udvikling, nemlig afhængigheden af råvarer fra tredjelande, manglen på alternative brændstoffer, forsinkelser i forvaltningen, forarbejdningen og bortskaffelsen af brugte batterier samt manglen på kvalificeret arbejdskraft.

1.8. Disse forhold kræver betydelige investeringer i forskning og innovation for at identificere nye alternative brændstoffer, som er fuldstændigt vedvarende og kulstofneutrale. Ligeledes bliver det vigtigt at investere i almen uddannelse og erhvervsuddannelse og at inddrage universiteter og forskningscentre for at sikre kvalificeret arbejdskraft.

1.9. Overgangen til elbiler betyder, at en stor del af den europæiske bilpark skal udskiftes i løbet af lidt mere end 10 år. De reneste og sikreste køretøjer bør være økonomisk overkommelige for alle — borgere som virksomheder, og medlemsstaterne bør lette overgangen med passende skatteincitamenter.

1.10. Et andet problem forbundet med udskiftningen af bilparken er, at en stor del af den europæiske bilpart skal bortskaffes og genanvendes. Dette bør være et centralt emne i Kommissionens strategier inden for rammerne af den cirkulære økonomi. Det organiserede civilsamfund bør inddrages i alle faser af overgangen og opfordres til at informere og bevidstgøre borgerne som led i overgangen til bæredygtig mobilitet.

2. **Indledning**

2.1. Transportsektoren har længe været genstand for en lang række udviklinger og ændringer og er blevet en af de væsentligste drivkræfter for udvikling. Innovation, teknologi, digitalisering og opkobling er på vej til at skabe en ny revolution inden for transport, som er rettet mod større sikkerhed, tilgængelighed, bæredygtighed, konkurrenceevne og beskæftigelse.

2.2. Med udgangspunkt i strategien for lavemissionsmobilitet ([1]) har Den Europæiske Union udviklet en særlig dagsorden for sektoren fordelt på tre »mobilitetspakker« ([2]), som blev offentliggjort i henholdsvis maj 2017, november 2017 og maj 2018. Denne udtalelse omhandler sidstnævnte lovgivningsinitiativ med titlen »Et mobilt Europa«.

2.3. Kommissionens meddelelse og forslagene i pakken er først og fremmest henvendt til vejtransportsektoren, og især biltransport, hvorimod alle andre former for transport ikke indgår.

3. **Resumé af forslaget**

3.1. Kommissionens meddelelse **COM(2018) 293 »Et mobilt Europa — Bæredygtig mobilitet i Europa: sikker, opkoblet og ren«** er det vigtigste dokument i den tredje mobilitetspakke, eftersom det fastlægger referencerammen. Dokumentet er opdelt i tre afsnit: sikkerhed, opkobling og automatisering samt bæredygtighed. Desuden indeholder de to bilag til meddelelsen vigtige initiativer i forbindelse med den **strategiske handlingsplan om trafiksikkerhed** og den **strategiske handlingsplan for batterier**.

3.2. *Sikker mobilitet*

3.2.1. Selv om der er sket fremskridt i de senere år, er antallet af alvorlige ulykker og dødsulykker stadig alt for højt. I 2017 registrerede man 25 300 dødsfald og 135 000 alvorligt kvæstede på grund af ulykker med enorme økonomiske og sociale omkostninger til følge. Eftersom 90 % af ulykkerne skyldes menneskelige fejl, mener Kommissionen, at automatisering, opkobling og nye konstruktionsstandarder vil kunne bidrage betragteligt til at nedbringe disse uhyggelige tal ([3]), og det er Kommissionens målsætning, at der senest i 2050 ikke registreres dødsulykker og alvorlige ulykker i trafikken (»nul-visionen«). Denne strategi omfatter et delmål om at nedbringe antallet af trafikdræbte og alvorligt kvæstede med 50 % inden 2030.

([1]) COM(2016) 501 final.
([2]) COM(2017) 283 final, COM(2017) 675 final og COM(2018) 675 final.
([3]) COM(2016) 686 final.

3.2.2. For at bidrage til opnåelsen af disse mål agter EU at anvende nye teknologiske instrumenter og lovgivningsinstrumenter med udgangspunkt i WHO's »Safe System«-tilgang. Den bygger på en tanke om, at selv om ulykker ikke kan udryddes fuldstændigt, er det trods alt muligt at gøre en indsats for at mindske antallet af dødsfald og alvorligt kvæstede.

3.2.3. Den Europæiske Union vil tackle årsagerne til ulykker ved hjælp af en helhedsorienteret tilgang, således at forskellige beskyttelsesniveauer sikrer, at der altid er en anden komponent, der tager over, hvis den ene svigter. Denne proces indebærer indførelse af teknologisk udstyr i køretøjer og vejinfrastruktur samt en stadig større informationsudveksling mellem disse. Hver enkelt foranstaltning er genstand for et særligt lovgivningsinstrument:

a) **Den strategiske handlingsplan om trafiksikkerhed** ([4]). I handlingsplanen fastsættes »nul-visionen« som et mål samt kriterier for forbedring af den europæiske forvaltning, flere midler til fornyelse af vejnettet ved hjælp af Connecting Europe-faciliteten (200 mio. EUR), anvendelse af »Safe System«-tilgangen, nye krav for at forbedre køretøjers sikkerhed, målsætninger med hensyn til opkobling og automatisering mellem køretøjer og mellem køretøjer og infrastruktur samt et forslag om at eksportere EU's sikkerhedsstandarder til tredjelande (først og fremmest Vestbalkan).

b) **Forordning om beskyttelse af køretøjspassagerer og bløde trafikanter** ([5]). Det drejer sig bl.a. om indførelse af avancerede nødbremsesystemer, systemer til advarsel om vognbaneskift, et andet design af tunge køretøjers førerhuse for at gøre cyklister og fodgængere mere synlige og sensorer, som gør opmærksom på disses tilstedeværelse.

c) **Direktivet om forvaltning af vejinfrastrukturens sikkerhed** ([6]). Målsætningen er at kortlægge risikoen i hele det europæiske net, og ikke kun på motorvejene i TEN-T-nettet, men også medtage alle andre motorveje og primærveje. Veje i byområder er undtaget. Direktivet fastlægger ligeledes bedre kvalitetsstandarder for vejinfrastruktur (tydelig vejafmærkning og vejskilte samt indførelse af ny teknologi såsom systemer, der forebygger, at den valgte bane forlades).

3.3. *Opkoblet og automatiseret mobilitet*

3.3.1. Kommissionens forslag om »**opkoblet og automatiseret mobilitet**« ([7]) bygger videre på en udvikling, der allerede er igangsat på EU-niveau, først og fremmest med meddelelsen »**Kunstig intelligens for Europa** ([8])«, og på **Amsterdamerklæringen**, hvor medlemsstaterne anmodede Kommissionen om at udarbejde en europæisk strategi for automatiseret og opkoblet kørsel, at tilpasse de lovgivningsmæssige rammer, at støtte forsknings- og innovationsprocesserne og at udbrede »interoperable samarbejdende intelligente transportsystemer«.

3.3.2. I et enkelt dokument medtager Kommissionen nogle langsigtede mål (reduktion af emissioner, trafik og ulykker), nemlig at yde konkret støtte til bilindustrien i forbindelse med forskning og innovation samt at sørge for en rettidig behandling af spørgsmål af etisk og social karakter, f.eks. det nye forhold mellem menneske og maskine, cybersikkerhed og disse teknologiers indvirkning på beskæftigelsen, inden fuldautomatiserede køretøjer bliver tilgængelige på markedet.

3.3.3. En af de vigtigste fordele ved automatiseringen er adgangen til mobilitet for alle de mennesker (først og fremmest handicappede og ældre), som i dag er afskåret herfra. For at få det fulde udbytte af automatiseringens muligheder er det vigtigt, at køretøjer og vejinfrastruktur konstant udveksler information, da der i de kommende år kan opstå et »*blandet system*«, hvor køretøjer med forskellige teknologier (køretøjer med menneskelig fører, køretøjer med assisteret kørsel og automatiske køretøjer) kommer i kontakt med hinanden. For at fuldende dette billede bliver der med henblik på udviklingen af intermodalitet ligeledes fastsat særlige bestemmelser om et europæisk enstrenget system for søfart ([9]) og elektroniske oplysninger om godstransport ([10]).

([4]) COM(2018) 293 final, bilag 1.
([5]) COM(2018) 286 final.
([6]) COM(2018) 274 final.
([7]) COM(2018) 283 final.
([8]) COM(2018) 237 final.
([9]) COM(2018) 278 final.
([10]) COM(2018) 279 final.

3.4. *Ren mobilitet*

3.4.1. Dekarbonisering af transport og omstilling til ren energi er et af nøglepunkterne i den tredje mobilitetspakke. Initiativet skal ses i en bredere sammenhæng med handlingsplanen for den cirkulære økonomi. EU iværksætter en række initiativer med henblik på at opnå en større bæredygtighed og forbedre konkurrenceevnen:

a) **Den strategiske handlingsplan for batterier** ([11]) udspringer af behovet for at gøre EU mere selvforsynende med energi og er en udløber af oprettelsen af »den europæiske batterialliance«, som industrielle aktører, medlemsstaterne og EIB deltager i. Planen tager sigte på fremstilling af bæredygtige batterier i hele værdikæden lige fra udvinding af (primære og sekundære) råvarer til design, fremstilling, anvendelse, genanvendelse, genbrug og bortskaffelse af battericeller og -pakker.

b) **Forordningen om nye tunge køretøjers emissioner** ([12]), der har til formål at fastlægge en række parametre for lastbilers og bussers CO_2-emissioner, og som supplerer og fuldstændiggør den gældende lovgivning. Initiativet omfatter ligeledes foranstaltninger for at tilskynde virksomhederne til at købe mere energieffektive og mindre forurenende køretøjer. Denne foranstaltning supplerer de nye konstruktionsstandarder for tunge køretøjers aerodynamik og vægt med henblik på at reducere CO_2-emissionerne ([13]).

c) **Forordningen om sammenligning af forskellige brændstoffer**, hvor der anvendes en fælles målemetode for at fremme salget af nye køretøjer med lav indvirkning på miljøet ([14]).

d) **Forordningen om mærkning af dæk** ([15]) for at understrege standarderne for sikkerhed, energieffektivitet og støjniveau.

e) **Revisionen af rammerne for beskatning af energiprodukter** for at fremme elektromobilitet.

f) **Forordningen om forenkling af foranstaltninger til fremme af gennemførelsen af det transeuropæiske transportnet (TEN-T)** ([16]) for at forenkle godkendelsesproceduren for projekterne.

3.5. Alle initiativer ledsages af en samlet investering på 450 mio. EUR inden for rammerne af **Connecting Europe-faciliteten**, som finansierer projekter, der bidrager til trafiksikkerhed, digitalisering og multimodalitet. Under det samme program bliver der afsat yderligere 4 mio. EUR til cybersikkerhed og til samarbejdende, opkoblet og automatiseret mobilitet.

4. **Generelle bemærkninger**

4.1. EØSU bifalder den tredje mobilitetspakke og betragter den som et yderligere skridt i retning af mere sikker, tilgængelig og bæredygtig mobilitet. Udvalget bemærker dog, at Kommissionens forslag næsten udelukkende omhandler en del af vejtransportsektoren. Udvikling af bæredygtig og sikker mobilitet kræver, at alle transportformer medtænkes, at opkoblingen mellem offentlig og privat transport bliver stadig mere forbundet og effektiv, og at rejsetiden og trafikmængden reduceres.

4.2. Pakken består af en række indbyrdes forbundne lovgivningsinitiativer, som EØSU har ønsket at behandle indgående i særskilte udtalelser. Denne udtalelse har derfor fokus på en analyse af ovennævnte meddelelse, ligesom den skal læses og forstås i sammenhæng med EØSU's tidligere udtalelser om den første og anden mobilitetspakke og de udtalelser, der udarbejdes sideløbende hermed, og hvori specifikke aspekter analyseres ([17]).

([11]) COM(2018) 293 final, bilag 2.
([12]) COM(2018) 284 final.
([13]) COM(2018) 275 final.
([14]) Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2018/732 (EUT L 123 af 18.5.2018, s. 85).
([15]) COM(2018) 296 final.
([16]) COM(2018) 277 final.
([17]) TEN/668, Miljø med et europæisk enstrenget system for søfart og elektronisk godstransportinformation (se side 265 i denne EUT), TEN/669, Gennemførelse af TEN-T-projekterne (se side 269 i denne EUT), TEN/675, CO_2-standarder for lastbiler og Køretøjers vægt og dimensioner (se side 286 i denne EUT), TEN/672, Connecting Europe-faciliteten (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 191), TEN/673, Opkoblet og automatiseret mobilitet (se side 274 i denne EUT), TEN/674, Mærkning af dæk (se side 280 i denne EUT), TEN/667, Forvaltning af vejinfrastrukturens sikkerhed (se side 261 i denne EUT), INT/863, Køretøjssikkerhed/beskyttelse af bløde trafikanter (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 90).

4.3. EØSU mener, at Kommissionens meddelelse og de dertil knyttede forslag er i tråd med udvalgets tidligere udtalelser på dette område, og at den kan bidrage til at forbedre sikkerhedsstandarderne og konkurrenceevnen i hele den europæiske bilsektor.

4.4. EØSU understreger, at Kommissionens meddelelse ikke ledsages af en passende konsekvensanalyse af de foreslåede foranstaltninger. Navnlig er det ikke klart, hvordan ejerskab og brug af køretøjerne vil blive påvirket, og hvordan trafikmængden vil udvikle sig efterfølgende. Fremme af transport kan få trafikmængden til at stige i stedet for at falde, og dermed øges borgernes transporttid og risikoen for ulykker. Det er vigtigt, at Kommissionen gør sig til talsmand for en overordnet og ambitiøs transportvision, hvor intermodalitet mellem offentlig og privat transport betragtes som en drivkraft for effektivitet, livskvalitet og sikkerhed. EØSU understreger vigtigheden af at udarbejde passende konsekvensanalyser af alle forslagene om konkrete foranstaltninger. I forbindelse med forberedelsen af nye transportformer må der konsekvent satses på omfattende teknologiske løsninger (f.eks. belysning), som øger transportens effektivitet (især den offentlige transport) og reducerer risikoen for ulykker.

4.5. Udvalget støtter »nul-visionen«, som skal nås ved hjælp af »Safe System«-metoden. Dette kræver, at alle sektorer og alle trafikanter inddrages med sigte på en bedre forvaltning. Det er vigtigt, at de indikatorer, der er fastlagt for målenes opnåelse, er klare, realistiske og mulige at overvåge. EØSU ønsker navnlig, at det organiserede civilsamfund inddrages aktivt i alle faser af strategiens udarbejdelse, gennemførelse, overvågning og evaluering.

4.6. EØSU er positiv over for beslutningen om at afsætte 450 mio. EUR (i perioden 2018-2020) til digitalisering og trafiksikkerhed gennem Connecting Europe-faciliteten. Dog understreger det, at der er behov for, at den disponible finansieringsramme forhøjes væsentligt inden for den næste flerårige finansielle ramme (FFR) for 2021-2027 for at garantere kontinuitet på lang sigt og gøre det muligt at nå de ambitiøse målsætninger, som EU har fastsat.

4.7. Udvalget opfatter kortlægning af risici i hele det europæiske TEN-T-net og på alle motorveje og primærveje som helt afgørende for at kunne planlægge omfanget og karakteren af infrastrukturforanstaltningerne på det europæiske vejnet. Det er vigtigt, at de fysiske og digitale infrastrukturer udvikles sideløbende med hinanden. Ligeledes er det vigtigt, at 5G-dækningen så snart som muligt færdigudbygges på alle europæiske motorvejsnet og primære vejnet for at muliggøre en reel opkobling mellem vej og køretøj og mellem køretøjer indbyrdes. EØSU gør dog opmærksom på, at vej- og motorvejsnettene er i meget forskellig stand i de europæiske lande. Derfor er det væsentligt at hjælpe de enkelte medlemsstater i denne gennemgribende moderniseringsproces med tilstrækkelig finansiering og fastlæggelse af realistiske og opnåelige målsætninger.

4.8. EØSU bifalder Kommissionens forslag om at gøre visse vigtige sikkerhedsfunktioner i køretøjer obligatoriske, både med hensyn til teknologi (bl.a. intelligent farthjælp og autonome nødbremsesystemer) og med hensyn til design (forbedret direkte udsyn i lastbiler). Udvalget håber dog, at alle de nye sikkerhedsbestemmelser udvides til alle former for vejtransport, så lovgivningsrammen bliver komplet, klar og ensartet.

4.9. Forslaget om en ny mærkningsordning for dæk med angivelse af sikkerhedstandarder (men også standarder for miljø og støjniveau) kan blive en afgørende faktor i at få nedbragt antallet af ulykker og fremme et proaktivt og bevidst valg fra forbrugernes side. Det er vigtigt, at oplysningerne i mærkningen umiddelbart er klare og forståelige for forbrugerne.

4.10. Hvad trafiksikkerheden angår, er det ligeledes væsentligt, at EU påbegynder en gradvis harmonisering af de gældende nationale lovgivninger og de hermed forbundne straffebestemmelser (f.eks. færdselstavler, hastighed, brug af sikkerhedssele og hjelm samt forbud mod at køre under påvirkning af alkohol eller narkotika). Samtidig med disse foranstaltninger skal der udvikles passende teknologier i de enkelte køretøjer, der advarer om eventuelle risiko- eller faresituationer (såsom alkolåse og registrering af træthed hos føreren). Det er også vigtigt, at teknologi ikke betyder, at køretøjet bliver alt for dyrt. De sikreste køretøjer bør være tilgængelige for alle ([18]).

4.11. Målet i »nul-visionen« viser, at der er store forhåbninger til udviklingen af opkoblet og automatiseret mobilitet. EØSU er af den opfattelse, at automatisering kan få afgørende betydning for at nedbringe antallet af ulykker, men har dog visse bekymringer og tvivlsspørgsmål med hensyn til den udvikling, som Kommissionen tegner. Derfor er det vigtigt at forbedre de allerede eksisterende teknologier, idet der sideløbende bør iværksættes kontrolprocedurer for eksisterende og

([18]) EUT C 157 af 28.6.2005, s. 34.

nye teknologier, som garanterer, at sikkerhedsniveauerne reelt nås. Manglen på en udførlig strategi om automatiseret mobilitet vil nok gøre det lettere at sikre fremskridt på området, men kan være problematisk for medlemsstater, der skal tilpasse deres transportpolitikker til de nye teknologier og deres anvendelse.

4.11.1. Strategien bør udvikles således, at automatisering og opkobling er en så stor hjælp som muligt for mennesket. Udvalget finder det navnlig betænkeligt, at Kommissionen mener, at niveauerne for assisteret kørsel og for fuldautomatisk kørsel (hvor mennesket udelukkende er passager) ligger tæt på hinanden. Fuldautomatisk kørsel indebærer nemlig både et problem med socioøkonomisk accept og et problem med teknologisk og infrastrukturel gennemførlighed, eftersom der skal være garanti for fuldstændig sikkerhed i et blandet system (køretøjer uden assisteret kørsel, køretøjer med assisteret kørsel og fuldautomatiske køretøjer). Før fuldautomatiske køretøjer bliver tilgængelige på markedet, bør der derfor være en forsøgsfase, der sikrer samme effektivitets- og sikkerhedsniveau som ved fly og tog.

4.11.2. EØSU bifalder forslagene vedrørende udveksling af digital information inden for søtransport (miljø med et enstrenget system og anerkendelsen af transportdokumenter), men mener, at forslagene kan udbygges yderligere.

4.12. EØSU glæder sig over den strategiske handlingsplan for batterier, hvor den europæiske batterialliance får en central plads, og hvor problemet med EU's store energimæssige afhængighed af tredjelande bliver understreget.

4.12.1. Beslutningen om at skabe en værdikæde for batterier efter den cirkulære økonomimodel må så afgjort bifaldes. Udvalget understreger dog, at der i dag er forskellige faktorer, som står i vejen for planens fuldstændige udvikling, nemlig afhængigheden af råvarer fra tredjelande (f.eks. litium), den kun lige påbegyndte forskning i alternative brændstoffer, der kan anvendes i en cirkulær økonomi, den manglende evne til fuld håndtering af forarbejdningen og bortskaffelsen af brugte batterier (sekundære råvarer) samt manglen på kvalificeret arbejdskraft.

4.12.2. Helt konkret mener EØSU, at det er nødvendigt med betydelige midler til forskning og innovation for at løse disse problemer. Der er ingen tvivl om, at der i perioden 2018-2020 har været afsat betydelige midler, men dette skal fortsætte inden for den næste FFR 2021-2027. Det er navnlig vigtigt at støtte forskning i alternative energikilder, som er fuldstændigt vedvarende, rene og miljøneutrale for at overvinde de åbenbare grænser for tilgængeligheden af råvarer og den miljøbelastning, som allerede i dag kendetegner batterier til elmotorer. Det er desuden absolut nødvendigt at sørge for kvalificeret arbejdskraft ved at gøre brug af Erasmus+-programmets midler og inddrage universiteter og forskningscentre.

4.12.3. Udvalget understreger, at Kommissionens initiativ vil føre til en næsten fuldstændig udskiftning af hele den europæiske bilpark i løbet af 10 år, hvilket vil skabe et nyt problem med hensyn til at bortskaffe og genanvende millioner af køretøjer. Dette bør være et centralt emne i Kommissionens strategier inden for rammerne af den cirkulære økonomi. Det organiserede civilsamfund bør inddrages i alle faser af overgangen og opfordres til at informere og bevidstgøre borgerne som led i overgangen til bæredygtig mobilitet.

4.13. EØSU er enig i, at der også bør fastsættes grænser for tunge køretøjers CO_2-emissioner, sådan som det allerede er tilfældet med andre kategorier af køretøjer. Eftersom det kan blive vanskeligt for SMV'er i transportsektoren at udskifte hele deres bilpark, opfordres medlemsstaterne til at støtte overgangen til en lavemissionsøkonomi ved hjælp af skattemæssige incitamenter.

4.14. EØSU mener, at der i forenklingsforslaget vedrørende anlæg af TEN-T-nettet bør tages behørigt højde for sagsanlæg, hvis det skal være fuldstændigt effektivt ([19]).

5. **Særlige bemærkninger**

5.1. I risikoklassificeringen af europæiske motorveje og hovedveje er der ikke taget højde for udviklingen af en passende og koordineret teknologi i byerne, hvor størstedelen af de alvorlige ulykker, som ikke er dødsulykker, finder sted. Det er desuden vigtigt at påbegynde den samme proces i de seks lande på Vestbalkan, som allerede har indledt tiltrædelsesforhandlinger med EU.

([19]) TEN/669, Gennemførelse af TEN-T-projekterne (se side 269 i denne EUT).

5.2. Bilernes *eCall*-system, hvor der automatisk foretages opkald til myndighederne inden for trafik- og sundhedssektoren i tilfælde af en ulykke, er utvivlsomt et yderligere element, der kan reducere konsekvenserne af trafikulykker. EØSU håber, at dette instrument bliver obligatorisk i alle de mest almindelige køretøjer, som er mest udsat for ulykker (tunge køretøjer, busser og motorcykler), og at EU fremmer en større brug af instrumentet i forbindelse med vejhjælp og akutlægehjælp.

5.3. De etiske aspekter er afgørende for automatiseringens udvikling. Særligt omdiskuterede er de situationer, hvor maskiner kan blive nødt til at træffe »etiske« valg. EØSU understreger, at det kun er mennesket, der kan træffe etiske valg, og at maskiner — uanset hvor avancerede de er — skal ledsage mennesket, ikke erstatte det.

5.4. Hvad angår udviklingen og markedsføringen af fuldautomatiske køretøjer, opfordrer EØSU Kommissionen til at se nærmere på de beskæftigelsesmæssige og sociale aspekter i forbindelse hermed. Udvalget er navnlig bange for, at hele erhvervssektorer (f.eks. speditører) bliver afskaffet i løbet af relativt kort tid, og at de tabte arbejdspladser ikke bliver erstattet af nye. I et sådant scenarie vil der i EU være et ekstremt stort antal arbejdsløse, hvis kompetencer og færdigheder vil være vanskelige at tilpasse til det nye automatiserede transportsystem. Derfor er det nødvendigt, at man under arbejdsmarkedsdialogen og de kollektive overenskomstforhandlinger træffer foranstaltninger for at håndtere disse omlægninger og iværksætter uddannelsesforløb for at give alle sektorens arbejdstagere de nødvendige færdigheder.

5.5. Udvalget mener, at forsikringsselskaber bør skabe incitamenter for køb af mere sikre køretøjer ved at sætte præmierne ned. Mere generelt anser EØSU det for vigtigt, at man gør sig nogle alvorlige overvejelser om de juridiske aspekter, der er forbundet med indførelsen af fuldautomatiske køretøjer, og at der ikke mindst skabes klarhed omkring, hvem der har det civil- og strafferetlige ansvar i tilfælde af en trafikulykke.

5.6. Udvalget er forundret over det system, som Kommissionen anvender til sammenligning af forskellige brændstoffer ([20]). Systemet, som er baseret på omkostningen pr. tilbagelagt 100 km, tager nemlig ikke højde for en lang række af de parametre, der er nødvendige for at bestemme den reelle pris på brændstoffet, og risikerer dermed at skabe forvirring hos forbrugerne. Desuden har den mekanisme til høring af forbrugerne, som Kommissionen har indført, reelt marginaliseret den rolle, som EØSU og de aktive forbrugerorganisationer på området spiller, da den koncentrerede sig om et statistisk ubetydeligt udsnit af befolkningen (3 000 interviewede personer i tre EU-lande) og drejede sig om alternativer, der lignede hinanden for meget.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([20]) Gennemførelsesforordning (EU) 2018/732.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2008/96/EF om forvaltning af vejinfrastrukturens sikkerhed

(COM(2018) 274 final — 2018/0129 (COD))

(2019/C 62/40)

Ordfører: **Brian CURTIS**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 31.5.2018
	Rådet, 8.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 91, stk. 1, litra c), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget i sektionen	4.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	204/2/6
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) glæder sig over forslaget til ændring af direktiv 2008/96/EF om forvaltning af vejinfrastrukturens sikkerhed. Især mener udvalget, at de af Kommissionen foreslåede foranstaltninger burde afhjælpe det nuværende direktivs mangler (harmonisering, informationsdeling og begrænset anvendelsesområde) og få afgørende betydning for gennemførelsen af den strategiske handlingsplan om trafiksikkerhed.

1.2. Udvalget bifalder »nul-visionen« med et mål om, at der senest i 2050 ikke registreres dødsulykker og ulykker med alvorligt tilskadekomne på vejene ved at følge »Safe System«-tilgangen, som Verdenssundhedsorganisationen arbejder for. En forudsætning for, at forvaltningen bliver bedre, er, at alle sektorer og alle trafikanter inddrages i strategiens gennemførelse. Det er vigtigt, at indikatorerne er klare og kan overvåges. Civilsamfundsorganisationer bør inddrages aktivt i alle faser af strategiens udformning, gennemførelse, overvågning og evaluering.

1.3. Udvalget ser en systematisk og proaktiv procedure for kortlægning af risici i hele TEN-T-nettet og på alle motorveje og primærveje som et vigtigt skridt i planlægningen af nye infrastrukturrelaterede foranstaltninger. Men da gennemførelsen af det gældende direktiv om forvaltning af vejinfrastrukturens sikkerhed er på forskellige stadier, er det vigtigt, at de fastlagte mål og frister er realistiske for alle medlemsstater, og at der ydes økonomisk støtte til de mest tilbagestående regioner, herunder seks lande på Vestbalkan. Udvalget påpeger endvidere, at direktivets anvendelsesområde bør udvides til at omfatte alle hovedveje i landdistrikter og hovedgader i byer for rent faktisk at kunne sikre en drastisk nedgang i antallet af dødsulykker og ulykker med alvorligt tilskadekomne inden 2030.

1.4. EØSU opfatter opnåelsen af et højt niveau af trafiksikkerhed som et strategisk mål, men budgettet under den næste flerårige finansielle ramme for perioden 2021-2027 skal øges for at sikre kontinuiteten på lang sigt og dermed kunne opfylde EU's egne ambitiøse mål. Udvalget peger særligt på, at EU-strategiens hovedfokus er på finansiering af anlæg af ny infrastruktur, men der bør også afsættes tilstrækkelige midler til at vedligeholde og opgradere eksisterende veje. Derudover mener EØSU, at et større transportbudget vil kunne påvirke Europas vækst og beskæftigelse yderligere i en positiv retning.

1.5. Udvalget støtter forslaget om nye præstationskrav til kørebaneafmærkning og færdselstavler for at udvikle samarbejdende, opkoblede og automatiserede mobilitetssystemer (C-ITS). EØSU anbefaler, at denne tilgang udbygges til alle transportformer (intermodalitet) for at opnå en så høj virkning af strategien som muligt. Endvidere mener EØSU, at udgangspunktet for enhver strategi for vejsikkerhed bør være ordentlig uddannelse og undervisning af privatbilister og erhvervschauffører, da det stadig er menneskelige fejl, der er årsag til de fleste ulykker.

1.6. EØSU støtter forslaget om systematisk at tage bløde trafikanter i betragtning i alle procedurer for forvaltning af trafiksikkerhed. Helt konkret anbefaler udvalget, at udviklingen foregår sideløbende med udviklingen af andre specifikke sikkerhedsbestemmelser for køretøjer af hensyn til sammenhængen.

2. **Indledning**

2.1. Trafiksikkerheden i EU er forbedret betydeligt i de seneste årtier. Mellem 2001 og 2010 faldt antallet af trafikdræbte i EU med 43 % og med yderligere 19 % mellem 2010 og 2016. Antallet af trafikdræbte er dog stadig højt (i 2016 mistede 25 620 mennesker livet på EU's veje ([1])), og statistikkerne viser, at udviklingen i retning af sikker mobilitet i EU gradvist er stagneret.

2.2. Derfor blev Kommissionen i Vallettaerklæringen opfordret til at iværksætte et nyt initiativ om tilpasning af **direktiv 2008/96/EF om forvaltning af vejinfrastrukturens sikkerhed** til de ændringer i mobiliteten, der skyldes udviklingen i samfundet og den teknologiske udvikling. Initiativet har fokus på vejsikkerhed og er et vigtigt element i den **strategiske handlingsplan om trafiksikkerhed** ([2]), der blev offentliggjort i maj 2018 som led i den **tredje mobilitetspakke** ([3]).

3. **Resumé af forslaget**

3.1. På trods af de seneste års fremskridt er antallet af ulykker med alvorligt tilskadekomne og dødsulykker fortsat for højt. Da 90 % af ulykkerne skyldes menneskelige fejl, mener Kommissionen, at automatisering, opkobling og nye standarder for anlæg af veje og konstruktion af køretøjer vil kunne nedbringe antallet af ulykker og konsekvenserne heraf for førere, passagerer og bløde trafikanter (f.eks. cyklister).

3.2. Kommissionen har specifikt fastsat »**nul-visionen**« som et mål om, at der senest i 2050 ikke registreres dødsulykker og ulykker med alvorligt tilskadekomne på vejene. Forslaget indeholder også et delmål om en nedbringelse af antallet af dræbte og alvorligt tilskadekomne med 50 % inden 2030.

3.3. For at nå disse mål agter EU at tage nye teknologiske og reguleringsmæssige værktøjer i brug med udspring i Verdenssundhedsorganisationens »**Safe System**«-tilgang ([4]). Princippet bag denne tilgang er, at det ikke er muligt helt at eliminere ulykker, men at der ikke desto mindre kan træffes foranstaltninger til at nedbringe antallet af dræbte og alvorligt tilskadekomne.

3.4. Det gældende direktiv om forvaltning af vejinfrastrukturens sikkerhed blev vedtaget i 2008 for at sikre, at trafiksikkerhed får en fremtrædende plads i alle faser af planlægning, anlæg og drift af vejinfrastruktur. Der er imidlertid store forskelle i, hvor langt man er nået med gennemførelsen af direktivet på nationalt niveau. Disse forskelle modsvares ofte af et højere antal dødsulykker og ulykker med alvorligt tilskadekomne ([5]). Det er derfor vigtigt at harmonisere sikkerhedsbestemmelserne og forbedre vejinfrastrukturens sikkerhed. Medlemsstaterne bør modtage øremærket økonomisk støtte gennem Connecting Europe-faciliteten (200 mio. EUR) for perioden 2018-2020.

3.5. Sigtet med det reviderede direktiv er at nå førnævnte mål ved at indføre følgende foranstaltninger:

— påbud om gennemsigtighed af og opfølgning på procedurerne for forvaltning af infrastrukturens sikkerhed

— en vejnetvurdering og en systematisk og proaktiv procedure for kortlægning af risici med henblik på at vurdere vejes »indbyggede« eller iboende sikkerhed i hele EU

— udvidelse af direktivets anvendelsesområde ud over det transeuropæiske transportnet (TEN-T) til at omfatte motorveje og primærveje, som ikke indgår i nettet, samt alle veje uden for byområder, der helt eller delvist er anlagt med anvendelse af EU-midler (TEN-T-nettet er kendetegnet ved store trafikmængder, men takket være høje sikkerhedsstandarder er dødsulykker ikke særligt hyppige (8 %). 39 % af alle dødsulykker på vejene i EU sker på EU's net af primærveje. En koordineret EU-indsats på nettet af primærveje (herunder den del, som ikke indgår i TEN-T) bør bidrage til at opnå »nul-visionens« mål). 39 % af alle dødsulykker på vejene i EU sker på EU's net af primærveje. En koordineret EU-indsats på nettet af primærveje (herunder den del, som ikke indgår i TEN-T) bør bidrage til at opnå »nul-visionens« mål.

([1]) EU's database for trafikulykker, 2016.
([2]) COM(2018) 293, bilag 1.
([3]) COM(2018) 293 final.
([4]) Verdenssundhedsorganisationen »Save LIVES — A road safety technical package«, 2017.
([5]) Care — EU's database for trafikulykker.

— fastsættelse af overordnede præstationskrav til kørebaneafmærkning og færdselstavler for at lette udbredelsen af samarbejdende, opkoblede og automatiserede mobilitetssystemer

— påbud om systematisk at tage bløde trafikanter i betragtning i alle procedurer for forvaltning af trafiksikkerhed.

4. **Generelle bemærkninger**

4.1. EØSU bifalder Kommissionens forslag til ændring af direktiv 2008/96/EF om forvaltning af vejinfrastrukturens sikkerhed. Udvalget bifalder navnlig Vallettaerklæringen og mener, at der er behov for en intensiveret EU-indsats for at forbedre trafiksikkerheden.

4.2. Den tredje mobilitetspakke består af en række forbundne lovgivningsmæssige initiativer. Udvalget har valgt at behandle hvert enkelt lovforslag i en separat udtalelse. Denne udtalelse bør derfor læses og forstås i sammenhæng med EØSU's tidligere udtalelser og de udtalelser, som udarbejdes i tråd hermed, og som behandler specifikke aspekter ved den tredje mobilitetspakke ([6]).

4.3. Udvalget bifalder »nul-visionen«, der skal opfyldes ved at følge »Safe System«-tilgangen. En forudsætning for, at forvaltningen bliver bedre, er, at alle sektorer og alle trafikanter inddrages. Det er vigtigt, at de indikatorer, der fastsættes for opnåelsen af målene, er klare og kan overvåges. Civilsamfundsorganisationer bør inddrages aktivt i alle faser af strategiens udformning, gennemførelse, overvågning og evaluering.

4.4. EØSU glæder sig over beslutningen om at sætte 200 mio. EUR (perioden 2018-2020) af til vejsikkerhed. EØSU mener dog, at det er nødvendigt at øge budgettet inden for den næste flerårige finansielle ramme for perioden 2021-2027 for at sikre kontinuiteten på langt sigt og dermed kunne opfylde EU's egne ambitiøse mål ([7]). (Kommissionen vurderer, at anlæg af TEN-T-hovednettet kræver investeringer på omkring 500 mia. EUR i perioden 2021-2030, mens færdiggørelsen af det samlede net kommer til at koste omkring 1 500 mia. EUR.)

4.5. EØSU mener, at et større transportbudget vil kunne påvirke Europas vækst og beskæftigelse yderligere i en positiv retning. De investerede midler vil få en løftestangseffekt og bidrage til skabelsen af 13 millioner job årligt frem til 2030 og sikre en yderligere indtjening på op imod 4 500 mia. EUR (1,8 % af EU's BNP). Følgelig er en investering på én milliard EUR i TEN-T-nettet lig med op imod 20 000 nye job ([8]).

4.6. Udvalget ser initiativet om en systematisk og proaktiv procedure for kortlægning af risici i hele det europæiske TEN-T-net og på alle motorveje (uden for TEN-T-nettet) og primærveje som et afgørende skridt i planlægningen af omfanget og typen af de infrastrukturforanstaltninger, der skal iværksættes vedrørende det europæiske vejnet. Men da gennemførelsen af det gældende direktiv om forvaltning af vejinfrastrukturens sikkerhed er på forskellige stadier, er det vigtigt, at de fastlagte mål og frister er realistiske for alle medlemsstater, og at der ydes tilstrækkelig økonomisk støtte til de mest tilbagestående regioner og lande ([9]).

4.7. Udvalget påpeger, at EU-strategiens hovedfokus er på finansiering af anlæg af ny infrastruktur. Der bør imidlertid også afsættes tilstrækkelige midler til at vedligeholde og opgradere eksisterende veje, som er faktorer, der er lige så vigtige for høj trafiksikkerhed.

([6]) TEN/666, Bæredygtig mobilitet i Europa, Barbucci, 2018 (se s. 254 i denne EUT); TEN/668, Miljø med et europæisk enstrenget system for søfart + elektronisk godstransportinformation, Back, 2018 (se side 265 i denne EUT); TEN/669, Gennemførelse af TEN-T-projekterne, Dumitru Fornea, 2018 (se side 269 i denne EUT); TEN/675, Køretøjers vægt og dimensioner, Back, 2018 (se side 286 i denne EUT); TEN/672, Connecting Europe-faciliteten (CEF), Plosceanu og Watson, 2018 (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 191)); TEN/673, Opkoblet og automatiseret mobilitet, Samm, 2018 (se side 274 i denne EUT); TEN/674, Mærkning af dæk, 2018 (se side 280 i denne EUT); TEN/667 (se side 261 i denne EUT); INT/863, Køretøjers sikkerhed/beskyttelse af bløde trafikanter, Hencks, 2018 (EUT C 40 af 6.12.2018, s. 90).

([7]) COM(2018) 277.

([8]) TEN/672, Connecting Europe-faciliteten (CEF), Plosceanu og Watson, 2018.

([9]) TEN/669, Gennemførelse af TEN-T-projekterne, Dumitru Fornea, 2018.

4.8. Nye præstationskrav til kørebaneafmærkning og færdselstavler er vigtige for udviklingen af samarbejdende, opkoblede og automatiserede mobilitetssystemer (C-ITS). Udvalget mener, at vedvarende informationsudveksling mellem køretøjer og vejinfrastruktur er vigtig for at kunne håndtere »de blandede trafiksystemer«, som er kendetegnet ved køretøjer, der anvender forskellige teknologier: menneskestyrede, assisterede og selvkørende ([10]). For at gennemføre strategien om sikker mobilitet er det vigtigt, at denne tilgang udvides til at omfatte alle transportformer (intermodalitet), hvilket vil få direkte indvirkning på nedbringelsen af trafikmængden og sikkerheden ([11]).

4.9. EØSU er overbevist om, at nye teknologier kan yde et fornuftigt bidrag til opgraderingen af vejsikkerheds-standarderne under hensyntagen til deres begrænsninger og de forbehold, der bør tages i anvendelsen deraf. Endvidere mener EØSU, at udgangspunktet for enhver strategi for vejsikkerhed bør være ordentlig uddannelse og undervisning af privatbilister og erhvervschauffører, da det stadig er menneskelige fejl, der er en af de hyppigste årsager til ulykker.

4.10. EØSU støtter forslaget om systematisk at tage bløde trafikanter i betragtning i alle procedurer for forvaltning af trafiksikkerhed. Denne tilgang harmonerer med nye tendenser og EU-borgernes nye vaner (f.eks. flere cyklister). Udvalget anbefaler, at udviklingen foregår sideløbende med udviklingen af andre specifikke sikkerhedsbestemmelser for køretøjer af hensyn til sammenhængen (herunder avancerede nødbremsesystemer, alarm ved vognbaneskift og en anderledes konstruktion af førerhusene i tunge motorkøretøjer for at forbedre udsynet til cyklister og fodgængere samt sensorer til registrering af dem) ([12]).

5. **Særlige bemærkninger**

5.1. EØSU mener, at det er vigtigt at udvikle den fysiske og digitale infrastruktur sideløbende. Derudover er det vigtigt hurtigst muligt at udbygge 5G-dækningen til alle europæiske net af motor- og primærveje for at sikre en effektiv opkobling mellem veje og køretøjer og mellem køretøjer ([13]). Også her anbefaler EØSU, at der afsættes tilstrækkelig og langsigtet økonomisk støtte inden for den næste FFR for perioden 2021-2027.

5.2. I tråd med det europæiske færdselssikkerhedsråds henstilling ([14]) mener EØSU, at anvendelsesområdet for direktivet om forvaltning af vejinfrastrukturens sikkerhed bør udvides til alle hovedveje i landdistrikter og hovedgader i byer. Dette bredere sigte er nødvendigt for rent faktisk at kunne sikre en drastisk nedgang i antallet af dødsulykker og ulykker med alvorligt tilskadekomne senest i 2030. Dette forslag er affødt af, at Kommissionens forslag har virkning for halvdelen af de ulykker, der sker på vejene i EU, og at langt størstedelen af de alvorlige ulykker sker på veje i byerne.

5.3. I 2015 iværksatte EU et nyt initiativ om udvidelse af TEN-T-strategien til Vestbalkan ([15]). Initiativet, som støttes af investeringsrammen for Vestbalkan og Connecting Europe-faciliteten (CEF), bør få afgørende indvirkning på EU's udvidelsesproces. EØSU anbefaler, at gennemførelsen af den strategiske handlingsplan om trafiksikkerhed inddrages i rammerne for dette ambitiøse infrastrukturprojekt. Foranstaltningen bør være i overensstemmelse med Kommissionens forslag om at udvide anvendelsesområdet for direktivet om forvaltning af vejinfrastrukturens sikkerhed til vejinfrastrukturen uden for byområder, der fuldføres ved hjælp af EU-midler. Nærmere bestemt bør den gøre medlemsskab af EU muligt for seks lande på Vestbalkan, uden at der opstår sikkerhedsmæssige og infrastrukturelle mangler.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([10]) TEN/673, Opkoblet og automatiseret mobilitet, Samm, 2018.
([11]) TEN/666, Bæredygtig mobilitet i Europa, Barbucci, 2018.
([12]) INT/863, Køretøjers sikkerhed/beskyttelse af bløde trafikanter, Hencks, 2018.
([13]) TEN/673, Opkoblet og automatiseret mobilitet, Samm, 2018.
([14]) COM(2018) 274, s. 8.
([15]) http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-15-4826_da.htm

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et europæisk søfartsmiljø med ét kontaktpunkt og ophævelse af direktiv 2010/65/EU

(COM(2018) 278 final — 2018/0139 (COD))

og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om elektronisk godstransportinformation

(COM(2018) 279 final — 2018/0140 (COD))

(2019/C 62/41)

Ordfører: **Stefan BACK**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 11.6.2018
	Rådet, 14.6.2018-15.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 91, artikel 100, stk. 2, artikel 192, stk. 1, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget i sektionen	4.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	210/2/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU bifalder begge forslag, som det ser som vigtige skridt hen imod digitalisering af transportområdet, hvilket er et af målene i hvidbogen om den europæiske transportpolitik fra 2011 og et fremskridt i retning af gennemførelsen af den nye strategi for EU's industripolitik, som Kommissionen fremlagde i oktober 2017. Forslagene ligger endvidere fint i forlængelse af konklusionerne fra ministerrådsmødet den 5. december 2017 om digitalisering af transportområdet og erklæringen fra Digital Transport Days, der blev underskrevet i Tallinn den 10. november 2017.

1.2. EØSU støtter valget af forordning som retsakt. Erfaringen viser, at det er nødvendigt at pålægge medlemsstaterne tydelige og bindende forpligtelser, hvis et elektronisk informationssystem skal fungere tilfredsstillende i Den Europæiske Union som helhed.

1.3. Begge forslag sigter mod en tilstrækkelig grad af harmonisering i betragtning af de opgaver, der skal løses.

1.4. EØSU understreger, at det vil spille en afgørende rolle for, at de planlagte koncepter kommer til at fungere ordentligt, og at brugerne fatter tillid til de digitale løsninger om de standard- og certificeringskrav, der skal defineres af Kommissionen i delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter, er fyldestgørende. Når det gælder forslaget om godstransportinformation, kan dette vise sig at være nøglen til at gøre dette system obligatorisk, ikke kun for myndighederne, men også for brugerne.

1.5. Efter EØSU's opfattelse er det vigtige forudsætninger for at skabe tillid, at systemerne fungerer fejlfrit, at sikkerheden er garanteret, at kommunikationens integritet er sikret, og at privatlivets fred og fortroligheden er beskyttet i forbindelse med kommercielle og andre følsomme oplysninger. EØSU henleder opmærksomheden på det igangværende arbejde i den Økonomiske Kommission for Europa (UNECE) under FN's Økonomiske og Sociale Råd med henblik på at sikre høje og universelle standarder på området.

1.6. EØSU så gerne, at forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om elektronisk godstransportinformation (COM(2018) 279) (forslaget om godstransportinformation) hurtigt udvikles til et system, som også er obligatorisk for brugerne, så man kan optimere effektivitetsgevinsterne, omkostningsreduktionerne og merværdien for miljøet. En passende lejlighed til at gøre dette kunne være den revision af forordningen, der omhandles i forslagets artikel 15.

1.7. EØSU beklager i øvrigt, at anvendelsesområdet for forslaget om godstransportinformation synes begrænset til oplysningskrav i Unionens retsakter vedrørende betingelser for, hvornår transport kan udføres i henhold til kapitlet om transport i EUF-traktaten. EØSU mener, at fordelene ved digitalisering også bør gælde andre administrative krav til sådanne transportoperationer. Punkt 3.8 nedenfor indeholder et tekstforslag. Det er vigtigt at sende et generelt signal herom uden at dette berører nuværende eller fremtidige særlige bestemmelser.

1.8. EØSU henleder også opmærksomheden på den potentielle merværdi af at kunne fremsende elektroniske oplysninger til myndighederne i hele verden i overensstemmelse med harmoniserede standarder som dem, der er udviklet af UNECE.

1.9. Hvad angår forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et europæisk søfartsmiljø med ét kontaktpunkt og ophævelse af direktiv 2010/65/EU (COM(2018) 278) (forslaget om ét kontaktpunkt på søfartsområdet) frygter EØSU, at den mulighed for særlige nationale krav, der lades åben, nemt kan udvikle sig til en hindring for et velfungerende indre marked. EØSU forventer, at gennemførelsen af denne mulighed vil blive overvåget nøje af Kommissionen, og at en løbende dialog mellem Kommissionen og medlemsstaterne vil være med til at begrænse særlige nationale krav.

1.10. EØSU peger på vigtigheden af også i denne sammenhæng at tage hånd om de sociale konsekvenser af digitaliseringen. Det indebærer, at der bør informeres tidligt i forløbet, oprettes en dialog, tages hensyn til jobbenes skiftende karakter og behovet for at udvikle nye færdigheder, og at arbejdsstyrken sættes i stand til at tilpasse sig den nye situation. Efter EØSU's opfattelse kan digitalisering af transportsektoren måske gøre den til en mere attraktiv arbejdsplads, hvilket kan være med til at løse de nuværende rekrutteringsproblemer i sektoren.

2. **Kommissionens forslag**

2.1. Kommissionen har fremlagt to sammenhængende forslag, nemlig:

— Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af et europæisk søfartsmiljø med ét kontaktpunkt og ophævelse af direktiv 2010/65/EU (COM(2018) 278) (forslaget om ét kontaktpunkt på søfartsområdet) og

— Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om elektronisk godstransportinformation (COM(2018) 279) (forslaget om godstransportinformation).

2.2. Forslagene hænger funktionelt sammen, da begge forslag indfører et system til elektronisk kommunikation mellem virksomheder og offentlige myndigheder med henblik på at fremme kontrollen med overholdelse af en række juridiske forpligtelser ved hjælp af et system, som garanterer ægtheden og integriteten af de fremlagte oplysninger samt overholdelse af kravene om databeskyttelse.

2.3. Forslaget om ét kontaktpunkt på søfartsområdet skal erstatte direktiv 2010/65/EU, der havde et lignende formål, men som har vist sig ineffektivt, da det gav medlemsstaterne for meget spillerum med hensyn til gennemførelsen, hvilket resulterede i forskellige standarder, rutiner og dækning med hensyn til digitaliserede indberetninger, hvilket igen førte til en øget administrativ byrde for shippingbranchen og en rest af administrative rutiner, som skulle udføres manuelt.

2.4. Det ser ud, som om ordningen med ét kontaktpunkt på søfartsområdet som sådan er åben for alle skibe, der juridisk er underlagt indberetningsforpligtelser, når de anløber havne i medlemsstaterne.

2.5. Hensigten med forslaget om godstransportinformation er at forpligte myndighederne i medlemsstaterne til at acceptere elektronisk dokumentation, når virksomhederne opfylder deres forpligtelse til at indsende dokumentation med henblik på at vise, at de overholder kravene i en række EU-retsakter vedrørende godstransport samt betingelserne for overførsel af affald. Derfor oprettes der i medfør af forslaget om godstransportinformation et system for elektronisk information om godstransport (eFTI), som består af en ramme for levering af tjenesteydelser, der indeholder et fælles datasæt, procedurer og adgangsregler, krav til eFTI-platforme og -tjenester samt en certificeringsordning.

2.6. Den mulighed, som stilles til rådighed i forbindelse med forslaget om godstransportinformation, er tilgængelig for aktører, som lever op til de forpligtelser om juridiske oplysninger og dokumentation, der fastlægges i forslaget.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. Udvalget bifalder begge forslag, som forfølger det overordnede mål om at digitalisere transportsektoren, der oprindeligt blev fastlagt i hvidbogen om den europæiske transportpolitik fra 2011, og som derefter også er gjort til et mål for f.eks. strategien for det digitale indre marked og den nye strategi for EU's industripolitik, som Kommissionen fremlagde i oktober 2017, samt i konklusionerne fra ministerrådsmødet den 5. december 2017 vedrørende digitalisering af transport som opfølgning på erklæringen fra Digital Transport Days, der blev underskrevet i Tallinn den 10. november 2017.

3.2. EØSU gentager sin støtte til innovative løsninger og støtter også valget af forordning som retsakt, eftersom det er nødvendigt at pålægge medlemsstaterne tydelige og bindende forpligtelser, hvis et elektronisk informationssystem skal fungere tilfredsstillende i Den Europæiske Union som helhed.

3.3. I den forbindelse minder udvalget om sine advarsler om den vanskelige gennemførelse — da det i sin substans i overvejende grad er ikkebindende — af det direktiv, som forslaget om ét kontaktpunkt på søfartsområdet, hvis det vedtages, vil ophæve.

3.4. Når det er sagt, er EØSU enig i, at det kan være nødvendigt at finde en balance mellem fuld harmonisering og indbyrdes anvendelighed. Der er tydeligvis et behov for vidtrækkende harmonisering i forbindelse med et system, som skal lette klareringen af skibe, der anløber EU-havne og forlader dem igen, hvilket eksempelvis vil kræve en perfekt fungerende grænseflade mellem skib og land med harmoniserede standarder og procedurer. Mindre harmonisering kan måske accepteres i et system, som grundlæggende tjener til at sikre tilstrækkelige og sikre procedurer for at tilvejebringe de dokumenter for de offentlige myndigheder, som der er behov for, når man skal sikre, at EU-lovgivningen overholdes.

3.5. På den baggrund mener EØSU, at begge de to forslag tilstræber det korrekte harmoniseringsniveau.

3.6. EØSU noterer sig, at forslaget om godstransportinformation grundlæggende skaber mulighed for, og ikke en pligt til, at indsende dokumenter elektronisk. EØSU godtager grundene til dette valg på nuværende tidspunkt, men så alligevel gerne en hurtig udvikling hen imod et obligatorisk system, da det til enhver tid vil betyde nemmere kontrol med overholdelsen og mindre mængder papir, ikke mindst for driftspersonale som f.eks. lastbilchauffører. En passende lejlighed til at tage fat på dette spørgsmål kunne være den revision af forordningen, der omhandles i forslagets artikel 15.

3.7. Forslaget om godstransportinformation finder ifølge sin artikel 1, stk. 2, anvendelse på »de lovgivningsmæssige oplysningskrav, der fremgår af EU's love, som fastsætter betingelserne for godstransport på EU's område i henhold til tredje del, afsnit VI, i traktaten, eller som fastsætter betingelserne for overførsel af affald«. EØSU spørger sig selv, om dette ikke uforholdsmæssigt begrænser retten til at indgive oplysninger og dokumenter i elektronisk form. De EU-retsakter, der er anført i bilag I til forslaget om godstransportinformation, synes kun at være dem, som direkte omhandler betingelserne for markedsadgang.

3.8. EØSU mener også, at andre administrative dokumentationskrav eller oplysningskrav kunne have gavn af retten til indgivelse i elektronisk form. Eksempler herpå er indsendelse af indberetninger om udstationering af arbejdstagere og oplysninger, der skal gives i forbindelse hermed, eller oplysninger, der skal vise, at man overholder bestemmelserne om køre- og hviletid. Efter EØSU's opfattelse kunne forslagets anvendelsesområde udvides, ved at man tilføjede teksten »og andre bestemmelser vedrørende« mellem ordene »betingelserne for« og »godstransport« i artikel 1, stk. 2. EØSU anser det for vigtigt at sende et generelt signal herom, uden at dette berører nuværende eller fremtidige særlige bestemmelser.

3.9. EØSU gør desuden opmærksom på bæredygtighedsaspektet i at mindske mængderne af trykt papir, sådan som det også nævnes i forslaget om godstransportinformation.

3.10. EØSU bemærker de særlige bestemmelser i begge forslag, der skal sikre fortroligheden af kommercielle oplysninger og, når det gælder forslaget om ét enkelt kontaktpunkt på søfartsområdet, andre følsomme oplysninger. Udvalget vil endvidere gerne henlede opmærksomheden på det høje niveau af sikkerhed mod manipulation og det høje niveau af beskyttelse af privatlivets fred, der ligger i en gennemtænkt og godt forvaltet pipelinestruktur for dataudveksling (Pipeline Data Exchange Structure).

3.11. EØSU henviser her til betydningen af det igangværende arbejde i Den Økonomiske Kommission for Europa (UNECE) vedrørende de spørgsmål, der omtales ovenfor i punkt 3.10, navnlig dens hvidbog om data-pipeline-konceptet til forbedring af datakvaliteten i forsyningskæden. Efter EØSU's opfattelse er dette endnu et argument for så vidt muligt at gøre elektronisk dokumentation obligatorisk.

3.12. EØSU henleder også opmærksomheden på den potentielle merværdi af at kunne fremsende elektroniske oplysninger til myndigheder i hele verden i overensstemmelse med harmoniserede standarder som dem, der er udviklet af UNECE.

3.13. Med hensyn til begge forslag har Kommissionen en vigtig opgave, der går ud på at udvikle standarder og certificeringskrav. EØSU understreger, at en ramme, som indgyder tillid, og som er velfungerende og ikke unødigt kompleks, er afgørende for, at de foreslåede systemer vil fungere ordentligt og levere den forventede merværdi. En sådan ramme er også et væsentligt element med hensyn til at skabe tillid til digitale løsninger i hele transportsektoren.

3.14. EØSU peger endvidere på behovet for også i denne sammenhæng at tackle de sociale aspekter af digitaliseringen. Digitalisering vil selvsagt ændre arbejdsmiljøet, skabe nye job og kræve nye færdigheder, og det er vigtigt, at man i god tid tager hånd om behovet for at sætte arbejdsstyrken i stand til at tilpasse sig den nye situation. EØSU understreger også betydningen af, at der i god tid informeres og indledes en dialog om, hvilke forandringer der vil ske. Efter EØSU's opfattelse kan digitalisering af transportsektoren måske gøre den til en mere attraktiv arbejdsplads i fremtiden, hvilket kan være med til at løse de nuværende rekrutteringsproblemer i sektoren.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. *Forslaget om ét kontaktpunkt på søfartsområdet*

4.1.1. Sammenlignet med direktiv 2010/65/EU er forslaget om ét kontaktpunkt på søfartsområdet meget komplet. Det ser ud til, at det skaber en passende ramme for lettere ankomst- og afgangsformaliteter, og synes dermed at afhjælpe de manglende elementer og den manglende harmonisering, som havde negative konsekvenser for brugerne i forbindelse med gennemførelsen af direktiv 2010/65/EU.

4.1.2. EØSU er enig med Kommissionen i, at det er mere hensigtsmæssigt med nationale kontaktpunkter frem for ét kontaktpunkt for hele EU. Selv om der er stærke argumenter for ét enkelt kontaktpunkt på EU-niveau, vil en løsning, der bygger på nationale kontaktpunkter, betyde, at man kan undgå irreversible omkostninger, som stammer fra investeringer, der allerede er foretaget på nationalt plan, og give plads til de særlige nationale administrative krav, der måtte være brug for.

4.1.3. EØSU understreger, at harmonisering, der sigter mod at fremme en problemfri drift af det indre marked, er et centralt element i forslaget, og at det er vigtigt at sikre, at denne harmonisering ikke går tabt.

4.1.4. EØSU er derfor betænkelig ved, at der holdes en mulighed åben for særlige nationale krav, som let kan blive til forhindringer for, at det indre marked kan fungere problemfrit. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at overvåge særlige nationale krav tæt med tanke på det indre marked og indgå i en løbende dialog med medlemsstaterne med henblik på at begrænse de særlige nationale krav mest som muligt.

4.2. *Forslaget om godstransportinformation*

4.2.1. EØSU noterer sig især, at gennemførelsesretsakter og delegerede retsakter, der ifølge dette forslag vedtages af Kommissionen, vil komme til at spille en vigtig rolle, og udvalget understreger betydningen af, at disse retsakter hurtigt kommer på plads, da de er afgørende for, at den foreslåede forordning kommer til at fungere efter hensigten.

4.2.2. I den forbindelse ønsker udvalget at henlede Kommissionens opmærksomhed på ovennævnte hvidbog fra UNECE og de elementer i en pipelinestruktur for dataudveksling, som beskrives deri, som en nyttig struktur til at garantere et sikkert system, der er sikret mod manipulation, til dataudveksling på forskellige trin i transportpipelinen.

4.2.3. EØSU henviser til betragtningerne ovenfor om, at et velgennemtænkt og velgennemført system til udveksling af elektroniske dokumenter er yderst sikkert, og udvalget gentager, at der, navnlig når det gælder dette forslags mål om kontrol med overholdelsen, er gode argumenter for at overveje at gøre elektronisk dokumentation obligatorisk i forbindelse med den revision af forordningen, som omtales i artikel 15 i forslaget om godstransportinformation.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om forenkling af foranstaltninger til fremme af gennemførelsen af det transeuropæiske transportnet

(COM(2018) 277 final — 2018/0138 (COD))

(2019/C 62/42)

Ordfører: **Dumitru FORNEA**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 11.6.2018
	Rådet, 15.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 172, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Plenarforsamlingens beslutning	22.5.2018
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget i sektionen	4.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	210/3/4
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU er af den opfattelse, at de initiativer, der er samlet i den tredje »Et mobilt Europa«-pakke, er nødvendige for at skabe en effektiv retlig ramme på europæisk niveau og endnu en gang bekræfte medlemsstaternes politiske og finansielle forpligtelse til at levere det transeuropæiske transportnet (TEN-T) til tiden, idet hovednettet bør være færdigt i 2030 og det samlede net i 2050.

1.2. EØSU bemærker, at forslaget til forordning skaber merværdi, idet det på grundlag af eksempler på bedste praksis, som er indsamlet i hele EU, regulerer en række centrale aspekter med henblik på at opfylde frister for gennemførelse af projekter og med henblik på fortsat at tiltrække offentlige og private investorer og gøre dem interesserede i at afgive tilbud på transportinfrastruktur.

1.3. EØSU støtter Kommissionens tilgang og er af den opfattelse, at den er passende og relevant set i lyset af de centrale formål med forslaget til forordning, som er at mindske de forsinkelser, der er opstået i forbindelse med gennemførelsen af TEN-T-infrastrukturprojekter. Faktisk kan disse forsinkelser reduceres markant ved at prioritere projekter af fælles interesse højt, ved at udpege en enkelt kompetent myndighed med kvalificeret personale og tilstrækkelige ressourcer, hvori konkurrerende institutioner og organer er lagt sammen, således at administrationen i praksis forenkles, ved at integrere og koordinere procedurer og ved at anvende ét nationalt retsgrundlag på indkøb, som foretages af en fælles enhed.

1.4. EØSU glæder sig over, at Kommissionen har indført et benchmark for tilladelsesprocedurernes længde, og anser det for rimeligt at begrænse den samlede tilladelsesprocedure til højst tre år, men påpeger, at det er vigtigt at tage højde for de kompetente nationale myndigheders holdninger for at sikre, at de foreslåede frister er realistiske i lyset af de specifikke situationer i medlemsstaterne.

1.5. EØSU er af den opfattelse, at overholdelse af de obligatoriske frister, som forslaget til forordning indeholder, i nogle medlemsstater vil kræve visse juridiske og administrative reformer. De vil gøre det muligt for de kompetente retlige og administrative organer at gøre deres arbejdsmetoder hurtigere og mere effektive for at undgå søgsmål på nationalt eller europæisk plan for manglende overholdelse af fristerne.

1.6. EØSU støtter forslaget om teknisk bistand i artikel 9, men ønsker at påpege over for Kommissionen, at der er behov for yderligere detaljer med hensyn til kriterier for berettigelse og den procedure, der skal følges for at få tildelt den tekniske bistand, som forslaget indeholder.

1.7. EØSU er overbevist om, at gennemførelsen af infrastrukturprojekter vil gå hurtigere, hvis man på europæisk plan indfører standardiserede vilkår og betingelser og særlige ordninger for offentlige udbud.

1.8. EØSU er af den opfattelse, at nationale myndigheder kan begrænse omfanget af potentielle konflikter i forbindelse med gennemførelsen af TEN-T-projekter ved at inddrage interessenter/involverede parter helt fra planlægningsfasen for transportinfrastruktur og ved at organisere høringer med deltagelse af borgerne, civilsamfundets organisationer og relevante lokale myndigheder på en produktiv og rettidig måde.

1.9. EØSU påpeger, at oplysningskampagner og rettidig identificering af forsøg på at stille TEN-T-projekter i et dårligt lys er afgørende for et politisk og et socialt klima, som er fremmende for gennemførelsen af europæiske politikker for transportinfrastruktur. De europæiske myndigheder kan neutralisere de skadelige virkninger af misinformation ved at bevare kontakten til massemedierne og ved at videreudvikle de institutionelle instrumenter til at give nøjagtige oplysninger og høre borgerne.

1.10. EØSU bemærker, at der mangler sammenhæng i teksten til forslaget, idet »grænseoverskridende projekt af fælles interesse« er begrænset til projekter, der gennemføres af en fælles enhed, i definitionen i artikel 2, litra e). I artikel 7, stk. 2, og artikel 8, stk. 1, synes betegnelsen imidlertid også at omfatte projekter, hvor ingen fælles enhed er på plads.

1.11. EØSU er af den opfattelse, at de grænseoverskridende koordineringsmekanismer for TEN-T-nettet kan styrkes ved at give de europæiske koordinatorer flere beføjelser og bedre redskaber. For at drage optimalt nytte af de europæiske koordinatorers erfaring og kapacitet kan det være nødvendigt at revidere den lovgivning, som fastsætter deres opgave og udvide deres ansvar med henblik på at konsolidere europæisk lederskab i forbindelse med gennemførelsen af transportinfrastrukturprojekter, der iværksættes af medlemsstaterne.

1.12. EØSU bemærker, at det ikke er klart, hvilke sanktioner der er fastsat for manglende overholdelse af de lovkrav, der indføres med forslaget til forordning. I betragtning af forslagets hovedformål, navnlig at mindske forsinkelser, er det nødvendigt at præcisere dette aspekt for at styrke forordningens juridisk bindende karakter og sikre, at de europæiske borgere, civilsamfundet, de offentlige myndigheder og domstole og andre retsinstanser på nationalt og europæisk plan har en gennemsigtig og forudsigelig retlig ramme at arbejde inden for.

2. **Generelle bemærkninger**

2.1. Forslaget til forordning, som behandles i denne udtalelse, blev udsendt af Kommissionen i maj 2018. Kommissionen ønskede at supplere de initiativer, der er samlet i den tredje »Et mobilt Europa«-pakke, ved at fokusere på de lovgivningsmæssige og administrative procedurer, der kan fremskynde gennemførelsen af investeringsprogrammer med henblik på at levere det transeuropæiske transportnet (TEN-T) til tiden, idet hovednettet bør være færdigt i 2030 og det samlede net i 2050.

2.2. Kommissionen har skønnet, at de nødvendige investeringer til at levere TEN-T-hovednettet vil beløbe sig til ca. 500 mia. EUR for perioden 2021-2030, mens færdiggørelsen af det samlede net vil koste ca. 1 500 mia. EUR. De midler, der investeres i denne europæiske transportinfrastruktur, vil have en løftestangseffekt og bidrage til at skabe 13 mio. jobs om året frem til 2030 og til at generere ekstra indtægter på op til 4 500 mia. EUR (1,8 % af EU's BNP).

2.3. I juni 2018 meddelte Kommissionen, at den havde til hensigt at afsætte 30,6 mia. EUR til Connecting Europe-faciliteten i den flerårige finansielle ramme for perioden 2021-2027, hvilket svarer til en nominel stigning på 47 % i perioden 2014-2020. Ikke desto mindre er EU's stærke engagement og bidrag til færdiggørelsen af TEN-T-nettet ikke nok, medmindre medlemsstaterne virkelig tager affære og kortlægger alternative løsninger for samfinansiering eller fuldt ud finansierer transportinfrastrukturprojekter.

2.4. Gennemførelsen af TEN-T-investeringsprogrammerne kræver både, at der findes investorer og stilles de nødvendige midler til rådighed, og at der skabes et lovgivningsmæssigt og administrativt fundament for at sikre, at investeringerne kan ske rettidigt og opfylde de fastsatte krav. Offentlige høringer har vist, at alle aktører (offentlige og private investorer, virksomheder, civilsamfundsorganisationer og borgerne) ønsker, at de administrative procedurer i forbindelse med gennemførelse af infrastrukturprojekter er effektive, forudsigelige, i overensstemmelse med principperne for bæredygtig udvikling og med udviklingen inden for digitale teknologier, der gør det muligt at nå de mål, der er fastsat i europæiske og nationale politikker om mobilitet i EU.

2.5. Artikel 6 i forslaget til forordning fastsætter faser og frister for gennemførelsen af tilladelsesprocedurerne i form af en fase før indgivelse af ansøgningen, som ikke bør overstige to år, og en fase, hvor ansøgningen vurderes, og den kompetente myndighed træffer sin afgørelse, og som ikke bør overstige et år. De tidsfrister, der er fastsat i forslaget har ingen direkte virkning for bl.a. proceduren for administrative klager og brugen af retsmidler ved domstole.

2.6. Fasen før indgivelse af ansøgningen omfatter frister, som den kompetente myndighed skal overholde for at afslutte centrale trin i denne fase. Dette sikres gennem følgende tiltag:

— Senest to måneder efter modtagelsen af anmeldelsen udarbejdet af en projektiværksætter skal den kompetente myndighed enten anerkende den eller skriftligt afvise den, hvis myndigheden ikke mener, at projektet er tilstrækkelig veludviklet til at indgå i tilladelsesproceduren.

— Inden tre måneder fra starten af tilladelsesproceduren skal den kompetente myndighed i tæt samarbejde med projektiværksætteren og andre berørte myndigheder udarbejde en detaljeret beskrivelse af ansøgningen og sende den til projektiværksætteren, før de nødvendige tilladelser til at gå videre med projektet kan gives.

— Før udløbet af perioden på to måneder fra datoen for indgivelse af det fuldstændige ansøgningsdossier bekræfter den kompetente myndighed skriftligt over for projektiværksætteren, at ansøgningsdossieret er fuldstændigt.

2.7. På baggrund af ovennævnte ***arbejder Kommissionen på at opnå fire hovedmål med dette lovgivningsinitiativ:***

I. Mindskelse af de forsinkelser, der opstår i forbindelse med gennemførelsen af TEN-T-infrastrukturprojekter.

II. Øget klarhed om de procedurer, som skal følges i forbindelse med iværksættelse eller gennemførelse af projekter, navnlig med hensyn til udstedelse af tilladelser og offentlige udbud, men også med hensyn til ansøgninger om statsstøtte eller andre situationer, hvor offentlige myndigheder er involveret.

III. Systematisk anvendelse af én fælles ramme for grænseoverskridende projekter, der gennemføres af en fælles enhed, medmindre de deltagende medlemsstater træffer beslutning om andet.

IV. Øget klarhed for borgerne og civilsamfundet i kraft af, at der opstilles mere gennemsigtige rammer for inddragelsen af dem i planlægningen og gennemførelsen af TEN-T-projekter.

3. **Særlige bemærkninger**

3.1. EØSU mener, at færdiggørelsen af TEN-T-netværket ikke vil være muligt uden et solidt politisk engagement fra medlemsstaternes side og et stærkt lederskab og samarbejde på europæisk plan. På grundlag af eksempler på bedste praksis, som er identificeret i hele EU, skaber forslaget til forordning merværdi, idet det regulerer en række centrale aspekter med henblik på at opfylde frister for gennemførelse af projekter og med henblik på fortsat at tiltrække offentlige og private investorer og gøre dem interesserede i at afgive tilbud på transportinfrastruktur.

3.2. EØSU støtter Kommissionens model og er af den opfattelse, at den er hensigtsmæssig og relevant i betragtning af de centrale aspekter, der reguleres ved forslaget. Det drejer sig om følgende: anerkendelse af, at TEN-T-projekter af fælles interesse har forrang; integration af tilladelsesprocedurer; udpegning af én kompetent myndighed for udstedelse af tilladelser; indførelse af en tidsramme for tildeling og gennemførelse af tilladelser; koordinering af grænseoverskridende tilladelsesprocedurer; enklere offentlige udbud i forbindelse med grænseoverskridende projekter af fælles interesse; teknisk bistand fra EU til anvendelse af forordningen og gennemførelse af projekter af fælles interesse.

3.3. I betragtning af den aktuelle politiske udvikling i nogle medlemsstater er det forståeligt, at Kommissionen har valgt en model med ***begrænsede, decentraliserede obligatoriske handlinger, som gennemføres på nationalt plan***, og det giver et interessant billede af den måde, hvorpå nationale regeringer positionerer sig med hensyn til forslag til EU-lovgivning, som foreslår samarbejde på europæisk plan på områder, der er omfattet af kravet om nærhed.

3.4. Det er positivt, at forslaget fastsætter frister for tilladelsesprocedurerne, men fristerne er ganske optimistiske i betragtning af begrænsningerne med hensyn til overensstemmelse med national lovgivning inden for investering og offentlige indkøb.

3.5. EØSU glæder sig over, at Kommissionen har indført et benchmark for tilladelsesprocedurernes længde, men påpeger, at det er vigtigt at konsultere de kompetente nationale myndigheder for at sikre, at de foreslåede frister er realistiske i lyset af de specifikke situationer i medlemsstaterne. På baggrund af de hidtidige erfaringer er det muligt, at den nødvendige tid til at gennemgå de enkelte trin i proceduren — herunder godkendelse af de tekniske dokumenter, de tekniske og økonomiske indikatorer og de offentlige udbudsprocedurer, og indgåelse og opfyldelse af de relevante kontrakter inden for de fastsatte frister og i overensstemmelse med national ret — i betydeligt omfang vil overstige de frister, der er foreslået i forordningen.

3.6. Nogle af de hidtidige forsinkelser i gennemførelsen af TEN-T-projekter skyldes den uhensigtsmæssige og i nogle tilfælde alt for politiske struktur i nationale institutioner, hvor offentlige myndigheder ikke kan iværksætte reformer og indføre moderne arbejdsmetoder og fortsætter med at anvende forældede administrative procedurer, som for længst er opgivet af institutioner, der har indført digitale teknologier i stor skala.

3.7. På baggrund af denne situation vil forordningen få direkte indvirkning på de administrative strukturer i medlemsstater, som ikke lever op til europæiske standarder. Det bør overvejes at reformere disse institutioner, og den tekniske bistand, som foreslås i artikel 9 med henblik på gennemførelse af projekter, der er relevante for realiseringen af TEN-T-hovednettet, er derfor nyttig for de medlemsstater, der anmoder herom. Ikke desto mindre er der behov for yderligere detaljer med hensyn til kriterier for berettigelse og den procedure, der skal følges, for at få tildelt teknisk bistand i henhold til forslaget.

3.8. Mange af forsinkelserne skyldes retssager som følge af konflikter mellem interessenter eller parter, som berøres af gennemførelsen af projekterne. En facet i at sikre retfærdighed er at finde den rette balance mellem de enkelte borgeres rettigheder og national ret. Da medlemsstaterne har enekompetence på retsområdet, og da de nationale og EU's retlige rammer for tilladelser til infrastrukturprojekter er yderst komplekse, opstår der en mosaik af uundgåelige juridiske betingelser, som kan udgøre en væsentlig hindring for Kommissionens ambitiøse målsætninger.

3.9. Varigheden af retssager og af proceduren for administrative klager, virkningen af suspensive betingelser, tekniske udfordringer i forbindelse med opførelse af infrastruktur, manglende vigtige dokumenter til at fastslå procedurens lovlighed og mangel på de nødvendige midler kan alt sammen påvirke tilladelsesprocedurens længde. EU's institutioner må derfor tage disse faktorer i betragtning, når de træffer den endelige beslutning om fristerne for tilladelsesproceduren, som reguleres på europæisk plan ved forslaget til forordning.

3.10. Ligeledes kunne bedre, mere specialiseret uddannelse af dommere, ansatte i retsvæsnet og advokater i infrastrukturprojekter af offentlig interesse føre til mere kortvarige retssager og sikre en højere standard i retsvæsnet, samtidig med at lovkravene overholdes fuldt ud.

3.11. Udbudsprocedurer for transportinfrastrukturarbejder er meget tidskrævende og en afgørende faktor for forsinkelser af TEN-T-projekter. EØSU er overbevist om, at gennemførelsen af infrastrukturprojekter vil gå hurtigere, hvis man på europæisk plan indfører standardiserede vilkår og betingelser og særlige ordninger for offentlige udbud.

3.12. EØSU er af den opfattelse, at nationale myndigheder kan begrænse omfanget af potentielle konflikter i forbindelse med gennemførelsen af TEN-T-projekter ved at inddrage interessenter/involverede parter helt fra planlægningsfasen for transportinfrastruktur og ved at organisere høringer med deltagelse af borgerne, civilsamfundets organisationer og relevante lokale myndigheder på en produktiv og rettidig måde. Social og offentlig dialog på nationalt, regionalt og lokalt plan kan udgøre et centralt bidrag til at øge offentlighedens accept af transportinfrastrukturprojekter og til at forbedre forvaltningens arbejdsmetoder ved at indføre og anvende integrerede tilladelsesprocedurer.

3.12.1. EØSU bemærker, at der mangler sammenhæng i teksten til forslaget, idet »grænseoverskridende projekt af fælles interesse« er begrænset til projekter, der gennemføres af en fælles enhed, i definitionen i artikel 2, litra e). I artikel 7, stk. 2, og artikel 8, stk. 1, synes betegnelsen imidlertid også at omfatte projekter, hvor ingen fælles enhed er på plads.

3.13. I visse medlemsstater er TEN-T- og TEN-E-infrastrukturprojekter udsat for misinformation og nedsættende kampagner, fordi de undertiden kolliderer med geopolitiske interesser blandt stater eller interessegrupper, som ønsker at spinde politisk kapital på de fremskridt eller mangel på fremskridt, der er gjort i de infrastrukturprojekter, som EU støtter. Oplysningskampagner og rettidig kortlægning af sådanne trusler er afgørende for et politisk og et socialt klima, som er fremmende for gennemførelsen af europæiske politikker for transportinfrastruktur. De europæiske myndigheder kan neutralisere de skadelige virkninger af misinformation ved at bevare kontakten til massemedierne og ved at videreudvikle de institutionelle instrumenter til at give nøjagtige oplysninger og høre offentligheden.

3.14. EØSU er af den opfattelse, at de grænseoverskridende koordineringsmekanismer for TEN-T-nettet kan styrkes ved at give de europæiske koordinatorer flere beføjelser og bedre redskaber. Forslaget til forordning tager højde for dette aspekt og specificerer disse TEN-T-koordinatorers centrale rolle, hvis opgave består i nøje at overvåge tilladelsesproceduren for europæiske projekter af fælles interesse og udarbejde regelmæssige statusrapporter. For at drage optimalt nytte af de europæiske koordinatorers erfaring og kapacitet kan det være nødvendigt at revidere den lovgivning, som fastsætter deres opgave, og udvide deres ansvar med henblik på at konsolidere europæisk lederskab i forbindelse med gennemførelsen af transportinfrastrukturprojekter, der iværksættes af medlemsstaterne.

3.15. EØSU bemærker, at der ikke er fastsat sanktioner for manglende overholdelse af de lovkrav, der indføres med forslaget til forordning. En præcisering af dette punkt ville styrke forordningens juridisk bindende karakter og sikre, at de europæiske borgere, civilsamfundet, de offentlige myndigheder og domstole og andre retsinstanser på nationalt og europæisk plan har en gennemsigtig og forudsigelig retlig ramme at arbejde inden for.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — På vej til automatiseret mobilitet: En EU-strategi for fremtidens mobilitet

(COM(2018) 283 final)

(2019/C 62/43)

Ordfører: **Ulrich SAMM**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 18.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget i sektionen	4.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	207/1/1
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU bifalder meddelelsen om opkoblet og automatiseret mobilitet, som giver forbrugerne og transportvirksomhederne en lang række nye funktioner. EØSU er overbevist om **den automatiserede mobilitets fordele** for vores samfund, da den vil føre til nye tjenester, der vedrører mobilitet for mennesker, give større muligheder for deleøkonomi og potentiale for trafikoptimering med miljøfordele samt bringe mobilitet til personer, der ikke kan køre selv.

1.2. EU's **bilindustri** er med sin ekspertise inden for udvikling af køretøjsteknologier godt rustet til at udnytte disse muligheder. Det forudsætter dog, at EU fastlægger standarder, som gør det muligt at operere på tværs af grænserne, og som muliggør interoperabilitet mellem de forskellige bilmærker.

1.3. En vigtig funktion ved automatiserede eller halvautomatiserede køretøjer er, at de kan forbedre **landkøretøjers primære sikkerhed** væsentligt og reducere antallet af dødsulykker betydeligt eller endda hindre dem fuldstændigt. Dødsulykker med automatiserede køretøjer i pionerfasen vil dog kunne bremse udviklingen af denne teknologi. Derfor anbefaler EØSU, at alle pilotprojekter og testprocedurer med selvkørende biler foretages med de **højest mulige sikkerhedsstandarder**, også selv om denne grænsebetingelse kan sinke udviklingen i forhold til konkurrenterne uden for EU. I det lange løb vil dette give bedre produkter med bredere accept.

1.4. Efter EØSU's mening vil **førerløse biler** (niveau 5) først blive accepteret, når de giver samme sikkerhed for passagererne som andre transportmidler, f.eks. tog eller store fly (næsten **100 % sikkerhed**). Dette udgør en stor hindring, eftersom selvkørende køretøjer og konventionelle biler samt andre trafikanter (cyklister, fodgængere og køretøjer til særlig anvendelse) færdes på de samme veje. »100 % sikkerhed« kan dog være en afgørende faktor med hensyn til at løse specifikke **etiske spørgsmål**, som selvkørende køretøjer giver anledning til.

1.5. EØSU anerkender, at **halvautomatiske køretøjer** (niveau 1-4), som har en række støttesystemer, allerede kan mindske antallet af dødsulykker, og støtter derfor Kommissionens tilgang med at øge antallet af nye sikkerhedsfunktioner for køretøjer som et led i revisionen af forordningen om generel sikkerhed for motorkøretøjer. EØSU bemærker dog, at to problematiske områder kan være en hindring for offentlig accept: a) yderligere **omkostninger** og b) den stadig større **kompleksitet**, der er forbundet med at køre bil.

1.6. Den sædvanlige undervisning, når der tages kørekort, omfatter ikke den nyeste teknologi inden for støttesystemer. Der er naturligvis behov for yderligere undervisning. EØSU mener, at bilindustrien hurtigst muligt skal gå sammen med kommunerne om at tilbyde **kurser** og **undervisningsområder** for private bilister og erhvervsbilister. Ellers vil indførelsen af de nye sikkerhedsrelaterede teknologier blive væsentligt hæmmet.

1.7. Undervisning i halvautomatisk kørsel, som kræver nye færdigheder og et nyt ansvar, vil være af afgørende betydning for at udvikle en moderne profil for **erhvervsbilister** og opfylde det stadig større transportbehov.

1.8. EØSU erkender muligheden for, at der efterfølgende vil være et omfattende tab af arbejdspladser (dvs. lastbil- og buschauffører), hvis det lykkes at indføre en fuld automatisering (niveau 5) i fremtiden. EØSU mener, at hele samfundet bør have gavn af automatiseringens fordele og opfordrer derfor **arbejdsmarkedets parter** til i fællesskab at planlægge den fremtidige udvikling og i sidste ende forhandle om nye kollektive overenskomster om indførelsen af automatisering inden for vejtransport.

1.9. Direktivet om produktansvar bør revideres, så det dækker både løsøregenstande og tjenester samt produkter med indbygget software. Dermed behøver forbrugerne ikke at lede for at finde ud af, hvem der er ansvarlig. I et mere komplekst digitalt miljø er **bevisbyrden** i tilfælde af produktfejl desuden også et vigtigt spørgsmål og bør reguleres på en forbrugervenlig måde. Udvalget opfordrer indtrængende Kommissionen til at foregribe ændringerne i forsikringsdirektivet vedrørende selvkørende biler og sikre erstatning til ofre for ulykker.

1.10. Med øgede **opkoblingsmuligheder** kan der opnås adgang til køretøjers data overalt i verden. Vi ved fra smartphones og PC'er, at dette medfører betydelige risici og udfordringer med hensyn til sikkerhed og privatlivets fred. De samme standarder kan ikke accepteres for køretøjer, hvor der er risiko for død eller personskade. EØSU understreger derfor, at enhver ny lovgivning om adgang til køretøjers data skal følge princippet om, at **sikkerheden kommer i første række**.

1.11. EØSU bifalder Kommissionens tilgang med at prioritere regulering af køretøjers beskyttelse mod cyberangreb, sørge for sikker og pålidelig kommunikation mellem køretøjer og infrastruktur og sikre et fornuftigt **databeskyttelsesniveau** i overensstemmelse med forordningen for databeskyttelse.

1.12. EØSU er klar til at deltage i Kommissionens forventede **vurdering** af de socioøkonomiske og miljømæssige virkninger af førerløs mobilitet og **EU-forummet** til at løse specifikke etiske spørgsmål.

2. **Indledning**

2.1. Initiativet »**Et mobilt Europa**« omfatter en række juridiske initiativer, der leveres i tre pakker. Den første pakke afspejlede Europas ambition om inden 2025 at gøre hurtige fremskridt i retning af at indføre et rent, konkurrencedygtigt og sammenbundet mobilitetssystem, som er afgørende for et velfungerende fælles europæisk transportområde ([1]). I den anden pakke fokuserede man i højere grad på instrumenter til at reducere emissionerne fra vejtransport ([2]). I den tredje pakke, som nu er ved at blive leveret, og som behandles i denne udtalelse, er der fokus på sikkerhedsspørgsmålene i forbindelse med den strategi, som præsenteres i meddelelsen »**På vej til automatiseret mobilitet**« ([3]).

2.2. **Digitalisering** vil sandsynligvis revolutionere især landtransportteknologi. Derfor skal denne meddelelse ses i en bredere sammenhæng, hvor der også tages højde for andre spørgsmål såsom fremtiden for arbejde, forskning og innovation, kunstig intelligens (KI) og dagsordenen for færdigheder.

3. **Resumé af forslaget**

3.1. Med denne meddelelse foreslår Kommissionen en omfattende EU-tilgang til opkoblet og automatiseret mobilitet med en ambitiøs europæisk dagsorden, som tilvejebringer en fælles vision og identificerer understøttende tiltag til udvikling og gennemførelse af vigtige teknologier, tjenester og infrastruktur.

([1]) EUT C 246 af 28.7.2017, s. 64.
([2]) EUT C 262 af 25.7.2018, s. 75.
([3]) COM(2018) 283 final.

3.2. Kommissionen bestræber sig på at opnå **nul-visionen inden 2050**, eftersom automatisk kørsel har potentiale til at ændre spillets regler og kan reducere antallet af dødsulykker betydeligt eller endda forhindre dem fuldstændigt. Således bidrager den også til at nå **målene for bæredygtig udvikling** vedrørende henholdsvis sundhed og trivsel og bæredygtige byer og lokalsamfund.

3.3. For at styrke EU's position, når det gælder teknologi og infrastruktur i forbindelse med automatiseret mobilitet, finansierer Kommissionen forskellige instrumenter og foreslår en række initiativer:

— **Connecting Europe-faciliteten** med 450 mio. EUR til støtte for digitalisering inden for transport med det formål at støtte automatisering

— prøvning i stor skala baseret på grænseoverskridende **5G**-korridorer

— prioriteter inden for **finansiering af forskning og innovation** (Horisont 2020 og det næste rammeprogram).

3.4. Inden 2019 vil EU tilbyde **Galileo**s oprindelige højpræcisionstjenester vederlagsfrit og dermed blive den første, der kan tilbyde en sådan navigationstjeneste på verdensplan.

3.5. For at sikre et indre marked for sikker etablering af automatiseret mobilitet foreslår Kommissionen (hovedsagelig som en del af revisionen af forordningen om generel sikkerhed for motorkøretøjer):

— at samarbejde med medlemsstaterne om retningslinjer for at sikre en harmoniseret tilgang til nationale ad hoc-**sikkerhedsvurderinger** af automatiserede køretøjer

— at indlede arbejde med medlemsstaterne og interessenter om en ny tilgang til **certificering af køretøjssikkerhed** for automatiserede køretøjer

— **nye sikkerhedsfunktioner** for automatiserede køretøjer som en del af revisionen af forordningen om generel sikkerhed for motorkøretøjer

— at regulere **datarekordere** for automatiserede køretøjer

— at regulere **konvojkørsel af lastbiler** for at sikre standardisering af dataudveksling på tværs af forskellige mærker

— at regulere beskyttelsen af køretøjer mod **cyberangreb**

— at se på behovet for specifikationer i forbindelse med **adgang** til køretøjsdata efter **offentlige myndigheders** behov

— at vedtage en delegeret forordning for at garantere en sikker og **pålidelig kommunikation** mellem køretøjer og infrastruktur og et fornuftigt **databeskyttelsesniveau** i overensstemmelse med den generelle forordning for databeskyttelse.

3.6. I henhold til konklusioner fra Rådet har Kommissionen til hensigt at vurdere de **socioøkonomiske og miljømæssige indvirkninger** af automatisering og digitalisering på transportområdet under hensyntagen til de nye færdigheder, der er nødvendige i denne sektor. Kommissionen vil i den forbindelse:

— høre interessenter om de socioøkonomiske og miljømæssige virkninger ved førerløs mobilitet

— støtte tilegnelsen af nye færdigheder samt bevare og omskole arbejdsstyrken i sektoren gennem den nye **dagsorden for færdigheder** i Europa

— skabe et EU-forum til at løse specifikke **etiske spørgsmål**, der opstår som følge af førerløs mobilitet.

4. **Generelle bemærkninger**

4.1. Digitalisering og automatisering baseret på hurtige og pålidelige internetforbindelser giver en bred vifte af **nye muligheder** for forbrugere og virksomheder, der vil have bedre kvalitet, komfort, fleksibilitet, overkommelige priser og sikkerhed i forbindelse med vejtransport.

4.2. EU's bilindustri er med sin ekspertise inden for udvikling af køretøjsteknologier godt rustet til at udnytte disse muligheder. EØSU understreger, at hovedformålet bør være at harmonisere systemerne eller finde tekniske løsninger, som gør det muligt for systemerne at operere på tværs af grænser, hvilket er nødvendigt for et velfungerende **indre marked**.

4.3. **Konnektiviteten** indbyrdes mellem køretøjer og mellem køretøjer og fast infrastruktur er et nøgleelement, som er nødvendigt for at udnytte den digitale teknologi fuldt ud. EØSU bifalder således tidsplanen for udviklingen af en europæisk bredbåndsinfrastruktur med høj kapacitet, der giver uafbrudt 5G-dækning med internetkonnektivitet med høj kapacitet langs alle større jordbaserede transportveje ([4]).

4.4. EØSU opfordrer endnu en gang Kommissionen til at arbejde videre med **nul-visionen frem mod 2050**. En vigtig funktion ved automatiserede eller halvautomatiserede køretøjer er, at de kan forbedre landkøretøjers primære sikkerhed væsentligt, og at de kan reducere antallet af dødsulykker betydeligt eller endda forhindre dem fuldstændigt.

5. **Offentlig accept og socioøkonomiske virkninger**

5.1. De nye teknologier kan først gennemføres med succes, når der er taget tilstrækkeligt hånd om de socioøkonomiske virkninger. Offentlig accept er afgørende for indførelsen af automatiseret mobilitet.

5.2. EØSU er overbevist om den automatiserede mobilitets fordele for vores samfund, da den vil føre til **nye tjenester** med hensyn til mobilitet for mennesker, større muligheder for deleøkonomi og miljøfordele samt mobilitet til personer, der ikke kan køre selv.

5.3. Hvad angår **sikkerheds- og ansvarsspørgsmål**, skal der skelnes klart mellem halvautomatiske og selvkørende køretøjer. I halvautomatiske køretøjer (**niveau 1-4**) er der nye teknologier til at assistere føreren (radar, kamera og laser), mens selvkørende biler (niveau 5) slet ikke kræver en fører. I førstnævnte tilfælde er føreren ansvarlig under alle omstændigheder, mens ansvarsspørgsmålet skal klarlægges i sidstnævnte tilfælde. EØSU er af den opfattelse, at selvkørende biler skal opfylde de samme sikkerhedsstandarder som andre transportmidler, f.eks. tog eller store fly. Når menneskelige fejl elimineres, skal de automatiske transportmidler være 100 % sikre.

5.4. Vores samfund er i en vis grad tolerant over for menneskelige fejl, hvilket forklarer, hvorfor man accepterer de ca. 25 000 dødsulykker på vejene i EU (2016). Det forholder sig noget anderledes i andre transportmidler, hvor passagererne er passive. Kravet om 100 % sikkerhed for selvkørende køretøjer udgør en stor hindring, eftersom disse køretøjer, konventionelle biler og andre trafikanter (cyklister, fodgængere og køretøjer til særlig anvendelse) færdes på de samme veje.

5.5. Dødsulykker med automatiserede køretøjer kunne bremse udviklingen af denne teknologi, selv om ulykkesraten er relativt lav. Derfor anbefaler EØSU, at alle pilotprojekter og testprocedurer med selvkørende biler foretages med de højest mulige sikkerhedsstandarder. Denne grænsebetingelse kan sinke udviklingen i forhold til konkurrenterne uden for EU, men på den anden side vil den forbedre den offentlige accept og give bedre produkter i det lange løb. EØSU bemærker, at 100 % sikkerhed med automatiserede køretøjer måske kun vil være mulig med en væsentlig omlægning af vejsystemet.

5.6. Hvad angår udarbejdelsen af etiske retningslinjer for højautomatiserede køretøjer, minder EØSU om princippet om menneskelig kontrol, som flere gange er blevet fremhævet i andre udtalelser. I henhold til dette princip er det kun mennesker, som træffer »ansvarlige beslutninger«, hvilket har konsekvenser for designet af selvkørende køretøjer og det miljø, de har lov til at køre i. De sikkerhedskritiske handlinger, som førerløse køretøjer foretager, f.eks. at undgå ulykker, kan give anledning til alvorlige »etiske spørgsmål« i forbindelse med programmeringen, som skal løses.

5.7. EØSU anerkender, at halvautomatiske køretøjer (niveau 1-4) allerede kan mindske antallet af dødsulykker og støtter derfor Kommissionens tilgang med at øge antallet af nye sikkerhedsfunktioner for køretøjer som et led i revisionen af forordningen om generel sikkerhed for motorkøretøjer. EØSU bemærker, at der er to problematiske områder, som kan være

([4]) EUT C 125 af 21.4.2017, s. 51.

en hindring for offentlig accept: a) yderligere tekniske funktioner kan gøre biler væsentligt dyrere, og b) et stadig større antal støttesystemer kan gøre det mere komplekst at køre bil.

5.8. Den sædvanlige undervisning, når der tages kørekort (til lette køretøjer, lastbiler og busser), har ikke omfattet og omfatter stadig ikke den nyeste teknologi inden for støttesystemer. Der er naturligvis behov for yderligere undervisning, både til nybegyndere og til erfarne bilister. Desuden skal forbrugerne have klare og utvetydige oplysninger om et moderne køretøjs karakteristika på tidspunktet for køb, leje eller bildeling. EØSU foreslår, at bilindustrien går sammen med kommunerne om at tilbyde kurser og undervisningsområder for private bilister og erhvervsbilister. Køreprøven for nye bilister, som ønsker at tage kørekort, bør omfatte sikkerhedsundervisning i brugen af den nye teknologi/automatiseringsfunktionerne. Undervisning i halvautomatisk kørsel bliver afgørende for udviklingen af en moderne profil for erhvervsbilister og kan kræve nye færdigheder og et nyt ansvar.

5.9. EØSU erkender muligheden for, at der efterfølgende vil være et omfattende tab af arbejdspladser (dvs. lastbil- og buschauffører), hvis det lykkes at indføre en fuld automatisering (niveau 5) i fremtiden. Udvalget opfordrer Kommissionen til at anerkende den udbredte bekymring for, at indførelsen af ny teknologi/digitalisering/automatisering inden for en lang række sektorer (transport, fremstilling, finansielle tjenester osv.) kan føre til et omfattende tab af arbejdspladser, hvor der kun skabes relativt få nye job til erstatning for disse. EØSU mener, at fordelene ved ny teknologi/digitalisering/automatisering skal være til gavn for hele samfundet og ikke blot bruges til at hjælpe private virksomheder med at reducere deres arbejdsomkostninger. Det er dog også vigtigt at bemærke, at erhvervsbilister selv i dag gør mere end blot at styre et køretøj, og i fremtiden, når behovet for ren kørsel bliver mindre (med niveau 5), kan opgaverne for transportvirksomhedernes chauffører blive mere omfattende, hvilket i høj grad kan kompensere for reduktionen af rene kørselsopgaver.

5.10. EØSU anerkender fuldt ud, at indførelsen af halvautomatiske (niveau 1-4) og fuldt automatiske (niveau 5) systemer i lastbiler og busser vil have indvirkning på beskæftigelsen og arbejdsbetingelserne. Derfor opfordrer udvalget indtrængende arbejdsmarkedets parter til i fællesskab at planlægge den fremtidige udvikling og forhandle om nye kollektive overenskomster om indførelsen af ny teknologi/digitalisering/automatisering inden for vejtransport. Det må hilses velkommen, at nogle fagforeninger (f.eks. UNITE i Det Forenede Kongerige) allerede har udarbejdet forbilledlige kollektive overenskomster for at beskytte arbejdspladser, sikre omskoling og efteruddannelse og sikre, at eventuelle omkostningsbesparelser deles med de ansatte på en retfærdig måde.

5.11. Direktivet om produktansvar bør revideres, så det dækker både løsøregenstande og tjenester samt produkter med indbygget software. Dermed behøver forbrugerne ikke at lede for at finde ud af, hvem der er ansvarlig (se også udtalelse INT/857). I et mere komplekst digitalt miljø er bevisbyrden i tilfælde af produktfejl desuden også et vigtigt spørgsmål og bør reguleres på en forbrugervenlig måde.

5.12. EØSU glæder sig over, at EU's databeskyttelsesregler i stadig større grad bliver internationalt anerkendt som nogle af de højeste standarder for databeskyttelse i verden og bifalder Kommissionens tilgang med at prioritere regulering af køretøjers beskyttelse mod cyberangreb, sørge for sikker og pålidelig kommunikation mellem køretøjer og infrastruktur og sikre et fornuftigt databeskyttelsesniveau i overensstemmelse med den generelle forordning for databeskyttelse.

5.13. Med øgede opkoblingsmuligheder kan der opnås adgang til køretøjers data overalt i verden. Denne mulighed giver et stort uudnyttet potentiale. Det medfører dog også betydelige risici og udfordringer med hensyn til sikkerhed og privatlivets fred. Køretøjer kræver nogle meget højere standarder med hensyn til sikkerhed og privatlivets fred end f.eks. smartphones. EU opfordres på det kraftigste til at udvikle sådanne standarder og forhandle om tilsvarende verdensomspændende aftaler om disse standarder.

5.14. Adgang til køretøjers data er yderst interessante for konkurrenter efter salget, navnlig for uafhængige leverandører af reparation og vedligeholdelse, hvilket har mulige konsekvenser for forbrugernes valg og omkostninger. EØSU tilskynder Kommissionen til at gennemføre bestemmelserne om databrug hurtigst muligt, idet EU's bilindustri (for eksempel det detaljerede »Nevada-koncept«, som EU's bilindustri har udviklet (*kilde:* VDA)) allerede har fremlagt detaljerede forslag til en retfærdig platform for dataudveksling med tredjeparter på en sikker og ikkediskriminerende måde, og de tager ligeledes højde for kundernes ret til privatlivets fred.

5.15. Kommissionen bør tage hensyn til, at den infrastruktur, der er nødvendig for driften af opkoblede og selvkørende biler, varierer stærkt mellem medlemsstaterne. Alle medlemsstaternes markedsovervågningsmyndigheder bør også have tilstrækkelige ressourcer til at kunne håndtere de nye teknologier.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om mærkning af dæk for så vidt angår brændstofeffektivitet og andre vigtige parametre og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1222/2009

(COM(2018) 296 final — 2018/0148 (COD))

(2019/C 62/44)

Ordfører: **András EDELÉNYI**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 11.6.2018
	Rådet, 14.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 194, stk. 2, samt artikel 114 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget i sektionen	4.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	215/1/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU bifalder, at EU's lovgivere **reviderer** den overordnede ydeevne og kvalitet samt mærkningen af de dæk, som anvendes i EU, i overensstemmelse med lovgivernes egne anbefalinger. Som det eneste berøringspunkt mellem køretøjet og vejen bidrager dækkene i væsentlig grad til **færdselssikkerheden** generelt, ligesom de har indflydelse på **brændstofforbruget**.

1.1.1. EØSU er enig i, at en **forbedring af mærkningen** af dæk vil give **forbrugerne** flere oplysninger om brændstofeffektivitet, sikkerhed og støjniveau, så de kan få relevante og **sammenlignelige oplysninger** om disse aspekter, når de køber dæk, og dermed træffe oplyste valg.

1.1.2. Et andet vigtigt aspekt er, at en god mærkning **giver forbrugeren mulighed for at træffe et valg** på grundlag af en mere realistisk balance mellem beslutningskriterier som ydeevne, omdømme og prisniveau. Mærkningen hjælper også informerede købere med at træffe **omkostningseffektive og miljøvenlige** valg om anskaffelse, der både er til gavn for miljøet og sparer penge, hvilket er en ikke uvæsentlig faktor.

1.1.3. EØSU mener, at forslaget til forordning vil bidrage til at forbedre **dækmærkningsordningens effektivitet** og dermed sikre renere, sikrere og mere støjsvage køretøjer samt maksimere ordningens bidrag til **moderniseringen og dekarboniseringen** af transportsektoren.

1.1.4. Udvikling, produktion og regummiering af dæk af høj kvalitet kan indirekte bidrage til i vid udstrækning at bevare en **europæisk produktion** med høj merværdi og dermed **beskæftigelsesmuligheder af høj kvalitet**. For så vidt angår samfundet som helhed kan det betyde en besparelse i de **samlede udgifter for slutbrugerne** og hvad angår såvel finansielle udgifter som udgifter til sundhed og forebyggelse af ulykker.

1.1.5. EØSU bifalder revisionen af dækmærkningsordningen, da den vil bidrage til EU's indsats for at **reducere drivhusgasemissioner og luftforurening** og dermed gøre vejtransporten sikrere, beskytte sundheden og øge den **økonomiske og miljømæssige effektivitet**.

1.1.6. EØSU mener, det er vigtigt for alle EU-borgere, at fremtidens **transportsystem** er sikkert, rent og effektivt. Målet er at gøre det europæiske transportsystem sikrere og mere tilgængeligt, den europæiske **industri mere konkurrencedygtig**, europæiske **jobs sikrere** samt gøre EU renere og bedre i stand til at imødegå klimaforandringerne. Hvis dette mål skal nås, vil det kræve **EU's, medlemsstaternes og de interesserede parters fulde engagement**.

1.2. EØSU glæder sig over styrkelsen af **kravet til fremvisning af mærket** i situationer, hvor kunderne ikke ser de(t) dæk, som de overvejer at købe (fordi dækkene ligger på lager andetsteds, eller der er tale om fjern- eller internetsalg).

1.2.1. EØSU bifalder den i forslaget udtrykte hensigt om at tilføje dæk til det **produktregister**, som for nylig blev oprettet i medfør af forordning (EU) 2017/1369 med henblik på at forbedre markedsovervågningen og oplysningerne til forbrugerne.

1.2.2. EØSU er tilhænger af at forpligte leverandørerne til at indføre oplysninger i den nye produktdatabase. Disse oplysninger skal de på nuværende tidspunkt under alle omstændigheder efter anmodning fremvise til de nationale markedsovervågningsmyndigheder. Enhver yderligere byrde anses derfor som minimal og **rimelig i forhold til** fordelene, især fordi man i den sammenhæng kan tilslutte til **eksisterende databaser** og undgå, at forbrugerne drukner i information.

1.2.3. Fristen for forordningens **gennemførelse** bør **forlænges med et år** for at sikre en grundig forberedelse. Med hensyn til referencedatoen bør der snarere tages hensyn til den **produktionsdato**, der er anført på produktet, end til markedsføringsdatoen, som indebærer risiko for overlapning eller dobbeltregistrering.

1.2.4. Forslaget om at gøre det **obligatorisk at angive** ydeevnen i **sneglat føre** på mærkningen samt **det helt nye logo for ydeevne i isglat føre (hvis design vil blive lanceret af ISO i december 2018)** er et godt initiativ og især relevant i nordeuropæiske lande. En sikker prøvningsmetode til måling af isgreb mangler stadig at blive udviklet og endelig vedtaget, og det er derfor berettiget med en gradvis indførelse.

1.2.5. EØSU glæder sig over, at antallet af **sikkerhedsrelaterede oplysninger** blandt parametrene på mærkningen øges, og at de får større vægt. Det synes imidlertid ikke at være foreneligt med den foreslåede ændring af **mærkets udformning**, navnlig med hensyn til dets indre proportioner og overordnede dimensioner.

1.2.6. Ordningen med en **periodisk revision af forordningen**, der understøttes af forskning, konsekvensanalyser og høringer, fungerer godt, og da der er tale om et meget komplekst område, bør den bibeholdes fremover og gennemføres inden større tekniske ændringer. Kommissionens delegerede beføjelser mellem to revisioner er berettigede til mindre, logiske ændringer, som begrundes i tekniske fremskridt.

1.2.7. De **nuværende parameterklasser** er passende til mindst en revisionsperiode mere, eftersom det ikke er relevant at ændre skalaen, i betragtning af at de øverste klasser er næsten tomme.

1.2.8. Det er op til **medlemsstaterne at tilskynde** fabrikanterne til at opnå stabile resultater af god kvalitet med hensyn til emissioner og teknisk **udvikling**, men de bør fastholdes på klasse C-niveau og derover på grundlag af ensartede principper.

1.2.9. Man kunne opfordre til en gang i fremtiden at tilføje oplysninger vedrørende **levetid og slidstyrke** på mærket eller i de tekniske specifikationer. Så længe vi ikke **råder over en passende standardprøvningsmetode**, kan vi imidlertid ikke tillade os at underminere mærkningens troværdighed ved at indføre usikre og utilstrækkeligt underbyggede oplysninger.

1.2.10. Det er glædeligt, at der i fremtiden vil blive indført en mærkning af **regummierede C3**-dæk. Også på dette område bør der på forhånd udvikles relevante og **pålidelige prøvningsmetoder**. Det er vigtigt at beskytte de **SMV'er**, som udøver aktiviteter inden for regummiering, mod alt for store omkostninger i tilknytning til prøvningsmetoderne.

1.2.11. En vellykket gennemførelse af hele lovgivningen forudsætter, at der leveres tilstrækkelige **oplysninger**, og at forbrugere og slutbrugere er i besiddelse af den fornødne **viden** og er **velforberedte** takket være uddannelse, information, kampagner, rådgivning i forbindelse med købet og bred inddragelse af **civilsamfundet**.

2. **Indledning: baggrund for forslaget og hovedindhold**

2.1. Det aktuelle forslag til forordning ophæver og erstatter **forordning (EF) nr. 1222/2009** ([1]) om mærkning af dæk for så vidt angår brændstofeffektivitet og andre vigtige parametre (**forordningen om mærkning af dæk**).

([1]) EUT L 342 af 22.12.2009, s. 46.

2.1.1. Forordningen om mærkning af dæk blev ændret to gange i 2011, før den trådte i kraft i 2012. Den første ændring omfattede tilføjelsen af en ny **vådgreb**sprøvningsmetode, og derefter blev der tilføjet en strengere procedure for justering af laboratoriers måling af **rullemodstand**. Det forslag, som Kommissionen nu fremsætter, indbefatter disse to ændringer.

2.2. EU vedtog i 2009 **to regelsæt** med hensyn til dæk i lyset af nye behov og udtalelser fra fagfolk:

— **forordningen om mærkning af dæk**, som indeholdt EU-krav, der **harmoniserede de oplysninger** om dækparametre, som slutbrugere skal modtage, så køberne kan foretage et informeret valg, og

— forordningen ([2]) om **krav til typegodkendelse** for den generelle sikkerhed af motorkøretøjer (**forordningen om generel sikkerhed**), der indeholdt harmoniserede tekniske krav, som dæk skal opfylde, før de bringes i omsætning på EU-markedet.

2.2.1. Forordningen om generel sikkerhed fastlægger mindstekrav for blandt andet dæk med hensyn til: **i) rullemodstand, ii) vejgreb i vådt føre og iii) dæks rullestøj afgivet til omgivelserne**.

2.3. Disse krav trådte i kraft den 1. november 2012, og endnu et niveau af strengere krav for rullemodstanden trådte i kraft den 1. november 2016 (og yderligere justeringer vil træde i kraft i 2018 og 2020).

2.3.1. Den **overordnede ramme for energimærkning** blev ajourført i 2017 gennem vedtagelsen af forordning (EU) 2017/1369 ([3]). Denne ophævede og erstattede direktiv 2010/30/EU og medtog nye elementer såsom et produktregister og nye regler om visuel reklame og om fjern- og internetsalg.

2.4. Rådet anmodede den 17. december 2008 **EØSU** om en udtalelse om det første forslag, og den ansvarlige sektion vedtog sin udtalelse den 12. marts 2009 (**TEN/369**, ordfører: Virgilio Ranocchiari). EØSU vedtog derefter udtalelsen på sin 452. plenarforsamling den 25. marts 2009.

2.5. Med henblik på at vurdere effektiviteten af forordning (EF) nr. 1222/2009 bestilte Kommissionen en vidtrækkende undersøgelse og konsekvensanalyse (SWD(2018) 189 final], hvis)konklusioner har dannet grundlag for Kommissionens forslag om nye ændringer. Kommissionen har tilføjet to parametre til forordningen om generel sikkerhed, nemlig muligheden for at angive **iv. snegreb** og **v. isgreb**. Forbindelsen mellem de målte parametre og de berørte områder fremgår af nedenstående tabel:

Område	Parameter				
	Rullemodstand	Vådgreb	Støj	Sne	Is
Miljø	X		X		
Energi	X				
Sikkerhed		X		X	X

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. Transportsektoren står for mere end 30 % af EU's energiforbrug. Vejtransport frembringer 22 % af EU's samlede drivhusgasemissioner. Målet i meddelelsen fra 2016 om *En europæisk strategi for* ***lavemissionsmobilitet*** er inden 2050 at nedbringe drivhusgasemissionerne fra transport med mindst 60 % i forhold til 1990. Den **tredje mobilitetspakke** skal reducere emissionerne fra biler og tunge køretøjer, forbedre sikkerheden inden for vejtransport og mindske forureningen.

([2]) EUT L 200 af 31.7.2009, s. 1.
([3]) EUT L 198 af 28.7.2017, s. 1.

Pakken bidrager også til at mindske EU's **afhængighed af importeret energi**. Køretøjernes dæk har indflydelse på brændstofforbrug (og dermed udledningen af drivhusgasser), støj og sikkerhed.

3.2. En statusopgørelse over den nuværende forordning om mærkning af dæk har vist, at **den ikke i tilstrækkelig grad når sit mål** om at forbedre vejtransportens miljømæssige effektivitet ved at fremme brændstofbesparende og sikre dæk med et lavere støjniveau. Det **skyldes især**:

a) ringe synlighed og lav offentlig opmærksomhed omkring mærkning af dæk

b) problemer med overholdelse og medlemsstaternes utilstrækkelige håndhævelse af reglerne

c) forældede præstationsklasser og upræcise og ufuldstændige oplysninger.

3.3. EU's **lovgivningsmæssige** foranstaltninger **sikrer**:

a) at slutbrugerne får de samme harmoniserede oplysninger, uanset hvilken medlemsstat de køber dækkene i

b) lavere omkostninger for leverandørerne, som er i stand til at markedsføre deres dæk i hele EU med blot ét mærke.

3.4. Disse fordele **gavner først og fremmest forbrugerne, forbedrer sikkerheden** og styrker EU's dækindustris konkurrenceevne. De gør det lettere at **handle med dæk** i det indre marked, hvilket også er til gavn for forbrugerne på grund af en generelt lavere pris og et større udvalg af produkter. Hvis foranstaltningerne på EU-niveau skal være effektive, er **markedsovervågningsindsatsen** nødt til at være ensartet i hele EU for at kunne støtte det indre marked. Det er nødvendigt at **motivere** fabrikanterne til at investere i at udvikle, producere og sælge energieffektive dæk.

3.5. Den åbne offentlige høring viste, at der var konsensus med hensyn til behovet for at øge **opmærksomheden omkring mærkningen** gennem oplysningskampagner, obligatorisk mærkning på internettet og mærkning af dæk, der sælges med nye biler. Respondenterne var enige om, at for at skabe **tillid** til mærkningen **blandt forbrugerne** skal markedsovervågningen øges, og der skal oprettes en bedre platform, hvor myndighederne kan håndhæve reglerne og koordinere deres aktiviteter.

3.6. Det bifaldes, at antallet af **sikkerhedsparametre** på mærkningen øges, og at disse får større vægt. Dette synes imidlertid ikke at være foreneligt med den forholdsmæssige formindskelse af pladsen til visning af disse parametre, som medfører en ændring af **mærkets udformning**. EØSU forstår heller ikke, hvorfor **mærkets dimensioner** skal ændres.

3.7. Den indgående konsekvensanalyse viste, at **tilliden til mærkningsordningerne** var et følsomt og vigtigt emne, hvilket lægger et stort ansvar på lovgivningen, eftersom der skal udvælges og formidles **et begrænset antal præcise og pålidelige parametre**. Desuden er det dyrt for de nationale markedsovervågningsmyndigheder, da de skal **beskytte** ikke alene **forbrugerne**, men også ærlige fabrikanter, således at disse ikke udsættes for ugunstige konkurrencevilkår i forhold til mindre pålidelige — eller helt upålidelige — virksomheder, som følgelig har lavere omkostninger og tilbyder lavere priser.

3.8. Hvis alle ovennævnte forudsætninger er opfyldt, kan det skabe passende **rammer** til **støtte for forskning, udvikling og innovation** og en effektiv målretning af de opstillede mål og de nøgleressourcer, som er knyttet til opfyldelsen af disse mål.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. For at indføre nye krav og tilpasse bilagene til de tekniske fremskridt bør Kommissionen på grundlag af delegerede beføjelser **tage eksperter med på råd**. Imidlertid bør ændringer af denne forordning **på grundlag af delegerede beføjelser være begrænset til foranstaltninger, som hænger sammen med teknologiske fremskridt, og ikke omfatte væsentlige ændringer såsom nye bestemmelser om levetid, slidstyrke eller regummierede dæk**, for hvilke der foreslås en periodisk revision. Derved sikres en bedre lovgivning ([4]). I den henseende bør **civilsamfundets erhvervsorganisationer være stærkt repræsenteret**. Disse organisationer modtager nemlig i modsætning til andre institutioner, som får lejlighedsvise, periodiske og/eller indirekte oplysninger, løbende direkte og opdaterede oplysninger fra brugerfællesskabet (individuelle forbrugere og forvaltere af vognparker).

([4]) EUT L 123 af 12.5.2016, s. 1.

4.2. På baggrund af den forskningsrapport, som blev udarbejdet med henblik på en revision af forordningen, og data fra markedsundersøgelserne, mener EØSU, det er **for tidligt at ændre parameterklasserne**, da under 1 % af produkterne på markedet opnår en A-klassificering med hensyn til rullemodstand og vådgreb, og denne kategori altså stort set er tom. Ifølge forordning (EU) 2017/1369 er det kun berettiget at ændre skalaen, hvis 30 % af produkterne er nået op i den højeste klasse. Desuden er en skala med 6-7 trin, hvoraf de to øverste ikke bruges, ikke særlig motiverende. Set fra et teknisk synspunkt bør der også tages hensyn til, at prøvninger udført på én og samme dækserie sommetider kan munde ud i en forskel på to klasser.

4.3. EØSU bifalder ambitionen om i fremtiden at indføre parametre vedrørende **levetid og slidstyrke** — forudsat at der foreligger klare og relevante oplysninger. Udvalget gør imidlertid opmærksom på, at der ikke er fundet nogen passende og velegnet prøvningsmetode (bortset fra prøvekørsel) i de sidste 100 år. Prøvningsparametrene bør nemlig afspejle og være karakteristiske for en bæredygtig, skiftende og langsigtet anvendelse. En effektiv laboratoriemodellering af alle disse parametre med et rimeligt omkostningsniveau omfatter nødvendigvis en accelereret overbelastningsprøvning, som slet ikke vil være repræsentativ for de **mangfoldige krav under virkelige forhold** og de **forskellige naturlige reaktioner** under sådanne forhold. Disse prøvninger, som udføres under forskellige betingelser, fører til forskellige klassificeringer og rangordninger af produkterne for så vidt angår levetid og slidstyrkeværdier.

4.3.1. Det kan heraf sluttes, at det vil være farligt og skæbnesvangert for **mærkningens troværdighed**, hvis forbrugerne i praksis konstaterer præstationer, som modsiger oplysningerne på mærket. Der er ingen problemer af denne art for de øvrige parametre, fordi der anvendes modellering og påvisning af en enkeltstående og forbigående reaktion. Tilføjelsen af ovennævnte to parametre på mærket er yderst risikabel og anbefales ikke på nuværende tidspunkt.

4.3.2. Der er kortlagt flere negative indvirkninger på miljøet, som **viser vigtigheden af at mindske slid under brug**, nemlig for det første forekomsten af **plast**partikler **i vandressourcerne** — også selv om andelen af gummi heri er forholdsvis beskeden — og for det andet forekomsten, ganske vist i minimale koncentrationer, af **benzopyren** i luften, der efter al sandsynlighed stammer fra den energimæssige udnyttelse, som igen i vid udstrækning forårsager **smog** og en række luftvejslidelser.

4.4. Overordnet set deler EØSU det synspunkt, at **regummiering af C3-dæk** vil bidrage til at **øge råmateriale- og energibesparelserne** på verdensplan. Imidlertid bør det påpeges, at det kun er de tre parametre, der på nuværende tidspunkt fremgår af mærket, som kan anvendes på regummierede dæk, og kun i begrænset omfang. Ved oplysninger om levetid og slidstyrke er ansvaret for kvaliteten endnu mere uklart fordelt mellem fabrikanten af dækkets karkasse og vulkanisøren. Følgelig anbefales det at undlade at tilføje disse parametre på mærket. I betragtning af **regummierede C1- og C2**-dæks ubetydelige markedsandel er det ikke fra et økonomisk og miljømæssigt synspunkt rimeligt at medtage disse dæk i anvendelsesområdet for forordningen om mærkning af dæk. Til gengæld bør fabrikanternes mulighed for en **frivillig** mærkning af regummierede C1- og C2-dæk overvejes for at imødekomme efterspørgslen fra købere, som ønsker et vist minimum af mærkning.

4.4.1. EØSU advarer mod en eksponentiel forøgelse af antallet af registreringer i **produktdatabasen**, når også **regummierede** dæk medtages og ikke kun nye dæk. Kombinationen af vulkanisør og karkassefabrikant, antallet af regummieringer og de forskellige regummieringsteknikker er alle aspekter, som bevirker et nyt artikelnummer. De mangfoldige prøvninger af produkterne udgør en alt for stor **økonomisk byrde** for fabrikanterne, som for langt de flestes vedkommende er **SMV'er**, og forbrugerne kan ikke overskue det **alt for store udvalg** af produkter.

4.5. EØSU mener, at **fristen for forberedelse** af den aktuelle forordnings gennemførelse er **kort**, og at den bør forlænges med et år. Det vil være meget enklere og lettere at forvalte, hvis der tages hensyn til **produktionsdatoen** i stedet for markedsføringsdatoen, når det gælder produkter, der er omfattet af disse bestemmelser. Da produktionsdatoen er stemplet permanent på et dæk, vil det formindske risikoen for dobbeltregistrering i databasen.

4.6. Desuden vil den nye forordning alene stadig ikke sætte forbrugerne i stand til at sammenligne dækkenes præstationer og priser i forhold til brændstofforbruget. Selv om oplysningerne om forbrug ofte findes på salgsstederne eller i køretøjernes instruktionsbøger, er de fleste **forbrugere** stadig ikke i besiddelse af **tilstrækkelig viden eller udtømmende oplysninger** herom.

4.6.1. Eftersom dækkenes **præstationer** desuden er indbyrdes **afhængige**, men også **modstridende**, vil oplysningerne derfor sigte mod at **optimere valget** mellem disse parametre. Dette sætter imidlertid ikke forbrugerne i stand til at træffe et fuldt informeret valg, fordi de ikke er klar over **sammenhængen mellem** de oplyste **parametre**.

4.6.2. EØSU anbefaler, at nationale og europæiske erhvervsorganisationer, **civile og retshåndhævende organer** inden for færdselssikkerhed og transport samt køreskoler i deres **undervisnings-, oplysnings- og efteruddannelsesplaner** og i deres prøver integrerer viden om dæk og alle de tekniske parametre og symboler, som i medfør af forordningen vil gælde i fremtiden.

4.6.3. Det vil også være relevant, at **producenterne** på deres side sikrer, at deres detailhandelspartnere, ofte **dækforhandlere**, giver køberne passende **oplysninger** om det solgte køretøj eller de dæk, de ønsker at købe, og så vidt muligt foreslår **alternative valgmuligheder** ledsaget af rådgivning.

4.6.4. EØSU mener, EU bør tilse, at **medlemsstaterne** tilrettelægger oplysnings**kampagner**, ikke alene om forordningen, men også om andre spørgsmål vedrørende dæk såsom brug af de rigtige dæk til årstiden, almindelig brug af dæk osv.

4.7. *Bemærkninger til fremtidig overvejelse*

4.7.1. På længere sigt bør Unionen overveje at indføre rådgivende oplysninger om **genanvendelighed af udtjente dæk**, ikke på mærkningen, men snarere i den tekniske dokumentation og på det tekniske salgsmateriale.

4.7.2. Efter den næste revision af forordningen kunne det være værd endnu en gang at overveje, om der bør foretages yderligere **opdeling** af **vinterdæk** (i prøvninger, i den tekniske dokumentation og det tekniske salgsmateriale eller på mærkningen).

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af præstationsnormer for nye tunge køretøjers CO_2-emissioner

(COM(2018) 284 final — 2018/0143 (COD)

og om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om ændring af Rådets direktiv 96/53/EF for så vidt angår fristen for gennemførelsen af de særlige regler vedrørende de største tilladte længder i tilfælde af førerhuse med forbedret aerodynamisk ydeevne, energieffektivitet og sikkerhed

(COM(2018) 275 final — 2018/0130 (COD))

(2019/C 62/45)

Ordfører: **Stefan BACK**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 11.6.2018 og 5.7.2018
	Rådet, 8.6.2016 og 5.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 91, stk. 1, artikel 192, stk. 1, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget i sektionen	4.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	216/2/3
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU glæder sig over Europa-Parlamentets og Rådets forslag til afgørelse om ændring af Rådets direktiv 96/53/EF (»forslaget til afgørelse«) og bemærker, at det kun betyder en tidligere gennemførelse af de væsentlige ændringer af direktiv 96/51/EF, som allerede er aftalt. EØSU understreger behovet for at tage hensyn til chaufførernes arbejdsmiljø i forbindelse med vedtagelsen af gennemførelsesbestemmelser og opfordrer indtrængende Kommissionen til at høre relevante interessenter i den forbindelse.

1.2. EØSU glæder sig også over Europa-Parlamentets og Rådets forslag til forordning om fastsættelse af præstationsnormer for nye tunge køretøjers CO_2-emissioner ([1]), (»forslaget til forordning«) som en velafbalanceret tilgang til imødekommelse af behovet for at reducere CO_2-emissioner fra tunge køretøjer. Forslaget bidrager til gennemførelsen af forpligtelserne ifølge Parisaftalen under hensyntagen til specifikke bestemmelser vedtaget af Det Europæiske Råd i oktober 2014 vedrørende transportsektoren.

1.3. EØSU bifalder målsætningen med forslaget til forordning om fremme af innovation og konkurrenceevne i EU's bilindustri for tunge køretøjer med lave emissioner, som konfronteres med konkurrencen fra Kina, Japan og USA.

1.4. Alligevel beklager EØSU forslagets kompleksitet, som gør det vanskeligt tilgængeligt. EØSU beklager også, at der ikke anvendes en fælles terminologi og fælles kriterier for det, som forslaget til forordning kalder nul- og lavemissionskøretøjer, idet der anvendes andre betegnelser i andre forslag under mobilitetspakken. Fælles terminologi og, når det er muligt, fælles kriterier, ville tydeliggøre teksterne.

([1]) COM(2018) 284 final — 2018/0143 (COD).

1.5. Valget af en teknologineutral tilgang er ifølge EØSU nødvendigt set i lyset af den dynamiske udvikling på området for alternative energikilder, men også på baggrund af behovet for at undgå nationale løsninger, der vil skabe hindringer for et velfungerende indre marked.

1.6. Reduktionsniveauet på 15 % for gennemsnitlige specifikke CO_2-emissioner for 2020-2025 udgør en udfordring, men er stadig på linje med det reduktionsniveau, der blev vedtaget af Det Europæiske Råd i oktober 2014, som det, der med rimelighed kan kræves af transportsektoren.

1.7. EØSU glæder sig over den fleksibilitet, som det foreslåede system for overskridelse/kredit giver.

1.8. EØSU understreger vigtigheden af forudsigelighed i både bil- og transportindustrien i betragtning af den tid og de investeringer, der kræves for at udvikle nye produkter, og behovet for forudsigelighed med hensyn til de juridiske rammer, når der investeres i nyt udstyr. Derfor ønsker EØSU også mere præcise mål for CO_2-kurven efter 2030.

1.9. EØSU henleder opmærksomheden på, at innovation ofte er ensbetydende med ændrede arbejdsforhold og et behov for uddannelse, så man kan leve op til nye krav. Dette kræver, at der gøres en indsats for, at omstillingen kan ske på en socialt bæredygtig måde og for at fremme en dialog mellem arbejdsmarkedets parter.

1.10. EØSU understreger betydningen af at teste køretøjers reelle CO_2-præstation under faktiske køreforhold, bl.a. under hensyntagen til de supplerende indvirkninger på CO_2-emissionsniveauer som følge af digitalisering og mere effektive køreteknikker, der bidrager med forbedret effektivitet, bedre kapacitetsudnyttelse og reducerede omkostninger pr. transporteret enhed.

1.11. EØSU er derfor af den opfattelse, at forslaget til forordning vil bidrage til en forbedret konkurrenceevne i den europæiske transportsektor.

1.12. EØSU noterer sig, at der er et problem i form af manglende klarhed om »erhvervskøretøjers« status i forslaget til forordning, hvilket uddybes i pkt. 5.1. EØSU mener, at effekten af erhvervskøretøjers særlige status bør forklares bedre, muligvis ved en tilføjelse til betragtning 17.

1.13. Indtægterne fra de bøder, der skal betales i tilfælde af manglende opfyldelse af de mål, som fastsættes i forslaget til forordning, bør efter EØSU's opfattelse øremærkes til finansiering af innovation og bæredygtige transportløsninger, der kan reducere tunge køretøjers CO_2-fodaftryk.

1.14. Endelig bemærker EØSU, at betegnelsen »afgift for emissionsoverskridelse«, der er brugt i artikel 8 for at betegne det, der i virkeligheden er en sanktion, ikke synes hensigtsmæssig og derfor bør ændres til f.eks. »bøde for emissionsoverskridelse«.

2. **Baggrund for udtalelsen**

2.1. I henhold til Parisaftalen har EU forpligtet sig til at reducere drivhusgasemissionerne for at forebygge de negative virkninger af klimaændringer. EU's indsats skal ses på baggrund af Det Europæiske Råds konklusioner af oktober 2014, der fastsatte en reduktion på mindst 40 % inden 2030, om end med et mindre ambitiøst mål — en reduktion på 30 % — for sektorerne uden et emissionshandelssystem, især transport ([2]).

2.2. Den europæiske strategi for lavemissionsmobilitet ([3]) fastsætter et mål på mindst en reduktion på 60 % af drivhusgasemissionerne fra transport inden 2050 sammenlignet med niveauet i 1990 og en målsætning om, at lavemissionskøretøjer skal have en væsentlig markedsandel inden 2030.

2.3. Et af hovedmålene i »Et mobilt Europa«-initiativet (mobilitetspakken) er at realisere den europæiske strategi for lavemissionsmobilitet og den nye strategi for Unionens industripolitik ([4]). Mobilitetspakken blev leveret ad tre omgange: den 31. maj 2017, den 8. november 2017 og den 17. maj 2018. De overordnede meddelelser, der ledsagede de tre dele af pakken, har fremhævet vigtigheden af at skabe resultater for denne strategi, og der er fremsat en række forskellige forslag i

([2]) Det Europæiske Råds konklusioner af 24. oktober 2014.
([3]) COM(2016) 501 final.
([4]) COM(2017) 479 final.

den retning, herunder forslaget til forordning om overvågning og indberetning af nye tunge køretøjers CO_2-emissioner og brændstofforbrug ([5]) og forslaget til forordning, der fastsætter præstationsnormer for nye personbilers og nye lette erhvervskøretøjers emissioner som en del af Unionens integrerede tilgang til nedbringelse af CO_2-emissionerne fra lette erhvervskøretøjer og om ændring af forordning (EF) nr. 715/2007 (omarbejdning) ([6]). Det bør understreges, at formålet med disse foranstaltninger ikke kun er miljømæssigt, men også et spørgsmål om at opretholde konkurrenceevnen i forhold til lande som Kina, Japan og USA, hvor miljøstandarder for tunge køretøjer allerede er på plads.

2.4. De to forslag, der behandles i denne udtalelse, indgår i den tredje del af pakken og vedrører præstationsnormer for nye tunge køretøjers CO_2-emissioner og afkortning af den tid, det tager for særlige regler om mål for førerhuse med forbedret aerodynamisk præstation at blive vedtaget i national lovgivning.

3. **Forslagene**

3.1. *Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om ændring af Rådets direktiv 96/53/EF for så vidt angår fristen for gennemførelsen af de særlige regler vedrørende de største tilladte længder i tilfælde af førerhuse med forbedret aerodynamisk ydeevne, energieffektivitet og sikkerhed ([7]) (»forslaget til afgørelse«)*

3.1.1. De særlige regler, der er nævnt ovenfor, sigter mod at muliggøre brugen af førerhuse med forbedret aerodynamik, hvilket ville forbedre den energimæssige ydeevne og reducere emissionerne fra tunge køretøjer. Den nuværende udgave af direktiv 96/53/EF omfatter et moratorium på tre år for indførelse af aerodynamiske førerhuse efter gennemførelsesperiodens udløb. Det foreslås nu at reducere dette til fire måneder fra afgørelsens ikrafttræden for at gøre det muligt at bruge aerodynamiske førerhuse uden unødvendig forsinkelse. Gennemførelsen kræver en ændring af reglerne om typegodkendelse.

3.1.2. Forslaget til afgørelse ændrer ikke de grundlæggende bestemmelser i direktiv 96/53/EF.

3.2. *Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af præstationsnormer for nye tunge køretøjers CO_2-emissioner ([8]) (»forslaget til forordning«)*

3.2.1. Forslaget til forordning fastsætter målene for reduktioner af CO_2-emissioner fra de tunge køretøjer, der er omfattet af forslaget til forordning, på følgende måde: med 15 % for perioden 2025-2029 og med mindst 30 % for perioden fra 1. januar 2030 og fremad. Sidstnævnte mål er underlagt en revision, der skal foretages i 2022. Referenceemissionerne er baseret på data fra 2019, der er etableret via den overvågning, som er omtalt i forslaget til forordning om overvågning og indberetning af CO_2-emissioner fra og brændstofforbrug i nye tunge køretøjer (emissioner i referenceår) ([9]).

3.2.2. Forslaget til forordning dækker lastbiler med en totalvægt over 16 ton, traktorer og — med hensyn til incitamenterne under de særlige bestemmelser, der gælder for nul- og lavemissionskøretøjer — busser, minibusser og lastbiler, der på anden måde falder uden for forslaget til forordning. Erhvervskøretøjer og tunge køretøjer, der ikke er beregnet til godstransport, er i princippet ikke dækket af målene om CO_2-reduktion under forslaget til forordning.

3.2.3. Med start i 2020 skal hver fabrikants gennemsnitlige specifikke emissioner beregnes for hvert forudgående kalenderår (fra og med 2019) ifølge gennemførelsesretsakter og baseres på oplysninger, der er indsamlet under den foreslåede forordning om overvågning (se punkt 3.2.1 ovenfor) og på den nul- og lavemissionsfaktor, der skal fastsættes.

3.2.4. Med start i 2020 skal Kommissionen for nul- og lavemissionskøretøjer fastsætte en nul- og lavemissionsfaktor for hver fabrikant, dvs. fra 2019. Hvert nul- eller lavemissionskøretøj tælles som to køretøjer. Nul- og lavemissionsfaktoren skal reducere de gennemsnitlige specifikke emissioner med højst 3 % eller, med hensyn til minibusser, busser og lastbiler, der normalt ikke falder ind under forordningen, med højst 1,5 %.

([5]) COM(2017) 279 final — 2017/0111 (COD).
([6]) COM(2017) 676 final — 2017/0293 (COD).
([7]) COM(2018) 275 final — 2018/0130 (COD).
([8]) COM(2018) 284 final — 2018/0143 (COD).
([9]) COM(2017) 279 final — 2017/0111 (COD).

3.2.5. Fra og med 2026 skal fabrikanters specifikke emissionsmål for det følgende år fastsættes af Kommissionen ved hjælp af gennemførelsesretsakter på baggrund af data for det foregående år. De baseres på de mål, der er fastsat i forordningen, emissionerne i referenceåret (2019), fabrikanternes andel af køretøjer i hver kategori og årligt kilometertal og nyttelast i hver kategori.

3.2.6. Der kan erhverves kreditter og overskridelser. De beregnes på baggrund af forskellen mellem en reduktionskurve — der fastsættes for hver fabrikant baseret på referenceårets emissioner og målene for 2025 og 2030 — og en fabrikants gennemsnitlige specifikke emissioner. En positiv forskel giver en kredit, mens en negativ forskel mellem de gennemsnitlige specifikke emissioner og de specifikke emissionsmål for en fabrikant medfører en emissionsoverskridelse.

3.2.7. Der kan erhverves emissionskreditter i løbet af perioden 2019-2029, men kreditter for perioden 2019-2024 kan kun bruges i forbindelse med det specifikke emissionsmål for 2025. Overskridelser for perioden 2025-2029 må ikke overstige 5 % af fabrikantens specifikke emissionsmål for 2025 ganget med fabrikantens antal tunge køretøjer i det pågældende år (»grænse for emissionsoverskridelser«). Overskridelser og kreditter kan overføres i løbet af perioden 2025-2028, men skal være fuldt udlignet i 2029.

3.2.8. Emissionsoverskridelser pr. år eller for perioden 2025-2029 vil resultere i, at Kommissionen pålægger en afgift for emissionsoverskridelse, der beregnes på baggrund af 6 800 EUR/g CO_2/tkm. Afgifterne for overskridelser betragtes som indtægter, der indgår i Den Europæiske Unions almindelige budget.

3.2.9. Forslaget til forordning indeholder også bestemmelser om overvågning af køretøjers overensstemmelse og offentliggørelse af data og fabrikanternes præstation.

4. **Generelle bemærkninger**

4.1. *Forslaget til afgørelse*

4.1.1. EØSU støtter initiativet til at muliggøre en tidligere gennemførelse af bestemmelserne om brugen af et førerhusdesign, der skal forbedre energieffektiviteten og således reducere emissioner samt forbedre konkurrenceevnen i EU's bilindustri. EØSU understreger, at forslaget ikke medfører væsentlige ændringer af direktiv 96/53/EF, men blot justerer tidsplanen for gennemførelsen.

4.1.2. EØSU konstaterer, at der er brug for nye bestemmelser forud for indførelsen af aerodynamiske førerhuse, der overskrider de nuværende begrænsninger for et køretøjs vægt/dimensioner. Som påkrævet i henhold til artikel 9 i direktiv (EU) 2015/719 omfatter disse nye bestemmelser fire områder:

— aerodynamisk ydeevne

— bløde trafikanters sikkerhed, f.eks. synlighed, fjernelse af blinde vinkler osv.

— reduktion af chaufførernes og andre trafikanters tings- eller personskader i tilfælde af sammenstød

— chaufførernes sikkerhed og komfort, f.eks. de interne dimensioner af kabinen.

4.1.3. EØSU tilskynder i høj grad Kommissionen til at rådføre sig med de relevante interessenter, f.eks. fagforeninger, som repræsenterer chauffører, transportvirksomheder osv., inden færdiggørelsen af disse forslag.

4.1.4. EØSU antager, at de nye typegodkendelsesregler vil sikre et arbejdsmiljø for chauffører, der mindst svarer til de nuværende standarder.

4.2. *Forslaget til forordning*

4.2.1. EØSU glæder sig over Kommissionens forslag, der synes at have fundet en fornuftig balance mellem målene om at reducere drivhusgasemissioner fra mobilitet, opmuntre til innovation i EU's bilindustri og forbedre industriens konkurrenceevne. Det er en opfølgning på forslaget om overvågning og indberetning af CO_2-emissioner fra tunge køretøjer, som er omhandlet i punkt 2.3 ovenfor, og som EØSU bifalder.

4.2.2. EØSU bemærker, at forslaget til forordning er en meget kompliceret retsakt. EØSU beklager, at det tilsyneladende har været umuligt at udarbejde en mere klar og lettilgængelig tekst. I den forbindelse beklager EØSU også, at terminologien for nul- og lavemissionskøretøjer varierer så meget i de tre forslag vedrørende køretøjers CO_2-emissioner, som indgår i mobilitetspakken. For eksempel defineres lav- og nulemissioner på forskellig vis i henholdsvis artikel 4 og tabel 2 i bilaget til

forslaget om ændring af direktiv 2009/33/EF om fremme af renere og mere energieffektive køretøjer til vejtransport ([10]) og artikel 3 i forslaget til omarbejdning af forordning (EF) nr. 715/2007 om CO_2-standarder for personbiler og varevogne ([11]). En tredje terminologi anvendes i forslaget til forordning. Det er beklageligt, at der ikke er blevet anvendt en sammenhængende fælles terminologi.

4.2.3. Ud over de miljømæssige mål i forslaget glæder EØSU sig især over det konkurrencemæssige aspekt, i betragtning af at CO_2-standarder og overvågningssystemer for tunge køretøjer er indført i f.eks. Kina, Japan og USA. Det er derfor vigtigt, at EU's bilindustri tilskyndes til at tilvejebringe lignende standarder for effektivt at kunne konkurrere på disse og andre markeder.

4.2.4. EØSU værdsætter den teknologineutrale tilgang i forslaget til forordning, da dette kan skabe forudsætningerne for en bred tilgang til at udvikle fremdriftssystemer med nul eller lav emission, herunder videreudvikling af forbrændingsmotoren.

4.2.5. EØSU henleder opmærksomheden på vigtigheden af at udvikle alternative fremdriftssystemer for tunge køretøjer og samtidig være opmærksom på den kommercielle kontekst, hvor sådanne køretøjer generelt anvendes. I den sammenhæng henleder EØSU opmærksomheden på det nuværende brede udvalg af tilgængelige løsninger og den dynamiske udvikling på dette område, der betyder, at billedet konstant ændrer sig. Navnlig hvad angår tunge køretøjer understreger EØSU derfor vigtigheden af at undgå forskellige nationale løsninger, som hæmmer det indre markeds funktion ved at hindre grænseoverskridende mobilitet.

4.2.6. EØSU noterer sig målet på 15 % for reduktion af CO_2-emissioner i løbet af perioden 2020-2025 og mener, at dette må betragtes som et ambitiøst mål, idet denne type forpligtelse er ny for tunge køretøjer, der også er en type køretøj, som ikke før har været underlagt den slags krav, forslaget til forordning stiller.

4.2.7. Ikke desto mindre er EØSU tilfreds med, at det fastsatte mål er væsentligt lavere end det generelle mål for CO_2-reduktion i EU og på linje med Det Europæiske Råds konklusioner fra oktober 2014 vedrørende de krav, som med rimelighed kan stilles til transportsektoren. I den sammenhæng glæder EØSU sig over det foreslåede system for overskridelse/kredit, der giver en fleksibilitet, som kan blive nødvendig i det mindste for en tid.

4.2.8. Forudsigelighed er vigtig for både bilindustrien og transportsektoren. For førstnævnte er det et spørgsmål om at vide, hvad der kan forventes i forbindelse med udviklingen af nye modeller og nye tekniske løsninger, som begge er langsigtede projekter. For sidstnævnte er det et spørgsmål om at kunne foretage velinformerede valg, f.eks. når der investeres i et nyt køretøj. Derfor er det vigtigt, at der opstilles mere præcise mål for CO_2-kurven efter 2030.

4.2.9. Innovation kan føre til ændringer i bilindustriens arbejdsforhold og et behov for nye kompetencer. Et ændret arbejdsmiljø og nye teknologier kan f.eks. også medføre nye krav til chaufførerne. Der skal i tilstrækkelig grad tages hensyn til det sociale aspekt af den teknologiske udvikling for at sikre passende arbejdsvilkår og uddannelse med fokus på nye færdigheder. Det er nødvendigt med en dialog mellem arbejdsmarkedets parter for at sikre en bæredygtig omstilling.

4.2.10. Forslaget til forordning omhandler kun et køretøjs tekniske egenskaber. EØSU ønsker derfor også at henlede opmærksomheden på digitaliseringen af transport — herunder udviklingen af automatiske køretøjer og kørerutiner — der i tillæg til forbedringerne af køretøjers CO_2-præstation vil reducere tunge køretøjers CO_2-fodaftryk. Desuden kan den potentielle forbedrede effektivitet som følge af digitalisering — f.eks. takket være forbedret rejseplanlægning og gruppering af laster muliggjort af digitale platforme — have en betydelig indvirkning på den faktiske emissionspræstation.

([10]) COM(2017) 653 final — 2017/0291 (COD).
([11]) COM(2017) 676 final — 2017/0293 (COD).

4.2.11. Forbedret effektivitet og bedre kapacitetsudnyttelse vil også nedbringe omkostningerne pr. transporteret enhed og således forbedre transportsektorens konkurrenceevne.

4.2.12. Det er derfor vigtigt, at de VECTO-simuleringsdata, der benyttes til overvågning og kontrol af standarder, suppleres med data fra virkeligheden. EØSU glæder sig således over Kommissionens erklæring i forbindelse med Europa-Parlamentets vedtagelse af den lovgivningsmæssige beslutning om forordningen om overvågning af tunge køretøjers CO_2-emissioner, hvor den anfører, at den agter at supplere de nuværende dataindsamlingsmetoder med vejtest, der dækker tunge køretøjers præstationer på vejen ([12]).

5. **Særlige bemærkninger — forslaget til forordning**

5.1. Ifølge begrundelsen er der medtaget undtagelser fra CO_2-emissionsstandarderne for erhvervskøretøjer. Der er fastsat specifikke undtagelser i artikel 1, andet afsnit (beregning af CO_2-referenceemissioner), og i artikel 4 (en fabrikants gennemsnitlige specifikke emissioner). På den anden side er de ikke nævnt i artikel 2 (anvendelsesområde) eller i artikel 6 (fabrikantens specifikke emissionsmål). Situationen for disse køretøjer i forslaget til forordning synes derfor ikke at være fuldstændig klar. Det lader dog til, at erhvervskøretøjer dækkes af de mål for CO_2-reduktion, der er fastsat i artikel 1, litra a) og b), og som er taget i betragtning ved fastsættelsen af de fabrikantspecifikke emissionsmål, samt i forbindelse med fastsættelsen af emissionsoverskridelser under artikel 7. EØSU mener, at effekten af erhvervskøretøjers særlige status bør forklares bedre, muligvis ved en tilføjelse til betragtning 17.

5.2. Betegnelsen »afgift for emissionsoverskridelse« i artikel 8 i forslaget til forordning antyder, at der snarere er tale om et gebyr end en bøde, der skal betales, selvom det er sidstnævnte, der er tilfældet. Det kan for tydelighedens skyld være nyttigt at overveje en ændring, f.eks. »bøde for emissionsoverskridelse«, der i højere grad svarer til virkeligheden.

5.3. I artikel 8 i forslaget til forordning fastslås det, at afgiften for emissionsoverskridelser betragtes som en indtægt, der indgår i Den Europæiske Unions almindelige budget. EØSU er af den opfattelse, at sådanne beløb bør øremærkes til udviklingen af bæredygtige løsninger i enten bilindustrien eller transportsektoren.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([12]) Europa-Parlamentet P8_TA-PROV(2018)0246.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om programmet for et digitalt Europa for perioden 2021-2027

(COM(2018) 434 final — 2018/0227 (COD))

(2019/C 62/46)

Ordfører: **Norbert KLUGE**

Medordfører: **Ulrich SAMM**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 14.6.2018
	Rådet, 25.6.2018
Retsgrundlag	Artikel 172, artikel 173, stk. 3, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Præsidiets henvisning	19.6.2018
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget i sektionen	4.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	212/0/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) glæder sig over, at Kommissionen har fremlagt programmet for et digitalt Europa. Det understreger hensigten om at gøre Europa til en fremtrædende aktør inden for digitalisering og styrke kontinentets økonomiske gennemslagskraft i den globale konkurrence. Programmet for et digitalt Europa har til formål at skabe forudsætningerne for et digitalt indre marked og udforme den digitale omstilling på en positiv måde, der er til gavn for alle borgere i Europa. Dette program har potentiale til at blive en reel succes, men kun hvis de hidtil ubekendte detaljer i programmet udformes på den rigtige måde.

1.2. Forskere er blandt drivkræfterne bag den samfundsmæssige og økonomiske udvikling. Kompetencer og færdigheder er en forudsætning for et højt forskningsniveau og en effektiv gennemførelse af programmet. De udgør dermed succeskriterierne for programmet. EØSU bemærker, at programmet derfor prioriterer støtte til forskning og udvikling højt.

1.3. For at sikre, at forsknings- og udviklingsresultater tjener alle EU's borgere og udbredes, ønsker EØSU at styrke dialogen mellem forskningen, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundets organisationer. Komplekse sammenhænge skal formidles på en måde, som gør dem tilgængelige og forståelige for ikke-fagfolk. EØSU foreslår desuden, at programmet knyttes til principperne for forskningsstøtte gennem Horisont 2020 (Horisont Europa), som bl.a. er baseret på overholdelse af det europæiske charter for forskere og principperne »Responsible Research and Innovation« samt »Open Science«.

1.4. EØSU er tilfreds med, at fremme af IT-færdigheder indtager en central plads i programmet. IT-færdigheder og kvalifikationer er en forudsætning for, at de fire andre specifikke mål kan opfyldes. Det er beklageligt, at budgettet for dette specifikke mål er mindre end budgettet for de øvrige specifikke mål. EØSU støtter derfor Europa-Parlamentets forslag om at forhøje budgettet fra 700 mio. EUR (7,6 % af det samlede budget) til 830 mio. EUR (9 % af det samlede budget). EØSU understreger imidlertid også, at det især er medlemsstaterne og deres nationale budgetter, der har ansvaret for uddannelsesområdet. EØSU konstaterer, at budgetterne til fremme af IT-færdigheder varierer betydeligt i EU's medlemsstater. Udvalget opfordrer derfor Kommissionen til at henlede medlemsstaternes opmærksomhed på deres eget store ansvar for at sikre, at alle borgere i samme omfang kan drage fordel af digitaliseringen.

1.5. Set i lyset af den globale konkurrence anerkender EØSU nødvendigheden af at uddanne og tiltrække en højt kvalificeret talentmasse for at gøre Europa mere attraktiv som arbejdsplads for denne gruppe. EØSU understreger imidlertid også, at programmet ikke alene må fokusere på den særlige indsats for at tiltrække højtkvalificerede personer med avancerede IT-færdigheder og kapaciteter. Inddragelsen af virksomheder, arbejdstagere og forbrugere i gennemførelsen og anvendelsen af både grundlæggende og avancerede digitale teknologier bør fremmes. Dette har afgørende betydning for antallet og kvaliteten af arbejdspladser og for Europas konkurrenceevne. EØSU konstaterer, at der endnu i dag er mange virksomheder, arbejdstagere og borgere, som ikke råder over grundlæggende teknisk udstyr og kvalifikationer. EØSU henviser i den forbindelse til Det Europæiske Råds konklusioner af 19. oktober 2017, hvor det vedrørende investeringer i IT-færdigheder konstateres, at »der er behov for at investere i digitale færdigheder for at styrke og kvalificere alle europæere« ([1]).

1.6. Programmet for et digitalt Europa vil blive en succes på dette område, hvis det fungerer som »leder« og tager højde for andre EU-finansierede programmer, der har samme mål for øje. Midler fra f.eks. ESF+ skal inddrages i finansieringen af de nødvendige foranstaltninger.

1.7. EØSU opfordrer til, at arbejdsmarkedsparter og civilsamfundet altid inddrages i etableringen af de digitale innovationsknudepunkter. De bør have adgang til de digitale innovationsknudepunkter. Som ikke-statslige organisationer kan de i højere grad synliggøre innovationsknudepunkternes arbejde og forbedre opbakningen til disse.

EØSU ønsker fra starten at undgå, at der sker en social skævvridning ved gennemførelsen af programmet. Da digitaliseringen berører alle livsområder og mennesker, er det helt nødvendigt, at alle borgere i EU kan få gavn af den. EØSU lægger derfor vægt på, at programmet udformes således, at hele det europæiske samfund har mulighed for at udnytte et digitalt Europas fordele og muligheder. Digitaliseringen i Europa skal være inklusiv. Mennesker må ikke udelukkes fra at nyde godt af de digitale fremskridt på grund af faktorer som køn, social status, lavt uddannelsesniveau, kvalifikationer, IT-færdigheder, oprindelse, alder eller handicap. Det »digitale afkast« skal fordeles retfærdigt ved hjælp af politiske tiltag. Det må ikke blot resultere i fordele for nogle få interessegrupper. Foranstaltninger til gennemførelse af programmet skal tage hensyn til princippet om, at det i EU er det enkelte individ, der har og fortsat vil have ejerskabet over sine personoplysninger.

1.8. EØSU ønsker, at programmet i højere grad tager højde for de samfundsmæssige forhold. Der må tages hensyn til konsekvenserne for arbejdsmarkedet samt digitaliseringens forskellige indvirkning på regionerne. Derfor betragter EØSU det som et væsentligt succeskriterium for programmet, at digitaliseringen sikrer økonomisk deltagelse og arbejdspladser, og at dette sker i alle europæiske regioner.

1.9. EØSU ønsker, at EU opfattes som en global aktør, der formidler viden, og som kan klare sig i den internationale konkurrence med Kina og USA. Dette betyder, at virksomheder og arbejdstagere må have tillid til teknologien. Programmet for et digitalt Europa kan især skabe merværdi de steder, hvor de enkelte stater ikke kan udrette så meget alene. Dette gælder især for temaet cyberkriminalitet, hvor der kan udvikles fælles metoder og strategier mod cyberangreb fra lande uden for Europa. Dette omfatter bl.a. opbygning af en uafhængig europæisk mikrochipindustri.

1.10. EØSU påpeger, at alle aktiviteter i tilknytning til programmet skal følge etiske principper. Desuden minder EØSU om sin opfordring til at holde fast i princippet om »human-in-command«, navnlig i forbindelse med den videre udvikling og anvendelse af kunstig intelligens på arbejdsmarkedet. På grundlag af disse etiske principper er det strengt nødvendigt med yderligere lovgivningsmæssige foranstaltninger (f.eks. vedrørende ansvarsfordeling, databeskyttelse, beskyttelse af arbejdstagerne og forbrugerbeskyttelse). I sidste ende vil den yderligere digitalisering af vores samfund kun blive en succes, hvis der udover lovgivning sker en kulturel udvikling, der skærper bevidstheden om fordele og risici ved den digitale udvikling.

2. **Baggrund — Programmet for et digitalt Europa**

2.1. Den 2. maj 2018 vedtog Kommissionen et forslag til den flerårige finansielle ramme for perioden 2021-2027: Inden for denne finansielle ramme fremsatte Kommissionen den 6. juni 2018 forslaget til forordning om programmet for et digitalt Europa for perioden 2021-2027.

([1]) EUCO 14/17 — Møde i Det Europæiske Råd (19.10.2017) — konklusioner.

2.2. Med programmet for et digitalt Europa ønsker Kommissionen at give strategien for det digitale indre marked en solid finansiel ramme og bygge bro over investeringskløften. Til dette formål har den afsat et samlet budget på 9,2 mia. EUR. Programmets generelle mål er at støtte den digitale omstilling i industrien. Fordelene ved den digitale omstilling skal øges, og alle europæiske borgere, offentlige forvaltninger og virksomheder i EU skal have glæde af den.

2.3. Programmet for et digitalt Europa omfatter fem specifikke mål: 1) højtydende databehandling, 2) kunstig intelligens, 3) cybersikkerhed og tillid, 4) højtudviklede IT-færdigheder samt 5) udbredelse af brugen af den digitale teknik på tværs af økonomien og samfundet. Derudover beskæftiger programmet sig også med digitalisering inden for industrien.

2.4. Inden for det første specifikke mål »højtydende databehandling« skal der ved hjælp af såkaldte »supercomputere« skabes kapacitet til at behandle de stadig større mængder data. Med 2,7 mia. EUR skal programmet styrke EU's kapacitet inden for højtydende databehandling og sørge for, at den anvendes intensivt til at bekæmpe klimaændringerne og forbedre sundhedssystemerne og sikkerheden.

2.5. De 2,5 mia. EUR, der er afsat til det specifikke mål om kunstig intelligens, vil Kommissionen anvende til at opbygge og styrke EU's kapacitet på dette område. Dette omfatter bl.a. opbygning, sikker adgang til og lagring af store dataposter og algoritmer. Desuden skal de eksisterende test- og forsøgsfaciliteter for kunstig intelligens i medlemsstaterne styrkes, og samarbejdet mellem institutionerne fremmes. De teknologiske fremskridt skal anvendes af virksomheder og offentlige institutioner.

2.6. Inden for det specifikke mål »cybersikkerhed og tillid« skal det med 2 mia. EUR sikres, at EU råder over den teknologiske og industrielle kapacitet til at sikre sin økonomi, sit samfund og sit demokrati. Investeringerne tjener bl.a. til sammen med medlemsstaterne at indkøbe avanceret cybersikkerhedsudstyr og værktøjer, at indføre de nyeste cybersikkerhedsløsninger inden for alle områder af økonomien, at udnytte den eksisterende europæiske viden optimalt samt at styrke medlemsstaternes og erhvervslivets kapacitet på dette område.

2.7. For at udnytte investeringerne i de digitale teknologier kræves der et kvalificeret samfund og kvalificerede medarbejdere. Med 700 mio. EUR vil Kommissionen inden for det fjerde specifikke mål fremme avancerede IT-færdigheder, navnlig inden for højtydende databehandling, kunstig intelligens, distributed ledger-teknologi (f.eks. blockchain) samt cybersikkerhed. Der skal udformes og gennemføres langsigtede uddannelser og kurser for studerende, IT-fagfolk og arbejdstagere. Der er også behov for at fremme kortsigtede uddannelser og kurser samt uddannelse på arbejdspladsen. Formidlingen af færdighederne skal navnlig gennemføres på digitale innovationsknudepunkter.

2.8. Den offentlige forvaltning og tjenesteydelser på områder af offentlig interesse skal fremmes gennem det femte specifikke mål. 1,3 mia. EUR er afsat til bl.a. at sikre, at der kan indføres og anvendes moderne digitale teknologier i den offentlige sektor og på områder som sundhed og pleje, uddannelse, trafik samt den kulturelle og kreative branche. Desuden skal der gives støtte til at indføre digitale teknologier i offentlige forvaltninger samt i industrien, navnlig i små og mellemstore virksomheder.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. Digitaliseringen og den omstilling, som de teknologiske fremskridt medfører i arbejdslivet og generelt, er allestedsnærværende. Der er næppe noget område af livet, som ikke allerede er berørt.

3.2. EØSU hilser Kommissionens udarbejdelse af programmet for et digitalt Europa velkommen, da det viser, hvor stor vægt Kommissionen tillægger dette emne. Denne prioritering kan skabe en klar europæisk merværdi ved at fremme moderne og avancerede teknologier, der bidrager til at imødegå de største udfordringer i vores moderne samfund, og som kan have en gavnlig indvirkning på beskæftigelse, konkurrenceevne og borgernes generelle levevilkår. Dette bekræftes af, at Kommissionen i meddelelsen om den flerårige finansielle ramme fremlægger en plan om at fordoble investeringerne på det digitale område ([2]). EØSU understreger, at det også er nødvendigt at foretage sociale investeringer i forbindelse med den digitale omstilling, så hele samfundet kan få gavn af denne. Det understreges, at det altid er mennesket, som skal have kontrollen over maskinen (»human-in-command«), navnlig inden for kunstig intelligens.

([2]) COM(2018) 98 final.

3.3. EØSU glæder sig over, at Kommissionen med programmet for et digitalt Europa støtter indførelse og optimal udnyttelse af digital kapacitet. EØSU er enig med Kommissionen i, at IT-færdigheder udgør grundlaget for innovation på områder af almen interesse og i økonomien. For at opnå en positiv digital omstilling i EU er det nødvendigt at råde over de førende digitale teknologier samt de relevante færdigheder. EØSU anser det afsatte budget for at være betydeligt, men det kan ikke sammenlignes med budgetterne hos konkurrenterne USA og Kina. EØSU er imidlertid overbevist om, at de opstillede mål kan opfyldes med dette budget, men minder om, at der er behov for en betydelig forøgelse af investeringerne i EU's medlemsstater for at holde Europa på verdensklasseniveau.

3.4. For EØSU er det vigtigt, at der gøres alt for at sikre, at hele det europæiske samfund kan få del i den teknologiske udvikling. Programmet for et digitalt Europa bør have som målsætning at sørge for en retfærdig fordeling blandt hele den europæiske befolkning af det digitale afkast, der vil opstå i de kommende år og årtier på forskellige områder. Dette gælder f. eks. dataejerskab. Da digitaliseringen berører alle livsområder og mennesker, er det helt nødvendigt, at alle får gavn af den. Det bliver kun muligt at få fuldt økonomisk og socialt udbytte af digitaliseringen, hvis Europa kan tilvejebringe højkapacitetsnet i by- og landområder til alle dele af samfundet. Der er behov for offentlige investeringer, fordi markedet ikke selv vil dække alle fjerntliggende områder og garantere et minimum af digital adgang til sårbare medlemmer af samfundet.

3.5. For EØSU er det vigtigt, at en samlet og koordineret fremgangsmåde i EU kan skabe en merværdi, som de enkelte stater ikke ville kunne opnå alene. Dette omfatter navnlig opbygning af en uafhængig europæisk mikrochipindustri gennem støtteprogrammet for højtydende databehandling ([3]), fælles udvikling af metoder og strategier mod cyberangreb udefra ([4]), indførelse af normer for det digitale indre marked, en konsekvent anvendelse af den europæiske databeskyttelsesgrundforordning og den videre udvikling af denne navnlig for så vidt angår kunstig intelligens ([5]) og selvkørende biler ([6]). Det kan på sigt vise sig at blive en konkurrencefordel at anvende europæiske værdier (databeskyttelse, beskyttelsen af privatlivets fred, social sikring, bæredygtighed) i udviklingen af kunstig intelligens, navnlig når der er opstået større bevidsthed om tredjeparters metoder til at anvende data (USA) og AI-systemers overvågningspotentiale (Kina).

3.6. EØSU anser det for positivt, at der i programmet for et digitalt Europa flere steder fokuseres på digitaliseringen i industrien. Der er ikke tvivl om, at den digitale omstilling kun kan lykkes, hvis alle virksomheder og deres arbejdstagere har fordel af den. Man kunne derfor ønske, at dette aspekt var integreret bedre i programmet, således at fremskridtene kunne registreres, f.eks. ved hjælp af indikatorer for digitaliseringen i forskellige virksomhedsstørrelser.

3.7. For at styrke den teknologiske og digitale kapacitet vil en stor del af budgettet gå til forskningsprojekter og innovationsprogrammer. EØSU understreger, at det er nødvendigt, at programmet knyttes tæt til principperne for forskningsstøtte gennem Horisont 2020 (Horisont Europa), som er baseret på overholdelse af det europæiske charter for forskere ([7]) og principperne »Responsible Research and Innovation« ([8]) samt »Open Science« ([9]). Kun ved at knytte aktiviteterne til disse principper kan det sikres, at forskningen stilles i menneskehedens tjeneste. Forskningsresultaterne skal gøres forståelige for ikke-fagfolk samt udbredes blandt og anvendes af disse. Kort sagt skal forskningen være relevant for samfundet.

3.8. For at sikre, at forskningen er relevant for det europæiske samfund som helhed, bør der afholdes regelmæssige dialogmøder. I disse fora kan forskerne diskutere indbyrdes og med samfundet i bredere forstand og inspirere hinanden.

([3]) EUT C 283 af 10.8.2018, s. 89.
([4]) EUT C 227 af 28.6.2018, s. 86.
([5]) EUT C 288 af 31.8.2017, s. 1, INT/851 om kunstig intelligens for Europa (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 183) og TEN/664 om initiativ vedrørende udfordringerne for onlineplatforme forbundet med spredning af desinformation (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 51).
([6]) TEN/673 om Opkoblet og automatiseret mobilitet (se side 274 i denne EUT) og INT/846 om tillid, privatlivets fred og sikkerhed for forbrugere og virksomheder på tingenes internet (EUT C 440 af 6.12.2018, s. 8).
([7]) https://euraxess.ec.europa.eu/jobs/charter.
([8]) https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/science-and-society.
([9]) https://ec.europa.eu/research/openscience/.

3.9. I den henseende er det glædeligt, at programmet har som mål at inddrage de offentlige forvaltninger og virksomhederne i udviklingen. EØSU er fortaler for en dialog mellem de forskellige aktører. EØSU opfordrer Kommissionen til at gennemføre denne dialog på tværs af alle regioner, sektorer og virksomhedsstørrelser. Brugen af avancerede teknologier i virksomheder, navnlig SMV'er, kan fremmes ved hjælp af partnerskaber og gode rammevilkår for industrien. Desuden ønsker EØSU, at partnerskabsprincippet overholdes, og at arbejdsmarkedets parter samt civilsamfundets organisationer inddrages i gennemførelsen af programmet for et digitalt Europa. Den sociale dialog mellem arbejdsmarkedets parter støtter gennemførelsen af programmet for et digitalt Europa for arbejdstagerne.

3.10. Set i lyset af den globale konkurrence anerkender EØSU nødvendigheden af at uddanne og tiltrække en højt kvalificeret talentmasse for at gøre Europa mere attraktiv som arbejdsplads for denne gruppe. EØSU understreger imidlertid også, at fokus i programmet for et digitalt Europa ikke alene må ligge på højtkvalificerede og digitalt avancerede arbejdstagere. Netop fordi programmet for et digitalt Europa har til formål at skabe forudsætningerne for det digitale indre marked og udforme den digitale omstilling på en positiv måde, er det vigtigt, at alle borgere og alle arbejdstagere i EU får gavn af dette stærke støtteprogram. Hvis dette ikke lykkes, er der en risiko for, at den sociale kløft i Europa bliver større. Som EØSU har beskrevet i andre udtalelser, er den vigtigste metode til at realisere det digitale indre marked at få afhjulpet manglen på kvalifikationer, også når det gælder IT-færdigheder ([10]). Kommissionen henviser i sit program til støtteprogrammer som ESF+ og EFRU til formidling af grundlæggende IT-viden. Da strukturerne i disse programmer ikke giver mulighed for støtte i hele Europa, bør programmet for et digitalt Europa imidlertid også dække forskellige kvalifikationsniveauer. Hvis midlerne i dette program ikke er tilstrækkelige til at sikre, at digitaliseringens fordele når ud til alle borgere, skal de nødvendige midler findes hos andre programmer som ESF+. Programmet for et digitalt Europa bør fungere som leder på området og tage højde for de øvrige programmer, så målene kan opfyldes. Ellers vil det i sidste ende kun være et mindretal, der kan få gavn af de forskellige EU-støtteprogrammer.

3.11. I den forbindelse understreger EØSU målsætningen om et inkluderende samfund, der fremmer lige muligheder for alle. Den digitale omstilling må ikke resultere i, at mennesker forfordeles på grund af faktorer som køn, social status, uddannelse, kvalifikationer, IT-færdigheder, oprindelse, alder eller handicap.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. EØSU støtter Kommissionens mål om at fremme en lettere adgang til digitale kapaciteter og teknologier for virksomheder, navnlig små og mellemstore virksomheder. Imidlertid overser man med programmets fokus på avancerede teknologier, at mange arbejdstagere samt virksomheder i dag først har brug for hjælp til digitaliseringens grundlæggende trin. EØSU understreger, at det er afgørende for konkurrenceevnen og arbejdspladserne i Europa med en omfattende støtte til virksomhederne, så de kan indføre såvel grundlæggende som avancerede digitale teknologier. EØSU tilskynder til, at den sociale dialog mellem arbejdsmarkedets parter også kommer til at spille en rolle for så vidt angår investeringer fra programmet.

4.2. EØSU bifalder det særlige fokus på cybersikkerhed og tillid i programmet. Cybersikkerhed er relevant for både udviklingen af vores demokratier, og den måde de fungerer på. Det er afgørende for programmets succes, at virksomheder og arbejdstagere har tillid til cybersikkerheden.

4.3. Programmet bør så vidt muligt tage højde for de samfundsmæssige forhold. Der bør tages hensyn til konsekvenserne for arbejdsmarkedet samt digitaliseringens forskellige indvirkning på de enkelte regioner. EØSU anser det derfor for vigtigt, at man ved gennemførelsen af programmet er opmærksom på de muligheder for økonomisk deltagelse og jobskabelse, der opstår med digitaliseringen. Desuden er det yderst vigtigt at fremme disse muligheder i de europæiske regioner. Dette kan bl.a. ske gennem det planlagte samarbejde med Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) og Samhørighedsfonden. Der bør finde en regelmæssig dialog sted mellem programmet for et digitalt Europa, EFRU og Samhørighedsfonden. Desuden bør de innovationsknudepunkter, der etableres lokalt i regionerne, have som mål at fremme den regionale udvikling.

4.4. Det fjerde specifikke mål (»højtudviklede IT-færdigheder«) samt digitaliseringen af industrien skal navnlig gennemføres gennem innovationsknudepunkter. De skal fungere som adgangspunkter til de nyeste digitale kapaciteter. EØSU bemærker med glæde, at gennemførelsen af programmet er gennemtænkt. EØSU støtter målet om at oprette mindst et digitalt innovationsknudepunkt pr. medlemsstat og tilbyde flere knudepunkter i medlemsstaterne i EU's yderste periferi.

([10]) EUT C 71 af 24.2.2016, s. 65.

Udvalget går ind for, at innovationsknudepunkterne samarbejder. EØSU er kritisk over for den store administrative indsats, der er forbundet med etableringen af innovationsknudepunkterne. I den forbindelse kunne grænseoverskridende konsortier være nyttige. Desuden bør det være en betingelse, at arbejdsmarkedets parter samt civilsamfundet inddrages i de digitale innovationsknudepunkter. Med denne inddragelse kan knudepunkternes arbejde tilpasses til de lokale virksomheder, arbejdstagere og øvrige brugere af teknologierne, og brede dele af befolkningen kan få adgang til knudepunkternes ressourcer.

4.5. Det specifikke mål om at fremme højtudviklede IT-færdigheder er et centralt element for at kunne opfylde de fire første specifikke mål. Derfor er det beklageligt, at budgettet til dette specifikke mål er mindre end budgettet til de øvrige specifikke mål. EØSU støtter Europa-Parlamentets forslag om at forøge budgettet fra 700 mio. EUR (7,6 % af det samlede budget) til 830 mio. EUR (9 % af det samlede budget) ([11]). EØSU understreger imidlertid også, at det især er medlemsstaterne og deres nationale budgetter, der har ansvaret for uddannelsesområdet. EØSU er i tvivl om, hvorvidt Kommissionen vil være i stand til at anvende alle nødvendige midler til at overbevise medlemsstaterne om den absolutte nødvendighed af digital uddannelse til alle befolkningsgrupper lige fra grundskolen. Budgetterne til dette arbejde varierer meget medlemsstaterne imellem. For at sikre, at ingen udelukkes fra at deltage i efter- og videreuddannelsesprogrammer som følge af for lave nationale budgetter, bør EU overvåge gennemførelsen af denne prioritet nøje og formidle konklusionerne til offentligheden.

4.6. EØSU konstaterer i tråd med Europa-Parlamentet ([12]), at alle aktiviteter under programmet skal gennemføres ud fra etiske retningslinjer. Navnlig med hensyn til arbejdet inden for kunstig intelligens er det vigtigt at følge de allerede eksisterende og fremtidige principper ([13]). I den henseende henleder EØSU opmærksomheden på sin opfordring til efterlevelse af princippet om »human-in-command«, som bør være et vejledende princip for den kommende udvikling. På grundlag af disse etiske principper er det strengt nødvendigt med yderligere lovgivningsmæssige foranstaltninger (f.eks. vedrørende ansvarsfordeling, databeskyttelse og forbrugerbeskyttelse). I sidste ende vil den yderligere digitalisering af vores samfund kun blive en succes, hvis der udover lovgivning sker en tilsvarende kulturel udvikling, der skærper bevidstheden om fordele og risici.

4.7. EØSU ønsker, at der inden for det specifikke mål »kunstig intelligens« — foruden at styrke kapaciteten og adgangen til denne — fokuseres stærkere på spørgsmålet om juridisk ansvar ved anvendelse af kunstig intelligens og automatiserede systemer. Det er positivt at se, at databaser også skal gøres frit tilgængelige for små og mellemstore virksomheder. Den offentlige sektor bør også have adgang. Derudover skal virksomhederne forberedes på dette arbejde, og der er behov for klare juridiske retningslinjer for, hvem der har ansvaret i forbindelse med uheld og lignende. Beskyttelsen af arbejdstagere og borgere er lige så vigtig som økonomisk vækst.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([11]) Udkast til betænkning 2018/0227 (COD).
([12]) Udkast til betænkning 2018/0227 (COD).
([13]) https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/high-level-expert-group-artificial-intelligence.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 391/2009 for så vidt angår Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen

(COM(2018) 567 final — 2018/0298 (COD))

(2019/C 62/47)

Hovedordfører: **Séamus BOLAND**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 10.9.2018
	Rådet, 10.9.2018
Retsgrundlag	Artikel 100, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Præsidiets henvisning	18.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	122/0/0
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU er enig i Kommissionens forslag om at ændre forordning (EF) nr. 391/2009 om inspektioner og certificeringer af skibe, hvilket er nødvendigt som følge af Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union (EU).

1.2. EØSU mener, at de foreslåede ændringer vil tilvejebringe gunstige betingelser, og anbefaler, at Kommissionen fremmer et tættere samarbejde mellem alle relevante europæiske og nationale institutioner og de anerkendte organisationer, med hvilke medlemsstaterne har undertegnet autorisationsaftaler.

1.3. EØSU noterer med tilfredshed, at dette forslag skaber retssikkerhed for en sektor, som økonomien er enormt afhængig af for så vidt angår smidig transport af varer under omstændigheder, der er kendetegnet ved den højeste sikkerhedsstandard. Udvalget anbefaler derfor, at forslaget vedtages uden tøven.

1.4. EØSU bifalder, at Kommissionen har til hensigt at aflægge rapport om tiltagets virkning efter en passende implementeringsperiode, og anbefaler, at der tages de nødvendige skridt, navnlig hvor regelændringen har haft uforudsete konsekvenser.

2. **Generelle bemærkninger**

2.1. Ved en folkeafstemning den 23. juni 2016 om EU-medlemskab besluttede Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland at forlade Den Europæiske Union. Denne beslutning omfatter Gibraltar.

2.2. Den 29. marts 2017 meddelte Det Forenede Kongerige sin beslutning om at udtræde af Unionen. Dette betyder, at al primær og afledt EU-ret vil ophøre med at finde anvendelse på Det Forenede Kongerige fra den 30. marts 2019 (»udtrædelsesdatoen«). Det Forenede Kongerige vil derefter være et tredjeland.

2.3. Afhængigt af indholdet af udtrædelsesaftalen, som der i øjeblikket forhandles om, er det klart, at EU-lovgivningen om søtransport ikke længere vil gælde for Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland (herunder Gibraltar). I EU-retten kan anerkendelsen på EU-niveau af de organisationer, der sørger for inspektion og syn af skibe, der sejler under et af medlemsstaternes flag, kun videreføres, hvis forslaget vedtages.

2.4. I artikel 8, stk. 1, i forordning (EF) nr. 391/2009 (»forordningen«) kræves det, at organisationer, der udfører inspektion og syn af skibe, og som er anerkendt på EU-plan af Kommissionen, vurderes hvert andet år af Kommissionen sammen med den medlemsstat, der anmoder om anerkendelse af organisationen. Efter Det Forenede Kongeriges udtræden kan landet imidlertid ikke længere deltage i de vurderinger, der foretages i henhold til forordningens artikel 8, stk. 1, for så vidt angår de organisationer, som Det Forenede Kongerige fungerer som »sponsormedlemsstat« for.

2.5. Som følge af det forventede tab af EU-anerkendelse for organisationer, der er »sponseret« af Det Forenede Kongerige, er det logisk at antage, at der vil blive negative konsekvenser for konkurrenceevnen og tiltrækningskraften for de 27 EU-medlemsstaters flag, der har bemyndiget disse anerkendte organisationer til at handle på deres vegne i forbindelse med udførelsen af lovbestemte inspektioner, syn og certificeringer af skibe. Mange af de berørte organisationer har autorisationsaftaler med de øvrige 27 medlemsstater, som vil miste deres gyldighed efter UK's udtræden.

2.6. På den baggrund har Kommissionens forslag til formål at øge retssikkerheden, sikre driftskontinuitet for de berørte redere og opretholde de 27 EU-medlemsstaters flags konkurrenceevne.

2.7. Når UK træder ud af EU, vil landets deltagelse i alt arbejde under artikel 8, stk. 1, i forordning (EF) nr. 391/2009 ophøre. Imidlertid vil organisationer, der er omfattet af vedtagelsen af forslaget, kunne videreføre deres arbejde.

3. **Resumé af Kommissionens forslag**

3.1. Kommissionens forslag har til formål at genetablere retssikkerheden i maritime anliggender, der vil blive ramt som følge af UK's udtræden af EU.

3.2. Således vil forslaget, i og med at kravet om en sponsormedlemsstat fjernes, gøre det muligt for organisationer at virke som godkendt af Kommissionen i samarbejde med de medlemsstater, som de har autorisationsaftaler med, med henblik på fortsat certificering og inspektion af skibe.

3.3. Forslaget sigter mod at sørge for, at organisationer, der hidtil har virket med Det Forenede Kongerige som sponsormedlemsstat på vegne af Kommissionen, sikres godkendelse. Hensigten er, at eksisterende ordninger mellem disse organisationer og de resterende EU-27-medlemsstater kan fortsætte. Dette omfatter udførelse af syn og inspektioner af skibe, og sikkerheden opretholdes dermed uafbrudt.

3.4. I dette øjemed vil forslaget ændre artikel 8, stk. 1, i forordningen. Forslaget ændrer bestemmelsen om, at kun sponsormedlemsstaten deltager i den regelmæssige vurderingsproces på vegne af Kommissionen. Således vil evalueringen kunne gennemføres af anerkendte organisationer, der virker på vegne af Kommissionen.

3.5. Dette skal sikre driftskontinuiteten og konkurrenceevnen for de 27 flag i EU's medlemsstater, som arbejder med de berørte organisationer.

3.6. Forordningen begrænser sig til at afhjælpe »skadelige konsekvenser« som følge af Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen.

4. **EØSU's bemærkninger**

4.1. EØSU bemærker, at reglerne om maritime forhold, navnlig shipping, har udviklet sig på en sådan måde, at al handel og forretning i hele EU, inklusive UK, er i harmoni.

4.2. EØSU er enig i hovedlinjerne i forslaget, at EU's flag skal beskyttes, og at det skal sikres, at der ikke opstår retsusikkerhed efter brexit.

4.3. EØSU bemærker, at de tre vigtigste organisationer, der er involveret, er: EMSA (Det Europæiske Agentur for Søfartssikkerhed), ABS (American Bureau Shipping) og Lloyds.

4.4. EØSU bemærker, at uden det foreliggende forslag ville medlemsstaterne ikke kunne fortsætte med at benytte de anerkendte organisationer for deres flagflåder. I stedet ville de skulle udflage deres skibe til et land uden for EU. Dette ville få alvorlige konsekvenser i forhold til eksisterende kontrakter med organisationerne og for sektorens driftskontinuitet.

4.5. EØSU finder, at shippingindustrien har central betydning for verdenshandelen og godstransporten. Samtidig er det vigtigt, at regelsystemet skaber størst mulig sikkerhed for alle berørte parter.

4.6. EØSU pointerer, at hvis forslaget ikke vedtages, vil det kunne afbryde den verdensomspændende godstransport og bringe EU's økonomi alvorligt i fare. Det er derfor vigtigt, at det straks vedtages.

4.7. EØSU noterer sig Kommissionens bemærkning om, at eventuelle konsekvenser, der ikke er kendt i øjeblikket, vil blive gjort til genstand for en rapport efter en passende anvendelsesperiode.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1316/2013 for så vidt angår Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen

(COM(2018) 568 final — 2018/0299 (COD))

(2019/C 62/48)

Hovedordfører: **Stefan BACK**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 10.9.2018
	Rådet, 11.9.2018
Retsgrundlag	Artikel 172 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Præsidiets henvisning	18.9.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen:	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemning	118/1/0
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) bifalder forslaget som en beredskabsforanstaltning, der imødekommer behovet for at sikre et sammenhængende TEN-T-net og tilpasser hovednetkorridoren Nordsøen — Middelhavet til en situation, hvor UK ikke længere er en del af TEN-T.

1.2. EØSU anbefaler, at Kommissionen er opmærksom på Irlands situation efter UK's udtræden og alvorligt gør sig overvejelser om den potentielt negative indvirkning på EU's og Irlands økonomi som følge heraf. I den forbindelse anbefales det, at der træffes ekstra forholdsregler ved udformningen af ny ruteføring.

1.3. EØSU mener, at der er brug for en eller flere direkte forbindelser mellem det europæiske fastland og Irland for at bevare sammenhængen i hovednetkorridoren Nordsøen — Middelhavet og sikre transportaktiviteter mellem Irland og det europæiske fastland uden grænsekontrol.

1.4. EØSU mener, at ruterne for trafikstrømmene til og fra Irland højst sandsynligt vil ændre sig, når UK ikke længere er en del af TEN-T, og transporten gennem UK, på grund af grænsekontrol, må forventes at tage længere tid.

1.5. EØSU bemærker, at der under høringsproceduren forud for forslaget af forskellige grunde blev stillet spørgsmålstegn ved den konfiguration af korridoren, som Kommissionen nu har foreslået, herunder ved egnetheden af de valgte havne og behovet for at genoverveje en tilpasning af ruteføringen i hovednetkorridoren Atlanterhavet.

1.6. EØSU minder om, at formålet med TEN-T er at sikre samhørighed, effektivitet og bæredygtighed på transportområdet. Hovednettet er det strategisk vigtigste element i den sammenhæng.

1.7. EØSU sætter derfor spørgsmålstegn ved konfigurationen af den foreslåede nye korridor, eftersom den måske ikke vil svare til fremtidens trafikstrømme, og den dermed ikke vil kunne leve op til målsætningen for TEN-T-hovednettet om at lette de vigtigste trafikstrømme over lange afstande.

1.8. EØSU bemærker ligeledes, at nogle af de havne, der kan tænkes at skulle spille en vigtig rolle under de nye rammevilkår, ikke er centrale havne og dermed ikke opfylder et grundlæggende kriterium for at blive en del af en hovednetkorridor. Det påpeges, at der ikke er planer om at revidere forordningen om TEN-T-retningslinjerne før i 2023.

1.9. EØSU fastholder, at det endnu ikke er muligt at forudsige med sikkerhed, hvordan transporten vil ændre sig i en situation, hvor forslaget vil gælde.

1.10. EØSU er derfor enig i, at konfigurationen i forslaget er en passende metode til midlertidigt at håndtere situationen, indtil ændringerne i trafikstrømmene er en realitet.

1.11. Ikke desto mindre beklager EØSU, at der ikke er blevet gennemført en konsekvensanalyse for at vurdere egnetheden af den foreslåede konfiguration, f.eks. med hensyn til letfordærvelige varer, og overveje den mest effektive og bæredygtige konfiguration af en ruteføring, der efter planen skal erstatte landbroen med UK som en TEN-T-forbindelse til og fra Irland.

1.12. EØSU anbefaler derfor, at der tilføjes en specifik revisionsklausul til forslaget, som fastlægger, at Kommissionen bør revidere den vedtagne forordning inden for to år, efter at den er taget i brug. Denne revision bør baseres på en evaluering af ændringerne i de reelle transportstrømme mellem Irland og det europæiske fastland og udgøre et grundlag for fremsættelsen af hensigtsmæssige forslag om tilpasning af ruteføringen i relevante TEN-T-hovednetkorridorer.

1.13. I afventning af en sådan revision ser EØSU ingen grund til at ændre ved det væsentlige indhold i forslaget, også set i lyset af, at situationen ikke som følge af tilpasningen vil ændre sig for nogen af de eksisterende centrale havne i Den Engelske Kanal, som for nærværende udgør en del af hovednetkorridoren Nordsøen — Middelhavet eller hovednetkorridoren Atlanterhavet.

1.14. EØSU undrer sig over, at forslaget ikke indeholder forslag om at annullere de eksisterende forbindelser med og gennem UK. Hvis EU-lovgivningen vedrørende TEN-T ikke gælder i UK, vil der ikke være noget retsgrundlag for at gennemføre disse forbindelser. Det forekommer derfor fornuftigt at fjerne dem.

2. **Forslaget**

2.1. Som en del af de planlagte foranstaltninger til forberedelse af Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union (brexit) har Kommissionen fremsat et forslag til forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1316/2013 for så vidt angår Det Forenede Kongeriges udtræden af Unionen.

2.2. Efter planen vil UK, efter sin meddelelse om udtræden af EU af 29. marts 2017, udtræde den 30. marts 2019 i henhold til artikel 50 i TEU. Med mindre der aftales andet i en ratificeret udtrædelsesaftale, vil EU-lovgivningen ikke længere gælde for UK pr. 30. marts 2019, og UK bliver et tredjeland, der ikke er omfattet af TEN-T, og som ikke indgår i TEN-T-hovednetkorridorerne.

2.3. I sin meddelelse »Forberedelse af Det Forenede Kongeriges udtræden af Den Europæiske Union den 30. marts 2019« (COM(2018) 556) understregede Kommissionen betydningen af at være forberedt på ethvert muligt udfald af de igangværende udtrædelsesforhandlinger, herunder muligheden for, at der ikke indgås en aftale.

2.4. Forslaget har til formål at tage højde for en situation, hvor de igangværende forhandlinger mellem UK og EU ikke resulterer i overgangsordninger på grundlag af en udtrædelsesaftale. Det er især hensigten at bevare en direkte forbindelse i hovednetkorridoren Nordsøen — Middelhavet med Irland, efter at denne korridors forbindelse via UK forsvinder.

2.5. Forslaget ændrer korridorens ruteføring ved at tilføje følgende forbindelse: »Baile Átha Cliath/Dublin/Corcaigh/Cork — Zeebrugge/Antwerpen/Rotterdam«. Ændringen skal anvendes fra dagen efter den dag, hvor forordning (EU) nr. 1316/2013 ophører med at finde anvendelse på UK.

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU bifalder forslaget som en foranstaltning, der imødekommer behovet for at sikre et sammenhængende TEN-T-net og bevare hovednetkorridoren Nordsøen — Middelhavet, herunder i tilfælde af, at de igangværende forhandlinger om udtrædelse og overgangsordninger mellem EU og UK ikke resulterer i en aftale. Forslaget indgår dermed i Kommissionens forberedelser med henblik på et »worst case«-scenarie, hvor UK forlader EU uden en aftale.

3.2. Forslaget vil, når det er vedtaget, gælde fra den dag, hvor UK forlader EU, og EU-lovgivningen ikke længere gælder for UK, hvilket betyder, at UK ikke længere er omfattet af TEN-T.

3.3. EØSU bemærker, at der er brug for en eller flere direkte forbindelser mellem det europæiske fastland og Irland for at bevare sammenhængen i hovednetkorridoren Nordsøen — Middelhavet og sikre transportaktiviteter mellem Irland og det europæiske fastland uden grænsekontrol.

3.4. EØSU fremhæver i høj grad situationens alvor for Irlands økonomi og velfærd, navnlig idet ændringerne vil have både forventede og uforudsete konsekvenser.

3.5. Det er derfor yderst vigtigt, at en ny ruteføring styrker Irlands forbindelser med det europæiske fastland. Idet en stor del af den irske vejgodstransport til det europæiske fastland i dag går via UK, bør der således tilføjes søtransportforbindelser mellem de centrale irske havne i Dublin og Cork og havnene i hovednetkorridoren Nordsøen — Middelhavet på kontinentet.

3.6. EØSU bemærker, at konfigurationen af korridoren i forslaget tager udgangspunkt i et scenarie, hvor UK ikke er en del af TEN-T, og hvor transporten gennem UK, på grund af grænsekontrol, vil tage længere tid. Det forventes i så tilfælde, at ruterne for trafikstrømmene til og fra Irland vil ændre sig.

3.7. EØSU bemærker også, at der er blevet stillet spørgsmålstegn ved den ruteføring for korridoren, som Kommissionen nu foreslår, både mere detaljerede og principielle spørgsmål. Under høringsproceduren forud for forslaget stillede en række havne på Den Engelske Kanals sydkyst og sammenslutningen af franske havne og regionale myndigheder spørgsmålstegn ved den køreplan, som i store træk var forløberen for forslaget. Disse interessenter foreslog at lade havnene i Dunkirk, Calais, Le Havre, Roscoff og Brest indgå i den foreslåede forbindelse i hovednetkorridoren Nordsøen — Middelhavet og ændre på ruteføringen i hovednetkorridoren Atlanterhavet. Forskellige irske interessenter har ligeledes stillet spørgsmålstegn ved effektiviteten af en lang søtransportforbindelse som en erstatning med landbroen via UK, idet der findes kortere søruter, f.eks. fra Irland til havne i Bretagne. Det er blevet påpeget, at kortere søruter vil være mere velegnede, f.eks. når der er tale om letfordærvelige varer.

3.8. Formålet med TEN-T er at sikre samhørighed, effektivitet og bæredygtighed på transportområdet. Hovednettet er det strategisk vigtigste element i opfyldelsen af disse målsætninger, mens hovednetkorridorerne skal lette de vigtigste trafikstrømme over lange afstande i hovednettet ([1]).

3.9. EØSU sætter derfor spørgsmålstegn ved ruteføringen af den nye korridor og mener, at ændringen af korridorens ruteføring måske ikke vil svare til fremtidens trafikstrømme, og den dermed ikke vil kunne leve op til målsætningen for TEN-T-hovednettet om at lette de vigtigste trafikstrømme over lange afstande ([2]).

3.10. EØSU bemærker, at nogle af de havne, der kan tænkes at skulle spille en vigtig rolle under de nye rammevilkår, såsom Brest og Roscoff, ikke er centrale havne og dermed ikke opfylder et grundlæggende kriterium for at blive en del af en hovednetkorridor. Det påpeges, at der ikke er planer om at revidere forordningen om TEN-T-retningslinjerne før i 2023.

3.11. EØSU mener ligeledes, at det endnu ikke er muligt at forudsige med sikkerhed, hvordan transporten vil ændre sig i en situation, hvor forslaget vil gælde.

3.12. EØSU er derfor enig i, at konfigurationen i forslaget er en passende metode til midlertidigt at håndtere situationen, indtil ændringerne i trafikstrømmene er en realitet.

3.13. Ikke desto mindre beklager EØSU, at der ikke er blevet gennemført en konsekvensanalyse for at vurdere egnetheden af den foreslåede konfiguration, f.eks. med hensyn til letfordærvelige varer, og overveje den mest effektive og bæredygtige konfiguration af en ruteføring, der efter planen skal erstatte landbroen med UK som den vigtigste TEN-T-forbindelse mellem Irland og det europæiske fastland, set i lyset af de vanskeligheder, der vil være forbundet med at forudsige ændringerne i transportstrømmene efter UK's udtræden af EU uden en udtrædelsesaftale.

([1]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1315/2013 (EUT L 348 af 20.12.2013, s. 1).
([2]) Forordning (EU) nr. 1315/2013, artikel 43, stk. 1.

3.14. EØSU har den holdning, at de potentielle økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser af den foreslåede foranstaltning er tilstrækkeligt omfattende til at begrunde en konsekvensanalyse, som fastlagt i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning ([3]).

3.15. EØSU anbefaler derfor, at der tilføjes en specifik revisionsklausul til forslaget, som fastlægger, at Kommissionen bør revidere den vedtagne forordning inden for to år, efter at den er taget i brug. Denne revision bør baseres på en evaluering af ændringerne i de reelle transportstrømme mellem Irland og det europæiske fastland og udgøre et grundlag for fremsættelsen af hensigtsmæssige forslag om tilpasning af ruteføringen i relevante TEN-T-hovednetkorridorer.

3.16. I afventning af en sådan revision ser EØSU ingen grund til at ændre ved forslaget, også set i lyset af, at situationen ikke som følge af tilpasningen vil ændre sig for nogen af de eksisterende centrale havne i Den Engelske Kanal, som for nærværende udgør en del af korridoren.

4. **Særlige bemærkninger**

4.1. EØSU undrer sig over, at forslaget ikke indeholder forslag om at annullere forbindelser med og gennem UK. Hvis EU-lovgivningen vedrørende TEN-T ikke gælder i UK, kan disse forbindelser ikke gennemføres på lovlig vis i henhold til EU-lovgivningen. Det forekommer derfor fornuftigt at fjerne dem.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([3]) EUT L 123 af 12.5.2016, s. 1. Se også Kommissionens meddelelse (COM(2016) 615 final) om bedre lovgivning og Kommissionens meddelelse (COM(2017) 651 final) om fuldføring af dagsordenen om bedre regulering, afsnit 2.3.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om afskaffelse af sæsonbestemte tidsomstillinger og ophævelse af direktiv 2000/84/EF

(COM(2018) 639 final — 2018/0332 (COD))

(2019/C 62/49)

Hovedordfører: **Maria NIKOLOPOULOU**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentets anmodning af 13.9.2018
	Rådets anmodning af 19.9.2018
Retsgrundlag	Artikel 114, stk. 1, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Præsidiets beslutning	18.9.2018
Kompetence	Sektionen for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	109/1/6
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) noterer sig Kommissionens forslag om afskaffelse af sæsonbestemte tidsomstillinger. Udvalget peger på en række væsentlige begrænsninger med hensyn til metode, tidshorisont og indhold. Af disse årsager mener det, at det er vigtigt med længere tid til debat og analyse. Det er vigtigt, at der er bred enighed i befolkningen, og at alle medlemsstaterne bakker enstemmigt op, for at sikre, at gennemførelsen af forslaget bliver effektiv, harmoniseret og baseret på konsensus.

1.2. EØSU anerkender visse EU-borgeres ønske om at afskaffe den nuværende mekanisme med et harmoniseret halvårligt tidsskifte, hvilket en ny offentlig høring påviste. Udvalget betragter veludførte offentlige onlinehøringer som et værktøj, der kan give fingerpeg om borgernes præferencer og supplere etablerede demokratiske processer. Det beklager, at de nationale regeringer og det organiserede civilsamfund ikke i tilstrækkelig grad blev hørt inden den omgående offentliggørelse af forslaget.

1.3. Udvalget mener, at Kommissionens offentlige høring rejste et vigtigt spørgsmål for nogle EU-borgere, først og fremmest fordi spørgsmålet har været debatteret igennem en årrække i visse medlemsstater, men ikke i andre. Alligevel tog Kommissionen ikke tilstrækkeligt hensyn til, at langt de fleste af deltagerne kom fra et enkelt land, at forslaget blev afvist i nogle medlemsstater, og at der ingen klar enighed er hverken om de egentlige fordele ved at afskaffe den nuværende harmoniserede ordning, eller om det er bedst at indføre vinter- eller sommertid.

1.4. Udvalget påpeger, at Kommissionens valg af hasteprocedure blev kritiseret i flere medlemsstater, idet borgerne mente, at EU burde koncentrere sig om andre ting (økonomisk krise, arbejdsløshed, indvandring osv.), hvilket kan gøre det svært at opnå samfundsmæssig accept af initiativet.

1.5. Ifølge forslaget til direktiv vil hvert enkelt land i kraft af nærhedsprincippet blive frit stillet med hensyn til at anvende sommer- eller vintertid hele året og dermed erstatte den nuværende harmoniserede ordning, som i vid udstrækning har vist sig at fungere godt. EØSU mener ligesom Kommissionen, at enighed blandt alle medlemsstater om, hvilken tid der skal anvendes, er afgørende for at garantere det nuværende harmoniseringsniveau. Ellers vil tidsforskel mellem lande, der i øjeblikket er i samme timezone, kunne føre til fragmentering og forvridning af det indre marked.

1.6. Udvalget bemærker, at gennemførelse af initiativet vil være ensbetydende med omprogrammering af alle digitale systemer og apparater med åbenbare økonomiske omkostninger for virksomheder og regeringer og mulig påvirkning af mennesker. Omstilling til en ny tidsordning forudsætter en længere periode med forudgående IKT-tests for at sikre en effektiv gennemførelse. Hvis resultatet af konsekvensanalysen, som der er planer om at foretage i 2024, bliver negativt, vil en hurtig tilbagevenden til den gamle ordning være utænkelig på grund af de yderligere omkostninger, og fordi EU-institutionernes troværdighed vil blive ramt. Også dette viser, at der er behov for mere tid til at udvide undersøgelserne og dataindsamlingen og øge den politiske vilje og den samfundsmæssige accept i befolkningen, inden der foretages en omstilling af så følsom karakter for lande, borgere og virksomheder.

2. **Resumé af Kommissionens forslag**

2.1. Der blev første gang indført EU-lovgivning om sommertid i 1980 med det formål at ensrette de eksisterende, forskellige nationale sommertidsordninger og indføre et fælles tidspunkt for tidsomstillingen på det indre marked.

2.2. Sommertidsordningen i EU har siden 2001 været reguleret af direktiv 2000/84/EF, som forpligter alle medlemsstaterne til at skifte til sommertid den sidste søndag i marts og tilbage til standardtid (»vintertid«) den sidste søndag i oktober.

2.3. Det er imidlertid den enkelte medlemsstat, der på grundlag af nærhedsprincippet træffer beslutningen om standardtid for hele dens territorium eller for forskellige dele heraf.

2.4. Der har i den senere tid været rejst spørgsmål om ordningen med halvårlige tidsomstillinger i flere europæiske lande, sådan som det fremgår af den offentlige høring, som Kommissionen gennemførte mellem 4. juli og 16. august 2018. Der blev modtaget omkring 4,6 mio. svar på den offentlige høring, hvoraf 84 % var stemt for at afskaffe de halvårlige tidsomstillinger, mens 16 % ønskede at bevare dem. Af dem, der ønskede at afskaffe tidsomstillingerne, foretrak de fleste sommertid (60 %). Det er vigtigt at bemærke, at langt de fleste deltagere kom fra et enkelt land (Tyskland med 3,1 mio.), at forslaget blev afvist i nogle lande (Grækenland og Cypern), og at der ikke alle steder var et klart flertal for eller imod (Malta).

2.5. I sin beslutning af 8. februar 2018 bakkede Europa-Parlamentet op om idéen om at ændre den nuværende ordning og opfordrede Kommissionen til at fremlægge et lovforslag. Transportministrene har for nyligt behandlet spørgsmålet på rådsmøder i juni 2018 og december 2017 uden at nå til nogen klar enighed. Spørgsmålet har hverken været drøftet af andre relevante ministre eller på tidligere møder mellem regeringsledere. Heller ikke EØSU er tidligere blevet hørt.

2.6. Forslaget går ud på at afskaffe den nuværende mekanisme med et harmoniseret halvårligt tidsskifte og i stedet anvende samme tid hele året. I overensstemmelse med nærhedsprincippet vil det være op til den enkelte medlemsstat selv at bestemme sin tid. Kommissionen håber, at alle landene uden undtagelse indfører samme sommer- eller vintertid for at bevare den nuværende harmonisering og undgå fragmentering af det indre marked. Forslaget vil træde i kraft den 1. april 2019.

2.7. Kommissionen erkender, at de eksisterende undersøgelser af fordelene forbundet med tidsskifte målt på energiforbrug, sundhed, trafiksikkerhed og for landbruget ikke altid er entydige. Det er dog blevet påvist, at det indre marked, luft-, sø- og vejtransport samt rejsende på ferie eller i arbejdsøjemed kan blive påvirket af manglende tidsharmonisering ([1]).

3. **Generelle bemærkninger**

3.1. EØSU finder Kommissionens forslag om at afskaffe sæsonbestemte tidsomstillinger som fastlagt i direktiv 2000/84/EF interessant, men peger på en række væsentlige begrænsninger med hensyn til metode, tidshorisont og indhold. Udvalget anser det for vigtigt med mere tid til debat og analyse med henblik på at nå til virkelig bred enighed blandt borgerne og vinde enstemmig tilslutning fra alle medlemsstater. Disse faktorer er afgørende for at garantere en effektiv og harmoniseret gennemførelse af forslaget.

3.2. Udvalget mener, at den fremgangsmåde, som Kommissionen har anvendt — en offentlig onlinehøring i perioden juli-august 2018 — leverer interessante oplysninger om forventningerne i dele af den europæiske befolkning, men mener ikke, at den er det eneste værktøj til at vurdere den offentlige mening. I betragtning af de adskillige politiske, økonomiske og sociale konsekvenser burde det organiserede civilsamfund og et større antal medlemsstater have været ordentligt inddraget og hørt, inden forslaget blev fremlagt.

([1]) Undersøgelse udført for GD MOVE af ICF International, »The application of summer time in Europe«, 19. september 2014.

3.3. Udvalget konstaterer, at den offentlige høring ikke afdækkede reel enighed blandt medlemsstaterne (forslaget blev afvist i Grækenland og Cypern), og som det allervigtigste, at langt de fleste deltagere kom fra et enkelt land (Tyskland). Det viser, at der er reel interesse for spørgsmålet i nogle lande, men ikke alle steder i EU. Helt konkret mener udvalget ikke, at en offentlig onlinehøring kan erstatte demokratiske høringsprocesser på noget niveau og på nogen etape i lovgivningsproceduren (før, under, efter).

3.4. Udvalget påpeger, at Kommissionens valg af hasteprocedure blev kritiseret i nogle medlemsstater, hvor borgerne mener, at EU burde have andre hasteprioriteter (økonomisk krise, arbejdsløshed, indvandring osv.), hvilket kunne tyde på et eventuelt problem med at opnå samfundsmæssig accept af initiativet. Dertil kommer, at nogle nationale regeringer endnu ikke har taget klar stilling til, om de ønsker at afskaffe de gældende regler, og heller ikke til, hvilken tid de ønsker at anvende (sommer- eller vintertid), og ikke opfatter spørgsmålet som en prioritet.

3.5. Hvad angår indholdet finder udvalget idéen om at lancere en debat om spørgsmålet interessant, men konstaterer, at Kommissionens foreliggende forslag er forbundet med visse begrænsninger, som gør, at der burde afsættes mere tid til debat for at nå frem til bred enighed blandt borgerne og enstemmighed blandt medlemsstaterne.

3.5.1. Retten til at vælge tid er en national kompetence. Ifølge det nye forslag til direktiv vil hvert enkelt land i kraft af nærhedsprincippet være frit stillet med hensyn til at anvende sommer- eller vintertid hele året. Hvis alle lande ikke er enige om samme tid, der kan sikre samme grad af harmoniseret gennemførelse som nu, er der en risiko for, at omkostningerne som følge af, at landene anvender forskellige tider, vil få alvorlige konsekvenser for det indre marked (fragmentering) og skabe flere problemer end fordele. Kommissionen anerkender dette problem i sin konsekvensanalyse, og udvalget mener, at det er nødvendigt med bredere forudgående konsensus inden den officielle offentliggørelse af Kommissionens forslag.

3.5.2. Kommissionen påpeger selv, at initiativet bygger på en række undersøgelser, der er gennemført af forskellige sammenslutninger og medlemsstater, og at disse ikke er entydige, eller at de modsiger hinanden. Udvalget anbefaler, at der foretages en mere indgående konsekvensanalyse med inddragelse af alle økonomiske og sociale sektorer i alle EU-lande for at få en forståelse af, hvilken ordning der er mest hensigtsmæssig.

3.6. Den teknologiske tilpasning af ordningerne er forbundet med åbenbart økonomiske omkostninger for virksomheder og regeringer og vil muligvis påvirke mennesker. Derudover vil der være behov for en længere periode med forudgående IKT-tests for at sikre en effektiv gennemførelse.

3.7. Kommissionen vil indføre en mekanisme for evaluering af direktivets konsekvenser (i 2024), men udvalget gør opmærksom på, at omkostningerne forbundet med tidsomstilling er temmelig høje. Af den årsag er det, hvis resultatet af konsekvensanalysen bliver negativt, urealistisk at forestille sig en hurtig tilbagevenden til den gamle ordning på grund af de økonomiske omkostninger, og fordi EU-institutionernes troværdighed vil blive ramt.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013 for så vidt angår midler til økonomisk, social og territorial samhørighed og om berigtigelse af nævnte forordning for så vidt angår midler til målet om investeringer i vækst og beskæftigelse

(COM(2018) 498 final —2018/0265 (COD))

(2019/C 62/50)

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 5.7.2018
	Rådet, 19.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 177 og 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	214/0/2
(for/imod/hverken for eller imod)	

Da EØSU går ind for forslagets indhold, som ikke giver anledning til bemærkninger, besluttede det på sin 538. plenarforsamling den 17.-18. oktober 2018, mødet den 17. oktober 2018, med 214 stemmer for og 2 hverken for eller imod at afgive en udtalelse, til støtte for det fremsatte forslag.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af en ramme for interoperabiliteten mellem EU-informationssystemer (grænser og visum) og om ændring af Rådets afgørelse 2004/512/EF, forordning (EF) nr. 767/2008, Rådets afgørelse 2008/633/RIA, forordning (EU) 2016/399, forordning (EU) 2017/2226, forordning (EU) 2018/XX (forordningen om ETIAS), forordning (EU) 2018/XX (forordningen om SIS på området ind- og udrejsekontrol) og forordning (EU) 2018/XX (forordningen om eu-LISA)

(COM(2018) 478 final — 2017/0351 (COD))

og om ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af en ramme for interoperabiliteten mellem EU's informationssystemer (politisamarbejde og retligt samarbejde, asyl og migration) og om ændring af (forordning (EU) 2018/XX (Eurodac-forordningen), forordning (EU) 2018/XX (forordningen om SIS på retshåndhævelsesområdet), forordning (EU) 2018/XX (ECRIS-TCN-forordningen) og forordning (EU) 2018/XX (eu-LISA forordning)

(COM(2018) 480 final — 2017/0352 (COD))

(2019/C 62/51)

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 10.9.2018
Retsgrundlag	Artikel 16, stk. 2, artikel 74 og artikel 77, stk. 2, litra a), b) d) og e), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	196/2/5
(for/imod/hverken for eller imod)	

Da EØSU fuldt ud går ind for forslagets indhold, og da EØSU allerede har behandlet dette emne i sin tidligere udtalelse om SOC/573 — Interoperabilitetspakken ([1]) af 23. maj 2018, besluttede det på sin 538. plenarforsamling den 17.-18. oktober 2018, mødet den 17. oktober, med 196 stemmer for, 2 imod og 5 hverken for eller imod at afgive en udtalelse, som støtter det fremsatte forslag, og at henvise til den holdning, det gav udtryk for i ovennævnte dokument.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([1]) EUT C 283 af 10.8 2018, s. 48.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Det Europæiske Fiskerikontrolagentur (Kodifikation)

(COM(2018) 499 final— 2018/0263(COD))

(2019/C 62/52)

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 5.7.2018
	Rådet, 17.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 43, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemningen	208/0/5
(for/imod/hverken for eller imod)	

Da EØSU fuldt ud går ind for forslagets indhold, som ikke giver anledning til bemærkninger, besluttede det på sin 538. plenarforsamling den 17.-18. oktober 2018, mødet den 17. oktober, med 208 stemmer for, ingen imod og 5 hverken for eller imod at afgive en udtalelse til støtte for det fremsatte forslag.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets afgørelse om associering af de oversøiske lande og territorier med Den Europæiske Union, herunder forbindelser mellem Den Europæiske Union på den ene side og Grønland og Kongeriget Danmark på den anden side (»associeringsafgørelsen)

(COM(2018) 461 final)

(2019/C 62/53)

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 12.7.2018
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Sektionen for Eksterne Forbindelser
Vedtaget på plenarforsamlingen	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemning	207/0/6
(for/imod/hverken for eller imod)	

Da EØSU går ind for forslagets indhold, som ikke giver anledning til bemærkninger, besluttede det på sin 538. plenarforsamling den 17.-18. oktober 2018, mødet den 17. oktober, med 207 stemmer for, ingen imod og 6 hverken for eller imod at afgive en udtalelse, til støtte for det fremsatte forslag.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg udtalelse om den økonomiske politik i euroområdet (2018) (tillægsudtalelse)

(COM(2017) 770 final)

(2019/C 62/54)

Ordfører: **Javier DOZ ORRIT**

Præsidiets henvisning	22.5.2018
Retsgrundlag	Artikel 29, litra (a) i gennemførelsesbestemmelserne til EØSU's forretningsorden
Kompetence	Sektionen for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed
Vedtaget i sektionen	3.10.2018
Vedtaget på plenarforsamlingen:	17.10.2018
Plenarforsamling nr.	538
Resultat af afstemning	132/1/6
(for/imod/hverken for eller imod)	

1. **Konklusioner og anbefalinger**

1.1. EØSU erklærer sig enig i målsætningerne i Rådets henstilling og i nogle af forslagene heri, men er uenig i forslaget om en neutral samlet finanspolitisk kurs for euroområdet og i formuleringen af henstillingen på lønområdet. Udvalget gentager derfor de forslag, det fremsatte i sin tidligere udtalelse om Kommissionens forslag til henstilling ([1]).

1.2. Den økonomiske politik i euroområdet skal udformes inden for rammerne af et udkast til reform af ØMU'en, der skal afhjælpe de struktur- og funktionsmangler, der har været siden dens oprettelse, og føre til større integration og mere demokratisk styring. EØSU udtrykker bekymring over den lammelse, som kendetegner reformprocessen i øjeblikket, den manglende politiske vilje hos mange regeringer og manglen på et stærkt politisk lederskab til at løse problemerne.

1.3. EØSU mener, at Rådets henstillinger bør indgå i en generel strategi for den økonomiske politik, der tager udgangspunkt i 2030-dagsordenen, målene for bæredygtig udvikling (SDG) og gennemførelsen af Parisaftalen om klimaændringer. Strategien bør gøre det europæiske samfund parat til at gennemføre retfærdige omstillinger til en model med en grøn og digital økonomi.

1.4. De interne årsager til at lægge en moderat positiv finanspolitisk kurs er efter EØSU's opfattelse følgende: fuldførelsen af ECB's ekspansive pengepolitik, EU's bekymrende investeringsunderskud, navnlig hvad angår offentlige investeringer, hvilket bringer den økonomiske og sociale fremtid i fare, investeringsunderskuddets bidrag til meget lav produktivitetsvækst, og det forhold, at vigtige stater i euroområdet fastholder urimeligt store overskud på de løbende poster på betalingsbalancen.

1.5. Nogle af landene i euroområdet med store overskud investerer ikke, men akkumulerer i stedet negative årlige nettotal for offentlig kapitaldannelse. EØSU mener, at større investeringsudgifter i disse lande er en nødvendig økonomisk politik både for disse lande og for det samlede euroområde og EU.

1.6. EØSU mener, at den rette kombination af penge- og finanspolitik til at fremme den vækst i euroområdet, der de seneste år har været efterlyst af ECB, IMF og OECD, også kan begrundes med de forventelige virkninger af den handelsprotektionisme og den ustabilitet, som skyldes de globale geopolitiske risici.

([1]) EØSU's udtalelse om *henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet*, (EUT C 197 af 8.6.2018, s. 33).

1.7. En større finanspolitisk indsats er også nødvendig af sociale og politiske årsager: EU og medlemsstaterne bør deltage mere i kampen mod fattigdom og ulighed og for at skabe større social samhørighed, navnlig gennem tilstrækkelig finansiering af gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder. Hvis EU og medlemsstaterne ikke gør dette, vil det efter EØSU's opfattelse forværre de politiske kriser, vi oplever i øjeblikket, og fremme de nationalistiske og antieuropæiske tendenser, hvilket vil bringe selve EU's eksistens i fare.

1.8. Hvis henstillingen om at øge lønningerne følges nøje, vil den kun påvirke et begrænset antal lande. EØSU mener, at begrænsningen af enhedslønomkostninger ikke skal komme fra en mindskelse eller indefrysning af lønningerne, men derimod fra en stigning i produktiviteten som følge af øget investering, mere innovation og bedre uddannelse af arbejdstagerne. Under alle omstændigheder bør lønniveauet fastsættes af arbejdsmarkedets parter gennem kollektive overenskomstforhandlinger. Det europæiske semester bør foreslå lovændringer, der styrker overenskomstforhandlingerne i de lande, hvor de er blevet svækket under krisen, og genindfører dem de steder, hvor de på trods af artikel 28 i EU's charter om grundlæggende rettigheder ikke eksisterer. Endvidere må der tages yderligere skridt til at forbedre de laveste lønninger.

1.9. Det skal være en af den økonomiske politiks prioriteter at skabe kvalitetsbeskæftigelse. EØSU mener, at det bør være en af de højest prioriterede henstillinger fra det europæiske semester, at der skal ske en mindskelse af den jobusikkerhed (høj andel af tidsbegrænsede ansættelser og lave lønninger), som navnlig unge oplever.

1.10. Man bør fremme et gunstigt klima for erhvervslivets investering og innovation, navnlig for at håndtere digitaliseringen af de økonomiske aktiviteter.

1.11. At lette finansieringen af virksomheder bør være en anden af den økonomiske politiks prioriteter. EØSU understreger, at bankunionen og kapitalmarkedsunionen er meget vigtige for finansieringen af den økonomiske aktivitet og er bekymret over de forsinkelser og forhindringer, der opleves i forbindelse med udviklingen af bankunionen, bl.a. omfanget af misligholdte lån i nogle medlemsstater.

1.12. EØSU mener, at de europæiske myndigheder reelt bør forpligte sig til at yde en indsats i bekæmpelsen af misbrug af offentlige midler, skattesvig og aggressiv skatteplanlægning, hvidvask af penge, skattely og illoyal skattekonkurrence mellem medlemsstaterne. Det er ikke blot et krav med hensyn til politisk etik og overholdelse af lovgivningen, men også en stabiliserende faktor for de offentlige finanser.

2. **Rådets og Kommissionens holdning**

2.1. I modsætning til 2017 afviger Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet ([2]) (23. januar 2018) ikke væsentligt fra Kommissionens forslag (22.11.2017) ([3]). Ud over at være enig i, at den generelle finanspolitiske kurs for 2018 overordnet set skal være neutral, peger Rådet på, at man bør udnytte det økonomiske opsving til at opbygge budgetreserver.

2.2. I de andre henstillinger er Rådet og Kommissionen enige om, at medlemsstaterne skal prioritere reformer, der øger produktiviteten og vækstpotentialet, forbedrer erhvervsklimaet, fremmer innovation og investeringer og bidrager til at skabe kvalitetsjob og dermed til at mindske uligheden. Lande med »store overskud« på de løbende poster bør støtte lønstigninger, og de lande, der har underskud eller stor udlandsgæld, bør dæmpe væksten i enhedslønomkostningerne. Endelig opfordres der til, at arbejdet med at færdiggøre bankunionen fortsættes. De landespecifikke henstillinger for 2018 understreger EU's gunstige økonomiske situation, der ifølge Kommissionen bør styrke de strukturelle forbedringer, der er opnået gennem de seneste år, og fuldføre korrektionen af de makroøkonomiske ubalancer i størstedelen af medlemsstaterne.

2.3. De specifikke henstillinger vedrører den europæiske søjle for sociale rettigheder, forbedring af jobkvaliteten, overenskomstforhandlingerne, arbejdsmarkedsdialogen samt lønstigninger. Dertil kommer reformen af de offentlige forvaltninger, herunder foranstaltninger til bekæmpelse af korruption, forbedring af erhvervsmiljøerne og af relationerne mellem de to områder og finansieringen af virksomheder. Samtidig forsvares den neutrale finanspolitiske kurs, men der anbefales en reform af pensions- og sundhedsordningerne med henblik på at imødegå befolkningsaldringen.

([2]) Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet.
([3]) Se COM(2017) 770 final.

3. **Generelle og særlige bemærkninger**

Strategi for den økonomiske politik og reform af ØMU'en

3.1. EØSU understreger behovet for en overordnet strategi for den økonomiske politik, der tager hensyn til internationale aftaler og mål for miljømæssig bæredygtighed, nedbringelse af energiafhængigheden, den digitale revolution og andre globale udfordringer. EØSU glæder sig over Kommissionens initiativer på disse områder, men mener, som det fremgår af dets udtalelse om Pakken om *Den Økonomiske og Monetære Union* ([4]), at der ikke på EU-plan eksisterer en økonomisk strategi, som omfatter disse, og at der heller ikke er tilstrækkelige ressourcer til at finansiere dem.

3.2. EØSU er bekymret over, at reformen af ØMU'en er ved at blive udvandet af manglende politisk lederskab, den forsinkede vedtagelse af beslutninger og manglende engagement hos mange regeringer i euroområdet. Dette øger risikoen for, at EU ikke er forberedt på den næste recession.

3.3. En økonomisk politik, der fremmer bæredygtig vækst, skal være baseret på såvel fremme af et gunstigt erhvervsklima for investering og forbedring af produktiviteten som fremme af social samhørighed, navnlig gennem foranstaltninger, der bidrager til at bekæmpe fattigdom og reducere social ulighed.

3.4. EØSU anmoder Kommissionen om at sikre gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder og følge anbefalingerne i EØSU's udtalelse om finansiering af den europæiske søjle for sociale rettigheder ([5]) og beklager, at henstillingerne fra Rådet og Kommissionens forslag om FFR for perioden 2021-2027 ikke indeholder noget konkret i denne henseende. Ligeledes bør der tages hensyn til henstillingerne fra Gruppen På Højt Plan vedrørende investering i social bistand og støtte ([6]).

3.5. EØSU mener, at de årlige henstillinger vedrørende kursen for den økonomiske politik i euroområdet bør indgå i en generel strategi for den økonomiske politik og tage udgangspunkt i 2030-dagsordenen og SDG samt overholdelsen af Parisaftalen om klimaændringer. Den økonomiske politik skal fremme udformningen af en bæredygtig europæisk økonomisk model, der reducerer energiafhængigheden gennem anvendelsen af ren og vedvarende energi, tager hensyn til følgerne af den digitale revolution og sikrer en fair omstilling for arbejdstagerne.

Rådets henstilling: begrundelser for en moderat positiv finanspolitisk kurs

3.6. EØSU bekræfter konklusionerne i sin udtalelse om *Henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet* ([7]), hvor EØSU udtrykte enighed i målsætningerne i Kommissionens forslag til henstilling og en stor del af forslagene heri, men var uenig i den generelt set neutrale finanspolitiske kurs, der foreslås for euroområdet. EØSU gentager sin opfordring til at lægge en positiv samlet finanspolitisk kurs i euroområdet, hovedsageligt på baggrund af en budgetudvidelse i lande med overskud på betalingsbalancen og gældsniveauer, der er holdbare på lang sigt.

3.7. EØSU mener, at denne kurs ville bidrage til at afhjælpe den negative arv efter de lange og unødvendigt omfattende konsolideringsforanstaltninger, der blev gennemført i nogle medlemsstater. Medlemsstater med overskud på de løbende poster bør gennemføre foranstaltninger, der fremmer investering og bæredygtige sociale udgifter, som imødekommer den interne efterspørgsel og vækstpotentialet og dermed genopretter balancen.

3.8. EØSU erkender, at en fornuftig finanspolitik på EU-niveau har sine begrænsninger på grund af den økonomiske unions begrænsede karakter. Der er tale om en union, der hovedsageligt tager udgangspunkt i koordineringen af dens medlemsstaters økonomiske politikker, i modsætning til en fuld monetær union. EØSU peger navnlig på, at Kommissionen og Rådet hidtil ikke har været særlig opmærksomme på det europæiske semesters asymmetriske karakter, idet semestret udelukkende har fokus på at sikre, at der iværksættes afhjælpende foranstaltninger i medlemsstater med underskud på handelsbalancen. Kommissionens og Rådet bør foreslå foranstaltninger, der ville forebygge både uforholdsmæssigt høje underskud og overskud.

([4]) EUT C 262 af 25.7.2018, s. 28.
([5]) EUT C 262 af 25.7.2018, s. 1.
([6]) *Investing in Social Care & Support. A European Imperative* (Investering i social bistand og støtte, en absolut nødvendighed i Europa), november 2017.
([7]) EUT C 197 af 8.6.2018, s. 33.

Investeringsunderskuddet i euroområdet

3.9. En anden årsag til at sætte spørgsmålstegn ved den neutrale finanspolitiske kurs er investeringsunderskuddet i euroområdet. De tidligere niveauer fra før krisen er endnu ikke nået. Den offentlige investering er faldet fra en næsten konstant værdi på 3,2 % af BNP (i 1997-2007 og 2009-2013) til 2,6 % af BNP i 2017 og 2018 ([8]). Dette underskud er en af de mest negative faktorer i den økonomiske situation og er yderst belastende for den fremtidige økonomi og de fremtidige europæiske samfund. Derfor gentager EØSU sin anmodning ([9]) om at anvende den såkaldte »gyldne finansieringsregel«, dvs. at investeringsudgifterne ikke indgår i beregningen med hensyn til opfyldelsen af stabilitets- og vækstpagtens underskudsmål, idet der tages hensyn til de offentlige finansers holdbarhed på længere sigt. EØSU henleder opmærksomheden på, at udgifter til produktive investeringer også kan bidrage til disse finansers holdbarhed.

3.10. Det skal understreges, at dette investeringsunderskud også findes i medlemsstater, der bør bidrage til en mere aktiv europæisk finanspolitik. Et vigtigt eksempel herpå kunne være offentlige investeringer i Tyskland. Tysklands offentlige investeringer i forhold til BNP har i perioden 2013-2017 været 2,1 % ([10]), hvilket er en af de laveste i euroområdet. Landets offentlige nettokapitaldannelse (der tager hensyn til afskrivning af kapitalbeholdningen) har været negativ i samme periode (- 0,08 %), hvilket også var tilfældet i 2003-2007 (- 0,11 %), og var kun + 0,06 % i 2008-2012. Samtidig faldt den private nettokapitaldannelse, som i 1990'erne lå på mellem 6 % og 8 % af BNP, i perioden 2008-2017 fra 3,2 % til 2,2 % af BNP. Endvidere finansierede Tyskland investeringer i andre lande. Det forventes endvidere, at overskuddet på Tysklands betalingsbalance, som i 2017 var på 8,0 %, når 7,9 % og 7,6 % i henholdsvis 2018 og 2019. Rådets og Kommissionens henstillinger bør udsende et klart budskab og bidrage til at gøre noget ved de lave indenlandske investeringer i Tyskland. Øget troværdighed med hensyn til holdbarheden af de økonomiske politikker skulle kunne fremme offentlige og private investeringer også i andre lande, der har store overskud på de løbende poster ([11]).

3.11. EØSU anmoder Kommissionen og Rådet om, at de i henhold til artikel 3 i EU-traktaten har vækst i investeringsraten som førsteprioritet i retningslinjerne for den økonomiske politik i euroområdet, indtil den når det samme niveau som før krisen. Denne vækst bør ske i overensstemmelse med en bæredygtig udviklingsplan med tre dimensioner: en økonomisk, en social og en miljømæssig.

Økonomisk vækst og risikofaktorer

3.12. Vækstperspektiverne viser i henhold til Kommissionens økonomiske sommerprognose ([12]) en kontinuerlig vækst med en vis afmatning: 2,4 % (2017), 2,1 % (2018) og 2,0 % (2019) i euroområdet og 2,6 % (2017), 2,3 % (2018) og 2,1 % (2019) i EU-27. I resten af verden, minus EU, forventes en vækst på 3,9 % (2017), 4,2 % (2018) og 4,1 % (2019). Lempelsen i anvendelsen af stabilitets- og vækstpagten, der blev indført af Kommissionen i januar 2015 ([13]) gennem »investeringsklausulen« og »klausulen om strukturelle reformer«, har utvivlsomt bidraget til at skabe disse positive virkninger. Dette bekræftes af den seneste evaluering af resultaterne i Kommissionens meddelelse om »Revisionen af fleksibiliteten inden for rammerne af vækst- og stabilitetspagten« ([14]).

3.13. Den lempelige pengepolitik nærmer sig sin afslutning. Den kvantitative lempelse (quantitative easing) slutter i december i år, når ECB ophører med at købe aktiver. Fra sommeren 2019 efter vurderingen af de mellemfristede inflationsudsigter kunne referencerentesatserne begynde at stige. I mange år har formanden for ECB, Mario Draghi, opfordret til, at finanspolitikken, kombineret med passende strukturreformer, skulle støtte pengepolitikken for at styrke genopsvinget og opfylde inflationsmålene. Samme opfordring er kommet fra IMF og OECD og mange akademiske fora. Hvad angår finanspolitikken er de europæiske beslutningstagere ikke gået med til at følge anmodningen. Nu hvor pengepolitikken er i tilbagegang, er det endnu vigtigere at have en mere aktiv budgetpolitik i euroområdet.

([8]) Europæisk økonomisk prognose, forår 2018. Statistisk bilag, s. 165.
([9]) Fremsat i dets udtalelse om *Henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet* (EUT C 197 af 8.6.2018, s. 33) og i tidligere udtalelser.
([10]) Disse data og alle efterfølgende data vedrørende investering er taget fra A. Roth og G. Wolff: *Understanding (the lack of) German public investment* [At forstå Tysklands (manglende) offentlige investering]; Bruegel Foundation, Blog Spot, 6.6.2018.
([11]) I euroområdet er dette tilfældet i Nederlandene, Irland, Malta og Slovenien, og uden for euroområdet i Danmark.
([12]) Europæisk økonomisk prognose, sommer 2018.
([13]) Se Kommissionens meddelelse »Optimal udnyttelse af fleksibiliteten inden for rammerne af de gældende regler under stabilitets- og vækstpagten«, COM(2015) 12 final.
([14]) Se COM(2018) 335 final.

3.14. Der findes andre økonomiske og sociale faktorer og interne politiske skævheder samt økonomiske risikofaktorer og globale geopolitiske usikkerheder, som bør føre til, at finanspolitikken også anvendes til at øge væksten og afhjælpe følgerne af krisen, som fortsat mærkes i mange europæiske lande. EØSU's forslag vil bidrage til at sikre en bedre finansiel bæredygtighed på mellemlang sigt samt til at mindske den ubalance, der skyldes overdrevent store overskud.

3.15. For at overvinde og modvirke den politiske ustabilitet og de politiske centrifugalkræfter, der siden krisen er vokset inden for EU og har sat spørgsmålstegn ved selve dets eksistens, må der gennemføres solide reformer af ØMU'en og EU, som indebærer mere integration, mere demokrati og en stærkere social dimension, samtidig med at væksten styrkes ved hjælp af finans- og budgetpolitikken med en model, der fremmer mindre ulighed i indkomstfordelingen. Dette kan lade sig gøre uden at sætte spørgsmålstegn ved de offentlige finansers holdbarhed i fremtiden. Der bør ligeledes iværksættes en strategi for fuldførelse af ØMU'en, der inkorporerer alle EU-medlemsstater, som ikke er fritaget herfra i henhold til forfatningen.

3.16. På grund af tilfælde af manglende global geopolitisk stabilitet, heraf nogle i nærheden af EU, samt de forringede transatlantiske relationer inden for handel, miljø samt udenrigs-, sikkerheds- og forsvarspolitik som følge af de beslutninger, der er truffet af USA's nuværende regering, finder EØSU det magtpåliggende at understrege vigtigheden af, at EU har en stærk økonomi, der understøtter EU's plads som global politisk leder. En handelskrig på flere fronter og den deraf følgende økonomiske og politiske nationalisme ville skabe et økonomisk og geopolitisk højrisikoscenarie. EU bør forsøge at undgå dette og, om nødvendigt, være forberedt på at tackle det.

3.17. På trods af prisstigningerne på olie og råstoffer forventes inflationen i euroområdet i henhold til prognoserne at forblive stabil og ligge på omkring 1,7 % fra 2017 til 2019 (sommerprognoser) med en underliggende inflation på 1,1 %, hvilket er et godt stykke fra inflationsmålet. Disse nye forhold er efter udvalgets mening grund til at argumentere mod det hensigtsmæssige i at opgive den ekspansive pengepolitik på et tidspunkt med en neutral finanspolitisk kurs, for slet ikke at tale om en negativ kurs som den, Det Europæiske Finanspolitiske Råd anbefaler for 2019 ([15]).

Lønninger, beskæftigelse og overenskomstforhandlinger

3.18. Den gennemsnitlige reallønsstigning var i 2017 knap 0,2 % i forhold til året før i de 19 lande i euroområdet. Og i syv af disse var der tale om et fald. I henhold til prognoserne forventes den at være at være 0,9 % og 0,3 % i henholdsvis 2018 og 2019 ([16]). De reelle enhedslønomkostninger forventes at falde i euroområdet i de pågældende tre år: 0,3 %, 0,1 % og 0,6 %. Til gengæld vil den reelle produktivitet pr. person i beskæftigelse, som steg med 0,8 % i 2017, stige endnu en gang med 1 % både i 2018 og 2019 ([17]).

3.19. Arbejdsløsheden i euroområdet var i 2017 på 9,1 %, hvilket var endnu højere end før krisen (8,4 % i 2004-2008). Forskellene mellem medlemsstaterne er meget stor, og i 2017 varierede arbejdsløshedsprocenten mellem 3,8 % i Tyskland og 21,5 % i Grækenland. Ungdomsarbejdsløsheden er fortsat meget høj, mere end 15 %, med meget stor spredning og ekstremt høje procenttal i Grækenland (43,2 %), Spanien (35,0 %) og Italien (32,5 %). Det tidsbegrænsede arbejdes andel vokser også fortsat: et gennemsnit på 12,2 % i 2017 sammenlignet med 11,5 % i 2012. Endvidere vokser andelen af deltidsansatte: 19,4 % i 2017 sammenlignet med 17,5 % i 2007 ([18]).

3.20. På trods af det fornyede økonomiske opsving er der i mange lande et gab mellem tidligere job og nye job, der er mere usikre og lavere lønnede. Dette gab er i høj grad generationsrelateret: Det rammer mest de unge. Men der er også for en stor dels vedkommende tale om arbejdstagere i den digitale økonomi, hvis arbejde er afhængigt af onlineplatforme. I henstillingerne fra Rådet og det europæiske semester gives der udtryk for bekymring, og der peges på det nødvendige i at øge kvaliteten af arbejdet. EØSU anmoder om, at der udarbejdes konkrete planer og foranstaltninger til at gøre denne målsætning til en prioritet. Arbejdsmarkedsparternes deltagelse i vedtagelsen af de nødvendige foranstaltninger gennem arbejdsmarkedsdialoger og overenskomstforhandlinger er helt afgørende. Det er også vigtigt at vedtage foranstaltninger, som gør det muligt at hæve de laveste lønninger væsentligt. Civilsamfundsorganisationernes deltagelse i forbedringen af arbejdstagernes sociale vilkår og levevilkår må også fremmes.

3.21. Hvis Rådets henstilling om lønstigninger anvendes strengt, vil den kun påvirke et begrænset antal lande og kunne føre til yderligere forskelle mellem landene samt øget ulighed. EØSU mener, at øget produktivitet som følge af øgede investeringer, mere innovation og bedre uddannelse af arbejdstagere bør kunne forbedre de mindst udviklede europæiske

([15]) Det Europæiske Finanspolitiske Råd, *Assessment of the fiscal stance appropriate for the euro area in 2019* (Evaluering af den relevante finanspolitiske kurs for euroområdet i 2019), 18.6.2018.
([16]) Europæisk økonomisk prognose, forår 2018. Statistisk bilag, s. 172.
([17]) Ibidem, s. 172-174 og Eurostat.
([18]) Ibidem, s. 171 og Eurostat.

økonomiers konkurrenceevne i modsætning til interne devalueringer, der har uønskede sociale konsekvenser. Lønstigninger vil ligeledes fremme en øget intern efterspørgsel og forbedre den skattemæssige lighed gennem øgede skatteindtægter.

3.22. Under alle omstændigheder bør lønniveauet fastsættes af arbejdsmarkedets parter gennem kollektive overenskomstforhandlinger. Lovgivningen kan også bidrage hertil i nogle medlemsstater, i hvert fald på mindstelønsområdet. Det europæiske semester bør tilskynde medlemsstaterne til at vedtage foranstaltninger, der styrker overenskomstforhandlingerne, baseret på arbejdsmarkedsparternes uafhængighed, og arbejdsmarkedsdialogerne, navnlig i de lande, der er svækket som følge af krisestyringspolitikker, eller hvor denne ret ikke eksisterer i øjeblikket på trods af artikel 28 i EU's charter om grundlæggende rettigheder.

Produktivitet, erhvervsklima og finansiering af private investeringer

3.23. EØSU udtrykker bekymring over den faldende produktivitetsvækst i EU gennem de seneste årtier. Den seneste undersøgelse fra OECD ([19]) viser, at den gennemsnitlige vækst for produktion pr. arbejdstime i EU var 0,6 % i 2007-2016 (i konstant fald fra de 2,2 %, der blev nået i 1990-2000), hvilket ligger under de gennemsnitlige tal for OECD på 0,8 % og langt under de lande, der ikke er medlem af OECD, og som nåede 5,0 % i samme periode. I præsentationen af undersøgelsen ([20]) bekræftede generalsekretæren for OECD, Ángel Gurria, at det ud over god regulering og forvaltning er nødvendigt at investere mere kapital i FUI samt i uddannelse og erhvervsuddannelse for at øge produktiviteten. EØSU er helt enig heri.

3.24. I samme undersøgelse understreger OECD, at EU har et lille budget, og at dette er blevet stadig mindre set i forhold til det europæiske BNI siden 1993 ([21]). EØSU konstaterer med stor bekymring, at denne tendens ville fortsætte, hvis FFR efter 2020 blev godkendt på de betingelser, der blev foreslået af Kommissionen, hvilket ville gøre det sværere at gøre en indsats for at opnå opadgående økonomisk og social konvergens mellem de europæiske lande. Som anført i EØSU's udtalelse om *Oplæg om en dybere økonomisk og monetær union* ([22]) har det en negativ indflydelse på situationen, at man endnu ikke er nået frem til en aftale om fuldførelse af ØMU'en i tråd med overvejelserne i diskussionsoplægget om Europas fremtid.

3.25. EØSU er enig i Rådets henstilling om væksten i produktiviteten og den rolle, som investering i FUI spiller i den forbindelse, samt de landspecifikke henstillinger, der handler om forbedring af de offentlige administrationer og virksomhedsmiljøerne.

3.26. For at øge væksten er det nødvendigt at fremme investeringerne i virksomheder. EØSU gentager vigtigheden af, at der hurtigt etableres en kapitalmarkedsunion, og at processen med oprettelse af en bankunion snart færdiggøres. EØSU er bekymret over de forsinkelser, der opleves i forbindelse med bankunionen, da der endnu ikke er etableret en fælles beskyttelsesmekanisme for Den Fælles Afviklingsfond gennem den europæiske stabilitetsmekanisme (ESM), samt over de forhindringer, der er opstået i forbindelse med etableringen af en europæisk indskudsforsikringsordning (EDIS), der går langt videre end den begrundede frygt, som omfanget af tvivlsomme kreditter i visse lande kan give anledning til ([23]).

Kampen mod skatteforbrydelser og for et retfærdigt skattesystem

3.27. Det er meget svært at garantere holdbare offentlige finanser og gennemføre effektive social- og investeringspolitikker, så længe det nuværende niveau for skattesvindel og -unddragelse, hvidvask af penge i skattely og illoyal skattekonkurrence mellem medlemsstaterne i EU fortsætter uændret. I tidsskriftet *Finance & Development* fra IMF viser en vigtig artikel ([24]), at omkring 40 % af verdens UDI, ca. 12 billioner USD, er »spøgelsesinvesteringer«, dvs. der er tale om finansielle investeringer, der kanaliseres igennem tomme selskaber uden nogen form for økonomisk substans: Brugen af mellemled eller pass-through-enheder indebærer ikke i sig selv skatteundgåelse, men giver i høj grad flere muligheder for skatteundgåelse og endog skatteunddragelse. Det konstateres endvidere i artiklen, at 9,8 % af verdens formuer er anbragt i skattely.

([19]) 2018 OECD Economic Surveys of the Euro Area and the EU. Præsentation/sammendrag, 19.6.2018, s. 21.
([20]) Bruxelles, 19.6.2018, Bruegel Foundation.
([21]) Ibidem, OECD, s. 25-30.
([22]) EUT C 81 af 2.3.2018, s. 124.
([23]) EØSU's holdning til tvivlsomme kreditter fremgår af udvalgets udtalelse om *Pakken om misligholdte lån*, EUT C 367 af 10.10.2018, s. 43.
([24]) *Piercing The Veil: Some $12 trillion worldwide is just phantom corporate investment* (Sløret løftes: omkring 12 billioner dollars på verdensplan er investeringer i spøgelsesvirksomheder), af J. Damgaard, T. Elkjaer og N. Jahannesen; *Finance & Development*, 10.6.2018.

3.28. EØSU gentager, at der er behov for øjeblikkeligt at iværksætte yderligere effektive foranstaltninger mod misbrug af offentlige midler, skatteunddragelse, hvidvask af penge, skattely og illoyal skattekonkurrence, og man kan begynde med at anvende det femte direktiv mod hvidvask og finansiering af terrorisme ([25]) og fastsætte en enkelt, sammenhængende og pålidelig global liste over egentlige skattely, over for hvilke der anvendes de nødvendige sanktioner.

3.29. Der skal ligeledes skrides effektivt ind over for den aggressive skatteplanlægning, der praktiseres af multinationale selskaber, især inden for den digitale økonomi. Denne vigtige kamp skal kombinere globale foranstaltninger med andre foranstaltninger, der kan anvendes i EU. Samtidig skal der gradvist ske en passende skattemæssig harmonisering i euroområdet og i EU.

Bruxelles, den 17. oktober 2018.

Luca JAHIER
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

([25]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2018/843, EUT L 156 af 19.6.2018, s. 43.

ISSN 1977-0871 (elektronisk udgave)
ISSN 1725-2393 (papirudgave)

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA